Domanovszky Endre

Vasárnapi Ujság Uj Magyarság
képes mell. 1937. III. 21.

Domanovszky Endre: „Kompozició"

Domanovszky Endre

festő

rajza Repr.

Kovacsk, Kolozsvár 1960 XIX. III. sz. 351.

Domanovszki Endre fertő

Szöveg emlisi, mint a szófiai magyar kultúrintézet kiállításai-nak résztvevőjét.

Nikolaj Todorov:
„A magyar kultúra otthona szófiában".

Népszava 1965 jan. 6.

MDK.

Domanovszky Endre

Kiállitási hiradás

Somogymegyei Néplap 1966 ápr.29.

Domanovszky Endre festő

Szöveg említi, mint az első tárlat résztvevőjét.

Műret nem említ.

Sárvári Márta:
„Képzőműrészeti kiállítás a Haladás Népfront klubjában".

Magyar Nemzet, 1965 jan. 6.

Domanovszky Endre

Szerepel a X. nagy. kép műv. kiállításon

Körnek Éva: A X. nagy. kép műv. kiáll.

Tiszatáj 1965 XII. n. 925 old.

MDK

Domanovszky Endre

Kiállitási kritika

Északmabgyaroroszág 1968 ~~máj~~ ápr.28.

V.D.K.

Domanovszky Endre

Kompozició kékben,

Zöld kompozició figurákkal c.

grafikáját a Művelödési Minisztérium megvásárolta 1967.

Művelödési Minisztérium vásárlásai 1967. 6.1.

Domanovszky Endre festő

Szöveg említi festményének reprodukcióját a képzőművészeti alap naptárában.

Művét nem említi.

Magyar Nemzet, 1964 dec. 20

Domanovszky Endre

Szerepelt a bécsi Collegium Hungaricum kiállításán.

Népszava 1965. nov. 27.

Domanovszky Endre MDK

Szent liget

Műcsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Domanovszky Endre MDK

Forrás

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Domanovszky Endre.

A földalatti gyorsvasút földalatti pályaudvar csarnokát díszítő mozaik-kép tervezését két képpel pályázta meg.

Magyar Nemzet, 1957. Aug. 9.

(1) Erinnerung Mutter.

MDK

Domanovszky Endre

kitüntető elismerés

N.Szal. Tavaszi szalon 1937.

Domanovszky György

„A magyar katona a szabadságért"
c. képzőművészeti kiállításon „A
44-es vándorlók átadása" c. művével
szerepelt. (említve.)

Kis Újság, Budapest, 1957. Okt. 2.

Damjanovszky Endre.

A moszkvai magyar képzőművészeti kiállításon mint szerepelt.

Kis Újság, 1957. dec. 29.

Domanovszky Endre.

A moszkvai magyar képzőművészeti kiállításon műve szerepelt.

Magyar Nemzet, 1951. ápr. 28.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 DEC 2

MAGYAR NEMZET

Domanovszky Endre

December 2

1021

A bécsi lapok beszámolnak a Collegium Hungaricumban megnyílt magyar képzőművészeti tárlatról, amelyen Domanovszky Endre festményei, Würtz Ádám grafikái és Kerényi György kisplasztikái kerültek bemutatásra.

Jénő

A hét közép...

hogy eljusson munkahelyére. Ezt az időt csaknem felére akarják lecsökkenteni. Ezért határozták el a földalatti vas- [illegible] ütemű továbbfej-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Domanovszky Endre

NÓGRÁDI NÉPUJSÁG

1965 NOV 24.

— **Magyar műalkotások Bécsben.** A Collegium Hungaricumban hónap kiállítás nyílik. Ezen Domanovszky Endre Kossuth-díjas festőművész, Kerényi Jenő Kossuth-díjas szobrászművész és Würtz Ádám Munkácsy-díjas grafikusművész alkotásai kerülnek az osztrák közönség elé.

10227

Salgótarján

Alig fejeződött be a kosaraso-
knál az NB II-be való ju-
tás- osztályozó mérkőzés-soro-
zat[illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Domanovszky Endre

NÉPSZABADSÁG

1965 NOV 27

— **Három magyar művész:** Domanovszky Endre, Kerényi József és Würtz Ádám alkotásainak kiállítását nyitották meg csütörtökön este a bécsi Collegium Hungaricumban. A tárlatot a főváros után Linzben és Grazban is bemutatják.

1021

tásához. Így jutott tudomás
gyárban dolgozott, az OTI-ba

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Domanovszky Endre

NÉPSZAVA

1965 NOV 23.

— A bécsi Collegium Hungaricumban november 25-én kiállítás nyílik Domanovszky Endre Kossuth-díjas festőművész, Kerényi Jenő Kossuth-díjas szobrászművész és Würtz Ádám Munkácsy-díjas grafikusművész munkáiból.

1021

döntőbizottság határozata
nem szünteti meg a gyár-
tást, nem akadályozza
az átmenetileg feles-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Domanovszky Endre

MAGYAR NEMZET
1965 NOV 27

1021

NAPLÓ

Három magyar művész — Domanovszky Endre, Kerényi Jenő és Würtz Ádám — műveinek kiállítását nyitották meg csütörtökön a bécsi Collegium Hungaricumban. A tárlat anyagát Linzben és Grazban is bemutatják majd.

◇

pentekén látogatást tett Szabolcs-Szatmár megyében. A

Magyar Hirdető.
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 NOV 23

MAGYAR NEMZET

Domanovszky Endre

A bécsi Collegium Hungaricumban november 25-én Domanovszky Endre Kossuth-díjas festőművész, Kerényi Jenő Kossuth-díjas szobrászművész és Würtz Ádám Munkácsy-díjas grafikusművész munkáiból nyílik meg kiállítás. A tárlat megnyitójára Domanovszky Endre és Würtz Ádám elutazott Bécsbe. ◇

alapján
...szág többek között
vaskohászati termékeket,
...vógyszereket, vegyi anyago-
...t, gépeket és műszereket,
...ktromos félkész gyártmá-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1957 NOV 29

NÉPSZABADSÁG

Domanovszky Endre

A BÉCSI COLLEGIUM HUNGARICUMBAN csütörtökön kiállítás nyílik Domanovszky Endre festő-, Kerényi Jenő szobrász- és Würtz Ádám grafikusművész alkotásaiból.

Domanovszky Endre.

Konfár Gyula évek hosszú során Domanovszky Endre posztimpresszionista nagyméretű képeihez kapcsolódó munkáit ma bizonyos expressziv... tartalommal igyekszik megtölteni...

Haulisch Lenke: 9 festő és grafikus kiállítása.
Új Irás VI. évf. 1966. dec. 12. sz. 106. l.

Domanovszky Endre

A Vármuzeumban nyitották meg kiállitását az utóbbi tiz év munkájából.
Szabó György: "Látványosságok" c. kritikájában megemliti "Disputa" c. tizenöt méteres gobelinjét, melynek "finom parnasszista liráját" kiemeli. Festményei közül megemliti az 1963-as "Asztal" c. képét, melyet a mai absztrakt müveivel hasonlit össze az "Asztal " előnyére

Élet és Irodalom, Bp. 1971. okt. 23.
XV. évf. 43. sz. 12. lap

MDK

Domanovszky Endre, festő

Nyilatkozatában kifejtett néreteit idéri, elemzi a cikk.

Rózsa Gyula: Körönség, kritika, képzőművészet M. S.

Népszabadság, Bp. 1971. ápr. 18.

Domanovszky Endre

A kiscelli kurucini és a szombathelyi műemlék védelmi bizottság részére 2 gobelint tervezett.

Dolezsál Mária: Gobelin és követői

Magyarország 1969 I. 19.

Domanovszky Endre

Résztvett a Magyar Képzőművészeti Kiállitáson

Horváth György: A XI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Magyar Nemzet 1968.ápr.21.11.o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Domanovszky Endre
festő

"Nyár" című nagyméretű gobelinje
"je fogadja a tárlat látogatóit

Berecz Miklós: Magyar Universum.
Művészet, 1971. július - 24.oldal

Domanovszky Endre, festő

Szerepel a Vadászati VK-n.
(Miniatűrök.)

(h.m.): Diana és a nimfák

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. aug. 26

DOMANOVSZKY ENDRE

„Lovak" c. gobelinje Dijat kapott a Vadászati Világkiállítás Műcsarnoki kiállításán. (eml.)

Táslatról tárlatra.

TV. 1971. IX.25. 16:25h.

MDK

Domanovszky Endre, festő

Rajz:

Repr.

Domanovszky Endre: rajza

M. 9.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 19.

Domanovszky Endre

Annak kapcsán említve, hogy több murális műnél a képző- és az iparművészet szemléletének az összefonódása figyelhető meg.

Wénerth Lajos: Modern magyar mennyiséd
Corvina 1967

149.l.

Domanovszky Endre

Hinczcel együtt jellegzetes típusa a magyar piktúra derékhadának.

Nemzeti Lapis: Modern magyar műnél, Lorin 1968 131. l.

Domanovszky Endre

Legújabb korszakával kapcsolatosan a „szemérmes absztrakció" megjelölést használja a szerző, mint a természetelnű és a non-figuratív piktúra határmezsgyéjén álló jelenséget.

Németh Lajos: Modern magyar [illegible]

Lorsina 1968

149. l.

Domanovszky Endre

Ahogy nála a szín az akciófestés hevét idézi, Hincznél a vonal jut el már-már a gesztus önösségéig.

Novák Lajos: Modern magyar [illegible], Corvin Kiadó 131. l.

MDK

Domanovszky Endre, festő

Képei Párizsban a Galliera Múzeumban.

Lukáy Terézia: Magyar hetek Franciaországban 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. ápr. 7.

Domanovsky Endre

Zentai Pál: Domanovsky-gobelinjeiről Könegen. – Vas Népe, 1967. máj. 14.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört. Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

85. l.

MDK

Domanovszky Endre, festő

46 m²-es falikárpitot tervezett a Műszaki Egyetem rektori tanácstermébe részére. A gobelin címe: Disputa.

— : Hír

12

ESTI HÍRLAP. Bp. 1968. nov. 6.

MDK

Domanovszky Endre

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 okt.p.46.

MDK

Domanovszky Endre, Jeitő

Szerepel a brüneli Nova Galériában.

– : Magyar Kiállítások Külföldön..... 8

Népszabadság. Bp. 1968. nov. 3.

M.D.K.

Domanovszky Endre
festő

Méltatás.

Oehmacher Anna: Gadov István
Művészet, 1968. november - 22 lap.

Domanovszky Endre festő

Szerepel a brüsszeli Nova Galéria magyar kiállításán

N.N.: Magyar kiállítások külföldön, külföldiek Bp-en

Nagyabadság 1968 XI. 3

Domanovszky Endre

Történeti fogalmakat, a mai Magyarország alapvető szociális tényezőit freskoival ábrázolja; olajfestményei- és gobelin művei jelentős sikereket értek el.

Aradi Nóra: „L'art des XIX et XX siècles" L'art du Hongrie du X au XX siècle. Kiállítás, Paris, 1966. Katalógus.

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

nagméretű freskója díszíti a Dunai Vasmű görögös stílusú, oszlopos főkapujának orom-zatát

Szombathy Viktor: Budapest - Dunaújváros - Mohács

Bp. /1961../ Panoráma /Magyarország irásban és képben 15. köt./ 57 old.

Domanovszky Endre
és Gorka Géza

Nők kutyával, 1960, kerámia falkép
76 x 240 cm, Attila utca, O.T.P.-ház

S felszabadult Budapest művészete.
Budapest, 1960. kiállítás, katalógus
38 l.

Domanovszky Endre
(1907)

Halász, 1960, gobelin, 180 x 250 cm

A felszabadult Budapest művészete.
Budapest, 1960. kiállítás, katalógus, 38 l

MDK

Domanovszky Endre, festő

Disputa c. gobelintervét [– 46 m²! –] több éi munkával elkészítették, s elhelyezték a Műszaki Egyetem rektori tanácstermében.

– : Hír

12

Népszabadság. Bp. 1968. nov. 7

Domanovszky Endre
festő

Az Ernst Museumba együtt
szerepelt kiállítás az Mattioni
Eszterrel.

T.G.Mattioni Eszter nagytétényi tárlata.
Művészet, 1972.május - 38.oldal

Domanovszky Endre

Kossuth díjas festőművész

65. évét töltötte

Nógrád 1972 január 23
10. old.

Domanovszky Endre

Bereck András mestere volt

a Képzőművészeti Főiskolán

Magyar Nemzet 1972 június 22

4. old.

Diagnostika

Mislegné

Képzőművészeti Főiskola: 1392 lts

Domanovszky Endre: az 1848-as zászlók átadása

Festmény (olaj)

Negatio nimes.

Domanovszky Endre

Bemutatott művei:

" A kék korsó" olajpasztell, 61 x 84,

" "Kék kendős figura", olajpasztell, 61 x 84,

"Edények" olajpasztell, 61 x 84.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás, Budapest, 1968.

Domanovszky Endre

Közölt szines reprodukció:

47. sz. „Csendélet", 1942, olajtempera, vászon.

80 x 100 cm.

D. Fehér Ilsa zsa és Pogány Ö. Gábor:

Magyar festészet a XX században, Budapest, 1971

Domanovszky Endre, „Jest"

Rajz:

Repr

Domanovszky Endre i rajza

M. S.

Népszabadság, Br. 1972. febr. 13.

Domanovszky Endre, festő

Pro Arte - kiküntelést kapott.

– : Kiosztottak a Pro Urbe és Pro Arte aranyérmeket

4.

Népszabadság, Bp. 1972. febr. 13.

Domanovszky Endre, festő, grafikus

Raj: Repr.

Domanovszky Endre: rajza 17. 6.

Népszabadság, Bp. 1972. febr. 6.

Domanovszky Endre, festő

Megválasztották

↓

–: A Hazafias Népfront Országos Tanácsának tagjai 2.

Népszabadság, Bp. 1972. ápr. 29.

Domanovszky Endre

Lovak, gobelin
255 × 270 cm

Vadászati Világkiá Mitás, Bp 1971
Műcsarnok

DOMANOVSZKY ENDRE, festő

1955. júl. 9-én nyilt meg Miskolcon az első vidéki orsz. képzőmüv. kiállitás a Herman Ottó Múz-ban a bpesti Mücasrnok rendezésében. Ezem szerepelt Domanovszkynak "Halász"c. müve is. Fekete repr. 59. old.

HAJDU BÉLA: Két országos képzőmüvészeti kiállitás Miskolcon ~~a~~ 58. old

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1956. dec. Miskolc

DOMANOVSZKY ENDRE, festő

A Miskolci Herman OttóMúzeum Képzőművészeti Gyüjteményében a mai művészek közül Domanovszky is szerepel müveivel. 41.old.

ZSADÁNYI GUIDO: A megye képzőművészetének helyzete, képtárai és képzőművészeti irodalma 37.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MÚZEUM KÖZLEMÉNYEI, 5. 1963.szept. Miskolc, 1963

DOMANOVSZKY ENDRE, festő

1955. júl. 9-én nyilt meg az első vidéki országos képzőművészeti kiállitás Miskolcon, a Herman Ottó Múzeumban a Bpesti Műcsarnok rendezésében. Ezen Domanovszkynak Zászlóhimzés c. műve is szerepelt. 59. old.

HAJDU BÉLA: Két országos képzőművészeti kiállitás Miskolcon 58. old

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MÚZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1956. dec. Miskolc

DOMANOVSZKY ENDRE, festő

A Miskolci Herman Ottó Múzeum képzőművészeti Gyűjteményében van Domanovszky: "Asszonyok szekér mellett" c. temperája. Ltsz.: 62.1 41.old.

ZSADÁNYI GUIDO: A megye képzőművészetének helyzete, képtárai és képzőművészeti irodalma 37.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 5. 1963.szept. Miskolc, 1963.

Domanovszky Endre

A tárlaton bemutatott művei:

„Kalapos nő", tempera, 87 x 61 cm.

„Torka teritéh", olajtempera, 61 x 87 cm.

Kovács Béla: Miskolci téli tárlat '70.

Miskolc, 1970

DOMANOVSZKY ENDRE,festő

1956.IX.2-án nyilt meg a II.Miskolci Orsz,Képző-müv.Kiállitás.Ezen szerepelt Domanovszky is "Halász" c.festményével. 62.old.

HAJDU BÉLA: Két országos képzőművészeti kiállitás Miskolcon 58.old

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI,1956.dec. MISKOLC

Domanovszky Endre

Kiállított művei

(3)

5. Parantlány, 1964.
olaj-tempera, 61 X 87.
A művén magántulajdona

6. „Rubayat" 1964.
olaj-tempera, 61 X 87
A művén magántulajdona

Aradi Nóra, Rozványi Mózta, E. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, Á. Würtz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965.
8.o.

Domanovszky Endre

Kiállított művek

(4)

7. Festőantal, 1963
olaj-tempera, 61 X 87 cm
A művész tulajdona

8. Asszony halappal 1964
olaj-tempera, 61 X 87 cm
A minisztérium tulajdona
(művelődésügyi)

Aradi Nóra, Rozványi Mária: E. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, A. Wüstz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965.
s.o.

Domanovszky André.

Kiállított művek (5)

9. Titkárnő, 1964.
olaj-tempera, 61 X 87 cm
A művén tulajdona.

10. Nyári antal, 1965.
olaj-tempera 61 x 87 cm
A művén tulajdona

Aradi Nóra, Rozványi Mártá: F. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, Á. Würtz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965.
8.o.

Domanovszky Endre

Kiállított művek (6)

11. Születésnap, 1965.
olaj-tempera, 61x87cm
A művén tulajdona

12. Gendélet, 1965.
olaj-tempera, 61x87cm
A művén tulajdona

Aradi Nóra, Rozványi Mária: E. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, A. Würtz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965.
8.o.

Domanovszky André

Kiállított művek (7.)

13. Kék kancsó, 1964.
olaj-tempera, ~~19~~ 61 x 87 cm
A művén tulajd.

14. Modell 1963.
olaj-tempera, 61 x 87 cm
A művén tulajdona

Aradi Wára, Rozváczyi Márta: E. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, A. Wirtz Graphiker. Ausstellung, Wien, 1965.
p.o.

Domanovszky Endre

Kiállított művek (8.)

15. Öni virágok, 1964.
olaj-tempera, 61 x 87 cm
A művén tulajdona

16. Ormok, 1964.
olaj-tempera, 61 x 87 cm
A művén tulajdona

Aradi Nára, Rozványi Mária: E. Domanovszky Maler, J. Kerény-Bildhauer, A. Würtz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965.

9.0.

Domanovszky Endre

Kiállított művek. (9)

17. Fekete-sárga kancró, 1965.
olaj-tempera, 61 x 87 cm
A művén tulajdona

18. Fetővel [Zu zweit], 1963.
olaj-tempera, 61 x 87 cm
A művén tulajdona

Aradi Nóra, Rozványi Márta: E. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, Á. Würtz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965
9.o.

Domanovszky Endre

Kiállított művek (10)

19. Szines tesítek, 1965.

olaj-tempera, 61 x 87 cm

A művén tulajdona

20. Arabeszkek, 1965.

olaj-tempera 61 x 87 cm

A művén tulajdona

Aradi Wörci, Rozvány Mária, E. Domanovszky Maler, J. Kerényi ~~Bildhauer~~, Á. Würtz ~~Bildh~~ Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965.

9.0.

Domanovszky Endre

Kiállított művek (11.)

21. Farekak, 1964.
olaj-tempera, 61 x 87 cm
A művén tulajdona

22. Virágok, 1964
olaj-tempera, 61 x 87 cm
A művén tulajdona

Aradi Nóra, Rozványi Mózta: F. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, Á. Wiitz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965.
9.o.

Domanovszky Endre

Kiállított művek. (12)

23. Parantbútorok, 1965.
olaj-tempera, 100 x 125 cm
A művén tulajdonc

24. Mozaik-terv, 1964.
tempera, 61 x 87 cm
a művén tulajdonc

Aradi Nóra, Rozványi Mózta: E. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, Á. Würtz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965.
9.o.

Domanovszky Endre

Kiállított művek (13.)

25-32. Gobelin-terv, I-VIII.
Pasztell, 29x41cm
A Kulturális Kapcsolatok Intézetének
~~tulajdona~~

Aradi Nóra, Rozvány Márta: E. Domanovszky Maler, J. Kerény Bildhauer, A. Wüstz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965.

9.o.

Domanovszky Endre

Újabb művei:

Pályadvarépületet díszítő szgrafitto

Nagyüzem bejárati freskója

Mozi ~~[illegible]~~ foyer-ban falikép

Hotelszalonban falikárpit

Egyetemi épület tanácstermének falikárpi tja

A Brüsseli Világi kiállítás magyar pavilonjának alumínium fóliára festett faliképe.

Aradi Nára, Rozványi Márta, E. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, A. Wiitz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965.

3.

Domanovszky Endre

(3.)

Életrajzi adatok

1952. Kitüntetik a Munkáczy-díj I. fokozatával
1953. A Kossuth-díj bronzfokozata
1953. A tehnobaduláj évfordulójára rendezett pályázat I. díját nyeri.
1956. A Kossuth-díj ezüst fokozata

Aradi Wára, Rozványi Márta: E. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, Á. Würtz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965.

7.o.

(2.)

Domanovszky Endre

Életrajzi adatok

1948-56. Tanár a képzőművészeti Főiskolán

1956. A képzőművészeti Főiskola igazgatója.

1949-55. A Magyarországi Képzőművészek Szovetségének elnöke

Aradi Nóra, Rozványi Mártz: E. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, Á. Würtz Graphiker, Ausstellung, Wien, 7.o. 1965.

Domanovszky Endre

(1)

Életrajzi adatok

1907. jan. 23. született Budapesten

1926-30. Tanulmányok a Képzőművészeti Főiskolán, Glatz Oszkárnál

1931. Tanár az Iparművészeti Főiskolán

1937. A párizsi világkiállításon gobelin-jéért díjat kap

Aradi Nóra, Rozványi Mária: E. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, Á. Würtz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965, 7. o.

Domanovszky Endre

Kossuth-díjas művész.

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 20 t.

4. l.

MDY.

Domanovszky Endre

festő

„Rubayat"ar Alap vette meg.

Ujvári Béla: Állami képzőművészeti vásárlások...

Művészet, 1968. október - 25 lap.

Domanovsky Endre

Gerson Pál mesterei voll.

h. gy: Két kiállítás.
Magyar Hírek, 1967. VIII. 30. 4. o.

M. Dl

Domanovszky Endre
festő -

„Rubay"-át és „Születésnap"-ját
az állam megvásárolta

Losonci Miklós: Három kiállítás,
Művészet, 1968. október - 46 lap.

Domanovszky Endre

1907-ben születen
A 20-as évek végén végezte el a Képzőművészeti Főiskolát Budapesten.
1929-ben, még tanuló volt, amikor először figyeltek fel rá.
Olaj képeinek és temperáinak motivumai: csendélet, interieur, az ember és környezete.

Aradi Wára, Rozványi Mátyás: E. Domanovszky Maler, J. Kerényi ~~Grapheuker~~ Bildhauer, Á. Würtz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965.
3.o-4.o.

Domanovszky Endre

(4)

Életrajzi adatok

1958. A Brüsseli Világkiállításon aluminium lemezre festett táblaképéért aranyérmet kap.

1958. Réntven a velencei Biennálén.

1958. Budapesten gyűjteményes kiállítása

1960. Megkapja az Érdemes Művén címet

Aradi Nóra, Rozványi Mátra, E. Domanovszky Maler, J. Kerény Bildhauer, Á. Wiitz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965.
7.o.

Domanovszky Endre 5.

Életrajzi adatok

1961. Önálló kiállítása Szófiában
1961. A debreceni pályaudvar szgrafittójának terve
1962. A Magyar Képzőművének hövetségének elnöke

Aradi Nóra, Rozványi Mária: E. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, Á. Wintz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965.
7.o.

Domanovsky Endre

(6)

Életrajzi adatok

1964. Modern magyar művészeti kiállításon Linzben, Grazban és Locarnoban
1965. Elnyeri a kiváló művész címet
1965. Kiállítása Genfben.

Aradi Nóra, Rozványi Mária: E. Domanovsky Maler, J. Kerényi Bildhauer, A. Würtz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965.
7 o.

Domanovszky Endre

Kiállított műveinek jegyzéke (1)

1. Hajnaban 1965. olaj-tempera, 61 x 87 cm
A művén magántulajdona

2. Kalácssütés [Eierkuchenbacken], 1964
olaj-tempera, 61 x 87 cm
A művén magántulajdona

Aradi Wára, Rozványi Mórta: E. Domanovszky Maler, J. Kerényi Bildhauer, A. Würtz Graphiker, Ausstellung, Wien, 1965
8°.

Domanovszky Endre

Kiállított művei

(2)

3. Asszony, 1965.
olaj-tempera, 61×87
A művén magántulajdona

4. Kék szék, 1964.
olaj-tempera, 61×87.
A művelődésügyi
Minisztérium tulajdona

Aradi Wojta, Rozványi Mózta, E. Domanovszky Maler,
J. Kerényi Bildhauer, A. Würtz Graphiker, Ausstellung,
8.0. Wien, 1965.

Domanovszky Endre

a kiállitás biráló bizottságának

tagja volt.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: ~~Kiriminé~~ Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

G. l.

Domanovszky Endre

Dulka Mária: A Nemzeti Galéria
kiállítása. Magyar festők Itáliában.

Magyar Nemzet, 1967. IV. 8. 4. o.

Domanovszky Endre

kiállított festményei:

Gondolat. Olaj, 125 x 100 cm.

Támaszkodó nő. Olaj, 72 x 92 cm.

Pécs-baranyai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 20 t.

22. l.

M.D.K.

Domanovszky Endre festő

Kompozició III. c.

müve az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán bemutatva. A Képzőművészeti Alap vásárlása.

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. 1.l.

M.D.K.

Domanovszky Endre festő

Születésnap c.

Rubayat c.

műve az All. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán bemutatva. A Képzőművészeti Alap vásárlásai

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. 1.l.

M.D.K.

Domanovszky Endre festő

Csendélet c.

müve az áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán bemutatva,
vásárlás a MNG részére.

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. MNG anyagának vásárlásai 2.1.

M.D.K.

Domanovszky Endre festő

Szövőnők c.

műve az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállításán bemutatva. A Képzőművészeti Alap vásárlása

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállításáról. l.l.

Domanovszky Endre

Kendület. (repr.)

Pécs-baranvai Országos képzőművészeti kiállitás 1956. Kat. irta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 2o t.

MDK

Domanovszky Endre

neve az előszóban említve

A Gresham és köre kiáll. Szfvár Csók I.képtár

1967.

MDK

Domanovszky Endre

neve emlitve

Szegedi képzőmüv. tárlata. N.Gal. 1967.aug.

M.D.K.

Domanovszky Endre festő

19o7-

Zászlóhimzők, repr.

A Szépművészeti Muzeum 19o6-1956, Bp. 1956. 299.kép

26o.l.

M.D.K.

Domanovszky Endre festő

1907-

Csapolás elött, repr.

A Szépművészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 300.kép
260.l.

Domanovszky Endre

Papp József téri sgraffito, 1957,
Földoszlop (pannó részlet) 1952,
fekete-fehér fólia, reprodukció

A felszabadult Budapest művészete.
Budapest, 1960. kiállítási katalógus.

Domanovszky Endre

emlitve

Pogány Ö. Gábor, A Magyar Nemzeti Galéria (vezető), 26. l.
Budapest 1965

M.D.K.

Domanovszky Endre festö

Vadvirágok,

~~Csendélet gitárral~~, é.

művét a Művelödésügyi Minisztérium megvásárolta 1967.

Művelödésügyi Minisztérium vásárlásai 1967. I.I.

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

A debreceni új vasútállomás épulet egyik sgraffitója
Az érkezési csarnok sgraffitójának sematikus rajza.
II. tábla. 272.o.után. Fekete repr.

Benyhárt József: Domanovszky Endre debreceni sgraffitói. 269.o.

. Debreceni Déri Múz. Évkönyve. 1962-64. Debrecen 1965. Alföldi Nyomda. Debrecen

MDK

Domanovszky Endre, festő

Kiállít a brüsszeli Nova Galériában.

–: Grafikák Tokióban 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. nov. 11.

Domanovszky Endre

Halász, olaj, 80 x 60 cm
Korsós nő " : 130 x 105

Budapest Műcsarnok Kiállítása 1957
Kat. nem. Kisdéjiné Kirimi Irén.

8.

MOK

Domanovszky Endre

Kiállitási hir

Pedagógusok lapja 1968 ápr.2o.

M.D.K.

Domanovszky [Endre] festő

nevét az 1941-ben rendezett közös kiállításukkal kapcsolatban említi a szerző.

Mezei Ottó: Dési Huber, az ember és a művész ...

Művészettörténeti Értesitő, 1968. XVII.éf. 1-2.sz.

108. old.
+ 109. 4

Domanovszky Endre

festő ki volt állítva Párizsban a magyarországi művészet kiállításon.

Boris Lossky: A magyarországi művészet tíz évszázada (Petit Palais, Paris, 1966. ápr-jún)

Magyar Műhely (Párizs) 1966. nov. 15. 110. s.

Domanovszky

a negyvenes évek végén festett csendéletei.

Perneczky Géza: Új magyar festészet. Kiállítás a Nemzeti Galériában.

Magyar Nemzet, 1967. XII. 29. 4. o.

Domanovszky

festményét a Nemzeti Galéria vette meg az aukción.

Perneczky Géza: „Egy meghasonlott tudósító beszélgetése önmagával".

Magyar Nemzet, 1967. XII. 15. 5-o.

Domanovszky

Kép az aukción.

Pérneczky Géza: „Egy meghasonlott tudósító beszélgetése önmagával."

Magyar Nemzet, 1967. XII. 15. 5. o.

Domanovszky Endre

Kiállított művei

Mozaik-fej, 1967, olajtempera, 80 x 320 cm
-"- -"-, 1965, -"- 60 x 330 -"-
Nemi virágok, 1967, -"-, 87 x 61 -"-
Virágok, 1967, -"-, 87,5 x 61 cm

Ungarische Kunst der Gegenwart, Museum Folkwang, Essen, 1968.

10.-

Domanovszky Endre

festő, szül. 1907.
1926-1930: a budapesti képzőművészeti Főiskolán tanult
Tanulmányut Olaszországban
1936-tól az Iparművészeti Főiskola tanára Bp-n.
1945 után a Képzőművészeti Főiskolán tanár, jelenleg rektor.
Kossuth díjas és Munkácsy díjas.

Ungarische Kunst der Gegenwart, Museum Folkwang, Essen, 1968.
10.0.

Domanovszky Endre

A Budapesti Pedagógiai Képzőművészeti Főiskola veretője 1953-tól 1954-ig

A budapesti pedagógiai képzőművészeti főiskola 1953-1963
Ber. Vajtai Aurél, Bp 1963.

140-180

Domanovszky

Szerepel a Nemzeti galéria kiállításán a Budavári Palotában

Mátffy Albin: Munkácsy és Paál László remekei Pesterzsébeten

Négyművelés 1968 II. n. 39old.

Damanovszky Endre

Két nő virággal c. műve (rajzó) szerepel a Mohácsi Galéria kiállításán

Hárs Éva: A mai magyar festészet Galériája Mohácson

Jelentős 1968 7-8 sz. 703 old.

Domanovsky Endre

Mezei virágok
Virágok

Fekete-fehér repr-k

Ungarische Kunst der Gegenwart, Museum Folkwang,
Essen, 1968.
18.o.

Domanovszky Endre

a jelentős festő, a főiskola tanára.

Molnár László: „Junge ungarische Künstler".

Budapest, 1979.

Globus.

MDK

Domanovszky Endre

festő

"Halászok" című gobelinjét
mutatta be a tárlaton, va-
lamint a „Család" - ot.

Soós Klára: 50 éve a nagy októberi útján.
Művészet, 1968. augusztus - 40 lap.

Domanovszky Endre

kiállitott festményei:

Halász, olaj, 125 x 100 cm.

Korsós nő, olaj, 85 x 105 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

8-l.

Domanovszky Endre

(1907) Zenélők, 1957, Sgraffito, Ujpest, Popp József tér, 29x237cm

Vázlatok a Mezőgazdasági kiállítás falképeihez, 1952, papír-tempera, 69x70cm

Fürdőzők, 1960, gobelin, 16 m², Gellért szálló, terv.

A felszabadult Budapest művészete,

Budapest, kiállítás, katalógus. 28 l.

Domanovszky Endre

Az Iparmüvészeti Föiskola tanára, a színek poetája. Figyelemre méltó a ritmus, a formák és a színek felé való törekvése.

Bouvolaille Georges: La peinture moderne. Les Lettres Françaises, Paris, 1966. IV. 28 3 fl.

Domanovszky Endre

A párizsi magyar kiállítás alkalmával egyidejűleg a Galerie Ledoux-ban rendezett tárlaton is láthatók voltak gobelin művei. –

Bouchaille Georges: La peinture moderne. des Lettres Françaises, Paris, 1966. dpt. 28 37 f.

Domanovszky Endre

E Gobelin műveket a mester szerényen „tanulmányok"-nak nevezett el, amelyek művészi tulajdonságok felett rendelkeznek.

Boudaille Georges: La peinture moderne.
Les Lettres Françaises, Paris, 1966. IV. 28 37 p.

Domanovszky Endre

nagyobb méretű non-figurativ
művei nem a mester legsikerültebb
alkotásai közül valók.

Perneczky Géza: The Paris Exhibition of Hungarian Art. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 25. p.

1881.

Domonovszky Endre

Ez irónyzatot ogonban rövidesen
tulhaladta és a pittoreszk irónti
széleskötü érzékkel a valóságábrázolás-
hoz közeledett. Fresko és gobelin tervei
jól ismertek.

Exposition d'Art Hongrois Contempo-
rain, Paris, é. n. (1949?) katalógus, 18 l.

Domanovszky Endre

A tárlaton bemutatott művei:

54 sz. „A vörös szőnyeg."
55 " „Fekete asztal,"
56 " „A bónyászok,"
57 " „Tój."

Exposition d'Art Hongrois Contemporain, Paris, é. n. (1949?) katalógus, 18 l.

Domanovszky Endre

Nyár a gobelinje (emlj)

szerepel az „Új művek" a

tárlaton a műsarnokban

Horváth György: Elkötelezett

alkotások az „Új művek" között

Magyar Nemzet 1971 III. 9

MDK

Domanovszky Endre, festő
gobelintervező

A törzsgárda tagja.

(cs. benkő): Angyalföldön épül az
iparművénet palotája 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. aug. 30.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Domanovszky Endre, grafikus

Rajz: Repr.

Domanovszky Endre: Terhetvivők M. 8.

Népszabadság, Bp. 1969. szept. 14.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.V.

Domanovszky Endre
festő

Miskolci gobelinjéért nívódíjat
kapott.

—:—

Művészet, 1969. május – 47 lap.

DOMANOVSZKY ENDRE / festő

Olvasztárok (részlet a sztálinvárosi freskókból)

Xantus Gyula: Rajz kézikönyv az általános iskolák rajzot tanitó nevelői számára. Bp., 1960. /Ált. iskolai tanári kézikönyvek/

137

DOMANOVSZKY ENDRE/

1. Csendélet olaj 125 x 100
2. Csapolás előtt -1- 140 x 160

Zsennyei művésztelep kiállitása. Szombathely, 1956.

MDK

Domanovszky Endre, Jertő

Rajz:

Repr.

Domanovszky Endre: rajza. 8

Népszabadság, Bp. 1969. júl. 6.

Domanovszki Endre
növendéke volt a főiskolán Zs. Kovács
Lina.

Magya Nemzet 1968. ~~máj~~.jun.5.4.o.

originalitás: → eredetiség

Domonovszky Endre

(1907, Budapest). Tanulmányait a budapesti Képzőművészeti Főiskolán végezte; fiatal éveiben a neo-klasszicizmus irányzat híve, az olasszé.

Exposition d'art Hongrois Contemporain, Paris, é.n. (1949 ?) katalógus 18 l.

Domanovszky Endre

Szerepelt a Petit Palais-béli kiállításon.

B. Lossky: A magyarországi művészet 10 évszázada; Magyar Nemzet, 1966. XI. 25. 110. l.

Domanovszky Endre

Könyv jelent meg róla a
Corvina Kiadónál Ujvári Béla
tanulmányával

Pestmegyei Hírlap 1970 február 6
4. old.

Domanovszky Endre

Többekkel együtt kiállították a párizsi Musée Galliera-ában.

(Nyugat, 1930. I. sz. 25. l.

Domanovszky Endre festőművész.

a Képzőművészeti Főiskola rektora.

Vadas József: a Képzőművészeti Főiskolán.

Élet és Irodalom, Pécs, 1941. nov. 6.

Domonovszky Endre

Budapest, 1907-ben született. Festő.
Tanulmányai: a budapesti "Képzőmű-vészeti Főiskolán (Glatz Oszkár:) Állami ösztöndíjasként Rómában, Németországban és Svédországban tanulmányokat.
Főbb művei: Prominent Hungarians Home and Abroad, München 1966. 334 l. 72 l.

Domanovszky Endre festő

Miskolci gobelinjéért nívódíjat kapott

N.N.: Nívódíjat kapott
Kilenc művész

Magyar Nemzet 1869 IV. 13

Domanovszky Endre festő

Miskolci gobelinjéért nívódíjat kapott

N.N.: Képző és iparmutvészeti nívódíjak

Magyar Hirlap 1969 IV. 13

Domanovszky
a Knokke-le Zoute-i kaszinó kupoláját René Magritte a kiváló belga festő hatalmas körfreskója díszíti... ezt az ünnepélyes... munkát-amely, ha nem tévedek, a szürrealista iskolába sorolható-semmivel sem érezten kevésbé hagyományosnak és hivatalosnak, mint a mi Bernáth Aurélunk és Domanovszkyuk falfestményeit-ha jól emlékszem a hazai értékelésre, elnyerték a szocialista realizmus fémjelzését-...

Vas István: Kérdések.

Új Irás VI. évf. 1966. dec., 12. sz. 13. l.

Domanovszky Endre

Miskolci gobelinjáért (eml.)

Nívó díjat kapott

N.N.: Nívó díjak

Csongrad megyei Hiszlap 1969 V. 2

Domanovszky Endre

A felszabadulásunk 20. évfordulója alkalmából rendezett X. Magyar Képzőművészeti Kiállítást nov. közepén zárták be; a két hónap alatt ... 150.000 néző látta. ...

A kritikusi közvélemény elég egyhangúan ítélte értékesnek a kiállítás bizonyos alkotásait ... szinte kivétel nélkül méltatták ... Domanovszky Endre festményeit...

Miklós Pál: Két kiállítás között.
Új Irás, VI. évf., 1966. jan., 1. sz. 101. l.

Domanovszky Endre
festő

M.D.V.

A „Gilléhesek" és a „Kosaros nő"
szerepel a tárlaton.

Horváth György: Egy elszalasztott lehetőség
Magyar Nemzet, 1969 okt. 21.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Domanovszky Endre, festő

Tanítómestere volt Koncz Béla festőművésznek.

(Sinka): Koncz Béla kiállítása 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. okt. 7

MDK

Domanovszky Endre, Jestő

Csillérek c. képe az első
Teremben látható. (Műcsarnok.)

Rózsa 'gyula: Öt esztendő kritikátlan
története 7.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 8.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Domanovszky Endre, „Jest"

MDK

Rajz: Repr.

Domanovszky Endre: Asszonyok

M. 9.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 26.

M.D.Y

Domanovszky Endre
festő

A Főiskolán Kékesi László tanára
volt.

Galambos Ferenc: Kékesi László bélyegtervei
Művészet, 1969. szkics – 35 kap.

M.D.K.

Donnanovszky Endre
festő

„Csillések" c. műve szerepel
a tárlaton.

Bojár Iván: Magyar művészet, 1945.-1969
Magyar Hírlap, 1969. szept. 21.

Domanovszky Endre

tanítványa a b pesti Képzőművészeti Főiskolán Udvardi Erzsébet

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon /Fonó Györgyné, Kis Tamás/ Budapest, 1969.

1-617 l

571 l.

Domanovszky Endre festő

Nívó díjat kapott ezévben

Pest megyei Hirlap 1969 IV. 15

Domanovszky Endre

15 m²-es gobelinje a Dunaujvárosi Tanács házasságkötő termébe kerül.

F. R.: Új szobrok Budapest és a vidék számára

Magyar Nemzet 1970 VII. 7

Domanovszky Endre

a haladó magyar művészet méltó képviselője.

Németh Lajos: „Hungarian Art 1945–1969". The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1970. 37 sz.

1971.

Domanovszky Endre

1. Csendélet olaj 45×60
2. Csillések —"— 180×160
3. Martinón —"— 150×180

Magyar Művészet 1945-1969
Műcsarnok.

Domanovszky Endre

4. Kosaros nő olaj 180 x 85
5. Kalapos nő —"— 65 x 87
6. Kék szél —"— 85 x 60

Magyar Művészet 1945-1969
Műcsarnok

Romanovsky Endre

7. Lila virágok, olaj 87,5x65
8. Kompozíció -"- 96x70

Roppant Művészet 1945-1969
Műcsarnok

Domanovszky Endre festő

Miskolci gobelinjéért
Nívó díjat kapott

MTI: Képző és Iparmüvészeti Nívó díjak

Bekésmegyei Nepujság 1969 IV. 13

Domanovsky Endre

Szerepel a glasgowi magyar festészeti és grafikai tárlaton

Dunántúli Napló 1969 IV. 30

Domanovszky Endre

A párizsi magyar kiállításon bemutatott műve: „Olaj pasztell", 1965, szövegbenyomott, fekete-fehér reprodukció.

Bondaille Georges: La peinture moderne. Les Lettres Françaises, Paris, 1966. dec. 28 37 l.

MDK

Domanovszky Endre, festő

Rap.

Repr.

– Domanovszky Endre rajza 9.

Népszabadság, Bp. 1969. ápr. 20.

Domanovszky Endre

szerepel a XI. dolgozó képzőművészeti kiállításon.

(2-a): Kiváló munkáért - érdemes oklevél
Pest megyei Hírlap 1968. ápr. 28. 8.o.

Domanovszky Endre, festő

MDK

Kompozíció: Repr.
(Rajz)

Domanovszky Endre: Rönök 17.7.

Népszabadság, Bp. 1969. nov. 23.

E. Domanovszky

Fertő. A Magyar Képzőművészeti Főiskola igazgatója.

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966 I. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1004 l., ill., 522.1

Domanovszky Endre

Hasznos kezdeményezés a csoportkiállítás műfaja, amelyet az utóbbi két évtizedben csaknem teljesen nélkülöztünk. Értelme azonban akkor van, ha bizonyos törekvéseket mutat be és próbál meg tisztázni... Ilyen törekvések... léteznek képzőművészetünkben pl. a... Domanovszky Endre művészete körül kialakult posztinyzpressionista szemlélet új formában való továbbélése, melyet a jelenlegi kiállításon Vati és Sarkantyú képviseltek...

Haulisch L.: S. festő és grafikus kiállítása
Új Irás VI. évf. 1966. dec. 12. sz. 106. l.

Domanovszky Endre

Szerepel Glasgow-ban a magyar festészeti és grafikai tárlaton

N. N.: „Magyar 'elektro"

Kisalföld 1969 IV. 30

M.D.K

Domanovszky Endre
festő

A „Jairus leánya" című kompozi-
cióban a csodát, az ahitatot, a
misztikus lelki elmény hallám zá-
sát festette meg a művész.

Ujvári Béla: A „Disputa"
Művészet, 1969. március - 24 lap.

M.D.K.

Domanovszky Endre
festő

Miskolc Egyetemi Városában, a Nehézipari
Műszaki Egyetem tanácstermében a mult
év vége felé helyezték el legnagyobb falikárpitjainak Domanovszky Endre „Disputa"
gobelinjét.

Ujvári Béla: A „Disputa"
Művészet, 1969 március – 24 lap.

M.D.K.

Domanovszky Endre
festő

„Disputa"

„Disputa" (részlet)

Lyka Károly: A „Disputa"
restaurálása, 1969. március – 24 lap.

Domanovszky Endre

festő

M.D.

1962-ben helyettesítő a „Gobelin-szövőnők" c. műve amelyik mű a folikáriput művészetét szimbolizálja. Hasonló kérdés foglalkoztatta a „Disputa" komponálása esetében is.

Ujvári Béla: A „Disputa"
Művészet, 1969 március – 24 lap.

Domanovszky Endre

műveit mutatták be a budapesti Műcsarnokban.

jelnélküli: „11th Hungarian Arts Show opened"

Daily News, Budapest, 1968. ápr. 17

2l.

MDK

Domanovszky Endre, Jertő

Tagja volt a „római iskolának."

–: Szinyei díjtól a Munkácsy díjig 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969 máj. 6.

DOMANOVSZKY Endre / Budapest

1. Várlat (Erkélyen) olajtemp. 30,5 X 22
2. Várlat (Beszélgetők) olajtemp. 30,5 X 21,5
3. Várlat (Mosakodó) olajtemp. 30,5 X 21,5

Dunántuli Képzőművészek Kiállitása 1958.

Kat. bev.: Cseh Miklós

/Székesfehérvár, István király Muzeum
közleményei Dsor 14./

Domanovszky Endre

Festő. A Magyar Képzőművészeti Főiskola tanára.

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966. I. /Ed. H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1004 l., ill. 622.l.

MDK

Domanovszky Endre, festő

Miskolci gobelinjáért nívódíjat kapott.

– : Képző- és iparművészeti nívódíjak

12

Népszabadság, Bp. 1969. ápr. 13.

Domanovszky Endre

Kétszeres Kossuth díjas. A Képzőmű-vészeti Főiskola igazgatója. A Brüssel-i Világkiállítás magyar pavillonjának frescoiért tisztelet díjas.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 p. 72 l.

MDK

Domanovszky Endre, Jestő

Rajz:

Repr.

Domanovszky Endre rajza M.1.

Népszabadság, bp. 1970. márc. 1.

MDK

Domanovsky Endre, festő

Rajz: Repr.

Domanovsky Endre: Vázlat 9

Népszabadság, Bp. 1970. jan. 1.

Domanovszky Endre, festő

MDK

Rajz:

Rejz

Domanovszky Endre: Vajda

M. 7.

Népszabadság, Bp. 1970. márc. 29.

MDK

Domanovszky Endre, festő

Kijárni Béla Domanovszky-tanulmányát a Corvina adta ki.

– : ☐ Corvina 2

ESTI HIRLAP Bp. 1970. febr. 16

Domanovszky Endre, festő

MDK

Rajz: Rejt

Domanovszky Endre: rajza M. 9.

Népszabadság, Bp. 1970. márc. 8.

Domonovszky Endre

a Képzőművészeti Főiskola legjelesebb tanárainak egyike.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

1281

Domanovszky Endre

dunanjvárosi freskója emlékve

„Folytatható-e Dedovits vitja?"

Magyar Nemzet 1970 április 4
15. old.

Domanovszky Endre

neve emlékére a „Studio
70" vállalásai az Ernst Múzeumban.

Magyar Hírlap 1970 április 17
5. old.

Domanovszky Endre

neve emlékére

„Téli tanfolyam Miskolcon"

Magyar Nemzet 1970 december 16
4. old.

Domanovszky Endre

1. Kalapos nő tempera 87×61
2. Tarka teríték olajtemp.
61×87

Miskolci Téli Tàrlat 1970

Domanovszky Endre

A Gödöllői Agrártudományi Egyetem mozaik kartonjának rajzolója.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás. Budapest, 1968.

81

Domanovszky Endre

tanitványa a Képzőművészeti Főiskolán Gácsi Mihály.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budaoest, 1972.

Domanovszky Endre

tanitványa a Képzőművészeti Főiskolán Orosz János.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

Pomanovszky Endre

Művável szerepel a XI.

Országos Képzőművészeti Kiállításon

a Műcsarnokban

Népszava 1968 április 14

7. old.

MDK

Domanovszky Endre, festő

Rajz:

Repr.

Domanovszky Endre: Figurák

17. 6.

Népszabadság, Bp. 1969. dec. 21.

Domanovszky Endre, festő

- korektúráin részlet Klimó Károly is.

Dr. Újvári Béla: Művészportré
Magyar Hírlap, 1969. I. 31. 9. l.

Domanovszky Endre

Szerepel a Miskolci Téli Tárlatom

Láttuk, Lahottuk...

Petőfi Rádió

1970 XII. 11

Domanovszky Endre

Résztvesz a tárlaton

Debreceni nyári tárlat
Déli Hírlap, Bp. 1970. júl. 16.

Domanovszky Endre

Csillések i mitve (1949. eml.)

szerepel az alábbi tárlaton

Rózsa Gyula: A hagyás művészet
1945-1969 kiállításról

Nagyvaradság 1969 X. 8

Domanovszky Endre

„Friz-részlet" (repr.)

Lobogó, Bp. 1970. ápr. 29. 5. l.

Domanovszky Emilie

Emlitve

O.S. A magyar képzőművészet
Pauzsban

Északmagyarország, Miskolc 1970. ápr.
29.

Domanovszky Endre, festő
grafikus

MDK

Rajz: Repr

Domanovszky Endre: rajza M. Gy.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 12.

MDK

Domanovszky Endre, festő

A Munka Érdemrend ezüst fokozatát kapta.

-: Kitüntetések átadása az Országházban :-

5.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 3.

Domanovsky Endre

Szerepel a nemzetközi vadászati kép. mův. tárlatom a húsaznekban

(h. m.): Diana és a nimfák

Esti Hírlap 1971 VIII. 26

Domanovszky

a Műcsarnokban rendezett „Új művek" című kiállításon művei szerepeltek.

Illéssy Pál: Új művek – régi viták.

Társadalmi Szemle, 1941. (?) 5.

~~Ham~~ Domanovszky Endre

Lánez Sándor. Domanovszky Endréről. – Művészet, 1967. 8. évf. 1. sz. 21-26. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

81. l.

Domanovsky Endre

Zigmondi Mária. Tűnődő beszélgetés Domanovsky Endrével. – Mők Lapja, 1967. ápr. 8.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Írt. 1970. 1.sz. 68-107. l.

82. l.

Domanovszky Endre

Gerzson Pál mestere velt

Gerzson Pál festőművész kiállítása
elé
Hajdu-Bihari Napló, Debrecen
1970. máj. 5.

Domanovszky Endre

festő

A Munka Érdemrend arany

fokozatiát nyerde el.

—: Szétimtetések

Művészet, 1970. április – 7 lap

Leistritzteich. —

Mühlwasser, Obere Teich — Flop

MDK

Domanovszky Endre, Jestő

A Munka Érdemrend arany fokozatát kapta.

–: A fővárosi Kiküntetettek 6-7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. ápr. 2.

MDK

Domanovszky Endre, festő

Rajz:

Repr.

Domanovszky Endre. rajza

M. S.

Népszabadság, Bp. 1970. május 24.

Domanovszky Endre
festő

Résztvett a XI. magyar képzőművészeti kiállitáson.

A XI. magyar képzőművészeti kiállitáson
Északmagyarország 1968 ápr. 28. 7.

Domanovszky Endre

Cserepek rep.

II. Debreceni Országos Nyári Tárlat
Déri Múzeum 1970. július 4-aug. 9.

Domanovszky Endre

Szerepel a II. debreceni országos nyári tárlaton

Magyar Nemzet 1970 VII. 16 hold.

Domanovszky Endre (1907-)

Szczepel az arabbi Jaslatan

Heinz Reitberger: Ungarn zeigt in Würzburg moderne Kunst

Main Post 1970 VI. 13

Domanovszky Endre

15 m es gobelinje a Dunaujvárosi Tanácsháza szegkötő termébe kerül (eml.)

F. R.: Uj szobrok Budapest és a vidék számára

Magyar Nemzet 1970 VII. 7 sold.

Domanovszky

Említve

Kemény Derső: Tárlat
Dunaújvárosi Hírlap, 1970. sep. 11.

Domanovszky Endre

Felisiónyegyfúre a kis hangversenytermet díszíti majd –

Kiadó Márta: Kultúrcentrum a Vörösmarty téren

Délmagyarország, Szeged, 1970. sep. 12.

Romanowsky Emilne

Vinégol lilo vázában repr.

Magyar Művészet 1945-1969
Műcsarnok, 1969 sep-okt

Romanowsky Erika

1. Szőnyegtervek, pergt. 31,5×33,7 cm
2. Öltözköldő nő, 1953. 29,7×30
3. Kompozíció kékben, 1966. 27×29

Magyar Művészet 1945-1969.
Műcsarnok, 1969. sept-okt.

Domanovsky Emike

Csillések repr.

Mayer Müvészet 1945-1969
Műcsarnok, 1969 sep-okt

DOMANOVSZKÝ ENDRE

33. Forrás, faliszőnyeg	500.—
34. Tánc, faliszőnyeg	mgt.
35. Falu, faliszőnyeg	eladó
36. Csorda, olajf.	800.—
37. Kereszt, olajf.	500.—
38. Cséphadarók, temp.	400.—
39. Halász, paszt.	200.—

Nemzeti Szalon 1939. febr.
8 f + 8. nov.

V

Rajnavidék legkiválóbb művésze a XVI. sz. 1. felében a wormsi *Konrad Meit v. Meyt*, osztrák Margaréta németalföldi kormányzónő kedvelt szobrásza. Észak-Németországban a németalföldi kisalakos oltárokon képzett *Hans Brüggemann* válik ki gazdag faragású nagy oltáraival.

A XVI sz. fordulóján és a XVII. sz.-ban a N. hanyatlása folytán idegen, főleg Olaszországban képzett *németalföldi* szobrászokat foglalkoztatnak. Ezek között a XVI. sz. 2. felében a legjelentékenyebb a mechelni *Alexander Colin*, aki az olasz formaszépséget élénk természetességgel egyesíti. Giovanni Bologna tanítványa ama két szobrász, aki a XVI. sz. végén az augsburgi kutakat készítette: *Hubert Gerhard* és *Adrien de Vries*. A flamand származású *Pieter de Witte*, máskép *Candido* (1548—1628), mint építész szobrász és festő Münchenben működött a XVII sz 1. felében. A németalföldiek mellett főleg Dél-Németországban olasz szobrászok is működnek. *Alessandro Abondio* Münchenben, *Giovanni Maria Nosseni* Szászországban dolgozott. Mellettük a kisebb jelentőségű német bronzöntők és kőfaragók egész seregét találjuk. A templomok, kolostorok és kastélyok dekoratív stukkó- és kődíszítéseit Berninit követő olaszok látták el jobbára a XVII. sz.-ban. Német stukkószobrászok főleg Dél-Németországban fordulnak elő, ezek között a Rómában képzett *Egid Quirin Asam*, még inkább a würzburgi kastély és közeli kastélyok híres díszítője, *Peter Wagner* említhetők. A XVIII. sz.-ban külön helyet foglalnak el a *porcellánszobrászok*. A meisseni porcellán 3 plasztikus korszakának rokokó-figuráit *Johann Joachim Kändler* mintázta, a klasszicizmusba való átmenetet a francia *Victor Acier*, az empiret *Christian Adolf Jüchzer* képviseli. A nagy szobrászat terén még mindig vannak idegenek, mint a Berninit követő olasz

MEGHÍVÓ

a Művész Galéria VIII. kiállítására.

DOMANOVSZKY ENDRE

festőművész

gyüjteményes kiállítása.

A kiállítás megnyílik 1948 február 1-én, vasárnap 11 órakor.

*

E meghívó a megnyitás napján két személy részére belépőjegyül szolgál.

A kiállítás megtekinthető 1948 február 1—11-ig naponta 10—2 óráig.

MŰVÉSZ GALÉRIA

HEGEDŰS LÁSZLÓ

Budapest, V, Sztálin (volt Erzsébet)-tér 3, félemelet (bejárat a Cziráky-közből)

Nyomtatvány

.....úrnőnek
úrnak

BUDAPEST

.....ker., ...-út
-utca
-tér
..... sz.

4262.48 — Független-nyomda, Budapest.

~~Dési Huber István~~

Domanovszky Endre

Koll. Kiáll. Almásy-Teleki intézetében.

Dési-Huber István szamosmenti és városszéli tájakat fest, szereti a jól összehangolt szinskálákat, azonkivül a jellegzetes tipusalakokat; *„Pásztorleány"*-a és *„Teherhordó"*-ja akármilyen nagy kiállitáson és akármennyi kép között is figyelmet keltenének. *Domanovszky* Endre égő nyugtalan szinekkel és sötét tónusokkal dolgozik, szereti a szinellentéteket; festőtársai között ő éli legküzdelmesebb korszakát, igaz, hogy ennek a küzdelemnek megvannak a maga eredményei.

céd

Ijjas Antal: Kiállitás-Nemzeti Ujság

1943. máj. 2.

kutyát tartanak ezek a nagyon háragudtunk rá, hogy ilyen ijesztő szamárságokat beszél.

Aztán elmásztunk a bokor mögül.

Elsőnek a nagy fenyők huztak. Tobozokat láttunk alattuk az utcáról, most odasurrantunk s felkapkodtunk belőle néhányat. Nagyon tetszett. Beletömtük a zsebünkbe.

Akkor kis köszöbre láttunk egy virágágy közepén s azt bámultuk.

S mi egyre közelebb ereszkedtünk a

Domanovszky Endre

Domanovszky Endre több kiállítás sikere után egyidőre, úgy látszik, szakított a tulajdonképpeni piktúrával és gobléntervező és készítő lett. Okos és komoly kultúrával látja a maga feladatát. Tervei között egynémelyen még ott kísért festőmultjának sok emléke — talán ez teszi e kisméretű tervlapokat piktúrai szempontból is érdekessé —, nagy kárpitja azonban s két kisebb darabja naiv tisztaságában a szövőművészetnek hatásos darabjai.

(B.L. Csoportkiállítás
az Ernst-Múzeumban.)
Magyar Hírlap
1938. jan. 1.

HICHTE
DES
JNST
ERBES

NDV

GESCHICHTE
KUNSTGEWER

ALLER ZEITEN UND VÖ

IN VERBINDUNG MIT ZAHLREI
FACHGELEHRTEN HERAUSGEG

VON DR. H. TH. BOSSERT

Domanovszky Endre

A magyar festészet jelenlegi megújhodásában szerepet játszó elemek között nem hanyagolható el az akvarell szerepe s *Domanovszky Endre* itt kiállított akvarelljei a leggazdagabbak, a legszebbek és a legegyénibbek közül valók, amelyeket Magyarországon ismerünk. Temperafestésű szőnyegtervein kívül mégis hat festménye mutatja őt leginkább eszközeinek teljes birtokában. Ezek között négy-öt a fiatal magyar festőművészet eddig legerőteljesebb és egyben legfinomabb alkotása. Nagyon megszerettük két évvel azelőtt ugyanitt kiállított műveinek költészetét, mely kitűnő mesterségbeli tulajdonságokkal párosult. Az elmúlt két évben a kitűnő képességű festőből mester lett. Erről meggyőz a 3. számú teremben kiállított gyöngéd harmóniájú monumentális „*Akt*", eszközeinek egyszerűségével, — a két szép tájkép, ahol csak a lényeg maradt meg s a nagy stílus biztonságával felépített három csendélet. Az ilyen, elmélyüléssel, intelligenciával és érzékenységgel táplált művek emelkednek ki s ezeknek lesz folytatásuk és hatásuk.

JELENKOR

1943. jun. 1.

Gachot, François: Öt festő és egy kotrás az Almásy-Teleki galériában.

M. CÍMLAPJA
jogrend alapja.

nagyon tetszett a mult század történetíróinak és politikusainak, mert benne a magyar népnek a minél teljesebb szabadságra való hajlamát vélték felismerni. Szent István ugyan teljesen magához ragadta a kezdeményezést s a törzsrendszeren keresztültörő királyi egyeduralmat alapított; viszont ebből az is következett, ami oly sokszor kísérőjelensége a parancsuralomnak : a korhoz mért egyenjogúság : a királyi hatalomhoz, amely fölöttébb erős volt, csaknem az egész nemzet lényegében egyforma viszonyban állt s igen korán megvolt a király — mint látható és cselekvő tényező — mellett a nemzet, — mint egyelőre inkább potenciális és passzív, de már mégis határozottan *tisztázott* és *egységes* fogalom. Nem lekicsinylendő és nem is sablonos sajátsága ez a koraközépkori magyar életnek. Ugyanakkor, amikor Szent István teljesen tisztázta a gyakorlatban is a maga szerepét és uralkodá-

Corvin Áruház

1930 máj Fratal m. festő
kiáll

Leány virággal
Nét festvér
Gyarchép II

KITÜNTETVE
1885. évi budapesti országos kiállítás nagy érem. Bécs 1873. - Trieszt ezüst-érem. - Brüssel 1899. Barcelona 1889. Páris 1901.
TELEFON: 1700

ID. WEINWU
ELSŐ MAGYARORSZÁGI FÉNYK
- - CHROMO-AUTOTYPIAI SOKS
BUDAPEST, IV., KÁRO

Műemlékek Országos

Dr. Ernyey József u

forgó munkára árajánlatomat benyu

Autotipia klisé az

ségében elkészitve 2 mm vastagság

Domanovszky Endre

Komory Dezső: Három művész az Ernst-Múzeumban. Az Est 1938. jan. 4.

A másik kitűnő művész, a fiatal *Domanovszky* Endre, színes kartonjairól a szőnyegszövés művészetébe varázsolja át kompozicióit. Igen mély, finom, nemes munka ez, amelyet közösen végez a művész művészi hitvesével s már pusztára ez az együttes jelzi e művek harmóniáit, szépségét és örömét... Gyógyörű gobelinek ezek, mint például a *Falu* és az *Éneklők* című, apró kis mesékkel, angyali figurákkal s a dekoratív hatás olyan lágy és kedves akcentusával, hogy ebben mingyárt megérzi az ember a finom női kezeket...

MŰVÉSZ GALÉRIA

HEGEDÜS LÁSZLÓ

VII. KIÁLLÍTÁS

DOMANOVSZKY ENDRE

FESTŐMŰVÉSZ

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA

AZ ELŐSZÓT ÍRTA:
KÁLLAI ERNŐ

1948 FEBRUÁR 1-TŐL 11-IG

MŰVÉSZ GALÉRIA
Budapest, V., Sztálin-tér 3.

Domanovszky Endre gyüjteményes kiállításán két korábbi mű emlékeztet azokra az évekre, amikor a festő a határozott rajzú forma és a szerkezetesen tagoló, kötött képfogalmazás stílusában dolgozott és ebben az irányban igen jelentős, érett eredményeket hozott létre: az 1943-ból való **Férfiakt** és ennél is inkább az 1944-ből való **Gobelin.** Az utóbbinak csak a tervét készítette el Domanovszky, de a kartón rajzában és színében kellően számot vetett a falikárpit anyagával, annak fonálról-fonálra megszövendő, érzékeny, gazdag textúrájával. Így tá-

madt ennek a gobelinnek sokszálon sűrűsödő, mélyen árnyalódó színes felülete, mely a rajta látható ábrázolást minden ízében érzékletessé és elevenné teliti. A míves anyagnak ugyanez az érzékletes, gazdag életrekeltése jellemzi Domanovszky Endre újabb műveit is. Szélesen, olykor szinte féktelenül áradó festői lendületük a végletekig kiaknázza azokat a technikai és színbeli lehetőségeket, amelyek az olajfesték simulékony, dúsnedvű anyagában rejlenek. Ezek a hirtelenül, merészen, pasztózusan odavetett, határozott, nagy foltokba tömörített és csordultig telített színek a pillanatnyira fölvillanó impresszió közvetlenségével és frisseségével és az élénk, hevülékeny temperamentum szenvedélyes kifejező erejével vannak képpé egybemarkolva. A

színektől megittasult festői rögtönzés száguldó iramában az átható szerkezeti rend és a világos formai tagolás szempontjai természetszerűleg kissé háttérbe szorulnak, de az a konstruktív fegyelem, mely Domanovszky korábbi képeinek és a gobelineknek sajátja, ebben a mámoros festői nekiszabadulásban is érvényesül. A dolgok biztosan, találóan helyükön vannak.

Mint Barcsay Jenő művészetében, Domanovszky Endre képeiben is szembeszökő a magyar expresszionizmus gyakori, sajátos jellemvonása: a fojtottan, sötéten izzó, mélybe húzó színek uralma. Barcsay keményebb veretű, szigorúbb, rendszeresebb szerkezeti fegyelme ezt a földi erőkkel, ízekkel, zamatokkal telített színskálát mintegy vasabroncsok közé

szorítja és a gúzsbakötöttség félelmetesen feszült állapotában tartja. Domanovszky érzelmesebb, könnyedébb, rapszódikusabb temperamentuma ezzel szemben lávaszerűen forrongó patakzást fakaszt a színekből. A formák mintegy a vajúdás és alakulás cseppfolyós állapotában, a színek kohójának olvasztó tüzében jelennek meg előttünk. Olyan látvány ez, mely gyönyörűségére válik szemünknek és a romantikának hol sejtelmesen borongó, hol szilajon viharzó hangulatát kelti szívünkben.

Kállai Ernő

1.	Tyúk	(olaj)	1500
2.	Csendélet I-XXIII	(olaj)	2000
3.	Nő korsóval	(olaj)	3000
4.	Csendélet	(olaj)	2000
5.	Csendélet	(olaj)	1500
6.	Félakt	(olaj)	Mgt.
7.	Csendélet	(olaj)	3000
8.	Ülő nő II-III	(olaj)	3000
9.	Csendélet	(olaj)	3000
10.	Pihenő II	(olaj)	1500
11.	Táj I-IV	(olaj)	3000
12.	Csendélet	(olaj)	1500
13.	Kalapos nő	(olaj)	3000
14.	Csendélet	(olaj)	1500
15.	Táj	(olaj)	3000
16.	Férfi akt	(olaj)	Mgt.
17.	Táj	(olaj)	3000
18.	Csendélet	(olaj)	1500
19.	Csendélet	(olaj)	3000
20.	Gobelin	(olaj)	Mgt.
21.	Táj	(olaj)	3000
22.	Csendélet	(olaj)	1500
23.	Csendélet	(olaj)	3000
24.	Csendélet	(olaj)	Mgt.
25.	Csendélet	(olaj)	1500
26.	Csendélet	(olaj)	1500
27.	Akt III	(olaj)	1500
28.	Csendélet	(olaj)	1500
29.	Ülő nő	(olaj)	1500
30.	Csendélet	(olaj)	1500
31.	Csendélet	(olaj)	1500
32.	Fej I-II	(olaj)	1500
33.	Csendélet	(olaj)	2500
34.	Fej	(olaj)	1500
35.	Csendélet	(olaj)	1500
36.	Csendélet	(olaj)	1500
37.	Táj	(olaj)	3000
38.	Csendélet	(olaj)	1500
39.	Csendélet	(olaj)	1500
40.	Táj	(olaj)	3000
41.	Táj	(olaj)	3000
42.	Csendélet	(olaj)	3000
43.	Figurás csendélet	(olaj)	3000

Felelős kiadó: Hegedüs László.
4287.48. — Független-nyomda, Budapest.
Felelős: Lengyel Lajos igazgató.

Domonkosy Endre

i parnassusi jellegű alkotásokat mutatott be.

Németh Lajos: The 1971 „Salon." The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 43. sz.

1940

Domanovszky Endre
festő

Gobelin-kalikóterveit az Iparművészeti Vállalat kivitelezi.

Genzti László: Szocialista országok.....
Művészet, 1971.augusztus - 26.oldal

M.D.K.

Domanovszky

A Nemzeti Szalonban kiállitott müvek között szerepel a "neo-primitiv Domanovszky"- mint a "Fiatal müvészek a Nemzeti Szalonban" c. rövid közl. irja.

Szinházi Magazin, Bp. 1939. febr. 19. II. évf. 8. sz. 36. lap.

Domanovszky

Szerepelt az első nabad

nemzeti kiállításon 1945

júliusában a Műcsarnokban

Vigilia, 1960, 6 sz, 347 old.

Domanovszky Endre

stílusváltása

↓

→ Szentgyörgyi József

MŰVÉSZET 1985/8/15

MDK

Domanovszky [Endre festő]

(hatása diszödik tanítványai műveim.)

Szelesi Zoltán: Vásárhelyi vallomások.
Tiszatáj, Szeged, 1958. október. 11. l.

MDK

Domanovszky

Kállai E: Wo stehen unsere jungen Künstler? Pester Lloyd, 194o. dec. 25. 22 l.

EDK

Domanovszky

a sajtóbemutatón a magyar pavillon sikerének elöidézöje.

Nagysikerü sajtóbemutató a velencei biennálé magyar pavillonjában. Népszava. 1958.jun.13.

Domanovszky Endre
festő

M.D.K.

Az 1958-as Biennalen vett
részt.

L.S: A XXXVI. Velencei Biennalé előtt
Élet és Irodalom, 1962 - május 5 - 8 lap

M. D. K.

DOMANOVSZKY Endre festő

(1907 –

sztálinvárosi freskó (1956)

(repr. 87.)

Müvészettörténeti Á B C Bp. 1961. 396, 535, 545. l.

Domanovszky Endre, festő 1924

Részlet a debreceni pályaudvar falikképének kartonjából.

Repr.:

—:— Kép 5.1.

NÉPSZABADSÁG, bn. 1962. ápr. 4.

M.D.K

DOMANOVSZKY Endre festő

Művei a kiállitáson

Szovjet beszámoló a leningrádi magyar képzőművészeti kiállitásról

Magyar Nemzet 1962. április 296 4.l.

MDK

Domanovszky András

Tárlatbeszámoló. Magyar Kulturszemle. 1942. febr. 15.

mdk

Domanovszky

freskóit elnyomja a dunaujvárosi vasmű épülete.

Péter Imre. A IX. Magyar Képzőművészeti Kiállítás és a közönség

Népművelés, 1962. 6. sz 25. l

Domanovszky, festő MDK

Művei fejlődésünket tükrözik.

Bencze Gyula: A Magyar Képzőművészek Szövetségének Közgyűlése elé 8. l.

NÉPSZABADSÁG, 1. sz. 1963. febr. 13.

MDK

Domanovszky Endre (festő)

monumentális pannói szerepeltek a moszkvai biennálén.

Vinkler László: Jegyzetek a moszkvai biennálé után.

Tiszatáj, Szeged, 1959. július. 8. l.

Domanovszky Endre „festő" M.D.K.

1948-ból való „Csillések", 1954-es „Martinászok" és az 1955 évi dunaújvárosi freskója „..., a munkafogalmának ... társadalmi erdeklődésében mutatja meg a hőssé lett munkást ..."

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik,

Bp. 1968. Magvető, 329. old.

Domanovszky Endre

Sztálinvárosi képei kapcsán Artner
írt cikket róla a Szabad Népbe.

Hajdu Béla: A „sajátos jellemű emberek"
képrőművészetünkben
Északmagyarország 1954. nov. 20.

Domanovszky Endre

festő

M.D.K.

"Érdemes művész" címet kapta.

Kitüntetések – 36 lap

Művészet, 1960. augusztus.

M.D.K.

Domanovszky Endre
festő

A debreceni pályaudvar részére
sgraffittohat kért.

Feladatok – eredmények. 42 lap.
Művészet, 1960. augusztus.

M.D.K.

Domanovszky Endre „festő"

„Két nagy sgraffitója a debrecenei pályaudvar épületében (1960) vásári és lakodalmas jelenetek vidám ritmusában nem kis jelentőségű formaproblémát old meg ..."
Szerző ismét említi a művéz dunaújvárosi freskóit.

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp. 1968. Magvető, 340. old.
+ 341. "

Domanovszky Endre

Részlet dunaújvárosi falképéről.
1955. (repr.)

Artner Tivadar: Évszázadok művészete. Bp. 1965. Gondolat K., 605 l., 111.

559. l.

Domanovszky Endre

dunaújvárosi Vasmű bejáratát díszítő freskója jelentős alkotás.

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965.
Gondolat k., 605 l., 111.

557.l.

MDK

Domanovszky Endre

Kritika

Müvészet 1968 máj.p.12.

Domanovszky Endre

Borsos Miklós 1952-ben ismet kiállitott róla. (Bronz, 90 mm, ~~[illegible]~~ elő- és hátlap.) (Kat. 181-sz.)

Borsos Miklós szobrászmüvész kiállitása. Bp. 1957. /Mücsarnok./ Kat. bev.: Borsos Miklósné Kéry Ilona Gabriella. Bp. 1957. 22 l., 12 t.

18-l.

M.D.K.

Domanovszky [Endre], festő

nevét említi és „Az ötlo-
dében" c. képének egy oldalas re-
produkcióját közli:

Fehér, Zsuzsa: Malerei und Plastik

Kulturelles Leben in Ungarn. /Red. Zoltán Halász/.
Bp. 1966. 363 l. 26 t.

286. és 287. old

Domanovszky Endre

A sztálinvárosi freskókhoz készült kartonok 1955.
Alkotmány napja 1953.

– repr. –

A.Tyihomirov: Iszkusszstvo Vengrii IX – XX.
Moszkva 1961. Képmelléklet.
124; 119-122

Domanovszky Endre

1952-es moszkvai kiállításon:
„1848-as szlovák áttadása"
Dunaújvárosi kombinát freskói:
„A város és a falu szövetségre"

A.Tyihomirov: Iszkusstvo Vengrii Ix-XX.
Moszkva 1961. 153.

Domonovszky Endre

művein észlelhető a neo-realista
irányzat hatása

Szabó György: Hungarian Art at the
Crossroads.

The New Hungarian Quarterly, Budapest,
1966. 21. sz. 191 l.

Domanovszky Endre

2.

Legfőbb eredménye a sztálinvárosi freskó. Filmszínházi mozaikterven dolgozik. Brüsszeli világkiállítás magyar pavilonja részére
et Képzőművészeti Főiskola igazgatója

A. Tyihomirov: Iszkusszstvo Vengrii IX-XX
Moszkva 1961. 181. l

Domanovszky Endre

nevét említi

Halász Zoltán: La vie culturelle
en Hongrie, Budapest, 1966.

274 l.

Domonovszky Endre

freskó művéről lásd említést

Halász Zoltán: La vie culturelle en Hongrie, Budapest, 1966.

277 l.

Domonovszky Endre

„Portré" e. műve, fekete-fehér reprodukció, egész táblán, kötött

Szabó György: Hungarian Art at the crossroad.
The New Hungarian Quarterly, Budapest 1966. 21. p.

192-193 f.

Domanovszky Endre
1907 –

1.

Képzőművészeti Főiskolán Glatz Oszkár tanítványa.
1950-től monumentális realista képek:
„1848-as zászlók átadása" - ezért 1952 Munkácsy-díjat kapott.
1952-53 mezőgazdasági panorámasorozat - egy része a szocialista országok moszkvai kiállításán bemutatva

A. Tyihomirov: Iszkussztvo Vengrii IX-XX
Moszkva 1961. 181. l.

Domanovszky Endre

Tehetséges improvizáló. Hamar túllépet a formalista kísérleteken. „Tellépés előtt" /2 × 3 m/

Mezőgazdasági pannósorozat:
1., Alkotmány ünnepe falun; 2. Agronómusok a mezőn; 3. Magyar parasztküldöttség a Szovjetunióban..

A.Tyihomirov: Iszkussztvo Vengrii Ix-XX.
Moszkva 1961. 153. l.

Domanovszky Endre

Rajzol (repr.)

Irodalmi Szemle 1962/4. Belső borítólap, 353, 360, 394. l.

Domanovszky Endre

dunaújudrosi freskója (előző alkotása a mezőgazdasági pannósorozat)

Aradi Nóra: Gondolatok műveretünkről.
Magvető - Almanach 1964/2. 256. l.

MDK

Domanovszky Endre, festő

Németh Lajos könyvét ismertetve
méltatja művészetét a cikk.

Miklós Pál: A modern magyar képzőművészetről
20-25. o.

KRITIKA, BP. 1969. március VII/3.

Domanovszky Endre
festő.

Absztrakt festészetünk expressiv
szárnyát képviseli a tárlaton.

Borbély László: Az I.miskolci téli tárlat.
Művészet, 1971. április - 36.oldal.

MDK

Domanovszky Endre, festő

1

A beszélgetés színhelye a képzőművészeti főiskola. A kérdések: 1., a pártkongresszus határozataira 2., a Mester jelenlegi munkáira s kiállítási terveire vonatkoznak.

A témákkal (Műemlékek, szörők, lovasok, fonók) kapcsolatos a további kérdés: 3., a társadalmi elkötelezettségű művészet problematikája, 4., a tartalom és forma újszerűen megfogalmazható kérdései ...

Rózsa Gyula: Beszélgetés Domanovszky Endrével

M. S.

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 28.

MDK

Domanovszky Endre, festő 2.

Vizsgálata a [4.] mű és a közönség kapcsolatának kérdése, a kritika funkciójának szerepe [5.], végül a hitelesen szocialista allegória lehetőségeinek kérdése.

Rózsa Gyula: Beszélgetés Domanovszky Endrével M. S.

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 28

MDK

Domanovszky Endre, Jető 3.

Rajz

:

Repr.

Róna Gyula: Beszélgetés Domanovszky Endrével

M. S.

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 28.

Domanovszky Endre 1

A budapesti művészeti hetek eseményeként megnyílt Domanovszky Endre Rossuth-díjas festőművész kiállítása a budavári palota Vármúzeumában. Hantos János, a fővárosi tanács elnök-helyettese ünnepi beszédben méltatta Domanovszky Endre művészetét.

Megnyílt Domanovszky Endre kiállítása

Magyar Hírlap 1971/282 10 old.

Domanovszky Endre 2.

A többi között hangsúlyozta: e kiállítás tanúsítja a mester elkötelezettségét népének törekvései iránt. Azt az érzelmi és gondolati kötődést a társadalmi haladáshoz, ami a szocialista, humanista művész sajátja. Vall a kiállítás Domanovszky lenyűgöző alkotó erejéről, és szüntelenül megújuló teremtő kedvéről, életszeretetéről és optimizmusáról.

Megnyílt Domanovszky Endre kiállítása

Magyar Hírlap 1971/282 10 old.

Domanovszky Andre. 3

A tárlaton bemutatott 75 alkotás között az érdeklődők megtekinthetik a mester nagy gobelinjeit is: így a miskolci műszaki egyetem rektori tanácstermének 15 méter hosszú fali-szőnyegét vagy a moszkvai magyar nagykövetség éppen a kiállítás idejére elkészült gobelinjét.

Megnyílt Domanovszky Andre kiállítása

Magyar Hírlap 1971/282 10 old.

Domanovszky Endre 4

A Vas megyei Tanács jóvoltából szerepel a tárlaton a megye műemlékeit ábrázoló hatalmas méretű fáliszőnyeg. A művész az utóbbi öt évben két mozaik faliképet is készített a Gödöllői Agrártudományi Egyetem, illetve az Országos Műemléki Felügyelőség épületébe. Ezeket az alkotásokat néhány kartonrészlet idézi. A tárlaton helyet kapott mintegy 30 grafikai lap.

~~Domo~~ Megnyílt Domanovszky Endre kiállítása

Magyar Hírlap 1971/282 10 old

Domanovszky Endre 6

Domanovszky e monumentális mü-
fajokban mintegy mértéktelenül meg-
növeli festett táblaképeit: a gobelinek
és a mozaikok egyaránt más anyagba
átültetett óriási festménynek hatnak.

Bojár Iván: Kiállításról - kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/284 6old.

Domanovszky Endre

mővei szerepelnek az

I. mistolci Téli Tarlaton

Észtalmagyarország 1970 december 13
4. old.

Domanovszky Endre

Olvasztárjai Munkácsy Siralomházával
együtt említve.

Lévai Júlia: Kérdések és kérdőjelek; Valóság, 1971. 7. sz. 71. l.

Domanovszky Endre

„Vázlat" c. 1957-es akvarellje szerepel a miskolci Képtár kiállításán. (említve)

Barbély László: A Miskolci Képtár képz. gyűjt. kiállításáról.

Napjaink, 1971. máj. (?)

Domanovszky Endre

MDK

"Felnőttek felső iskolája"

c. müve szerepel a 15 képből álló

"Nagy magyar mesterek" cimü vándorkiállitáson.

Bánszki Pál:Képzőművészeti nevelés Szolnok megyében.

NÉPMŰVELÉS 1964. 6. szám.

MDK

Domanovszky Endre, festő

Rejt.: Rejt.

Domanovszky Endre: rejtő M. Zs.

Népszabadság, Bp. 1970. jún. 14.

Domanovszky Endre
festő

Zala Tibor műterme abban a házban
van ahol Domanovszky dolgozik

Maksay László: Zala Tibor műtermében.
Művészet, 1971. julius - 20.oldal.

Domanovszky Endre

a Műcsarnokban rendezett kiállításon
művei szerepelnek.

Esti Krónika I.

1972. jan. 15. 19.00 Ka

Domanovszky Endre

„Gyümölcsszedés" a mozaikját a gödöllői Agrártudományi Egyetemen állítottás fel.

Pestmegyei Hírlap 1971 október 31
9. old..

Domanovszky Endre

Vallotta a nyílt a

budai várban

Pestmegyei Hírlap 1971 október 10
4. old.

Damjanovszky Gedve

1956 után lett a Főiskola új főigazgatójává.

Énody Éva: 100 éves a Magyar Képzőművészeti Főiskola.

Budapest, 1971. ma.

Domanovszky Endre 2.) Folytatás

a Bpesti Művészeti Iletek idei képzőművészeti kiállításán fog szerepelni Kerényi Jenővel közösen alkotott, a Budai Várát ábrázoló kompozíciója. (említve.)

László Miklós: Galéria-gondok.

Magyarország, 1971. máj. 2.

Domanovszky Endre 1)

Az utábbi értizedben készült gabelin-kompozíciából tárlatot tervez-nek készíteni az idén.

László Miklós: Galéria-gondok.

Magyarország, 1971. máj. 2.

Domanovszky Endre

a következő évben tárlatának megnyitása tervbe van véve.

Dolgozók Lapja (Komárom), 1971. dec. 30,

Domanovszky Endre, festő

Pro Arte - kiállítását megnyitották.

Megemlítve: a budavári palotában rendezett tárlaton szereplő művek közül a Dispute, a Lovak, a Nyár, a Gyümölcsszedés és a Tanú c. kompozícióit.

(h. m.): Domanovszky Endre kiállítására 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. febr. 12.

MDK.

Domanovszky Endre

Müvei a Kiseelli-kastélyban

Esti Hirlap 1965 juni.22.

Domanovszky Endre, Jestő

Szerepel az idei, XXXVI. velencei biennálén.

—: Kis híradó

2.

EST/HIRLAP, Bp. 1972. máj. 11

Domanovszky Endre, festő

A Giardini magyar pavilonjában látható növött és festett képei.

Rózsa Gyula: Velencei körkép 7.
I.

Népszabadság, Bp. 1972. júl. 12.

Domanovszky Endre, festő

Hazánk egyik képviselője

↓

– : Megnyílt a velencei biennálé 7.

Népszabadság, Bp. 1972. jún. 13.

Domanovszky Endre, festő

Szerepel a XXXVI. velencei biennálén.

–: Magyar kiállítások külföldön

6.

épszabadság, B.n. 1972. jún. 3.

Domanovszky Endre

1907-ben született, a Képzőművészeti Főiskola elvégzése után 20-éves korában római ösztöndíjas. 22-évesen mutatta be elsőizben műveit. Először a neo-klasszikus irányzat művelője.

Horváth György. New Work by Endre Domanovszky. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972. 46 k.

1991

Domanovszky Endre, festő

- nagyméretű mozaik-kartonja a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon

Újvári Béla: a XI. Magyar Képzőműv. Kiáll. Magyar Ifjúság, 1968. V. 3. 15. l.

Domanovszky Endre, festő

- tervezte a miskolci műszaki egyetem diplomakiosztó - nagytermét díszítő gobelinképek. 54 négyzetméter, francia technika.

gobelin - szövők
Magyar Ifjúság, 1968. IX. 6. 21. l.

Domanovszky Endre, festő

- gobelinjét a miskolci műszaki egyetem számára az Iparművészeti Vállalat gobelinszövő-műhelyében készítették.

Gobelin-szövők
Magyar Hírlap, 1968. IX. 6. 21.e.

Domanovszky Endre, festő

– tervezte a Kiscelli Múzeumban látható Szövők c. gobelint. Készült az Iparművészeti Vállalat gobelinszövő-műhelyében.

Gobelin-szövők
Magyar Hírlap, 1968. IX. 6. 21. l.

Domanovszky Endre

Ujvári Béla róla írt könyvének rövid is-
mertetése.

"Gyűjtő", 1970. 3. sz. 59. l.

Domanovszky Endre, festő

- volt a mester Szabó Zoltánnak a Képzőművészeti Főiskolán

Ury Endréné: Korunk művésze
Magyar Ifjúság, 1969. IV. 18. 9. l.

Domanovszky Endre, festő

- irányításával dolgozta Konfár Gyula a főiskola megbízása előtt.

Dr. Újvári Béla: Művészportrék
Magyar Ifjúság, 1968. XII. 13. 11. l.

Domanovszky Endre, festő

– Kossuth díjas. A Corvina Kiadó
kötetet tervez róla. Dr. Ujvári Béla
ír tanulmányt.

Készülő monográfia
Magyar Ifjúság, 1967. XII. 1. 15. l.

Domanovszky Endre

Geburtstag, 1877

100 Jahre Kunst in Ungarn.
Museum am Ostwall Dortmund, 1971.

Domanovszky Endre

Szabó Zoltán mestere
volt a Képzőművészeti Főiskolán

Népszava 1970 június 7
9. old.

Domanovszky Endre

Müve szerepel az I. Zer.
Bem zakparti Művelődési Ház
Ziállításán

Népszava 1970 február 77
2. old

Domanovszky

Képekkel

szerepel az alábbi Tárlatou

b.l.: Az első miskolci Téli Tárlat

Déli Hírlap 1970 XII. 7

Domanovszky Endre

Az „újrealista" generáció tagja.

Ernyey Gyula: Magyar design; Ipari Művészet, 1969. III. 23. l.

Domanovsky Endre

festő

~ rol: Fehér Zsuzsa műve.

(Bp. 1963)

A magyarországi műv. tört. I. 534.

Corvina 1971.

Domanovszky Endre

festő

~ szól: Újvary Béla: D. E. fa-liszőnyegei.

/Bp. 1938./

A magyarországi műv. tört. I. 534.
Corvina 1971.

Domanovszky Endre
festő"

/1907/ A római iskolából indult

A magyarország mű. tört. I.
Corvina 1971.

Domanovszky Endre
festő"

~ röl: Ujvári Béla: D. E.
/„Műv. kiskönyvtára"/

A magyarországi műv. tört. I. 534.
Corvina 1971.

1) Domanovszky Endre

festő

(1907-) Glatz Oszkár növendéke, majd tanársegéde, a 30-as évektől a Iparmův. Iskolán tanár. Gobelin-művész is – – két V. Hl. között jelentős gobelinjei

A magyarországi műv. tört. I. 526.
Csorna 1971.

2) Domanovszky Endre
fzstő

Faliszőnyege a Párizsi Világkiállításon díjat is nyert. István kir. életéből vett jeleneteket ábr. gobelinje a Pécsi Janus Pannonius Múz.-ban.

A magyarországi műv. tört. I. 526.
Corvina 1971.

Domanovszky Endre, festő

MDK

Szerepel a Műcsarnokban.

Harangozó Márta: A Szövetség tárlata 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. márc. 6.

MDK

Domanovszky Endre, festő

Rajz:

Repr.

Domanovszky Endre: rajza

M.6.

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 14.

MDK

Domanovszky Endre, festő

Új művek c. kiállítás. Műcsarnok.

Rózsa Gyula: Stabil mobil 7.

Népszabadság, Bp. 1971. márc. 11.

Domanovsky Endre

Szerepel az alábbi táslaton

Kontha Sándor: Miskolci Téli Táslat

Társadalmi Szemle 1971 I. 79 old.

Domanovszky Endre

neve emlétve

Képzőművészet

Vigília 1969 május
347. old.

Domanovszky Endre

Endítve

Szarmati: Miskolci Téli Tárlat '70.
Téli Hirlap, 1970. nov. 25. 8. l.

Domanovszky Endre

Tanára urét Végvári J. Jánosnak.

Klasz F.: Jegyzet Végvári J. F. képéhez; Magyar Műhely, 1968. 1. 15. 45. l.

Domanovszky Endre

művével szerepel a XI.

Magyar Képzőművészeti Kiállításon

– emlékül

Pestmegyei Hírlap 1960
április 28
Siklós

Domanovszky Endre, festő

Tanára volt Hézső Ferencnek a képzőművészeti Főiskolán.

Lacza Katalin: Hézső Ferenc 593-595.

Tiszatáj, Szeged. 1970. június XXIV/6.

Domanovszky Endre
festő

Szilágyi Mária mestere volt
a Főiskolán.

Bauer Jenő: Szilágyi Mária keramikus művésznél.
Művészet, 1971. junius - 31.oldal.

Domanovszky Endre

a Kossuth- és Munkácsy díjas festőművész, a Magyar Népköztársaság kéráló művésze Pro Arte kitüntetésben részesült Budapest felszabadulásának évfordulója alkalmából.

Esti Krónika, 1972. II. 12. Kossuth 19.00 /6/ M.

Domanovszky Endre

Emlétve

Egri Mária: Képzőművészeti „újszerze-
mények"...

Szolnok megyei Néplap, Szolnok 1970. jún. 16.

1/ Domanovszky Endre, festő;

sz. 1907. jan. 23. Bpesten. Gimnáziumi érettségi utan 1926-tól a képzőművészeti főiskolán Glatz Oszkár növendéke, 1930-32. ~~[illegible]~~ tanársegéde volt. Főiskolai tanulmányai alatt a fővárosi ~~ösztöndíjat~~ majd a főiskola Balló Ede-féle ösztöndíját nyerte. ~~Egy évet~~ Romában ~~töltött~~ volt tanulmányuton s palyája elején a romai novocentista festők követőjének mutatkozott. Ikhon kitüntető elismerést kapott a Szinnyei Társaságtól, s 1929 őszén az Ernst Muzeumban rendezett gyűjt. kiállításával tünt fel. 1930-33. a képzőművészeti főiskola nyári művésztelepét vezette Pécsett. 1931-tól az alakrajz és kosztumrajzolás, óraadó

hatók. (Okiratokról készített fényképek és okiratoknak — bár hitelesített — másolatai nem fogadhatók el.) Minden alkalmazott tartozik tehát a tényköriilményeket (lásd a csatolt mellékleteket) igazoló eredeti okiratokat a legsürgősebben beszerezni, ezekről egyszerű másolatokat készíteni és másolat hiteléül azokat aláírni. A személy- és illetményügyi osztály a másolatokat — a személyi lapok összegyűjtésekor — az eredeti okmányokkal össze fogja olvasni és a másolat hiteléül azokat záradékolni fogja.

Idegennyelvű okiratokról, melynek esetleges megértése nehézségekbe ütközik, az alkalmazott tartozik hites tolmács utján készített fordítást benyujtani.

Az eredeti okmányokat a személy- és illetményügyi osztály azonnal vissza fogja szolgáltatni, célszerű azonban azokat kéznél tartani, hogy a Kormánybiztosság által esetleg elrendelendő ellenőrzés során azok felmutathatók legyenek.

3. Állampolgárság és iskolai végzettség okmányszerű igazolása nem szükséges.

4. Annak az alkalmazottnak, aki a „Személyi lap"-on bejelenti, hogy az izraelita hitfelekezet tagja, vagy őt a törvény 1. §-a értelmében egyébként zsidónak kell tekinteni, a bejelentés során nem kell semmiféle igazolást adnia.

Budapest, 1939. szeptember hó 12-én.

Domanovszky Endre MDK

Sztálinvárosi freskó kartonja, szén és pasztell

Vázlat a sztálinvárosi freskóhoz, pasztell

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Domanovszky Endre MDK

Halász, olf.

Korsós nő, olf.

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Domanovszky Endre

MDK

Panneau /részlet/ Felvonulók, 1952, repr.

Műcsarnok 1955 Képzőművészetünk tíz éve

MDK

Domanovszky Endre

Csapolás előtt, olf.

Olvasztárok, olf.

Készülődés, olf.

Arckép, olf.

Műcsarnok 1954 V. Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.K.

Domanovszky André, festő

Sztálinvárosi freskórészlet. Fekete repr. 539.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetek, a zene, a szinház és a film. Bpest. Minerva. 1960

Domanovszky Endre MDK

Előadás előtt, repr.

Mücsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Domanovszky Endre

MDK

Sztálinvárosi freskó részlete, repr.

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Domanovszky Endre festő M.D.K.

Gobelineket tervezett, azt otthon szövette

Domanovszky György: A magyar gobelin -művészet hu[s]éve

Magyar Nemzet 1965. márc. 7. 9.l.

M.D.M.

Domanovszky Endre

M.D.K.

Gobelin tervét az Iparművészeti Váll. szövőműhelyében kiviteleztek

/ 2 db/

Domanovszky György: a magyar gobelin-művészet husz éve

Magyar Nemzet 1965. márc. 7.

M.D.K.

Domanovszky Endre fest˝

Müvei az 50-es évek maradandó alkotásai közé tartoznak

dunaujvárosi freskó

Két évtized képzőművészeti eredményei és a szocialista realizmus vitája
Magyar Nemzet 1965. márc. 7.

.

MDK

Domanovszky Endre

A 48-as zászlók átadása,

Tamás E: Magy. katona a ... Kis Ujság, 1951. okt. 2. 4.1.

MDK

DOMANOVSZKY ENDRE

kitüntető elism.

17. Tev.Szol. díjnyert. névsora. 5.Szol.
1942. jun.

MDK

Domanovszky Endre

kitüntető elismerés

M.Szal. Tsv.Szal.Kiáll. 1934.

M.D.K.

Domanovszky Endre festő

Sztálivárosi freskó/részlete/ 1955. repr.
Sztálinváros, Dunai Vasmü

Aradi Nóra: Képzőmüvészet és közönség, Bp. 1961.
9. kép
225.l.

Domanovszky Endre

„Kompozíció" és „Kosaras nő c. művekkel (eml.) szerepel a X. Magyar Képzőműv. kiállításon, a Műcsarnokban.

Bolgár Kálmán: X. Magyar Képzőműv. kiállítás.

Magyar Ifjúság. 1965. XI. 6.

Domanovszky Endre
festő

M.D.K.

„Kék korsó" (repro)

D. Fehér Imre: A XI. Magyar Képző Művészeti Művészet, 1968. március – 11 kép

M.D.V.

Domanovszky Endre
festő

Olajképei összegező jellegűek.

D. Fehér Zsuzsa: A XI. Magyar Képzőművészeti ..
Művészet 1968. március - 11 lap

M. DY

Domanovszky Endre
festő

Gödöllői mozaikjainak kartonvázlata szerepel a tárlaton.

Kovács Gyula: Bernháriási munkák a XI. Magyar ...
Művészet, 1968. május – 20 lap.

Domanovszky Endre
festő.

M.D.M

Méltatói.

D. Fehér Zsuzsa: Új magyar festészet
Művészet, 1968. május – 40 kép.

Domanovnky Endre (1907 –)

Hajón. olaj és pan t. 210 x

295 mm. m-t.

Magyar rajz és akvarell a XIX és a XX
kéad. A Zat. bev. Ölmacher
Bp. 1959 Anna. 43.

Domonovszky Endre

A képzőművészeti Főiskola igazgatója, a Magyar képzőművészeti Tanácsteg elnöke

Haldor Zoltán: La vie culturelle en Hongrie, Budapest, 1966.

2871

Domonkovszky Enikő

műveit erőteljes ihlet és színeinek drámai ellentéte jellemzi

Halász Zoltán: La vie culturelle en Hongrie, Budapest, 1966.

2751

Domanovszky Endre (1907–)

Kosaras nő. Olaj, vászon, 180 x 85 cm. Jelezve.
– A művén tulajdona.

Kompozíció T. ~~Olajjel~~ Olajtempera, vászon, 61 x 87 cm. Jelezve. – A művén tulajdona.
Szerepelt a magyar művészet kiállítása Párizsban trépművészeti múzeumban rendezett bemutatóján. (Kat. 216-217. sz.)

A magyar művészet kiállítása Párizsban Bp. 1966. Kat. bev. Aradi N., Gerevich L. –né, Solymár J. – Bp. 1966. – 31 l., 20 t. –

27. l.

Domanovszky Endre

grafikái emlitve

(T.): A magyar grafika
Szodalmi Szemle 1965/9. Borító

Berény

Anna Margit kiállítása Kapcsán (1939) sokat beszélget Ámosékkal

Ámos Imre naplója
Magvető-almanach 1964/1. 271. l.

MDK

Domanovszky Endre, festő

A moszkvai Iszkusztov a
művész munkásságát elemző
cikket közölt Domanovszky
Endréről 60. születésenapja alkal-
mából.

— : Hallottuk 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. máj. 14

Domanovszky Endre
(mil 1907)

A T52 Kulturházában. 1954.

o. v. 160 x 200 cm. J. j. l.: Domanovszky 54. A Földmův. Min. tul.

Merőjardasaj a Képzőművészetben. A Kat. bev. Matolni János. Bp. 1959

10. l.

M.D.K.

Domanovszky Endre

festő

„Olocsztáj" és „Esté iskola" - ja

az 1950-es években szerepelt

tárlaton

D. Fehér Zsuzsa: Új magyar festészet.

Művészet, 1968. május - 40 lap.

Domanovszky Endre

Nagy gobelinje, amely az Iparmű-
vészeti Vállalat gobelinműhelyében
készült kiállításra

Iparművészeti kiállítás a Herman Ottó Muzeumban

Északmagyarország 1963. máj. 10. 6.l.

Domanovszky Endre (1907 –)

Kompozíció IV. Olajtempera, vászon, 87 x 61 cm. Jelezve. – A művész tulajdona.

Szerepelt a magyar ~~...~~ művészet kiállítása Párizsban Szépművészeti Múzeumban rendezett bemutatóján. (Kat. 220. sz.)

A magyar művészet kiállítása Párizsban Bp. 1966. Kat.-ber. Aradi N., Gerevich K.-né, Tolnai J. – Bp. 1966. – 31 l., 20 t. –

27. l.

Domanovszky Endre (1907 —)

Kompozíció II. Olajtempera, vászon, 61x87 cm. Jelezve. – A művén fulajdona.

Kompozíció III. Olajtempera, vászon, 61x87 cm. Jelezve. – A művén fulajdona.

Szerepelt a Magyar művészet kiállítása Párizsban Szépművészeti Múzeumban rendezett bemutatóján. (Kat. 218-219. sz.)

A magyar művészet kiállítása Párizsban Bp. 1966. (Kat. ber. Aradi N., Gerevich L.-né, Solymár J. – Bp. 1966. – 31 l., 20 l. –

27. l.

MDK

Domanovszky Endre

Kiállitási kritika

Élet és irodalom 1968 ápr.2o.

MDK

Domanovszky Endre

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1968 ápr.21.

MDK

DDomanovszky Endre

Kiállitási kritika

Élet és irodalom 1968 ápr.2o.

MDK

Domanovszky Endre

Kiállitási kritika

Népszabadság 1968 ápr.21.

Domanovszky Endre

Bejelentette részvételét a III. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitáson.

Északmagyarország 1957. szept. 22. 6.1

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 FEB
TEXTILMUNKÁS

Domanovszky Endre

A Nemzeti Galériából

A Nemzeti Galéria Új magyar festészet című kiállítássorozatának első tárlatát láttuk a közelmúltban. A Galériának ugyanis csak sorozatos formában nyílik lehetősége, hogy még a Várba költözése előtt bemutathassa gazdag gyűjteményének legjelentősebb alkotásait. Ezúttal mintegy 160 képen kiváló festőművészeinknek 1946—1966-ig terjedő munkássága eredményeit mutatták be. *Domanovszky Endre, Pór Bertalan, Bernáth Aurél, Ék Sándor, Szőnyi István* és még számos kiváló alkotóművészünk festményei mellett a fiatalabb korosztályok is maradandó értékű művekkel szerepeltek.

m—r

Domanovszky Endre

Otvarzták, olajfestmény, 1954. –
Elnöki Tanács tulajdona. (repr.)

Zolnay Vilmos: tricét szép a szép? Bp. 1962. Gondolat k., Franklin ny. – 227 l., 39 t., – 38. lép.

Domanovszky Endre

sztálinvárosi freskója szocialista realista alkotás.

Maksay Lámló: Műalkotás, kompozíció, stílus
Bp. 1961. Gondolat k. Franklin ny. 33 l
52 t. (Gondolattár 5.)

Domanovszky Endre

A utálinvárosi freskó rénlete (repr.)

Maksay Tanló: Műalkotás, kompozíció, stílus. Bp. 1961. Gondolat k., Franklin ny. 133 l., 52 t. (Gondolattár S.)

21. kép.

Domanovszky Endre

Czétényi Vilmos tanára volt a Képzőművészeti Főiskolán

Szij Rezső: Czétényi Vilmos. Várpalota, 1967. 23 l., ill. –

22. l.

Domanovszky Endre

M.D.K

festő

Rezit vett a tárlaton. —

Dutka Mária: Séta a II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon
Nők Lapja, 1968. Nagyis 4 - 16 lap

Domanovszky Endre

Robusztus szemlélettel szerepelt a IV. miskolci országos kiállításon.

Hajdu Béla: A IV. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás

Északmagyarország 1958. nov. 18. 6.l.

MDK

Domanovszky Endre, Jestő

A kék hovsó c. képe emlékezetes

Rózsa Gyula: XI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás

9

Népszabadság, Bp. 1968. ápr.

MDK

Domanovszky Endre, festő

A Hazafias Népfront Orsz. Tanácsának tagja.

— :A Hazafias Népfront

2

Népszabadság, Bp. 1968. ápr.

MDK

Domanovszky Sándor, festő

Kiállít. (M. képzőműv. kiállítás)

(Jelenik): Kortársak az előcsarnokban 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. ápr. 11.

MDK

Domanovszky Endre

Csónakos holdfényben, o.

Tompa Kálmán képzőművészeti gyűjt.
Rippl Rónai Muz. Kaposvár 1966. ápr.

MDK

Domanovszky Endre

Szabó Zoltán festő tanára volt

9 festő és grafikus kiáll. Mücs. 1966. okt.

MDK

Domanovszky Endre

Kiállitási hir

Népmüvelés 1968 febr.p.37.

Domanovszky Endre

A Fővárosi Képtár 1947-ben rendezett kiállitásán, a negyven éven aluli művészek seregszemlején részt vett vastagon felrakott sötét tszinü képekkel.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965.
216.1

Domanovszky [Endre], festő M.D.K.

nevét említik

Idézve: Kállai Erbő: Őszinte beszámoló egy beszélgetésről /Szalay Lajossal/,
Magyar Csillag, 1942.jan.1.II.évf.1.sz. 44-49.old-ról,
Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev.és összeáll. Pomeczky Géza,
Bp. 1967. Corvina, 260. old.

MDK

Domanovszky Endre, festő

Szerepel az új magyar festészet c. kiállításon. (Nemzeti Galéria.)

Tímár Árpád: Jobban, gondosabban 10

Népszabadság, Bp., 1968. jan. 14.

Domanovszky Endre

Zászlóhímzés c. képe 1848-as időre utal, 1955. jul. a miskolci múzeumban bemutatva

PéternImre: Gondolatok az első vidéki országos képzőművészeti kiállitáson
Északmagyarország 1955 jul. 27.

Domonovszky Endre

Szerepel a X. hagy. kép.
mův. kiállításon

Kostárs 1965 XII. n. 2004 old.

MDK

Domanovszky Endre

Csendélet, o.

20.sz.i m. festészet és szobrászat N.Gal. és Móra F.Muz. Szeged 1966.

MDK

Domanovszky Endre

A Magyar Nemzeti Galéria, 1965.

Domanovszky Endre

56 művéből kiállítást rendeztek
Miskolcon 1960-ban.

Északmagyarország 1960. jún. 12. 4.l.

Domanovszky Endre

„Anya" c. monumentális festményével
a VI. miskolci országos kiállításon.

Hajdu Béla: A VI. Miskolci Országos
Képzőművészeti Kiállítás
Észak-Magyarország 1960. dec. 18. 4. l

MNK

Domanovszky Endre

Kosaras nő, o.

Kompozició I., o.temp.

" II. ""

" III., ""

" IV. ""

A magyar művészet kiáll. Párizsban. Szépm. lus.
1966.

MDK

Domanovszky Endre

Meggyes László tanára volt a főiskolán

Szolnoki művésztelep kiáll. N.Galéria 1966. okt.

MDK

Domanovszky Endre

Gácsi Mihály tanára volt a főiskolán

Szolnoki művésztelep kiáll. N.Galéria 1966. okt.

Domanovszky Endre, festő 7 Dk

Csaknem negyven esztendős művészi tevékenysége nemcsak táblaképfestészetünket gazdagította, de freskó-, sgraffitó-, gobelin-művészetünket is. Kiállításai egyforma sikert jelentenek itthon, vagy Párizsban, Szófiában, a Velencei biennálén. Rajzvázlata: Repr 9

— : Domanovszky Endre 60 éves

NÉPSZABADSÁG, Sp. 1967. jan. 29.

Domanovszky Endre, festő MDK

Üzérkedtek képeivel.

Hanus Ervin: Képüzérehet ítéltek el Debrecenben

9

NÉPSZABADSÁG, hp. 1967. jan. 11.

Domanovszky

festőművész

A Corvin ruhézban rendezett kiállításon -képével szerepel. Archaikus izü tájkép elé helyezett figurális tolgai.

Nemzeti Ujság
1930.V.1.

M.D.K.

Domanovszky Endre festő

Dunaujvárosi freskó,

Üveg, kerámia és porcelán 1966-1967. Bp.1967.

8.1.

MDK

Domanovszky Endre

Csendélet, o.

20. sz. M. festészet és szobrászat. M.Gal és Móra F. Muz. Szeged 1966.

Domanovszky Endre

szerepel a X. magy. Kép.
Mův. kiállításon

Népművelés 1965 11n. 31old.

MDK

Domanovszky Endre

Csónakos holdfényben, o.

Tompa Kálmán gyűjteménye. Rippl Rónai Múz.
Kaposvár 1966 IV.

MDK

Domanovszky Endre, festő

Tanára volt Berényi Ferencnek

Egri Mária: Berényi Ferenc és Nagy Sándor kiállítása holnokon 7.

Népszabadság, Bp. 1968. febr. 9.

Domanovszky Endre, festő

1. Deim Pál

Vadas József: Tört kapuk

Élet és Irodalom Bp. 1985. okt. 12. XXIX/15

12

Domanowszky Endre, festő

L: Ferenczy Noémi

Vadas József: Takó Gobelin

Élet és Irodalom Br. 1985. nov. 22. 12. XXIX/47.

Domanovszky Endre fr

Főiskolai tanára

Boksos László csak

MŰVÉSZET 1985/9/14

MDK

Domanovszky Endre, grafikus

Rep.

Rep.

– Domanovszky Endre rajza 8

Népszabadság, Bp. 1968. febr. 11

Domanovszky Endre

Gyűjt kiáll.
a Műveri Galé-
riában
1948-febr.

✓

Könyvtárain-
ban

3240

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése	
Esztergom, Esztergom vm,	Városház kapuzata,	

SALA 30. (Scult. 1-5)

SCULTURE.

Crocetti Venanzo.
(v. anche Sale 24-31-33).

1 Giovane addormentato	(terracotta)
2 Le lavandaie	(bronzo).
3 Fanciulla che si pettina	(terracotta)
4 Bagnante	»
5 La bella addormentata.	(bronzo).

Domanovszky Andrea.
n. 1907, Budapest.
31 Isola (olio)

SALA 29 - (Pitt. 17-22, Scult. 23)

17 Montagna sul lago.
18 Paesaggio di lago.
19 Pescarenico.
20 Nevicata.
21 Resegone.
22 Uva e pere.

SCULTURE.

Mascherini Marcello.

(v. anche a Sale 27-28).

23 Estate (bronzo).
(app. al Museo Revoltella - Trieste).

MDK

Domanovszky Endre

M. Nemz. Galéria, vezető 1965

Domanovszky Endre

Kiállítása nyílt a bécsi Collegium Hungaricum-ban (Kerényivel és Nüvik Ádámmal (Körös))

Négyművelés 1966 IV. n. 4 old.

Domanovszky Endre, festő MDK

Kosaras nőalakja a mai ember érzelemvilágáról nőt.

A X. M. Képzőműv. Kiáll.

Rényi Péter: Festészet és Kornerűség 9-10. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. okt. 3.

Domanovszky Endre festő

A Képőmův. Főiskola kiállításán

a Képőmův. Főisk. érmét kapta

Magyarság 1937 IV-9.

M.D.K

Domanovszky Endre

festő

A Pécsi Tavasi Tárlaton

vesz részt.

Hirek

Dunantúlé Napló-, 1959. márc. 3-5 kap.

Domanovszky Endre.

Vásárhelyen, a II. Magyar Képzőművészeti Kiállítás vázlatainak tárlatán alkatása „Negyvenyolcas zászlók átadása" c. vázlatá~~na~~ szerepett. (említve.)

Vihorsovok, Hódmezővásárhely, 1952. Nov. 13.

Domanovszky Endre.

A III. Magyar Képzőművészeti Kiállításon falikképei fognak szerepelni, melyek vázlatait a tavaszi tárlaton bemutatták. E falikképeket a moszkvai állandó magyar mezőgazdasági kiállítás számára festette.

Erti Budapest, 1952. Dec. 9.

Domanovszky Endre, festő

MDK

Genfben a Chédel Galérie-ben kiállítás nyílik Domanovszky Endre műveiből.

— : Magyar hetek Genfben 4.

NÉPSZABADSÁG, Bp 1965. okt. 14.

Domanovszky Endre

Szerepel a Képzőművészeti Főiskola kiállításán

Magyarság 1937 III. 21.

Domanovszky Endre

Zászlóhímzés, 1953, olf.

Műcsarnok 1955 Képzőművészetünk tíz éve

Domanovszky Endre, festő (1907-

M.D.K.

művés egyéni sége = több mér
tekelséges fiatal festőnkével egyik-
csak 1945 után bontakozott ki.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp. 1968. 952. old.

+ 955. "

+ Kompozíció 956. o.

Domanovszky Endre.

a Gresham-társ. törzstegja volt.

50. l.

Lyka Károly, Festéneteink a két világháború között. Bp. 1956.

M.D.K.

Domanovszky Endre festő
a 30-as évek~~xxx~~ végétől kezdve foglalkozik a gobelin
müfajával is.
Legnagyobbszabásu ~~xxx~~ gobelinje a Gellért Szálló
teaszalonját disziti.
Legutolsó / 1966/ kiállitásán már ténylegesen ab-
sztrakt képeket is mutatott be.

Németh Lajos : Szocialista realizmus és modernista
törekvések mai festészetünkben, Bp. 1967. 38.l.

MDK.

Domanovszky Endre

Kiállitási kritika

Müvészet 1965 nov. lap 3o.

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

nevét említi, a debre-
ceni vasutállomás sgraffi-
tójával kapcsolatban is:

Bencze Gyula: Képzőművészetünk tegnapja, jelene, fejlődésének néhány kérdése

Művészettörténeti Értesítő, 1965, XIV. évf. 3.sz.

235. 230 old.

Domanovszky Endre
festő

M.D.K

A kiállitáson bemutatta tábla-
képeit, csendéleteit és a „Kosaras
nő" című monumentális képet.
Szövőnők' (gobelin) (repro)

Péter Szure: A monumentalizmus bűvöletében.

Művészet, 1966. január - 10 kep

M.D.K.

Domanovszky Endre festőt 1945 után beválasztották a szentendrei művésztelep tagjai közé, de ő ezt nem vette igénybe.

Haulisch Lenke: A szentendrei művésztelep fogalmának tisztázásához

Művészettörténeti Értesitő, 1965, XIV. évf.3.sz.

227. old.

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő M.D.K.
(1907-

nevét emliti, a szerző a debreceni sgraffitójával kapcsolatban – valamint egyét nagyszabásu monumentális művéivel kapcsolatban.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp. 1968. 957. old.

Domanovszky Endre

„Festőiskola" szerepelt a „Halász" c. képei a II. országos kiállításon Miskolcon.

Hajdu Béla : A II. miskolci képzőművészeti országos kiállítás

Északmagyarország 1956. szept. 9.

Domanovszky Endre

Egy művét ajánlotta fel az Orn. Állatvédő Egyesület tarsolására

Magyar Nemzet 1968 I. 7

MDK

Domanovszky Endre, festő

kerepel a ferencvárosi Pincetárlaton

–: A nap programjáról 6

ESTI HIRLAP bp. 1968. jan. 30.

Domanovszky Endre, pstó (1907-

M.D.K.

uj életet, horott a gobelin-szövés művészetébe

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, 978. old.

Domanovszky Endre festő M.D.K.

1941. márciusában közös kiállitás az Ernszt Muzeumban / Ferenczy Béni, Dési Huber, Gadányi Barcsay, Domanovszky e. /

Ferenczy Béni : Irás és kép, Bp. 1967. 251.l.

Genthon: Utószó .

Domanovszky Endre
Jestő

M.D.K.

Olvasztár sorozata —

Panneau sorozata.
Miltatás.

D. Fehér Zsuzsa: Gondolatok másfélévtized magyar képzőművészetésül.
Művészet, 1960. augusztus. — 12 lap.

M.D.K.

Domanovszky Endre
festő

Szegeden rendezett kiállítást, majd
Kaposvárott, utána Miskolcon állította
ki műveit.

Kiállitások. — 39 lap
Művészet, 1960. augusztus.

M.D.K.

Domanovszky Endre

festő

Részlet a szerögardasági falkép sorozatból.

(repro)

Művészet, 1960. augusztus – 9 lap

Domanovszky Endre festőművész

Budapest felszabadulásának évfordulója alkalmából „Pro Arte" aranyéremmel tüntették ki.

(MTI) Kiosztották a Fővárosi Tanács aranyérmeit.

Vasárnapi Hírlap, 1972. febr. 13.

Damjanovszky Endre

Kossuth- és Munkácsy-díjas festőművész.

Budapest felszabadulásának évfordulója alkalmából Pro Arte aranyéremmel tüntették ki.

Népszabadság, 1972. febr. 13.

Domanovszky Endre

festő

M.D.Y

A gödöllői kastély és ujjáépítését össze-
kötő folyosót mozaik kompozíciókkal
díszítette.

Ujvári Béla: A gödöllői mozaik
művészet 1965. október - 94 lap.

3/

Ezekkel

~~Szömegeivel szerep~~ vett

[1937. részt [a párvszi] kiállitáson

(világ)

s azokra Diplome d'Honneurt kapott. Utóbb ~~azokra~~ szövegeivel szerepelt a newyorki, berlini és brüsszeli kiállitásokon is. ~~Bpesten~~ 12 drbból álló szövegkollekcióját 1938 telén az Ernst Muzeumban mutatta be. 1938 a Szt. István emlékév bizottságától kapott megrendelést egy falszömeg tervezésére, ~~[illegible]~~ a Szt. István korabeli magyar-francia kulturalis kapcsolatokat ábrázolja. ~~A szövegeit~~ s a kultuszminiszterium 1942. Pécs városnak ajándékozta, hol a polgármester fogadótermében helyezték el. 1936 és 1938 a beloncei biennalen

A.) me

Az 1939. IV. t. c. 1. és 2. §

1. §. A jelen törvény alkalmazása szempontjából zsidónak kell tekinteni azt, aki ő maga vagy akinek legalább egyik szülője, vagy akinek nagyszülői közül legalább kettő a jelen törvény hatálybalépésekor az izraelita hitfelekezet tagja, vagy a jelen törvény hatálybalépése előtt az izraelita hitfelekezet tagja volt, úgyszintén a felsoroltaknak a jelen törvény hatálybalépése után született ivadékait.

Az előző bekezdésben meghatározott személyek közül nem lehet zsidónak tekinteni azt, aki az 1939. évi január hó 1. napja előtt kötött házasságból származik, ha szülői közül csak az egyik és nagyszülői közül is legfeljebb kettő volt az izraelita hitfelekezet tagja és ha

1. mindkét szülője már a házasságkötéskor valamely keresztény hitfelekezet tagja volt és azontul is keresztény hitfelekezet tagja maradt, vagy

2. szülőinek házasságuk megkötése előtt a törvényben meghatározott módon kötött megegyezése értelmében a keresztény szülő vallását követi és a házasság megkötésekor izraelita vallású szülő az 1939. évi január hó 1. napja előtt valamely keresztény hitfelekezetre tért át és azontúl is keresztény hitfelekezet tagja maradt, vagy

3. születésétől kezdve keresztény hitfelekezet tagja volt, vagy élete hetedik évének betöltése előtt keresztény hitfelekezet tagjává lett, izraelita vallású szülője az 1939. évi január hó 1. napját megelőző-

4) 1944-45. a svájc. m. kiállításokon szerepelt. ‡1948. a képzőművészeti főiskolatamárava nevezték ki. Ezen febr. a bresti Művészgalériában volt ~~[illegible]~~ önálló kiállítása. 1848. májusában ~~[illegible]~~ rendvek a bukaresti ~~kiállításon~~, 1949. márc. a párizsi Musée National des Arts ~~[illegible]~~ 1951. a moszkvai m. kiállításon. 1951. a földalatti gyorsvasut Stadion állomásának képzőművészi nályázatán ~~a~~ a kosárlabda és népi tánc (mozaik-képeinek tervét) fogadta el kivitelre. 1952. Az 1848-as ~~[illegible]~~ zászló átadása c. képére megkapta a Munkácsy díj I. fokozatát.

‡ 1941-és 1943. az Almány Tetéki művészet pénzdi nett művészet kiállítást.

ANGOL-MAGYAR BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

C) me

Felvilá

A törvény 1. §. 3. bekezdése a) és d) pontjához.

Ezen intézkedésekkel kapcsolatban megemlitjük, hogy a szülők, illetőleg a szülők felmenőinek 1849. január 1. előtt Magyarország területén való születése tekintetében felállitott feltételnél Magyarország területe alatt a Magyar Szent Korona országainak a trianoni békeszerződés előtti területe értendő.

A törvény 1. §. 3. bekezdés b) pontjához.

Ezen intézkedések szempontjából a házastárs igazolt adatai a mérvadók. Amennyiben az e rendelkezés alapján kereszténynek tekintendő munkavállaló házastársától elvált, vagy özveggyé lett, a házasság felbontása, illetőleg a házastárs halála nem változtat azon, hogy az illető személy kereszténynek tekintendő, kivéve, ha utóbb zsidónak tekintendő személlyel kötött házasságot.

Végrehajtási utasitás 1. §. 3 bekezdéséhez.

Az 1868. LIII. t. c. 4. §-ában azon bizonyítványról van szó, melyet az izraelita hitfelekezet lelkészétől kér az áttérni akaró a nála az áttérési szándékról tett nyilatkozatokról, az 5. §-ban pedig

Domanovszki.

festőművész.

A Tavaszi Tárlaton kiállításra került Szőnyivel együtt készített két képsorozat, mely~~et~~ a moszkvai pavillon díszítésére készült. (említve.)

Esti Budapest, 1952. Máj. 20.

Domanovszky Endre.

A „Magyar Katona a szabadságért" c. kiállításon „48-as zászlók átadása" c. tablója szerepelt. (emlétve.)

Magyar Nemzet, 1951. Okt. 17.

Domanovszky Endre.

A Tavaszi Tárlaton szerepelt Szőnyi István-nal közösen kérzített, – a moszkvai mező-gazdasági pavilon faliképeinek vázlatai.
(emlétve.)

Kis Ujság, Budapest, 1952. Jún. 1.

Domanovszky György

Szőnyi Istvánnal együtt elkészítették a több darabból álló falikép-sorozatot, mely a moszkvai állandó magyar kiállításon pavilonban lesz elhelyezve.

Magyar Nemzet, 1972. júl. 9.

Kedves Anyu!

Romanovszky Endre.

a Fővárosi Tanács képviselőválasztási pályázat „1945. május 15-e Budapesten" témakörében a bíráló bizottság elfogadta egyik tervezetét.
(Kultúra.)

Magyar Nemzet, 1972. június 15

Danksagung Briefe.

Für [illegible] Beileidsbezeugungen, die mir anläßlich [illegible] Hinscheiden [illegible] Frau [illegible] zugingen, sage ich [illegible] Dank.

(Unterschrift.)

Mainz-Kastel, den 12. Juni 17.

Domanovszky György.

„Magyar katona a szabadságért" c. képzőművészeti kiállításra beküldött művét a zsűri elfogadta.

Szabad Nép, 1951. Szept. 15.

Domanovszky Endre

A földalatti gyorsvasút állomáscsarnokának mozaikképei közül a kosárlabdázás és az atlétikai ugrás sportjáról alkot mozaikképet.

Magyar Nemzet, 1951. Szept. 21.

M.D.K.

Domanovszky Endre

festő

1965-ben a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze címet nyerte el.

—: 1965 Állami és Kossuth-díjasai . . . .
Élet és Irodalom, 1965. ápr. 3 - 2 lap

Domanovszky Endre MDK

Álló akt

Ülő akt

Férfifej

Műcsarnok 1933.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Domanovszky Endre.

Pannó-aranyatát a Moszkvai Mezőgazdasági Kiállítás pavillonjára készíti.

Magyar Nemzet, 1942. dec. 11.

Domanovszky Endre

festőművész

A För. Tanács festészeti pályázatára meghívást kapott, ~~Petőfi Sándor~~ „1848. március 15. Budapesten", témakör vázlatának elkészítésére.

Magyar Nemzet, 1952, ápr. 23.

Domanovszky Endre.

A moszkvai állandó magyar mezőgazdasági kiállítás pavillonjába kerülő faliképek megalkotására kaptak megbízást Szőnyi Istvánnal együtt. E készülő faliképek közül hármat-hármat állítanak ki a Harmadik Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

Szabad Nép, 1952. dec. 10.

Domanovszky Endre festő M.D.K.

A finnországi magyar hetek alkalmával művei kiállításon

Magyar művészet Helsinkiben

Hétfői Hírek 1965. márc. 15.

Domanovszky Endre festő M.D.K.

Művei a kiállitáson

Perneczky Géza: Megnyilt a X. Magyar Képzőművészeti Kiállitás

Magyar Nemzet 1965. szeptember 19. 11. 1.

Domanovszky Endre

„Kalapos nő" c. képéről rajz.

Magyar Ifjúság 1965. nov. 13.

Domanovszky Endre

Hegedűművésznő c. képéről repr.

Kritika 1965. nov.

M.D.K

Domonkossy Endre
festő-

Részt vett a tárlaton.

D. Fehér Erzsa: A X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Művészet, 1965. November - 28 lap

Domanovszky Endre M.D.K.

festő

„Nő a hegedűvel"

repro

A X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás anyagából.

Művészet, 1965. december - 9 lap

MDK.

Domanovszky Endre

Kiállitási kritika

Népszabadság 1965 okt.3.1.9.

MDK

Domanovszky Endre

Csendélet

Csendélet

Szinyei Társ. X.kiáll. N.Szal. 1948.febr.

MDK

Domanovszky Endre

Szinyei Társ. X. kiáll. N.Szal. 1948.febr.

MDK

Domanovszky Endre, Bp.

Anya, of.

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz.
1960.

MDK

Domanovszky Endre

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1965 okt.3.

MDK.

Domanovszky Endre

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1965 okt.3.

Domanovszky Endre, festő

MDK

A párizsi Ledoux szalonban kiállítás
nyílt meg Domanovszky Endre s' Vilt
Tibor alkotásai ból.

—: Újabb magyar Képzőművészeti Kiállítás
Párizsban

9

NÉPSZABADSÁG

bp. 1966. ápr. 29.

Domanovszky Endre, Jestő

MDK

Rajz.

Repr.

Domanovszky Endre: Mosás 8.

NÉPSZABADSÁG, 1. 1966. ápr. 3.

MDK

Domanovszky Endre

Hidovics Ferenc festőm. kiáll. Fényes A. terem,

1960. jan.

Domanovszky Endre

6

Domanovszky Endre

Ez alkotását követik: „Szövő asszonyok", „Nyár", „Vas magyar emlékművei", „Lovak", és a „Fonoda".

Horváth György: New Work by Endre Domanovszky. The New Hungarian Quarterly. Budapest, 1972. 46 p.

1891

Domanovszky Endre

Reprodukció, színes egész táblán:

„Születésnap." (olaj-tempera, 87 x 61 cm.

1965.

Horváth György: New Work by Endre Domanovszky. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972. 46 p.

1891

M.D.K.

Domanovszky Endre,festő

Monumentálás művészetét gobelinekkel kezdte.A Gellér szálló tea- zalonjában 1962-ben 3.20+5.20 xxx m.gobelenje.A téma délutáni tea,tánc,zene,főleg női alakokkal.- 269-70.o.

Menyhárt József: Domanovszky Endre debreceni xxxx sgraffoto. 269.o.

A Debreceni Déri Múz. Évkönyve.1962-64.Debrecen,1965 Alföldi Nyomda,Debrecen

Domanovszky Endre

A 30-as évek közepe után falikárpitokat alkot, amelyeket Budapesten két alkalommal mutatott be. Az 1936-os párizsi Világkiállításon Diplôme d'Honneur-t kapott.

Horváth György: New Work by Endre Domanovszky. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 46 p.

1991

Domanovszky Endre

1945-után élénk színű, expresszionista művekkel jelent meg, ezek között kiemelkedő alkotása a „Bányászok" c. műve. Utóbb falfestményeket alkotott az 1955-ös dunaújvárosi „Munkás-paraszt találkozót".

Horváth György: New work by Endre Domanovszky. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972. 46 sz. 200 l

Domanovszky Endre

További művei: az oroszlányi „Tánczlák", a bp-i „Muzsikálók", majd 1960 körétően újabb falipo-nyeg sorozatokat alkotott.

Horváth György: New Work by Endre Domanovszky. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972. 46. sz.

2001

Domanovszky Endre

Újabb múvei között szerepelnek pannói „Cinerariák", valamint a „Születésnap", majd egy tempera-pasztell sorozata a „Könyegszövők". Egy sorozat alkotásai közül való a „Vita" cimű.

Horváth György: New work by Endre Domanovszky. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972. 46. sz.

2001

Domanovszky Endre, Jestő MDG

Bécs után Linzben és Grazban

is bemutatják műveit.

— : Hír 14.

NÉPSZABADSÁG Bu. 1965. nov. 27

MDK.

Domanovszki Endre

Müveiből a drezdai Albertinumnak kölcsönöznek

Magyar Nemzet 1965 okt.13.lap -

MDK.

Domanovszky Endre

Kiállitási kritika

Népmüvelés 1965 julius lap.

MDK

Domanovszky Ednre

Pap József téri sgraffito, repr.

Felszabadult Bp. művészete. N.Szal. 1960.

MDK

M.D.K

Domanovszky Endre
festő

Lilaky György mestere a Főiskolán
Domanovszky Endre volt.

Dávid Katalin: Lilaky György kiállításáról.
Művészet, 1966. szeptember – 22 lap.

M.D.K.

Domanovszky Endre
festő -

1935-ben másodszor jelentkezik
kiállításával. Többedmagával
állít ki az Ernst Múzeumban.
Ő mutatja be a „Szent liget"-et.

Lajcz Sándor: Domanovszky Endréről.
Művészet, 1967. január - 21 lap

M.D.4

Domanovszky Endre

festő

1935-ben tért át a faliszőnyegre.
Néhány jelentős alkotása a „Virág-
szedő", a „Furulyás", a „Hajós" és
a „Falu"

Szabó Sándor: Domanovszky Endréről.
Művészet, 1967. január - 21 lap

M.D.K.

Domanovszky Endre
festő

A Moszkvába készült panorámák: az „Aratási ünnep", „Az alkotmány ünnepe". 1955 után kapta a megbízást a dunaújvárosi freskó megfestésére.

Kaiser Sándor: Domanovszky Endréről
Művészet, 1967. január – 2.1 lap

M.D.K.

Domanovszky Endre

festő

A Moszkvába készült pannok: a „Földosztás", „Mezőgazdaság gépesítése", „Kecskeméti beszéd" „Magyar parasztküldöttség a Szovjetunióban", „Az elmélet és gyakorlat kapcsolata a mezőgazdaságban"

Lancz Sándor: Domanovszky Endrénél

Művészet, 1967. január – 21 kep.

Domanovszky Endre
festő

M.D.K.

Az elmult esztendők legkiemelhedőbb tablaképe az „Olvasztárok". (1955) Ebben, az időben fejezi be merőgazdasági pannóit, freskóját.

Lanéz Sándor: Domanovszky Endréről
Művészet, 1967. január - 21 kep

MDK

Domanovszky Endre
festő

1945-ben már a Képzőművészeti Főiskola tanára. A művész Bélas megjeren él, ahol a Művészeti Tanács által jutatott házban fest.

Lancz Sándor: Domanovszky Endréről. Művészet, 1967. január – 21 kep

M.D.K

Domanovszky Endre

festő

1915 júliusában került megrendezésre az I. nemzeti kiállítás, ahol a művész egy csendélettel szerepelt. Novemberben a Szinyei-kiállításon szerepelt az Ernst Múzeumban.

Lauer Sándor: Domanovszky Endréről

Művészet, 1967. január - 21 lap.

M.D.K

Domanovszky Endre
festő

Az ujpesti Pap József Lovén készült uj
lakóblep hár egyik falára készült sgraf-
fitója. – 1958-ban készült a brüsszeli
világkiállitásra alumi munra festett
panmója.

Lanéz Sándor: Domanovszky Endrénél
Művészet, 1967. január – 21 lap

H.D.K

Domanovszky Endre
festő-

1960-ban készült az oroszlányi freskó. A debreceni pályaudvarra készült két sgraffeto: a „Debreceni vasár" és a „Lakodalmas menet".

Lauer Sándor: Domanovszky Endréről
Művészet, 1964. január - 21 lap.

M.D.Y

Domanovszky Endre

festő

1945-ös korszakát, amely alapjaban folytatása a felszabadulás előtlinek a csendéletek jellemzik.

Kárcz Sándor: Domanovszky Endréről
Művészet, 1967. januári - 21 lap

Domanovszky Endre M.D.K.

festő

1961 után egyre több gobelint tervez.
Előbb a Halász témához tért vissza, majd
a Gellért Szálló részére készíti nagyméretű
alkotását a „Táncolók"-at.

Lanicz Sándor: Domanovszky Endrénél
Művészet, 1967. január - 21 lap

M.D.K.

Domanovszky Endre

festő

1946-ban az ujra megindult Tér és Forma-ban, Ujvári Béla méltatja művészetét.

Lancz Sándor: Domanovszky Endrészt

Művészet, 1967. január – 21 lap

M.D.K

Domanovszky Endre
festő

1949 után hérnilt a „Bányászok" armű gobelinterve. A „Dolgozók esti festőiskolája", a c. „Előadás előtt", a „Wegyvennyolcas zászlók átadása" c. művei.

Láncz Sándor: Domanovszky Endrénél
Művészet, 1967. január - 21 lap.

Domanovszky Endre
festő

M.D.K

1953-ban kezdte és 1955-ben fejezte
be nagyméretű pannóit ezek erede-
tileg a moszkvai vízgazdasági
kiállításra készültek.

Lancz Sándor: Domanovszky Endrenél
Művészet, 1967. január - 21 lap

M.D.K.

Domanovszky Endre
festő

Legyjalb katalmas gobelinje a
miskolci Nehézipari Egyetem ta-
nácstermébe készülő „Disputa".

Lancz Sándor: Domanovszky Endrénél
Művészet, 1967. január – 21 lap.

M.D .F.

Domanovszky Endre

Müve a velencei biennálén

Horváth György: D vatok és életművek a velencei Bi
Biennálén
Magyar Nemzet 1966. julius 12. 4.1.

Domanovszky Endre festő M.N.K.

müvei a párizsi Françoise Ledoux Galériá-ban-

Domanovszky Endre és Vilt Tibor kiállitása Párizsban

Magyar Nemzet 196[illegible]. május 25. 4.l.

Romanovsky Andre Festé

Novel a parisi Francoise Coeux Valérie-ban-

Domanovszky Endre MDK

Szent liget, olf.

Csendélet kosárral, temp.

Mücsarnok 1944.A Székesfőv.Képtár Jub.Kiáll.

Domanovszky Andre MDK

Tanulmányfej, olf.

Dolgozók esti iskolája, olf.

Mücsarnok 1950. I.Magy.Képzőm.Kiáll.

MDK.

Domanovszky Endre

Reprezentációja a Zsennyei-művésztelep jubileumán

Vas Népe 1966 máj.24.

MDK.

Domanovszky Endre

Reprezentációja a Zsenyei-művésztelep

jubileumán

Vas Népe 1966 máj.24.

Domanovszky Endre

Szerepelt a XXXIII. velencei biennálén.

Magyar Nemzet 1966. júl. 12.

Domanovszky Endre

Irod

Ijjas Antal: Kiállítás.
Nemzeti Újság. 1943.
máj. 2.

Koll. kiáll. Almásy-
Teleki miterében
1943. máj.

Dupl

~~Lelet, székesfehérvár~~

~~VI. 131~~

<Domanovszky Endre>

irod

Újvári Béla:

< >. Tér és Forma

1946. 31–33. l.

dupl

alapfalai.
Ónód, várrom.
Odorvár. (?)
Rudóbánya, ref. t
Sajó-Kaza, várrom
Sajó-Lád, klastron
Sajó-Sz.-Péter, ref
Sajó-Vámos, r. k.
Szarvaskő, várrom
Szendrő, várrom é
Szomolya, r. k. ten
Szentlélek, templo
Vadna, várrom.

Domanovszky Endre

a drapériarajzolás tanára az Iparmüvészeti Iskolában

wód

Bozzay Margit: „Munkabemutató." Pesti Napló 1935 jun: 20.

Domanovszky Endre

gobelin készítésel
is foglalkozik

1915 aug. 23 tól

1	Verebélyi Pál	10½	10½	10½	10
2	Szivák Péter	"	"	"	
3	Csemer János	"	"	"	
4	Verebélyi József Kása	"	"	"	
5	Verebélyi Gyula	"	"	"	
6	Verebélyi Ferencz	"	"	"	
7	Mengyi Pál	"	"	"	
8	Poth István (Kamkó)	"	"	"	
9	Zagyi István	"	"	"	
10	Verebélyi János Mihály	"	"	"	
11	Oláh József	"	"	"	
12	" Jónás	"	"	"	
13	" Rudolf	"	"	"	
14	Csemer Orbán	"	"	"	
15	" Donát	"	"	"	
16	" Béla id.	"	"	"	

megnéz

Domanovszky Endre

1941. márc. koll. kiáll.
a gr. Almásy-Teleki Éva
minintézetében.

Tóth Dénes: Fiatal
pestők kiállítása. Esti
Ujság. 1941. márc. 17.

Domanovsky Endre

Gerson Pál ét dennes [illegible]

Magyar Nemzet 1987. IV. 4.

Domanovszky Endre

KOSZORÚZÁS. Domanovszky Endre festőművész születésének 80. évfordulója alkalmából pénteken 12 órakor koszorúzási ünnepséget rendeznek a Mező Imre úti temető művészparcellájában.

Népszabadság, 1987. 11. 3

Domanovszky Endre

Domanovszky Endre festőművész születésének 80. évfordulója alkalmából emlékkiállítás nyílik március 5-én a Képzőművészeti Főiskola kiállítótermében.

◆

Magyar Nemzet 1987. III. 3.

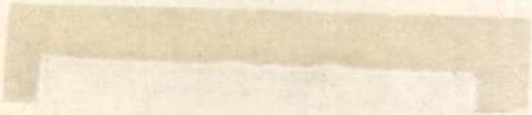

Domanovszky Endre

mestere, példaképe

↓

→ Berényi Ferenccel

MŰVÉSZET 1985/2/42
43
44

Domanovszky Endre

Készülődés, 1954. olf.

Miccarnok 1955. Képzőművészetünk tíz éve

Domanovszky Endre MDK

Martinászok, repr.

Műcsarnok 1954. V. Magy Képzőm. Kiáll.

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

Csak rövid ideig hódol a római ihletésü újklasszicizmusnak. 539.o.a már-már tárgytalan artisztikus folt festésre tért át. 540.o.

Kampis Antal: A képzőművészetk

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetek, a zene, a szinház, és a film. Bpest. Minerva. 1960

Domanovszky Endre

MDK

Olvasztárok, 1954. olf.

Műcsarnok 1955. Képzőművészetünk tíz éve

Domanovszky Endre

MDK

Moszkvai Mezőgazdasági Kiállitás pannója, 1952, olf.

Műcsarnok 1955. Képzőművészetünk tiz éve

Domanovszky Endre, festő MDK

Domanovszky-kép is szerepelt a párizsi kiállításon.

(fenczik): A Petit Palais-ból a Hősök terére.

ESTI HIRLAP Bp. 1966. júl. 28.

Domanovszky Endre festő

Kiállítása nyílt az Ernst Múzeumban (Hincz és Erdey-vel közösen)

Új Magyarság 1938. I. 5

Dománovszky Endre

Kiállítása nyílik az Ernst
Múzeumban szombaton

Nyíság 1937 XII. 31 péntek

M.D.K

Domanovszky Endre
festő.

A mezőgazdasági csarnok fő-
falat 30 méter hosszú freskója
díszíti.

—: Előzetes tudósítás . . .
Dunántúli Napló, 1958. jan 21 - 10ap.

Domanovszky Endre

Csendélet, olf.

Interieur, olf.

Oroszlányi szélesvásznu mozi freskóterve, pasztell

Micsarnok 1959. VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Domanovszky Endre

MDK

Oroszlányi freskóterv, részlet, repr.

Műcsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Domanovszky Endre, festő (1907-) M.D.K.

a klasszicizmus stilizált körvonalaitól egy szinharmóniára és szinszerkesztésre felépítek, szinte tárgytalan, pusztán artisztikus folt-festészetre tért át. Ez időből való képei határeselét képezik a tárgyat-ábrázoló természetfestésnek. Ugyanakkor tervezett falisszőnyeg-tervei viszont mintapéldái a futólagos képszerkesztésnek és a szigorúan stilizált körvonalrajznak.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina, 336. old.

Antal Kaspis: Runes in Ungarn.
Bp. 1933. Corvina. 61 d.

-2-

Domanovszky Endre, festő M.D.K.

nevét újra megemlíti a szerző, mint aki, szemmiféle csoporthoz nem csatlakozva, a felszabadulás után realisztikus képekkel és gondosan megválasztott tematikával gazdagította pikturánkat. Dunaújvárosi nagy freskóján és falíszőnyag tervein a stilizálás nak látható jelét adta miközben nem tagadta meg a harai hagyományokat sem (Munkácsy, Tornyai, Bernáth)

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina 364. old.

„Olvasztárok" c. olajképe: 361. "

M.D.K.

Domanovszky Endre

festő

Művei a világot járják, Kanadát, Indiát, Angliát. Varsóban volt kiállítása.

Zsigmondi Mária: Tünődő beszélgetés Domanovszky...

~~[illegible]~~ Vők Lapja, 1967. ápr. 8 – 16 lap

Domanovszky Endre
festő

M.Dk

Panasztlány
Festőcsendélet
Műteremrészlet fiákorból } repro

Zsigmondi Mária: Tünödő beszélgetés Domanovszky Endrével
Művészet, 1967. ápr. 8-16 lap

M.D.K.

Domanovszky Endre

festő

Születésnap
Konyhai csendélet } repr.

Zsigmondi Mária: Tünődő beszélgetés Domanovszky...
Nők Lapja, 1967. ápr. 8 - 16 bp.

Domahovszky Endre

Művével részpel az Ernst-
Múzeum csoportkiállításán

M. H. 936 II. 16
P. N. 936 II. 16
M. 936 II/16
B. H. 936 II/16
Est. 936 II. 16

Domanovszky Endre

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

M. 1933. IV. 20.

M.D.K.

Domanovszky Endre

"Hogy élnek a házhoz juttatott művészek Pest-környéken" cimmel ir Fehér Rózsa a Békásmegyeren élő művészekről, s közöttük emliti meg a művész nevét is.

Szinház, Bp. 1946. szept. 25. - okt. 1.
II. évf. 37. sz. 16. lap

M.D.K.

Domanovszky Endre

"Hogy élnek a hézhoz juttatott művészek Pest-
környéken" cimmel ir. Fehér Rózsa a Békásme-
gyeren élő művészekről, s közöttük emliti
meg a művész nevét is.

Szinház, Bp. 1946. szept. 25. - okt. 1.
II. évf. 37. sz. 16. lap

Domanovszky Endre

Szerepelt az I. nemzeti tárlatan.

NM. 1933. IV. 20.

M.D.K.

Domanovszky Endre

A Szabadszervezetben az Európai Iskola kiállitásán szerepelnek müvei, amelyekről a "Kiállitások" c. beszámoló elismeréssel ir.

Szinház, Bp. 1946. nov. 17. -dec. 3. II. évf. 46. sz. 17. lap

M.D.K.

Domanovszky Endre festő M.N.K.

Kollektiv kiállitás az Ernst Muzeumban 1941-b
1943-ban / Barcsay, Domanovszky, Dósi Huber,
Ferenczy Béni, Borsos, Gadányi,

Rácz István: Gadányi, Bp. 1965. 13. l.

Domanovszky (Endre) fm

1941-es kiáll. Ernst M.

→ Dési Huber J. f

Művészet 1985/5/6,8

Domanovszky Endre fa

Megyes L. tanárakat emlitve

→ Megyes László fa

MŰVÉSZET 1985/11,12/19

Domanovszky Endre

mozaikja Gödöllőn

→ Szabó Zoltán

MŰVÉSZET 1985/2/40

Domanovszky

Tényes szelek nemzedéke
szurcsik János

Nefrszane 1985. III. 18.

Domanovszky Endre, Kossuth-díjas festőművész

Kaponya Judit festőművész kiállítása tegnap nyílt meg szülővárosában, Kaposváron, a Somogyi Képtárban. – A művésznek jó tanárai voltak, elsőnek a domborári gimnázium tanáráról Marcell Györgyről emlékezik meg. A főiskolán Domanovszky Györgytől tanult, három évig volt a mestere. Kiváló tanár volt, – emlékezik Kaponya Judit.

Horányi Barna: Festőnő – angyalszárnyakkal.
Somogyi Néplap, 1982. szept. 25.

Domanovszky Endre, Kossuth-díjas festőművész.

Mágori Ágnes festő- és grafikusművész Szombathelyen született, 1944-ben ment Miskolcra, azóta ott él és dolgozik. – A főiskolán Sárkányi Simon volt a mestere, Domanovszky Endre, aki rektoruk volt, nagy hatással (volt) Mágori Ágnesre, nem is a munkásságára, hanem a személyisége. Egy-egy rektori óráján többet lehetett tanulni, mint egy külföldi tanulmányúton – mondja Mágori Ágnes.

Dante illusztrációk.

1983. máj. 4. 3. Műsor, 20.20 /S. Gy./.

Domanovszky Endre, Kossuth-díjas festőművész

Koszta Rozália a Matisse-féle dekoratív színeket szereti. – Az író kérdezi, hogy elismerte ezt a szakma?
Koszta válasza: Nem. Domanovszkynak nyers, Bernáth durónak darabos volt.

Lavszkó András: Látogatóban a szot-díjas Koszta Rozáliával.
Népszava, 1983. júl. 8.

Domanovszky Endre, Kossuth-díjas festőművész

~~Festő~~ Csernó Judit festőművész kiállítása az egri Képtárban nyílt meg. Mesterei voltak: Benkhard Ambrus, Barcsay Jenő, Domanovszky Endre.

(kopasz) —
Hétfői Hírek, 1984. márc. 6.

Domanovszky Endre, testő

L. Kántor Lajos

– Heti ajánlat.

4.

Új Tükör B p. 1986 febr. 2.

XXIII/5

Domanovszky Endre fn

gobelinjavaról

~~[illegible]~~

FERENCZY NOEMI

MŰVÉSZET 1985/10/20/21 16-17 ill.

Domanovszky Endre, Kossuth-díjas festőművész

A Magyar Nemzeti Galériában „Válogatás 3 év szerzeményeiből" címmel nyílt kiállítás, a Galéria tudatos vásárlási programja már az új kortárs anyagát gyűjti. Nagyon helyesen gondolnak a múltra, az egymást követő nemzedékek kivétel nélkül szerephez jutnak. – A mesterek közül Tóth Menyhért, Barcsay Jenő, Domanovszky Endre, Korniss Dezső művészete jelzi az értékeket és az irányokat.

Losonci Miklós: Nemzedékek találkozása.
Pest Megyei Hírlap, 1984. febr. 8.

Domanovszky Endre, Kossuth-díjas festőművész

Berényi Ferenc 1953-ban fejezte be tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán Domanovszky Endre és Barcsay Jenő növendékeként.

dr. Selmeczi László: Berényi Ferenc Munkácsy- és szot-díjas festőművész.
Jászkunság, Szolnok, 1984. márc. 47. old.

Domanovszky Endre

Koncz Béla kiállítása az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet, 1986. VII. 29.

Domanovszky Endre festőm.

"Bányászok" festm.

ill.

+ gobelin

Dunaújváros, fresko

→ Bálint Endre festő

Művészet 1985/4/12

14

15

M.D.K

Domanovszky Endre
festő

Műtermében látható „A nyár"
gobelintervének vázlata, egy
parasztlányhat ábrázoló kép,
egy konyhai csendélet.

Zsigmondi Mária: Tímodő beszélgetés Domanovszky.
Vöh Lapja, 1967. ápr. 8 - 16 lap

Domanovszky Endre

Könyvtárvek és könyvtár
nagyobb kiállítása az
Ernst Museum ban
„Madarak" gobelin terv (emlitve)

Magyarság 1938 I. 1

Domanovszky Endre

Keresési András: Művészek: Magyar gobelin 1945–1985

Magyar Hirlap, 1985. X. 23.

Domonovszky Endre

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

EK 1933. IV. 20.

Domanovszky Endre, Kossuth-díjas festőművész

Gál Dezső 1924-ben született Budapesten. Komolyan készült a festőpályára. Felsőfokú tanulmányait az Iparművészeti Főiskola grafikai szakán 1948-ban kezdte el, majd egy év múlva átment a Képző-művészeti Főiskolára, ahol Hincz Gyula és Domanovszky Endre osztályán festő-rajztanári képesítést szerzett.

Ecsery Elemér: Gál Dezső.
Kőmíves, 1984. 4. 235.-old.

Domanovszky Endre.

A III. Magyar Képzőművészeti Kiállításon Szőnyi Istvánnal közösen 3-3 pannót állít ki.
„Zászlóvarrás 48-ban" c. táblaképe is szerepelni fog. (említve)

Magyar Nemzet, 1952. Nov. 29.

Domanovszky Endre MDK

Tanulmánfej

Női akt

Kompozició

Mücsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

Domanovszky Endre MDK

Tanulmányok

Nyí akt

Kompozíció

Műcsarnok 1937 Április. Polak. Kiáll.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
SOMOGY MEGYEI NÉPLAP
1966 OKT 8

1021

A lengyel kultúra kongresszusa

Pénteken délelőtt a Varsói Nagyszínházban ünnepélyes külsőségek között megnyílt a lengyel kultúra kongresszusa. A lengyel kulturális élet 2000 küldöttén kívül jelen volt mintegy 30 ország művészeti és tudományos életének küldöttsége, képviselője.

A kongresszuson, amelyen jelen volt *Wladyslaw Gomulka*, a LEMP KB első titkára, *Edward Ochab*, az államtanács elnöke, *Józef Cyrankiewicz*, a minisztertanács elnöke is, *Zenon Kliszko*, a LEMP Politikai Bizottságának tagja, a szejm alelnöke mondott beszédet.

* * *

A lengyel kultúra kongresszusán magyar részről *Domanovszky Endre* Kossuth-díjas festőművész, a Képzőművészeti Főiskola igazgatója, *Koródi András* Liszt-díjas, az Operaház karmestere, *dr. Malonyai Dezső*, a Művelődésügyi Minisztérium színházi főigazgatóságának helyettes vezetője és *Hary Judit*, a Művelődésügyi Minisztérium munkatársa vesz részt. (MTI)

ró mellett Damaszk
az arab haladás zá
jévé, de a két term
rű szövetséges visz
éreztetik hatásukat
ballasztjai. A félre sikerült egyiptomi—szíriai egyesülés idejéből bizalmatlanság, rendezetlen problémák, személyi ellentétek maradtak fenn. Mind az Egyesült Arab Köztársaság, mind Szíria nagy bátorsággal nyúlt ezekhez a kényes kérdésekhez, s a két ország kapcsolatai jelentősen megjavultak. A nasszeristák láthatóan máris támogatják a szíriai koalíciót, s minden bizonnyal előbb-

világra. Afrikában és Ázsiában, különösen az utóbbi hónapokban adódtak ellentmondásos, időnként kedvezőtlen fejlemények. A szíriai példa viszont azt mutatja, hogy a vargabetűk és megtorpanások ellenére ezekben az országokban többé nem lehet visszahozni a múltat. Előbb vagy utóbb, más-más mértékben, de mindenütt érvényre jutnak az alapvető fejlődési irányzatok.

Réti Ervin

1021

A lengyel kultúra kongresszusa

Pénteken délelőtt a Varsói Nagyszínházban ünnepélyes külsőségek között megnyílt a lengyel kultúra kongresszusa. A lengyel kulturális élet 2000 küldöttén kívül jelen volt mintegy 30 ország művészeti és tudományos életének küldöttsége, képviselője.

A kongresszuson, amelyen jelen volt *Wladyslaw Gomulka*, a LEMP KB első titkára, *Edward Ochab*, az államtanács elnöke, *Józef Cyrankiewicz*, a minisztertanács elnöke is, *Zenon Kliszko*, a LEMP Politikai Bizottságának tagja, a szejm alelnöke mondott beszédet.

* * *

A lengyel kultúra kongresszusán magyar részről *Domanovszky Endre* Kossuth-díjas festőművész, a Képzőművészeti Főiskola igazgatója, *Koródi András* Liszt-díjas, az Operaház karmestere, *dr. Malonyai Dezső*, a Művelődésügyi Minisztérium színházi főigazgatóságának helyettes vezetője és *Hary Judit*, a Művelődésügyi Minisztérium munkatársa vesz részt. (MTI)

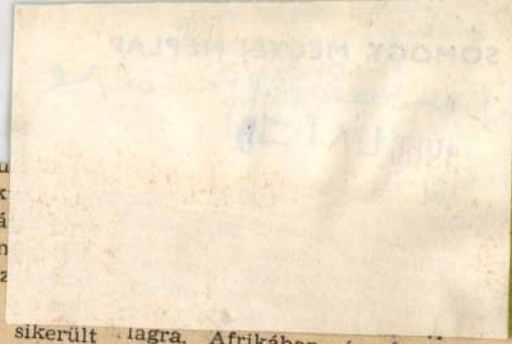

A szíriai fordulat u
ró mellett Damaszk
az arab haladás zá
jévé, de a két term
rű szövetséges visz
éreztetik hatásukat
ballasztjai. A félre sikerült egyiptomi—szíriai egyesülés idejéből bizalmatlanság, rendezetlen problémák, személyi ellentétek maradtak fenn. Mind az Egyesült Arab Köztársaság, mind Szíria nagy bátorsággal nyúlt ezekhez a kényes kérdésekhez, s a két ország kapcsolatai jelentősen megjavultak. A nasszeristák láthatóan máris támogatják a szíriai koalíciót, s minden bizonnyal előbb-

lagra. Afrikában és Ázsiában, különösen az utóbbi hónapokban adódtak ellentmondásos, időnként kedvezőtlen fejlemények. A szíriai példa viszont azt mutatja, hogy a vargabetűk és megtorpanások ellenére ezekben az országokban többé nem lehet visszahozni a múltat. Előbb vagy utóbb, más-más mértékben, de mindenütt érvényre jutnak az alapvető fejlődési irányzatok.

Réti Ervin

MDK

Domanovszky Endre

Pihenő, of.

Táj, "

Csendélet, "

Művész Gal. 7.kiáll. D.E. gyüjt. kiáll.
1948. febr.

MDK

Domanovszky Endre

Kalapos nő, of.

Csendélet, "

Táj, "

Művész Gal. 7.kiáll. D.E. gyüjt. kiáll.
1948. febr.

Καλαρος κδ, ολ.

Θεσσαλιοτ. "

Ταλ. "

MDK

Domanovszky Endre

Férfi akt, of.

Táj, "

Csendélet, "

Müvész Gal. 7. kiáll. D.E. gyüjt. kiáll.
1948. febr.

MDK

Domanovszky Endre

Férfi akt, of.

Táj, "

Csendélet, "

Művész Gal. 7. kiáll. D.E. gyűjt. kiáll.
1948. febr.

MDK

Domanovszky Endre

Csendélet, of.

Gobelin, "

Táj, "

Müvész Gal. 7. kiáll. D.E. gyüjt. kiáll. 1948. febr.

MDK

Domanovszky Endre

Freskóterv Dunaujvárosba

Gobelin /Gellért szálló/

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. pótlás. Műcs. 1962.

MDK

Domanovszky Endre

Scgraffito-terv a debr. pu-ra.

Scgraffito I-II. /Debr.pu./

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. pótlás. Mücs. 1962.

MDK

Domanovszky Endre

Halászok, gobelin

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. pótlás. Mücs. 1962.

M.D.K.

Domanovszky Endre festő

Müvei a kiállitáson

A párizsi Petit Palais-ban megnyilt a magyar kiállitás

Magyar Nemzet 1966. ápr. 27. 4.l.

M.D.K.

Domanovszky Endre testé

Nővei a kiállításon

A párizsi Petit Palais-ban megnyílt a magyar kiállítás

Magyar Nemzet 1956. évf. 27. 4.l.

MDK

Domanovszky Endre

Szurcsik János festőművész kiáll. Ernst Muzeum
1963. febr.

MDK.

Domanovszky Endre

Kritika

Uj szó 1966 okt.18.

Domanovszky.

Glatz Oszkár tanítványa.

Grafikai munkája szerepelt a Képzőművészeti Főiskola kiállításán, a Műcsarnokban.

Nemzeti Ujság, 1928. május 20.

MDK

Domanovszky Endre

Tyuk, of.

Csendélet, "

Nő korsóval,"

Müvész Gal. 7.kiáll. D.E. gyüjt. kiáll.
1948. febr.

MDK

Domanovszky Endre

Tyuk, of.

Csendélet, "

Nő korsóval,"

Művész Gal. 7.kiáll. D.E. gyűjt. kiáll.
1948. febr.

MDK

Domanovszky Endre

Csendélet, of.

" "

Félakt, "

Müvész Gal. 7.kiáll. D.E. gyüjt. kiáll.
1948. febr.

MDK

Domanovszky Endre

Csendélet, of.

Ülő nő, "

Csendélet, "

Müvész Gal. 7.kiáll. D.E. gyüjt. kiáll.
1948. febr.

Szamovszky Endre

Virágok c. képéről repr.

Magyarság 1936. jún. 14.

MDK.

Domanovszky

Endre

Képeinek párisi visszhangja

Magyar Nemzet 1966 ápr.3o.

MDK.

Domanovszky

Endre

Képeinek párisi visszhangja

Magyar Nemzet 1966 ápr.30.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 ÁPR 29.

MAGYAR NEMZET

Domanovszky Endre

Domanovszky Endre festőművész és Vilt Tibor szobrászművész alkotásaiból nyílt kiállítás a magyar képzőművészek nagy kiállításával egyidőben a párizsi Ledoux-szalonban.

✦

Ernest Ansermet bejelentette, hogy jövőre visszavonul a [illegible] *Anser-*

Domanovszky Endre, festő MDK

Tanára volt Kodolányi Emlékeknek.

Tamás István: Vázlat egy festőről 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. aug. 27.

MDK

Domanovszky Endre

Fürdőzők, gobelin

Felszabadult Sp művészete II.Szal. 1960.

MDK

Domanovszky Endre

Zenélők, sgraffito

Vázl. a Mezőgazd.kiáll. falképeihez, temp.

Felszabadult Bp művészete II.Szal. 1960.

MDK

Domanovszky Endre - Gorka Géza

Nő kutyával, kerámia

Felszabadult Bp. művészete. N.Szal. 1960.

MDK

Domanovszky Endre

Halász, gobelin

Felszabadult Bp. müvészete. N.Szal. 1960.

Domanovszky Endre
festő

M.D.K.

Végvári S. János mestere
volt a Főiskolán.

Bodsi Ferenc: Végvári S. János művészetéről
Művészet, 1966. október - 36 lap

Domanovszky Endre, Jestő MDh

A Miskolci Műszaki Egyetem részére Készülő 54 m²-es gobelinje hb négy év múlva lesz készen.

– : Ötvennégy négyzetméteres gobelin 8.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. szept. 1.

Donnerstag Sonne, Luft

1 Molekül Wasser besteht aus
Wasserstoff und Sauerstoff.
Mehr es weiter kein Wasser.

- Überhaupt existieren Moleküle

8.

Domanovszky Endre
festő

M.D.K

A szegedi tárlaton részt vettek
alkotásai.

Szelesi Loltán: A Szegedi Képtár új állandó kiállítása
Művészet, 1966. szeptember - 32 lap

Domanovszky Endre, festő MDK

Legújabb műveiből Kiállítása nyílik Varsóban.

– : Hír 8.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. okt. 13.

Domanovszky Endre, festő

MDK

Vezetésével kulturális delegáció utazott Varsóba.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1966. okt. 5.

MDK

Domanovszky Endre

Földosztás, repr.

Felszabadult Bp.művészet. N.Szel. 1968.

Donnerovsky Andre

Philosophie, repr.

MDK.

Domanovszky Endre

Születésnap c. müve

Vas népe 1966 aug.2o.

.NIK

MIK.

Domanovszky Endre

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 aug.26.

MTK

Domanovszky Endre

MDK.

Domanovszky Endre

Prágai kiállitásáról

Csongrádmegyei Hirlap 1966 aug.24.

MDK.

Domanovszky Endre

Prágai kiállitásáról

Csongrádmegyei Hirlap 1966 aug.24.

Domanovszky Endre

l

Ujmagyképz

91. l.

43. t.

dupl

A Vallás-és-Közoktatásügyi M. I

1913...évi 19.464.számv. sz.
XIII..ügyosztály

Nagyméltósagú
báró Forster
a műemlékek orsz

Folyó...évi jú
kelt becses átiratára van s

Domanovszky Endre

festő

szül. 1907

l.

Ujmagyképz

dupl

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
412/912
ér. VI/18

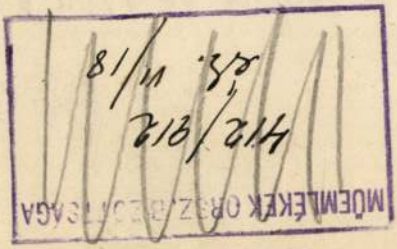

A vall.és közokt.m.kir.minu
kelt és a IX.kelt állampénz

A soproni Szentl
István által 1782-ben fest
ségeire Kettőezerötszáz/:2
az állampénztárt, hogy ez
sága elnökének hivatalos r
mellett fizesse ki s tárca
adáskép számolja el.

A hiv. másolat

Domanovszky Endre

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társaságának őszi tárlata alkotásaival szerepel –

Magyarság
1934 X. 30.

MDK

Domanovszky Endre

Kompozició, temp.

20.sz.i müvek bp.i mügyüjteményekből. N.Gal.

1963.jul.

MDK.

Domanovszky Endre

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1967 jan.2o.

Domanovky Endre

hephomabbitotát a bénu

kiállítást melyen Wurtz Ádámmal

és Kekényivel nekapott

Nagyvaca 1966 tek. 13

M.D.K.

Domanovszky Endre festő

1943. májusában csoportkiállitáson vesz részt

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964.

224-225

Domanovszky Endre festő

Kossuth díjas, a Képzőmvész

Következ elnöke

Néznava 1965 nap. 25

Domanovszky Endre

Szerepel a bécsi Collegium Hungaricum kiállításán

Nagyvarsa 1965 nov. 27

Domanovszky Endre

Kiállítása nyílt gerfben a

Galerie Chedel-ben

Nagyvaca 1965 okt 22

Domanovszky Endre

Fényképeit megrendelő a linzi
Neue Galerie - ben rendezett
magyar kiállításra

Nyitva 1966 jan. 15

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

nevét azok között említi a szerző, akik az 1949. őszi szovjet képzőművészeti kiállítás hatása alatt – bár a mult hagyományaitól még nem fudtak teljesen szabadulni, de uj hangot ütöttek meg és főleg uj mondanivalóra találtak.

Béla Köpeczi: Zwei Jahrhunderte ungarischer Kunst und Literatur

Studien, Bd.I.1966. hsg.Zoltán Halász 66 .old.

Domanovszky Endre MDK

Martinász, repr.

Milcsarnok 1960. VIII.Magy. Képzőm. Kiáll.

Domanovszky Endre MDK

Anya, repr.

Piacon, repr.

Csendélet, repr.

Mücsarnok 1959. Domanovszky Endre kiáll.

Domanovszky Endre MDK

Martinász, olf.

Mücsarnok 1960. VIII. Képzőművészeti kiáll.

Domanovszky Endre MDK

Behordás, 1959. pf.

Zsennyei szobasarok, 1959. olaj-pasztell

Napsütésben, 1959. olaj-pasztell

Zöld teritő, 1959. olaj-pasztell

Műcsarnok 1969 Domanovszky Endre kiáll.

Domanovszky Endre

Palacsintasütő, repr.

Bányászok, repr.

Esti iskola, repr.

Földosztás, repr.

Műcsarnok 1969 Domanovszky Endre kiáll.

Domanovszky Endre MDK

Edények, 1959. olaj-pasztell

Kendős leány, 1959. olaj-pasztell

Martinászok, 1959. olaj.

Parasztasszony, 1959. olf.

Műcsarnok 1969 Domanovszky Endre kiáll.

Domanovszky Endre

Glatz tanítványa.

Szerepel a Kégrőmův. Főiskola

Kiállításán a Műszaknokban

Lyság 1937 III. 20.

Domanovszky Endre

MDK

Sztálinvárosi freskóterv, 1954. temp.

Készülődés II. 1955. olf.

Földosztás, 1955. olf.

Mücsarnok 1959 Domanovszky Endre kiáll.

Domanovszky Endre MDK

Olvasztárok, 1954. olf.

Nagykohó, 1954. olf.

Ülő nő,1954. olf.

Mücsarnok 1959 Domanovszky Endre kiáll.

Domanovszky Endre

Kompozició 1951. olaj-pasztell

Készülődés I. 1953. olaj

Hajón, 1954. olaj-pasztell

Zászlóhimzés, 1954. olf.

Milcsarnok 1959. Domanovszky Endre kiáll.

Domanovszky Endre

Fekete korsó, 1958, olf.

Freskóterv, 1958, pasztell

Sgraffito-terv, 1958, pasztell

Pannó vázlat /Bruxelles/, 1958, olf.

Micsurnok 1959 Domonovszky Endre Kiáll.

Domanovszky Endre MDK

Reggeli, repr.

Fürdőben, repr.

Panno-vázlat, /Bruxelles/, repr.

Öltözködő, repr.

Műcsarnok 1959 Domanovszky Endre kiáll.

Domanovszky Endre MDK

Éneklők, repr.

Akt, repr.

Freskóterv-részlet, repr.

Halász, gobelinterv, repr.

Mücsarnok 1959 Domanovszky Endre kiáll.

Domanovszky Endre MDK

Kohászok, repr.

Boröntő, repr.

Részlet a Sztálinvárosi freskóból, repr.

Sárgaruhás nő, repr.

Mücsarnok 1959 Domanovszky Endre kiáll.

Domanovszky Endre

Vásár, sgraffitoterv, rppr.

Csikos garnitura, repr.

Sgraffitoterv, reprl

Freskó-karton, részlet, repr.

Műcsarnok 1959 Domanovszky Endre kiáll.

MEK.

Domanovszky Endre

Kiállitási hir

Müvészet 1967 juni.p.48.

Domanovszky Endre

A Nemzeti Galéria időszaki kiállitásán szerepelt müve "Hajó".

Körner Éva: Magyar rajz és akvarellkiállitás XIX - XX. század

Rajztanitás 1960. I. sz. 28.1.

Domanovszky Endre

1907-

Dunaujvárosi freskó /reprø a teljes kép és egy részlet, a kenyérátadás kinagyitva

Rajztanitás 1962. III. sz 16-17.l.

Domanovszky Endre MDK

Fiu fej, 195o. olf.

Kompozició, 1951. olaj-pasztell

Reggel, 1951. olajpasztell

Mütőremben, 1951. olaj-pasztell

Műcsarnok 1959. Domanovszky Endre kiáll.

Domanovszky Endre MDK

Lila csendélet, 1947. olf.

Kék korsók, 1947. olf.

Bányászok, 1948. olf.

Festőiskola, 195o. olf.

Mücsarnok 1959. Domanovszky Endre kiáll.

Domanovszky Endre MDK

Palacsintasütő, 1947. olf.

Csendélet, 1947. olf.

Körték, 1947. olf.

Bokájök, 1947. olf.

Mücsarnok 1959. Domanovszky Endre kiáll.

Domanovszky Endre MDK

Parasztasszonyok, 1959 . olaj-pasztell

Csendélet, 1959. olaj-pasztell

Halászok, 1959. olajpasztell

Anya, 1959. olf.

Mücsarnok 1969 Domanovszky Endre kiáll.

M.D.K.

Domanovszky Endre

Az Alkotás Müvészházban rendezett kiállitáson szereplő müveit kiemeli Berend Ilona: "Heti kiállitások" c. beszámolójában.

"Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1947. juli. 1-7. III. évf.
27. sz.

Domanovszky Endre MDK

Törölköző nő, 1958, olaj-pasztell

Csendélet, 1958, olf.

Müteremben, 1958, olf.

Szobanövény, 1958, olf.

Műcsarnok 1959 Domanovszky Endre Kiáll.

Domanovszky Endre MDK

Halász 1957. gobelinterv

Kut, 1957 gobelinterv

Gyümölcsszedés 1957, gobelinterv

Vásár, sgraffitoterv, 1957. pasztell

Mücsarnok 1959 Domanovszky Endre Kiáll.

Domanovszky Endrė

Sárgaruhás nő, 1956. olf.

Éneklők, 1956. olf.

Akt, 1956. olf.

Műcsarnok 1959 Domanovszky Endre kiáll.

Domanovszky Endre MDK

Beröntő, 1955. olf.

Beszélgetés, 1956. olaj-pasztell

Halász, 1956. olf.

Műcsarnok 1959 Domanovszky Endre kiáll.

Domanowszky Endre

Glatz tanítványa.

Szerepel a Képzőmű. Főiskola

kiállításán a műszaknak ban

Nemzeti Csvsg 1937 III. 20.

Domanovszky Endre
Sestő

M.D.K

Méltatás.

Gerti László: Fett Jolán kiállításáról.
Művészet, 1967. pelius - 36 lap.

Domanovszky Endre
festő

M.D.

A hőszegi Jurisich Miklós
Muzeumban gobelin-tervezet
mutatta be.

— Kiállítások
Művészet, 1967. prenus - 47 lap

MDK

Domanovszky Endre, festő

Vásárolnak tőle.

Rónai Gyula: Az állami képzőművészeti
vásárlások kiállításáról 8

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967. júl. 15.

Domanovszky Endre MDK

Csendélet, olf.

Tanulmányfej, olf.

Mezőgazdasági kiállitás pannó, vázlat 1-5-ig

Mücsarnok 1962.Mai festészetünk kiáll.

Domanovszky Endre MDK

Mezőgazdasági kiállitás, pannó, vázlat, repr.

Mücsarnok 1962. Mai festészetünk kiáll.

Domanovszky Endre

Pedagógus képzőművészek 1959-ben az Ernst Muzeumban rendezett kiállitásán rész vett.

Maksay László: Pedagógus képzőművészek az Ernst Muzeumban.

Rajztanitás 1959. Iv.sz. 29-30.l.

MDK.

Domanovszky Endre

Kiállitási kritika

Népszabadság 1967 juli.18.

MDK.

Domanovszky Endre

Kiállítási kritika

Népszabadság 1967 juli.18.

MDK

Domanovszky Endre

szerepelt a Déri Muzeum rendezésében jun. 9-én megn
nyilt kiállitáson.

Az ő müvei a debreceni vasutállomás sgraffitói
és a Hajdusági Áruház kerámiái is.

Menyhárt József: Modern iparmüvészeti kiállitás.

HajduóBiharmegyei Napló, 1963. Jun. ~~18~~ 16.

Domanovszky Endre MDK

Fürdőben, 1957. olaj-pasztell

Öltözködő, 1957. pasztell

Csikos garnitura, 1957. olf.

Reggeli, 1957 olf.

Mücsarnok 1959 Domanovszky Endre Kiáll.

Domanovszky Endre MDK

Magyár parasztküldöttség a Szovjetunióban, vázlat

Csapolás előtt, olf.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

Csendéletei, melyekkel a X. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szerepelt, erősen elütnek a művész korábbi, hatalmas, sok alakos műveitől, de spontán életerő megnyilatkozásai.

Géza Perneczky: Ein Jahr im Spiegel der Ausstellungen Studien, Bd.I. 1966. Hrsg. Zoltán Halász 210 old.

Domanovszky Endre
festő –

MDK

"Halász" című műve
" szerepel a kiállításon

Lázár Endre: Falkarcot művészetünk újabb alkotásaiból
Művészet, 1967. május – 37. lap

5 1952. beválasztották a M. Képző- és Iparművészek Szövetségének elnökségébe.

1952. jún. a Fővárosi Tanács képzőművészeti pályázatán

1948 marc. 15. Bpesten tisztázatban elfogadta egyik tervezetét.

1952. a fővárosi Tanács népművelési osztályának képzőművészeti pályázatán a bíráló bizottság Zászlóvarrás c. tervét fogadta el. kivitelre.

T 1848.-ban

1953. a moszkvai magyar mezőgazdasági pavillon díszítésére készült panneau sorozatára Kossuth-díjat kapott

cegy hibajabol már annyi a egy
és óta késik a III. sorozat, és
mintegy továbbá a IV. sorozatba
készülő további négy kép klisé-
nek elkészítése felől még nincs
meg a döntés, minélfogva a
III. sorozat megjelenése ismeg
előreláthatatlan időre elhalasz-
tódnék: felvetettem a nyom-
dánál azt a gondolatot, hogy
nem lehetne-e a III. sorozat-
(lehontott Byrest) a IV.-től függet-
lenül megjelentetni. Az erre
vonatkozó kalkulálás azt bizo-
nyitotta, hogy nem jelentékeny
túlkiadással meg lehet a
késedést így oldani. A túl-

24—73. Divald graf. műint.

Domanovszky Endre

Hönyegei -

l -

Ernst Museum kiáll -

1938. jan 1-16.

V

(Torontál m.)

Kis-Lombor.

1 rajz, és 2 fénykép
1906 V 30 átál csányi K.
urnál. —

Német Csanád: 1. Templom
rom helyszínrajza. —
aláírás nélkül
fronrajz. nagy. 55 x 43

2. Ugyanaz. Műrészletek
Brandeisz. —
Tollrajz. nagy. 38 x 25
ugyanerről. pausa.

3. Ugyanaz. Helyszínrajz
szinezett. —
4 példány.
Tollrajz. nagy. 44 x 30

[illegible]

/ Domanovszky Endre

Szépm. Muz.

Csendélet, of (~~1942~~ Ütám
Csendélet, temp " "
Csendélet, of (~~1946~~)
Dolgozók) festőiskolája of (1950)
(esti

Évszámok beszerzés
évei.

Domanovszky Endre

festő

[redacted]

Pécsi Képzőm. Tanár

1933. nyár

ök A. és Társa

KHÁZ R.T.

pont: Budapest, IV., Szervita-tér 3.

A mellékelt **3 husvéti tojás**

Török szerencseszámait tartalmazza.

Húzzon vagy válasszon ezekből

szerencseszámot

és rendelje meg sürgősen **TÖRÖKNÉL.**

Budapest, a postabélyeg kelte.

tisztelt Cim!

orsjáték alkalmából a szerencse reményében Önt és hisszük, hogy Ön is, mint oly sok ügy-eményhez jut. *Ne hagyjuk figyelmen kivül azt a körül-nket a szerencse kormányozza. Ragadjuk meg a kinálkozó*

Domanovszky Endre

festő

Nő kendőben, olajf.

Kiállítva:

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága. Kiáll. tárgyuntató. 1933. tél.

✓

Domanovszky Endre

Ernst Múz. kiállításai

@XXXI. 1932

96

V

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Domanovszky Endre

Látomásszerű allegóriái

~~Műcs. kiáll, tól~~

Pipics 58. l.

TÉRITVÉNY.

A Magyar Tudományos Akadémia könyvtára.

Én alólirott elismerem, hogy a könyvtárból az itt czimzett könyvet kikölcsönözte

A könyv		A kö jelzés szár
szerzője	czime és része	

Budapesten, 19.....-ik évi ..... hó .....

Aláírás: .....

Lakás: .....

Domanovszky Endre

festő

lakik Budapest I. Attila

u. 13.

Pécsi KMT amatőr-

tagja 1933.

Domanovszky Endre

festő, szül. Budapest 1907. január 23. Főgimnáziumi érettségi után iratkozott a Képzőművészeti Főiskolára, ahol 6 évig Glatz Oszkár osztályán tanult.

A főiskola körlevele

gyének és méltóságainak felsorolásával. Színes litográfia, fejléccel. — Városi címerek. 52 magyar szabad királyi és bányaváros szines kőnyomatú címerpaizsa. Jelz: „Terv. és rajz. Lencsó. Kőre véste: Ambruszter." Folio. — Magyar nádorok 1000-től 1848-ig. — Szabad kir. Buda fővárosa egyesült polgár katonasága. (Die vereinigte Bürger Militz der königl. Frey- und Hauptstadt Ofen.") Jelz: Tervezte és kiadta Lencsó. Nyomta Schmid. — Bibl: Árverési Közlöny. 1928. okt. — Főv. Kvt. B. 769/168, 183, 396. — Kun S. 32— 780. — Tragor I.: Vác műemlékei és művészei, 1930, 127. l.

LIBAY KÁROLY LAJOS. Besztercebányán született 1814-ben. Először atyja, Sámuel mellett az ötvösségt tanulta, de amikor Bécsbe ment, az akadémiára iratkozott be, ahol Gsellhofer, Ender és Kupelwieser tanítványa volt, s Mösmernél tanulta a tájfestészetet. Két önálló kőnyomatos albuma jelent meg. Az egyik a keleti utazása alatt készült rajzok, Keleti Utiképek, Egyptom-Bécs 185[illegible] (36 lap szöveg és 61 kép) címen a másik az ugyanez időben készült Kisfaludy Album, Képek Balaton Füred és a Balatonmellék érdekesb pontjairól." Az előbbi kromolitográfiáit R. Alt, F. és A. Kaiser, A. Schön, J. Novo[illegible]ky és C. Jung, az utóbbi tónusos krétarajz-litográfiát R. Alt készítette. Ezeken az albumokon kívül több rajza után egyes litográfiák is készültek, amelyeknek még hiányos összeállítása is szinte lehetlen. A SzM. Graf. Osztálya őriz tőle néhányat; ezek a következők: „G[illegible]inger Wasserfall." (Francia és angolul is). Jelz: „Nach der Natur gez. v. L. Libay, Gedr. b. J. Rauh in Wien" — „Der Dachstein vom Colowrat-sturm gesehen." Jelz: mint előbbin. — „Ischl gesehen vom Weg gegen Schmolnau". Jelz: mint előbbin. — „Laufen bei Ischl". Jelz: mint előbbi[illegible] — „Kaffehaus Bellevue mit dem Radhausberge." Jelz: Gezeich. v. Lieb. v. Libay. Gedr. b. J. Rauh in Wien". —

Domanovszky Endre

az ~~[illegible]~~ Ipar[illegible]vészeti
Iskola tanára

tel. 155–350

II. Ady Endre u. 27

Bpláob 1942. jan.

A MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁTÓ
BUDAPEST, VI., ARÉNA ÚT 41. SZÁM.

.....szám.

Dr Szentiványi Gyula főtitkár ur

85-

Domanovszky Endre

festő Mücsarnok

1933, neuz. képzm. kiáll.

125, 126, 127.

<Domanovszky Endre>

Ujvári Béla: <)

faliszőnyegei. Kny.

Magyar Iparmüvészet.

4. v. 8 kép, 2 l.

Bp 1938.

Gent (2253)

Vajdahunyadi vár.

Pénztár

1917. év I-ső

Sor-szám	Év és hónap	nap	Tárgy
1.	1917.		Pénzkészlet 1917. ja
2.	jan.	31.	Vlád Sándor várőrne
3.	febr.	28.	" " "
4.	már.	15.	Városi adóhivatalnak
			re esedékes adóhátra
5.	ápr.	2.	Vlád Sándor várőr
6.	"	5.	Buffa Ádámnak p
7.	máj.	1.	Vlád Sándor várőr
8.	"	1.	Buffa Ádámnak p
9.	jún.	3.	Vlád Sándor várőr
10.	"	30.	Bacsila Sándornak,
			seprő jan.-június
11.	jún.	30.	Vasgyári számla vár

Domanovszky Endre

Döbrentey Gábor

Fadrik

Lerner

tovább

Képzőművészeti főiskolai növendékek részt vettek a főiskola nyári telepének pécsi kiállításán

1932. aug.

Nikphiall

Nikelszky G.:

Pécsi kiállítások.

kézirat. (1948)

Domanovszky Endre

l

Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 43. l.

hol van a tobbi
cédula

BUDAPESTEN, VI
MÚZEUM-KÖRÚ
6. SZ.

Domanovszky Endre

l.

Szépmüvèszet

1944. 170. l.

A tit. István emlékév

(~~Tatiszőnyeg~~ ~~Pécsnek~~)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Domanovszky Endre

Kovács

~~Bálint Endre~~

~~Benedek~~

~~Brády Sándor~~

~~Czóbel Béla~~ [illegible]

cia nevegben

Deli B. Rózsi

Deli Antal

Domanovszky Endre

Frank Frigyes

Gadanyi Jenő

Gál István

Gyarmathy Tihamér

l. Szabad Nemzetet

1947. 12. 4. 247. l

Csak névsz

PANTHEON
ANTHEON
NTHEON
THEONP
HEONPA
EONPAN

Domanovszky Endre

cvod

Bouret

D

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. K

1908 évi 15851 számv. sz.

III/c. ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

A Müemlékek Orsz.Bizo

A Müemlékek Orszo
Thaly-Csánki "Árpád és az A
az 1908 évi 56377 sz. ren
szóló számadás megvizsgál
Miről a tek.El
a.kelt becses átiratára
tisztelettel értesíteni

Domanovszky Endre

l.

Ernst Mur Bl. kidl

96. 7.

V

Domanovszky Endre

Fürdő, olaj.
Ülő akt, olaj
Női képmás, olaj.
~~Apám, bronzrelief~~
Katicabogár, olaj

Nemzeti Szalon
1929. máj.
Tavaszi Salon

V

1985. A. Rodin:

Jean Paul Laurens.

Mellig, lankadó és szembenéz. Rövid hajat, ja kissé nyitva van; kulcscsontjai egyes izmai kidomborodnak.

Bronz-szobor, mag. 57.3 cm.
Vétetett 1901: III. 27-én a
Elszámoltatott 1901: VII. 1

Az elszámolást elfogadta az
(554/901.).

Domanovszky Endre

l.

Építészet

1942. 6.-l

Szépmüvészet

DOMANOVSZKY ENDRE :

60. Szent liget. - Olajf., v. 49 x 58 cm. Jelz.l.b. DE monogramm.

61. Csendélet kosárral. - Temp., v. 100 x 80 cm. Jelz. b. DE monogramm "42".

Székesfov. képt. jub. kiáll

1944

Domanovszky Endre

Damanovszky Endre festő

Gébics-utca 14. Műcsarnok

1934. nemz. képzőm. kiáll. 286.

V

48. Ereklyemuz.

n van ábrázolva.

d haja őszbevegyült; szemöldöke, barkója és
akravalója felett rendjelt hord. Kettős
~~piros szegélyű~~.

.7 cm.
arczi emlékek muzeumából (107/95. No. 125).
8-iki 14985 sz. rendelet alapján (159/96).

498

Domanovszky Endre

festő

V

Műcs. kiáll. 1933 tól

Pipics 111. l.

197. Ismeretlen festó
A XVIII. századból.

~~197.~~ Férfi képe.

(van ábrázolva, kissé tan á

Derékig, balra fordul, de
vállán átvetett paszomántszegésü, na
mögé dugta, baljával pedig kardját
állati fej képezi. Haja fekete; szemöldöke
kálla leberetvált. Nyakkendője kö
mes bekecsén a gombok ékkövesek. Jo

580
(TK)

Vászon, méretei 85: 67 cm
~~A Nemz. Muz. képtárából.~~
— Át. Képt. 196.

904: v. 3.

Domanovszky Endre

Hönjegeiből
kiáll az Ernst
Murcumban

1938. jan.

l. Könyvtáramban

V

Domanovszky Endre

3 könyegtero I-III

Nemzeti Szalon

„1942" (Jan.)

lakik II: Ady Endre
u. 27.

V

7/ Domanovszky Endre

Föv. képt:

Szent liget
Csendélet I-II
Tanulmány fej
48-as zászlók átadása
} of

Csendélet kosaríal
Csendélet I-II
} temp

Tájkép I-II. virf.

419 r. 19

47625 szám

Hifirettat

A bizottságnak fól
kelt 286 számu felte
sitottam a budapest
pénztárt, hogy Szte
orsz. bizottsága más
okolicsnói /: Liptó
templom és kolostó
tett hivatalos utja a
rült uti költsége
neverettnek 30 Kor.
gelt nyugtatványa

Domanovszky Endre
festő -

1971-ben kiszitette Domanovszky a Moszkvai Magyar Nagykövetség számára a „Fonó" című falikárpit ját. A falikárpiton a népi témát magas szinvonalra emelte.

Ujvare Béla: Domanovszky Endre...
Műrészet, 1972 marcius - 41 oldal

Domanovszky Endre festő M.D.K.

Müve a miskolci tárlaton

Csendélet, repr.

Magyar Hirek 1964. dec. 15.

Domanovszky Endre MDK

Női fej, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Domonkossy Endre

Kiállít

NV. 1942. I. 23.

pont meginditotta rotaprintes for-

ötetéként a

zőművészeti Élete"

ely a Közoktatásügyi Népbiztosság

Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es

ozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

dványai közül kapható

1954-55."

pont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

1956-58."

a Müvészettörténeti Dokumentációs

Domanovszky Endre, festő MDK

Bécsben, a Coll. Hungaricumban
kiállítás, nyílik műveiből

– : Kulturális hírek 8

NÉPSZABADSÁG
1965. nov. 25.

Domanovszky Endre

Festészetéről

Aradi Nóra: Hűsz év képzőművészetéről

Kritika 1965 4 sz. 12 l. 17. l.

Domanovszky Endre

Festő kiállítatt

Németh Lajos: Gondolatok a X. Magy. Képzőm.-i Kiállításról

Kritika 1965 11sz. 49.l.

Herr Dr. Wilhelm Schmidt

Wien, Hofburg, Leopoldinischer Trakt

Telephon: Amt 13 50

Domanovszky Endre

Festő

Heitler L.: Művészek, művek és műgyűjtők

Jelenkor 965 9 sz. 857. l.

rdői

sok művészetéről:

Milyen pályázatokon vett részt: . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei:. . . . . .

. . . . . .

Domanovszky Endre festő M.D.K.

Művei bemutatva H elsinkiban

Magyar festészet Helsinkiban

Hétfői Hirek 1965. márc. 15.

Domanovszky Endre

Az újrealista iránynak Hincz Gyula mellett legtehetsé-
gesebb képviselője a festészetben.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvin 1965

128.l.

Domanovszky Endre

Átmenet a neoklasszicizmus fázisán.

Vénusk Lajos: Kroden magyar műnél, Lacin Fibs

128. l.

Domanovszky Endre

Hincz Gyulához hasonlóan az ő működésének is fő területe a monumentális dekoratív művészet.

Németh Lajos: A modern magyar művészet, Corvina 1966 131. l.

Domanovszky Endre

Az ő irányában haladnak Sarkantyu Simon, Blaskó János, Tury Mária.

Németh Lajos: Modern magyar mûvûment
Corvina 1968 147. l.

Domanovszky Endre

Miskolci gobelinjéért

Nívódíjat kapott

MTI könyvmatos 1969 IV.12

Domanovszky Endre, festő

MDK

Szerepel – egy 45 m²-es gobelinnel – a monkrai magyar kiállításon.

Nemes János: Huszonöt év 14000 négyzetméteren 4.

Népszabadság, Bp. 1970. aug. 16.

M.O.K.

Domanovszky Endre, festő

„Készülődés" c. képét körli a láp az Uj Magyar Képtárban a magyar festészet utolsó tíz esztendéről megnyílt kiállítás anyagából

Népszava, 1956. máj. 4.

No. 1.

Domanovszky Endre

Horváth György: Műtárcudátogatás a 60 éves Domanovszky Endrénél. - Magyar Nemzet, 1967. jún. 22.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

81. l.

Domanovszky Endre

Szerepel az alábbi: Távlatan Párisban

Lucien Curzi: L'art Kongrois Contemporaine au Musee Galliera

L'Humanité 1970 IV. 3

Domanovszky Endre

Resztvesz a Mucsarnok kiállításán

Riskó Gábor: 25 év magyar képzőmű-
kiállításai a Mucsarnokban

Nejmava, Bo. 1969. sep. 26.

Domanovszky Endre

Disputa i gobelinje (eml.)
a tanárstezen ~~be~~ miskolci
Műszaki Egyetemen

dr. Terplán Zénó: Húszéves az
egyetem

Északmagyarország 1969 IX.17

Domanovský Emilie

Freskové emulitve

Anesky Nora:

Domanovszky

Emlitve

Zentai: Kanfár - Zápek Györkey
Vers Népe, Szombathely 1969, sep. 23.

Domanovszky Endre

Dunaújvárosi freskója emlékve

Arosti Nóra, A vérő jelenléte

Magyarország, Bp. 1969. sep. 14.

Domanovszky Endre

Átmenetiky hatott rà a római iskola stílusa.

Németh Lajos; Modern magyar művészet Lomnie, 1968, 69. l.

Domanovszky Endre

tanítványa a Lipesti Képzőművészeti Főiskolánál Udvardi Erzsébet.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l

300 l

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Domanovszky Endre

festő

MDi

A gödöllői mozaik terve és részlete (repro)

Ujvári Béla: A gödöllői mozaik.

Művészet, 1969. október - 24 kap.

Domanovszky Endre

festő-

A brüsszeli világkiállítás alumi-
nium pamucanjáu a termés
betakarítást konyvonálta Aug. 1958-
ban.

Ugyári Béla: A gödöllői mozáik
Művészet, 1969. október - 24 lap.

M.D.K.

Domanovszky Endre

festő

1956-ban festette a dunaujvarosi freskójat. Ennek a tárgya részben a bő termés felajánlása volt.

Ujvári Béla: A gödöllői mozaik

Műveszet 1969. oktober - 24 lap.

M.D.V

Domanovszky Endre

festő

A Miskolci Nehéripari Műegyetemen van gobelinje.

Ugvári Béla: A gödöllői mozaik

Művészet, 1969. Október - 24 lap.

Domanovszky Endre
festő

Monumentális művészetünk egyik legkiválóbb alkotásai közé sorolja a „Disputá"-t, valamint a „Gödöllői mozaik"-ot.

Ujvári Béla: A gödöllői mozaik
Művészet, 1969. október – 24 lap.

Domanovszky

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 FEB 16

ESTI HÍRLAP

Budapest

1021

□ *A CORVINA népszerű Művészet kiskönyvtára sorozatának egyik új kötete Ujvári Bélának Domanovszkyról írt tanulmánya. A könyv mintegy félszáz színes és fekete-fehér illusztrációjának felvételeit Gábler Csaba, Petrás István és Szelényi Károly készítette.*

ket. Az öthónapos eljárás te
orán több száz tanút hall

Domanovszky Endre

Szabó Zoltán Gertő tanára volt

Szolontay Mihály: Emberés minden
Népszava, Tp. 1970. Feb. 22.

MDK

Domanovszky Endre, Jestő

Megjelent Lipári Béla tanulmánya Domanovszky Endréről. (Corvina)

– : Domanovszky 8.

ESTI HIRLAP Bp. 1970. jan. 15.

MDK

Domanovszky Endre, festő 1

Sajátos interjú. Valójában a művén előadása hiteles alapja (– az első nemétyű elbeszélésből harmadik nemétybe téve át –) az ismertetésnek. A híres freskó keletkezésének története mellett: hogyan következett be festésetünkben az 1950 körüli nagy változás? – erről is szó van.

Rózsa Gyula: Út a rasmű freskójáig M. 8.

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 22.

MDK

Domanovszky Endre; festő

2

„Várlatosan hallottam az útról a Vasmű freskójáig.... [Ez].. nem azonosítható az egész magyar képzőművészet akkori útjával." — De nagyon tanulságos.

Rózsa Gyula: Út a Vasmű freskójáig M.8.

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 22.

Domanovszky Endre 1

(1907) – festőművész. 1925-30 a Képzőművészeti Főiskolán tanul, 1931-33 az Iparművészeti Iskolán meghivott előadó. 1933-45 tanár, 1945-56 a Képzőművészeti Főiskolán tanár.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon, Budapest, 1969. 1-617 l 134 l.

/: Fonó György, Kis Tamás :/

Domanovszky Endre

1956-ig igazgatója. 1929 első kollektív kiállítása az Ernst Muzeumban. Azóta rendszeresen szerepel a hazai és külföldi kiállításokon, legutóbb 1959 a Műcsarnokban.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon, Budapest, 1969. 1-617 l /Fonó György-né, Kis Tamás/ 1341.

Domanovszky Endre

1958 a Velencei Biennálén kollektív onyaggal vesz részt. Munkácsy díjas (1952), kétszeres Kossuth díjas (1953, 1956) Érdemes (1960) és kiváló művész (1965).

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon, Budapest, 1969. 1-617 l

134 l.

/: Fonó Györgyné, Kis Tamás :/

Domanovszky Endre

Főbb művei: A mezőgazdasági kiállítás pannói (1954), Dunaujváros freskó, (1955), Brüsszel pannó (1958), Miskolci gobelin (1966), Gödöllő mozaik (1968)

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon, Budapest, 1969, 1-617 l 1341.

/: Fonó György né, Kis Tamás :/

Domonovszky Endre

tanítványa a budapesti Képzőművészeti Főiskolán Szapszik Jónás.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.

334 l. 288 l.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Domanovsky Endre

Női arcfej 1966. repr.

E. Thiel: Kis képes művészeti örténet 1966. 191. l.

Domanovszky Endre

Monográfia készül róla a Művészet Kis Könyvtárában.

A Corvina másfél évtizede. — Művelődés, 1969. I. sz. 52. l.

Domanovszky Endre

Szerzyel az alábbi Távlatok

Bosbély László: Az első miskolci
Téli Távlat

Napjaink 1971 I.

Domanovszky Endre

Említve (felisztőnyege)

K. M. Kultúrkiszpont a Vörösmarty téren

Somogyi Néplap, 1970. sep. 9.

Domanovszky Endre

mistolci gobelinjaiést

nivódijat Zapott

Olyan Nemzet
1969 ápr. 13

Domanovszky Endre, festő

MDK

Küldött.

fénykép.

— . Hárman a művészvilág küldöttei körül
(szöveg — fénykép —) 1.

ESTI HIRLAP, Bn-1970. nov. 26.

Domanovszky Endre

1957-63 között a Képzőművészeti Főiskolán Bajtor Károlyt tanította.
1950-57 között a Főisk-án vála tanul Kontor Gyula is.
1950-58 között Szabó Zoltánt is tanítja a Főisk-án.
1956-62 között Veres Sándort is tanította.

(Savaria Mus.
„9" - Szombathely 69 Kiáll. kat. Bev.: Tasnádi Attila.
Bp. 1969.

Domanovszky Endre

1963-ban állított ki Londonban.

Gál István: Magyar-angol művészeti kapcsolatok. „Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. március 3. sz.

9 l.

Domanovszky Endre, festő

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Tompa Kálmán nemzeti érdekű gyűjteményét. A 19.-20.sz. magyar képzőművészetének keresztmetszete. 388 mű, 180 művész Domanovszky négy művel szerepel, 28.sz.kép. 227.old

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története. Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967, Pécs. 1968

Romanowsky Eusebe

Résztvesz a pánizsi magyar
Kiállításon

Magyar Kiállítás
Északmagyarország, Miskolc
1970. nár. 20.

Domanovszky Endre

Domanovszky Endre

Domanovszky Endre

Domanovszky Endre

2 Lépe

Szerepel az alábbi táslatok

Bánski Pál: Gondolatok a Debrecen: II. Ors. Nyár. Táslatról

Alföld 1970 VIII. sz. 84 old.

Domanovszky Endre

Kiállít

II. Debreceni Országos Képzőművészeti Tárlat

Hajdú-Bihari Napló, Debrecen, 1970.

aug. 18.

Domanovszky Endre
festő.

Szabó Zoltán tanára volt.

Hantos János: Szabó Zoltán gyüjteményes kiállitása.
MÜVÉSZET, 1970.augusztus - 39.lap

Domanovszky Endre

fotó

tanítványa volt Zs. Kovács Diana

iparművén.

Szőnyeg. Repr.

Zs. Kovács Diana fakiszőnyegei

Dunántúli Napló 1968. VI. 2. 5.

MDK

Domanovszky Endre, festő

Rajz:

Kepr

Domanovszky Endre: rajza

M. 5.

Népszabadság, Bp. 1971. jan. 1.

Domanovszky Endre,festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeményei:Képek jegyzéke:
28.sz.kép: "Két nő csendélettel",olaj.120+100 cm.
Ltsz.:68.60. Fekete repr. 228.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1967.Pécs,1968

Domanovszky Endre

Szerepel az alábbi táslaton

Fekete Judit: Téli táslat
Miskolcon

Magyar Nemzet 1970 XII:16

Domanovszky Endre

testő

véntvett a XI. magyar képrőműv. kiállításon

A XI. magyar képrőműv. kiáll.
Dunántúli Napló 1968 IV. 21. 7

Domanovszky Endre
festő-

Hajdú Lenke mestere volt a Főisko-
lán.

Kovács Gyula: Az uj művésztelep lakói Szentendrén.
MŰVÉSZET, 1970. október - 23. lap

2/ tanára lett az pármuvészeti iskolában. T 1937. 1a főiskolának a Műcsarnokban rendezett kiállitásán czüstérmet s a nemzeti kiállitáson a Jellinek díjat nyerte.

~~Ugyanez ciben a párizsi világkiállitáson Diplome d'Honneurt kapott~~ s utóbb részt vett a new yorki berlini és brüsszeli kiállitáson is. Festői problémákon kívül főleg szőnyegtervezéssel foglalkozott. A szőnyeg elvont és sommázott sikja felszabaditólag s egyben megkötőleg hatott festészetére s nagy mértékben közelebb segitette képi formáinak kialakulásához. A szőnyegterveket D. felesége kivitelezte

1 nyáb kollektív anyaggal szerepelt az Ernst Muzeumban

ANGOL-MAGYAR BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Körö

Az 1939 IV. t.-c. végrehajtása tárgyában az intézet köteles 1939. október 15-ig az Értelmiségi Munkanélküliség Ügyeinek Kormánybiztosságához bejelentést tenni. A bejelentés elkészítéséhez szükséges, hogy az alkalmazottak a hivatalosan előírt „Személyi lap"-ot kitöltsék. Addig is, amig módunkban lesz a hatóságok által rendelkezésünkre bocsátandó Személyi lapokat kikézbesiteni, a következőkre hivjuk fel az alkalmazottak figyelmét:

1. Ezen körözvény mellékleteként átnyujtjuk:

a) az 1939. IV. t.-c. 1. és 2 §-ainak szószerinti másolatát,

b) a 7720/1939. M. E. számu végrehajtási utasitás 1 - 6. §-ainak szószerinti másolatát,

c) „Felvilágositás"-t a törvény, illetve végrehajtási utasitás egyes §-aihoz.

Ugy a közölt „törvény", valamint „végrehajtási utasitás" szövegét minden alkalmazott tartozik a legalaposabban áttanulmányozni, mert a néhány napon belül kiszolgáltatandó „Személyi lap"-ok kérdőpontjait büntetőjogi felelőssége tudatában a legnagyobb lelkiismeretességgel kell majd megválaszolnia és aláirnia.

2. A „Személyi lap"-okban foglalt tényböriilmények csakis *eredeti* okiratokkal igazol-

152 × 100 cm.

Domanovszky Endre

festő; sz. 1907 jan. 23

Bpesten

Forskolai tanulmanyai utan egy evet öszton-diffal Romaban töltött és utana 1929-ben tünt fel az Ernst Muzeumban vendérek gyűjt. kiállitásan

Eleinte a romai novocentista festők körötöjenek unitatta

ismétlődő medaillonok. XIX. sz.

s rozetták, keretében rács és meander. XIX. sz.

rgás alapon rozetták, keretében ferde fürészes levelek.

n rozetták és páros levelek. XIX. sz.

két medaillon, keretében fürészes levelek. XIX. sz.

pon négy ágas fa. XIX. sz.

m medaillon, keretében rozetták. XIX. sz.

ben ismétlődő rajz, kék sarkokkal, keskeny kerettel.

Domanovszky Endre

Tavaszi szalon az Iparművészeti Múzeumban

KILIAN FRIGYES UTÓDA
M. KIR. EGYETEMI KÖNYV-KERESKEDÉSE
Budapest, IV., Haris bazár 2.
(Váci-u. 30.)
Postafiók 21. sz. Alapitási év **1832.**
TELEFON: 88-2-36.
Postatakarékpénztári csekkszámla: 10,493.

—▬—

T.

Magyarországi Müemlékek Országos Bizottsága,

Budapest.

VI. Aréna ut 41.

Domanovszky András

festő ✓

Svájci magy. kiáll-

Rat. 1944.

24. l.

✓

Domanovszky Endre

festő

verette a Képzőművészeti főiskola nyári telepét Pécsett 1930-tól a telep megszűntéig.

Pécsi Képzőm Társ

1933. nyár

7. l.

V

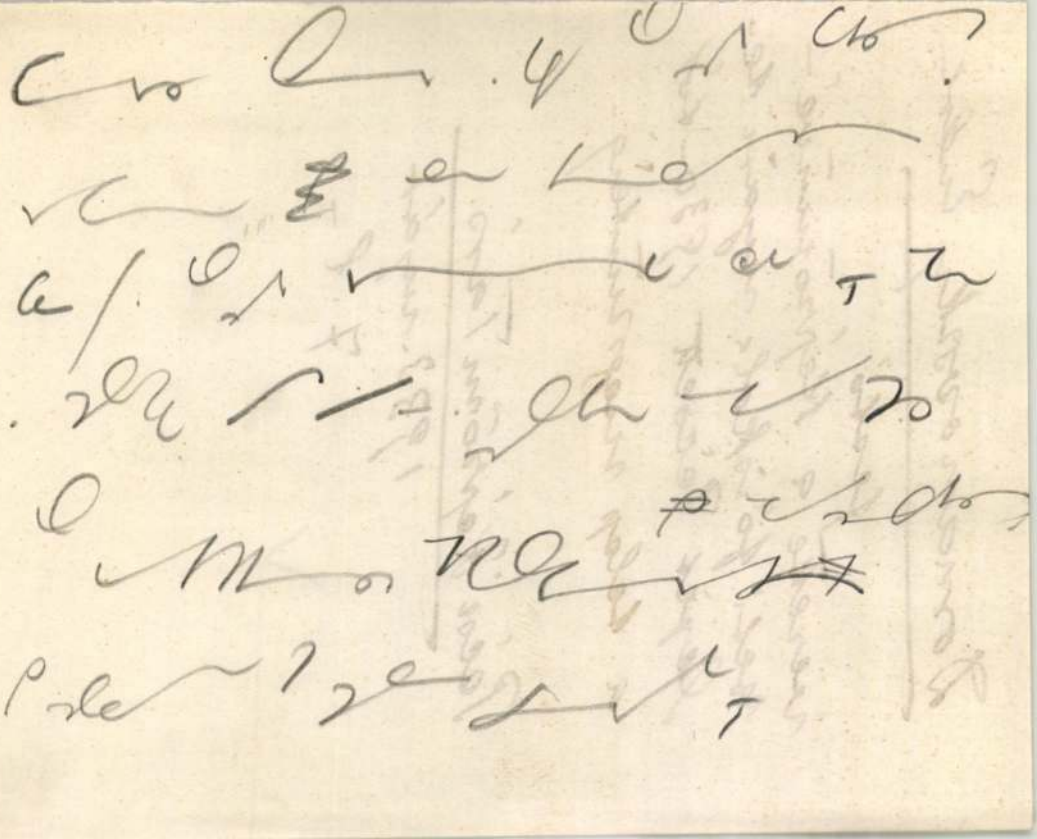

MDK

Domanovszky Endre, Jestő

Újrázi Béla tanulmánya ismertetti. (Corvina)

t. R.: Könyvszemle 7.

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 20.

MDK

Domanovszky Endre, festő

Dunaújvárosi freskója műv. tört.-i értékű alkotás.

(h.m.): Az ember és szobormása

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. máj. 12.

Domanovszky Endre festő
miskolci gobelinjéért
Nívó-díjat kapott

Délmagyarország 1969 IV. 12

Domanovszky Endre

Vadas József: "Első fecske" címmel ir a Corvina Kiadó gondozásában megjelent művészeti kiadványokról. Közöttük szerepel e-Ujvári Béla munkája, mely Domanovszky Endre művészetével foglalkozik.

Élet és Irodalom, Bp. 1970.ápr. 25.
XIV. évf. 17. sz. 12. lap

Domanovszky Endre, festő

MDK

Két rajz:

Rep.

Domanovszky Endre: rajzai

M.6.

Népszabadság, Bp. 1971. jan. 31.

Domanovszky Endre

„Csillések"

„Kosaras nő" c. képei szerepelnek

a „Magyar Művészet 1945–1969" kiállításon.

Magyar Nemzet 1969 október 17.

17. old

Domanovszky Emlve

Említve

Horgitai Pál: Ma nyílik a hozánk
életét bemutató kiállítás
Népszava, Bp. 1970. aug. 20.

Domanovszky Endre

Farkas István barátai körébez tartozott.

Pataky D.: István Farkas. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970 1-2 sz.

140 l.

Domanovszky Endre

lehetőséget nyert, Farkas Istvántól, hogy kiállíthassa műceit.

Pataky D.: István Farkas. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz.

1400.

Domanovszky Endre

műveit Szófiában találhatjuk.

Gentkon S.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-252.

2 i l.

Domanovszky Endre, festő

MDK

Két képpel szerepel.

Bánszki Pál: Gondolatok a Debreceni II.
bisz. Nyári Tárlatról 84–86.

ALFÖLD, Debrecen. 1970. aug. XXI/8.

Domanovszky Endre

festő

Sztankó Juditot ir amjtotta és ta-
nácsokkal látta el.

Dr.Fehér Zsuzsa: Sztankó Judit kiállitása.

Müvészet, 1970.november - 40.lap

Domanovszky Endre

"Előadás előtt" c. müvét bemutatja a lap a cimlapon.
Repr.

Irodalmi Ujság, Bp. 1954. jan. 2.
V. évf. 1. sz. cimlap.

Domanovszky Endre

Az V. Magyar Képzőművészeti Kiállitás" december 18.-án nyilt meg a Mücsarnokban.
A lap bemutatja a müvész "Olvasztárok" c. festményét, mely dijat nyert.

Irodalmi Ujság, Bp. 1954. dec. 25.
V. évf. 41. sz. 2. lap.

Domanovszky Endre

A III. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson szerepel „Falképrészlet a moszkvai magyar pavillonhoz" c. müve.
A Tárlatról Pogány Ö. Gábor számol be.

Irodalmi Ujság, Bp. 1953. jan. 1.
IV. évf. 1. sz. 6. lap.

Domanovszky Endre

"Zászló átadás" , a 48-as centenáriumi ünnepség eseményét örökiti meg, amikor a Szovjet Hadsereg küldöttei visszaadják a régi honvédzászlókat.
Pogány Ö. Gábor: A Második Magyar Képzőművészeti kiállitás cimmel ir a Mücsarnokban rendezett tárlatról.

Irodalmi Ujság, Bp. 1951. nov. 6.
II. évf. 23. sz. 4. lap.

Domanovszky Endre

"Az 1848-as zászlók átadása" c. festményéért a Munkácsy-dij I. fokozatát kapta,-közli a lap "Müvészeti dijak kiosztása" cimmel.

Irodalmi Ujság, Bp. 1952. ~~márc.-27.~~ ápr. lo. III. évf. 8. sz.

Endre Domanovszki

Birthday (Oil, tempera, 47×61 cm. 1967).

(repr.)

The New Hungarian Quarterly, 1972. 46.

Domanovszky Endre

Kalapos nő repr.

Miskolci Téli Tárlat 1970

Domanovszky Endre

Gobelin
Nehézipari Műszaki Egyetem, 1968.

Miskolc, 1971.
Kulturális Tájékoztató, 63.

Domanovszky Endre, Jestő

Pécsett a főiskolások nyári
művészte lepén tanított.

— : A pécsi képzőművészet kistükre (9)
957 – 960.

JELENKOR, Pécs, 1971. október XIV/10.

Domanovszky Endre

A Vadászati Világkiállítás képző-
művészeti kiállításán „Lovak" c.
műve díjat kapott. (említve.)

Kompozíció

1971. IX. 10. 18.15 TV LA-né (6)

Domanovszky Endre

festő

Domanovszky mester Szt. Anti Judittot

tanítóanyával vállalta.

Domanovszky Endre
festő -

Bécsben egy képzőművészeti kiállí
tason szerepelt a mester

Loránt László Endre: Bocskai szamphoronája a ...
Nők Lapja, 1969. május – 21. szám

Domanovszky Endre

festő.

A Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem
vektori tanácsterme számára kompo-
nálta a „Disputa" című falikaipitot,
1968-ban.

Ujvári Béla: Domanovszky Endre ...
Művészet, 1971. március ~ 41 oldal

Domanovszky Endre
festő.

A kiállítás gondos válogatást nyújtott az utóbbi 10 év alatt festett csendéletekből és aktképekből.

Ujvári Béla. Domanovszky Endre...
. Művészet, 1972 március - 41 oldal

Domanovszky Endre

festő

1969-ben készült a „Vasmegyei Műemlékek" című folikáns itja.
1970-ben készült az Országos Műemlék Felügyelőség szikkáramak mozaik mewe.

Ujvári Béla: Domanovszky Endre...
Műrészet, 1972. március - 41 oldal.

Domanovszky Endre
festő.

1968-ban alkotta a művész a
„Fehér korsók"-át., 1963-ban az
„Asztal"-t, 1964-ben készült a
„Cinerária" és a „Kél szék".

Ujvári Béla: Domanovszky Endre...
Művészet, 1972 március - 41 oldal

Domanovszky Endre
festő

A gödöllői mozaik 1967-ben készült.
A „Szörönő" című olajfestményt a mű-
vész 1935-ben festette. A „Szörönő"
1969-es évszámot visel.

Ujvári Béla: Domanovszky Endre...
Művészet, 1972 március - 41 oldal.

Domanovszky Endre

festő

1935-ben alkotta a művén az „Szent liget"-et és a „Tenger partján" c. kompozícióit. Első nagyméretű falikárpitja a „Falu".

Ujvári Béla: Domanovszky Endre...
Művészet, 1972. március - 41 oldal

Domanovszky Endre
festő

Kerdélbeni élménye az Uj Szövetség
egyik jelentében ölt alakot. Meszli
hus hangulat jellemzi az 1929-es
ecszámot viselő Jaisuslánya c. művét.

Ugvári Béla: Domanovszky Endre...
Művészet, 1972 március - 41 oldal

Domanovszky Endre
festő

Munkássága kezdete szakaszában tábeaképein az életről beszélt. Ez a téma tér vissza gazdag változatban ujabb monumentális művein.

Ujvári Béla: Domanovszky Endre ...
Művészet, 1971. március – 41 oldal

Domanovszky Endre
festő

A művész Vármúzeumbeli kiállításán
egyszer volt az elmúlt 10 év mindenre
jelentős alkotása. Táblaképei, nagyméretű
falikárpitjai, mozaikjainak kartonrészletei.

Ugvári Béla: Domanovszky Endre...
Művészet, 1972. Mánus – 41 oldal

Domanovszky Endre

festő

„Csendélet fehér hancsával"

„Csendélet"

„ (repro)

Ugvári Béla: Domanovszky Endre . . .

Művészet 1972. március – 41 oldal.

Domanovszky Endre
festő

Fülöp Erzsébet tanára volt a
Képzőművészeti Főiskolán.

Vidos Zoltán: Fülöp Erzsébet.
Művészet, 1972. március – 44 oldal.

Domanovszky Endre

Vázlat II. p. akr. 18x 15,5 cm

Városi gyűjtemény, Miskolci Képtár, 1971.

Domanovsky Endre

Kiállít

PH. 1942. I. 13.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gy
Megrendelés esetén az összeg MNB 14
ciós Központ számlaszámára utalandó.
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból "
mely a terület épitészeti állagának a t

Domonovszky Endre

Kiállít

MO. 1947. I. 13.

T. Cim!

A Müvészettörténeti Dokumentációs Köz
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első k

"Magyar Tanácsköztársaság Kép
cimü levéltári publikáció jelent meg, ar
Müvészeti Osztályának iratanyagát és a
iratanyagának a képzőmüvészetre vonatk

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk ki

"Müvészettörténeti Tanulmányok
cimü kötete, mely a Dokumentációs Köz

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányok
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhatók

MDK.

Domanovszky Endre

Diszitő müvészetéről

Uj szó 1965 ápr.13. lap-

Domanovszky Endre

Holló László művészete kapcsolodik Domanovszky Endre alkotásaihoz.

Sz. Kurti Katalin: Holló László mitologikus témájú alkotásai

Alföld 1972/3 74 old.

Domanovszky Endre

A múzeumi hónap keretében a tárlatok minőségét olyan nevek fémjelzik mint Rippl-Ronai (Nagykanizsa) Czóbel Béla, Nagy István (Szeged) Bernáth Aurel (Kaposvár) Domanovszky Endre (Budapesti Történeti Múzeum) Bálint Endre (Pécs) akinek alkotásaiból önálló kiállításokat nyitottak.

Villangó István: Múzeumi és műemléki hónap 1971

Népművelés 1971/12

34 old

Damianovszky Andre

gobelinje.

Népművelés 1970/6 46 old.

Domanovszky Andre

Szines mimelléklet, részlet.

Népmüvelés 1970/6

Damanovszky

A fiatalok gyors elkötelezettsége bizonyos szemlélethez, festői technikai formavilághoz való kötődése (pl. egyrészt Kóka, Korga Gyémánt szürnaturalizmusa, másrészt Konfár, Veress, Sváby Tornyai-Damanovszky hagyományokon alapuló geszhis festőisége) sokszor csak megnehezíti a művész önmagára találását.

Péter Imre: Kiállításról kiállításra
Studió 58-68

Népművelés 1969/2 31old.

Domanovszky Endre
festő

Kopasz Márta tanára volt a Főisko-
lán.

Szelesi Zoltán: Kopasz Márta kiállítása.
Művészet, 1972. február - 47 oldal.

Domanovszky Endre
festő

Budapest, felszabadulásának 27. évfordulója alkalmából elnyerte a művész a Pro Arte aranyérmet.

— Kitüntetések.

Művészet, 1972. felszám – 48 oldal.

Domanovszky Endre
festő

1965-as mű a „Fehérkendős csendélet", és a „Parasztszék", 1966-ban készült a „Hegedűs", 1969-ben az „Ülő-nő", és 1970-ben a Maskara.

Ujvári Béla: Domanovszky Endre...
Művészet, 1972 március – 41 oldal

Domanovszky

"Készülődés kulturelőadásra" c. képét bemutatják a dec, 19.-én megnyiló, -a Mücsarnokban rendezett- IV. Magyar Képzőművészeti kiállitáson.

Irodalmi Ujság, Bp. 1953. dec. 19.
IV. évf. 26. sz. cimlap

Domanovszky Endre

Bemutatott műve:

53. p. „Gondolet", tempera.

Balogh J.: A „Magyar Képzőművészetért" I. művészeti kiállítás, Budapest, 1946. VII.

91

Domanovszky ~~György~~ Endre
festő

Miltalás

Dutka Mária: Séta a X. Magyar Képzőművészeti...
Nők Lapja, 1968. május – 18 szám.

Domanovszky Endre, festő MDk

Egyike az 1708 alapítóinak.

–: Lépjünk fel közösen a vietnami békéért 3

NÉPSZABADSÁG 1966. nov. 15. [Vidéki]

Domanovszky Endre MDK

Kompozició, repr.

Mücsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

Domanovszky Endre

Kompozíciók, 1992.

Domanovszky Endre festő M.D.K.

kiállitáson művei a Kossuth-díjas bécsi Collégium Hungaricumban

Napló

Magyar Nemzet 196 . nov. 23. 4.1.

MDK

Domanovszky Endre

a kiáll. zsüribizottságának tagja

8. M. Képzőmüv. Kiáll. Műcsarnok, 1960. ápr.

Domanovszky Endre

Martinész, of.

Behordás, of.

8. M. Képzőműv. Kiáll. Műcsarnok, 1960. ápr.

Évkönyvének, a Néprajz
velődésügyi Minisztér
dő tanácsadó testület
Közleményeknek szerke
a MTA Néprajzi Bizott

Néprajzi és Mú
ször járt külföldön a
ben. Így: a Szovjetun
Demokratikus Köztárs
/kötetben/, Hollandiá

Budapest, 1966. febru

MDK

Domanovszky Endre

Martinász, repr.

VIII. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 1960. ápr.

MDK

Domanovszky Endre

Készülődés, of.

Csikos garnitura, of.

Negyvennyolcas zászlóhimzők, of.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960.
15 l.

MDK

Domanovszky Endre

Csillések, of.

Dolgozók esti festőiskolája, of.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960.

15 l.

MDK

Domanovszky Endre

Akt, of.

Csendélet,"

Ülő nő, "

Művész Gal. 7. kiáll. D.E. gyüjt. kiáll.
1948. febr.

MDK

Domanovszky Endre

Csendélet, of.

" "

" "

" "

" "

Müvész Gal. 7. kiáll. D.E. gyüjt. kiáll. 1948. febr.

MDK.

Domanovszky Endre

Cikke az utóbbi husz év textilművészetéről

Magyar Nemzet 1965 ápr.17.lap 4.

MDK

Domanovszky Endre

Magyar parasztküldöttség a SZU-ban, temp.

Csapolás előtt, of.

MNG. Magyar forradalmi müvészet. Mücs. 1957.

M.D.K.

Domanovszky Endre
festő

Részt vett a biennalén.

Vayer Lajos: Az idei velencei biennale ...
Művészet, 1966. november - 15 lap.

Domanovszky Endre, festő

Okt. 28-án kiállítása nyílt meg Varsóban.

— : Hír

12

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. okt. 29.

MDK

Domanovszky Endre
festő

Nagyobbra volt a találatom
bemutatott műveimből.

Aradi Nóra: A magyar művészet . . .
Művészet, 1966. November - 37 lap.

MDK

Domanovszky Endre

Mezőgazd.kiáll., pannó vázlat, temp.paszt.
repr.

Mai festészetünk kiáll. Nemz. Gal. anyagából.

MDK

Domanovszky Endre

Csendélet, of.

Tanulmányfej, of.

Mai festészetünk kiáll. Nemz.Gal. anyagából.

MDK

Domanovszky Endre

arckép, of., Rákosi Zoltán müve

XIX

MDK

Domanovszky Endre

Brodeurs de drapeaux, of.

Esquisse de fresque, temp.

Exposition de Peinture Sculpture et Arts Graphiques Hongrois d'aujourd'hui. Antwerpen, 1958.

MDK

Domanovszky Endre

Kompozíciós vázlat I. of.

" " II. "

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz. 1961.

MDK.

Domanovszky Endre

Prágai tárlatáról

Uj szó 1966 szept.14.

MDK.

Domanovszky Endre

Prágai tárlatáról

Uj szó 1966 szept.14.

MIK.

Domanovszky Endre

Kiállitási kritika

Komárommegyei Dolgozók Lapja 1966 szept. 15.

MIK .

Domanovszky Endre

Kisállítási kritika

Komárommegyei Polgárok Lapja 1936 szept.

15.

Domanovszky.

Glatz-növendéke

a Műcsarnokban, a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán munkája szerepel.

Pesti Napló, 1928. máj. 20.

Domanovszky Endre.
Glatz Oszkár tanítványa.

Munkája részlet a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán.

Ujvidék, 1924. május 20.

M.D.K.

Domanovszky Endre festő

Meghosszabbitották bécsi kiállitását

Napló

Magyar Nemzet 1966. febr. 13. 11.l.

M.D.K.

Domanovszky Endre.

Glatz tanár növendéke.

Tájképei szerepelnek a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán, a Műcsarnokban. (emlitve.)

Budapesti Ihrlap, 1928. Máj. 20.

Domanovszky Endre
festő

A Nemzeti Szalonban nyolc festő és nyolc kobrán közt mutatja be műveit. Enklítve a „Falu" és a „Tánc" c. nagy falinőnyegei.

Az Est 1939. II. 12.

259.

MDK

Domanovszky Endre

Figurális csendélet, of.

Művész Cal. 7.kiáll. D.E. gyüjt. kiáll.
1948. febr.

MDK

Domanovszky Endre

Táj, of.

Csendélet, of.

Művész Gal. 7.kiáll. D.E. gyüjt. kiáll.
1948. febr.

MDK

Domanovszky Endre

Csendélet, of.

Táj, of.

Művész Csal. 7.kiáll. D.E. gyüjt. kiáll.
1948. febr.

MDK

Domanovszky Endre

Csendélet, of.

Fej, of.

Csendélet, "

Müvész Gal. 7.kiáll. D.E. gyüjt. kiáll.
1948. febr.

.

MDK

Domanovszky Endre

Csendélet, of.

Fej, of.

Csendélet, "

Müvész Gal. 7.kiáll. D.E. gyüjt. kiáll.
1948. febr.

Domanovsky Endre

Csemőlet. cf.

Isj. cf.

Csemőlet. "

Milvéas Cal. T.Kiáll. U.S. Syn]t. Kiáll.
1948. Febr.

MDK

Domanovszky Endre

Csendélet, of.

" "

Fej, "

Művész Gal. 7. kiáll. D.E. gyűjt. kiáll. 1948. febr.

Domanovszky Endre, festő MTA

Linzben elismeréssel fogadták
műveit.

– Kulturális hírek 9.

NÉPSZABADSÁG 1966. jan. 21.

Domanovszky Endrő MDK

Zászlóátadás, olf.

Mücsarnok 1951. II.Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.K

Domanovszky Endre

festő

Méltatás

Pogány Ö. Gábor: Kilencen

Művészet, 1967. február - 15 kép

Domanovszky Endre MDK

Magyar parasztküldöttség a Szovjetunióban, repr.

Műcsarnok 1952/53 IIIi Magy. Képzőm. Kiáll.

o

Dmanovszky Endre festő

Halász

H.gy.: Uj magyar gobelinek az Iparmüvészeti Muzeum
Magyar Nemzet 1967. jan. 20.

M.D.K.

Domanovszky Endre festő

Mütermében uj gobelinek készülő tervei,
Női portré,1961,
Női fej,
Virágcsendélet,

Fiatalkorában Tanulmányut Rómába,
1929. bemutatkozás a Tavaszi Szalonban
Magyar Nemzet 1967. jan. 22. 4.1. ./ .

M.D.K.

Domanovszky Endre festő

majd az Ernst Muzeum tárlatán,
Kiállitások: 1935 végn,
1938,
1941,
Bányászok, 1948,
Dunai Vasmü főbejáratának freskója

„agyar Nemzet 1967. jan. 22. 4.1. ./ .

M.D.K.

Domanovszky Endre festő

A brüsszeli világkiállitás magyar pavillonjának pannói ,1958,
Oroszlányi freskó,
Debrecen, állomás falképek,
Táblaképek, gobelinek,
Disputa c. falikárpit a Miskolci Nehézipari Egyetem számára

Magyar Nemzet 1967. jan. 22. 4.1. ./.

D manovszky Endre festő

Horváth G y örgy: Müteremlátogatás a 60 éves
Domanovszky Endrénél

Magyar Nemzet 1967. jan. 22. 4.1.

Domanovszky Endre MDK

Csendélet, olf.

A Moszkvai mezőgazdasági pavillon falképeinek vázlata 7 drb., temp.

Mücsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Domanovszky Endre MDK

I.Magyar parasztküldöttség a Szovjetunióban

II.Agronómusok a mezőn

III.Felvonulás az Alkotmány ünnepén

A moszkavi m gyar mezőgazdasági pavillon pannói

Műcsarnok 1952-53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK .

Domanovszky Endre

Hiradás képvásárlásról

Hétfői Hirek 1967 jan.2.

Domanovszky Endre festő M.D.K.

32 festményéből kiállitás nyilt Genfben a Galerie Chedel termeiben , a svaci Magyar Hetek alkalmából

Napló

Magyar Nemzet 1965. október 22. 4.l.

D manovszky Endre festő M.D .K.

Müve külfö di kiállitásra kölcsönadva

/ Drez dai Albertinum /

A Nemzeti Galéria te veiről

Magyar Nemzet 19 6 . október 13. 4.1.

M.D.K.

Domanovszky Endre

Kétszeres Kossuth-dijas festőművészt, a Magyar Népköztársaság Érdemes művészét, a Magyar Képzőművészek Szövetsége elnökét, a Képzőművészeti Főiskola igazgatóját a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze cimmel tüntették ki.

"Az emlékezés napja" c. közl.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. ápr. 2.
IX. évf. 14. sz. 2.lap.

.K.O.

Domanovszky Endre, festő

Rajz. Repr.

Domanovszky Endre: Kosaras nő 8

NÉPSZABADSÁG 1966. jan. 9.

Domanovszky Endre, festő MDh

festményeit Linzben
mutatják be.

– : Kulturális hírek 7

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. jan. 16.

H.D.K.

Domanovszky Endre

festő-

"Akt"
"Zászlóvarrók" } repro
"Női archép"
"

Lanér Sándor: Domanovszky Endréről
Művészet, 1967. január - 21 lap

MDK.

Domanovszky Endre

Kiállitási hiradás

Hajdubiharmegyei Népujság 1966 okt.3o.

M.D.K.

Domanovszky Endre
festő –

Lyka Károly a „Szőnyi és köre"
cimü feljegyzésében a 22 ves
Domanovszky Endréről emlékink
meg, a két világháboru közti időszak
festiszteiről szóló könyvében.

Lanéz Sándor: Domanovszky Endréről
Műveszet, 1967. január – 21 lap

M.DK

Domanovszky Endre
festő –

1929-ben (22 éves korában) állította
ki a „Fürdő" című képet, ugyan-
akkor készült az „Ádám és Éva"
című kompozíciója.

Lánczi Sándor: Domanovszky Endréről.
Művészet, 1967. január – 21 kep

MDK

Domanovszky Endre
festő

Olvasónaplók" című képéért
kapott díjat

—: Magyar művészek a VIT...
Dramaturgia Napló, 1955. aug 7-3 lap

M.D K.

Domanovszky Endre fest"

Illúsztrációk a Magyar Helikon bibliofil jellegü kiadványaihoz

Dunántúl

/ff/: Mi készül a szép könyvek műhelyében

Magyar Nemzet 1966. julius 8. 4.l.

Domanovszky Endre festő M.D.K.

Képét megvásárolták

Kék szék

Perneczky Géza: Az állami képzőművészeti vásárlások bemutatása a Mücsarnokban
Magyar Nemzet 1966. aug. 12. 4.l.

. . .

Domanovszky Endre festő M.D.K.

Müve a kiállitáson

S.M.: A párizsi magyar kiállitás anyaga mától látható a Szépmüvészeti Muzeumban

Magyar Nemzet 1966. augusztus 19. 4.l .

MDK

Domanovszky Endre

Koll. kiáll. Ernst Muz. 1962. dec.

MDK.

Domanovszky Endre

Kritika

Uj Irás 1966 jan. lap lol

MDK

Domanovszky Endre

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 196o.
9 1.

Domanovszky Endre

„Kompozíció II", olaj, vászon, tempera, 61 x 87 cm. 203. p. o.

„Kompozíció II.", olaj, vászon, tempera, 61 x 87 cm, 204. p.

„Kompozíció IV." olaj, vászon, tempera, 87 x 61 cm. 205. p.

L'art de la Hongrie du X au XX siècle, Paris, Kiállítás, katalógus. 1966.

Domanovszky Endre

illusztrációja.

M.B.B.: Akvojetunió magyar szemmel.
Album az 50. évfordulóra.
Magyar Szemmel, 1967. X. 22. 13. o. Vasárnapi Körösszemle

MDK

Domanovszky Endre

állami megbizás:

A Gödöllői Agráregyetem mozaik kartonjának részlete

II. M. Képzőm. kiáll. Miskc. 1968.

MDK

Domanovszky Endre

Rákosi Zoltán müve, olajf.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG

1960. 2m 21 l.

MDK

Domanovszky Endre

A Mezőg.Kiáll. falképe, of.

A szálinvátosi freskó vázlata, temp.

Tanulmányfej, of.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960.
16 l.

MDK

Domanovszky Endre

Csapolás előtt, of.

Vázlatok a Mezőg.Kiáll.pannóihoz, temp.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960. 15 l.

Domanovszky György.

A II. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
első termében helyezik el „Kárlóátadás"
c. művét. (említve)

Magyar Nemzet, 1951. Okt. 21.

Domanovszky Endre.

A II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon bemutatásra kerül „Károlyátadás" c. műve.
(említve.)

Kis Ujság, Budapest, 1951. Okt. 31.

Domanovszky Endre.

A II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szerepelt „1848-ás zászlók átadása" c. kompozíciája.
(említve.)

Szabad Nép, 1951. Nov. 4.

MDK

Domanovszky Endre

alanti tanára volt

Zs.Kovács Diana falikszőnyeg kiáll. M.Építőműv. Szöv. 1968.

MDK

Kajári Gyula grafikus

Kajári Gy. kiáll. Veszprém, Dunaújváros,
1968. máj. jul.

MDK

Domanovszky Endre

olaj:

Két nő csendélettel

Mai magyar festészet kiáll. Mohács, Galéria

MDK

Domanovszky Endre

Kiállitási kritika

Kisalföld 1968 ápr.24.

MDK

Domanovszky Endre

A kék korsó, o.paszt.

Kék kendős figura,""

Edények, ""

11. M. Képzőm. kiáll. Mücs. 1968.

MDK

Domanovszky Endre

az alanti müvész mestere volt

Hézső Ferenc kiáll. Csók István Gal.
1968. okt.

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

A Dunaújvárosi Vasmű főbejáratát kétemelet magasságban festette meg. 1743 m. Mikor kétharmadrész kész volt, leverette, mert nem volt megelégedve a szinekkel és élénkebb szinekkel újra festette. 270.o.

Menyhárt József: Domanovszky Endre debreceni sgraffoto. 269.o.

A Debreceni Déri Múz. Évkönyve. 1962-64. Debrecen, 1965 Alföldi Nyomda, Debrecen

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

A debreceni vasútállomás kupolatermé t két egyenként 6.80+12.60 m.sgraffióval diszitette 1961.ben. Kossuth dijas müvész. 269.o.

Menyhárt József: Domanovszky Endre debreceni sgraffoto. 269.o.

A Debreceni Déri Múz. Evkönyve. 1962-64. Debrecen, 1965 Alföldi Nyomda, Debrecen

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

1958-ban a brüsszeli világkiállitás magyar pavillonja emeleti kiállitótermének két falára aluminium lemezekre nagyméretű képet festett. Csak nőket ábrázoló festmény, a kettővel kaposolt figurák, ritmikus lendületet adnak a kompozicionak. 270.o.

Menyhárt József: Domanovszky Endre debreceni sgraffitói. 269.o.

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

A debreceni pályaudvar két sgraffitóját tökéletes szerkesztéssel, hanem a vérbeli festő kolorit érzékenységével adta meg azok szinbeli szépségét is.
272.o.

Menyhárt József: Domanovszky ~~Endre~~ Endre debreceni sgraffitói. 269.o.

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

1961-ben megfestette az újpesti Papp József tér új lakótelepén az egyik ház tüzfalán sgraffitóját.
270.o.

Kenyhárt József: Domanovszky ~~Endre~~ Endre debreceni sgraffitói. 269.o.

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

1953-ban a mezőgazdasági kiállitási csarnok főpavillonjában 7 nagyméretü pannót festett. Bizonyságot tett murális feladatok megoldására való képességéről is. Szőnyi Istvánnal egyidőben . 270.o.

Benyhárt József: Domanovszky Endre debreceni sgraffitói. 269.o.

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

D.E. sgraffitói a debreceni új állomás épületében. két kép. I. tábla. 272.o. után. Fekete repr.

Menyhárt József: Domanovszky Endre debreceni sgraffitói. 269.o.

A Debreceni Déri Múz. Évkönyve. 1962-64. Debrecen 1965. Alföldi Nyomda. Debrecen

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

A debreceni új vasútállomás épület egyik sgraffitój
Az indulási csarnok Sgraffitójának sematikus rajza
III. tábla. 272.o.után. Fekete repr.

Menyhárt József: Domanovszky Endre debreceni Sgraf
fitói. 269.o.

A Debreceni Déri Múz. Évkönyve. 1962-64. Debrecen
1965. Alföldi Nyomda. Debrecen

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

1962-ben az oroszlányi Ady-mozi előcsarnokába festettkb.6 négyzetméteres freskót. Négy-négy táncoló nő és egy furulyázó férfi. 273.o.

Menyhárt József: Domanovszky Endre debreceni Sgraf fitói. 269.o.

A Debreceni Déri Múz. Évkönyve. 1962-64. Debrecen 1965. Alföldi Nyomda. Debrecen

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

1962-ben az oroszlányi Ady-mozi előcsarnokába festettkb. 6 négyzetméteres freskót. Négy-Négy táncoló nő és egy furulyázó férfi. 273.o.

Menyhért József: Domanovszky Endre debreceni Sgraffitói. 269.o.

A Debreceni Déri Múz. Évkönyve. 1962-64. Debrecen 1965. Alföldi Nyomda. Debrecen

Domanovszky Endre

Kiválik freskomüveivel és gobelin alkotásaival. Kétszer nyerte el a „Kossuth" és „Munkácsy" díjat.

L'art de Hongrie du X au XX siècle

Paris, kiállítás, katalógus. 1966.

Domanovszky Endre

1936-tól az Iparművészeti Főiskolán tanít, 1945-től a Képzőművészeti Főiskolán, melynek egyidőszerint rektora. Számos alkalommal járt külföldi városokban.

L'art de Hongrie du X au XX siècle.
Paris, Hiollitos, katalógus. 1966.

Domanovszky Endre

A kiállításon bemutatott művei:

„Nő kosárral", olaj, vászon, 180 x 85 cm, 201. sz.
a. közli feket-fehéren, szövegbe nyomottan,

„Kompozíció I", olaj, tempera, vászon, 61 x 87 cm
202. sz.

L'art de Hongrie du XX au XX siècle,
Paris, kiállítás, katalógus. 1966.

Domanovszky Endre

Koffán Károly fotóportrét készitett róla, ez kiállitva a miskolci müvészportrék tárlaton.

Benedek Miklós: Koffán Károly képei között

Északmagyarország 1967. máj. 4. 6.l.

Domanovszky Endre
festő

Egy műve szerepel a párizsi
magyar képkiállításon és egy
másik párizsi galériában is.

— A Lettres françaises . . .
Élet és Irodalom, 1966. május 14-én 6 lap

Domanovszky Endre festő M.D.K.

Müve i a bécsi Collégium YHungaricum kiállitásán

Napló

Magyar Nemzet 1965. dec. 2. 4.l.

Domanovszky Endre festő M.D.K.

Müve i a bécsi Collégium Hungaricum kiállitásán

Napló

Magyar Nemzet 1905. dec. 2. 4.1.

Domanovszky Endre festő

Művei emlitve:
Bányának (1948)
Olvasztárok (1954)
Dunavjvárosi freskó (1955)

Kritika, 1965, 4 sz., 12 old.

Domanovszky Endre, grafikus festő

Grafika.

Rajz

Domanovszky Endre: Asszonyok 8.

NÉPSZABADSÁG hu. 1966. marc. 5.

Domanovszky.

A III. Kerületi Képzőművészeti kiállításon képei szerepeltek.

Uj Magyarság, 1935. Márc. 24.

Domanovszky Endre
festő

M.D.K

A főiskolán az 1950-es években
Czetényi Vilmos tanára volt.

Hanlisch Lenke: Czetényi Vilmos grafikái a Dürer Sevenben
~~[illegible]~~ Művészet, 1966. április - 42 lap.

MDK.

Domanovszky Endre

Kiállitási kritika

Vas Népa 1965 okt.24.

MDK.

Domanovszky Endre

Kiállitási kritkka

Dunántuli Napló 1965 okt. 17.

MDK.

Domanovszky Endre

Müveinek fotóbemutatója Bratislavában

Uj szó, Bratislava 1965 ápr. 131. lap-

Domanovszky Endre.

Szürizi a X. nemzeti képzőművészeti kiállítás anyagát.

Emlékezés.

Népszava, 1965. jún. 30. 2. l.

Domanovsky

2 sgrafito a dekrecení vasutálomásou (1960) emlitve

Kritika, 1965, 4n, 170.

Domanovszky Endre festő

Szőrevy említi műveinek részvételét a

párisi Petit Palais magyar kiállításán

1966. ápr. 13. Magyar Hírek

MDK.

Domanovszky Endre

Hiradás kőszegi kiállitásáról

Vas Népe 1966 márc.18.

MDK.

Domanovszky Endre

Kiállitási kritika

Kisalföld 1966 febr.18.

Domanovszky Endre
festő

MDK

Képeit bemutatta a tárlaton.

Garami: Dús gardag nap.
Dunantúli Napló, 1956. május 8 - 3 lap

Domanovszky Endre
festő

M.D.K

A pécsi kiállításon bemutatták
néhány művét.

—i.—ó: Már helyükön vannak a képek.
Dunántúli Napló, 1956. május 5 - 1 lap

Domanovszky Endre, festő 1901

Baroda, Chandigarh és Új-Delhi
kiállításán szerepel.

–: Magyar történeti tárlat India három
városában 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1967. jan. 31.

Domanovszky Endre MDK

Krétarajzok

Mücsarnok 1951.II.Magy. Képzőm. Kiáll.

Domanovszky Endre

MDK

Zászlóátadás, repr.

Miccarnok 1951. II. Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.K

Domanovszky Endre

festő

A fiatal Domanovszky előbb a Szinyei Tarsaság Tavaszi Szalonján mutatkozik be öt alkotásával ~~[illegible]~~

Lancz Sandor: Domanovszky Endreről

Müveszet, 1967 - jannai - 21 lap.

M.D.K

Domanovszky Endre

festő

Lázár Béla mélt atta a fiatal Domanovszkyt az Ernst Museum-ban való szereplésekor.

Lanéz Sándor: Domanovszky Endréről

Műveszet, 1967. január – 21 kep

Domanovszky Endre

festő

M.D.K

A fiatal művész hereszteing mitologiai jelentei a Jairus leánya, az Ungyale üdvözlet. Ebből az időből való a hoznapi témájn képei: „Álló akt", „Önarckép", „Öcsém" „Két testvér" stb.

Lázár Sándor: Domanovszky Endréről.
Művészet, 1967. január - 21 lap

Domanovszky György, művészettörténész

Péli Tamás cigány festőművész mikor 1973-ban a Holland Királyi Akadémia diplomájával hazaérkezett, nem vették fel mindjárt az Alaphoz, csak később, protekcióval. Domanovszky György művészettörténész állt ki mellette, mondván: „Vzonkívül, hogy kötelességetek, nézzétek meg, hogy mit fest."
(63. old.)

Murányi Gábor: „Hát kinek a barátja vagy te?" Interjú Péli Tamással.
Valóság, 1983. ápr. 56–67. old.

Domanovszky Endre
festő

M DK.

Méltatás.

D. Fehér Ysursa: A kétmillios vásárlás prakmai bemutató járól.

Művészet, 1966. augusztus – 16 lap

Domanovszky Endre

Gobelinnel részvel a XXXIII. velencei biennálén.

Magyar Nemzet 1966. jún. 11.

Domanovszky Endre

Gobelinnel szerepelt a XXXIII. velencei biennálén.

M. T. I. belföldi hírek 1966. jún. 10.

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

nevét emliti a könyv "Szépmüvészet" c. fejezetének szerzője /Németh Lajos/, mint a második világháboru utáni, monumentális szellemben, fogalmazott figurális festészet képviselőjáét, - és utal a debreceni pályaudvar részére készített sgrafitto-kompozíciójára.

Hongrie 66. Bp. 1966. Szerk.: Gárdos, Miklós

Ed.: Pannónia, 159 old.

MDK

Domanovszky Endre, festő

Több műve látható a Kisceli úti múzeumban.

Rózsa Gyula: Felfedezések

10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. júl. 4.

Domanovszky Endre, festő MDK

Esti iskoláján kezdett tanulni
Gross János, fiatal festőművész.

(László): Ha nálunk már meglenne...

2

ESTI HIRLAP, bp 1964. máj. 15.

MDK

Domanovszky Endre

Magyar Müvészet 1929. 353.l.

Domanovszky Endre festő M.D.K.

Kossuth-díjjal kitüntetve

A M. Népközt. Kiváló müvésze

Kosztották az 1965.évi Álla i és Kossuth-dijakat

Magyar Nemzet 1965. április 4. 6.l.

M.D.K.

Domanovszky Endre.

Festőművész 2 nagy festménye a debreceni állomás épület nagy csarnokát disziti.

Napló.
Magyar Nemzet 1961.aug.3. 4.old.

Domanovszky Endre festő M.D.K.

Kossuth-dijas

állami
xKossuth-dijjal kitüntetve

Kiosztották az 1965. évi áll mi és Kossuthdijakat

Pest megyei Hirlap 1965. április 4. 2. l.

M.D.K.

Domanovszky Endre

Festőművész kiállitja müveit Miskolcon a Merman Ottó muzeomban.

Országos képzőművészeti kiállitás Miskolcon.

Magyar Nemzet 1961. jan.13. 4.old.

M.D.K.

Domanovszky Endre

Festőművész mondott bucsubeszédet Csók István temetésén.

Nagy részvéttel kisérték utolsó utjára Csók Istvánt.

Magyar Nemzet 1961. febr. 9. 4.old.

M.D.K.

Domanovszky Endre

Festőművész rajz illusztráció.

Magyar Nemzet 1961. márc. 19. 7.old.

M.D.K.

Domanovszky Endre.

Festőművész a Képzőművészeti iskola főigazgatója megkezdte felvételeit a főiskolán.

Magyar Nemzet 1961.juli 20. 4.old.

MDK.

Domanovszky Endre

A X; Magyar Nemzeti Képzőművészeti kiállitás zsüritagja

Népszava 1965 juni.3o.lap -

Domanovszky Endre

Olvasztár,

Dunaújvárosi fresko,

mezőgazdasági pannean

Emelitve,

Népművelés, 1965, 6. sz. 34. old

Domanovszky Endre

Junius 11.-én nyitják meg a XXXVI. Velencei Biennálét,-közli a lap "Tájékozódás" c. rovatában "Magyar müvészet Velencében" cimmel. Hazánkból Domanovszky Endre festőművész és Kiss Nagy András szobrászmüvész küldte ki müveit. A nemzetközi tárlat tematikájának egyik feltétele,-mint a beszámoló megjegyzi- "A müvész magatartásának illusztrálása." A müvész gobelin-képeivel és táblaképekkel szerepel a kiállitáson.

Élet és Irodalom , Bp. 1972. juni. lo. XVI. évf. 24. sz. 6. lap.

Domanovsky Endre

Viallitása nyilt a
budai Vásparlatában

Népszava 1971 oktober 17
9-old.

Domanovszky Endre
festő

1961-66-ban készült a „Gobelin-
szövők" című gobelin terv sorozat.
Itt a művész a szövés kitő ubörő
mozzanatait használta fel tém ával.

Ujvári Béla: Domanovszky Endre...
Művészet, 1972. március - 41 oldal.

Domanovszky Endre, festő

Monumentális textilkompozíciói megemlítvék összehasonlításul.

Rózsa Gyula: A kettéhasadt kárpit M.5

Népszabadság, Bp. 1972. szept. 17.

-1-

Domanovszky Endre, festő M.D.K.

„művészete talán az egyetlen, amely nem mutat törést. Már 1948-ban készült „Bányászok" c. képe is a sötétből elővillanó ~~[illegible]~~ felderengő, majd szétáradó szinességével tűnik ki. Ezek az ezényes érezhetők a „Dolgozók esti iskolája" c. képén, meynek furcsa titokzatosságán... a Pierrot-szerű fekér arcokon a körönség eléinte megütkörött. Kétségtelen hogy D.E. nem tett engedményeket a naturalitatikus közérthetőség irányában."

Láncz Sándor: A szocialista realizmus művészetéből. 1949-1956

Művészettörténeti Értesítő, 1965.XIV.évf. 2.sz.

115. old.

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

„A negyennyolcas zászlók átadása" szerző szerint „A Magyar Katona a Szabadságért" kiállítás egyik legkivélobb alkotása. A „Dolgozók esti iskolája" után ujabb lépés a plein-airbe ágyarott hemény szinellentétekben alapuló festésmód felé...

Láncz Sándor: A szocialista realizmus művészetéből, 1949-1956.

Művészettörténeti Értesitő, 1965.XIV.évf. 2. dz.

116-117. old.

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

„Csapolás előtt" . . . . . a ciklapon
„Dolgozók esti iskolája . . . . . 114. old
„A negyvennyolcas zászlók átadása . . 116. "
„Részlet a mezőgazd. pannóból . . . 125. "
„Részlet a duszanj városi freskóból 126. "
„Előadás előtt" . . . . . 133. "

c. képeit körli:

Láncz Sándor: A szocialista realizmus művészetéből 1949-1956

Művészettörténeti Értesitő, 1965.XIV.évf. 2.sz.

old.

Domanovszky Endre, festő M.D.K.

a moszkvai Magyar Mezőgazdasági Kiállitásra készitett pannói a következő témákat ábrázolják: „Felvonulás az Szkotmány ünnepére" „Agronómusok a mezőn" és „Magyar parasztküldöttség a Szovjetunióban." ... az emberalakok ábrázolását tette a képsorozat döntő szólamává ... és napsütés indokolja a hemény arnyékokat ... a művész életművében a lehetőre gyarapodott pannó kétségtelenül lépést jelent előre ..."

Láncz Sándor: A szocialista realizmus müvészetéből 1949- 1956

Müvészettörténeti Értesitő, 1965, XIV.évf. 2.sz.

124 old.

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

a Fővárosi Tanács 41 művés számára kiírt kötök témája pályázat keretében mutatta be a „Zászlóvarrás 1848-ban" c. képét.

Láncz Sándor: A szocialista realizmus művészetébő 1949-1956

művészettörténeti Értesitő, 1965.XIV.évf. 2.sz.

123. old.

Domanovszky Endre, festő M.D.K.

„Olvasatáról" c. műve volt az V. Képzőművészeti kiállítás kiemelkedő alkotása, mely nemcsak, illeszkedik bele Domanovszky életművébe."

Láncz Sándor: A szocialista realizmus művészetéből 1949-1956

Művészettörténeti Értesitő, 1965.XIV.évf. 2.sz.

137. old.

Domanovszky Endre, festő M.D.K.

Kerényi és Somogyi művészetetét elemző Németh Lajos-féle tanulmányt idézi:

Láncz Sándor: A szocialista realizmus művészetéből 1949-1956

Művészettörténeti Értesitő, 1965, XIV.évf. 2.sz.

135. old.

Domanovszky Endre festő M.D.K.

műveiben látja szerző, hogy „győzelmes útjára indult az új szocialista magyar festőnet."

Láncz Sándor: A szocialista realizmus müvészetéből 1949-1956

Müvészettörténeti Értesitő, 1965.XIV.évf. 2.sz.

140 old.

M.D.K.

Lénos Sándor: A szocialista realizmus művészetének
1949-1956

Művészettörténeti Értesítő, 1958.XIV.évf. 2.sz.
old.

Domanovszky Endre

A Gellért-Szálló félemeleti teaszalonjának hosszanti falán függ az 1961-ben készített 3,20 x 5,20 méteres faliszőnyeg. A téma: fiatalok zenélnek, táncolnak, beszélgetnek. Ennek ad keretet a kompozíció. Ötös, hármas csoportok, párok tartoznak egymáshoz. Őket és az egyes alakokat mozgásuk, ritmusuk kapcsolja egybe. A dinamikus sodrást segítik elő a színek is. A szövés sem merevítette meg a figurákat, a faliszőnyeg festői hatású maradt – korunk ritmusát, az ifjúság lendületét és életvidámságát fogalmazta meg.

Bánszki Pál: Domanovszky Endre gobelinje.

Népmüvelés 1970/6 46 old.

Domanovszky Endre

utján halad a tehetséges magyar fiatal művész Klimó Károly.

Németh Lajos: The 1968 Exhibition. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1968. 31. sz. 1961.

Domonovszky Endre

művészete átmenet a figurális és az absztrakt stílus között.

Németh Lajos: The 1968 Exhibition.

The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1968. 31. k. 194-97 1961.

Domanovszky Endre

képein, rutönösen pedig csendéletein több oly motívum szerepel, amely az objektumok élethű ábrázolása felé mutat vonatkozást.

Németh Lajos: The 1968 Exhibition.

The New Hung. Quarterly, Bpest, 1968

194-97 l

1961.

(Domanovszky Endre)

Ujvári Béla: ( )
8-r, 8 kép 11 l.
Bp. 1938

~~Gent (2252)~~

Vajdahunyadi vár.

Pén

1916. év II

Sor. szám	Év és hónap	nap	Tárgy
1.	1916.		Pénzkészlet 1916. júl
2.	júl.	21.	Városi, adóüv. 1916. I. félé
3.	"	24.	Vasgyári számla, vízvez
4.	aug.	1.	Vlád Sándor várőrnek
5.	"	28.	Vasgyári számla, a vár sott pincealapfalak j jelenes védőtető javí
6.	aug.	31.	Vlád Sándor várőrnek,
7.	okt.	31.	" " "
8.	decz.	2.	" " "
9.	"	7.	Vasgyári számla gyer
10.	"	13.	Vlád Sándor őrnek,

Donanovszky festőmüvész

Pesti Hirlap
1930.V.1.

— **Rotary-mütárlat.** A Rotary-klub két tagja, *Glatz Oszkár* festőművész és *Neuhaus Ferenc* igazgató kezdeményezésére a képzőművészeti főiskola növendékeinek munkáiból műtárlat nyilt meg a *Corvin*-áruház harmadik emeleti helyiségében. Nyilvánvaló, hogy ez a tárlat a művészifjuság fölsegélyezését akarja. Szinvonala természetesen az iskolai kiállitásoké, ahol nem annyira kritizálni, mint inkább vásárolni kell. A 160 műtárgy között grafika, viz- és olajfestmény váltakozik szobrokkal. A tanitványok Glatz, Csók, Réti, Rudnay, Benkhardt, Bosznay és Vaszary mesterektől tanulnak, a legkülönfélébb irányokban, de — sajnos, — igen kevés magyarosságra való törekvéssel. Van nehány olyan művész is közöttük, aki már az akadémiát elhagyta. A legjobbak *Donanovszky* régi olasz izlésü fejei („Leány virággal", — „Két testvér"), azután *Félegyházy Lászlótól* az „Ülő nő" és az „Iniciálé", *Piry Kálmántól* a „Mákszóró". Magyaros naivitás jellemzi *Pataky Tibor* „Epöli menyecské"-jét. Frissek *Borbereki Kováts Z.* pesti dunaparti aquarelljei, *Cseney Vuchetich László* „Olasz táj"-a, *Faragó Endrétől* a „Halászok" és „Hólapátolók". Néhány jobb rajzon és rézkarcon *Boross Géza, Füstös Zoltán, Kiss János, Pirk János* nevét látjuk. *Hincz Gyula* „Csendélet"-e a legszélsőbb irányt, *Freier András* „Nyári vendéglő"-je Rippl-Rónai emlékét képviseli. A szobrok közt igen finom *Tárai Antal* „Vágy"-a (Lux hatás), jó fejet mintázott *Buzi Barnabás*, jobb aktokat *Rózsa Géza* („Ima, — Modell"). Az uj kiállitási helyiséggel a fővárosi művészélet kétségkivül gyarapodott Ha a Rotary szerencsekereke ugy akarja, még a művészi kereset is gyarapodhatik vele. *(k. k. l.)*

Kiadás után

2. sorsz. Iroda minta. — Pallas nyomda, Budapest.

M.D.K.

Domanovszky Endre
festő-

Kompozíció - vázlat
(terv)

A borító hátlapján
Művészet, 1967. januárban

Domanovszky Endre
festő -

M.D.K

Szent liget (repro)

A borítólapon
Művészet, 1967. január

Domanovszky Endre M.D.4

festő

1941 márciusában a volt Ernst Museumban, akkor gróf Almásy-Teleky Éva Museumban szöngegtervei és festményeit állítja ki.

Lanár Sándor: Domanovszky Endréről. Művészet, 1967. január - 21 kep

Domanovszky Endre
festő

M.D.Y.

1938 áprilisában a Tavaszi Szalonban való részvétele alkalmából a Szinyei Taisaság kitüntető elismerésben részesíti.

Lanéz Sándor: Domanovszky Endréről
Művészet, 1967. január – 21 lap

M.D.K

Domanovszky Endre
festő

Részt vett a tárlaton.

dr. Végvári Lajos: Pécsi képzőművészek a . . .
Dunántúli Napló, 1956. május 9-3 rap

MDK

Domanovszky Endre
festő

„Csendélet"
„Brüsszeli panoráma" (részlet) } repró
„Disputa"

Lauer Sándor: Domanovszky Endréről
Művészet, 1967. január - 21 lap

M.D.K

Domanovszky Endre
festő

Még főiskolás, midőn 1929-ben
először állít ki az Ernst-Múzeum-
ban. Legyjobb alkotásaival Pá-
rizsban szerepelt hét helyen is.

Lányi Sándor: Domanovszky Endréről.
Művészet, 1967. január - 21 lap

MDK.

Domanovszky Endre

Cimszavat kapott a Művészeti Lexikonban

Somogymegyei Néplap 1965 juni.12.lap -

MDK.

Domanovszky Endre

Kiállitási kritkka

Dunaujváros 1965 juni.26.lap -

Domanovszky Endre

Neve említve

Kunfija 1966. jún.

Domanovszky Endre

A vásárhelyi Medgyessy-teremben rendezett tárlaton szerepel.

Csongrádmegyei Hírlap 1966. jún. 26.

Domanovszky Endre

A párizsi Petit Palais-ban rendezett magyar kiállításon nem szerepel.

Élet és Irodalom 1966. jún. 6.

Domanovszky Endre

A párizsi Petit Palais-ban rendezett magyar kiállításon nevel-pal.

Magyar Nemzet 1966. jún. 29.

Domanovszky Endre

Vilt Tiborral kiállított Párizsban, Françoise Ledoux galériájában.

Française soir 1966. máj. 2.

Damanovski Endre

A François Sedoux galériájában rendezett
színes kiállítás kritikája.

Pariscope 1966. ápr. 27.

MDK.

Domanovszky Endre

Értékelése külföldön

Magyarország 1965 52.lap 2o.

Domanovszky Endre

Szívesen dolgozik a zsennyei művésztelepen.

Magyarország 1966. jún. 26.

Domanovszky Endre, festő

MDK

Genfben nagy az érdeklődés
Kiállítása iránt.

—: Magyar hetek Genfben 5.

NÉPSZABADSÁG, B[illegible] 1965. okt. 22.

MDK

Domanovszky Endre festő

8 festő és 8 szobrász kiáll. Magyarország
1939. febr. 11. 8.1.

. sz. eleje/: szobrász. 1713-tól a
-szobor részére 5 szobrot mintázott.

r/, Heinrich; von Zirnfeld

MDK.

Domanovszky Endre

Müvei Párisban 1966-ban

Népszabadság 1966 máj.8.lap 7.

Domanovszky Endre, festő

Nagy figyelmet kelt.

–: A magyar képzőművészet nagy sikere Párizsban

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. máj. 8.

Domanovszky Endre

Festő Sanitványa volt Berecz András

Tóth Ervin: Berecz A. festőművész tárlatáról

Alföld 1965 12 sz. 75. l.

Donnerstag · Juni

Tod" Landwirtsfrau Berta Hunsrück

Trk Frau: Berta B. Landwirtsfrau Hahnenbach

Alter 1907 Uhr Fr.

M.D.K.

Domanovszky Endre festő

Művei kiállitva a linzi Uj Galériában

Napló

magyar Nemzet 19 6. jan. 15. 4.1.

M.D.K.

Domanovszky Ernő festő

Művei kiállítva a Tímea Új Galériában

Nápoly

magyar honvéd 19 6. jan. 15. 4.J.

M.D.K.

Domanovszky Endre

"Hangulatos vizió"-szerü képeit a kritika kiemeli a gróf Almásy-Teleki Évánál rendezett kiállitásról.

Csemiczky: "Tárlat kalauz" c.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1941 márc. 21-27
IV. évf. 12. sz.

. . .

Domanovszky Endre festő

Szövery emliti. szüzvetelét a kapos-
vári Megyei Könyvtárban rendezett
grafikai kiállitáson

Somogy Megyei Néplap 1966. máj 5

Domanovszky Endre festő

Szörény említi olaj-pasztelljeit

a párisi Magyar Kiállításon

Paris - Presse 1966. máj. 2

M.D.K

Domanovszky Endre

festő

A Magyar Képzőművészek Szövetségének
vándorgyűjteménye.

—: A Magyar Képzőművészek Szövetségének vándorgyűjteménye
Művészet, 1966. június-12 lap

Domanovszky Endre, festő † 1961

Koffán Kázdy fotoportrét
kérnitett róla.

-: Grafikus művész fotokiállítása 2

, Sp. 1965. jún. 4.

ESTI LAP

MDk

Domanovszky Endre, festő

„Nagyon jó festő" — ez a vélemény róla
a párizsi magyar kiállításon.
Kosáros asszony-a értékes sikert ért el.

Kovács István: A magyar és az európai
művészet új arcát ismerték meg 7.

NÉPSZABADSÁG Szp. 1966. jún. 11.

M.D.K.

Domanovszky Endre, festő

+14

nevét emlitik a Károlyi palatában megnyelt kiállitással kapcsolatban, akol az „Elvasztárok" c. képe szerepelt.

Mai Magyar festőmüvészet kiállitása

Irodalmi Ujság, Bp. 1956. márc. 3.

M.D.A.

MDK

Domanovszky Endre

Csapolás előtt, repr.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 1960.

Damianovszky Endre.

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének évi közgyűlésén az új tisztikar elnökségébe választották.

Népszava 1952. Máj. 27.

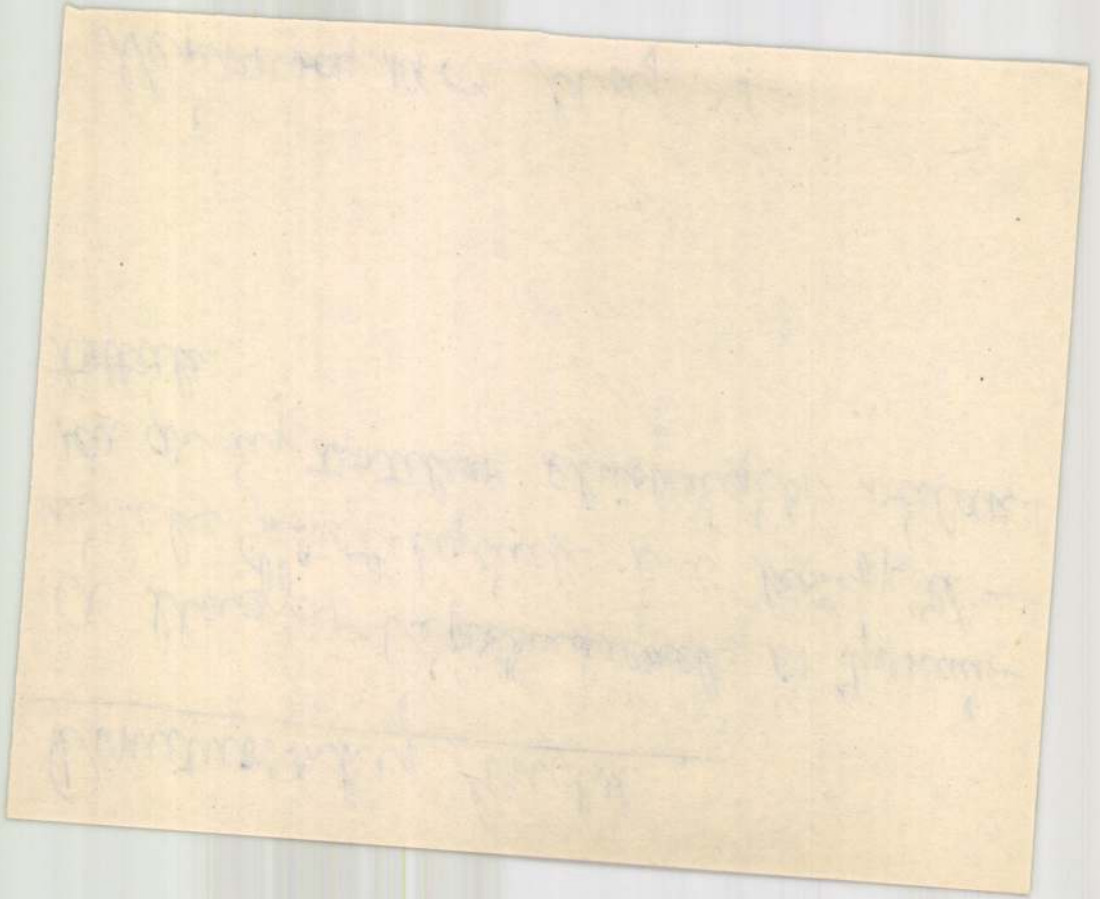

Domanovszky László.

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének 1952. évi közgyűlésén az új tisztikart elnökségébe választották.

Független Magyarország, 1952. Máj. 26.

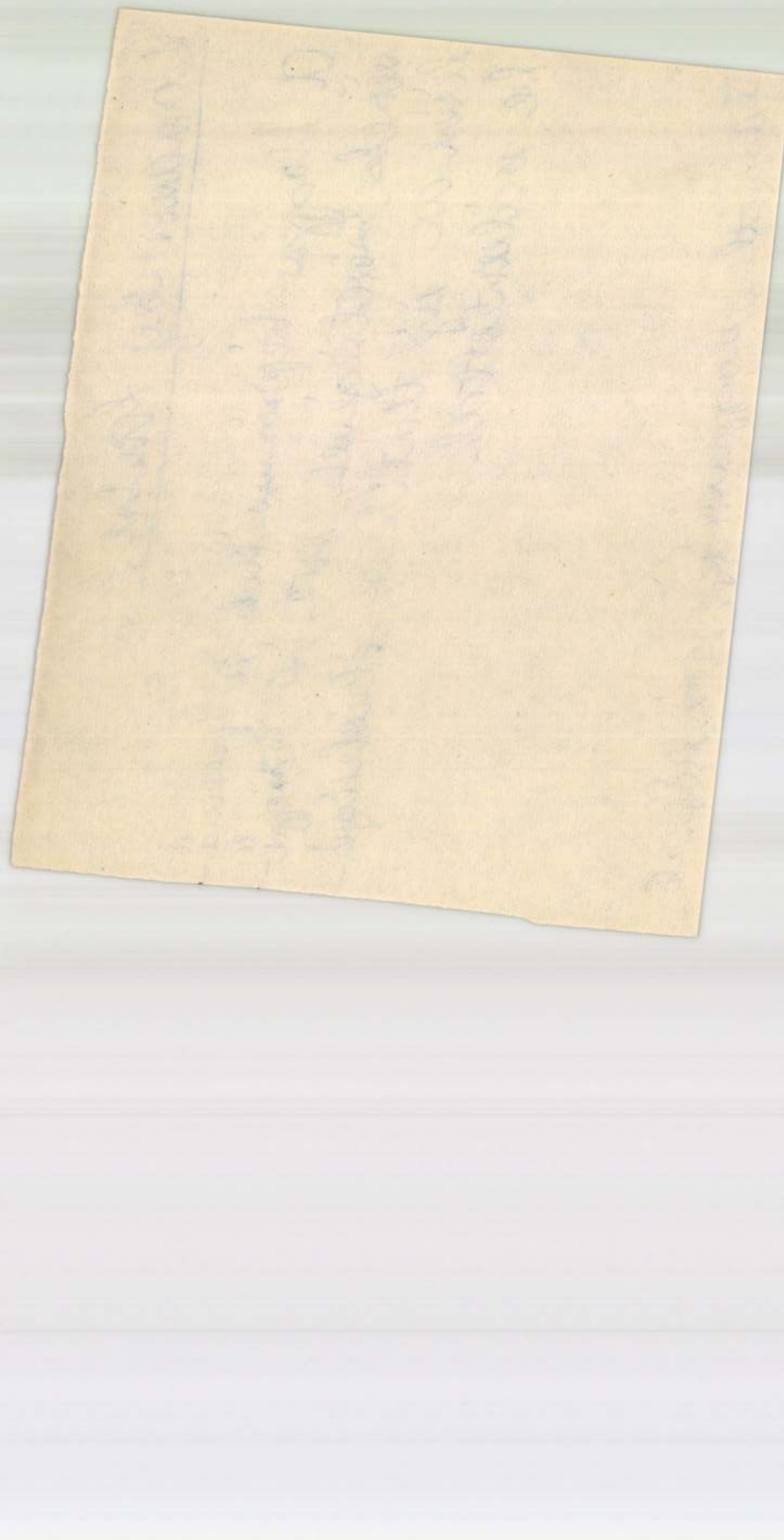

Romanovszky Endre.

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének évi közgyűlésén az új titkárságának elnökségébe választották.

Szabad Nép, 1952. május 24.

Domanovszky Endre.

A Tavaszi Tárlaton csendéletét láttuk, (ecsélte,) valamint a moszkvai mezőgazdasági kiállítás falképének vázlata szerepelt.

Szabad Nép, 1952. Máj. 25.

Domanovszky György.

A Tavaszi Tárlaton a moszkvai mező-
gazdasági pavilonba tervezett freskó-
ja volt. Látható.

Kelt Budapest, 1952. Május 16.

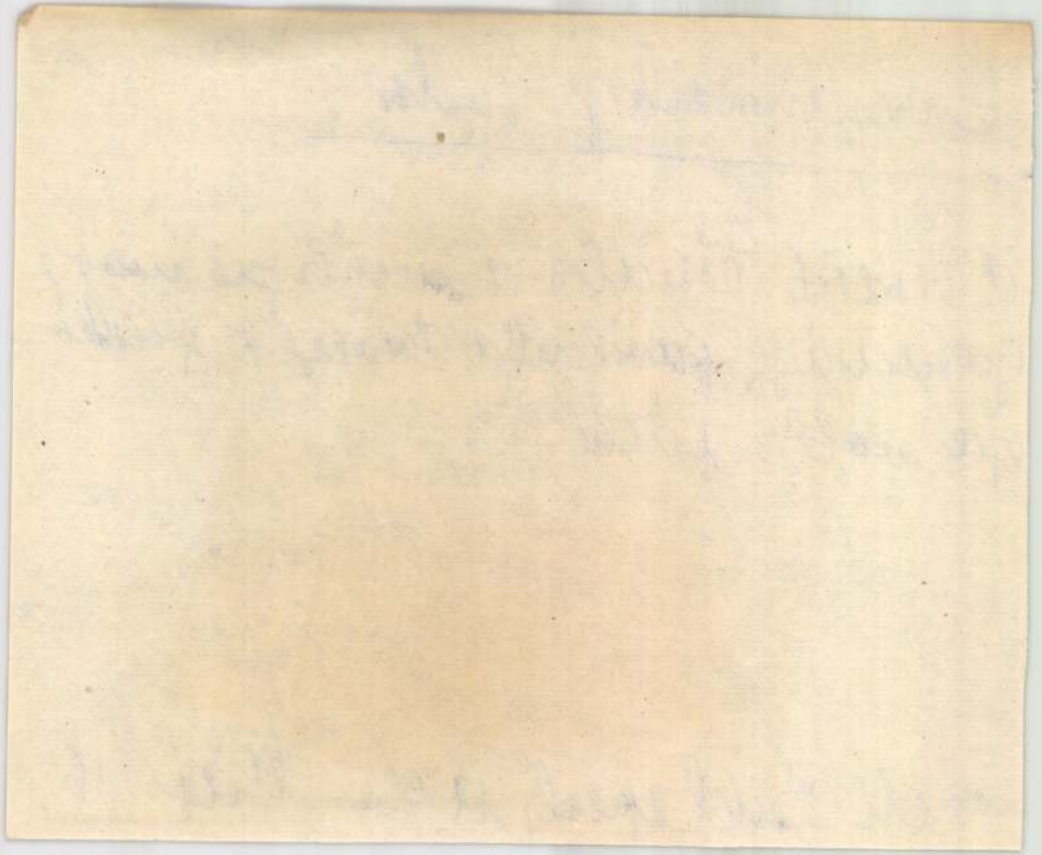

Domanovszky Endre

Szerepelt az indiai első magyar képzőművészeti kiállításon.

Bp. 1967. jan. 31.

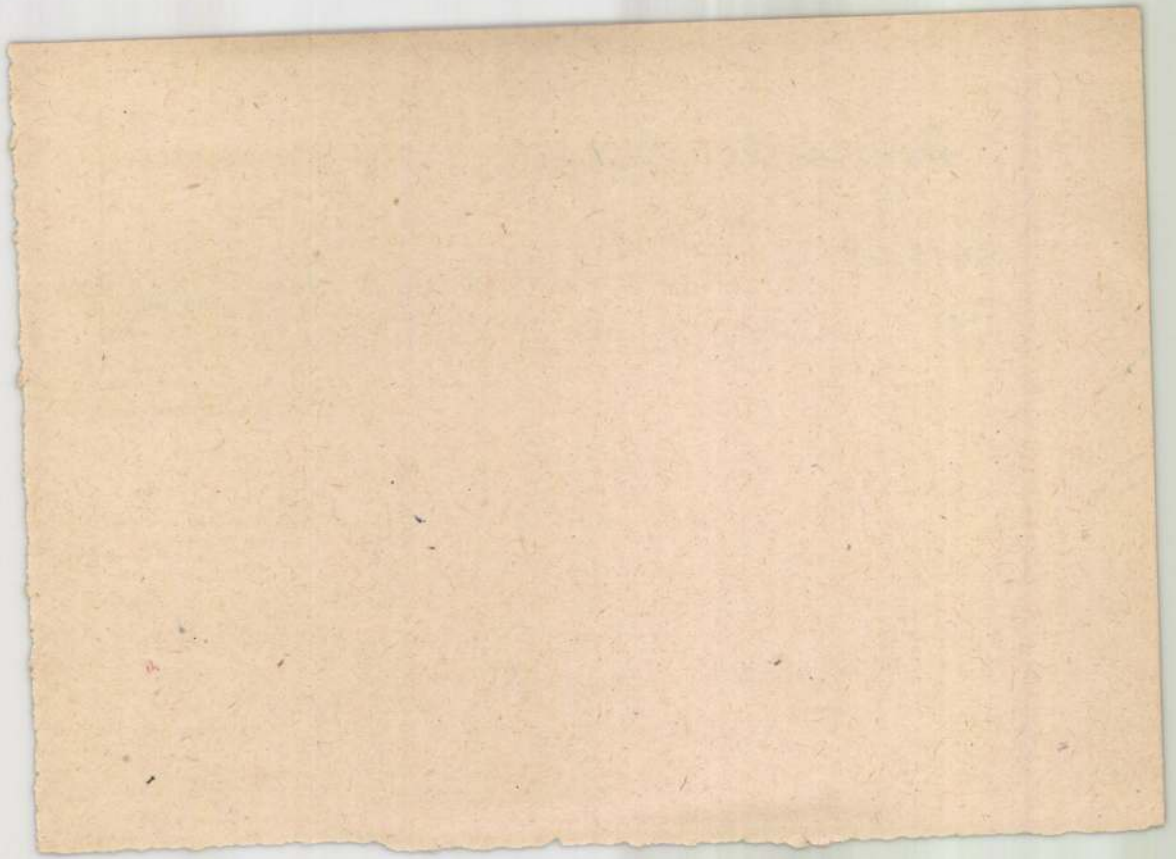

MDK.

Domanovszky Endre

Képvásárlási hirek

Dunántuli Napló 1966 dec.25.p.11.

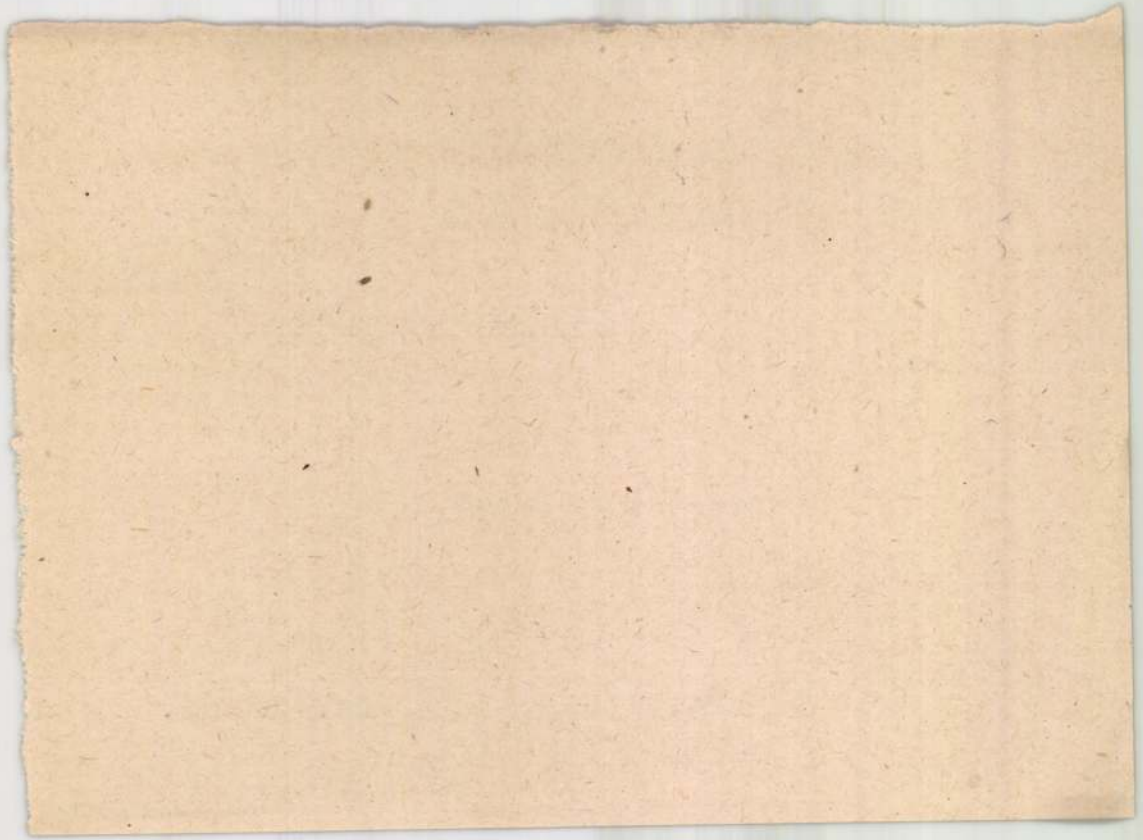

Domanovszky Endre MDK

Előadás előtt, olf.

Micsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Domanovszky Endre

festő

koll. kiáll-

irod.

Ujság. 1936. febr. 16.

(c. a.: Az Ernst-muzeum csoportkiállítása.)

BÁRT

BYRD

Domanovszky Endre

festő

koll. kiáll. Ernst.

vód

Ujság. 1937. dec. 31.

(e. a.: Az ujesztendő
első művészeti kiállítása.)

Cannabae L. n. VI. 107, 108,

Domanovszky Endre

írod

lásd

ahrhundert.)
in der Küche).
×10 cm. Ovális.

ahrhundert.)

×10 cm. Ovális.

VIII. Jahrhundert.)

ahrhundert.)

ert).
nczur Gyula hagyatékából.

elfte XVIII. Jahrhundert.)
nes vornehmen Mannes).

, II. Helfte XVIII. Jh.)
Bildnis des Grafen Franz Nádasdy).

Bélg

Ujvári: Lyka Emlék – Környv

A táj az újabb m. feltételben.

1944

289.1

Felsőolasz, XVIII. sz. vége. (Ober

151. HÁGÁR A PUSZTÁBAN.
Pasztell. 18×23 cm.

Fényes Adolf, szül. (geb.) 1867.

152. TÁJKÉP KUNYHÓVAL (L
Vászon (Leinwand). 51×38

Ferenczy Károly (Karl), (1862—19

153. SZIESZTA.
Vászon (Leinwand). 124×14

Ferenczy Károly (Karl), (1862—19

154. A TÉKOZLÓ FIU (Der ver
Vászon (Leinwand). 115·5×1

Ferenczy Károly (Karl), (1862—19

155. CIGÁNYOK (Die Zigeuner).
Vászon (Leinwand). 48×47

Feszty Árpád, (1856—1914).

156. ÖREG MAGYAR PARASZT
Vászon (Leinwand). 60×50

Field, (XVIII—XIX. sz.) Wheatle

157. ATYAI INTELMEK (Väterl
Színes rézmetszet (Farbige

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

NEMZETI SZALON
MŰVÉSZETI EGYESÜLET

NYOMTATVÁNY

3 f
bélyeg

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrnőnek

Budapest

41.947. — K. M. E. Ny.

MEGHÍVÓ

A

MAGYAR MŰEMLÉKI KIÁLLÍTÁS

MEGNYITÁSÁRA 1942. NOVEMBER HÓ 25-ÉN, SZERDÁN D. U. 6 ÓRÁRA
A NEMZETI SZALON V. ERZSÉBET-TÉRI HELYISÉGEIBE.

GRÓF ZICHY JÁNOS
A NEMZETI SZALON ELNÖKE

GEREVICH TIBOR
A MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGÁNAK ELNÖKE

HUBAY CEBRIAN ANDOR
A NEMZETI SZALON IGAZGATÓJA

A KIÁLLÍTÁS DECEMBER 8-ÁN, KEDDEN ZÁRUL. MEGTEKINTHETŐ NAPONTA 10-TŐL 4-IG.

Domanovszky Endre

l.

Szabad Művészet

1950. 187. l.

Végvári L.:

A Munkácsy-iskola

"La stolta contaminazione tramviaria„ al Corso Vittorio Emanuele.

Domanovszky Endre

Jestő

Ivód

Ybl Ervin:

Képzőművészet

Budapest, Szemle

1937. jan. 110. l

ÓRADOBOZ,
réz, XVIII. század.

ZSEBÓRA,
nagyméretű, ezüst, XVIII. század.

IRÁNYTŰ, XVIII. század.

TEXT

GOBE

KRISZTUS A KERESZTFÁN, (201. kép)
Tournai, XV. század utolsó negyede. Tervezője valószínűleg nürnbergi mester Pleydenwurff vagy Wolgemuth köréből.
Restaurálta 1928-ban Kiss Jenő és Béla.
Gyapjú, 240×170 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Radisics Jenő: Az Ipolyi-gyüjtemény falkárpitjai és keleti szőnyegei. Művészi Ipar,

Domanovszky Endre

festő

vrod

R. Sz. T. Kiállitások.

Uj Magyarság 1941.

márc. 19.

dupl

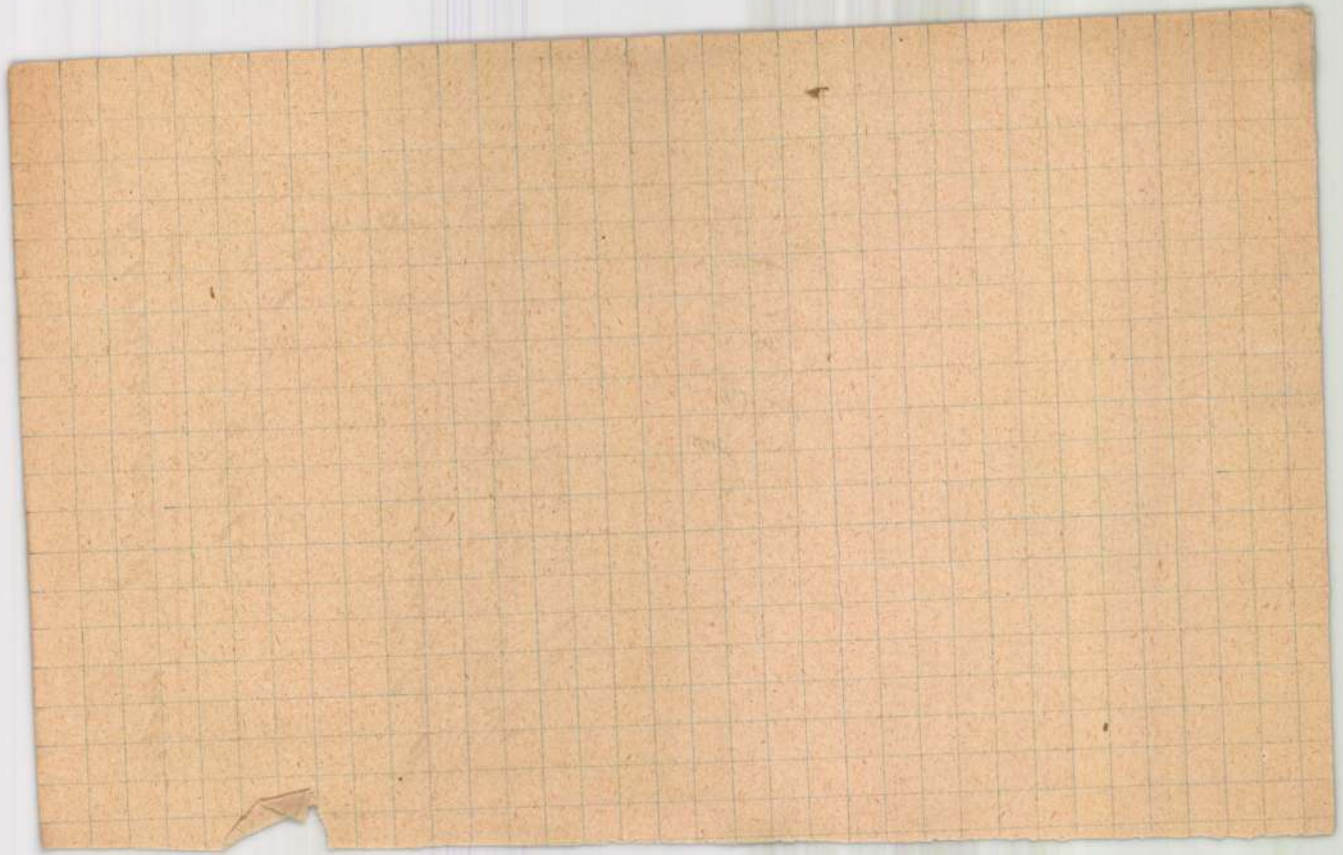

Domanovszky Endre

cod

(f.j.) Négy festő és egy szobrász gróf Almásy Teleki Éva művészeti intézetében. Pesti Hirlap. 1941 márc. 18.

dupl

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

A magyar politikai közél
gyakran hivatkozik Szent Istvá
Szent István király politikáj
állameszme stb. állandóan emle
arra mutatnak, hogy a magyar ke
jának alakja 900 év óta sem hal
emléke elevenen él ott és hat
embernek ismernie kell tehát a
kort, melyben élt és küzdött, a
kított és azt az Európát, melyn
biztosítani akarta. Ezt a sok
az Emlékkönyv, melyet Serédi Ju
szerkesztésében a Magyar Tudomá
kiválóbb magyar történetírók kö
kötetben. Meggyőződésem szeri

Domanovszky Endre

Koll. Ziáll. Almásy –
Telekinél 1943
máj.

Magyar Nemzet
1943. máj. 2.
(Két kiállítás.)

IV.

A LÉLEK FÉNYE

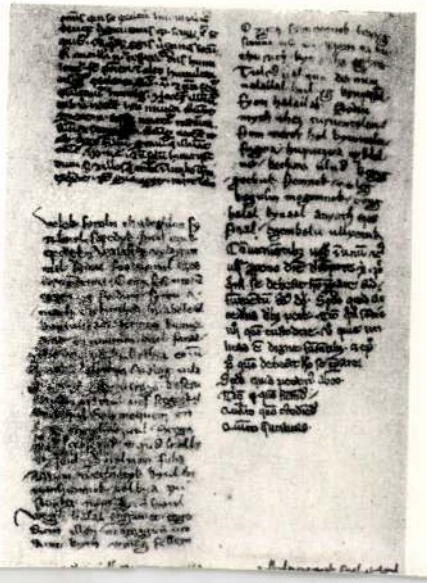

ÓMAGYAR MÁRIA-SIRALOM

Domanovszky Endre

rajzai repr.

Budapest c. lap

1947. febr. 27.

Kipell

Bu

Den
Hochwürdiger
Römisch katholi

Ich bitte hochac
~~Bücher~~

Domanovszky Endre

Szabad Művészet

1952. ~~7~~ (300 -301) 1.-

Csek M.: Arckép kiállítás

(D. Arcképe Rákosi Zoltán tól)

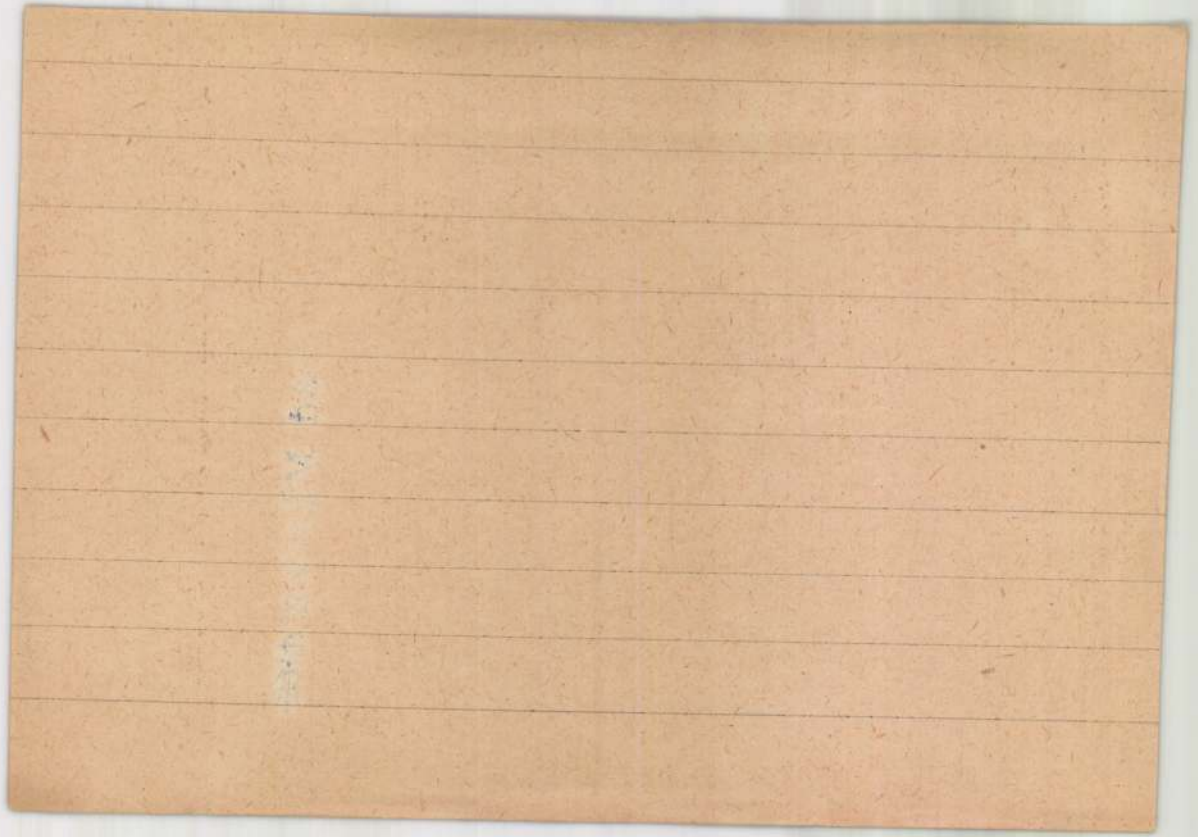

Pécsi nyári műv telep kiáll

1930 aug-szept (Pécs):

Nő hegedűvel, of

Kötyök } Temp
Akt I }
Olvasó nő }
Piros pöttyök
Vásár
Tájkép

1932 aug

kedjék,hogy a hátralékos 90.-pengőt
meg. Az első részletet 30.-pengőt
it a következő két hónapban fogom meg-

sen csak akkor kérem átadni, ha az
azokat ott tartani kellemetlen vol-
ek, vagy a levelem átadója is elhoz-

lásan köszönöm, maradok

tisztelő hive:

rendőrfőfelügyelő.

V.ker.Vadász utca 14.sz.

Domanovszky Endre

festő

irod.

Farkas Zoltán

Budapesti levél.

~~Forum~~ FORB. (Magyar vér)

1936. 22. P.

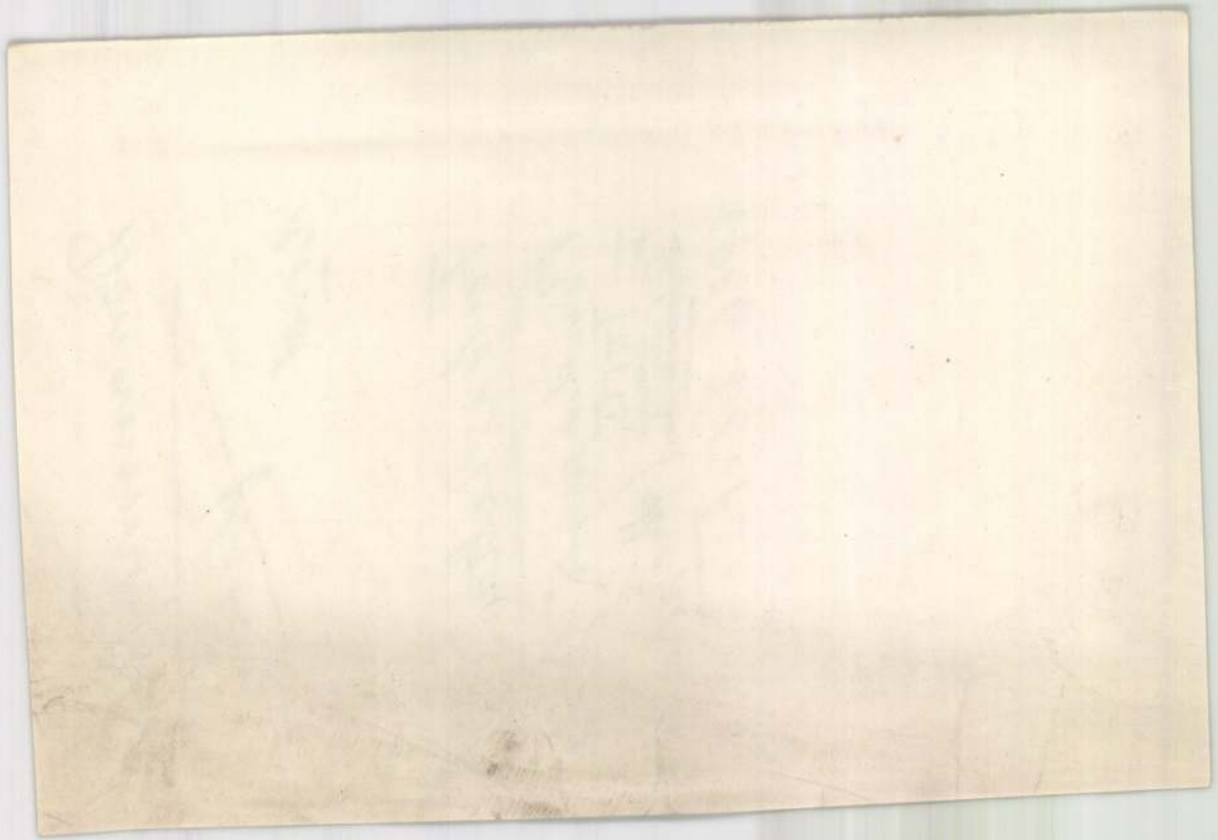

Domanovszky Endre

~~Kolt. kiáll. a Múvész Galériában 1948. febr.~~

Bálint Endre:

Három kiállítás.

III. Kortárs - 1948. febr. 15.

Domanovszky Endre

Koll. kiáll. a volt
Ernst Múzeumban
1943. máj.

Esti Kurír

1943. máj. 1.

~~Közoktatási miniszterium, olaz~~

TV. 167

Domanovszky Endre

koll. kiáll.

cród

Szegi Pál: Öt festő és egy szobrász gróf Teleki Éva művészeti intézetében

Magyar Csillag

1943. I. 630. l.

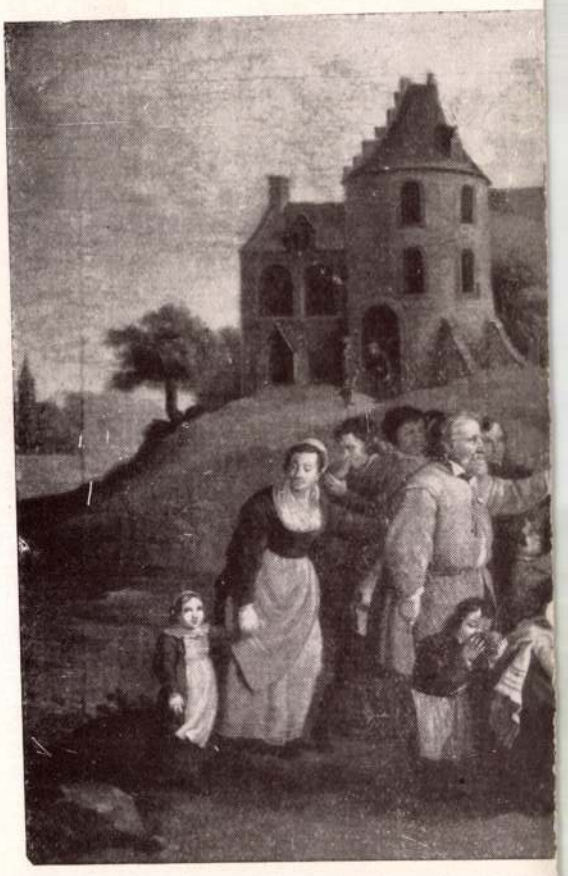

(Domanovszky Endre)

cikke

(?) A gobelinről.

Alkotás. 1947. 9-10. sz. 33-34. l.

1 t.

Vidóczy Sándor

főapáti irodaigazgató.

H T I B O R urnak,

rsz.Bizottsága elnöke stb.

B U D A P E S T

IX.,Rákosi-u.10.

DOMANOVSZKY *Endre*, festő, • Budapest 1907 jan. 23. A bpesti képzőművészeti főiskolán tanult, ahol utóbb Glatz Oszkár tanársegéde volt. A Szinyei-Társaság tavaszi szalónjában kitüntető elismerésben részesült. 1929. koll. kiállítása volt az Ernst-múz.-ban.

K. G. I. 2521

16

1414. A. Willaerts:

Sz. Antwerpenben 1577-be
Tengeri tájkép.

Balról ül a halász és neje,
féle halakkal, melyekből több a f
nő közeledik. Ez utóbbi fején lap
jók közeledtek, a parton két, gerer
vitorlákkal és körülötte foglalato
asszonyok és férfiak beszélgetnek
előtérből ketten mennek feléjök, k
hord magánál. A földön hár
férfi rákot fog. A háttérben balra
lommal. Alól balra a mester

Fa, méretei 53: 86.5 cm.

Vétetett 1896: VI. 30-án Go
Elszámoltatott 1897: III. 1
Az elszámolást elfogadta 18
(269-97)

904: IV. 26

4580-97

Domanovszky Endre

l Szabad Művészet

1950. 210. l.

archeppel

Lugi P.:

Hogy az kétültek művészeink az I. M. képzen. kiáll-ra

es

adra megy

Domanovszky Endre

1926-30-ig a Képzőművészeti Főiskolán,
Glatz Oszkár tanítványa, majd később
Olaszországban tartózkodik tanulmányúton;
1929-ben mutatja be először műveit.

L'art de la Hongrie du X au XX siècle,
Paris, kiállítás, katalógus. 1966.

M.D.K.

DOMANOVSZKY Endre festő

1952)

Művért. Bogányi Cábor: Az első Magyar képzőművészeti kiállitás 123. l.

123.

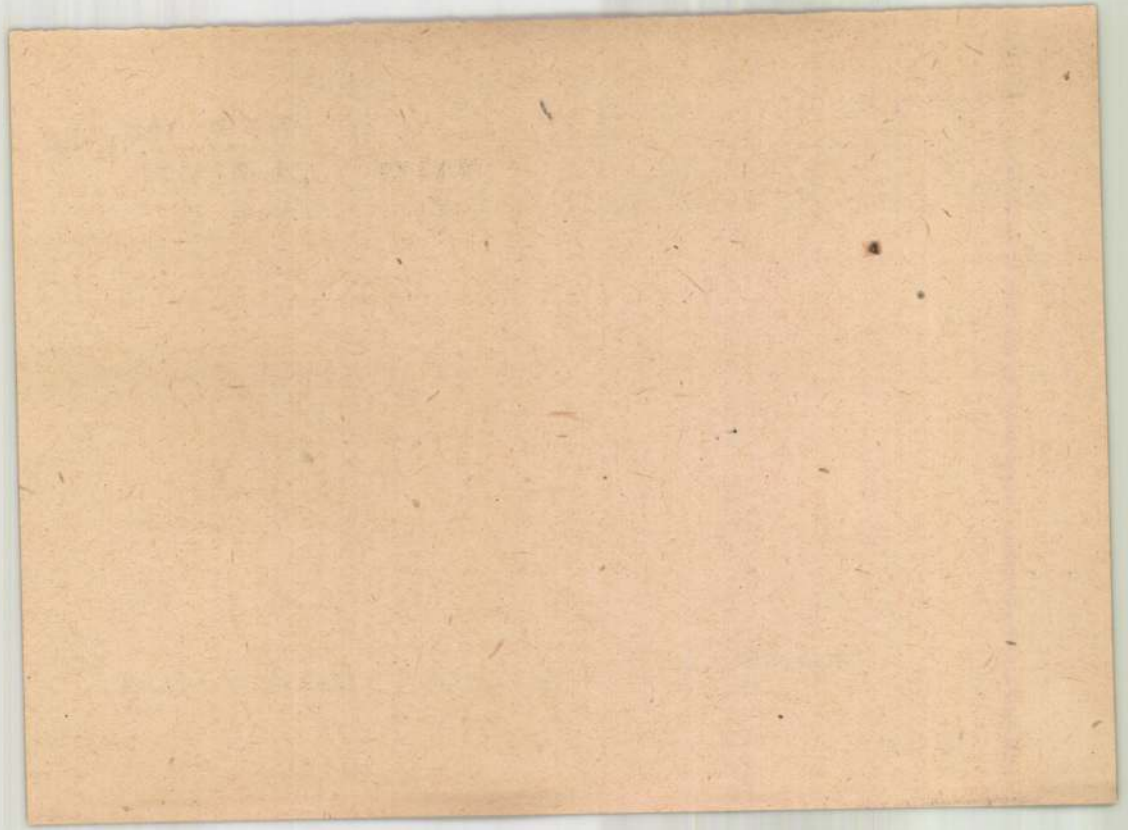

Domanovszky Endre

festőm.

Nonlopi: 3 kiállítás; Szép m. Múzeum grafikai ort.

Nepszava 1955. okt. 30, 83 évf. 256 n. 4 l.

Domanovszky Endre festő

Nonlopi: képzőművészetünk 10 éve

Népszava 1955 május 22, 83 évf. 119 n.

4 l.

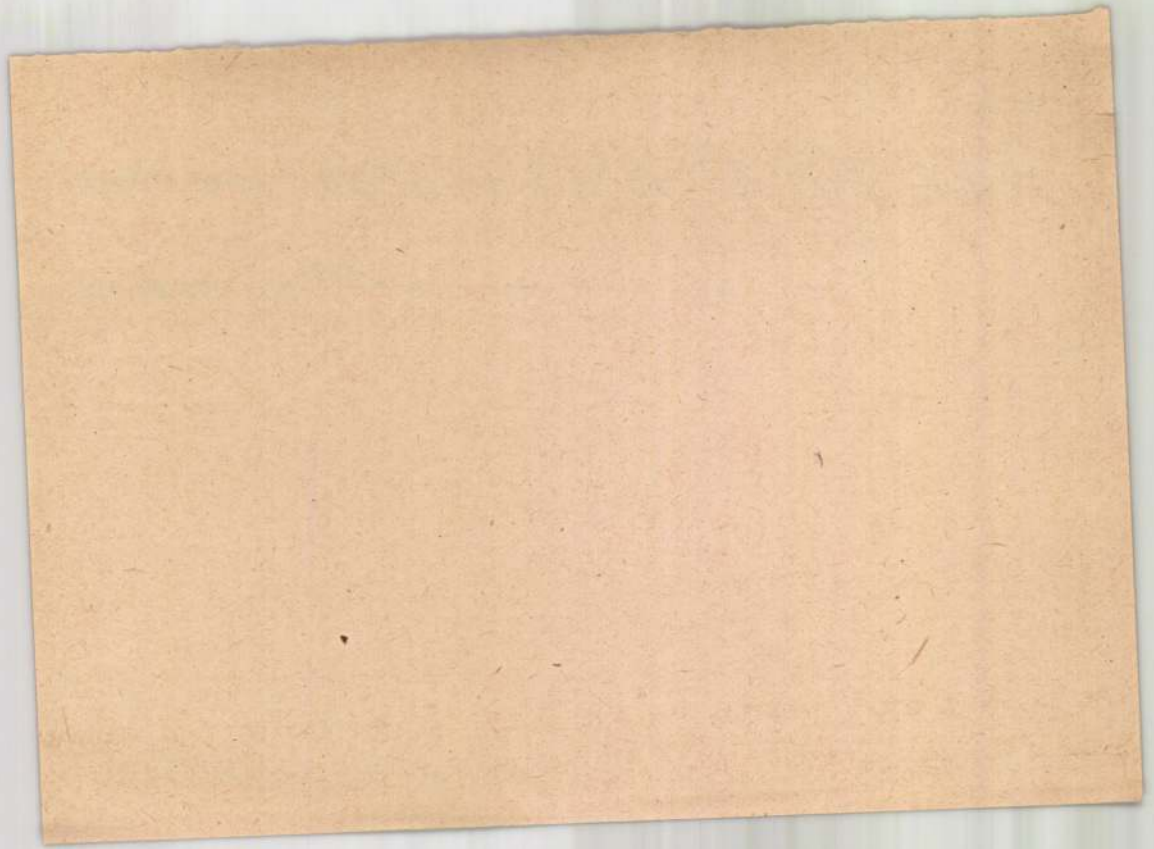

Domanovszky Endre

Olvonterów

dij a Varsói VIT-ou

NN: Ujalb mappor sikerek

Nepszava 1955 aug 7. 83 ésf. 185 n. 5 l.

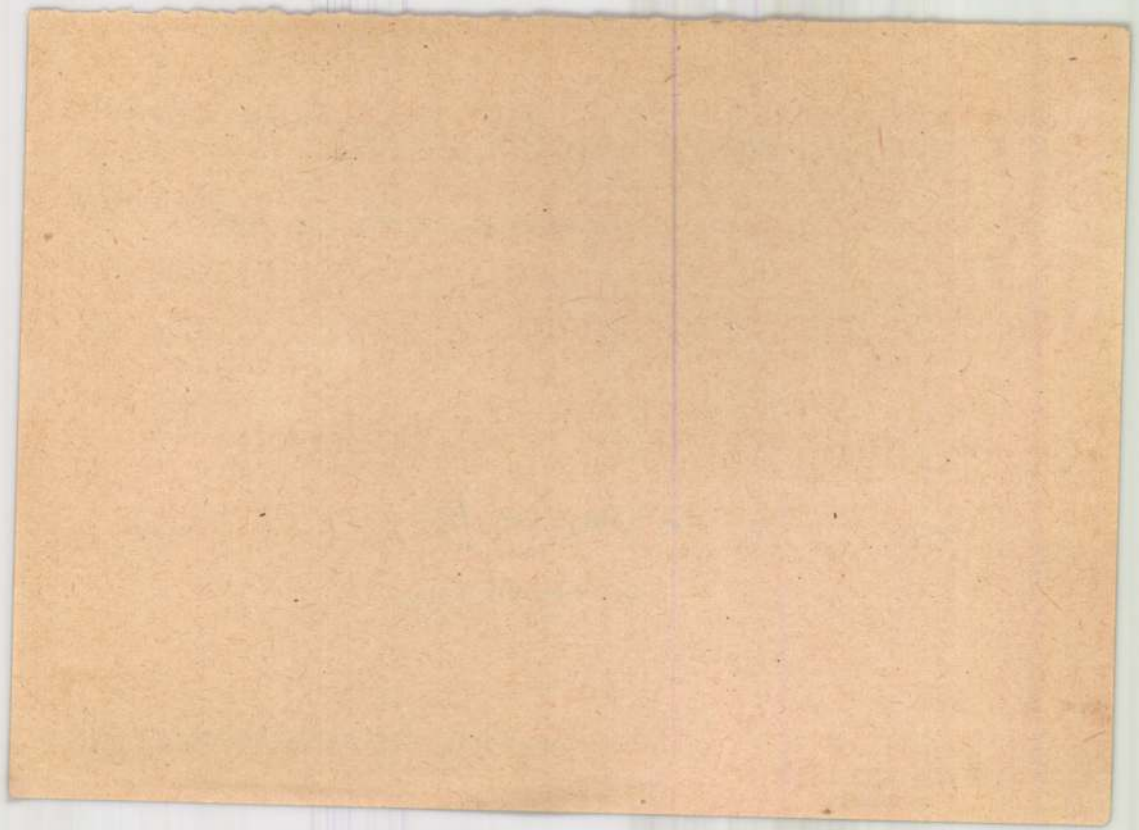

Domanovszky Endre festőm.

Olvasztárok, olajf.
készülődés "

Czifka P: A kép zöm. kiáll. festm. és grafikái
Művelt Nép 1955 szept. 3 n. jan. 16, 12.

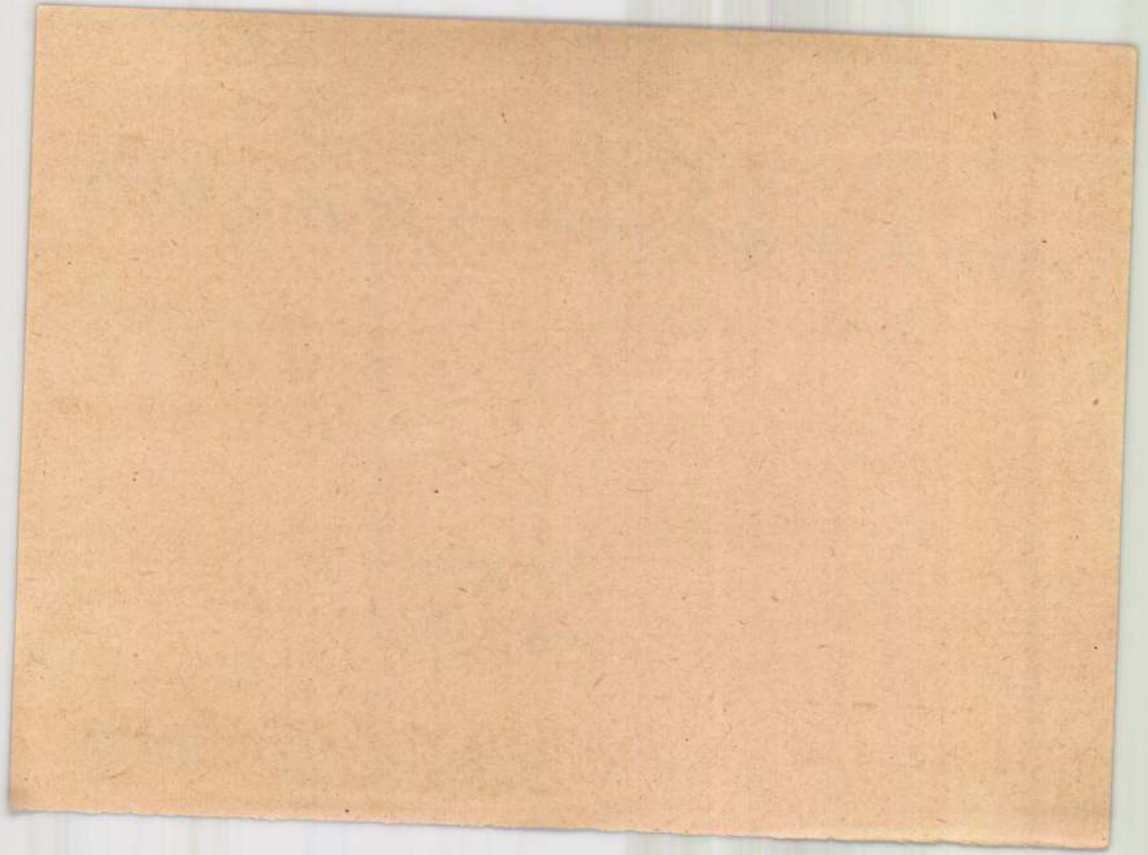

MDK

Domanovszky Endre

Iparművészeti Isk. Évkönyve. 1880.-1941. Bp. 1942.
XV-XVI. l. Képek

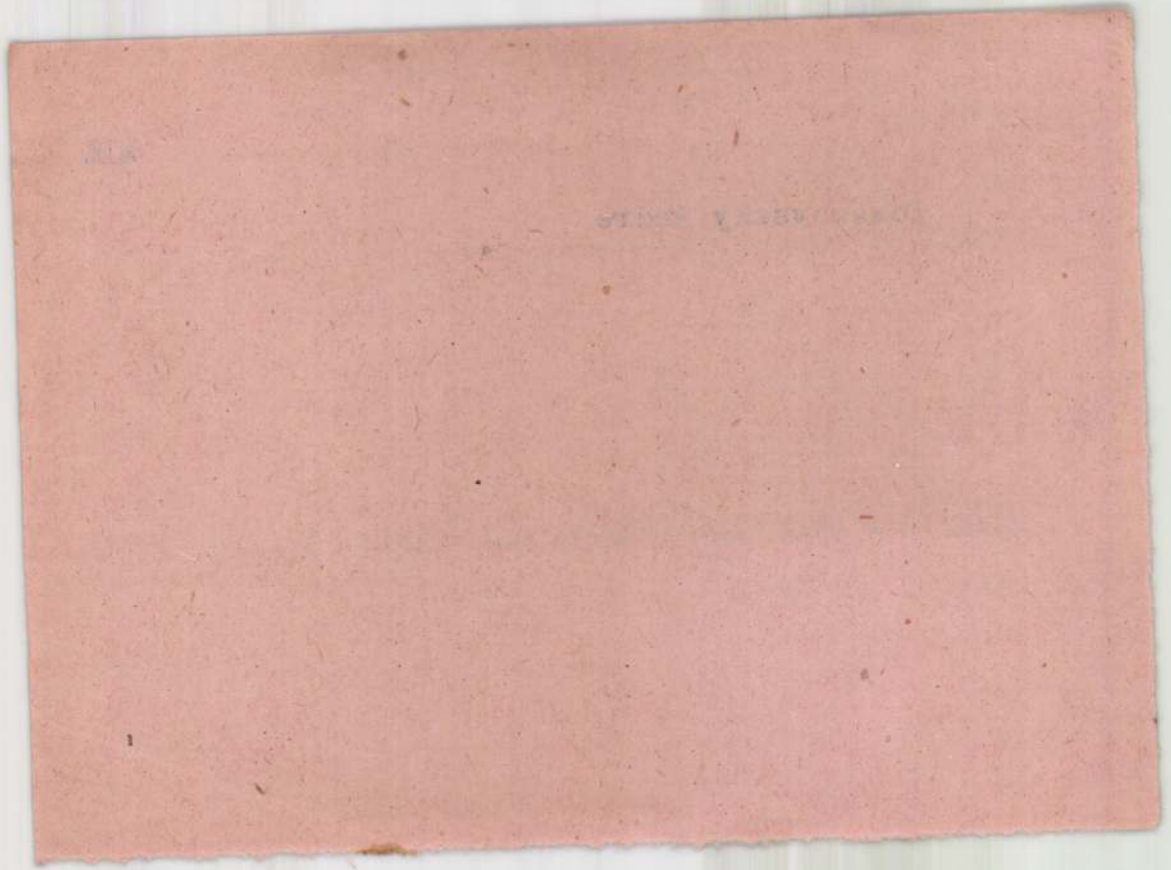

MDK

Domanovszky Endre

tanár

Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 23 l. kézzx

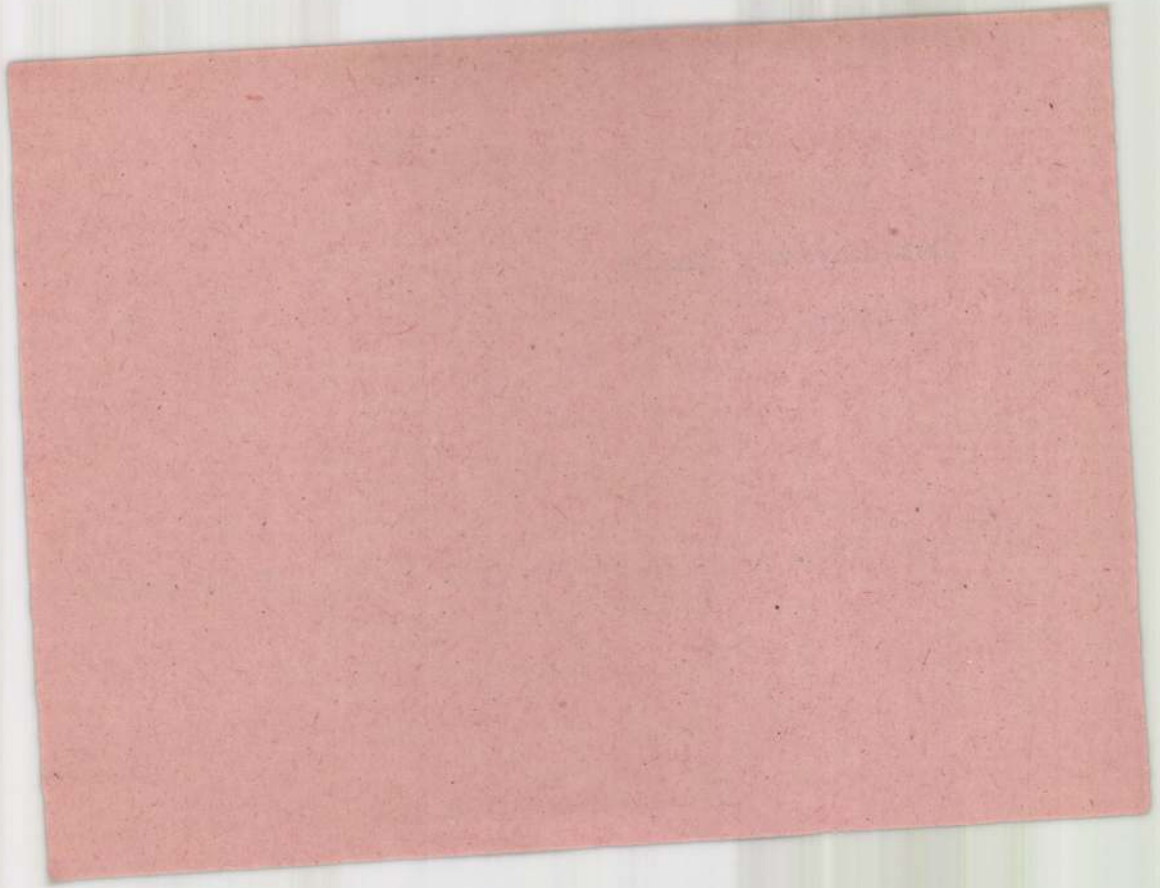

MDK

Domanovszky Endre

Dutka M: A IV. M. Képzm. Kiáll. festményei. MN.
1954. jan. 10. 5 l.

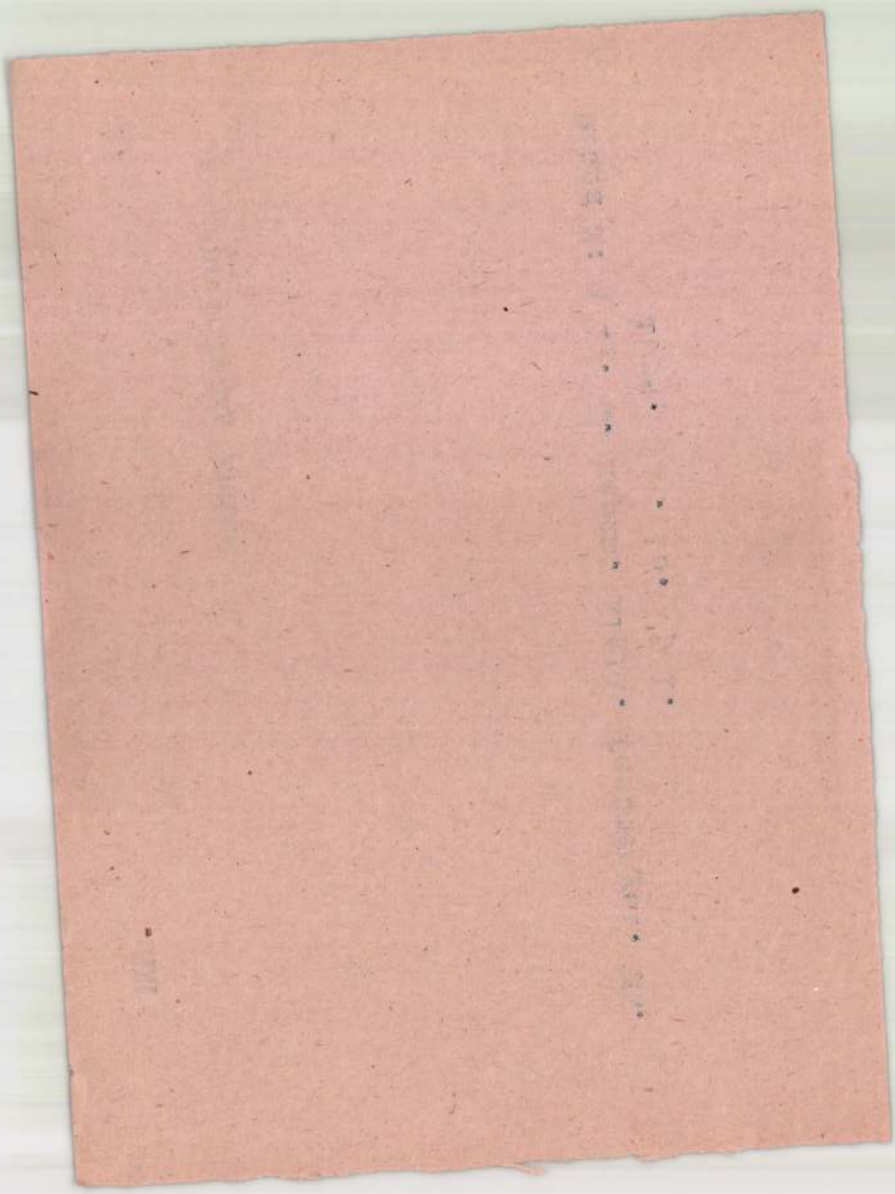

Domanovszky Endre

Kovács László: A Harmadik M. Képzmk. Kiáll. SzNK
SzN. 1953. jan. 9.

MDK

Domanovszky Endre festümüv. lo.ooo frt

Az 1953. évi Kossuth-dijasok. SzM. 1953. már .16.

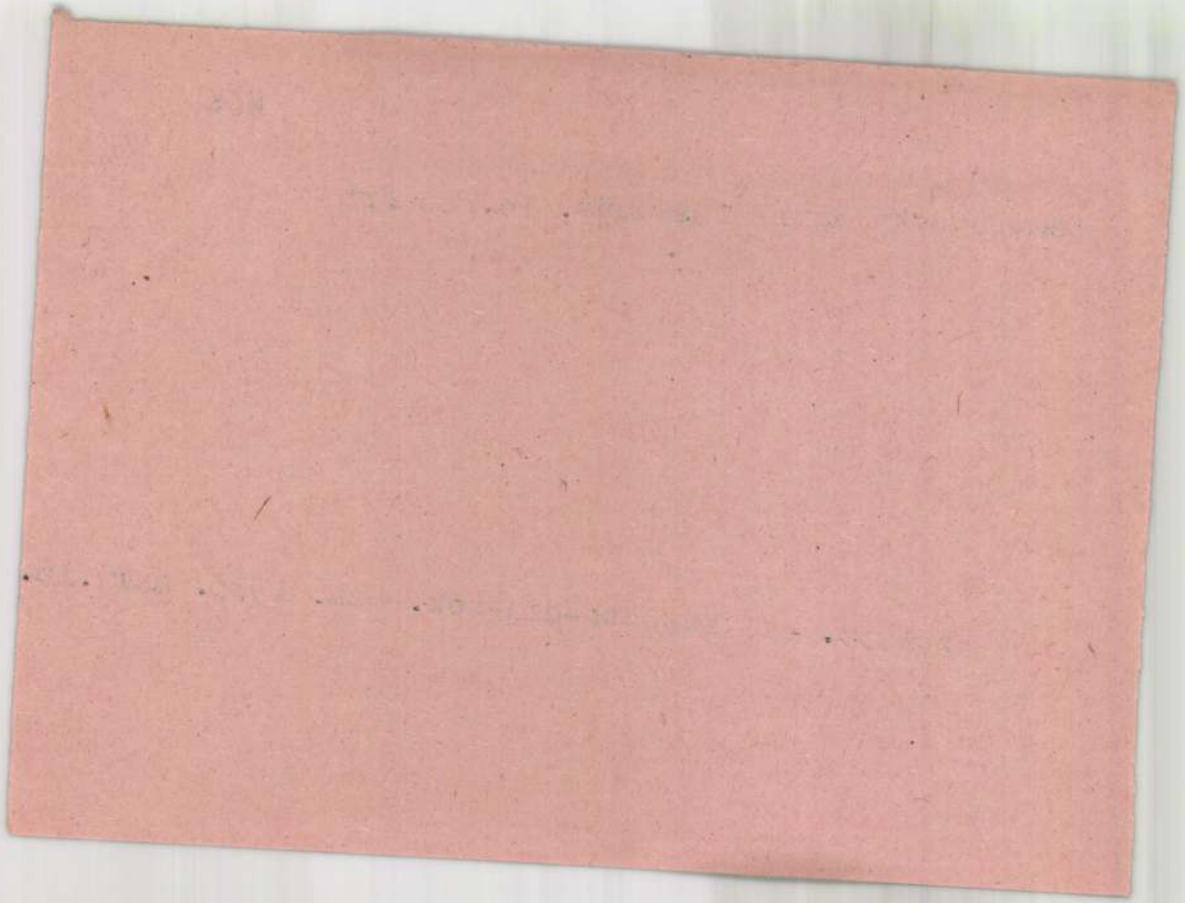

MDK

Domanovszky Endre

Pogány Ö.G: Az Első M. Képzőműv. Kiáll. Szabad Nép. 1950. szept. 8. 6 l.

M. D. K

DOMANOVSZKY Endre festő

Művért. 1955. 1. 12.

Végvári Lajos: Tíz év kiállításai 83. l.

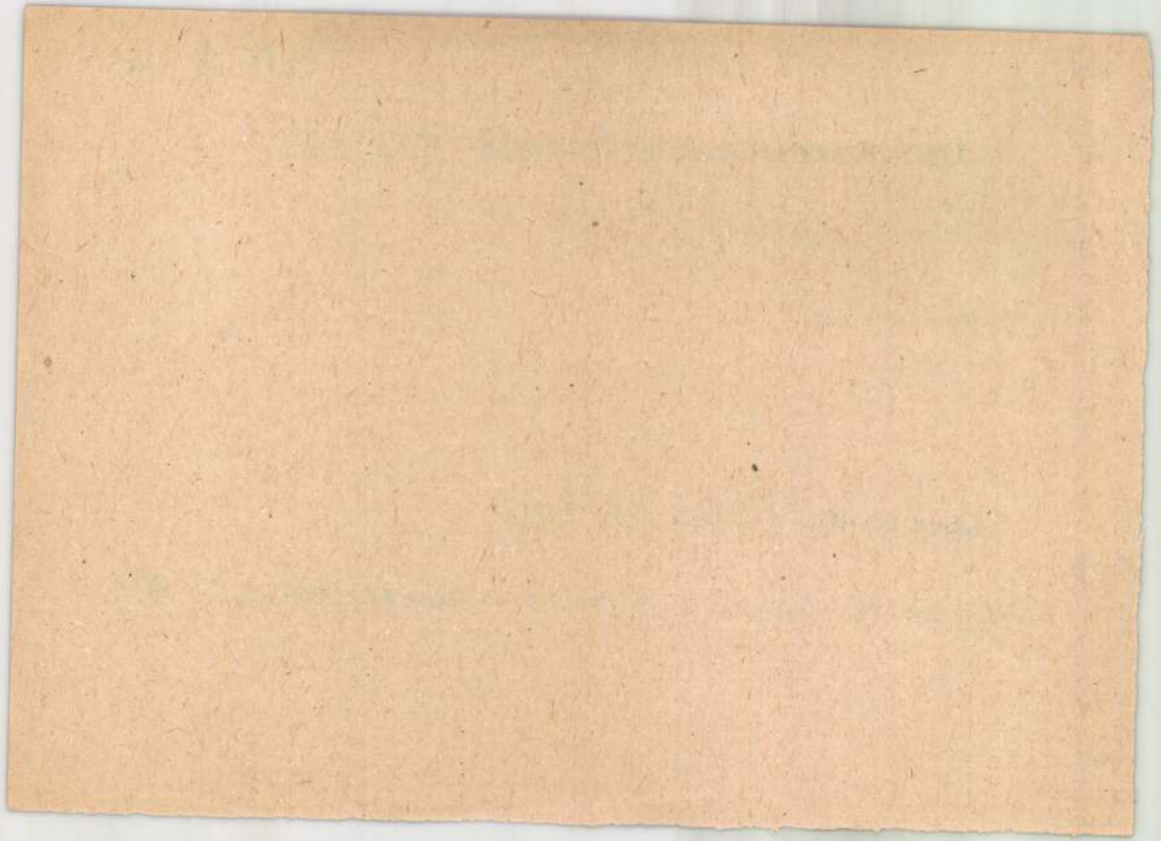

M. D. G.

DOMANOVSZKY Endre festő

Lászlóátadás

Művészet. 1952.
Pogány Ö. Gábor: A II. Magyar Képzőmű-
vészeti kiállítás után. 156. l.

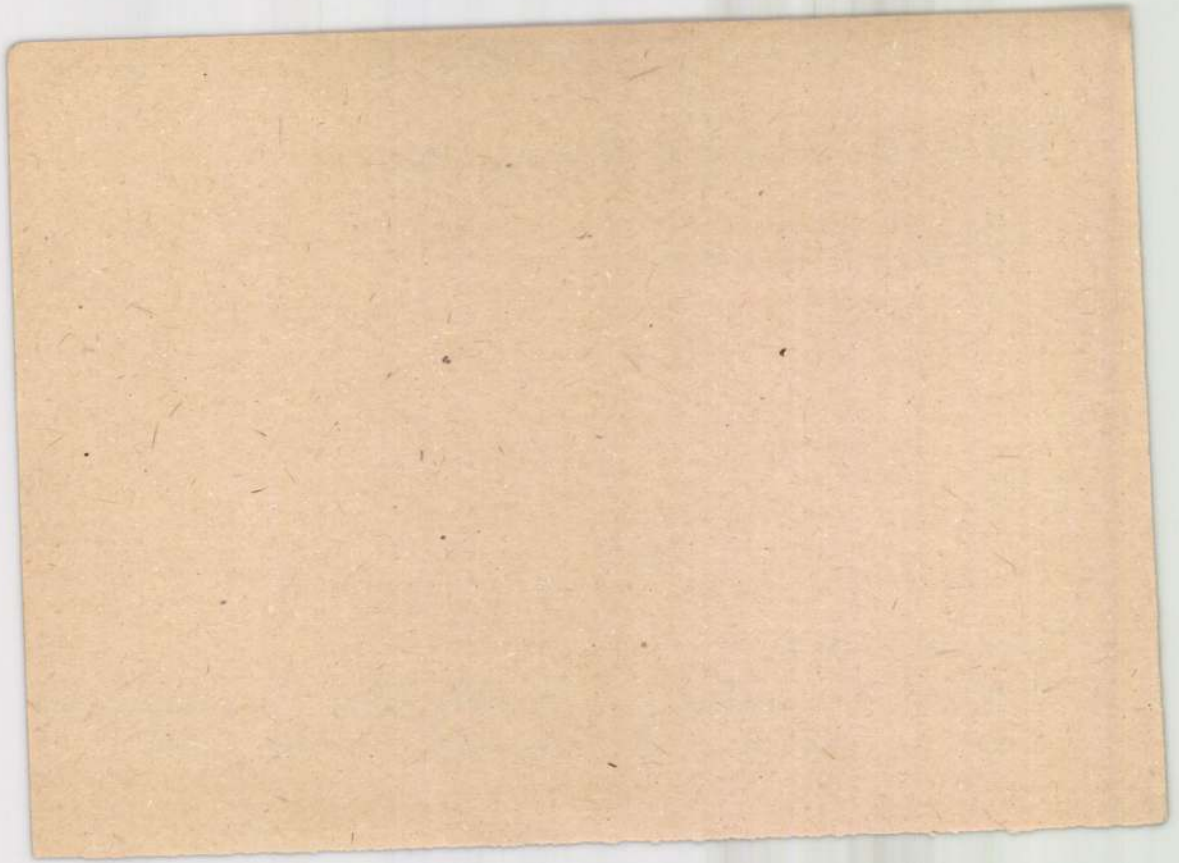

Domanovszky Endre MDK

röviden beszél tanárárol
Glatz Oszkárról, külföldi utjairól, formaproblémáit
ról, gobelin festéséről, a sztalinvárosi freskóról.
Bemutatja uj müveit:
"Ébredés" repr 14.o.
"Sárgaruhás nő" repr 15.o.
"Olvasó nő" repr. 16.o.
"Interiőr csikos garniturával" repr. 17.o.

Cifka Péter: Domanovszky Endre mütermében.
Müterem: 1958. i. évf. 6. sz. 14é 17.o.

Damo

Domanovszky Endre MDK

sz 1958-as velencei biennálén kiállit.

Müterem 1958 I.évf. 6. sz. 45.o.

MDK

Domanovszky Endre

Favágók, olaj
Önarckép, "
Jairus leánya,olaj
Tanulmányfej, "

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. kiáll. Pécs, 1932. márc. 18 **1.**

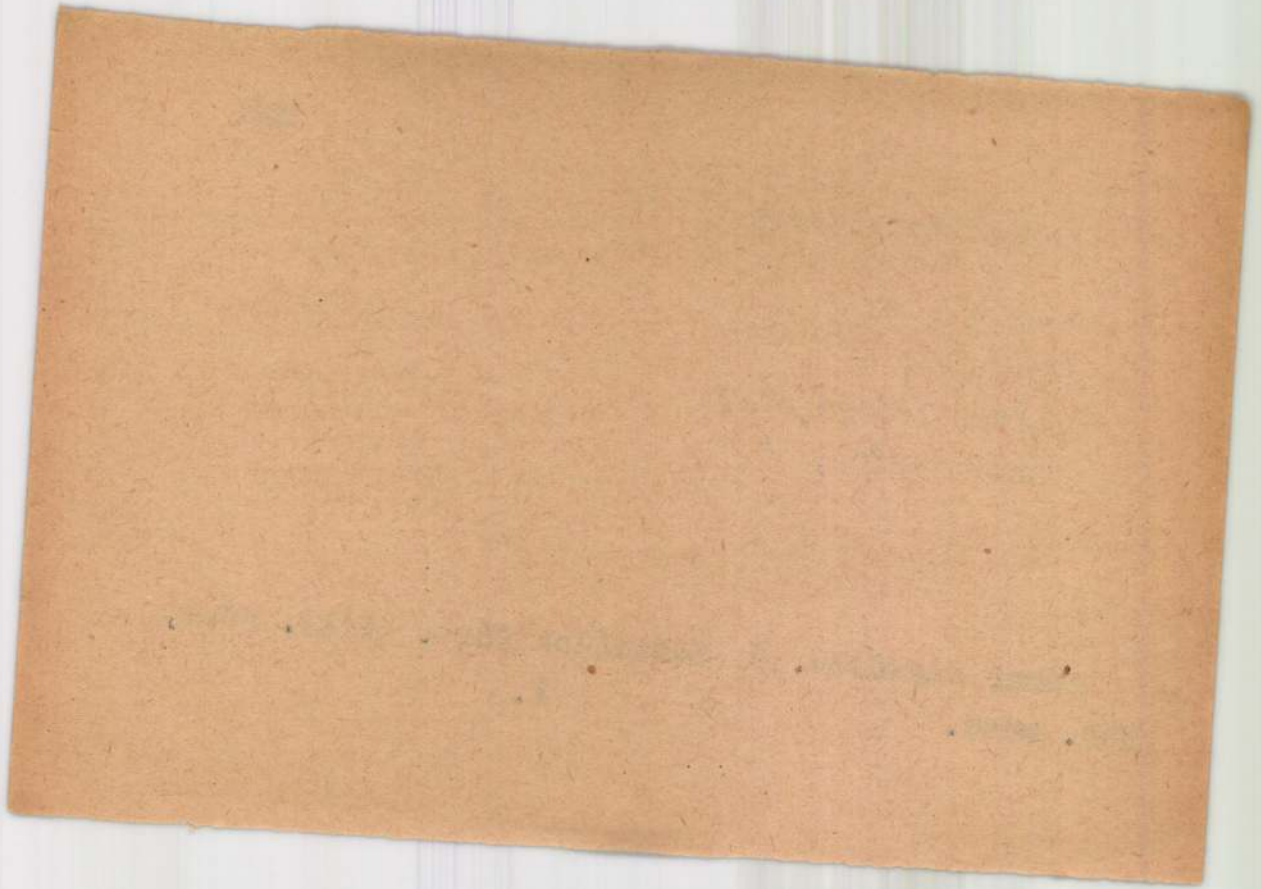

MDK

Domanovszky Endre

Pécsi Kapzómüv. és Hübarátok Társ. kiáll. Pécs,
1932, 6 l.

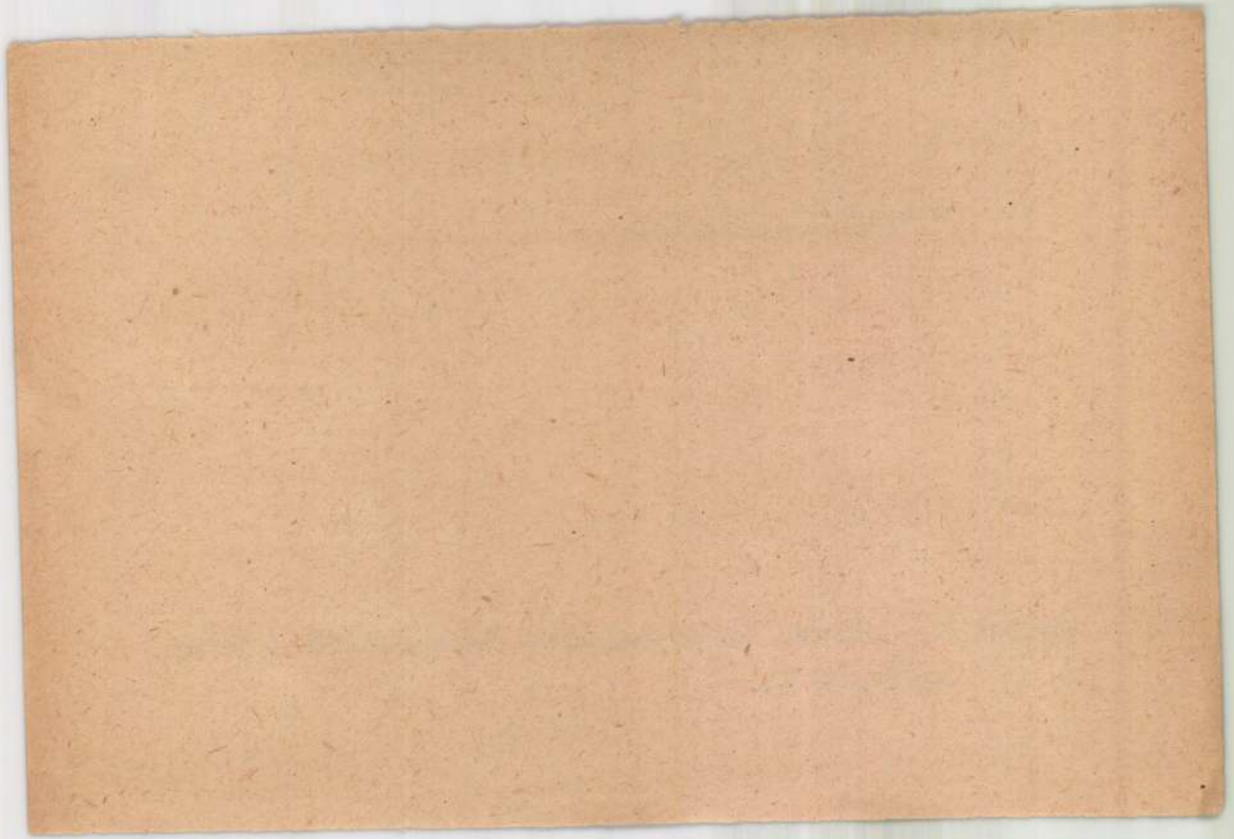

MDK

Domanovszky Endre festő

Szöveg-archiv anyagából

Dávid Katalin: A Művészettörténeti Dokumentációs Központ Adattára Művért 1957.VI.évf.4.sz.322.l.

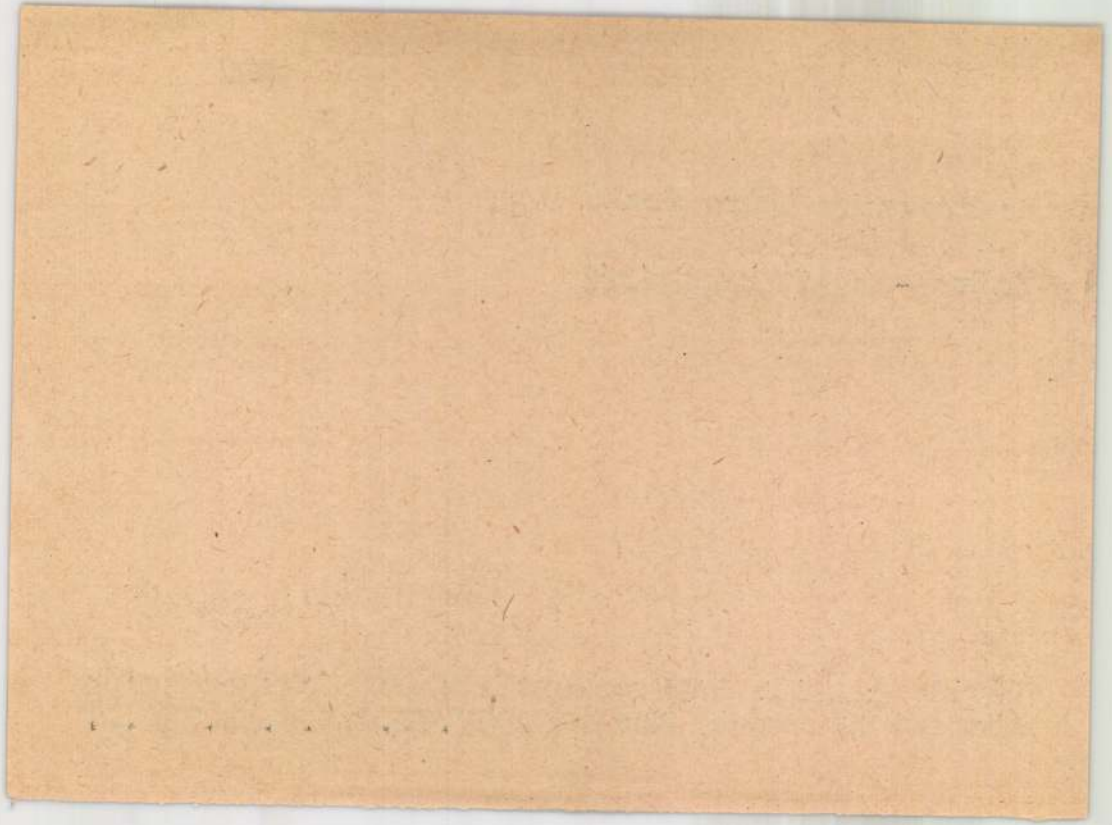

Domanovszky Endre, festő MDK

A Sztálin vasmü Igazgatósági épületének főbejáratán lévő freskója.

repr.

MagyÉp 1945-55.

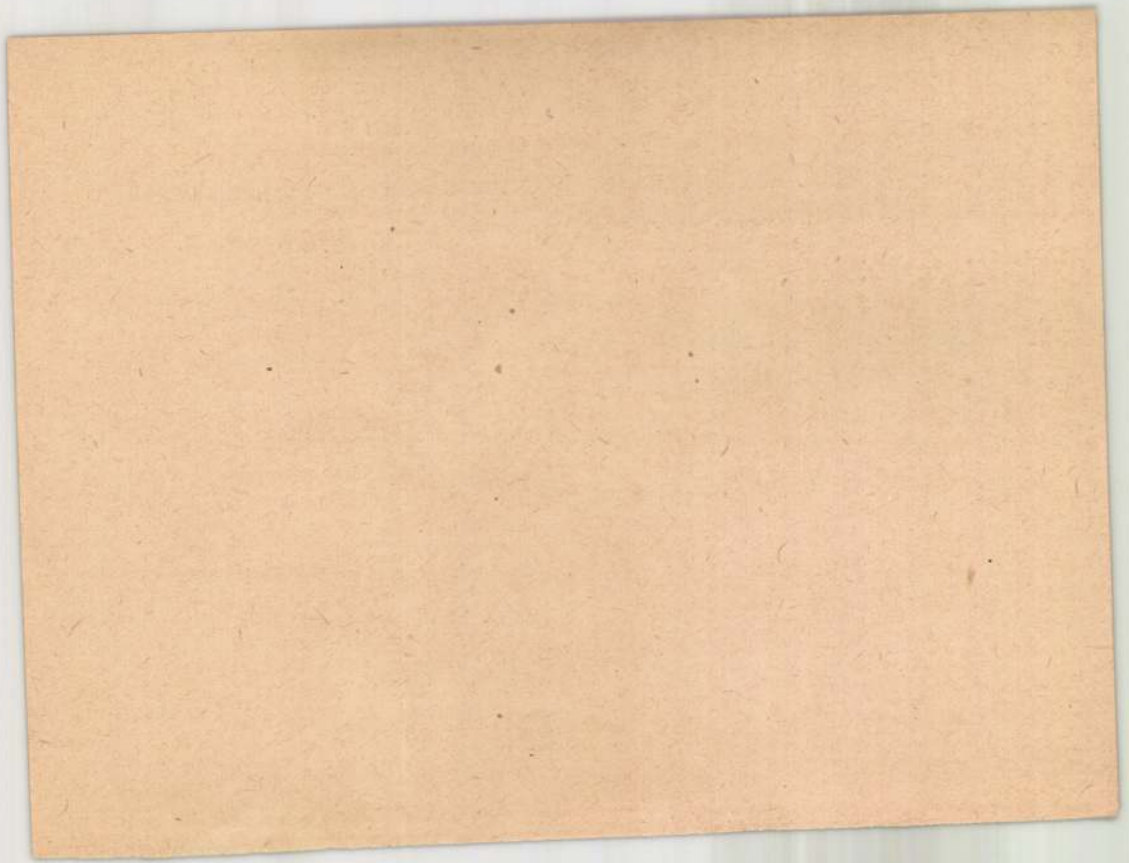

M. D. K.

DOMANOVSZKY Endre festő

Művért. 1955. 1. sz.
Horasztiné Fakács Marianna: Az Országos Szépművészeti Múzeum új szerzeményei 1945-1955.
8 g. l.

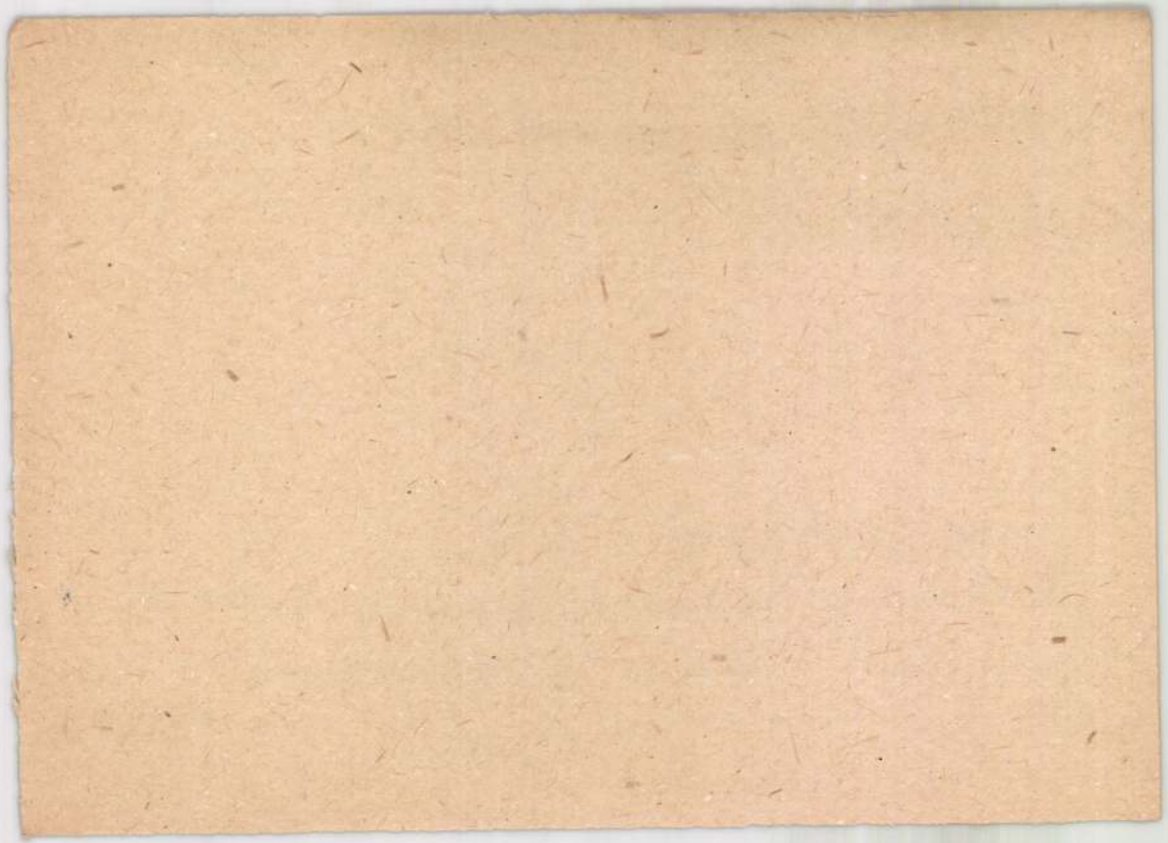

MDK

Domanovszky Endre (képzőművész)

II. díjat nyert a „Világ Ifjúsága" az V. VIT tiszteletére rendezett kulturális pályázatán. (más adat nincs.)

A „Világ Ifjúsága" az V. VIT tiszteletére rendezett kulturális pályázatának nyertesei.
Világ Ifjúsága, Bp. 1955. 10. sz. 29. l.

Domanovszky Endre

Ülő akt

Ernst-Muzeum CXXXI. /Jubiláris/ kiállitása.
1932. május, 13 1.

kedjék nevezettnek /Toronto T

fogásával megjelent a célt sz

Divald: Magya

Rados: Magyar

Szőnyi: Magya

egy-egy példányt megküldeni a

előadásokról a t. Bizottságo

közleményekből példányokat ki

Javaslatunkat

maradtunk,

Budapest, 1936

Hazafia

MAGYAR M

főtitkár

nem kell megengedni szives
is 3 részletbe fizethessem
mellékelten küldöm, a több
fizetni.

A képeket természete
egészet kifizettem, de ha
na, bármikor utána küldhet
hatja.

Szivességét ujból há

Pécsi képzőm Társ (4)

1934 máj
Fekete korsó
Nincsen kordók } of

1934 okt
Furulyaszó
Tavasz I
Virágok } of

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS POLGÁRMESTERE
KÖZMŰVELŐDÉSI ÜGYOSZTÁLY

Domanovszky Endre

Szabad Művészet

1951. 437. l.

Szegi P

A M. kadéma a
szabadságért

Iktatószám: 6

A vall. és közokt. min. szám

Budapest, 1921 dec

Domanovszky Endre

l.

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 324. l.

többszöt

320. l.

trefi P

a műfajok

gazdagsága.

néppel

A Vallás- és Közoktatásügyi Mini
a Magyar Nemzeti Muzeum Igazgató

Domanovszky Endre

l.

Szépmüvészet

1942. 43. l.

Y.Z.:

Az „1942" cap. kiáll.)

Domanovszky Endre

OKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM

Szabad Művészet

1957. 396. l.

Székely Z.:

A földalatti vasvasút stadion állomásának néprem. pályázata

(Kosárlabda és Népi Tánc mozaik Torvek)

és vissza megtett hivatalos u

ségeire Harminc /30/ pengő 8C

számla terhére utaljon ki. Bu

A miniszter rendeletéből: Dr.

A

Domanovszky Endre

Bőnyegtérv,
Nemzeti Szalon 1942
kiállítás

~~Repr.~~ -
Szépművészet
1942. 2. sz.

kép

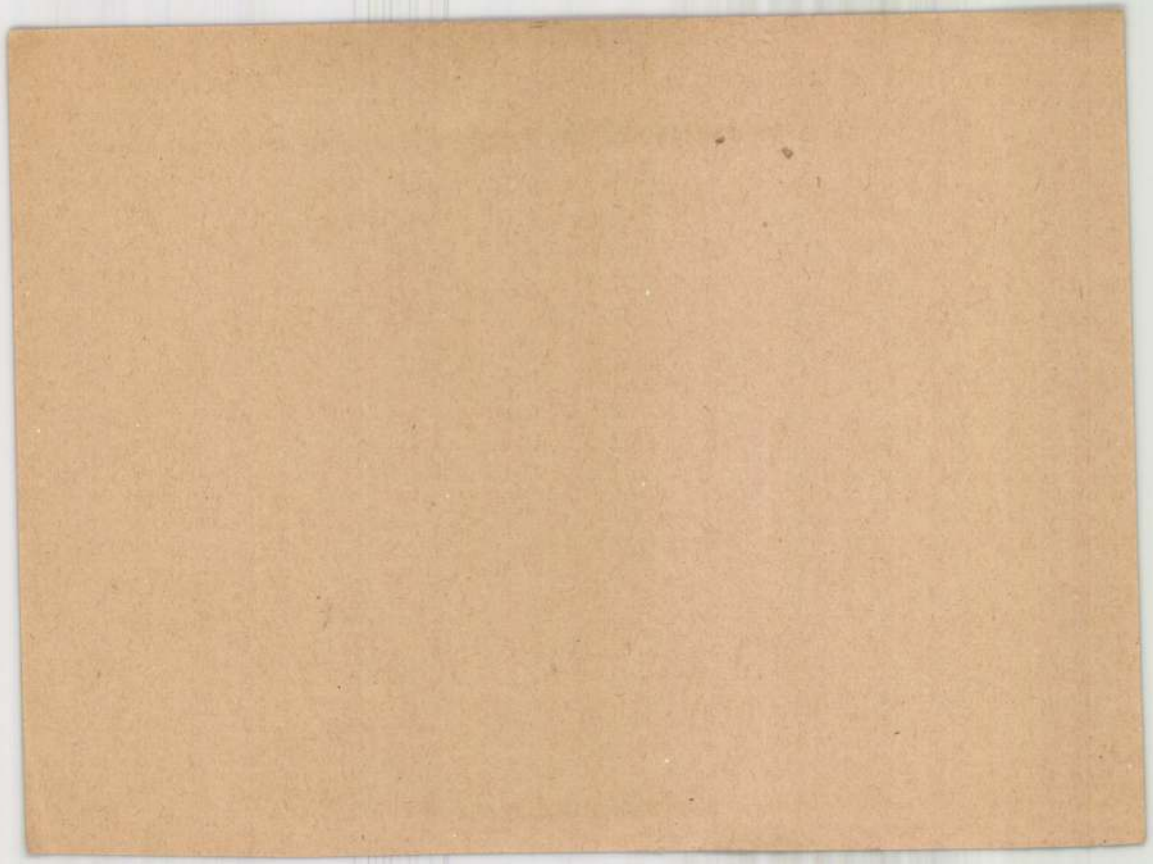

Domanovszky Endre

Koll. kiáll. gr. Almásy-Teleki Éva művészeti intézetében

Szépművészet

1941. 130. l.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Domanovszky Endre

l.

Szépmüvészet

1943.113.1.

[Alm.-Tel. Münit. hiáll.]

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Domanowszky Endre

l.

Szejm. Maz. Ewk.

VIII. 174. l.

1937

Budapest 5. Postafiók 118.

BUDAPEST 48 VIII 5 14 5

201.756 szám.

Műemlékek Országos Bizottság

Budapest

IX., Högyes Endre u. 1

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Díj átalányozva.

5334/1948.

Domanovszky Endre

festő

Stul. 1907.

A gobelinszövés számára készített kartonokat amelyeknek erőszen stilizált emberalakjaival, díszkoz és falkhangú szinezésukkel előkelő hatásokat értel. Tanára a Képzőművészeti Főiskolanak.

Uj Idők 1947. aug. 2.

109. l.

Domanovszky Endre

vil. 1907.

Életr.

Uj m. képzőművészet

Az 1950. évben rendezett

I. M. képzőművészeti kiállítás

anyagából. Bp. 1950.

91 l. 43. t.

4437

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése	
Felsőőrs, Zala m,	Rom. kat. templom kapuja,	

Domanovszky Endre

Uj m. képzőművészét.

20.t. 62.l.

Az 1951. rend. II. M.
kepr. kiáll. anyagából

Bp. 1952

?. évi május hó 24.-én kedden d.e. 10.
árnapot és arra kérem a Műemlékek Or-
kir. Államépitészeti Hivatalt, hogy az
n megbizottjukkal magukat képviseltetni

y kőfaragómester vállalkozó urat felké-
i határnapra a bizottság előtt észlele-
k.

évi május hó 11. napján.

m. kir. kormánytanácsos,
a m. kir. Kuria sh. főigazgatója.

Domanovszky Endre

festő

koll. kiáll.

gróf Almásy Teleki

írod

Ujság 1941. márc. 14.

(e. a.: Két kiállítás-

Öt művész.)

Veiczer E. Corantinitol 18
(4036 fr 50 kr) – Elszámoltatva
az elszámolósza nézve f. az s
1897: VII. 29-én aaz Iparmüvészeti

...ea, meghalt 1498-ban)

...yermek Jézussal.

...z alakban és ülve ábrázolt Mária lefelé
...ú ~~[illegible]~~ álló gyermek átkarolja.
...ét áldásra emeli és balját anyjának hü-
...tartja. A Madonna palástja, melynek alja
...a, ~~[illegible]~~ a nyaknál szalag
...hája magas és derekát öv szorítja.

...s terracotta szobor.
...aga 123 c/m.
~~[illegible]~~ 4036 ft 50 kr.

227 *)

Domanovszky Endre

wód
z

Magyar Szüvészet
(A Magyarjuttó) 1948.
150 l. (D. gyufe-
mejes kiadítása.)

Monumentale
lalter /Mk 12.50/
la lingua italiana
archéologie frs 55.--

15.50
21.60
12.10
49.20

29.306. — K. M. E. Ny.

Domanovszky Endre

ród

Magyarság

1941. márc. 19.

(Négy festő, egy szobrász Almásy-Teleki Éva művészeti intézetében.)

<Domanovszky Endre>

cród

Nagy Tibor: D. E.

Kis Ujság 1948.

febr. 8.

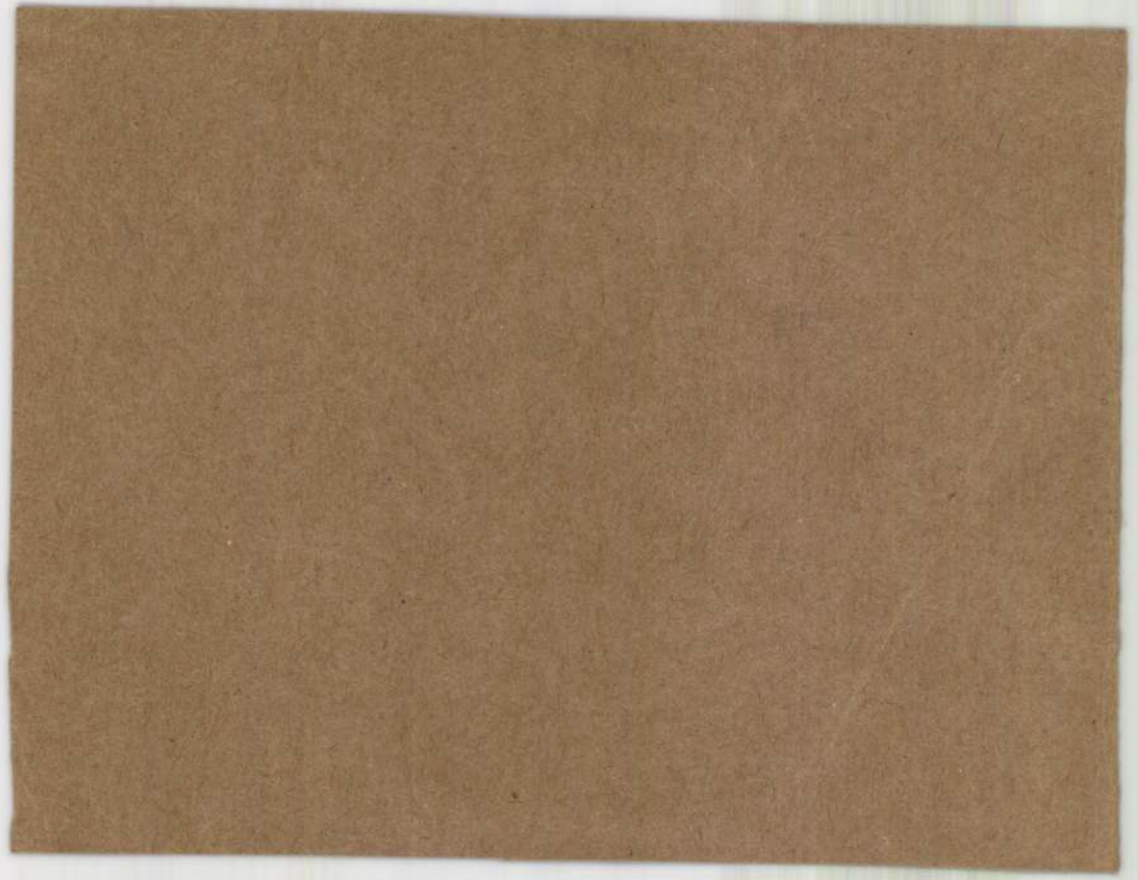

Domanovszky Endre

ívod

3. Müv. 2.

~~Müvészet~~

1938. 14. 7. 17. l.

18. l

(Hiner G. D. E. és
Erdey D. az Ernst
Mus.-ban.)

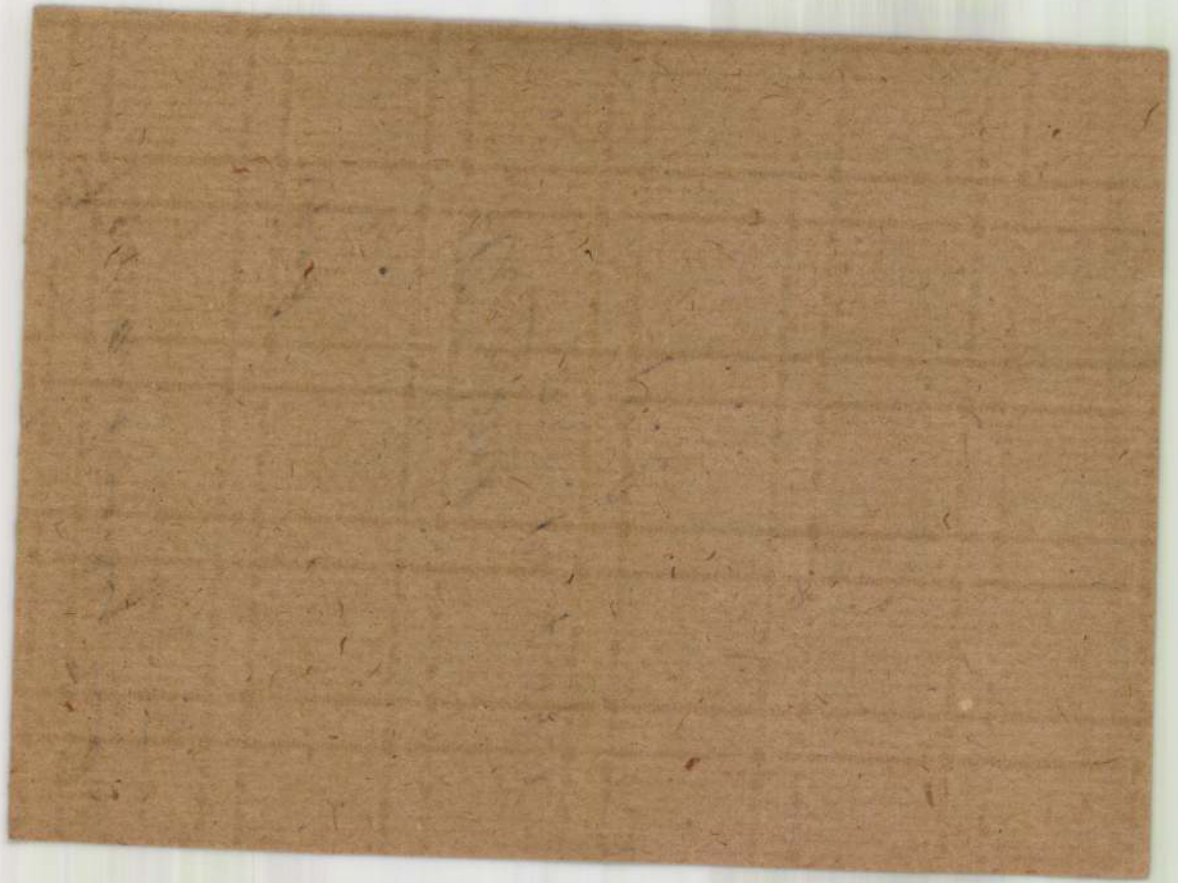

Domanovszky Endre

Szabad Művészet

1957. 12 sz. 544. l.

Németh L.

A II. kc. képzőm kiáll grafikai anyag

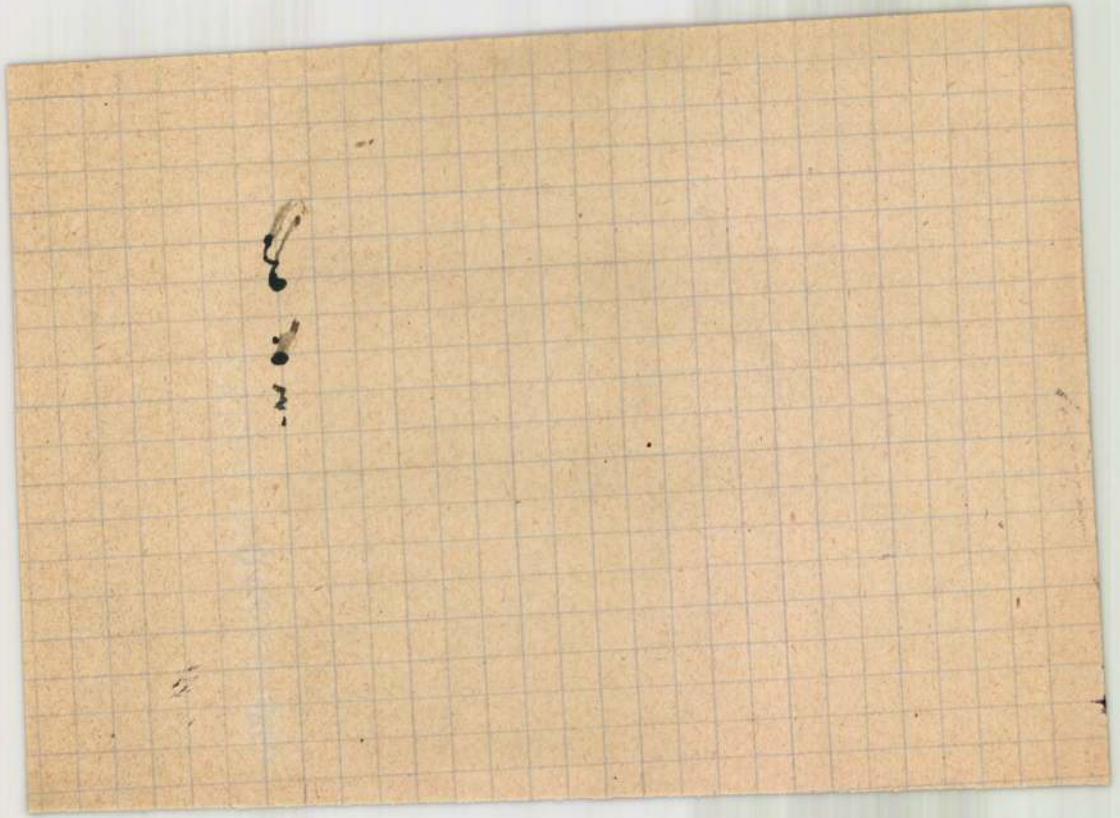

Domanovszky Endre

9-ö: Zwei Maler und ein Bildhauer. Pester Lloyd, 1938, Jan. 1.

Der zweite Maler in der Ausstellung, Andreas *Domanovszky*, ist ein anderer geworden und anders ist sein Stilwillen. Verändert hat sich die Qualität seiner Malerei. Sie hatte altmeisterlichen Glanz, es träumte ihm gestern, er sei ein Maler verrauschter Jahrhunderte und schreite durch die hohe Saat italienischer und deutscher Frührenaissance. Jetzt träumt er sich ins Morgenland hinein. Und wieder in Zeiten, die längst vorüber sind. Ebenfalls Wachträume. Webebilder zu träumen ist jedoch schwer, da ja Weben nüchterne Arbeit ist. Er träumt trotzdem altpersische Bilder und indische Ornamentik in Wandteppiche, transponiert ungarische Volksfiguren naiv ins Morgenländische, spielt interessante Verstandesspiele mit der Primitivität. Vollkommen aber ist die technische Ausführung seiner Wandteppiche und mystische Ergriffenheit zeigen einige seiner Buntstiftbilder.

Domanovszky Endre

U. 3945

Önarckép, vegy.

Pesti Napló képes
mell. 1929 szept. 22.

RÉSZLET A NAGY HALLBÓL

Domanovszky Endre

Kopp Jenő: 1948 művészete. A harmadik nemzedék. Magyar Művészet, 1948. 2.sz.

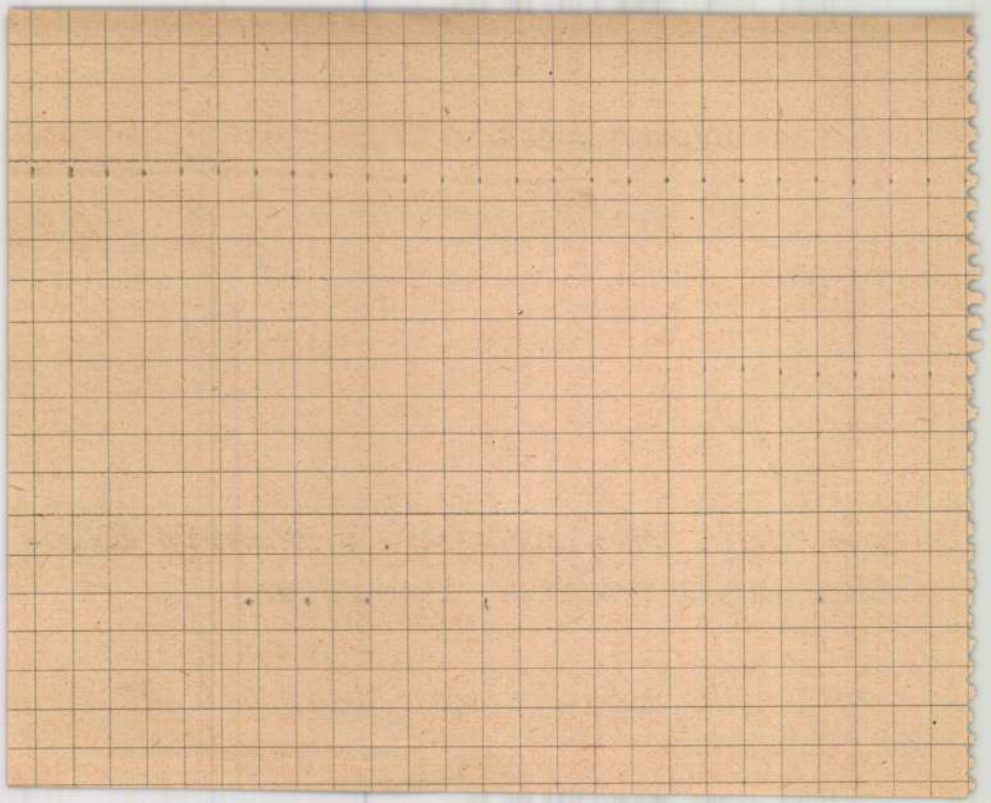

DOMANOVSZKY ENDRE
5. Nő kendőben, olajf. ..... 130 P

képem Párs

Pécs (Kiáll. 1933. Tél

Domanovszky Endre

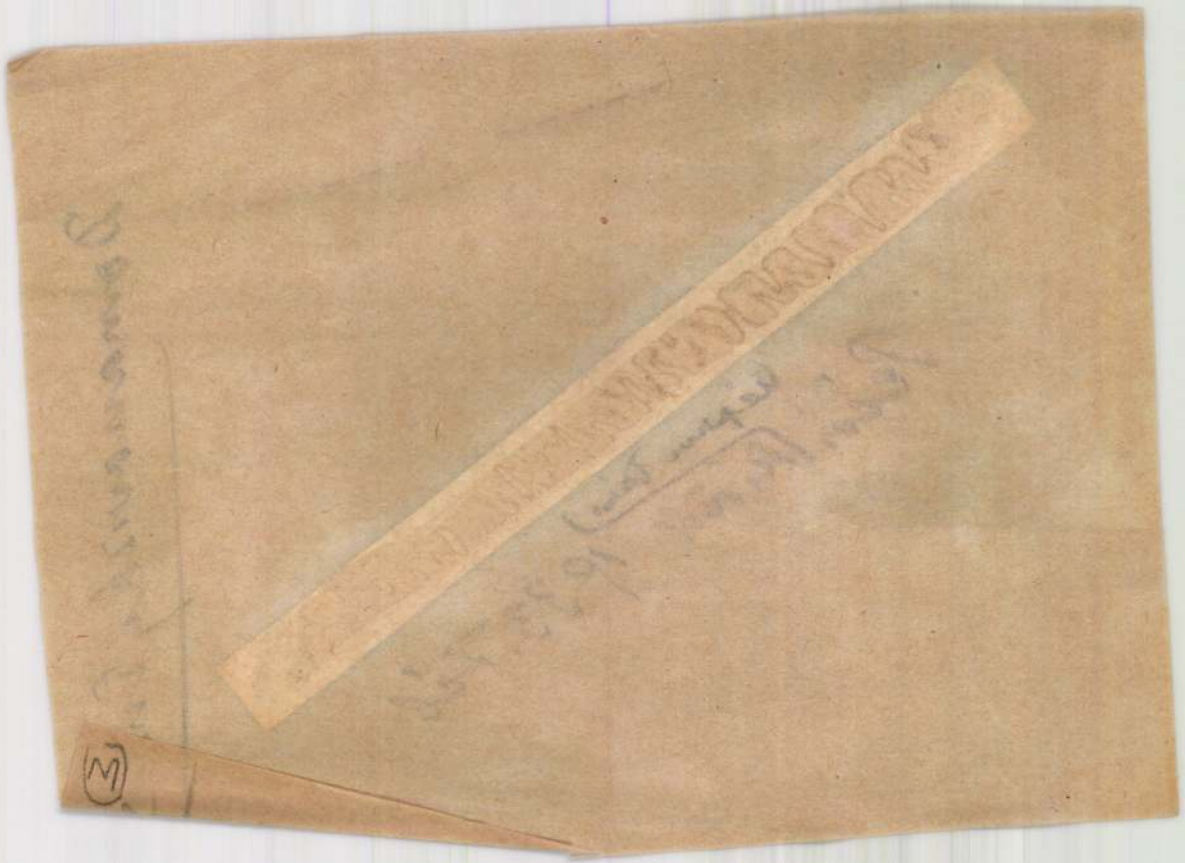

Domanovszky Endre

2

DOMANOVSZKY ENDRE
20. Könyöklő férfi, olajf. ..... mgt.
21. Önarckép, olajf. ..... mgt.

IV kiprem Társ

Pécs (kiáll. 1933. nyári

21

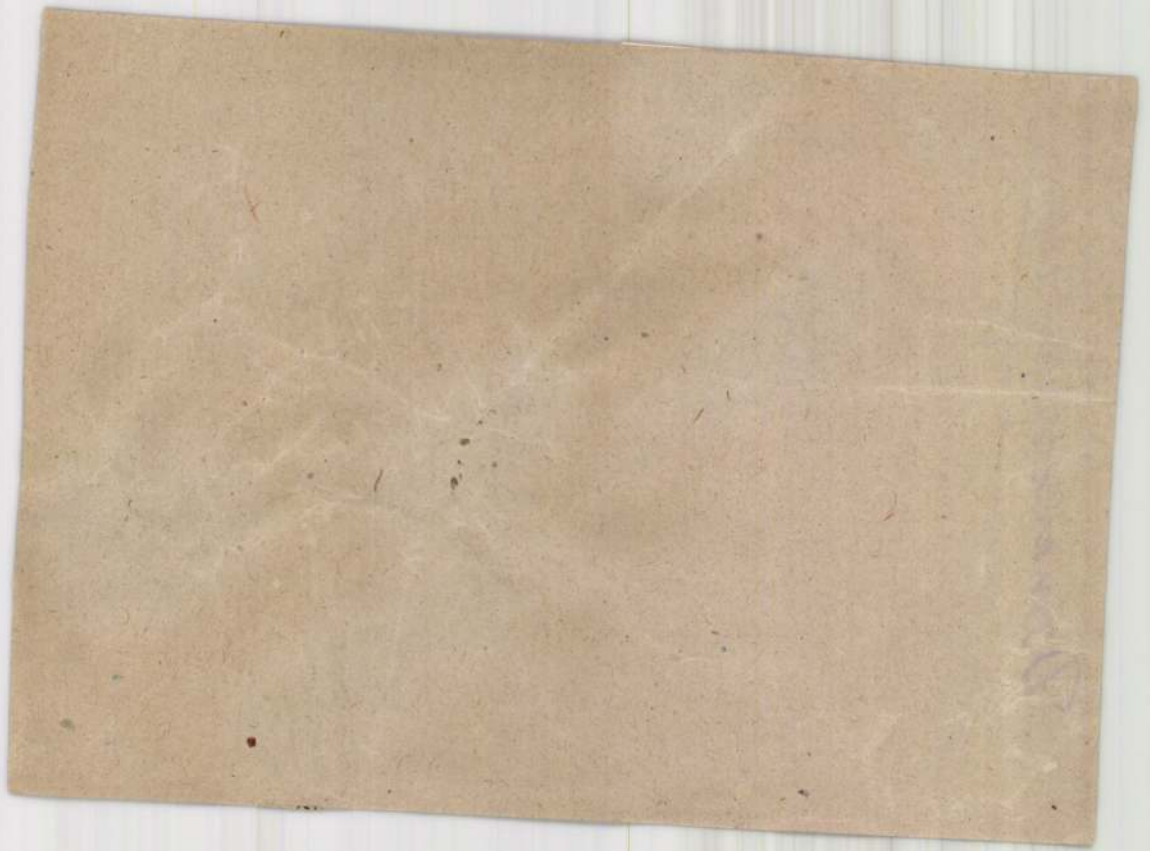

Domanovszky
Endre

l. E)
Kállai (1948
85–87. H.
1948. A m. kapr
Szabb vrájai
N. tul. 1948 ja

Magyar: El Kiállítás
Matalyos
Bevette a Kiállítás Ottó

nag. 6.5 cm.

Gazdasági képe.

A gazdasági élet a *földmívelés, állattenyésztés, bányászat, ipar* termelőmunkájából, a *kereskedelem* közvetítő munkájából és ezek szervezetéből áll. Amíg az áru a termelőtől a fogyasztóig eljut, sok embernek nyujt megélhetést. A dolgozók megélhetésének biztosítása is földrajzi vonatkozású, mert a földtől, az égtől és az embertől függ.

1. Mezőgazdálkodás.

A mezőgazdálkodás *ősi formáit* a Kárpát-medencében ma már alig találjuk meg. A művelés nélkül való termelés az embertől kevés munkát kíván. A legősibb foglalkozások közé tartozik a *halászat*, a *szilaj pásztorkodás* és a *havasi pásztorkodás*.

A Kárpát-medence folyóinak régi vízbősége, hatalmas árterülete lápja kíváló *haltenyésztő* hely volt. A pákászat, halászat népünknél ősi foglalkozási ág, de a lecsapolásokkal, szabályozásokkal a halállomány megcsappant. A mai tervszerű halászat állat-

Domanovszky Endre

Szabad Művészet

1957. 12. sz. 541. l.

Pojány G. G.

Befejezetlenség és minőség

Budape

55.445/1943.III.szám.

A Müemlékek Orsz.Bizottsága tek.

Elnökségének,

Budapest.

Folyó évi augusztus hó 30-án 580/1943.szám alatt kelt felterjesztésére tudomás és megfelelő további járás végett másolatban megküldöm.

Budapest, 1943.évi szeptember 18

A.miniszter rendelet

dr.lovag Ybl Ervin

Domanovszky Endre

l.

Szabad Művészet

1957. 27. l.

Radocsay D

Tegyetek az I. M.

Nagyon Ciáll-hoz

által rendezett országos kiállitá
nagyol mint utfetlulajdonos
kitüntetve, ~~továbbá~~ a Paris
dása" osztályán 1900 ba
a grand prixben részesu
séről néhai gróf Zichy Je
tsága első "Elnöke gróf Kará
személyesen hozta nekünk
Működésünk sikerének elis
közoktatásügyi ministérium
zoltság felterjesztésére 27809
a bizoltság által a müe
bizatásunkat. Azóta, hog
meg hivatásunknak, nem
rálatot mondani, ~~mu~~

Domanovszky Endre

Bányászok gobelin terve repr.

Szabad Művészet

1949. 3. l. – 7. l.

8. l. – Képpel

Rabinovszky M.:

Közösségi művészet.

Bírálat – önbírálat.

Domanovszky Endre

festő

vrád

Pogfestfor

96, 175. l. képpel

Pozsony G. G.:

A m. fest. forradalmáról

Ars Mundi X. 1947

BUDAPEST 37 OKT 25 4 HL

A RÁDIÓ JÓ BARÁT

KÉSZ... ZEL BÉRMEN... TESITVE

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

LEVÉLSZEKRÉNYBŐL

Miemlékek Országos Bizottságának *úrnak*

utána IX *Rákos utca* 10*sz*

BUDAPEST

~~VI. Állatkerti-ut 1.~~

Domanovszky Endre

Szabad Művészet

1951. 11. 484. l. – 486. l.

Radocsay D.:

Mesjeczyński a

II. M. Nápr. Miáll ról

Az igazolváyoknak az Igazgató-
sághoz szétválasztottan történő
bemutatásának magyarázata,
hogy a legtöbbször már vona-
ton utazom ki Gödöllőre s
ez oknál fogva igazolváyo-
mat Lechner előadó úrával
együtt személyesen fogom
az Igazgatósághoz elvinni
hol azok kiállitását azonnal
kikérhetem.

920. XIII/17 [illegible]

Igényjogosultak csak az évi fizetéssel
kinevezett, hivatali eskütett, nyug-
díj igénynyel biró tisztviselők és ki-
nevezett szolgák, valamint kezelők
kezelőnők, díjnokok, napidíjasok,
gyakornokok, akik „Értesitő-vel
vannak ellátva, de csak saját szemé-
lyökre nézve lehetnek igénylők. —
[illegible]

Domanovszky Endre

inód
z

M:

Rózsa M Sz. 236 l.

Mnoštvo ze šafky

1943

364

Domanovszky Endre

festő

a Szabad Művészet

1949. 129. l.

ápr. 22

(Sz. P.:

Aukét a közösségi

művészetről)

MAGYAR KIR. VALLÁS ÉS
KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉR

122101 / szám.

Jelen szám alat
kimutatásban felsoroltaknak az 1
kijáró magasabb lakpénzeket a bp
nál egyidejüleg kiutalványoztam.

Miről a Bizottságo
eljárás végett értesitem.

Budapes

A mini

Domanovszky Endre

d Szabad Művészet
1950. 8. sz. 295. l.

cép

90380/1928.szám.

III.

Schulek János műépitész utiszámlája.

melléklet száma: 0

A Műemlékek Országos Bizottságának, folyó évi november hó 24-én 504. számu felterjesztésére tudomás végett másolatban kiadom.

Budapest, 1928. december hó 27-én.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri osztálytanácsos

Domanovszky Endre

l.

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 367. l.

Az I. M. képre kiáll sikere

(Fő. képtár megvette: „Tanulmány fej")

Jegyzék

1 db. henger léce

350 x 70 cm. i

middal 2 db

Bpest. 1936 IX/19

Ecke

Domanovszky Endre

l.

Szabad Művészet

1950.10.415.l.

(Az I. M. Néprm. Kiáll. Sikere)

~~(Szépmův i Muzeum Megvette i Dolgozók esti iskoláje)~~

Domanovszky Endre

1. Szabad Művészet

1950. 12. 4. 467 R.

többnör

(A művészet és az
hj kőgőnsig)

che affianca la Basilica di Massenzio sono state apposte quattro carte marmoree che rappresentano l'estendersi successivo del dominio di Roma. E poi niente altro; perché Via dell'Impero non deve diventare né un museo né un camposanto, e quindi non vuole statue, né cippi, né tombe, né corone. Animata giorno e notte da migliai di veicoli e da una folla di pedoni, (contro la previsione di chi profetava che sarebbe stata una strada morta), Via dell'Impero, secondo calcoli attendibili ha visto passare in un anno 6.200.000 automobili, 700.000 camions, 270 mila vetture a cavalli, 14.000.000 di pedoni. La Via inoltre ha risolto magnificamente l'annoso problema del raccordo tra Piazza Venezia e Via Cavour; quando sarà prolungata al di là del Colosseo, che circonda a guisa di anello, costituirà la

Domanovszky Endre

l.

Szabad Művészet

Szabad Művészet

1951. 47. l.

(A román képzőművészek

(vendéjül látják

D.-t)

min. tanácsos.

Domanovszky Endre

festő

szül. 1907

Szabad Művészet

1957-198-l.

A moszkvai m. képzm. kiáll-on bemutatott festm. graf. és szobrok

(1848-as szabadságharc fáklyinak átadása)

kiállítva

67K 50 fillérről [illegible]

Bágyuk szerint, melynek értékét beküldeni szi-
veskedjék, s maradtam

Kiváló tisztelettel

Katza

Domanovszky Endre

Szabad Művészet

1952. 2 sz. 80. l.

tavaszi Tárlat

kivételesen póváhagyni:

...nius 28

Hely tintelettel

[illegible]

biz. tag.

Domanovszky Endre

Szabad Művészet

1957. 12. n. 571. l.

Laptrevele

~~(vrosy)~~

nyitvány

hogy Kautezky Zarder
ú idegkimerültsége valamint
fficientia bicuspidalis miatt
lésem alatt áll. Nevezettet
e egy hónapig minden

Domanovszky Endre

Szabad Művészet

1952. 1. n. 2. l.

(~~[illegible]~~)

(Az 1951. év képzm.-i munkájáról)

(Földalatti, - moszkoci állandó mezőgazd. kiáll. pavillon pannean-i)

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
274
1929. szám
Érk.: 1929. év július hó 27 n.

Budapest, 19

Domanovszky Endre

Szabad Művészet

1957. 242. l. képpel

(Művészet, melyet az élet lelkesít) kép

244. l.

gben levő Holitscher-kastélyt a

Domanovszky Endre

Szabad Művészet

1952. 6 n. 259 l.

A M. képző- és
Iparm. szöv.
közgülése

(elnökségbe
Valasz Fortakt)

iszámlajat 34 Koronára

útiszámlóját pedig

rvényesitve tisztelettel vissza-

augusztus hó 28

Ragházy

számv. igazgató. ch

A. K. MINIST. SZÁMVEVŐSÉGE

Domanovszky Endre

Lásd

→ Szabad Művészet

1952. 9. 12. 434. l

A fővárosi képzen-i pályázat eredménye

(„Zászlóvarrás 1848-ban" tervét elfogadták

.város tanácsától.

.GOS BIZOTTSÁGÁNAK

B U D A P E S T .

átiratára való hivatkozással érte-
.lső részének kibövitésére vonatkozó
ket jóváhagyás végett a Belügyminisz
uttal Kassa szab.kir.város közönsé-
ocsátott tervek elkészitését a midön
juk, hogy a kormányhatósági jóvá-

Domanovszky Endre

Szabad Művészet

1952. 4/2. 194 l.

(Az 1952. évben
Munkácsy-díjjal
kitüntetett művének)

Steinmann, E

Botticelli.

Künstler-Monographien, 24. Vierte Auflage.
Bielefeld u. Leipzig, 1925. Velhagen u. Klasing.
8-r, 8, 119 l, 105 képpel
Eredeti egész vk.

I. 2. p. e.

3. —

Domanovszky Endre

Szabad Művészet
1952. 7. 202. l.

Cs. M.
Tan. Tarlat

Kassák Lajos

Futurista, expresszionista és kubista festészet.
(Bpest) 1919. A „Ma" kiadása.
8-r, 30 l, számos képmellékletteel
Fűzve.

I. 3. p. h.

1.—P

Domanovszky Endre

Lásd

Szabad Művészet

1952. 11. 7. 543–546. l. (Képekkel)

A III. M. képzm. kiáll-on bemutatják a moszkvai áll. mi mezőgazd. pavillon elkészült falképeit.

Képekkel

117

...nban 1855. julius 8-án.)

...érekig ábrázolt nő balra fordulva ~~[illegible]~~ ül, de
...al kezével a jobb karjáu lévő (ekkövés arany karpe-
...Középütt elválaszott és kontyba feltűzött nő-
...edi, szemc barna, fülbevalói hosszukás fehér
...éke egy fehér és két piros rózsa s kivágott viola
...könyökig érő ujja fodros. Jobbra a szektáni-
...rézszég olvasható meg s a háttérben piros fig-
...bojttal.

...eretei 61:50·5 gm.
...aj. 1867. IX. 10.

172.

115

DOMANOVSZKY Endre

N.N. Szovjet vendégeink műtereinkben látogatásai

Művelt Nép, 1955. VI. évf. 11. sz. március 13. 8. old.

Domanovszky Endre festő

„Sztálinvárosi festő" részlet
(repr.)

Gogolák: A VI. m. kép. kiáll. festményei és grafikái
Nepszava 1955. dec. 31. 83. évf. 308 n.

3 l.

DOMANOVSZKY Endre

B. Jegorszon: A magyar képzőművészetről

Művelt Nép 1955 11. évf. 21. sz. május 22 7 old

DOMANOVSZKY Andre

Cifra P: Tu entendé népzőmüvészetz

Művelt Nép, 1955 II évf. 17. n. április 24, 2 old

DOMANOVSZKY Endre

Kossuth-díjas

„Felvonulók" (repr.) (festmény)

„Olvasztárok" (") (festmény)

Művelt Nép, 1955. II. évf. 14. n. április 3. 1. old.
3. "

DOMANOVSZKY Endre festőm.

Készülődés, olaj

Csek M: Az V. m. képzőm. miáll. festményei

Népszava, 1955 jan. 6. 83 évf. 5 n. 6 l.

Domanovszky Endre

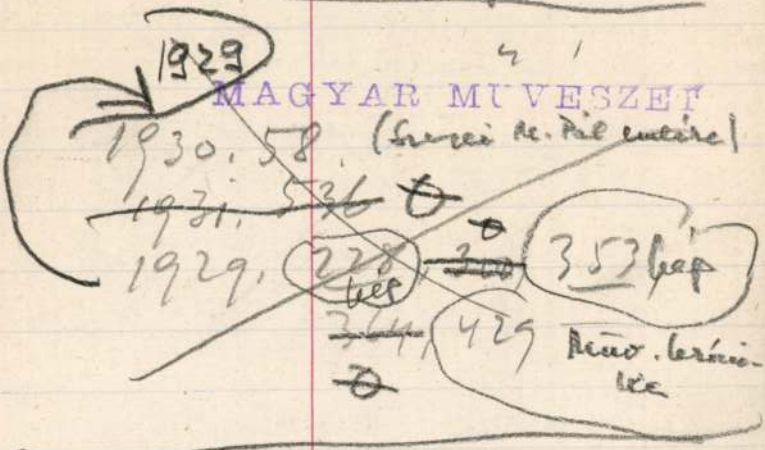

1929. 228. l. kép, –
353. l. kép, –
429. l. Műv. krónika)
1930. 58. l. (Szemere M. P. emlékére)

gy leírása

A festő vagy rajzoló neve

A metsző vagy kiadó neve	A méretek cmtben		A metszet		
	magas	széles	neme	értéke	
				kor.	fill

Domanovszky Endre

festo

~~[illegible] 1907~~

l.

Kassákkejzm (üvészet) tünk

68, 69. l.

kappel

N bajáról
napj-y
Bp. 1947

Domanovszky Endre

képz. főiskola osztöndíjas
tanársegéd Glatz
Oszkár alakrajzi osztályában
Évkképzfőisk. 1931-32,
86. l. 95. l.

Hatván.

A hegyes vidék előteréb
vas vezetése mellett három ker
rata a lebegő mondatszalagonm

HATWAN

fölül jobbra: 58.

Rm., mér. a rl. 17.3

92-9

Domanovszky Endre

~~Kompozíció c. Lépe~~

~~[illegible]~~

Képes Ujság

1937. ápr. 25.

Kép

M. kir. Adóhivatal
Szepsi 1905 Január 24

343.

Domanovszky Endre

1926/27 - 1931/32

Ferkèpzomfoiskèvk

1932-33

76. l.

Képrm

[illegible] (1733), az ingolstadt[illegible]gregacióterem (1732—1736), Weltenburg (1735—39) egy-egy kiváló -állomása mennyezetfreskóiknak. Ugyancsak tőlük valók a schleissheimi (1721), mannheimi, bruchsali (1729) és altegloffsheimi paloták és a Prága melletti Brzewnow-kolostor mennyezetfreskói (1731). A két művésztestvér főműve azonban az innsbrucki plébániatemplom belső dekorációja (1721—23), amelynek szobrászati és utólérhetetlen gazdagságú stukkó-műveit Egid, mennyezetfestményeit (jelenetek a templom védőszentjének, Compostellai Jakabnak életéből) Kosmas D. alkotta meg. — Irodalom: Ph. M. Halm: Die Künstlerfamilie der Asam. (München 1896.)

Fleischer.

ASHBEE (ejtsd: *ésbí*), *Charles Robert*, angol építész, * Isleworth 1863. Az angol modern építészet és iparművészet úttörőinek egyike William Morris mellett. Ő alapította Londonban a Guild and School of Handicraft-et és az Essex Press-t. Kiválóak londoni lakóházai és a darmstadti nagyhercegi palota.

ASPASIOS, gemmametsző Augustus korából. Többek között tőle való az Athena Parthenos fejét kiváló finomsággal és hűséggel feltüntető gemma. (Bécsből az olaszok hadisarc gyanánt elvitték.)

ASPERTINI, *Amico*, bolognai festő és szobrász, * 1475 körül, † 1552. Fr. Francia tanítványa. Szülővárosán kívül főleg Luccában és Rómában dolgozott. Főmunkája a „volto santo" története (freskók S. Frediano, Lucca) sok arcképpel és szép tájképes háttérrel. Nagy oltárképe, A gyermek imádása, szentekkel és donátorokkal (Bologna, képt.) Francia peruginoszerű irányát mutatja. Tőle való a S. Petronio (Bologna) kapuján levő márványcsoport: A halott Krisztus Nicodemus karjaiban.

Domanovszky Endre

a főiskola ~~retrospektív~~ tanulmányi kiállításán a főiskola kitüntető érmét kapta.

Képzm. Főisk. Evk

1936/37. 57 l.

Ferképzomfoiskévk

Gr. Mária, öntött rézdombormű, mag. 10 cm.
XIX. század.

NYOMTATVÁNY

Domanovszky Endre

festő

l. Ki-Kicsoda?

156. l.

1937

úrnak

Budapest

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután ½6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Domanovszky Endre

l. LáBiróHgyűjt

72. l. kép

Repr.

Fiatal leány aktja

Lázár D:

A B. Beczkoi Biró H. gyűjt.

1937

EGYETEMI NYOMDA KÖN

KOSSUTH LAJOS-U. 18.

TELEFON: 89-5-40

ALAPÍTVA:
1577

KATALÓGUS LESZÁLLÍTOTT ÁRÚ KÖNYVEKRŐL

MAGYAR KÖNYVBARÁTOK

A Magyar Könyvbarátok közé való belépés minden kultúrembernek örömet okoz: az áldozat kicsi, az ellenszolgáltatás felbecsülhetetlen értékű. Kérjen tájékoztatót!

Domanovszky Endre

~~Utazás szomárháton~~
c. ~~fabrikonyege repr.~~

Kortárs
1947. 4. sz. 125. l.

kép

Domanovszky Endre

Festőasztal c. képe

Lóránth László:
Paletta. [Bp 1944]
46–48. l. Önarcképpel.

Függelembe vendő
életrajzi adatokkal.

Domanovszky Endre

l.

Magy. Iparm.

1938. 119 l.

S.S.: Az O.M.

Iparm. Isk.

munkabementadója

nian bis zum Ende des öström
1891.Fbőrk.
228. ifj.KUBINYI MIKLÓS: Árva vára
229. KUZSINSZKY BÁLINT: Aquincum.A
6.átdolg.kiadás.1 melléklette
230. KÜHÁR FLÓRID: Mária-tisztelet
jában.Bp.1939.
231. KÜSTER-THIEL: Logarithmische
Leipzig,1922.Vk.
232. LÁBÁN ANTAL: Az Árpádházi Sze
Bp.1907.
233. LADEWIG P.: Die kleine Bücher
Leipzig,1922.
234. LAKY MÁTYÁS: Müvelődésünk tén
235. LAMBRECHT KÁLMÁN: Herman Ottó
236. LAMER HANS: Wörterbuch der An
wirkens.2.Aufl.Leipzig,1936.V
237. LÁNG NÁNDOR: Egy pannoniai fö
238. LÁSZLÓFFY WOLDEMÁR: Az 1878-i
kel,térképekkel.)Bp.1938.
239. LECHNER JENŐ: Az épitőművészet
táblával.)Vk.
240. LEHMANN FERENC: A budai kir.p
pig.Bp.é.n.
241. LENDVAY IMRE: Az álmoskönyv.(
242. LENGYEL ALFRÉD: A magyar jobbá
Győr,1948.
243. LEPOLD ANTAL: Adatok az eszter
ténetéhez.Esztergom,1929.
244. -: L'iconografia del re Santo
245. LEWINSOHN (MORUS) RICHARD: Die
mögen.Berlin,1925.

DOMANOVSZKY Endre

Részlet sztálinvárosi freskójából (repr.)

Művelt Nép 1955 II évf 27 sz. julius 3. 4. l.

Domanovszky Endre MDK

festő

az 1958óas Biennálén nagy sikert aratott a Domanovszky terem. /"Olvasztárok" stb..../ Angelo Della Masséa / az Il Tirreno-ban/ főleg "A felkelő asszony"-t,"Az olvasmány"-t és "A sárgaruhás nő"-t emeli ki.

19.o

Vayer Lajos: Magyar művészet a Biennálén. Műterem 1958 I.évf. 9.sz.14-19.o.

Domanovszky Endre
Krétarajzok

II. Magy. képzőműv. kiáll. Műcs. 1951. nov.

lo 1.

Domanovszky Endre

Zászlóátadás, olaj

~~Falusi piac, olaj~~

II. Magyar képzőmüv. kiáll. Műcs. 1951. nov.

6 1.

Domanovszky Endre

Kalapos nő, olaj
Kosár, "
Csendélet I. "
Asztalnál, "
Csendélet II. "

Főv. Képtár XL. kiáll. 1948. okt. 7 l.

Domanovszky Endre

112-114. Csendélet, olaj

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 10 1.

Domanovszky Endre

Szent liget, olaj

Székesfővárosi Képtár és Történelmi Muz. kiáll.

Nemz. Szal. 1937. jan. 8 1.

MDK

Domanovszky Endre festő

Gönczi-Szabó:Az 1956.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája Művért 1957.VI.évf.4.sz.335.
336.l.

Domanovszky Endre MDK

"Vázlat/ a brüsszeli világkiállitás/ magyar pavilonjának festményeihez."

Repr.

Müterem 1958 I. évf. 2. sz. 43. o.

MDK

Domanovszky Endre

Népszava, 1947. márc. 27. 4 l.

Domanovszky Endre festőm.

Készülődés, olaj, (repr.)
(kiállítva az új hogyan lépterben)

n. 94: 3 festmény – 10 év munkáiból

Nepszava 1956, márc. 4, 84 évf. 55 n. 4. e.

M. D. K.

DOMANOVSZKY Endre festő

Stílusában megfigyelhető munkácsy foltokkal szerkesztő festésmódjának befolyása.

Végvári 1958 · 310 · l.

Domanovszky Endre

~~[illegible] 1907~~

wód E: Modern

Kállai painting

in Hungary. New Hungary

1946. nov. 25.

~~[illegible]~~

F. T.
költséger

Domanovszky Andre [illegible]

Kossuth dij II. fok. 1956

a sztálinvárosi vasmű preszójáért

NN: Az 1956 évi Kossuth-díjasok

Nepszava 1956 márc. 16. 84 évf. 65 n. 2 l.

Domanovsky Endre

d. i.

Magy. Iparm.

1941. 10/. L

Kampis A:

Az O. M. Iparm. Isk.
60 éves fennállása alk.
rend. kiáll.

ntetü Bizottság !

sen jelentem, hogy Buczek József főfelü-
kir. vasgyár főnöke, mint a vajdahunyadi
Sándor József nyugalmazott várőrnek
nevezett fizetés cimén 700.- ,

200.-

100.-

96.-

összesen 1096.-

Domanovszky Endre

vod

Kárpáti Klára =

Műteremlátogatás.

Kortárs. 1947/48.

9. f. 262. l. Kárpát.

M. Kuvert

1940 febr (r. Mincs)

Séta, of

1025. NÉGY TÁNYÉR, fajánsz, sárga
H. Holics, XVIII. sz.

1026. KEREK TÁL ÉS KÉT TÁN
Jegye HC, HP, HH. Holics, X

1027. HAT TÁNYÉR, fajánsz, biborsz
H. Holics, XVIII. sz.

1028. KEREK TÁL, fajánsz, kék rou

1029. TÁNYÉR, fajánsz, kék virágcs

1030. SZAPPANTARTÓ, szines fajáns
XVIII. sz.

1031. SZAPPANTARTÓ, fajánsz, bil
Holics, XVIII. sz.

1032. HÁROM TÁNYÉR, fajánsz, p
XVIII. sz.

1033. KOSÁR, fajánsz, fonatos áttört
XVIII. sz.

1034. KOSÁR, fehér fajánsz, áttört

1035. SZENTELTVIZTARTÓ, szines
H. Holics, XVIII. sz.

1036. KÉT TEJESKANNA, fehér faj

1037. FÜSTÖLŐ, szines fajánsz, felra

1038. SÓTARTÓ, szines fajánsz, ülő f
XVIII. sz.

N. képzen

1933 (kinor)

álló akt II
ülő akt IV
Férfifej

1934 Női fej

1935 Forrás I
tenut lépet I

---

yám!

– telefonált Luz Ömáltósága,
– tudott aludni" s nagyon
lebontásához ne fogjatok,
ynak és balusztenek szerve
kel ezek meglazulnának
atlan kárt okoznának".
uljatok egyáltalán hozzá"
előbb személyesen, saját
– azokat s majd akkor

Domanovszky Endre

gyűjt. Kiáll-
Almásy Telekinél

1941 és 1943. máj.

M D K

Domanovszky Endre

Cifka Péter: A Szépművészeti Muzeum grafikai osztályának uj szerzeményei. Magyar Nemzet 1955.okt.12.

5 l.

MDK

Domanovszky Endre

Fóthy János: Nyolc festő és nyolc szobrász...
Pesti Hirlap, 1939. febr. 14.

MDK

Domanovszky Endre

1931-32. tanársegédi teendőkkel megbizott ösztöndijas hallgató.

Képzőm. Főisk. évk. 1931-32. 95 l.

MDK

Domanovszky Endre

Csorda, festm.
Feszület, "
Falu, szőnyeg

Ferdinándy J: A Nemz.Szal.kiáll. Magyar Nemzet, 1939. febr. 12. 19 l.

MDK

Domanovszky Endre

Tóth Dénes: Nyolc festő és nyolc szobrász a N. Szal.-ban. Esti Újság 1939. febr. 15. 4 l.

MDK

Domanovszky Endre

tanársegédi teendőkkel megbizott ösztöndijas hallgató.

Képzőmüv. Főisk. Évk. 1930-31. 59 l.

MDK

Domanovszky Endre festő

művei az Art et Travail kiállításon 1957.

Oelmacher Anna: Genfi mozaik Nagyvilág 1957. II.évf.5.sz. 760.o.

DOMANOVSZKY Endre festőm.

kiállítást nyitott meg az új magyar képtárban

NN: Az Orsz. Szépművészeti Múzeum...

Irodalmi Újság 1956 VII évf. 7 sz. febr. 18, 10 l.

Domanovszky Endre

Sztálinvárosi prestóriszlet (repr.)
(VI. kép z. kiáll.)

Szodalmi Nyság 1955 11 ért. 53 n. dec. 31. 1 l.

Domanovszky Endre, festő MDK

Egy 1950 előtti képe.
183.o.

"Csendélet"
"Zászlóátadás"
"Zászlóhimzők"
"Az előadás előtt"
"Olvasztárok"

186.o.

"Olvasztárok" (repr.)
~~186~~ 187.o.

Körner Éva: Festőművészetünk uj utjai. Kiállitás az Uj Magyar Képtárban - 1956 február. Müv. Ért. 1956. V.évf.2-3.sz. 183. 188.

MDK

Domanovszky Endre

Csendélet, festm.

Uj romantika. Tamás-Galéria CLIV. Kiáll. 1944. febr. 5 l.

Domanovszky Endre

Still life, temp.

Still life with Basket, temp.

Exhib. London, 1948.

DOMANOVSZKY Endre

Sztálinvárosi freskó

Erdei S.: Az élet pillanatai a kiállítéson

Hodalmi Ujság 1956 VII ért. 1 n. jan. 7, 2 l

Dombrowszky Stanisló

q: Kiállítás Nagymaroson

Szodalmi Ujság 1956 III évf. 30 n. jul. 28. 8 l.

Domanovszky Endre

Péter J.: Diplomamunkák kiállítása

Irodalmi Újság 1956 Mért. 27 n. jul. 7.

8 l.

Domanovszky Endre

a kép zöm. Fönik. főigazgatója

Szodalmi Ujság 1956 VII évf. 37. n. sept. 15. 10 l.

Domanovszky Endre, festő MDK

Művészetéről is készül
könyv az "Uj Magyar Művészet" sorozatban.

230.o.

Aradi Nóra: Az "Uj Magyar Művészet" sorozatról.
Műv. Ért. 1956. V. évf. 2-3. sz. 230-231.o.

MDK

Domanovszky Endre r.tanár 19

O.M.Kir. Iparmüv. Isk. 1936-37 - 1940-1941. tanéveinek tört. Iparmüv. Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1942. 14 l.

DOMANOVSZKY Endre

Darvas J.: Mai életünk a képzőművészetben

Művelt Nép 1955 11. cikk 52 p. 1955, dec. 25,

1-2 l.

DOMANOVSZKY Endre

Sztálinvárosi freskó karton

NN: Dec. 17-én nyílik...

Művelt Nép 1955 4 ért. 50 n. dec. 11. 1 l.

DOMANOVSZKY Endre

NN: A Magyar Képzőm. és Iparm. Írószéjének új feladatai

Művelt Nép 1955 VI évf. 48 sz. nov. 27. 1. l.

DOMANOVSZKY Endre

(főiskolások kiállítása)

NN: 10 entendő fejlődését...

Szabadi Szikáj, 1955 nyár. 18 n. ápr. 30. 8 e.

DOMANOVSZKY Endre

BJ: A képrőm. Fürth. érvéji kiállítása.

Irodalmi Ujság. 1955 VI ért. 27 n. jul. 2, 8 l

Domanovszky Endre

Kossuth dij II. fo 2.
a Sztálinvárosi prestó ést

NN: kiontották az idei Kossuth dij alat

Szodalmi Ujság 1956 VII ést. 11 n. márc. 17. 2 l.

DOMANOVSZKY Endre

Olvasztárok

LG: Mai magyar festőművészet kiáll. (kávéfi pal.)

Modalmi lipság 1956 III ért. 9. n. mérc. 3. 8 l.

MDK

Domanovszky Endre

diszoklevelet kapott

a brüsszeli Világkiállitáson.

Müterem 1958 I. évf. 8./4 sz. 41. o.

Domanovszky Endre

festő

MDK

Részlet a sztálinvárosi freskóból. repr.

Müterem 1958 I.évf. 6. sz. a fedőlapon.

DOMANOVSZKY Andre

Kossuth-díjas

Sztálinvárosi freskó részlet (repr.)

+ 1 foto

NN: Festőállványok között a népülő Sztálinvárosban

Művelt Nép 1955 4 évf 33 n. aug. 14. 3. l.

DOMANOVSZKY Endre korunk-díjas festőm.

cikke: Képzőművészetünk ragadja meg a mai élet problémáit.

Irodalmi Újság 1955 II ért. 23 n. jun. 4. 6 l.

MDK

Domanovszky Endre, festő

Rajz:

Rejz.

Domanovszky Endre: rajza 17.7.

Népszabadság, Bp. 1970. május 17.

Domanovszky Endre

Emlitve

Oehmacher A.: Munkás a magyar képzőművészetben

Lobogó, Bp. 1970. ápr. 29. 5. l.

Romanovsky

Résztvesz a párizsi Lárbatan

Lukács Pérér: Megjelhetet Fuencioversége

Ernst Hübner, Tfg. 1970. ápr. 7.

Domanovszky Endre

Említve

A Kiállítási Terem éves programja
Dunaújváros Hírlap, Dunaújváros
1970. feb. 27.

Romanovsky Endre

1. Kosarak olaj-vászon 62×87
2. Cserepek temp. 60×87

II. Debreceni Országos Nyári Tárlat
Déri Múzeum, 1970. jul. 19-aug. 9.

11. Ornéfs

Ernst

1936 febr. ogunjt.

(2)

Szt liget
Olympiai játékok előtt
Virágok
Halleluja
Aga querm vel
Hora reggel
Kike
Szövés
Testvérek
Árnyékban
Találkozás
Nyár
Erkélyen
Reggeli fürdés
Csodavárók
Női fej
Szimbázlatok I-VII
Dante bárkája
Növérek

Szerelem
Ritmus
Madárdal
Rajz,
Tánc

Lestin. és rajz

BUDAPEST SZEKESFŐVÁROS POLGÁRMESTERI
XI. (VÁROSGAZDASÁGI) ÜGYOSZTÁLY
TANÁCSNOK

Igen tisztelt Barátom!

A székesfőváros a mult év végén megvásárolta Munkácsy Mihály "Krisztus Pilátus előtt" c. világhirü festményét. Mielőtt még a Székesfővárosi Képtár hosszabb szünet után teljes átrendezésben megnyilnék, hozzáférhetővé akarjuk tenni ezt a nagy jelentőségü müremeket az érdeklődőknek.

Munkácsy Mihály "Krisztus Pilátus előtt" c.müvét - már végleges elhelyezésében - f.évi január hó 14. vasár-

Ernst

1938 jan. szerint

(3)

trönyesztero I-IV, / pasz
Fürdő II-III
Tavasz II
Barátnők
~~Lenelő~~
Vizhordok (trönyter)
Forrás II " "
Virágszedő I "
~~Lenelő~~
Furulyás I " "
Tánc I "
Falu I "
Borin "
Táncosnők "
Naphelte "
Halász I
Furulyás II gobelin
Virágszedő II
Falu II
Madarak
Halászok
Hajósok
Éneklők
Muzsike
Forrás III

Domanovszky Endre

Gyümölcsös, vizf.
Arató, "
Csür, "
Erdő, "

KUT kiáll. N.Szal. 1942. nov. 2 1.

Fův képt

1944 jub. kiáll

trent lijet, of

Csendélet kosárral, Tap

1945. I. kiáll: Csendélet kosárral

1946 dec.

Csendélet
" " kosárral } Tap

1947 okt

Tájkép
Templom } virf

1948 ápr

Csendélet I–III, of

1948 okt

Kalapos nő
kosár
Csendélet I–II
Asztalnál } of

Budapest,1940.évi november 1-én.

t Titkár Ur !

evelére betegségem miatt csak most
köszönöm figyelmét és nagyon köszö-
teni volt szives. -
de egyrészt távollétem,másrészt kü-
ltségaim miatt nem tudtam a képekért
nem lenne olyan nagy baj,- mint in -
miatt a részleteket sem fizettem ren-

m,de azt gondoltam, a képek sem ké -

obban restelem,hogy még most is kér-

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Domanovszky Endre

Tamás Galéria -
Új romantika -
1944 febr - márc -
Csendélet I, olajf.

M. Kipzmári

1946 jul/v. [rust]

Gendélet V temp

404/922

RM ANTAL

ÉPÉSZETI CINKOGRÁFIAI ÉS
ZOROSÍTÓ MŰINTÉZETE

LY-UTCA 3. SZÁM

KITÜNTETVE
1896. ezredéves
orsz. kiállítás
milleniumi nagy
éremkiváló ver-
senyképesség,
új iparág meg-
honosítás és ki-
tűnő munkáért.
ALAPÍTVA: 1864

BUDAPEST, 192 2. julius 31.

Bizpttságának

B u d a p e s t.

r felszólitására bátorkodom a szóban-
jtani.
általam benyujtott próbamunka minő-
u berlini horganyra maratva cm^2 K 3·50

~~N. Svelen~~

Szinjei Társ

1945 nov (v. trust)

Csendélet II–III tap

Délután, olaj tap

1948 febr (N. Svel.)

Csendélet ~~I–II~~ XXXV–XXXVI

Mélyen tisztel

Mult hó 27-én kelt l
tudok válaszolni. Hálásan
nöm,hogy a képeket elkészi

Végtelenül sajnálom,
lönböző szolgálati elfogla
jelentkezni,ami talán még
kább az,hogy a fenti okok
desen.

Ezt őszintén restele
szülhetnek el ilyen hamar.

Mindezek után a legj

M. képrem. [illegible]

1945 jul. (r. [illegible])

Csendélet IV/1 kép

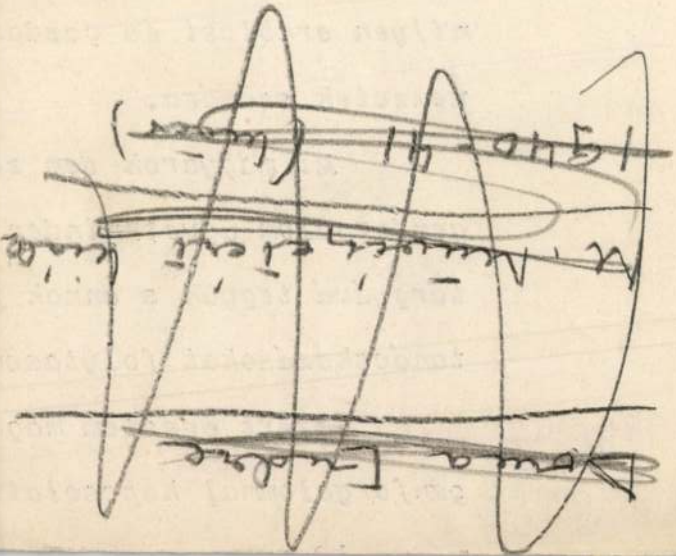

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS
KORMÁNYBIZTOSA

A hazánkat környez
óriási áldozatokat hoznak
kében. Köztudomásu, hogy
milyen erkölcsi és gazdas
nemzetek számára.

Mi magyarok sem zá
genforgalom ügyét minden
tárgyává tegyük s annak f
tanácskozásokat folytassu

Ezért éreztem maga
genforgalommal kapcsolato

Alkotás

1947 jun-jul

~~Tájkép~~ VII-VIII

Csendélet ~~VII~~. of

Tájkép, virt

...AGOS ...

69 1926

1926 ... március 41.

dications qu'on y lira d

Dans ce but, je
questionnaire que je vou
me renvoyer ensuite. Si
nant votre collection on
me les signaler de même
collections photographiq
ciales) qui se trouvent

En vous remerci
voudrez bien donner à no
d'agréer, Monsieur, l'as
distingués.

Le Direct

Pour le Direc

Le Chef
Artisti

Fototipia klisé ugyanoly erőségű

Nagybecsű megrende

Szépen Mur

1949. M. mův. 1800-Tól
napj-ig

Csendélet

U.i. Ezen árakat augusztus 10-ig

M. Mückhelek

1947 jan. (v Ernst)

VI

Csendélet, dép

FELSŐMAGYARORSZÁGI RÁKÓCZI-MUZEUM

KASSA

TELEFON 24-37.

Kedves Gyula Bát

Most 10 órakor

aki „az egész éjjel nem

kér, hogy a vízköpők

„mert ezek a párkán

részei és a kiemelésük

és esetleg helyrehozhat

„Ne ~~nyugl~~ nyu

„Majd felmegyek és

szemeimmel nézem meg

Fokusz Gal

1947 márc. II. kiáll

Kompozíció II/of
Táj

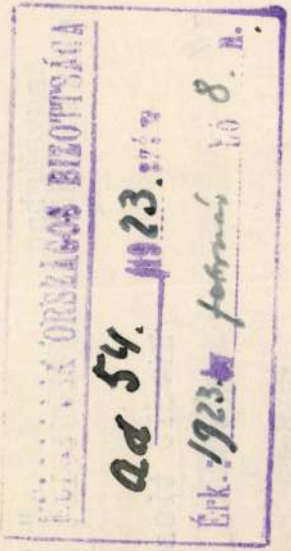

19 drb Autotypia á 14 X 20 cm
nagyságban.....K 85.120.-

20 " Fototypia á 14 X 20 cm

nagyságban....." 72.800.-

Fentiek szives tudomásulvételét kérem

157,920

és vagyok

Kiváló tisztelettel

85.120 : 19 = 44
— 912 "

ID. WEINWURM ANTAL
BUDAPEST,
IV. Kammerlager-Károlyi-u. 5.

III. M. Néprm

1952-53

M. parasitkuldöttség
a trovjetunióban

Agronómusok a mezőn
Felvonulás az Alkotmány-
ünnepén

(A moszkvai m. mezőgard.
pavillon pannói)

SOCIÉTÉ DES NATIONS

INSTITUT INTERNATIONAL
DE COOPÉRATION INTELLECTUELLE

Please quote Ref. N° in reply
Dans la réponse prière de rappeler
N° .....

Monsieur,

La Section des
tut International de Coo
d'établir un inventaire
photographies, d'après d
treprendre une enquête à

Il est inutile
projet qui, mené à bonne
des travailleurs dans le

Ayant eu connai
tographies, je tiens à l
l'Institut International

Pour que ce rép
graphies devienne un ins
l'importance scientifiqu

A miniszter helyett:

Trányi

Tav. Tárlat

1952 máj - 1 ure (kmen)

Elemelés ~~XXXVIII~~

A mesterkai mezőgazd. pavillon falai képei-nek vázlatai I-VII, temp

izottsága,

Budapest.

Adresse postale :

XI. ker. kiprin-ek kiáll

1951 febr.-márc

Csendélet XXXVII
Barát kozák

horganyra maratva cm^2 ..... " 2·40

lésük elvártában maradok

kiváló tisztelettel:

ID. WEINWURM ANTAL
BUDAPEST
IV. Kammermayer Károly-u. 5.

tartom plus 3% forgalmi adó.

M. Katona a trabánt

1951 szept-okt (Főv képt)

48-as jászlók átadása, of

ő államok az utóbbi esztendőkben
idegenforgalmuk kiépitése érde-
minden ilyen céltudatos propaganda
ági előnyöket biztosit az egyes

rkozhatunk el attól, hogy az ide-
vonatkozásában beható vizsgálat
ejlesztésére vonatkozólag komoly
nk.
nat indittatva arra, hogy az ide-
s kérdések megbeszélésére f. év

II. M. képem

1951 nov-dec

Zászlóátadás, of

hivjak össze.

-gyülésre t. Cimet tisztelettel

érdésnek fontosságára való tekin-

szives megjelenésére és hathatós

jus 11-én

Rippka Ferenc

I. M. Lépren

1950 aug (lines)

Tanfej III
Dolgojók esti iskolája) of

földön megtartandó vetitett képek-
ssorozatra a külügyminisztériumnak
ország épitészeti müemlékeit, külö-
rországi festői várromokat, templo-
positivekre.-Felkérem a Müemlékek
ogy fenti előadások tartamára egy
agyar vonatkozások figyelembe véte-
kimeritő sorozatot rendelkezésemre
.- A dispositiveket felhasználás
ssza fogom juttatni a Müemlékek
.-

pest, 1925. május hó 13.-án.

IV. M. képrem

1954 jan - febr

Előadás előtt, of

evront être plus exactes.

me permets de vous soumettre un
s prie de bien vouloir remplir et
des détails intéressants concer-
t été omis, je vous saurais gré de
que les noms et adresses d'autres
ues (publiques, privées et commer-
dans votre pays.

ant d'avance de la réponse que vous
tre questionnaire, je vous prie
surance de mes sentiments très

eur de l'Institut International

Julien Luchaire

teur et par autorisation

de la section des Relations
ques :

Vielfold

1936 Velence

1938 Velence

1944 Svajc

1948 London

1951 Venezia

33,396/1925.
pol.hirsz.

Kül

kel illusztrált előadá

szüksége volna Magyaro

nösen pedig felsőmagya

mokat stb.ábrázoló dia

Országos Bizottságát,h

-különösen a lengyel-m

lével összeállitott -

bocsátani sziveskedjék

után haladéktalanul vi

Országos Bizottságához

Bud

Galaktin	Nő korsával	Pihenő	Félakt	Fyuris csaulélet
1948 Műv G.	1948 Műv G	1948 Műv G	1948 Műv G	1948 M. Gal

intézkedünk" stb.

200 pengőt m

Neked pedig 10000-

már szintén [illegible] elkü

is intézett Hozzád.

Kassa

1940

XI

8.

Tanulmány	Tanfej	Ünarchép	Ülő akt	Álló akt	Fekvő akt
1931 Pécs	1932 Pécs	~~1929 Ernst~~ 1930 Corvin	1929 NS	1929 Ernst	
		1932 Pécs	1929 Ernst	1933 NK	
		1933 Pécs	1932 Ernst		
	1937 Tőrök		1933 NK		
	1950 I. M.				

Nagyságos

S z e n t i v á n y i G y u l a
titkár urnak

Hivatalból
közszolgálati ügyben
Díjátalányozva

B u d a p e s t .
IX.Hőgyes Endre u.10.
Müemlékek Orsz.Biz.

(Domanovszky Endre)

Cikke.

A gobelinrāl.

Alkotás 1947. 9-10 n.

Arató	Csúr	Erdő	Tavasz	Ht lyi	Csorda
			1934 Pécs		
			1938 E	1935 NK	
1942 NG	1942 NG	1942 NG	1941 Tel		1941 Tel

Tanc	Farkó	Forrás	Virágszedő	Fecsegés	Falu	Csorda	Kincsi	Italos	Vizsgáló
	1929 Nk	1935 Nk							
		1938 E (2)	1938 E (2)	1938 E (2)	1938 E (2)			1938 E	
1938 E		1939 Nk			1939 Nk	1939 Nk	1939 Nk	1939 Nk	
1939 Nk	1938 E (3)		1940 Nk		1941 Tel	1941 Tel			1940 Nk
			1941 Tel						

Vuchorka

1938 E

azgató Ur !

óságodnak f. év április 7. hoz-

, bátor vagyok Richard Hamann

ghatártól

~~[illegible]~~ ~~Strömgyfers~~ ~~1930 Corvin~~	Ülő nő	Férfi akt	Akt	Fej
			1930 Pécs	
1938 5 (5)				
	1941 Tel (2)			
1940 NSz (2)			1943 Teleri	
1941 Teleri VIII.				
1942 NSz (3)	1948 Mű Gy. (2)	1948 Mű Gy.	1948 Mű Gy	1948 Mű Gy (2)
1943 Tel				

ár feladott Kristófnak,
t Kassa, poste restante-re
ldte. Ezenkívül egy levelet

Igaz tisztelettel
és szeretettel
M. L.

Csendélet	Kompozíció	Női akt	~~Tanfej~~	Táj
	1937 Főisk	1937 Főisk	~~1937 Főisk~~	
1944 Tamás 1945 Szigeti (2) 1945 Sz Sz IV 1946 M Képzmt V 1947 M Művhetek VI 1947 Alk (2) VII-VIII 1948 Mův Gal IX-XXXII. (23) 1948 NSz (2) 1948 Szarvas (2) 1951 XI. Kér XXXVII 1952 Tao Tail	1947 Forum			1947 Forum 1948 Mův Gal (7)

Domanovszky Endre, Jestö

MDK

Megemlítve.

László Miklós: Látomások, álomképek

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. aug. 3.

Részlet Domanovszky Endre sztálinvárosi freskójából

ennek a drámának viharzó erejű és sajátságos költői szépségét. Már az előadás első perceiben lenyűgözi a nézőt a Besszemenov-család fojtogató, szakadatlan civakodástól mérgezett légköre. Az Ádám Ottó teremtette színpadi világ tökéletesen tükrözi a századeleji orosz kispolgárság sötét elmaradottságát, penésszel lepett életét, amelyben a céltalanul ténfergő emberek állati indulatoktól fűtve ütődnek egymáshoz. Az előadás során szinte valamennyi színész teljes lélekkel éli át a cselekményt; egyetlen szereplőnek sincsenek olyan percei, amikor üres tekintettel várná szövegét. Ádám Ottó nagyigényű, magasszínvonalú rendezése csaknem hiánytalanul megoldotta azt a nehéz feladatot, amit ez a mű az összhang megteremtése tekintetében jelent. Rendezésének egyetlen gyengéje, hogy időnként két, drámai jelentőségben egyenértékű központot alakít ki a színpadon. Ez a nézőt arra kényszeríti, hogy megossza a figyelmét, mivel a színpad két sarkában

get takar.

Nyil rendkívül fontos szerepét *Kovács János* alakítja rokonszenvesen. Polja szerepében *Domján Editet* láttuk. Bájos, s megnyerő jelenség. Nyi szeretnivaló menyasszonya, de nem egészen az, akinek Gorkij megírta. Erről a kicsit elegáns mozgású Poljáról nehéz elhinni, hogy a faluszéli bolondos madarász leánya.

Miklósi György Percsihinje kitűnő alakítás. Italtól és valami eszelős derűtől fényló szeméből néha ijesztő pillantást vet a nézőre. Egész mozgásával, jellegzetes humorával érzékelteti, hogy a hóborto madarász lelkében sajátos köl tészet él: *Inke* László erőteljes drámai levegőt teremt Tyetyerev figurája köré. Alakításában megérezzük az egykor merész, okos ember visszavonhatatlanul kátyuba jutott életének sivár kilátástalanságát egyetlen gyengesége, hogy kisse zabolátlanul bánik művész eszközeivel. Jelena szerepében *Lontay Margit* igényes alakítást nyújt.

Meg kell még említeni *Décsy*

szeretnék újra egészen ismeretlen költő lenni, mint 34 évvel ezelőtt voltam. S írni, írni a verseket a régi világmegváltó hittel és arról álmodni, hogy egyszer felfedeznek, s ismert költő leszek. Arról, amint vén fejjel, félig-meddig elértem. Mert szép a beteljesülés, de régi és bús igazság, hogy az arról való álom a legszebb...

❋

KOMLÓS JUCI:

— Gyermekkorom óta arról álmodom, hogy jó volna, ha énekelni tudnék. Mindig azon iparkodom, hogy a prózám úgy szárnyaljon, mint az ének. De mindez kevés a zenéhez képest. Fiatal színésznő koromban Miskolcon a Kaméliás hölgyet játszottam. Szeretném ugyanezt a szerepet, vagyis a Traviatát az Operában elénekelni. De tudom: ez csak álom marad...

Komlós Juci

❋

DOMANOVSZKY ENDRE:

— Most a brüsszeli kiállításra készülök: a magyar pavillon nagy termének falát alumíniumlemezre festett figurális kompozíciókkal díszítjük. Arról álmodom, hogy ott a helyszínen fejezem majd be a munkát és látom majd Brüsszel csodálatos gótikus architektúráját és hazafelé talán Olaszországon át jövök majd. Rómában elmegyek a rég látott Sixtus-kápolnába, Firenzében megállok Massacio Ádám és Évája előtt, Arezzoben Piero della Francesca-t, Padovában Giotto-t és Velencében Tintoretto-t csodálom meg. Ez az én legszebb karácsonyi álmom...

Domanovszky Endre

Rajz János

❋

RAJZ JÁNOS:

— A Mandragorában Nicia szerepét alakítom nagy örömmel és a „Vasvirág" című filmben egy érdekes karakterszerepet kaptam. Közben arról álmodom, azt tervezgetem, hogy filmforgató könyvet írok egyszer. Hogy miről szól majd, azt meglepetésnek tartogatom. Annyit azonban máris elárulok, hogy magamnak is szánok benne szerepet, nem hiszem, hogy rosszul járok majd... De egyelőre még csak az álomnál tartok...

A boldog szerelem pillanata (Rutkai Éva és Ajtay András)

Hauptmann drámája a Néphadsereg Színházában

NAPLEMENTE ELŐTT

Van valami izgató abban, hogy ez a nagyhatású dráma 1932-ben kerül színre Németországban és szinte azonnal utána Budapesten. Tiltakozás volt a feltörő iszonyat ellen, vagy csupán keserű vallomás, a tehetetlenség, a kiszolgáltatottság bevallása? Kínzó, nehéz kérdés, s nem dönti el az ügyet az sem, hogy Hauptmann kapitulált a fasizmus előtt.

Clausen drámájában ott vibrál a kor, a világ, s ott kísért az író személyes élménye is... De ezen túl sokkal fontosabb: Clausen tragédiája az *emberség* pusztulása. A hatalom, a gáncstalan törtetés gázol át életeken, sorsokon. Nagyhatású dráma, bár nem a Freie Bühne lendülete ez már, a Takácsok és a Bunda harci pirossága, izgalmas forradalmas lendülete messze tűnt, itt nem az ifjú lázadó, inkább a bölcs filozófus szólal okosan, tiszta hangon, de mindvégig hallatlan szenvedéllyel. Családi dráma, egyéni sors? De hát nem családi dráma szinte minden nagy drámai alkotás? Az apák és fiúk összecsapásában a családon belüli harcokban is a történelem int, a társadalom érverését tapinthatni.

Hauptmann merészsége vitathatatlan. Bár negatív előjellel is érthető. Mert bátorság Goethe, Ibsen remekei után ehhez a témához nyúlni — s a vállalkozás még akkor is lenyűgöző, ha az első két felvonás feleslegesen elnyújtott, magyarázkodó és különösen a második kissé érzelgős, keresetten hatásos. Sajnáljuk azt is, hogy a tragikum alapjainak kiszélesítése nem történt meg, a képsorok nem a társadalmi vonatkozások felé visznek, nem társadalmilag mélyítik el a képet, a kor valósága csak a háttérben mintegy az alaphangulatát adja a cselekménynek. Clausen tragédiája mégis megráz és bukása társadalmi jelentőségű, hisz oly erők gyűrték le, amelyek nem csupán egy kései szerelmet, egy naplemente előtti utolsó szerelmi fellobbanást taposnak el, de a morál nevében és pajzsával döfik le egy tiszta ember vágyait, érzelmeit.

Valamit erről a szerelemről. Hallatlan virtuozitás kellett ahhoz, hogy ennek a szerelemnek a szépségét és tisztaságát érezni lehessen. Az író roppant szakadék felett egyensúlyoz, elég egy hamis mozzanat, rossz adagolás és az éteri tisztaságú szerelemből az ízetlenség poklába zuhannánk. De mert Inken szerelme Clausen számára menekülés, társadalmi harc, küzdelem az életért, az emberségért, a szépségért, feltörő láng és kihunyó fény egyszerre — így eltűnik minden zavaró felhő, felszínre tör

Domanovszky Endre

Képrőm. főisk. kiáll. 1937
(lenes)

42. Domanovszky Endre Tanulmányfej II
43. Domanovszky Endre Női akt I
44. Domanovszky Endre Kompozíció I

olaj.

ci 2 alakrajz

Tanár: Glatz O.

DOMANOVSZKY Andre

Kossuth-dijas

NN: A kupró és sprem. Szövetség...

Művelt Nép 1955 u cit. 29 s. julius 17
8 l.

D o m a n o v s z k y E n d r e .

1929 Tavaszi Szalon.

Fürdő, olajf,
Ulő akt, olajf,
Női képmás, olajf,
~~Apám, bronz.~~
Katicabogár, olajf,

1937 Szkfőv. Képtár és Tört Muz kiáll.

Szent liget, olajf,

1939 8 festő 8 szobrász kiáll.

Forrás, faliszönyeg,
Tánc, II "
Falu, III "
Csorda, olajf,
Kereszt, olajf,
Cséphadarók, temp.
Halász, past.

Nemzeti Szalon

1948 jan. XXXIII - XXXIV
Csendélet I - II
IVö kannával
of

1940 márc (UME)
tőnyegterv I - II
Virágtredő III
Vízmerítő asszonyok
egyébelmek

1942 jan:
szönyegterv III - V.

1942 nov. (KUT) gyümölcsös
arató
csűr, Erdő, virf

Domanovszky Endre

(1)

Domanovszky Endre

koll. Kiáll. az Ernstben

1929. sept.

Csém
Két testvér
Katica bozár II
Álló akt I
Kép virággal
Jairus lánya I
Csarchép I
Ádám és Éve
Mandolinos nő
Ülő akt II

1932 máj. 131. jub.

Ülő akt III

1936 febr. szept

1938 jan. szept szomszéro

fordultan áll. Kinyujtott
ányt tart. Haja, szemöl-
a barna, szakálla leberet-
ék köpeny, széles gallérral,
l, ugyanilyen szűk nadrág,
lt tarajos sarkantyúval.
kard lóg. A háttér hegyes
kövön: »*Gyula 3-us Capi-*

n. — Lelt. sz. 1030. — Véte-
ól 80 K-án (1784–906). —
én. — Elszámoltatott 1907
elszámolást jóváhagyta az
z. határozat (942–910).

FRESKÓ A GYÁRKAPU HOMLOKÁN

A felszabadulás óta eltelt tíz év egyik legérdekesebb és legjelentősebb falfestménye kerül most egy sztálinvárosi épületre: a Sztálin Vasmű Igazgatóság palotájának homlokzatára.

Domanovszky Endre Kossuth-díjas festőművészt, a freskó alkotóját jól ismerik a sztálinvárosiak. Évek óta látogatja a várost, több tanulmányt készített a Vasmű munkásairól — ezeknek alapján festette meg az V. Magyar Képzőművészeti Kiállításon díjat nyert képét, az *Olvasztárok*-at.

— Egyetlen baj van a készülő freskóval — sajnálkozik a művész —, csakhogy azon már nem lehet segíteni. Az, hogy négy nagy oszlop zavarja a képet.

Valóban. Érthetetlen a tervezői agy. Az épület homlokzatán valamifajta képzőművészeti alkotás számára üresen hagytak egy mélyen fekvő falrészt a bejárat fölött. De eléje, elszórva, négy tartóoszlopot tettek, amelyek erősen zavarják a látást.

— Ember legyen a talpán, aki olyan nagyméretű kompozíciót készít ide, amely az oszlopok mögül is érvényesül. Amikor megláttam a tervrajzot, megijedtem. Hiszen ide lehetetlenség festeni. De jobban megnéztem és találtam módot a megoldásra. Természetesen csak falfestmény érvényesülhet kellőképpen. Úgy kell beosztani a kompozíciót, hogy az oszlopokkal eltakart részekre lehetőleg kevés figura jusson. A főalakokat oda helyeztem, ahol semmi sem zavarja a szemet. Még egy legyűrni való akadály volt: a színhatás. A freskót ugyanis földszintről, az országútról nézik — s ha nem elég erőteljesek a színei, az oszlopok fehérsége elveszi előle a tekintetet.

Munkásokat és parasztokat ábrázol a majdnem teljes falhosszúságban végigmenő kép.

A két főalak: *parasztasszony és kohász*. Az asszony cipót ad át a munkaruhás kohásznak.

Jobboldalt mező látszik. Néhány asszony a fáról szedett friss gyümölcsöt gyűjti kosarakba, mellettük egy lányalak. Ennek a részletnek legjobban sikerült figurája ez a lány. Majdnem főalaknyi erősséggel uralkodik a képen s minden figyelmet magára gyűjt.

A kenyérátadás ünnepélyes pillanatát mindkét oldalról többen figyelik. A parasztasszony mögött néhány nő és egy férfi áll még, szőlőfürtökkel a kezükben. A két csoport közötti kapcsolatot egy kosara fölé hajló asszony adja meg.

A kép baloldali része a kohászokat ábrázolja — hármat, amint kenyeret átvevő társuk mögött állnak, a többieket a kemencénél, munka közben. Ezen az utolsó részen dolgozik most Domanovszky Endre.

— ***A freskófestés*** sokszázéves technikája szerint csinálom — mondja — majdnem olyan módszerrel, ahogy az olasz mesterek festették képeiket... Először megfelelő kötőanyagok segítségével a falrészt tesszük alkalmassá arra, hogy megragadjon rajta a freskóvakolat. Itt vékony drótháló feszítettünk a kép alá, mert a fal nem téglából készült. A freskóvakolat mintegy három-négy centiméter vastag.

— Csak pontos tanulmányok után lehet itt dolgozni, mert a vakolat csak frissen fogadja magába a festéket. Mindig felrakjuk a napi adag falrészt, aztán festünk — földfestékkel, vasoxiddal. Módosítani, abbahagyni nem lehet, mert a fal közben megszárad. A freskófestés tehát nagy koncentrálást követel a művésztől...

Végighúzza kezét az elkészült darabon:

— Három hónap múlva szárad meg teljesen. Akkorra a képet hártyavékony mészkristály vonja be és csillogó lesz a felülete. Akár mindennap le lehet mosni... És egészen addig ép marad, ameddig az épület áll.

Még nincs készen a kép, nem lehet róla kialakult véleményünk. Domanovszky szerette volna augusztus 20-ra befejezni, de hiányzó anyagok miatt, kissé eltolódott a határidő, s csak néhány hét múlva kerül sor a gyár homlokára kerülő freskó leleplezésére.

T. I.

Bács megelőzte Szolnok megyét a gabonabegyűjtési versenyben

Az alkotmány ünnepe tiszteletére indított begyűjtési verseny tíz nap múlva zárul. Ezekben a napokban országszerte fokozódik a verseny lendülete. *Bács megye* a gabonabegyűjtésben megelőzte *Szolnok megyét*, viszont az utolsó helyen áll az állatés állati termékek begyűjtésében. *Győr megye* az első az állatbegyűjtésben, de a gabonabegyűjtésben csak a tizenegyedik. Ez a begyűjtési munka egyenetlenségére vall. Pedig a verseny szabályzata értelmében pénzjutalom csak azokat a megyéket, járásokat és helységeket illeti, amelyek *a begyűjtés minden ágában elérték a meghatározott szintet.*

A legutóbbi értékelés szerint *a gabonabegyűjtésben:* 1. Bács, 2. Szolnok, 3. Békés, 4. Pest megye, utolsók: Vas, Baranya, Zala és Borsod. *Az állat és állati termékek begyűjtésében:* 1. Győr, 2. Somogy, 3. Zala, 4. Komárom, utolsók: Fejér, Hajdu, Szabolcs és Bács megye.

— Az üzemből egyre többen jelentkeztek véradásra. Eljöttem én is. Jó érzés arra gondolni, hogy egy beteg gyerek gyógyulását segíthetem ezzel...

Rohfeld Terit az orvosok és ápolónők már ismerősként üdvözlik. Az alapos kivizsgálás, amely minden véradást megelőz, ennek ellenére sem marad el. Véradó ugyanis csak teljesen egészséges személy lehet. Miután Terike makkegészséges, dr. *Dávid* József, a vérkonzerváló állomás vezetője, fájdalommentesen leveszi az előírt mennyiséget. A steril vért konzerváló oldattal vegyítve, plusz 4—6 fokon hűtőszekrényben tárolják, ebből a vérraktárból adják ki azután balesetekhez, nagyobb ilyenkor előkerül a hűtőszekrényből és másodpercek alatt elindul útjára.

Dávid József főorvos néhány szóban összegezi a vérkonzerváló állomás munkáját:

— Feladatunk kellő minőségű és mennyiségű vérrel ellátni a területünkhöz tartozó egészségügyi intézményeket és megvalósítani a korszerű transzfúziós eljárásokat. Ezt a nagy feladatot jól megoldani csak úgy tudjuk, ha *továbbra is számíthatunk az emberek segítőkészségére* és a véradók számának növelésére. Emberek ezrei köszönhetik életüket a véradók önzetlenségének. A mostani ünnepi alkalommal *intézetünk nevében* én is megköszönöm.

(f. r.)

Augusztus harmadik hetében 2433 család lépett be a termelőszövetkezetekbe

Augusztus 14-től 21-ig *2433 család 3219 taggal* lépett be a termelőszövetkezetekbe. A 2433 család 11 765 hold földdel növelte a közös nagyüzemi gazdálkodás területét.

Augusztus 14-től 21-ig 29 mezőgazdasági termelőszövetkezet és négy termelőszövetkezeti csoport kapta meg a működési engedélyt.

1955 január 1-től augusztus 21-ig *156 új mezőgazdasági termelőszövetkezet és 66 termelőszövetkezeti csoport* alakult meg az országban. (MTI)

Szeptember 5-én ülést tart Budapest Főváros Tanácsa

Budapest Főváros Tanácsa szeptember 5-én, hétfőn reggel 9 órai kezdettel az V. kerület Váci utca 62—64. szám alatti Újvárosháza nagytermében ülést tart. Az ülés napirendje: 1. Beszámoló a fővárosi tanács tagjainak munkájáról. Előadó: *Kelen* Béla tanácstag, a tanács által kiküldött bizottság elnöke. 2. Jelentés a községpolitikai terv végrehajtásának állásáról, valamint a községfejlesztési alap felhasználásáról. Előadó: *Pongrácz* Kálmán, a végrehajtó bizottság elnöke. (MTI)

Kisipari Exportra Termeltető Iroda alakult

A Minisztertanács határozata alapján a kisipari termékek kivitelének elősegítésére Kisipari Exportra Termeltető Iroda alakult. Az iroda *a KIOSZ szervezeteinek közreműködésével* elősegíti, hogy minél több kézműipari terméket szállítsanak külföldre. Azok a kisiparosok, akik kiváló minőségű munkájukkal növelik az exportot, vagy pedig eddig külföldről behozott termékeket állítanak elő, *anyagot és szükség esetén hitelt kapnak*, ezenkívül *adókedvezményben* is részesülnek. (MTI)

Mozgatható habarcsgyár, villanymotoros simító...

Az üzemek, vállalatok műszaki és fizikai dolgozóinak ésszerűsítő törekvései új lendületet kaptak a legutóbb megjelent kormányrendelettől, amely *segíti, könnyíti az újítók munkáját* és igazságosabbá teszi jutalmazásukat. Az üzemek dolgozói élve a lehetőségekkel, rengeteg hasznos ésszerűsítéssel, tökéletesebb munkamódszerrel járulnak ipari termelésünk színvonalának emeléséhez.

A győri *Wilhelm Pieck gyárban* a munkásgyűlések óta már több mint *száz új javaslat* segíti a technika fejlesztését. A szállítógép-üzemben három mérnök: *Kapuvári* Jenő, *Rátz* Sándor és *Bors* János új eljárása több mázsa nemesacélt takarít meg. Ugyancsak importanyagokat takarítanak meg *Galambos* Károly technikus újítása nyomán az export vasúti személykocsik belső felületének burkolásánál.

A győri *Textilművekben* júliusban és augusztusban megkétszereződött az újítási javaslatok száma. *Judt* Béla, az író üzem vezetője például hoza anyagokat használ külföld vegyszerek helyett s így éven te 150 000 forint értékű vegy szer behozatalát teszi felesle gessé.

A várpalotai építők *mozgat ható habarcsgyárat* szereltel fel, amely gépi erővel készít a habarcsot. A kocsit oda von tatják, ahol szükség van r ezzel meggyorsítják a falazó munkáját és csökkentik az ön költséget is. Az oroszlán építkezésen *Kozma* Józse DISZ-brigádja a simítás lass és nehéz fizikai munkáját g pesítette saját szerkesztésű *vi lanymotoros kézi simítójáva* A fiatalok újítása értékes el rehaladás az építőipar gépes tése terén.

Domanovszky Endre: Paraszt[illegible] (Részlet a sztálinvárosi freskóból)

A hét

A Műszaki Nyelvőr — a műszaki nyelvért

»Aki valamit tíz szóval is el tud mondani és hússzal mondja el, az egyéb aljasságokra is képes« (Carducci).

Ezzel az idézettel kezdődik a Műszaki Könyvkiadó havonta megjelenő litografált füzeteinek egyik száma. A kiadó ugyanis a műszaki nyelv megmagyarosítása és a műszaki munkák szerzőinek támogatása céljából *Papp Antal* és *Torma Domokos* szerkesztésében folyóiratot ad ki.

Aki olvasott valaha műszaki könyvet, tapasztalhatta, hogy szerzőik rendszerint kitűnő szakemberek, de a magyar nyelvvel hadilábon állanak, s az ilyenfajta segítség legtöbbjüknél bőven elkél.

A *Műszaki Nyelvőr* — ez a füzet neve — így inti a kezdő szerzőket. »A szakkönyv ne akarjon Robinson-életre berendezkedni, mintha körülötte az egész világ elsüllyedt volna, és ebből a másfél kiló fehér papírosból kellene az utókor számára rekonstruálni az egész szaktudományt.« Megállapítja, hogy »különösen gyakori a kellő politikai műveltség hiányából eredő opportunizmus, a terjengős szempont-fogalmazás. A zsírtartalom szerinti tejátvételt vagy a cipőfelsőrész szabást nem kell okvetlenül az ötéves tervnél, vagy a kormányprogramnál kezdeni« — figyelmezteti azokat, akik »szempontok«, vagy »vonal« nélkül lélegzeni se mernek. Számos példát sorol fel arra, mennyivel előnyösebb egyszerűen, magyarosan fogalmazni. Például idéz egy megjelent munkából: »A kondenzvíz elvezetésére önműködő kondenzfazekakat használnak, amelyek a keletkezett kondenzvizet a kazánházba vezetik vissza«. Ehelyett ezt ajánlja: »A kondenzvizet önműködő kondenzfazekakkal vezetik vissza a kazánházba.« Az »érthetőnek« és »félreérthetetlennek« szánt szöveg 14 szóval mondja el azt — rosszul, amihez a helyes fogalmazásnak csak 8 szóra van szüksége — *s amellett ez sokkal jobb.*

A füzetet haszonnal forgathatják más kiadóink szerzői is...

(ku. e.)

A Népművészei Intézet jubileumára

Öt évvel ezelőtt, 1951. január 6-án jelent meg a Minisztertanács rendelete a Népművészeti Intézet létesítéséről. Művészeti tömegmozgalmunk fejlesztésének feladatát bízták az intézetre, s ha ma már jelentős eredményekről számolhatunk be a népi együttesek, az ének-, tánc- és zenekarok, a színjátszók munkájában, a néprajzi gyűjtésben és feldolgozásban és az együttesek vezetőinek nevelésében, ehhez a Népművészeti Intézet tevékenysége is hozzájárult

teni, hogy kiadványaikat több mint 1 200 000 példányban jelentették meg, tanfolyamaikon 2500 hallgató, tokaji művésztelepükön 240 képzőművészeti szakköri tag és vezető tanult, s a többi között 12 000 népi dallamot, 4200 énekes, táncos gyermekjátékot és népi sportjátékot gyűjtöttek. Elégedettek lehetünk eredményeikkel.

Amikor értékes tevékenységük ötéves fordulóján jó munkát kívánunk a Népművészeti Intézet vezetőinek és munka-

HEGEDÜS GÉZA:

Epigra

irodalomról, sz

Realizmus?

Szörnyű unalmas e könyv
Hej, nem unalmas a

Hérakleitos ig

Hogyha az elméd nem m
ér a füled s a szemed.

Őszinteség

Jobb szeretem, ha a téves
így szabad eszmecsatá
ámde az elvtárs álarcában
tévtan vagy tagadás r

Pozitív hős

Hogy sikerülne a hős elev
ott, hol a lélek, a szív

Konfliktus

Hol van a konfliktus? — v
várja a sok néző, várja
Az bizonyos, hogy a konfli
szerző és színház tárgy

Az élő baromét

Tudja, miket suttognak ról
meglát: gesztusain mé
Hogyha megáll veled és ke
érdemrend vár rád, pé
Hogyha csupán köszön és

nem jó és nem rossz,
Hogyha kivárja, amíg te k
biccentvén — valahol
Ámde, ha elfordul, vagy lá
járda felé — baj van:

Megtörtént

Rázza kezem, gratulál, úgy
röpke szatíra. »Helyes
Furcsa dolog. Hogyan is m

ő maga volt a modell?

Néhány esztétik

Mentől gyakrabban magya

követni kell.

A finn—szovjet barátsági szerződés 20 évvel történt meghosszabbítására vonatkozólag Paasikivi elnök kijelentette:

Az 1948. április 6-án kötött barát-szovjet—finn barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződés hatályának meghosszabbításáról, a második Porkkala-Udd terület Finnországnak történt visszaadásáról szól.

forog kockán... A miniszterelnök, aki úgy látta, hogy a marokkói kérdésben politikai karrierje forog kockán — csaknem kilenc hét múltán — amikor nyilvánosan is kiderült tehetetlensége, arcátlanul azt mondta:

lások folynak majd a Szovjetunió képviseletében felhatalmazott N. Belehvosztikov, a Szovjetunió nagybritanniai ideiglenes ügyvivője és Japán képviseletében M. Takahaszi, a japán küldöttség rangidős tanácsosa között." (TASZSZ)

Államcsíny Argentínában

Szeptember 17-én *Cordobában*, valamint *Rio Santiago* és *Puerto Belgrano* haditengerészeti támaszpontokon az argentin szárazföldi és légierők egységei fellázadtak a kormány ellen. A lázadáshoz csatlakozott a flotta, s a felkelők mellé állt a hadsereg zöme is. A hírügynökségek már másnap jelentették, hogy *Perón*, Argentína elnöke és kormánya lemondott. A kormány tagjai a külföldi követségeken kerestek menedéket, Perón tartózkodási helyére vonatkozólag mindezideig nincs megbízható értesülés. A kormány lemondása után ideiglenesen öttagú *katonai junta* vette át a hatalmat, s tárgyalásokba bocsátkozott a lázadók parancsnokságával. Az öttagú junta szerdán elfogadta a felkelők feltételét: a kormánycsapatok feltétel nélkül megadják magukat és *Eduardo Lonardi* vezérőrnagy áll a Cordobában már közben megalakult új kormány élére. Szerdára egyébként az ország nagy része a felkelők kezére került, s *megkezdődött Perón híveinek letartóztatása.*

A világsajtó az argentin eseményekkel kapcsán sokat foglalkozik azzal a kérdéssel: *mi okozta Perón bukását?* A kérdésre egész pontos választ adni ma még alig lehet, de az mindenesetre bizonyos, hogy a mostani felkelés mögött ugyanazok az erők vannak, amelyek már több ízben próbálkoztak Perón megbuktatásával. Ezek közé a kísérletek közé tartozik a június 16-i sikertelen államcsíny is. Az amerikai sajtó akkoriban igyekezett úgy feltüntetni az argentin eseményeket, mint „a katolikusok felkelését" Perón ellen — az egyház védelmében. Ennek a beállításnak semmi köze az igazsághoz. Június 16-án a kormányon belüli reakció, valamint az ellenzék bizonyos csoportja a katolikus főpapsággal összefogva megkísérelte, hogy olyan kormányt segítsen hatalomra, amely a kibontakozott gazdasági válság terheit teljes egészében a nép vállaira hárítaná át, s az ország kapuit kitárná az idegen — elsősorban észak-amerikai — tőke előtt. Az államcsíny-kísérletet azonban a kormánynak a néptömegek mozgósításával sikerült levernie.

Június 16-a után a kormány politikájában mégis jobbratolódás következett be — nyilvánvalóan azoknak a köröknek a nyomására, amelyeket megijesztett a nép nagy tömegeinek bekapcsolódása a politikai harcba. Perón mindenekelőtt átadta a *Standard Oil*-nak az argentin kőolaj kiaknázási koncesszióját, s több, korábban hozott haladó jellegű határozatot hatálytalanított. Az államcsíny-kísérlet elfojtása után az ostromállapot kihirdetését nyomon követték a kommunistákkal és a haladó erőkkel szemben alkalmazott terrorintézkedések, a puccsistákon viszont — mint a *Neue Zürcher Zeitung* megjegyzi — Perón „nem állt bosszút". A Perón-kormány szavakban és tettekben is kifejezésre juttatta, hogy hajlandó békejobbot nyújtani tegnapi ellenségeinek. A kormány ellenfelei azonban Perónban — minden engedmény dacára — olyan államférfit láttak, aki *„túlságosan támogatta a népi követeléseket"*; hiába hirdetett Perón „fegyverszünetet", egymást érték a kormányellenes összeesküvések.

Amikor Perón látta, hogy a „megbékélés politikája" csődöt mondott, augusztus 31-én bejelentette, hogy lemond az elnökségről. Lemondását a perónista párt nem fogadta el, s a fővárosban nagyszabású hűségtüntetés zajlott le Perón mellett. Az elnök erre visszavonta lemondását, megpróbált fokozottabban az argentin szakszervezetekre támaszkodni a reakcióval szemben. Bejelentette: felfegyverzi a munkásokat, s az ő segítségükkel letöri a rendszer ellenségeit. A hatmillió tagot számláló Argentin Általános Munkásszövetség szeptember elején hozzá is látott a „*népi milícia*" megszervezéséhez.

A flotta lázadását végső soron ez robbantotta ki. Idézzük az angol rádió kommentátorát: *„Ezzel betelt a pohár. A katonai vezetők már eddig sem nézték jó szemmel Perónnak azt a taktikáját, hogy a szakszervezeteket igyekszik ellensúlyként felhasználni a hadsereggel szemben. Mint a legutóbbi eseményekből megállapítható, úgy látszik, hogy a tisztek országszerte elhatározták: akcióba lépnek, még mielőtt a szakszervezetek katonai milicia jellegét öltik. Így került sor a felkelésre."*

Bizonyos észak-amerikai monopolisták és politikusok szemében Perón már régóta szálka volt, mert — több-kevesebb következetességgel — igyekezett gátat vetni az észak-amerikai tőke argentínai beözönlésének és garázdálkodásának, s amikor az észak-amerikai tőkések jóvoltából Argentína kiszorult az európai hús- és bőrpiacokról, kereskedelmi kapcsolatot épített ki a Szovjetunióval. A Wall Streethez közelálló lapok ezért szüntelenül Perón elkerülhetetlen bukását jósolgatták. A *New York Times* szeptember 19-én *Argentínai dráma* című vezércikkében így ír: *„A harc valamely pillanatában a fellázadt egységeknek foglyul kell ejteniök, vagy meg kell ölniök Perón tábornokot, másként ezt az ütközetet is elvesztik, akárcsak a június 16-it."* Június 16-a után, az akkori felkelés kudarca láttán, ezek a lapok sajnálkoztak, s arról írtak, hogy Perón „csak az első fordulót nyerte meg". Most, hogy a hírek szerint Perón „a második fordulót elvesztette", egyáltalában nem titkolják örömüket. A DPA jelenti Washingtonból szeptember 21-én: *„Az Egyesült Államokban nagy megelégedéssel fogadták Perón argentin államelnök bukását."* A londoni *Times* washingtoni tudósítója megállapítja: *„Bár a külügyminisztérium hivatalosan még nem reagált Perón tábornok bukására, semmi kétség, hogy a külügyminisztérium tisztviselői örülnek eltávolításának."* Az amerikai lapok utalnak arra, hogy *„az Egyesült Államok kész elismerni az új argentin kormányt, amint megalakul".* S végül *Nixonnak*, az Egyesült Államok alelnökének kijelentése, mintegy az örömujjongás magyarázataként: *„Remélem, hogy az új argentin kormány nem lesz amerikaellenes és együttműködik majd a többi amerikai köztársasággal a kontinens védelmében"* — magyarán: az országot katonai támaszpontok létesítése céljából az Egyesült Államok rendelkezésére bocsátja.

Ezekből a nyilatkozatokból és sajtókommentárokból bizonyos mértékig következtetni lehet az argentínai államcsíny hátterében meghúzódó külföldi érdekekre. Ezt a következtetést egyébként alátámasztja az argentin állami rádiónak a felkelés kitörésének másnapján közzétett nyilatkozata is: *„A felkelést az argentínai alkotmányos hatóságokkal szembenálló erők külföldi körök segítségével készítették elő."*

Zala Tamás

Tüntetések Argentínában

Nyugati hírügynökségek jelentései szerint az argentínai *Rosarióban* pénteken heves összecsapásra került sor. Több száz perónista tüntető menetben végigvonult a város főútvonalain. A rendőrség nem tudta szétoszlatni a tüntetőket, ezért közbelépett a hadsereg is. A katonák végül is *harckocsikkal nyomták el a tüntetést. A harckocsik ágyúikat is használták. Az összecsapásnak 12 halálos és 50 sebesült áldozata volt.*

Perónista tüntetések voltak *Avelaneda* és *Gerli* helységben is. A rendőrség lőfegyverét használta, több tüntetőt letartóztattak.

A Reuter jelentette, hogy *Remorino*, a perónista kormány volt külügyminisztere Chile Buenos Aires-i nagykövetségére menekült és ott politikai menedékjogot kért.

Az ENSZ-közgyűlés elutasította a ciprusi kérdés napirendre tűzését

Az AFP jelenti, hogy az ENSZ-közgyűlés pénteki teljes ülésén *jóváhagyta a főbizottság ajánlását és 28 szavazattal 22 ellenében* (tíz tartózkodás mellett) *elutasította a ciprusi kérdés napirendre tűzését.* (MTI)

Pakisztán csatlakozott a török—iraki egyezményhez

A *Reuter* hírügynökség jelentése szerint *Pakisztán csatlakozott a Törökország, Irak és Nagy-Britannia között ez év februárjában Bagdadban aláírt úgynevezett „kölcsönös védelmi és együttműködési egyezményhez".* Az egyezményhez való csatlakozással Pakisztánnak Törökországgal kötött katonai megállapodása „beleolvad a bagdadi egyezménybe".

és egymás érdekeinek messzemenő tiszteletben tartásának alapján létrejött kapcsolatok — mint tízéves fejlődésünk egész története igazolja — belső építésünk és nemzetközi kapcsolataink zálogát jelentették és jelentik. Éppen ezért *a Magyar Népköztársaság külpolitikájának alapját jelenti a magyar—szovjet barátság és együttműködés fejlesztése és elmélyítése.*

A békéért vívott küzdelem, a szocializmus építésének magasztos ügye, a felszabadító Szovjetunióhoz való hűség, a kölcsönös segítség jegyében fűzte szorosabbra hazánk kapcsolatait a népi demokratikus országokkal. Baráti szövetség jött létre hazánk és a többi népi demokratikus állam között.

Kezdettől fogva őszintén törekedtünk, és változatlanul törekszünk arra, hogy *a békés egymás mellett élés szellemében zavartalan és jó kapcsolatokat teremtsünk a miénktől eltérő társadalmi rendszerű országokkal is.* Ez számos országgal sikerült is. A Magyar Népköztársaságnak szinte valamennyi országgal — köztük a nyugat-európai nagyhatalmakkal — való viszonyát nem zavarja lényeges vitás kérdés. Az új, enyhültebb nemzetközi légkörben — *népünk és kormányunk megelégedésére* — ezen országokkal gazdasági, kereskedelmi, kulturális és egyéb kapcsolataink máris kedvezőbben fejlődnek.

A magyar—amerikai diplomáciai kapcsolatok felvételének tizedik évfordulója alkalmából különösen hangsúlyozzuk: *népünk és kormányunk baráti megnyilvánulásnak tekintette és tekinti, hogy az Egyesült Államok elismerte a magyar kormányt* és diplomáciai viszonyba lépett vele. De őszintén meg kell azt is mondanunk, hogy e baráti megnyilvánulásnak az Egyesült Államok részéről nem volt folytatása. Az Egyesült Államok ma is *a kereskedelmi megkülönböztetés* politikáját alkalmazza hazánkkal szemben, és mindezideig gátolta, hogy a Magyar Népköztársaság elfoglalhassa az

kolatlan, mivel a Magyar Népköztársaság egész tevékenysége és politikája összhangban van az ENSZ alapokmányának mind szellemével, mind betűjével.

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének most összeült tizedik ülésszaka ismét foglalkozik a világszervezetbe felvételüket kérelmező országok kérésével. Ha az Egyesült Államok és egyes más országok támogatnák ezeknek az országoknak — köztük a Magyar Népköztársaságnak — felvételét, ez azt jelentené, hogy minden bizonnyal kedvező feltételek jönnének létre a még rendezetlen nemzetközi kérdések megoldására.

Hegedüs András elvtárs, a Minisztertanács elnöke az ENSZ főtitkárához intézett táviratában hangsúlyozta: *„A genfi kormányfői értekezlet és ezt követően a világ népeinek és a kormányoknak — köztük a magyar népnek és kormányának — a nemzetek barátságát előmozdító sikeres erőfeszítései elhárították azokat a körülményeket, amelyek eddig meggátolták Magyarországnak az Egyesült Nemzetek Szervezetébe való felvételét."* Így tehát a genfi kormányfői értekezlet után kibontakozó enyhült nemzetközi légkörben meg kell szűnniök az ENSZ-tagság kérdésében is *a hidegháborús megkülönböztetéseknek.* A békepolitikát folytató Magyar Népköztársaság népe úgy érzi: *hazánknak is ott a helye az Egyesült Nemzetek Szervezetében.*

A magyar nép bízik abban, hogy a Szovjetunió és más államok mellett most már az Amerikai Egyesült Államok is támogatja majd hazánk felvételi kérelmét, bízik abban, hogy teljesül népünk régi és jogos követelése.

A magyar nép az elmúlt tíz év során hatalmas eredményeket ért el. Eredményeink azonban még jelentősebbek lennének, ha a nemzetközi hidegháború nem akadályozta volna fejlődésünket. Éppen ezért *a Magyar Népköztársaság az ENSZ fórumain is küzdeni kíván az egyetemes békéért és a normális nemzetközi kapcsolatok megteremtéséért.*

kancellár Szovjetunióban tett látogatásának eredményeként a német háborús bűnösök kérdése pozitív megoldásra jutott. Mi reméljük, hogy ezen az úton haladhat a japán háborús bűnösök kérdésének megoldása is.

Ami a kereskedelmet illeti, az a kérésünk, hogy a kereskedelmi kapcsolatokat a kölcsönös kedvezmények alapján fejlesszük, elsőként a két ország közötti kapcsolatok rendezésére irányuló intézkedések közül.

Ami a halászat kérdését illeti, ez japán—kínai viszonylatban már sikeresen megoldódott. Most igen kívánatos lenne rendezni azokat a bonyolult kérdéseket is, amelyek a halászattal kapcsolatban japán—szovjet viszonylatban forognak fenn, köztük az északi vizeken való halászat kérdését.

Lehetségesnek tartanánk egy olyan különleges szerv létrehozását e kérdés rendezése végett, amelyben az itt jelenlevő parlamenti küldöttség tagjainak egy része is szerepelhetne. Kérjük az önök közreműködését a kulturális kapcsolatok, köztük a szabadalmi [illegible] helyezésére és lakóhelyüknek megfelelően a Német Demokratikus Köztársaságnak, illetve a Német Szövetségi Köztársaságnak való átadására.

Ebből következik: *azt a kérdést, amelyet önök mi előttünk vetnek fel, talán elsősorban a japán kormány képviselőjének kellene feladni, akit meghatalmaztak, hogy tárgyalásokat folytasson Londonban a Szovjetunió képviselőjével.*

Azok a kérdések, amelyek a londoni tárgyalások során vitásnak bizonyultak, most már elég világosak, az álláspontok ismeretessé váltak és most már rá kellene térni e kérdések gyakorlati megoldására.

A japán hadsereg volt katonái közül kikerült háborús bűnösök kérdése nem megoldhatatlan. Ugy véljük, hogy a háború befejezése óta sok idő telt el és a háborús bűnösök, akiket büntettelkért elítéltek, már kitöltötték a büntetés egy részét. *Ebben az ügyben bennünket nem vezet a bosszú érzése. Nekünk, államférfiaknak elsősorban nem a múltból, hanem a jövőből kell kiindulnunk.* Ezeknek az megteremtését és arra törekszik, hogy e lépések előtt megszerezze a háborús bűnösöket. Vajon mi olyan leküzdhetetlen akadályokat támasztunk, amelyek a japán népnek hátrányára vannak és nehéz azokat leküzdeni? Mi csupán azt tartjuk szükségesnek, hogy egyezzünk meg a hadiállapot megszüntetésében és a diplomáciai viszony megteremtésében. Államaink léteznek és, ha egymás mellett akarnak létezni és békésen akarják építeni kapcsolataikat, akkor ebben a kérdésben nem lehet vita. El kell készíteni és alá kell írni a megfelelő dokumentumokat.

HADZIME TANAKA: Sajnos mi nem tudjuk, milyen feltételeket támasztanak a Szovjetunió és Japán közötti hadiállapot megszüntetésével kapcsolatban. Mi nem tudjuk. Kívánatos lenne fényt deríteni erre a kérdésre.

HRUSCSOV: Felszólalásomban kifejtettem az általunk felvetett kérdéseket. *A hadiállapot megszüntetésének, a diplomáciai viszony megteremtésének és a nagykövetek kicserélésének kérdésén kívül semmi más kérdést nem állítunk a japán fél elé.* val és Koreával. [illegible] megnevezni ennek konkrét okait, mert nem akarok alkalmat adni arra, hogy azt mondják: beavatkozom az önök belügyeibe. Azt hiszem, a parlamenti képviselők ebben a kérdésben jobban kiismerik magukat, mint én.

Kifejezésre jutott az az óhaj, adjunk engedélyt a küldöttségnek, hogy látogatást tegyen a háborús bűnösök habarovszki táborában. Én most egyszerűen nem vagyok felkészülve, hogy válaszoljak erre a kérdésre, mert nem tudom, merre vannak a háborús bűnösök táborai. Ennélfogva Bulganyin elvtárssal együtt meg kell kérdeznünk a belügyminisztert. Megígérjük önöknek, hogy tanulmányozzuk ezt a kérdést és ha a háborús bűnösök Habarovszkban vannak, igyekszünk majd teljesíteni kérésüket.

Azt hiszem válaszoltam minden feltett kérdésre. Nem tudom, mennyire elégítik ki az önök igényeit ezek a válaszok, de arra törekedtem, hogy önök helyesen megértsék a mi álláspontunkat.

KITAMURA: Hruscsov úr teljes kötelesekor.

HRUSCSOV: Kitamura úr, önök a békeszerződés megkötése és a hadiállapot megszüntetése előtt szeretnék megoldani a halászat és a háborús bűnösök kérdését?

KITAMURA: Azt hiszem, hogy a tárgyalások elhúzódását a jelek szerint az okozza, hogy a japán kormány számára bonyodalmakat okozhat e kérdések távoli megoldása. Szeretnők, ha ezek a kérdések még a szerződés megkötése előtt megoldást nyernének.

HRUSCSOV: Ez elvi kérdés. *Számunkra e kérdés megoldása presztizs-kérdés.* Ha a másik fél, akivel tárgyalunk, ahhoz ragaszkodik, hogy a szerződés megkötése előtt meg kell oldani bizonyos kérdéseket, ez már követelésként, ultimátumként, határozott feltételként hangzik; ha pedig — úgymond — ti ezt nem fogadjátok el, akkor mi nem írjuk alá a szerződést a hadiállapot megszüntetéséről és a béke megkötéséről.

Vajon belemehetünk-e ilyen feltételekbe? Ilyen feltételek elfogadása [illegible] gunkat, hogy ne éljenek át olyan tragikus helyzetet, mint amilyet ebben a háborúban a japán nép átélt, amikor Hirosima és Nagaszaki japán városok felett szörnyű atombombák robbantak.

Kívánjuk, hogy népeink között örökké virágozzék a béke és a mindkét népre — a japán és a szovjet népre — előnyös jó viszony.

BULGANYIN: Meg vannak-e elégedve önök, uraim, Hruscsov elvtársnak az önök kérdéseire adott válaszával?

A KÜLDÖTTSÉG TAGJAINAK VÁLASZA: Teljesen.

BULGANYIN: Nagyon örülök, hogy Hruscsov elvtárs felvilágosításai teljesen kielégítették önöket. Örülök azért, mert mindaz, amit Hruscsov elvtárs itt elmondott, a szovjet kormány álláspontja és én, mint a minisztertanács elnöke, maradéktalanul csatlakozom ahhoz, amit Hruscsov elvtárs itt mondott.

Hruscsov elvtárs igen jól megvilágította Japánnal kapcsolatos állás- amelyek Londonban Macumoto úr és Malik nagykövetünk között fennforognak, azt mondhatom, hogy ezek a nézeteltérések igen jelentéktelenek. Az a lényeges, hogy a japán kormány óhajtsa a Japánnal való diplomáciai kapcsolataink rendezéséről és megteremtéséről szóló egyezmény mielőbbi megkötését.

HRUSCSOV: Ha nem akarják, mi azt mondjuk, hogy várunk. *Mi tudunk várni.*

BULGANYIN: Teljesen egyetértek ezzel a megjegyzéssel. Tolmácsolják a japán népnek a szovjet nép és a szovjet kormány nevében, hogy mi békében és barátságban akarunk élni a japán néppel, *tárgyalásokat kívánunk folytatni mind a szovjet, mind a japán nép számára kölcsönösen előnyös feltételek mellett.*

Felhasználva ezt az alkalmat, hogy találkoztunk önökkel, kérem, adják át a japán népnek a szovjet kormány és a szovjet nép nevében üdvözletünket és legjobb kívánságainkat.

Domanovszky Endre Kossuth-díjas festőművész, most elkészült nagyméretű falképe a Sztálin Vasmű bejáratánál.

(Hollenzer Béla felvétele. Magyar Foto)

Domanovszky Endre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMondó
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MÁJ 24

NÉPSZABADSÁG
Budapest

DOMANOVSZKY ENDRE
RAJZA

1021

NÉPSZABADSÁG ✦ VASÁRNAPI MELLÉKLET

még tizenegy [illegible]
faluból, délután már szekérbe fogta a lovakat a bátyám, emelkedik a víz, menekülnek valahova, de merre? Visszasza kell fordulni mindenünnen. A temetőben a grófi kripta kőből, azt nem viheti el az ár! Egy nap, egy éjszaka, aki csak tudott, oda menekült, másnap délelőtt Jónás Jóska visszaúszott a házakhoz, hátha a szekrény tetején még talál uborkásüveget, a gyerekek nem bírják már tovább szomjan!

Egy teherautó negyven emberrel megrakva elindult Fehérgyarmat felé. Megcsúszott a kocsi? Levitte őket a víz? Bele valahányan az irdatlan mélységű ár forgó, rohanó örvényeibe. Ágakba, fatörzsekbe kapaszkodott valaki, a többiek őbele. Mindenkinek nem sikerült... A borzalmas tragédia első áldozatai? Aztán perceken belül megjelent a fák felett egy helikopter... De ahogy közeledett a vízhez, légcsavarjai egyre nagyobb hullámokat vertek az ágakba kapaszkodó emberek körül. Nem lehet... Jött a kétéltű, majd az! Az úton átrohanó ár, mint a papírhajót, úgy lökte bele az áradás sodrá-

Domanovszky Endre

l.

Magy. Tpsm

1942. 91. l.

(Krónika)

(A kultuszminiszter D. sobelinjét küldte Péernek)

Pat gazdu, ne dind rengne cseled.

M

IRODALMI ÉS KÉPZŐM

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V., Sziget-u. 16. I-14.

Szerkeszti
KASSÁK

TARTALOM: Franz Marc: Festmény. / **Arany János:** Az körül (novella). / **Lengyel József:** Jégpályától (vers). / **Mácza** előtti séta (vers). / **Dömötör Gizella:** Szénrajz., **Dömötör Giz** ruccio Busoni zeneesztetikájából. / **György Mátyás:** Kosztolán Szinházak / **Lékai János:** Auk

Magyar N

Ára:
60 fillér

Az élet csatája

Ma, április 20-án eljutottunk annak a napnak *ötödik évfordulójához*, amelyen Párizsban megkezdte tanácskozásait a *Béke Hívei I. Világkongresszusa.*

1949 elején — mielőtt Pá-

fenyegeti Indiában a termőföldeket, az emberek visszaverik a támadást. Amikor tűzvész fenyegeti a várost, az emberek nem késlekednek: eloltják a tüzet. De az emberiséget most nem vak elemek, vadállatok fenyegetik, hanem

Éles tiltakozáso kiszéles

A külpolitik

1. Az öt nagyhatalom és más néhány nap múlva összeül gyalják az ázsiai problémákat. A

rcra in- aps- a t a tke- ban yo- iro- tor- len. áni kü- ött, eg-

pusztító fegyverek betiltását.

»Felhívjuk az egész angol népet — hangzik a továbbiakban a határozat —, hogy indítson széleskörű kampányt *a nagyhatalmak közti tárgyalásokért;* az atom- és hidrogénfegyver betiltására és szigorú nemzetközi ellenőrzés létesítésére vonatkozó nagyhatalmak közötti megegyezésért; a Nagy-Britanniában lévő amerikai katonai támaszpontok megszüntetéséért; *az összes amerikai csapatoknak Angliából való visszavonásáért.«*

zlő táviratok
születésnapja alkalmából

SZ: i a irt 'a- nti m- tt- ta k,

Csehszlovákia Kommunista Pártja központi bizottságának, a *Román Munkáspárt* központi bizottságának és *Németország Szocialista Egységpártja* központi bizottságának N. Sz. *Hruscsov* 60. születésnapja alkalmából küldött üdvözlő táviratát.

Ami a hírek mögött van

A FINN KORMÁNYVÁLSÁG

Finnországban a kormányalakítási tárgyalások mindezideig eredménytelennek bizonyultak. A tárgyalások a parlament húsvéti szünete miatt az elmúlt héten félbeszakadtak. A kormányalakítási tárgyalásokat e héten folytatják.

A március 7-én és 8-án ujjáválasztott finn parlament április 1-én tartotta első ülését. Ugyanezen a napon a *Tuomioja*-kormány benyújtotta lemondását. Az új finn kormány hivatalbalépéséig *Paasikivi* elnök a lelépő kormányt bízta meg a hivatalos teendők ellátásával. A kormányalakítás körüli huzavona már eddig is több mint fél hónappal nyúlmegszilárdítása mellett, az 1951-es választásokon szerzett mandátumainak számát kettővel növelte és ma 53 mandátum birtokosa, szemben az 54 szociáldemokrata mandátummal.

Az eddigi kormányalakítási kísérletek mindeddig azért nem vezethettek sikerre, mivel a szociáldemokraták parlamenti frakciójának vezetője, Leskinen — válaszul arra, hogy Paasikivi Kekkonent bízta meg e hónap első hetében az új finn kormány megalakításával —, hivatkozva az egymandátumos szociáldemokrata többségre, kijelentette: a szociáldemokraták nem fogadhatják el Kekkonent mi-

tóképzőből műegyetemre, ipari technikumból orvosegyetemre). Az elmúlt évek statisztikája igazolja, hogy ezek az egyetemi hallgatók tanulmányaik során sok nehézséggel küzdöttek, sőt az első vagy második év után túlnyomó részben abbahagyták a tanulást.

Végül még egy visszásságra mutat rá Jóboru Magda: a fiatalok közül sokan *csak Budapesten* kívánják folytatni tanulmányaikat és helytelenül lebecsülik a vidéki egyetemeket, valamint e városok által nyújtható szórakozási lehetőségeket.

— Az egyetemi és főiskolai jelentkezések április 22-vel lezárulnak. A diákok és szülők pályaválasztási problémáikkal bizalommal fordulhatnak a pedagógusokhoz és minden bizonnyal megkapják a legnagyobb segítséget közös ügyünk legjobb elintézéséhez — fejezte be nyilatkozatát Jóboru Magda oktatásügyi miniszterhelyettes.

— A Rómaiparton, Csillaghegyen, Békásmegyeren nyáron tízezrek üdülnek. E területek élelmiszerellátása azonban nagyon hiányos volt. A HÉV rómaifürdői állomásán május közepén meleg konyhával ellátott étterem nyílik. A

A sorsolás négy napján — egész kötvényeket alapulvéve — összesen 199.070 darab kötvényt sorsolnak ki 64.1 millió forint értékben. Ebből 116.900 kötvényt mintegy 47.7 millió forint nyereménnyel, 82.170 kötvényt pedig 16.4 millió forint törlesztéssel húznak ki.

Az április 26-a és 29-e között lezajló kecskeméti sorsoláson 1 darab 100.000 forintos főnyereményt, 23 darab 50.000 17.300 darab 500 forintos és 93.266 darab 300 forintos nyereményt húznak ki.

A Második Békekölcsön IV. sorsolásán kívül az év első felében *még két ízben lesz államkölcsönsorsolás.* Az Első Békekölcsön VI. sorsolását május 27-e és 30-a között *Sztálinvárosban,* a Harmadik Békekölcsön II. sorsolását június 29-én *Kaposvárott* tartják. (MTI)

Javul a gáz minősége

Az utóbbi időben sok kifogás hangzott el a gáz rossz minősége ellen. Ennek oka az volt, hogy a hároméves terv befejezése óta a múlt év végéig 70 százalékkal emelkedett a gázfogyasztás és így a régi gáztisztító berendezések már nem voltak elegendők. Az Óbudai Gázgyár rezsicsoportjának dolgozói ezért a pártkongresszus tiszteletére terven felül *négy új szűrőtorony* építésének meggyorsítását vállalták. Az első két tisztítótornyot a kitűzött időre; április 10-re üzembe is helyezték.

Hétfőn Károlyi Kálmán sztahanovista csoportvezető brigádja a másik két tisztítótoronynál is befejezte a nagy

Rádióműsor

KEDD, ÁPRILIS 20.

KOSSUTH-RÁDIÓ: 8.30: Hangverseny. — 9.20: A kis iskolások műsora. — 9.40: Zenélő doboz. — 10.10: Szórakoztató zene. — 10.40: Előadás a 9. vörössipkás honvédzászlóaljról. — 11.00: Fúvósindulók és táncok. — 11.30: Rügyfakadás. Versek. — 11.40: Hangszeres népi muzsika. — 12.15: Vidám muzsika. — 13.00: Népek táncai. — 13.35: Csajkovszkij: Auróra ébredése — balettszvit. — 14.25: Hangverseny gyermekeknek. — 14.55: Színes népi muzsika. — 15.15: Mozart operáiból. — 16.00: Gyermekharang. Veres Péter elbeszélése. — 16.40: Szabó Márta zongorázik. — 17.10: Szív küldi. — 17.40: Versek. — 18.00: Tánczene. — 18.30: Hangos Újság. — 19.00: Ajándékműsor. — 19.40: Válaszok falusi hallgatóknak. — 20.10: Életem . . . El mondja Rácz Aladár cimbalommüvész. — 21.34: Lehár operettjeiből. — 22.20: Viski János: Zongoraverseny. — 22.47: Reizen énekel. — 23.00: Mi történt a nagyvilágban? — 23.05: Éji zene.

PETŐFI-RÁDIÓ: 14.00: Hangverseny. — 15.00: A rádió kisegyüttese. — 15.40: Két elbeszélés. — 16.10: Buttykay és Huszka operettjeiből.

mondanak a magukénak, hiszen valósággal *második édesanyaként* vigyázza apró gyermekeik egészségét.

Nagy híre van a védőnőnek. Mindenki ismeri. »Júlia néni kedves — mert csak így hívják —, már megint hová siet?«, vagy »Júlia néni, nézze meg visszafelé jövet a kicsinyemet, nem akar szopni!« — szólítják meg sorra a falu utcáin. A még gyermeket várók is meg-megállítják útközben, ha feltűnik lódenkabátos, fehérköpenyes alakja. Ilyenkor a legkisebbek is abbahagyják izgalmas játékukat, messzire elrúgják a rongyfutballt és futnak »a Juli néni« köré: Mit tetszik szólni, ma megint megettem a spenótot — szól egyikük ragyogó fekete szemmel. Megyeriné szeretettel megsimogatja a csöpp fejeket és sokáig figyeli a labda után elviharzókat.

„A népszerűséget munkáddal érd el!"

Ő a második védőnő az országban, aki megkapta a Kossuth-díjat. És *azóta* a faluban talán még erősebben ragaszkodnak hozzá. A terhes-rendelő órákon mintha megszaporodott volna a látogatók száma. Odahaza a lakásokban pedig egy-két perccel tovább marasztalják. Egyik asszony a

ismerni a szakmát és odaadóan dolgozni...

— És mindhárom meg van Megyerinében — mondja dr. *Tóth* László, az egészségház vezető orvosa.

Míg Megyeriné szűkszavú volt, annál többet beszél róla maga az orvos, hiszen kettőjük munkája valósággal összeforrott.

— Kitűnő ember, jól ismerem, huszonhárom éve dolgozunk együtt. Nehéz lenne mindazt a segítséget felsorolni, amit eddig nyújtott nekem. Nagy érdeme, hogy községünkben a csecsemőhalandóság úgyszólván teljesen lecsökkent. Megyerinének minden egyes újszülött valósággal szívéhez nő. Nagyon sokat tesz értük. Figyeli fejlődésüket és ha valamelyiknél a betegség nyomát fedezi fel, azonnal hozzám siet.

Elmondja, hogy Megyeriné nemcsak az emberek hálás szeretetét, a népszerűséget, azaz a »szakma« kellemes oldalát ismerte meg, hanem *sötét mindennapjait is.* Kitartóan, makacsul járta a Pécel környéki Király- és Oncsatelepet abban az időben, amikor még visszautasítással, ridegen fogadták. E két viszonylag elmaradott vidékrészen sokáig virult a babona, sőt *a kuruzslás is.* Ha orvost emlegeit. Külön-külön utasítást ad a csecsemők, vagy már tipegők aznapi táplálékáról.

tündö
bérko

A Budapesti Városi Tanács j

Nagy az út, amíg a tervből valóság lesz. Egyik fontos stációja ennek a folyamatnak a főváros beruházásai vonalán: a tervfeladatokat és beruházási programmokat elbíráló bizottság. Ez a szaktestület hetenként többször is ülést tart és megvitatja a városi tanács új beruházásainak terveit, megvizsgálja azok költségvetését, a tervek műszaki részleteit. A bizottság véleményezése és határozata után kerül azután sor a tervek véglegesítésére, a kivitelt előkészítő kidolgozásra. Rendszerint a következő év beruházásai kerülnek a bizottság elé, így a most folyó üléseken már az *1955. évi tervfeladatokat* tárgyalják meg.

A legutóbbi hetek ülés-anyagából érdekesen bontakozik ki a városi tanács jövő évi beruházásainak sok jelentős részlete.

A trolibusz-park szaporodása szükségessé teszi a trolik megfelelő elhelyezését. Jelenleg a Damjanich-utcai kocsiszínben tárolják a trolibuszok egy ré-

ján,
épül
sőbb
Kispe
létesí
kádd
a fü
mán
szítik
költs
rint
Bu
ről
telje
állan
válla
tarta
lenne
tyola
lik, h
hetek
megr
ben
ték e
tését
mázs
ez a
gyon
képe
évbe
jesít
teni.

Domanovszky Endre: Dunaújvárosi freskó részlete – Fresque à Dunaújváros. Détail – Фреска в Дунауйвароше. Фрагмент

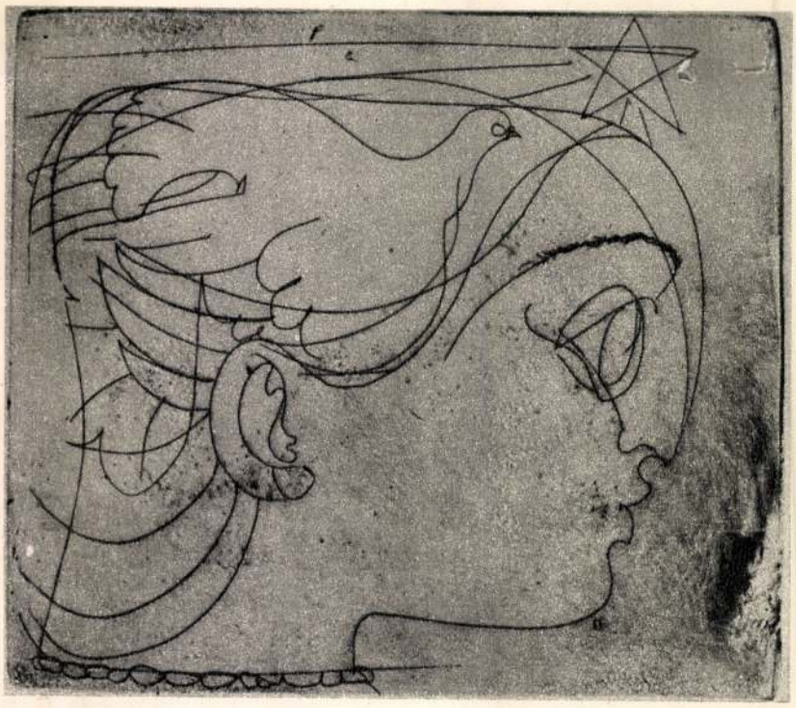

MŰVÉSZET

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGÉNEK FOLYÓIRATA

1965. ÁPRILIS VI. ÉVFOLYAM 4. SZÁM

HÚSZ ÉV UTÁN

Századunk képzőművészetének grafikonján lassan helyre kerülnek az életművek, a művészeti mozgalmak. A művészet és társadalom bonyolult kölcsönhatásának elemző kimutatása azonban inkább csak a két háború közötti szakasszal kapcsolatban történt meg. A szocialista-realista törekvések, tehát napjaink vonatkozásában hiányos. Jubileumi megemlékezésünkben erről az oldalról igyekszünk megközelíteni a húsz esztendő termését, kiemelve a valóság sokféle megnyilatkozási formáját a művészegyéniségben, az alkotásban. A festészet, szobrászat és rajzművészet fejlődése a kétszer tíz esztendős bontást kínálja. Az első évtized a próbálkozás, a tömegkapcsolatok kipuhatolásának ideje — a tévedéseket, mellékfogásokat ezúttal nem elemezzük, mert a művészet társadalmi funkcióját tekintve ez a szakasz pozitív volt. A második évtizedben képzőművészetünk elfoglalta méltó helyét a szocialista kultúrában, differenciálódott szerepe és feladata, értékelésében a sajátosan képzőművészeti és össztársadalmi szempontok egyensúlyba kerültek. A küzdelem már nem az egyéni kifejezés jogáért, hanem az egyre nagyobb követelmények teljesítéséért, az egyéni elképzelések tökéletesebb megvalósításáért folyt.

A felszabadulás előtt nagyra hivatott mestereink csak ritkán léphettek ki a szakmai krétakörből. Ezek a ritka alkalmak lettek művészettörténetünk csillogó lapjai. A sokszor nosztalgiával emlegetett „pezsgő" művészeti élet a háború előtt inkább csak csoportok és egyének ízléskülönbségéből, érdekellentéteiből adódott. Az ellenforradalom Magyarországában fojtogató légkör várt az igazi művészre, méltatlan ügyeskedésre és a kispolgári elképzelések kielégítésére szorította. Kevesen kerülhették el a megalkuvást, sokan alkatuktól idegen lírizálásra kényszerültek és sokan temették el álmaikat, a bomlott világban is a családi otthon illúzióját őrizve. Voltak, akik lázadtak, de megalkuvást nem tűrő forradalmiságuk gyümölcse csak később érett be. Szerencsére kevesen vállalták a fasizmus dicsőítését, jobbára konjunktúra-lovagok, nevük és munkájuk elsüllyedt az időben. Az ellentmondást világosan mutatja, hogy a korszak legjelesebb alkotásai önerőből vagy a haladó polgárság támogatásával, de mindenképpen a kormányzat ellenében születtek meg. A külföldi ösztöndíjakat osztogató művészetpolitikusok meglepődve tapasztalhatták, hogyan üt vissza az igazi tehetség forradalmi alkotásokkal.

A felszabadulás előtti termés így csak töredéke annak, amire mestereink képesek lettek volna. Évtizedes tanári robot, létbizonytalanság, politikai és faji üldözés, de leginkább a kilátástalan elszigeteltség akadályozta meg tehetségük kibontakozását. 1919-ben lobbant fel nagy erővel a kollektív művészet lángja és a parázs huszonöt évig izzott vagy pislákolt a lelkek mélyén.

Valódi társadalmi hatóerővé csak a felszabadulás után válhatott képzőművészetünk. 1945-ben szó sem lehetett egységes művészet-társadalomról, de egy vonatkozásban mestereink közel kerültek egymáshoz. Feloldódott a háborús szorongás, helyébe robbanásszerűen vagy tétován, de beköltözött a hit. Bíztak az új világban. A történelmi változást teljes mélységében még nem tették magukévá, de tudták, hogy e korszak művészete szélesebb és erősebb társadalmi alapokra épül, egzisztenciálisan is más, jobb lesz. Valamire való művész mindig is szívesebben vállalja a sekélyes osztályérdekek helyett a nép szolgálatát, azt, hogy a kínálkozó lehetőségekből kedvére válogathat, vérmérséklete, felfogása, téma- és látványigénye szerint.

A Közösségi művészet felé c. kiállítás 1948-ban ízelítőt adott a megújulás vonásaiból, a monumentális nekifeszülésből. A tudomány is ezidőtájt tette meg az első lépéseket, kibányászva múltunk értékeit. Ez, bizonyos mértékig, a képzőművészek sorainak rendezését is jelentette. Emlékezetesek a Fővárosi Képtár kiállításai, a hozzájuk kapcsolódó írások, amelyek a közelmúlt haladó vagy éppen szocialista törekvéseit hordták össze sebtében, s ez nagyobb és jelentősebb tisztogató munka volt az esztétikában, mint az, amely egyidejűleg az igazoló bizottságok előtt folyt. Így, ha az elmélyedő tudományos feldolgozásra nem is jutott idő az események sodró lendületében, — nagyjából helyükre kerültek az egyes mesterek és életművek, biztosítva az egyik korszakból másikba ívelő tevékenység folyamatosságát, felmutatva a szocialista képzőművészet nagyszerű hagyományait. Közben megnyitották kapuikat más kiállítótermek is. Megkezdték munkájukat a népi kollégiumok s a kiállításokhoz hasonló gyorsasággal megreformált főiskolák, elindítva pályájukon egy sereg népi tehetséget, akik alig néhány esztendő múlva mestereik pezsdítő konkurrenciájaként kértek részt az új feladatokból.

A képzőművészet megváltozott társadalmi funkciójának első jele egy örvendetes statisztikai szám volt. A kiállításokat látogató közönség soha nem álmodott mennyiségre szaporodott, új meg új tömegek rohamozták meg az esztétikai műveltség bástyáit. Hasonló arányúra növekedett a vásárlás is. A műcsarnoki nagy kiállítások anyagát az első években, 1950-től kezdve „lábon" adták el művészeink az állami intézményeknek. A második évtizedben a közönség soraiból elmaradtak az irodalmi szenzációt, a kispolgári életképeket kedvelők. Megváltozott az állam mecénási közreműködése is. A hivatalos vásárlók mellé felsorakoztak a kisemberek, műgyűjtési vagy lakásdíszítési igénnyel. A művészeti intézmények kimunkálták a megbízások, pályázatok rendszerét, végleges mederbe került viszonyunk a társművészetekkel, megszilárdult a művészet sokféle alkalmazásának gyakorlata. Az első félidőben a művészet és társadalom kölcsönösen előlegezte egymásnak a bizalmat, megteremtette az alkotómunka feltételeit, a másodikban igyekezett beváltani a jogos reményeket.

Mindkét periódusban gazdag termést takarított be a képzőművészet. A számszerűleg is hatalmas anyagban természetesen vannak olyan művek, amelyek értéke utóbb bizonytalanná vált vagy semmivé foszlott. Kitüntetések fénye kopott meg olykor és máglyára küldött munkák vonultak be később diadallal a kiállítótermekbe. Sokalakos nagy kompozíciók alkotóit a társadalmi elismerés szép óráiban is nyugtalanság, kielégületlenség gyötörte, s intim témákban robbant ki nem egyszer az igazi festőszenvedély, plasztikai élmény. E nagyszabású munka nyomában lépegetett a kritika, földre szegezett szemmel, a hatalmas búzatáblák elhullott kalászait szedegetve, máskor meg éppen az elemző írások fűtötték be a művészet mozdonyait. Vitatkoztunk az állami irányítás módszereiről, a hagyományokról, az absztrakt művészet formaeredményeinek felhasználásáról, a témákról és feladatokról, az építészetről — no meg a munkák elosztásáról is. A kudarcok sem vették el a művészek kedvét. A hivatalosok elismerését pótolták a barátok vagy éppen a kiállításlátogatók, s a művészeti autonómia bölcs körforgásában csaknem mindenkire sor került a zsürikben, a közügyek intézésében. Korszakunkban nem ismétlődhetett meg Madarász, Szinyei vagy Derkovits tragédiája, nem került sor olyan megalkuvásokra sem, mint azelőtt.

Milyen mérleget készíthetünk hát erről a húsz esztendőről, hol tartunk a közösségi művészet felé vezető úton? Új értelmet kaptak a klasszikus műfajok és kiszélesedtek a műfaji határok. A szocialista tartalom kifejezésére valamennyi alkalmasnak bizonyult. A rendeltetés színezheti vagy más-más vonásait hozhatja előtérbe a valóságnak, a technika befolyásolhatja a formai megjelenést, de az alkotás azonos méretben, technikával és rendeltetéssel lehet sekélyes, felszíni hatásokat közvetítő vagy meggyőző eszközökkel lényeges dolgokat mondhat el a valóságról.

Mennyire tükrözi a szocialista életet, az embert és munkáját, az atmoszférát a korszak termése? A 10. jubileumra, a félévi osztályzatba nyugodtan beírtuk volna a jelest, hiszen krónikás bőségben ontotta művészetünk a mai témákat. De kiderült, hogy sok mesterünk nem egyedül, hanem külső segítséggel oldotta meg a feladatot, másodkézből, írott forrásokból merítette élményeit, a hasonlatnál maradva „puskázott". Kimaradt egy fontos fázis az alkotómunkából, az átélés és ezzel együtt az egyéni áttétel, a sűrítés és kiemelés. A második félévben elmélyültebb, őszintébb munkastílus lett általános, megkezdődött a jelenségek mélyrehatóbb, összefüggéseket is feltáró elemzése. A részletekből az egész kialakítására törekedtek az alkotók, válogattak a sokféle hatás között, az élményanyagot és a vizuális érdeklődést összehangolták. Egyszóval előtérbe került az egyéni teljesítmény. Ez az „osztályátlagot" bizonytalanná tette, messze nem volt olyan látványos, mint az előző időszak anyaga és nem hozott átütő sikereket a kiállításokon. De értékesebb volt, perspektívájában is többet ígért. Az élet közvetítésében az átmeneti elszegényedés, a beható tanulmányokra szűkített figyelem, a szenvedélyek megfékezése nem tartott sokáig. A szocialista társa-

dalomban kicsapódtak a fejlődés végleges és szilárd elemei, és ezzel egyidejűleg művészetünk is visszaszippantotta magába a valóság teljességét. Ha egyszer, valamely monstre könyvben össze lehetne hordani a második 10 év anyagának reprodukcióit, köztük a falra vagy köztérre került műveket is, akkor ámulnánk csak el igazán, hogy milyen árnyaltan és sokoldalúan jelentkezik korunk valósága az alkotásokban.

A közös tartalom véglegesen birtokba vette az ábrázoló művészetet, ebbe belefér a napi küzdelem és a győzelem, az előretörés és a megtorpanás is. Minden, ami emberi.

A kifejezési mód egyénenként változik. A Nagybányában gyökerező lírai, a Munkácsynál kezdődő és az alföldi piktoroknál újjáéledt drámai, a Nyolcakból induló konstruktív, a Derkovitsban tetőző dekoratív felfogás megszámlálhatatlanul sokféle, új formában születik újjá. A jelenségek színe, szerkezete, ritmusa, felületi szépsége, vagy éppen pszichológiai értelme kerül így előtérbe és kap hangsúlyt. A testek súlyos térbelisége, tömege, vagy áttört, levegős részletei érvényesülnek. Sokezer év látáskultúrája, formaelőzménye szaporodik „lelkes Eggyé" a művész szenvedélyes valóságélményében. A sokféle eredetű vér új szervezetnek ad életet. A jó műnél a legpontosabb laboratóriumi vizsgálat sem mutathatja ki az ábrázoló eszközök külön-külön eredetét. Ez a változatos, az egyénire törekvő művészi tevékenység kiérdemelte a jó osztályzatot, a láthatónál többel ajándékozza meg a nézőt. Olyan mélységeket és összefüggéseket tárhat fel, amely a leíró alkotómódszernek soha nem adatott meg. Remekművek ritkán születnek, de minden munka annak készül. A ritka remekművekért vívott nagyszabású küzdelem hozza létre korszakunk értékes képzőművészeti alkotásait. A fejlődésben még a kevésbé sikerült műveknek is meghatározott szerepük, jelentőségük van.

S mivel e lap olvasóinak egy-egy név felidézése is vizuális élmények sokaságát jelenti, a teljesség igénye nélkül átnyújtok egy névsort, a sokféle formafelfogás, a szenvedélyes kísérletezés, a tartalmi érzékenység fokozatainak illusztrálására. Ezt azzal a céllal teszem, hogy képi élményeiket felfrissítve, megnyerjem egyetértő jóváhagyásukat képzőművészetünk jó bizonyítványához a valóság árnyalt, sokszínű újrateremtésének tárgyában.

Szőnyi és *Bernáth* poézisének új, monumentális s árnyalása, *Barcsay* festményeinek konstruktív rendje, tüzes fegyelmezettsége, *Czóbel* formáinak bársonyos melegsége, *Domanovszky* csillapíthatatlan szenvedélye, lázas komponálásmódja, *Kmetty* szigorú szerkezetein átvilágító érzelem, *Szentiványi* választékos színélménye, *Bencze László* a rendkívülit kutató görcsös humánuma, *Medveczky* klasszikus tisztaságú formaépítése, *Duray* nagyerejű, kőből faragott figurái, *Fónyi* dekoratív melegsége, *Bartha* képeinek lebegő szuggesztivitása, *Scholz* képkivágásainak feszültsége, *Breznay* invenciózus témái, fortélyos faktúrája, *Kádár* vonzó mértani elemekbe fogott világa, *Pap Gyula* súlyosan mozduló figurái, *Pekáry* romantikus álmai, *Fenyő* heves ecsetjárása, *Ék* forradalmi lendülete *Iván Szilárd* elérzékenyült természetélménye, *Sarkantyú* fehéren villódzó fényei, *Csernus* virtuóz alámerülése a szellem mélyébe, *Szentgyörgyi* látványt zabolázó foltritmusa, *Mácsai* letisztult, meztelen valóságlátása, *Kohán* kirobbanó drámaisága, *Kurucz* középkoros áhítata, *Moldován* sugárzó üzembelsői, *Szabó Vladimír* látomásos fantáziája, *Szinte Gábor* zengő interieurjei, vonagló gépei, *Csáki Maronyák* leleplező emberlátása, *Boross*, *Baranyó*, *Chiovini*, *Benedek* alföld-szerelme, *Miháltz*, *Göllner*, *Kántor*, *Jakuba* napfényes atmoszférái, *Holló*, *Frank*, *Vén Emil* szenvedélyekkel fűtött másodvirágzása, *Elekfy*, *Imre István* és *Bornemisza* külön-külön szólamban is telten zengő akvarellhangja, *Balogh András* leplezetlen látványöröme, *Tamás Ervin* motívumokat síkba parancsoló törekvése, — mind egy-egy színes kocka új művészetünk nagyszabású mozaikjában.

És az itt hirtelen összeszedett nevek mellé kívánkoznak a fiatalabbak is. Közülük elsősorban azok, akiknek formanyelve az egészséges kísérletezések után megállapodott. *Németh József*, *Szalay*, *Szurcsik*, *Patay*, *Vecsési* differenciált falu élménye, a gyermekkor izzó jelenléte. *Vati*, *Óvári*, *Orosz János*, *Konfár*, *Szabó Zoltán*, *Somos*, *Kokas*, *Blaski*, *Tury Mária* stilizáló érzékenysége *Miskolczi*, *Udvardi*, *Bér*, *Schéner* áradó színöröme már értékes munkák aranyfedezetével rendelkezik. S feltartóztathatatlanul törnek előre a legfiatalabbak, akik új ösvényeket vágnak a valóság dzsungeljébe, bátran feszegetve a tudatalatti rétegeket is. A következő 20 év már az övéké, a tisztultabb társadalom, de a változatlanul bonyolult emberi viszonylatok ábrázolásának feladata.

Hasonlóan változatos képet mutat a grafika és rajzművészet. A bravúrossá emelt sokszorosító technika, a sokféle felhasználás, különösen a könyvillusztrációs feladat adott lökést fejlődésének. Művelői között vannak olyan mesterek is, akik a monumentális műfajokban is kiemelkedőt alkotnak: *Barcsay*, *Konecsni*, *Hincz*, vagy a szobrász *Borsos*, *Ferenczy Béni*. Kitágultak a grafika méretei általában. Táblakép nagyságú fametszetek, gondolati elemeket ki-

Feledy Gyula: Macska és galamb – Chat et colombe – Кошка и голубь

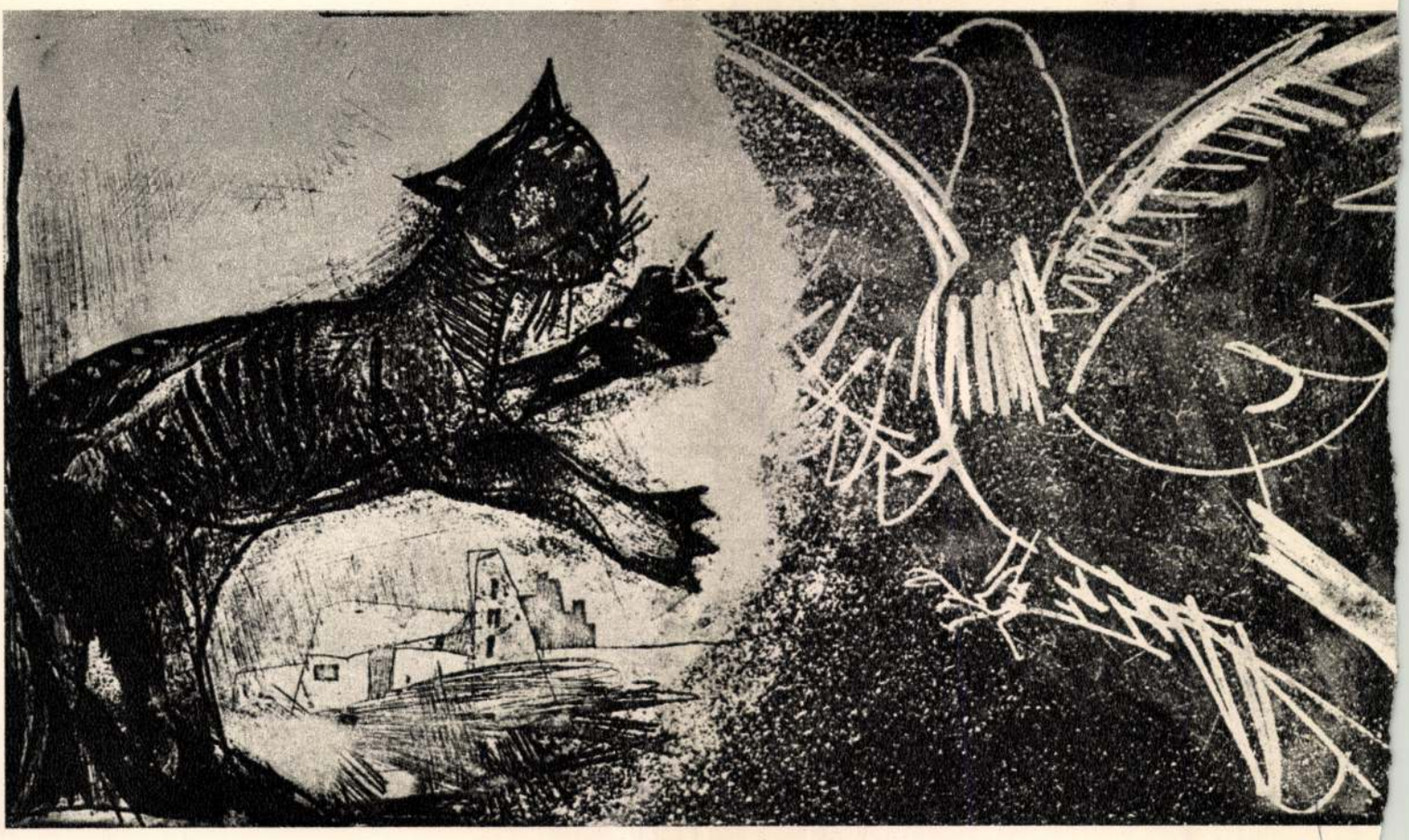

Csernus Tibor: Az újpesti rakpart – Le quai d'Újpest — Уйпештская набережная

bányászó nagyméretű rézkarcok készülnek a látható világról és a mélyben meghúzódó dolgokról. A folt és vonal mesteri megújulását, a fekete-fehér világ régi korlátainak ledöntését üdvözölhetjük *Martyn, Szánthó Piroska, Kass, Csohány, Gacs, Lukovszky, Feledy, Kondor Béla, Raszler, Kunt, Czinke, Kajári, Reich, Stettner, Würtz, Szász, Pásztor* és a többiek alkotásaiban. Az élethez simuló, alkalmazott grafika sokszor névtelen hőseinek változatos ötletei, rajzi sokoldalúsága sem maradhat említés nélkül. *Pap Gábor, Balogh, Zala, Sinka, Ernyei, Máthé* neve villan elő a plakát és nyomdagrafika jeles művelői közül.

A szobrászatban a magam részéről a kis műfajoknak adnám a pálmát. Ezekben mutatkozik meg legjobban a műtermi munka öröme. Sok esetben a köztérre kerülő nagy munkák előtanulmánya sikerültebb a kész műnél. De szép anyaggal dicsekedhet a portrészobrászat is. A plasztikai nyelv fejlődése általában egyenletesebb volt. Sokat számított ebben az is, hogy a már életükben klasszikussá vált és a középkorú mesterek valamint a fiatalok közös mezőnyben versenyeztek. *Medgyessy, Vedres, Ferenczy Béni, Kisfaludi Stróbl* munkássága korszakunkban frissült fel. A résztvevők kitűnő formája nagy iramot diktált. Az eredmény itt is az egyéniség sokféle, változatos megnyilatkozását mutatja. *Pátzay* higgadt formatisztasága, *Mikus* szobrainak harmóniája, *Kerényi* dinamizmusa, *Somogyi József* monumentalitása, *Borsos* virtuóz felületérzékenysége, *Vilt* szenvedélyessége, *Laborcz* formaaszketizmusa, *Tar* szerkezetessége, *Megyeri* játékos térrendezése, *Szabó Iván* érző emberlátása, *Kis Kovács* szobrászi ötletessége, *Vigh* mozgásritmusa, *Kocsis* árkádiai derűje, *Kiss István* férfias ereje, *Makrisz* architektonikus biztonsága, *Marton* érett formái, *Segesdi* téri szuggesztivitása a műveken rendre kimutatható. És a kapuknál állnak itt is a fiatalok, az új időknek új dalaival.

A kiállítás dolga, hogy a jubileum alkalmával a fejlődést művekkel dokumentálja és a kritikáé, hogy a megtett utat értékelje. Egyszer sor kerülhet talán a monumentális művészet eredményeinek bemutatására is. De beszámolómban nemcsak azért mellőztem a monumentális műfajokat, mert eredményei nehezebben hozzáférhetők. A szocialista képzőművészet e különleges rendeltetésű műveit csak az építészettel együtt helyes mérlegre tenni.

A valóság egyelőre teljesebb, átfogóbb és tisztább hangon szólal meg a táblaképben, kisplasztikában és grafikában.

Nem szándékoztam elméletekbe belemenni. A töredékes félmondatok, felvillantott jelzők segítségével csak arra vállalkoztam, hogy néhány percre megállítsam a képzőművészet barátait és az alkotókat is. Azokat, akik valódi vagy vélt sérelmeikről vitázva néha elfelejtik a műveket teremtő munka édes-gyötrelmes örömét, talán a műveket is, amelyeket bőkezűen osztogattak ebben a húsz esztendőben. A felszabadulási jubileumon érdemes visszaidézni az elmúlt két évtizedet, amely a szocialista művészet értékeit és nagyszerű távlatait megteremtette.

D. Fehér Zsuzsa

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ

EGY TELEVÍZIÓ ELŐADÁS KÉPEI ÉS SZÖVEGE

A „magyar mesterek" sorozatának legutóbbi előadása Munkácsy Mihályról szólt. Most — a kiszabott idő keretei között — Mednyánszky László művészetét ismertetjük. Mednyánszkyt átmenetnek és összekötő kapocsnak is felfoghatjuk a XIX. és XX. századi magyar képzőművészet történetében. Munkácsy nyomdokain indult el, tőle vette át és vitte el igen messzire századunk modern törekvéseiig a sajátosan nemzeti jellegű művészi erőfeszítések stafétáját. Mednyánszky megértése és értékelése az elmúlt évtizedekben az időbeli eltávolodással fordított arányban állandóan növekedett. Ma már világosan látjuk, hogy magányos útja követők, tanítványok nélkül is folytatásra talált a XX. századi magyar képzőművészetben. Hogy példát is említsünk: Nagy István munkássága szinte logikai folytatása a Mednyánszkyénak.

Töprengő című festményében önarcképet lát a művészettörténet. Igen sok művészi emberábrázolásban fellelhetők az alkotó testi és szellemi portréjának jellemző vonásai, különösen akkor, ha nem megrendelésre készült arcmásokról van szó, ha a festő kezét nem köti meg a látványhűség igénye. Ilyenkor az egész kompozíció és minden részlet szabadabban követi a művész hangulatát. Lelki önarcképeknek nevezhetjük az ilyen ábrázolásokat.

Ebben az értelemben Michelangelo önarcképének tekinthető Jeremiás próféta híres alakja is, a római Sixtus kápolna mennyezetfreskójának egyik részlete. A XVIII. századi spanyol festőóriás, Goya Kyklops-án, ezen a döbbenetes látomáson is átdereng alkotójának fizikuma és néhány arcvonása. Az erő itt már lázadó, tragikus, titáni.

És — hogy a történeti példákat folytassuk — a Mednyánszkynál egy évvel fiatalabb kortársnak, Van Gogh-nak Az örökkévalóság küszöbén című, Mednyánszky ülő, öreg férfialakjánál sokkal hevesebb, gyötrődőbb, de egyúttal hidegebb hatású képe tizenegy esztendővel készült a Töprengő előtt.

Egyik csupa vergődő tiltakozás, másik komor, végzetszerű lemondás. — Michelangelo, Goya és Van Gogh itt csak kiragadott utalások, melyekkel még nem tudunk megfelelni arra a kérdésre: kiktől is tanult hát Mednyánszky László? Tanult a müncheni Akadémia tanáraitól, tanult Párizsban a franciáktól, különösen Corot-tól és a barbizoniaktól, a misztikus úttörő Odilon Redon-tól, később pedig az impresszionistáktól, különösen Monet-tól és Pisarro-tól. De nem kevésbé volt tanítványa a régebbi korok nagy mestereinek, Rembrandtnak, Goyának, s kezdetben Munkácsy Mihálynak is. Legtöbbet mégis abból tanult, amit a természetben és az emberek között látott, érzett hosszú vándorlásai, viszontagságos élete során.

Festészete önálló, a maga nemében egyedülálló művészet. A szépséget és az igazságot a maga módján kereste. Kifejező ereje, érzelmi hőfoka olyan magas teljesítményekig vitte, hogy nemcsak a magyar művészetben számíthatjuk a legnagyobbak közé, hanem az egyetemes művészetben is jelentős helyet kaphatna, ha kellőképpen ismernék.

1852-ben született ősi főnemesi, mágnás családból Trencsén megyében, a beckói kastélyban. A kastély egyik részletét festette meg 1890-ben, festői pályájának fejlettebb korszakában, amikor szülőföldjére gyakran visszatérve gyermekkorának természetlátomásait is újból és újból felidézte.

A Vág völgye, a Magas Tátra csúcsai,

Mednyánszky László: Töprengő
Songeur – Раздумье
Michelangelo: Jeremiás
Jérémie – Иеремия
Goya: Kyklops – Cyclope – Циклоп
Van Gogh: Az örökkévalóság küszöbén
Au seuil de l'éternité
На пороге вечности
Mednyánszky László
Csavargófej – Tête de clochard
Голова бродяги
Beckói kastély – Château de Beckó
Дворец в Бецко
Hegyi tó – Lac de montagne
Горное озеро
Tátrai táj – Paysage de Tatra
Татрский пейзаж
Hóolvadás hegyvidéken
La fonte des neiges dans les montagnes
Таяние снега в горах

erdők, hegyi tavak, havas bércek fenséges környezetében szemlélte először a világot. Kastélybeli szobája ablakából egyik őse, Stibor vajda várának romjaira látott. A romantika jellegzetes érzelemvilága, a múltba vágyódás, a régiségért való rajongás mégsem nyert lényeges helyet művészetében. A friss természetélmények annál inkább. Hegyi tó című kis képe játékosságában is bravúrosan tökéletes, akár egy ékszer. A gomolygó felhők közül előbukkanó kékesfehér havasok előtt a hegyi tó környéke a tavasz ellentétét harsogja élénk zöldjeivel, sárgáival. Olyan friss az egész, mintha tegnap festette volna a festő kint a természetben, első benyomásai alapján, holott Mednyánszky mindig csak műteremben dolgozott.

Figyeljük meg az ellentétek összefoglalását a Tátrai táj című festményen. Ha a színkontrasztokat nem is tudjuk fehér feketében követni, az erdőöv sötétje fölött látjuk a havasok fehérjének csíkját. Ez a két összefoglaló szólam zenei kontrapunktot alkot. A művész komponál, ritmust ad. Mednyánszkyra ez általában jellemző; egyik nagyszerű teljesítménye.

1910-ből való a Hóolvadás hegyvidéken. Ezen a képen higgadtabban, kevesebb erővel jelennek meg az ég-hegy-víz-part sávok, inkább a színbeli gazdagítás volt a festő szándéka. Ekkorra már egy életen át foglalkozott színek elemzésével.

A Magyar Nemzeti Galéria kiállításán megtekinthető többek között Viharos táj című képe. A felső nagy tér, a viharos ég gomolygása alul temetőre és templomra vetődik. A festő — ahogyan több művészeti író megállapította — sokszor valóban kifinomult együttérzést mutat a természettel. Mindig különös adottsága volt ehhez. Húga leírta, hogy gyermekkorában tejet vitt a havasi viperáknak, órák hosszat figyelte mozgásukat, gyönyörködött benne. Az egérfogókból reggelente összeszedte az egereket, átevezett velük a folyó túlsó partjára és ott elengedte őket.

Az eddig bemutatott képeknél sokkal korábbi 1880-ban festett Mocsaras táj-a. Már ezen alkalmazta a Mednyánszky-képek nagyobb részére jellemző hátsó megvilágítást. A fény szemből jön, körvonalakban összefoglalja a részleteket.

Korai és késői tájképei egyaránt a megragadó látvány és a művész belső világa közötti harmóniából születtek. Tájélményeit nemcsak a szülőföld ismerős környezete ihlette, ugyanilyen elmélyülten festett más vidékeket. Alig van jellegzetes táj az európai kontinensen, amelyet meg ne szólaltatott volna.

1900-ban festette Fényködös vízi tájnak címzett olajképét, amely a tíz évvel korábbi Mocsaras táj összefoglaló továbbfejlesztésének tekinthető. Ilyen festményei alapján tartották Mednyánszkyt évtizedeken át csupán tájfestőnek. Együtt van ezen a kis finom képen is a rá jellemzőnek mondott nyugalom és sejtelmesség. A látomásos összefoglalásban, amely a magányosság és a mulandóság érzését sugallja, jobb oldalon egy virágzó fa villantja fel az ellentétes akkordot.

Naplójában írta: „Hogy egyedül vagyok, azt megértettem, anélkül, hogy ez a felismerés megijesztett volna . . .”

A tág horizont nagy térélménye is sokszor megismétlődik festményein. Az alkonyat, a köd, a pára mind kedvezett összefoglaló szándékának.

Mindig és mindenütt otthon volt a természetben. A hóvihar nem rettentette vissza, ha árvízről hallott, rögtön a helyszínen termett, hogy később személyes élmény alapján megörökíthesse. Szicíliában az Etna tűzhányó egyik kitörésekor kishíján bekerítette a láva, míg a fáklyaként lángoló gesztenyefák látványába feledkezett.

Az Alföldről egész sor remek természet-arcképet festett. Tanya című műve, alföldi tárgyú festészetünk egyik klaszszikus alkotása 1905 körül készült. A legtisztább festői eszközökkel és szinte drámai erővel állítja elénk a táj karakterét. Két nagy folt: a vörösbarna föld és a kék ég. A világos foltok ritmust visznek e kettős egységbe.

A 15 évvel korábbi Tiszai halászat színmegoldásban ellentétes a Tanyával. Vastag bitumen alapozásra festett szürke alaptónusú szimfónia, amely mégis

Mednyánszky László

Viharos táj – Paysage orageux
Пейзаж в бурю

Mocsaras táj – Paysage marécageux
Болотистый край

Szerbiában – En Serbie – В Сербии

Fényködös vízi táj
Paysage aquatique avec brouillard lumineux
Туман над водой

Tanya – Ferme isolée – Хутор

Tiszai halászat – Pêche sur la Tisza
Рыбаки на Тисе

Mednyánszky László
Tanulmányfej
Étude de tête
Этюд головы

Tanulmányfej
Étude de tête
Этюд головы

Tanulmányfej
Étude de tête
Этюд головы

Olasz férfi
Italien – Итальянец

Szepesi paraszt
Paysan du pays de Zips
Сепешский крестьянин

Kurdi Bálint
Bálint Kurdi
Балинт Курди

Csavargó szivarral
Clochard fumant son cigare
Бродяга с сигарой

Csavargófej
Tête de clochard
Голова бродяги

számtalan árnyalatot egyesít magában. A kép felülete szinte plasztikai megmunkálást mutat. Mednyánszky sokszor az ecset nyelével dolgozott, késsel rakta vagy kaparta a színeket.

*

Az emberi alakok kezdetben csupán járulékos elemként illeszkednek bele tájlátomásaiba. Csak művészetének végső kiteljesedésekor, háborús képein fordul meg a hangsúly, amikor — mint a Szerbiában című képén — az emberi alakok, sorsok megjelenítéséhez fokozó értékű kompozíciós elemként használja fel a velük egy, hozzájuk tartozó, sorsukban részes tájat.

Mednyánszky önként vállalt szegénységben, gyakran nyomorban élte le életét. Mint barátjának, a korán elhunyt nagytehetségű írónak, Justh Zsigmondnak többször kifejtette, a testben, lélekben önmagát túlélt főnemesség egyik utolsó sarjának tartotta magát. Minden tekintetben elszakadt társadalmi osztályától, ennek gondolkodás- és érzelemvilágától és heroikus erőfeszítéssel próbált hidat verni a tágabb emberségig. Amikor néhány tanulmányfejét, portréját bemutatjuk egymás után, talán legtöbbet az ő szavai mondanak hozzájuk.

1895. december 9-én kelt naplójegyzetében írta: „Néha messziről jöttem valakihez. Odaérve láttam, hogy az illető ott él. Mindennapi életét éli. Falun, gazdaságban, szolgálatban. Sokan voltak. És ott élt mindegyikük lokális egzisztenciát, mélyen a földbe gyökerezve, csak én voltam mindig bolygó köztük."

Egy másik tőle lejegyzett idézet: „Egyszer egy nagy bérkaszárnyában laktam Párizsban, ablakom az udvarra nyílott; elnéztem esténként, mint gyújtanak lámpát tíz-húsz alattam levő lakásban — s mindig arra vágytam: bár tölthetnék valamennyi lakásban és mindegyik lakó bőrében egy-egy életet!"

Arcképeiben a leglényegesebb vonásokat sűríti össze. A típus megragadásának szép példája az Olasz férfi. Érdemes összehasonlítani egy másik típus megtestesítőjével, a Szepesi paraszt-tal. Ezen látjuk azt is, hogy az arc eleven, könnyed megfestésével bizonyos ellentétet mutat a nyakkendő és a ruha régies, vastag festésmódja.

A „sablonszerű realizmus" és a „sablonszerű zsánerfelfogás" ellen sokat küzdött művészi fejlődése során. Az aprólékosan részletező ábrázolás és a szokványos életkép szerinte nagy veszély a művészre. „Ezen a két veszélyes szirten hajótörést szenvedett eddig a legtöbb" — írta naplójában. Kurdi Bálintról, barátjáról festett arcképe nem szokványos portré.

Arcképeinek legnagyobb része csavargókról készült. A végletekhez, a végzetes sorsokhoz való vonzódását is érezhetjük ebben, de az elesettek felemelésének vágyát is. Maga Lev Nyikolájevics Tolsztoj, a nagy orosz író sem volt annyira tolsztojánus, a népboldogító eszméknek olyan fanatikus híve, mint a mágnás magyar festő, hősei sem tettek túl Mednyánszkyn a kitaszítottak sorsának vállalásában.

Festői problémái életfelfogásához igazodtak. Naplójából idézem: „Lélekfestés volna egy arcot olyan világításban megfesteni, amelyben a fej legkevésbé plasztikus és anyagi, minek következtében a szem annál beszédesebb . . ." „A háttereket tetszés szerint választhatjuk, tekintet nélkül az úgynevezett valószerűségre."

Szerettei halálával érték a legnagyobb lelki megrázkódtatások. A szenvedések tették alkalmassá arra, hogy az elevenen kárhozatra ítéltek körében, a bűn, nyomor, züllöttség mélyén kutassa az emberséget. Vállalkozása megrázóbb és talán nem kevésbé veszélyes volt az első afrikai utazókénál. Az Abszint ivó képe után nézzük meg a Kocsmában címűt. Fiatal, erős ember van előttünk, aki a

biztos pusztulás sorsát hordozza magában.

Egy időben Párizs külvárosainak lumpenproletárjai úgy ismerték Mednyánszky bárót, mint rongyszedőt, mint közülük valót. Pénzét, műtermét odaadta pártfogoltjainak, s maga egész télen át valami fűtetlen kamrában húzódott meg. Éjszakában figyelő című képe ebből az élményanyagból veszi tárgyát. A Rablótámadás című szintén a párizsi külteleki tél drámai pillanatát villantja fel.

A festő a társadalmon kívüli embereket érezte magához legközelebb. Külföldön is, itthon is teli volt gonddal, adósággal a segélykérők miatt. Nem egyszer, ha barátai közül megbetegedett valaki, utolsó percéig ápolta. Lincselés című képére ráillik, amit naplójában írt: „Ma reggel igazi látomásom támadt egy képről, amely ellentéte lesz mindannak, amit mint érzelgőset, édeset, cukrosat ismernek az emberek. Éppen ez az: lemondani a kiegészítő ábrázolásról, lemondani minden szirupról, éppen

Mednyánszky László

Két csavargó
Deux clochards
Два бродяги

Kocsmában
Au cabaret – В корчме

Éjszakában figyelő
Veilleur – Ночной дозор

Rablótámadás
Agression à main armée
Налет грабителей

Csavargók az éjszakában
Clochards dans la nuit
Бродяги в ночи

Népgyűlés
Réunion publique
Народная сходка

Verekedés után
Après la rixe – После драки

Lincselés
Lynchage – Линч

ez az, ami Goyánál olyan hatalmasan megragadó." A démoni erőknek, mozgásuknak kevésbé felfokozott, de inkább összesűrített megjelenítése: a Csavargók az éjszakában című kép. Kállai Ernő Mednyánszkyról írt könyvében úgy látja ezt a két csavargót, mintha feneketlen sötétben baktatnának és hirtelen fényszóró villanna végig rajtuk. „A sötét kékeszöld háttér előtt, sötét rozsda-vöröses figurákon narancs-vörös körvonalak lángolnak" — írta Kállai.

Mednyánszky Lászlót élénken foglalkoztatták különféle szociális tervek, az intézményes segítség megszervezésének gondolata. Ezek megvalósítása tekintetében azonban magára maradt. Csak örökségéből és műveinek eladásából támogathatta védenceit.

Ismerte a társadalom forrongását. Nemcsak a Népgyűlés című fojtott indulatú képén látjuk ezt, de sokszor olvashatjuk naplójában is. 1894. január 4-én írta: „Csodálatos, hogy az ember bizonyos jelenségekkel lassanként megbarátkozván, nem gondol többé a közeledő nagy fordulatra és meg lesz lepetve, amikor e fordulat tényleg beáll, noha már évtizedek óta előre látjuk."

Egyik legismertebb csavargó-képe a Verekedés után című festmény. 1900 körül festette. Megviselt, rémült és mégis dühös ellenállástól feszülő figura. Semmi szépítés nincs rajta. A kép szépségét a jellemző erőben, az indulat festői megragadásában, az alkotó belerejtett együttérzésében kell keresnünk.

1910 körül festette Mednyánszky az Ágrólszakadt című mesterművét. A részletek egységének jó példája ez a szűkszavú, mégis olyan sokatmondó mű. Elöl, a fényben rongyos nadrágszárak, és belőlük kiálló lábfejek. A fény feljebb rápásztáz a gyötrelmes fáradtságot mutató kezekre és rádereng hátrább a kiégett tekintetű arcra. A színellen-

Mednyánszky László

Üteg – Batterie – Батарея

Tetvészkedő katonák
Soldats en train de se pouiller
Вшивые солдаты

Pihenő katonák – Soldats au repos
Отдыхающие солдаты

Katonatemetés – Enterrement militaire
Похороны солдата

Elesett orosz katona – Soldat russe tué
Павший русский солдат

Sebesült – Blessé – Раненый

Sebesült katona – Soldat blessé
Раненый солдат

Orosz hadifogoly – Prisonnier de guerre russe
Русский пленный

71° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28

20129 MILANO

Telefono 723.333

Casella Postale 3549 - 20100 Milano
Telegr.. Ecostampa-Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

1021

AVVENIRE

q 20124 MILANO

PIAZZA DUCA D'AOSTA 8 B

DIR. RESP. ANGELO NARDUCCI

13 AGO 1972

Data 13 agosto 1972

DISCUTERANNO IL NUOVO ORDINAMENTO

Sono 49 i "giudici" della Biennale

Numero record di visitatori: più di 120.000

VENEZIA, 12 agosto

L'indagine conoscitiva del senato sulla Biennale di Venezia, in rapporto al nuovo ordinamento dell'ente autonomo che andrà in discussione nell'aula di palazzo Madama entro il 3 ottobre, sarà condotta, come ha annunciato il presidente della commissione Pubblica Istruzione del senato prof. Spadolini, tra quelle personalità che comunque possano fornire elementi utili di giudizio. Lo elenco di queste personalità — che sono 49 — è il seguente: sindaco di Venezia Longo, presidente della regione veneta Feltrin, vice presidente del consiglio superiore delle antichità e belle arti, commissario straordinario della Bienale Filippo Longo, vice commissario Penelope, Rondi, Labroca e Dorigo, presidente dell'accademia di San Luca Muzio, presidente della fondazione Cini Spanio, segretari dei sindacati artisti aderenti a CGIL, CISL e UIL. Inoltre saranno interpellati per gli scultori Messina, Consagra, Greco, Munari e Minguzzi; per i pittori Cagli, Guttuso, Corpora, Guidi, Annigoni e Burri; per il cinema il presidente dell'associazione nazionale autori cinematografici e registi Rossellini, Fellini, Antonioni, Petri, Rosi e Olmi; per il teatro il presidente del sindacato nazionale autori teatrali e i registi Fabbri, Strehler, Grassi e Fabiani; per la musica il presidente del sindacato musicisti italiani Petrassi e i compositori Rota, Siciliani, Renzo Rossellini e Nono.

Tra gli esperti saranno interpellati per le arti figurative i critici Argan, Ragghianti, Bussoli; per il cinema Rossini e Laura; per la musica Ammannati (sovrintendente del teatro «La Fenice» di Venezia), Abbiati e Mila. La commissione senatoriale che condurrà l'indagine è formata da 29 senatori; presidente è il prof. Spadolini (PRI), vice presidenti Falcucci (PCI) e Arfè (PSI). La notizia dell'indagine conoscitiva promossa dal senato è stata accolta con piena approvazione negli ambienti della Biennale, dove si fa d'altro canto sottolineare che sono stati tenuti in passato convegni, inchieste e dibattiti sul nuovo ordinamento dell'ente autonomo, che sono stati ascoltati sia i singoli sia le associazioni sindacali e professionali. Tutti cioè, si rileva sempre negli ambienti della Biennale, hanno avuto la possibilità di esprimere il proprio giudizio sulla ristrutturazione dell'ente.

E' da segnalare infine che ad oggi il numero dei visitatori della Biennale d'arte ha superato le 120 mila unità, cioè 20 mila in più dell'edizione del 1970 e altrettanti in meno di quella del 1968 con la eccezione di rilievo che mancano ancora due mesi alla chiusura della rassegna. Quanto alle vendite delle opere d'arte, esse ammontano a circa 150 milioni di lire, una cifra anche questa superiore di gran lunga al 1970 (53 milioni), al 1968 (117 miiloni) e pressochè eguale al 1966. Sono state vendute in particolare 79 pitture, 29 sculture, 348 opere grafiche e 43 multipli. Un bilancio che sin d'ora può dirsi soddisfacente.

Fra i nomi degli artisti le cui opere sono state più vendute figurano Alechinski e Dotremont (Belgio), Maza e Brook (Argentina), Leal (Brasile), Contreras-Brunet e Roca Rey (Perù), Lam (Cuba), Heerup (Danimarca), Ofek e Hadani (Israele), Olivotto, Cascella, Ramous, Marlotti (Italia), Velickovic (Jugoslavia), Weber (Svizzera), Broniatowski (Polonia), Lumikangas e Kivijarvi (Finlandia), El Sayed (Egitto), De Labra, Iglesias, Pericot e Perales (Spagna), Domanowski e Kiss Nagy (Ungheria), Solari (Uruguay).

I padiglioni nei quali è stato effettuato proporzionalmente il maggior numero di vendite sono quelli del Belgio (22 su 24 opere in vendita, più 120 litografie), dell'Argentina (9 su 11 opere esposte), Uruguay (36 opere su 44).

Uno scienato

OLIVETTI TERMINALI

Per l'utilizzazione periferica in "real-time" e "time-sharing" di tutte le potenzialità dei grandi elaboratori elettronici centrali: nel campo bancario e amministrativo, nel campo organizzativo e industriale. Olivetti porta nello sviluppo dei terminali la sua completa esperienza di produttore mondiale di apparecchiature e sistemi per il trattamento delle informazioni e per la loro trasmissione a distanza.

NUME

Imp

Difesa del s

dalla nostra red

RO

Il Consiglio dei ministri, Andreotti, si è riunito oggi, le tradizionali ferie di ferr gnano una pausa anche pe litica, a parziale conclusio molto intenso, principalmer to dalle note vicende sul de sioni. Non si è trattato pe nione formale, al contrario. fatti approvati numerosi pr presentati nella scorsa legis caduti in seguito allo scio pato delle Camere, e altre le importanza nuove di zecca. lievo assumono i disegni d danti le opere di sistema per la difesa del suolo, il dell'organico del Corpo delle in funzione della lotta cont lità, la repressione degli at aerea, la riforma dei codici la ristrutturazione delle tar (di cui parliamo in altra

C'E' ANCHE PREFERIS STARE IN C

Città vuote, la grande corsa ai luoghi di villeggiatura, secondo la «legge» del Ferragosto. Ma c'è anche chi preferisce rimanere in città, a godersi piazze e vie restituite finalmente ad una dimensione umana. Resta il problema di rinfrescarsi: a Roma, secondo tradizione, basta una fontana, più ospitale di una piscina. E soprattutto s e n z a spesa. (SERVIZI A PAG. 14).

71° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28

1021 **20129 MILANO**

Telefono 723.333

Casella Postale 3549 - 20100 Milano
Telegr.: Ecostampa-Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

BOLAFFIARTE
VIA RIVALTA 24
10141 TORINO

Andrea Domanovszky

- GIU. 1972

L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO
DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO
STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA
MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA

GRECIA

Commissario: Manoussos Manoussakas.

Artisti: Alekos Fassianos, Dimitrios Mitaras, Efthimios Panourghias, Manolis Piladakis.

FASSIANOS, "PAYSAGE GREC", 1972.

MITARAS, "EPITAFFIO PER UN MOTOCICLISTA", 1972.

PILADAKIS, "MESSAGGIO IV", 1972.

ISLANDA

Commissario: Johannes Johannesson.

Artisti: Svavar Gudnason, Thorvaldur Skulason.

GUDNASON, "ICELAND'S MELODY", 1944.

SKULASON, "NORTHERN WIND".

ISRAELE

Commissario: Avraham Ronen; *aggiunto:* Laura Padoa.

Artisti: Israele Hadani, Avraham Ofek.

OFEK, "PAESAGGIO", 1971.

HADANI, "DOVE TAILED", 1970.

JUGOSLAVIA

Commissario: Miograd Protic; *aggiunto:* Irina Subotic.

Artisti: Dušan Otaswvić, Vjenceslav Richter, Vladimir Velickovic.

VELICKOVIC, "CANE N. 24", 1972.

OTAŠWVIĆ, "RITORNO AL PAESAGGIO", 1972.

RICHTER, "QUADRISFES B", 1969.

NORVEGIA

Commissario: Per Remfeldt; *aggiunto:* Bruno Malafante.

Artisti: Arne Ekeland.

OLANDA

Commissario: E. E. L. de Wilde; *aggiunto:* Greet J. A. Ten Holte.

Artisti: Jan Dibbets.

POLONIA

Commissario: Aleksander Wojciechowski; *aggiunto:* Luigi Cini.

Artisti: Karol Broniatowski, Stanislav Fijalkowski, Zbigniew Makowski, Andrzej Strumilo.

R.A.U.

Commissario: Salah Kamel.

Artisti: Mohamed Taha Hussein, Ramzi Moustafa, Sabry El Sayed, Fargali Abdel Hafiz, Abd El Hamid, El Dawakhly.

ROMANIA

Commissario: Ion Franzetti; *aggiunto:* Valentin Th. Ionescu.

Artisti: Anamaria Andronescu, Marcel Chirnoaga, Dimitru Cionca, Florin Ciubotaru, Mircea Dimitrescu, Adrian Dumitrache, Dan Erceanu, Harry Guttmann, Serban Gabrea, Valentin Ionescu, Gheorghe Leolea, Wanda Mihuleac, Teodora Moisescu, Tiberiu Nicorescu, Sergiu Georgescu, Ion Panaitescu, Ion Stendl, Radu Stoica, Ion State, Iosif Theodorescu, Mircea Stefanescu, Iliescu Calinesti.

SPAGNA

Commissario: Ceferino Moreno Sandoval.

Artisti: José Maria de Labra, Francisco Echauz, José Gomez Perales, José Maria Iglesias, Luis Lugan, Joaquin Mouliáa, Jordi Pericot, Amador Rodriguez, Salvador Victoria.

ECHAUZ.

RODRIGUEZ.

PERICOT.

SVIZZERA

Commissario: Remo Rossi; *aggiunto:* Max Altorfer.

Artisti: Richard Paul Lohse, Willy Weber.

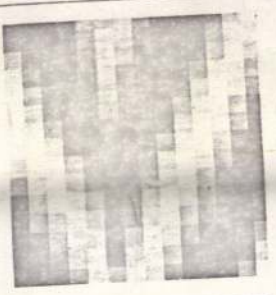

LOHSE, 5 SERIE DI COLORI, 1943-69.

UNGHERIA

Commissario: Lajos Vayer.

Artisti: Andrea Domanovszky, Kiss Nagy.

U.R.S.S.

Commissario: Vladimir Goriainov.

URUGUAY

Commissario: Angel Kalènberg.

Artisti: Jorge Caraballo, Luis Solari.

USA

Commissario: Walter Hopps.

Artisti: Diane Arbus, Ron Davis, Richard Estes, Sam Gillian, James Nutt, Keit Sonnier.

NUTT. ▶

GILLIAN. ▼

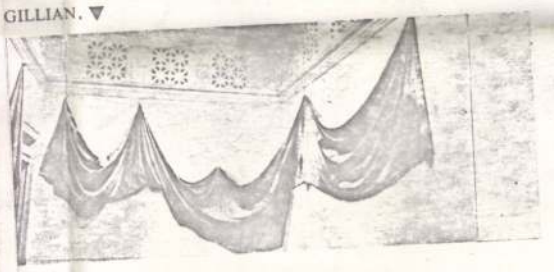

DAVIS. ▼

VENEZUELA

Commissario: Clara Diament de Sujo.

Artisti: Onar Carreno.

ISTITUTO ITALO LATINO AMERIC.

Commissario: Federico Brook; *aggiunto:* Vittorio Minardi.

Artisti: Fernando Botero (Colombia), I. Contreras Brunet (Cile), Jorge Eielson (Perù), Wilfredo Lam (Cuba), Joaquin Roca Rey.

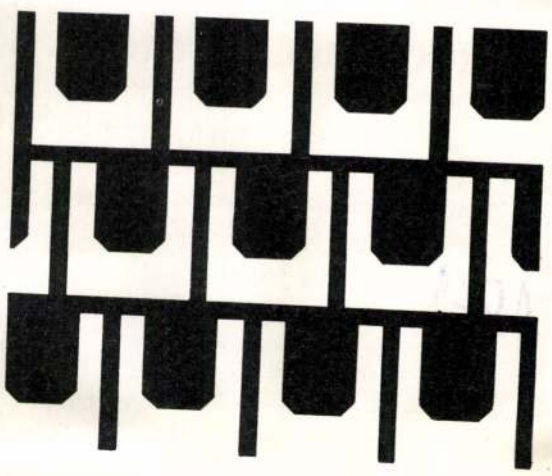

OLIVETTI SCRITTURA ELETTRICA

Una completa linea di macchine per scrivere elettriche per tutte le esigenze e destinazioni. Per i documenti e la corrispondenza degli uffici di direzione: a spaziatura proporzionale. Per l'intenso lavoro quotidiano, per l'alta produttività degli uffici: con nastro di tessuto, con nastro di polietilene e scrittura in carattere ottico. Ed anche macchine elettriche per l'uso professionale e privato.

71° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28

1021 **20129 MILANO**

Telefono 723.333

Casella Postale 3549 - 20100 Milano
Telegr.: Ecostampa - Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

Endre Domanovszky

Due artisti ungheresi

Il padiglione ungherese sarà rappresentato quest'anno alla 36ª Biennale internazionale d'Arte di Venezia dalle opere di Endre Demanovszky e di Andras Kiss-Nagy. Nel colorismo dinamico degli arazzi e della pittura di Domanovszky (nato nel 1907) la « vita contemplativa » diventa l'espressione adeguata della « vita attiva », mentre la modellatura sommaria della plastica di Kiss-Nagy (nato nel 1930) traduce intense vibrazioni. Entrambi gli artisti — secondo il termine tradizionale — sono « artisti intuitivi », ma nello stesso tempo, secondo una terminologia più moderna, si considerano anche « artisti consapevoli ». Essi illustrano e documentano l'attuale situazione dell'arte ungherese: delle tendenze possibili, dei risultati ottenuti, delle esigenze sociali.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

Domanovszky Endre

1906 NOV 23.

1021

LENGYELORSZÁGI BESZÉLGETÉSEK (2)

A direktor

Ha *Mieczyslaw Wewiórskit* mondjuk a Balatonnál és nem a varsói Dzserzsinszkij téren ismerem meg, eszembe sem jut, hogy nem magyar. Sejtettem, hogy a Magyar Kultúrintézet igazgatója hivatalból beszél magyarul — de azt nem, hogy így, akcentus nélkül, finom árnyalatokat is értő-érző fölényes biztonsággal, legszebb és legnehezebb nyelvi fordulataink teljes birtokában.

— A rejtély nyitja — mosolyog az őszülő, elegáns férfi —, hogy 1939-től 1945-ig menekültként Magyarországon éltem. Tavasszal volt húszéves érettségi találkozóm — Budapesten. Két évtizede nem láttam a tanárokat, a fiúkat. Tavaly ősszel Munka Érdemrendet kaptam a magyar államtól, az osztály olvasta az újságban és meghívott.

— Persze, sokat van Magyarországon...

— Évente egyszer-kétszer. Többet kellene, de hiába, sok a munka. A szabadságomat mindig második hazámban töltöm. Az idei privát program Budapesten kívül Tihany, Dunaújváros és Szeged (ünnepi játékok) volt. Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy mindent, ami Magyarországon, akár turistaként érdekel, itthon „hivatalosan" is hasznosíthatok. Hiszen az a célunk, hogy tájékoztassuk a lengyel társadalmat a magyar életről, ápoljuk a két nép hagyományos kapcsolatait. A Magyarország iránti rokonszenv közismert. Nos, ez olyan közeg, amelyben a mi munkánk az elképzelhető leghálásabb feladat.

— Például?

— Például kétéves nyelvtanfolyamunkra 300 jelentkezőt vettünk fel, s több mint hatszázat kellett, hely híján, elutasítanunk. Hallgatóink hivatási skálája széles: pedagógusok, orvosok, mérnökök, munkások, diákok, papok és tisztek... Külön ifjúsági csoportjaink vannak. A gyerekeknél játékosabb módszerekre van szükség. Az „ezer iskola" program keretében épült fel a Petőfi Sándor általános iskola. Ezzel különösen szoros kapcsolataink vannak. Más oktatási intézményeknél is kitűnően beváltak az úgynevezett *kiegészítő órák*. Ha a tananyagban a gyerekek eljutnak — földrajzban, történelemben — Magyarországig, az osztály ide vonul, s mi tartjuk meg az órát. Fényképekkel, filmekkel, tárgyakkal illusztrálva.

„Emlékszel?..."

— Sokan vannak, akik magyarul olvasnak már?

— Annyi bizonyos, hogy sokan *akarnak és próbálnak* magyarul olvasni. Négyezer kötetes könyvtárunk — főleg magyar szépirodalom — enyhén szólva nem hever parlagon. A hatvan magyar sajtóterméknek (többek közt Esti Hírlapot eddig hiába kértünk), szakkönyveinknek, lexikonainknak mindig akad forgatója. Mintegy tíz éve minden csütörtökön magyar játékfilmet vetítünk 110 személyes termünkben. A jegyeket hétfőn adjuk ki — néhány perc alatt.

— Különleges esetek?

— Bőven vannak. Néha mosolygunk magunkban, de az az alapállásunk, hogy a Dzserzsinszkij tér 1-ből senkinek sem szabad kielégítetlenül távoznia. Gyakran keresnek fel bennünket fiatalok: fordítanánk le nagyon is intim leveleiket. Munkatársaink aztán érzelmes lengyelbe ültetik át az ilyen költői kérdéseket: „Emlékszel, amikor a Margitszigeten?..." A napokban bejött egy bácsi — mondjuk el neki a „Lengyel" előnevű magyar helységek (Lengyeltóti) történetét. Vagy: régi festményt hoznak be, nem magyar művész alkotása-e?

„Magyar" dupla

— Szakmai kapcsolatok?

— Félévente például összehívjuk a lengyel kiadókat és műfordítókat. Ismertetjük az új magyar műveket, profilnak, érdeklődési körnek megfelelő javaslatokat teszünk. Bármilyen szakmai delegáció jön Lengyelországba, kis fogadás keretében összehozzuk őket itteni kollégáikkal. A budapesti Extra Áruház bemutatóján részt vevők például találkozhattak nálunk varsói manekenekkel, divattervezőkkel, kereskedelmi szakemberekkel.

Kávét hoznak be. Otthon érzem magam. Ez volt az egyetlen „igazi magyar" dupla, amit Lengyelhonban ittam.

— Nyári turistaforgalom?

— Igyekszünk segíteni. Június első két hetében gyorstalpaló — persze grammatika nélküli — nyelvtanfolyamot tartunk a Magyarországra készülőknek. Ha nem használták volna kitűnően Pesten és a Balatonon az itt tanult szavakat, kifejezéseket, nem lenne minden évben zsúfolásig telt házunk.

Afféle „szúrópróba":

— A mai program?

— Ornatowski, a lengyel film- és tv-magazin főszerkesztő-helyettese tart előadást az új magyar filmekről. Utána természetesen filmbemutató. Általában: *óriási az érdeklődés a magyar művészet iránt*. Koncertjeink, felolvasó estjeink, tárlataink látogatottsága minden várakozást felülmúl. Nagy sikere van például a Domanovszky-kiállításnak, amely tizenhét gobelinvázlatból, egy mozaiktervezetből és öt képből áll. Ma hoztuk el a vámhivatalból a budapesti képző- és iparművészeti gimnázium kiállítási anyagát.

Zászlók a térképen

— Magyarországi események?

— Igyekszünk visszhangot adni minden politikai vagy kulturális történésnek. A magyar fegyveres erők napján *„Magyar részvétel a lengyel ellenállási mozgalomban"* című előadásunk hangzott el. A Liszt—Bartók verseny idején a legnevesebb lengyel művészek tolmácsolták a két komponista műveit. És így tovább... Hozzátehetem: *a lengyel sajtó, rádió, televízió a legnagyobb nyilvánosságot biztosítja rendezvényeinknek*. A tv már 40 perces műsort is adott az intézetből. Egy korábbi — Magyarországról szóló — televíziós vetélkedő győztese most a budapesti Lengyel Kultúra igazgatója.

— És a vidék?

— Különleges felszerelésű Volga kombinkon rendszeresen járjuk az országot. Jövő héten Koszalinba, egy tengerparti vajdaság székhelyére utazunk: ebben a megyében magyar hét lesz. Kiállítások, filmek, bensőséges „magyar esték" a halászokkal...

Búcsúzóul a direktor nagy falitérképhez vezet. Kis, piros-fehér-zöld lobogók jelzik a helyeket, ahol már rendezett valamit az intézet. Alig van „fehér folt": magyar zászlócskák borítják el Lengyelországot.

Harmat Endre

XI. évfolyam, 276. szám 1966. november 23, szerda

Esti Hírlap
POLITIKAI NAPILAP

TU

Ma délután a tervek szerint továbbrepül Budapestről a szovjet repülőipar hazánkban bemutatott újdonsága, a TU—134 típusú, sugárhajtású utasszállító gép. Néhány napos itt-tartózkodása idején sokat beszéltek-kérdeztek az emberek a repülés múltjáról, jelenéről.

— Ókor?

— A repülés az emberiség egyik ősi álma. Gondolatát őrző legrégibb emlék: az Etana mennyberepülését megörökítő pecséthenger i. e. 2000-ből. Egyébként a kínaiak állítólag már i. e. 1000 évvel készítettek embert is magasba emelő óriási sárkányokat.

— Léggömb?

— 1783-ban Franciaországban a Montgolfier fivérek emelkedtek meleg levegővel töltött léggömbükkel a magasba. Az első kormányozható léghajót Henri Griffard készítette 1852-ben. A tökéletesített kormányozható léghajó úttörője a keszthelyi születésű Schwartz Dávid. Özvegye találmányát és a szabadalmat eladta gróf Zeppelinnek, aki 1898-ban kezdte meg kísérleteit az úgynevezett merev rendszerű léghajóval.

— Géprepülés?

— Oroszországban 1882-ben Golubev gőzgéppel hajtott repülőgéppel néhány másodpercre a levegőbe emelkedett. 1903. december 17-én pedig az amerikai Wright testvérek benzinmotoros repülőgépe 12 másodpercig maradt a levegőben.

— Híres pilóták?

— Az első női repülő, Elizabeth Thible, 1784. június 4-én szállt fel Lyonban. Ejtőernyővel viszont első ízben a francia Blanchard szállt le. 1909-ben Bleriot átrepülte a La Manche csatornát, Alcock és Brown pedig 1919-ben az Atlanti-óceánt Uj-Fundlandból Irországba. Az amerikai Lindberg 1927-ben egyedül szállt New Yorkból Párizsba. A távolsági repülés világcsúcsát 1937-ben a szovjet Gromov, Jumasev és Dabilin érték el, Moszkvából az Északi-sarkon át 10 148 kilométert repültek az amerikai San Jacintóig.

— Magyar repülők?

— Az első magyar pilóta, Dobos István, 1910. október 18-án emelkedett a levegőbe. Bátor társai: Zsélyi Aladár, Wittman Viktor, Kvasz András, Svachulay Sándor. Az első magyar óceánrepülők: Endresz György és Magyar Sándor, 1931. június 17-én az amerikai Harbour Brace-ből Bicskéig jutottak. Az első helikoptert a magyar Asbóth Oszkár tervezte.

— A modern repülőgépek?

— A második világháború egyik legfontosabb találmánya a hőlégsugaras (lökhajtásos) repülő[illegible]

A középiskolásokról van szó

MA DÉLELŐTT ÜLÉST TARTOTT A KISZ BUDAPESTI BIZOTTSÁGA

A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Budapesti Bizottsága ma délelőtti ülésén *a középiskolai KISZ-munka időszerű kérdéseit vitatta meg.*

Az 1966—67-es tanév eleji adatok szerint

a főváros 126 középiskolájában 57 093 diák tanul, s 59 százaléka tagja a középiskolás KISZ-szervezetnek.

A budapesti KISZ-tagság 19 százaléka középiskolás fiatal. A középiskolai tanulók száma a múlt hat évben kilencezerrel emelkedett a fővárosban. Ez az arány az elkövetkező években tovább növekszik. A középiskolai férőhelyek minimális növelése mellett ugyanis az általános iskolákból kikerülők száma néhány éven át 30 százalékkal lesz magasabb, mint az előző öt évi átlag. A középiskolába jelentkezők érdeklődése az egyes iskolatípusok iránt a múlt évek folyamán sokat változott. A középiskolába jelentkezettek közül a korábbi 50 százalékkal szemben

idén csak 28 százalék végzi tanulmányait technikumban, 34 százalékuk szakközépiskolában tanul.

A szakközépiskolák szerepe a jövőben jelentősen fokozódik. A középfokú technikumok és középiskolák egy részét *szakközépiskolává alakítják át.* Változik a szakközépiskolai oktatás jellege is. Az új tervek új feladatokat állítanak az ifjúsági mozgalmi munka elé. Megoldásukra a KISZ Budapesti Bizottsága az iskolai pártszervezetek, a Pedagógus Szakszervezet, a Fővárosi Tanács oktatási osztálya és a szülői munkaközösség segítségét kérik.

Ki lesz, pos

Megölte lán

A férfi, aki ölt, riadtan, félénken ül a vádlottak padján. Kezéről leveszik a bilincset, bal kézfején tetovált félhold. Sötétszürke ruhát, fehér inget visel, fekete haja gondosan hátrafésülve. Negyvenhat éves, és

megölt — ok nélkül — egy 18 éves fiút.

Ahogy visszafelé pergetik az

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Domanovszky Endre

MAGYAR NEMZET
1966 OKT 29.

(Takács Imre rajza)

— A varsói **Képzőművészetek Baráti Társasága** és a varsói Magyar Kulturális Intézet rendezésében pénteken megnyílt a lengyel fővárosban Domanovszky Endre festőművésznek, a budapesti Képzőművészeti Főiskola főigazgatójának kiállítása.

— BÜNTETŐT

5000 tanulót

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Domanovszky Endre

NÉPSZABADSÁG

1966 OKT 29

nyolc unokájuk is van.

— DOMANOVSZKY ENDRE festőművésznek, a Képzőművészeti Főiskola főigazgatójának kiállítása pénteken nyílt meg Varsóban a Képzőművészetek Baráti Társasága és a Magyar Kulturális Intézet közös rendezésében.

— Tizezer ember halt éhen az in-

vannak.

Domanovszky Endre festő

Szövegy említi kiállítását a bécsi Collegium Hungaricum-ban

1966. Sept. 17. Csongrád Megyei Hírlap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 JUL 12

1021

Kossuth- és Munkácsy-díjasok, fiatal tehetségek a „zsennyei kiállításon"

A zsennyei művésztelep fennállásának 15. évfordulója tiszteletére, s a Savaria Játékok első nyári programjaként július 24 és szeptember 4 között kiállítás nyílik Szombathelyen, a Savaria Múzeum három termében. A gazdag kép és szoboranyag „ömlesztve" már a múzeumban van. Itt kerestük fel dr. Rozványi Mártát, a Kiállítási Intézmények munkatársát, a közeljövőben megnyíló kiállítás megtervezőjét és rendezőjét:

— *Mely alkotóművészek képeit, szobrait, érmeit és grafikáit láthatja a közönség a kiállításon?*

— Minthogy a kiállítás egyben másfél évtizedes jubileumot is jelöl, természetesen azoknak a művészeknek az alkotásaiból kértünk, illetve szereztünk be anyagot, akik Zsennyén dolgoztak, vagy rendszeresen itt töltik alkotói szabadságukat ma is. Negyvenegy festő- és grafikusművész, valamint tizenhét szobrász küldött be anyagot. Bár nemcsak a beküldött művekből állítunk ki, hanem a Nemzeti Galéria és a Művelődésügyi Minisztérium tulajdonában levő, Zsennyét idéző alkotásokból is.

— *Hallhatnánk néhány nevet a kiállító művészek gazdag és reprezentatív sorából?*

— Elsőnek említeném Zsennye egyik leghűségesebb látogatóját, a Kossuth-díjas művészt, *Domanovszky Endrét*, a Képzőművészeti Főiskola igazgatóját. A Kossuth-díjasok közül találkozhat a közönség a tárlaton *Kádár György, Imre István, Konecsni György* képeivel, és *Kerényi Jenő* szobraival is. Kiállít több Munkácsy-díjas művész, köztük *Kiss István*, aki elsőként kapta meg a felszabadulás évfordulójára kiadott Pro Arte díjat. A fiatal tehetségek közül kaptunk műveket a *Lieber Éva—Somos Miklós* művészházaspártól, *Szorcsik Jánostól, Sarkantyús Simontól, Ridovits Lászlótól*, s a Képzőművészeti Gimnázium igazgatójától, *Zala Tibortól*...

— *A Vas megyében élő képzőművészek közül hányan és kik szerepelnek a tárlaton?*

— Általában 3—4 képpel *Horváth János, Mészáros József, V. Tóth László és Jaksa István*, valamint három szoborral *Majtényi Károly*.

A kiállítás anyaga kilencvenkét kép és negyvenöt szobor, illetve grafika. Rozványi Márta július 19-én jön vissza Szombathelyre, hogy a rendelkezésre álló három teremben elrendezze az anyagot.

— *Milyen feladatot ró egy-egy ilyen kiállítás megrendezése Önre?*

— Ennek több összetevője van. Fontos az, hogy milyen a rendelkezésre álló anyag, s itt rögtön elmondhatom, hogy ez a zsennyei anyag szép, gazdag, sokrétű és szemléletes. Ezt rendezni nagy öröm. Aztán figyelembe kell venni egy-egy kiállítás belső törvényszerűségeit: milyenek a helyi adottságok például? A Savaria Múzeumnak mindhárom terme kitűnő, nemcsak erre, hanem más kiállítás megrendezésére is. Én remélem az itt tapasztaltak alapján, hogy ez a kiállítás nemcsak szép, emlékezetes, hanem nagyon modern is lesz...

— lyé —

gy kisgyerek az egyházasrádóci iskola udvarán.
(Képes riport az 5. oldalon)

bányász falaját . . .

Nyegyelja belekapcsolódott a nyolult nyomozásba. Molnár ndornak ugyanis több mint sz évvel a háború befejezése in jutott eszébe, hogy any- Dunjának hívják, és vala- Luganszk környékén laktak. Nyegyelja az összes anyago- t és a rendelkezésre álló nyképet elküldte Luganszkba ottani rendőrséghez, valamint környékbeli vidéki lapok szer- esztőségeihez.

Közben Magyarországon is olytatódott a vizsgálat. Mol- ár Sándor az esztergomi ren- előintézet ideggyógyászához, r. Stollárhoz került, aki lakás- án megpróbálta hipnotikus lomban kihozni azt, ami Mol- ár Sándor emlékezetének mé- yén szunnyad.

Molnár Sándor, aki egyébként emmit sem tud oroszul, hipnó- isban az orosz nyelven feltett érdésekre anyanyelvén vála- olt. Vallomásából érdekes rész- ek derültek ki: három fivére

MHS járási verseny Celldömölkön

Nagy sikerű MHS járási döntőt rendeztek vasárnap Celldömölkön. A versenyen a járás községeinek csapatai négy kategóriában mérték össze erejüket, tudásukat közel 100 versenyző részvételével.

A döntőben a női csapatok közül legjobban a kemenesmihályfaiak szerepeltek, a férfi ifi kategóriában is a kemenesmihályfai csapat győzött. A második korcsoportban a merseváti, a harmadikban a kemenesmagasi versenyzők értek el első helyezést.

A győztesek között 1200 forint értékű tárgyjutalmat osztottak ki.

Oszkó

„Eldobható" házak

Arthur Quarmby angol építész mutatta be a leeds-i egyetem

Domanovszky Endre

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 MÁJ -7.

MAGYAR NEMZET

1021

Mély részvéttel kísérték utolsó útjára Lyka Károlyt

Csütörtök délután a Kerepesi temetőben mély részvéttel kísérték utolsó útjára a 96 éves korában elhunyt *Lyka* Károlyt, a művészettörténeti tudományok doktorát, kétszeres Kossuth-díjast, a Munka Vörös Zászló Érdemrendje és a Munka Érdemrend tulajdonosát. A koporsót a Kossuth-mauzóleum előtt ravatalozták fel. Délután egy órától a kulturális élet vezető személyiségei, a művészeti intézmények vezetői, az elhunyt pályatársai, a magyar képzőművészet neves képviselői, Kossuth-díjas, kiváló és érdemes művészek, a társadalmi és tömegszervezetek képviselői álltak díszőrséget a ravatalnál.

A gyászszertartáson Lyka Károly hozzátartozóin kívül megjelent *Molnár* János művelődésügyi miniszterhelyettes, az MSZMP Központi Bizottságának, a Magyar Népköztársaság Képzőművészeti Alapjának képviselői, a Magyar Képzőművészek Szövetségének vezetői, a kulturális élet sok ismert személyisége, a magyar festő-, szobrász- és grafikusművészet kiválóságai, az elhunyt számos pályatársa, barátja és tisztelője, sok tanítványa.

A ravatalnál a képzőművész szövetség nevében dr. *Pogány* Ö. Gábor művészettörténész, a Nemzeti Galéria főigazgatója mondott gyászbeszédet. A Képzőművészeti Főiskola nevében *Domanovszky* Endre Kossuth-díjas kiváló művész, a főiskola főigazgatója búcsúzott Lyka Károlytól.

A sírnál a tanítványok és tisztelők nevében *László* Gyula egyetemi tanár, a művésztársadalom nevében pedig *Kisfaludi Strobl* Zsigmond, Kossuth-díjas kiváló művész mondott búcsúszavakat.

Lyka Károly koporsóját Nagy Balogh János festőművész és Weiner Leó sírja mellett díszsírhelyen temették el.

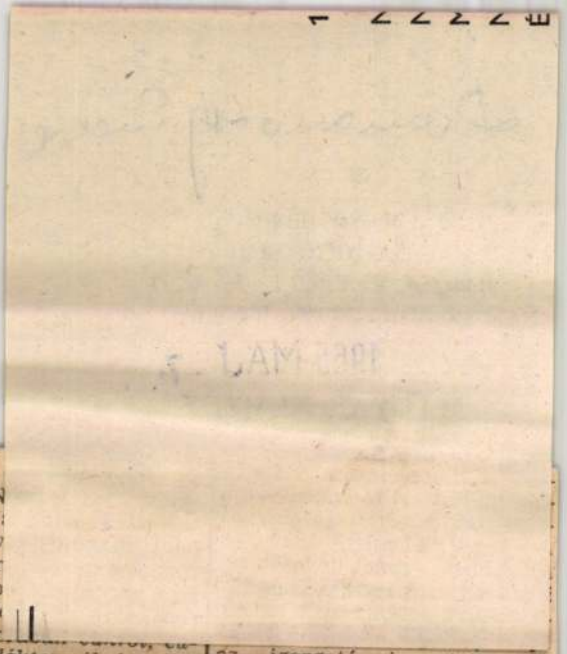

Köztársaság
alkalommal
Budapesti N
ron, amely
kedelem v
Lipcse utár
BNV-n Kub
irodája is l
kollekciók sc
koripari melléktermékeket, italokat — köztük a híres kubai rumot —, *gyümölcsleveket és tengeri halakból készült konzerveket mutatnak be.* Kuba ásványi kincseit a bemutatón a nikkel, a réz és a márvány képviseli. A kubai szakemberek a vásáron tárgyalni fognak a magyar külkereskedelmi vállalatokkal is.

az igazgató ismertette az AGROTERV feladatait, tevékenységét.

Fehér Lajos ezután beszélgetést folytatott a vállalat vezetőivel a mezőgazdasági épülettervezés néhány időszerű problémájáról, s megtekintette az intézmény egyes osztályait.

A magyar és a kínai külügyminiszter táviratváltása

Péter János, a Magyar Népköztársaság külügyminisztere és *Csen Ji*, a Kínai Népköztársaság külügyminisztere kölcsönösen táviratban fejezték ki jókívánságaikat a magyar—kínai barátsági és együttműködési szerződés aláírásának hatodik évfordulója alkalmából.

Fogadás a kínai nagykövetségen

...radástechnika ...par fejlődése

roncsöveket kapunk, amelyeknek gyártására nem vagyunk felkészülve. Az Egyesült Izzó pedig robbanásmentes xenonbányalámpából a hazai igényeken kívül néhány más szocialista ország teljes szükségletét is kielégíti. A Szovjetunió vállalkozott arra, hogy bizo-

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Szocialista Művészetért

A FÉSZEK művészklub december havi műsora

2-án 18 órakor megemlékezés PICASSO 85. születésnapja alkalmából. Előadó: dr. Solymár István. Két film vetítése.
5-én 21.30-kor filmvetítés: SZERELEM A MEGFELELŐ IDEGENNEL (6 Ft belépődíjjal)
6-án 18.30-kor a Szombathelyi Tervező Intézet gobelin pályázatának bemutatása. Előadó: dr. Domanovszky György
7-én 15 órakor tánczenei bemutató
8-án 19 órakor NÉZÉS ÉS LÁTÁS címmel dr. Szatmáry Sándor szemész főorvos előadása
9-én 15 órakor SZOCIALISTA REALIZMUS A MAI MŰVÉSZETBEN címmel dr. Köpeczi Béla tart előadást a MŰVÉSZAKADÉMIA keretében. (Belépés külön meghívóval)

11-én 11 órakor a PEN Klubbal közös rendezvény: IBSEN
12-én 21.30-kor TOM JONES című angol film vetítése (6 Ft belépődíjjal)
14-én 18 órakor Csík Miklós vezénylésével az Ifjú Zenebarátok JUVENTUS kórusa énekel. Két kis film vetítése
15-én 20 órakor TERSÁNSZKY-EST. Előadó: Barabás Tibor
16-án 16 órakor beszélgetés LÁZÁR MÁRIÁval. Filmvetítés. (A Nőakadémia II. előadása) — 21.30-kor ZORBA, A GÖRÖG című film vetítése (6 Ft belépődíjjal)
17-én 19.30-kor az 1966-ban nemzetközi DÍJAT NYERT FIATALOK hangversenye. Fellép: Andor Éva, Dene József, a Sebestyén vonósnégyes
19-én 21 órakor díjtalan filmvetítés: A VÁGY VILLAMOSA
31-én 22 órától BÚCSÚ AZ ÓÉVTŐL — zenés szilveszteresti. Belépőjegy tagoknak 15, pártoló tagoknak 20, vendégeknek 35 forint. A jegyek árában egy tombolajegy is benne foglaltatik. Jegyigénylés december 28-ig a klub irodájában.
December 24-én 16 órától 26-án déli 12 óráig a klub zárva. A szilveszteri jegy váltásakor a tagsági karton felmutatandó.

ttek ösz-
ása, a ma-
szakszer-
ek XXI.
esszusa
tteinek
tása
jjávalasz-
ezetőségek
stainak
zítése
művészeti
zervezetek
kongresz-

április 1—15. között

április 1—15. között

1967. október hó fol

pszervezeti választások időtartamá
szükségesnek tartja a szakmák kö
az alábbi ütemezés szerint: 1. *fel*
be kell fejezni a szakszervezeti bi
sztását a *vidéki és fővárosi szính*
ır Rádiónál és Televíziónál, a ké
llalatoknál és intézményekben, *a*
és Varieté Vállalatnál; 2. *febru*
15. között kell megtartani a *vidék*
ei és filmes vállalatoknál, intézmén
vezeti bizottságok (szakszervezeti
sztását.
ivészeti terület sajátosságait, ös
dését figyelembe véve a szakszer
k *létszámára* az alábbiak az irány
kisebb létszámú (általában 100
vezetekben *5 tag;*
közepes létszámú (általában 300 ta
etekben *7 tag;*
nagyobb létszámú (általában 300—
rvezetekben *9 tag;*
ennél nagyobb létszám esetén *1*
ató.
ölő bizottságok — az eddigi gyakorla
ezen túl *póttagokat nem jelölnek,*

ÁRA 1 FORINT

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Domanovszky Endre
NÉPSZABADSÁG

1965 MÁJ 7

8 1021

Mély részvéttel kísérték utolsó útjára Lyka Károlyt

Csütörtök délután a Kerepesi temetőben mély részvéttel kísérték utolsó útjára a 96 éves korában elhunyt *Lyka Károlyt*, a művészettörténeti tudományok doktorát, kétszeres Kossuth-díjast. A koporsót a Kossuth-mauzóleum előtt ravatalozták fel. A koszorúk borította ravatalra bíborpárnán elhelyezték az elhunyt kitüntetéseit. Délután egy órától a kulturális élet vezető személyiségei, a művészeti intézmények vezetői, az elhunyt pályatársai, a magyar képzőművészet neves képviselői, Kossuth-díjas, kiváló és érdemes művészek, a társadalmi és tömegszervezetek képviselői álltak díszőrséget a ravatalnál.

A gyászszertartáson Lyka Károly hozzátartozóin kívül megjelent *Molnár János* művelődésügyi miniszterhelyettes, az MSZMP Központi Bizottságának, a Magyar Népköztársaság Képzőművészeti Alapjának képviselői, a Magyar Képzőművészek Szövetségének vezetői, a kulturális élet sok ismert személyisége, a magyar festő-, szobrász- és grafikusművészet kiválóságai, az elhunyt sok pályatársa, barátja, tisztelője, tanítványa.

A ravatalnál a képzőművészszövetség nevében *dr. Pogány Ö. Gábor* művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója mondott gyászbeszédet. A Képzőművészeti Főiskola tanári testülete és tanulóifjúsága nevében *Domanovszky Endre* Kossuth-díjas kiváló művész, a főiskola főigazgatója, a sírnál pedig — tanítványai és tisztelői nevében — *László Gyula* egyetemi tanár vett búcsút a magyar művészettörténetírás doyenjétől. A kortársak, az egész magyar művésztársadalom nevében *Kisfaludi Strobl Zsigmond* Kossuth-díjas kiváló művész mondott búcsúszavakat.

Lyka Károly koporsóját Weiner Leó zeneszerző és Nagy Balogh János festőművész sírja mellett, *díszsírhelyen* temették el. A sírt elborították a gyászoló család, a Művelődésügyi Minisztérium, a Képzőművészeti Alap, a Magyar Képzőművészek Szövetsége, a Képzőművészeti Főiskola, az országos művészeti intézmények, a társadalmi és tömegszervezetek, a múzeumok koszorúi, a tanítványok, a barátok, a tisztelők virágai.

IZENHAT EMELETES LAKÓHÁZ

Ostravában nemrég készült el Csehszlovákia egyik legnagyobb lakóháza. A tizenhat emeletes épületben ostravai bányászok és fémkohászok kaptak lakást.

let a meddőn

A ki nem járt még évszázadok óta intenzíven művelt bányavidéken, azt meg üvegházsor egyik ajtaján, szinte trópusi atmoszféra fogad. Meleg,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Domanovszky Endre

1965 SZEP 25.
NÉPSZAVA

Kádár János látogatása

a X. magyar képzőművészeti kiállításon

Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára és felesége, pénteken megtekintette a X. magyar képzőművészeti kiállítást. Társaságában volt *Nemes Dezső*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, *Szirmai István*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára és *Sándor József*, a Központi Bizottság tagja, a KB osztályvezetője és *Aczél György*, a művelődésügyi miniszter első helyettese. A vendégeket a kiállításon *Domanovszky Endre* festőművész, Kossuth-díjas a Képzőművészeti Szövetség elnöke, *Somogyi József* szobrászművész, Kossuth-díjas, a szövetség alelnöke, *Plesnivy Károly* iparművész, a szövetség főtitkára és *Makrisz Agamemnon* szobrászművész, a kiállítás rendezője kalauzolta. Kádár János a kiállítás megtekintése után szívélyesen elbeszélgetett a művészekkel, és a következőket írta a kiállítás emlékkönyvébe:

»Ez a most megnyílt képzőművészeti kiállítás mind a szakmai körök, mind a szélesebb közvélemény figyelmét megérdemli. Hiven tükrözi a magyar képzőművészet törekvéseit, helyzetét. A kiállítás gazdag és sokszínű anyaga arra vall, hogy a képzőművészet terén éppen úgy, mint társadalmunk életének más fontos területein eleven, valóban alkotó munka, az újnak, a még jobbnak fáradhatatlan keresése folyik. Ez már ma is országnak, világnak érett alkotásokat mutat és még biztatóbb jövőt ígér. Szocializmust építő népünknek szüksége van ilyen, a fejlődés fő irányába ható és mozgó képzőművészetre.«

a nö-
e na-
koz a
nert a
nem
ıtható-

tomjuk meg az szb-ket felülről feladatokkal. Hagyjuk, hogy kicsit jobban válogathassák meg teendőiket. Azt követeljük meg tőlük, hogy *amit tárgyalnak, színvonalasabb legyen, mint eddig volt.*

Néhány szót a munkaversenyről. A szocialista brigádok kezdeményezésére megyénkben is jelen-

san a munkások versenymozgalmát. A szakszervezet önmagában, egyedül, ezt a növekvő számú mozgalmat képtelen irányítani, szervezni. Amikor az élüzem címet elbíráljuk, azt is vizsgálni kellene: hogyan segítette a gazdasági vezetés a munkaverseny-mozgalom

Túlórák – en

Elmondanám a túlmunkával kapcsolatos véleményemet. Sokszor felléptünk a túlórák ellen, kevés eredménnyel. Kerestük a fekete túlórák formáit, hogyan fizetik, mit csinálnak. A túlóráztatás, még a fekete túlóráztatás is hosszú ideig találkozott az érintett dolgozók egyetértésével. Ebben az esztendőben viszont, akit fekete túlórákra kényszerítenek, már jelentkezik

A közélet eseményei

Dr. Washington Beltran és *Luis Vidal Zaglio,* az Uruguay Keleti Köztársaság nemzeti kormányzótanácsának elnöke, illetve külügyminisztere táviratban köszönte meg a magyar államférfiak Uruguay nemzeti ünnepe alkalmából küldött üdvözletét.

*

A Magyar Szocialista Munkáspárt budapesti bizottságának küldöttsége, amely *Németh Károly* első titkár vezetésével az SZKP moszkvai városi

1968 NOV 10

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188—296, 188—307

MAGYAR HÍRLAP

Domanovszky Endre

összecsapásban életét vesztette, négy másik katona megsebesült.

1021

A BELGIUMI MAGYAR NAPOK KIÁLLÍTÁSAI

(MTI) A belgiumi magyar napok első eseményeként *Malinasban* ünnepélyesen megnyitották a helyi *Nova-áruház* galériájában és a *Hungexpo Vállalat* közös kiállítását, *Domanovszky Endre, Kerényi Jenő, Schaár Erzsébet* és *Würtz Ádám* műveiből. Belga részről *Van Mechelen*, a flamand kulturális ügyek minisztere mondott megnyitót. *Molnár László* magyar nagykövet aláhúzta az országok és népeik közötti gazdasági és kulturális kapcsolatok fejlesztésének jelentőségét. A megnyitó beszédek elhangzása után a közönség megtekintette a tárlatot és az ARTEX stílbútorait, ezüst- és porcelántárgyait, valamint egyéb lakberendezési cikkeit. A belga miniszter és a megnyitón ugyancsak meg-

[redacted]

jelent *Jorissen* szenátor gratulált a szép kiállításhoz.

ki az a Spiro Agnew.
z első tréfákat erről
hamarosan azonban
belelendült a válasz-
rian szolíd, kissé ér-
e mániákusan hajto-
end" jelszót. Válasz-
hagyott kétséget: fő
y a déli államokban
el Wallace-tól. Ezt
te.

---

nkiben tegnap kezd-
a Finn Kommunista
ságának ülése. Meg-
programjának terve-
i helyzet kérdéseit.
ről *Aarne Saarinen*,
beszámolót. A nem-
Hertta Kuusinen, a
ságának tagja számol

függésben
pokban fe
Szlovákia
nyeket kö
CSKP és
külpolitiká
ben ezek
nes tevéke
tétben áll
nem a bü
seivel is.
elnöksége
legkomoly
rendünkne
günknek
hető legna
CSKP jan
lósítását.
polgári jog
attól a kö
ket fegyel
nemzeti bi
politikai é

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Domanovszky Endre
NÉPSZABADSÁG

/ 1021

1966. január 9, vasárnap

DOMANOVSZKY ENDRE: KOSARAS NŐ.

GODA GÁBOR:

Vázlat egy készülő ar

Tekintsék ezt az írást olyan író ars poeticájának, aki fenntartja magának a jogot, hogy írás közben, saját költészettanának, ha lényegén nem is, de részletein bármikor változtasson. Bőven akad gondja annak az írónak, aki, ha nem is óhajtja a világot egyénieskedve megítélni, de mindenképpen ragaszkodik azokhoz az írói sajátosságokhoz, amelyek nélkül a szépirodalom fabatkát sem ér. E sajátosságokat a kor megítélése, a munka és az egyéni képességek vagy éppen fogyatékosságok összessége hozták létre.

Szívesen osztom meg írói gondjaimat az olvasóval. Nagy gond, talán a legnagyobb: tisztázni magunkban céljainkat, nézeteinket, és az ezekkel harmonizáló esztétikai eszközeinket. E tisztázáshoz szükséges annak az évszázadnak „bemérése", amelyben szivarcsutkaszerűen ég tövig amúgy is kurta életünk. Még ha magas kort is élne meg az író, nem érdemes a mellékesre fordítani a fő gondot. A kor lényegére és a magam ítéletére bízom azonban, hogy mikor mit minősítek mellékesnek és mit perdöntőnek. Ebben sem lehet alku, miként általában a művészet semmitől sem horkan idegesebben, mint az alkutól, hát még a fölösleges alkutól.

Azt tartom, hogy aki nem tud vagy nem mer koráról őszintén vallani, kivált az olyan korban, amely ennyire ingerli az írót vallomástételre, fölkapaszkodhat ugyan az uborkafára egy vélt érdek taktikai létráján, de előbbutóbb kiderül, hogy nincs is uborkafa, és így a produkció a természet rendje szerint nem sikerülhetett.

De tüstént ideírom, hogy az „őszinteség" is csak üres szó, ha amolyan meghatározhatatlan, a társadalmi haladástól független vagyok folyvást lemé Szubjektivizmus ez? Igyekez mindenkor nem összetéveszter filozófiai szubjektivizmust a r vészre mindig kötelező szubj tivitással.

Minek játszadozzam magam az elkötelezettség vagy el n kötelezettség divatos társasjá kával? Nem ismerek *el n kötelezett* írót (nagy ég, mi kifejezés: elkötelezett író!), c olyat, aki tagadja elkötelezett gét. Aki a valóságos társada haladás elveihez kötötte mű szetét, természetesen felelőssé vállalt. De aki minden kö mények között semleges a maradni, vagy aki e társada haladással szemben vállal ki lezettséget: éppen úgy elköt zett író, ami a mesterség ves lyességét illeti. Nem a mind napok és minden órák szüks szerű politikai napirendjéről v itt szó, hanem azokról a tendenciákról, amelyek megha rozzák az ember tudatát, ösz nét és művészi cselekvését.

Itt az én ars poeticámat p bálom vázolni, tehát a n gam munkásságából szedegeten példákat és ez természetes.

A *Planétás emberben* nemcs egy történelmien nagy átalaku pozitív és negatív tüneteit ig keztem ábrázolni azzal a m győződéssel, hogy a negatív természetszerűleg vívnak a t súlyban levő pozitívumok ell amelyeknek győzelmét a törté lem menetrendje akkor is ig zolja, ha e menetrend időterébe vannak is késések, lemaradáso sőt olykor visszatolatások a v gányokon. A *Poldini úrban* k runk egyik ijesztő méretű, saj tos vonására kívántam figye meztetni kortársaimat: a forr dalmian változó világ (ez távo ról sem vonatkozik csak hazán ra) látszólag különös ellentmon

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726
1972 FEB 15
MAGYAR NEMZET

Domanovszky Endre

1021

PRO ARTE — PRO URBE 1972

Szép hagyománnyá vált, hogy Budapest felszabadulásának évfordulóján a főváros aranyérmével tüntetik ki azokat, akik tevékenyen és eredményesen dolgoztak a város fejlesztéséért, korszerűsítéséért.

Aranyérmet kapott a pedagógus, aki gyermekeinket neveli, az építész, aki a várost formálja, az orvos, aki egészségünk felett őrködik, s a szocialista brigádvezető, akinek olyan sokat köszönhet az újjáépítés. A Pro Arte aranyéremmel pedig a festőt tüntették ki, akinek keze alatt egy új generáció nevelkedett.

A festőművész

Négy évtizedes alkotói munkásságáért, pedagógiai tevékenységéért Pro Arte aranyéremmel tüntették ki a Magyar Képzőművészeti Egyetem főigazgatóját, *Domanovszky* Endre Kossuth- és Munkácsy-díjas festőművészt, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művészét.

Művészgenerációk nőttek fel a keze alatt, országszerte megtalálható monumentális alkotásai generációkat vittek közel a művészet megismeréséhez, szeretetéhez. Alkotóként is kiváló pedagógusnak, pedagógusként is kiváló alkotónak szól az elismerés. Az aranyérem egy rendkívül gazdag, humánus tartalommal átitatott életművet fémjelez. Mert Domanovszky Endre nagyszabású, nagyszerű művei az emberi szépségről, a munka értelméről szólnak, a rend és a tiszta arányok valóságát hirdetik. Mindenkinek. Tanítanak és gyönyörködtetnek, életünk, hétköznapjaink részeivé váltak, hiszen a legszebb, legmonumentálisabb alkotások közösségi helyiségeket díszítenek: nagyüzem bejáratát, egyetemet, vasútállomást, tudományos intézetet, szállodát.

Dús lombú, terebélyes fához hasonló Domanovszky munkássága; mélyen húzódó gyökereitől a legkisebb levélig egyazon teremtő folyamat hozta létre. Festményein és grafikáin, gobelinjein és freskóin egy akarat munkál: megmutatni a világ valóságát, érzelmekből és értelemből összetevődő egységét s benne magát az embert.

Pedagógusi pályáját is ugyanezek az elvek, az emberbe vetett hit és az emberformálás szigorúsága vezérli. Tehetséges, nagyot és merészet akaró, szándékaikért keményen küzdeni tudó művészek kerültek ki a keze alól, s talán az sem véletlen, hogy irányítása alatt kapott egyetemi rangot a nagy múltú művészeti főiskola. A Pro Arte aranyéremmel most a város adózik fiának, nagyívű, művészi és humánus tartalmában kiteljesedő életpálya méltó elismeréseként.

(sárvári)

A várostervező

Dr. *Reischl* Antal, a Budapesti Műszaki Egyetem tanszékvezető tanára, a fővárosi tanács vb. tagja az építészet felelősségéről tesz vallomást:

— Az építészet minden korban az emberről való gondoskodást is kifejezi: születésétől haláláig épített terekben él az ember. Különösen napjainkban, amikor a föld lakosságának szaporodása folytán egyre nagyobb területek népesülnek be, s már a természeti területeket is „művi térként" védjük. Csak úgy lehet jó építész valaki, ha ismeri, kutatja a társadalom mai és holnapi igényeit. Régen az építészet könnyebben követhette a társadalom fejlődését, ma ez a fejlődés olyan gyors, hogy az építésznek bizonyos előrebecsléssel kell élnie. Az építész befolyásolhatja a fejlődést úgy, hogy új lehetőségeket tár fel, új megoldásokat keres és alkalmaz.

— Budapest történetében minőségi ugrást jelentő időszak tanúi vagyunk. A háborúban elpusztult középületek, hidak helyreállítása 1956-ig nagyjából befejeződött. Amit azóta építünk, teljesen a mi alkotásaink. Az új utak, a külső új Nagykörút, a Duna-part további kiépítése, városrészek — Óbuda, Csepel, Budafok, Pesterzsébet, Angyalföld, Rákospalota — teljes újjáépítése folyik. A főváros, megőrizve történeti emlékeit, *most válik maivá*. Ezt a dinamikus időszakot érzi a lakosság is. Igénye gyorsabban növekszik, mint a gazdasági lehetőségek. Ez jó is: a gazdasági fejlődés húzóereje.

— Arra neveljük a hallgatókat is, hogy a társadalmi ügyekkel, a társadalmi fejlődés irányaival foglalkozzanak. Felhasználjuk a szociológiát, szociográfiát, demográfiát, statisztikát. A kelenföldi lakótelep lakásvizsgálatában diákjaink is részt vettek és más vizsgálatok végzésére is alkalmuk volt. Felmerült akkor a lehetőség, hogy más oldalról is kaphatunk segítséget. Ekkor kerültem kapcsolatba a népfronttal, a várospolitikával. *A kelenföldi lakótelepen már a népfronttal közös vitanapot tartottunk az ottlakók, a beruházó, a tervező és kivitelező vállalat részvételével.* A lakók elmondták észrevételeiket, például azt, hogy túlságosan kicsik a „kiszolgáló" helyiségek. A hallgatókkal több budapesti feladatot végeztettem. A Belváros üzletközpontjára vonatkozó országos tervpályázatot megnyertük. Visszatérve a lakásépítésre, a hallgatókat megtanítjuk a legújabb házgyári technológiák ismeretére, de olyan technológiájú épületeket is terveztetünk velük, amilyenekre csak 1980—85-ben lesz majd szükség.

— A lakásépítés most már egyre inkább felveti a minőségi kérdéseket is. A főváros lakosainak száma már nem növekszik olyan mértékben, mint eddig. Már most vigyáznunk kell, milyen lakásokat építünk. A túlságosan kicsire lecsökkent lakásterület gátolja lehetőségeinket. 1985-ben feltehetően sokkal több nagy lakásra lesz szükség, igény, mint most. Építsünk olyan kétszobás lakásokat, hogy idővel két ilyen lakásból egy nagyobbat alakíthassunk ki. A mostani házgyári termékek nem alkalmasak erre, de nincs akadálya annak, hogy olyan falakat építsünk, amelyeken a majdani ajtóknak kihagyott helyeket könnyűbetonnal töltenénk ki. Ez idővel eltávolítható. Így bárki megvásárolhatja majd szomszédja lakását, vagy egyik szobáját és ezzel megnövelheti a magáét, a család szaporodásának megfelelő mértékben. „Elméletemmel" foglalkoznak az illetékesek.

(tóth)

A kórházi főorvos

A századfordulón született és 52 esztendeje dolgozik a János-kórházban dr. *Noszkay* Aurél Állami-díjas főorvos. A Pro Urbe aranyérem átnyújtásakor elhangzott indokolás egy mondata: *„Nagy eredményeket ért el az urológus szakorvosképzésben és jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy a magyar orvostudomány ezen a területen is komoly sikereket érjen el".*

Amikor meglátogatom munkahelyén, a János-kórházban, arra gondolok, itt minden kő, minden pad, minden fa ismeri. Az utca, a környék, egész Buda. Ötvenkét évig mindennap feltűnt alakja, érkezett fiatalon, dús hajjal, magabiztosan, tele energiával 1918-ban először.

— Medikusként kerültem a János-kórházba — emlékezik. — Ott laktam a közelben, a Városmajor utcában. Már korán elindultam mégis, mert nagyon szerettem a munkámat, hivatásomat. 1923-ban doktoráltam, Granasztói Pál apja volt a főorvosom, ő küldött egy kis időre műtőtanfolyamra, amikor visszakerültem, ismét csak a János-kórházba gyógyítottam a betegeket. Ott lettem segédorvos, adjunktus, majd főorvos, ott szereztem meg a kandidatúrát, ott kaptam meg az Állami-díjat. Mondhatom: *ez a kórház az életem.*

Hetvenkét esztendős, ezüstösen csillog a haja, válla kissé előrebillen, de a szeme, a tekintete a régi, tele érdeklődéssel minden iránt, ami összefügg a munkájával és a várossal. Eleinte csak a kórház ismerte, a kis tér a kórház előtt, aztán az utca, Buda, az egész város, ma már az egész ország. Tagja volt hosszú ideig az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének, és 12 évig az Orvos-Egészségügyi Szakszervezeti bizottság elnöke. 1958 óta országgyűlési képviselő. Tagja a Hazafias Népfront budapesti bizottságának, s elnöke a Budai Társadalmi Bizottságnak.

Közvetlen, segítőkész, akit imádnak a betegei, s azt mondják, hogy a hangjától, a tekintetétől is meggyógyulnak. A fiatalok úgy hívják, „Auréi bácsi". Minden ügyes-bajos dolgukkal bekopogtatnak hozzá, szakmai tanácsot kérni, vagy sokszor „a város érdekében". Mert a betegekért és a városért feláldozza minden percét, nem ismer fáradságot. Kijárt a Normafához, küzdött, harcolt, hogy létrejöjjön az erdei tornapálya. A város egészsége érdekében. Ott látják az új budai lakótelepeken, beszélget az emberekkel. Ott van a kórházban, fehér köpenyben mosolygósan, ha gyógyítani kell vagy a szenvedők fájdalmán csillapítani.

Kérdem tőle, van-e valami hobbyja?

— Nincs hobbym — mondja. — Azaz, hát ahogy vesszük, mert nekem az a bogaram, hogy *dolgozzam az emberekért, a betegekért és a városért.*

Jó „hobby", hasznos, s egész embert kíván. Noszkay Aurél, a fiatalok „Auréi bácsi"-ja még 72 éves korában is egész ember, mert két-három ember helyett is dolgozik, sosem fárad el, mindig friss, mindig van egy-egy jó ötlete és meleg emberi szava mindenkihez. Talán ezért nem öregszik.

— Hogy nem öregszik? — néz ki az ablakon a kórház udvarára. — Nézze azokat a fákat! Amikor ide kerültem, akkor még vékony törzsű kis csemeték voltak. *Ahogy vastagodtak, úgy öszültem, velük együtt öregedtem. De hát van szebb, mint a fákkal öregedni?*

(Illés)

Az iskolaigazgató

Azt mondja önvallomásában *Lukács* Magdolna, a Pro Urbe egyik új kitüntetettje, a X. kerület, Bánya utcai Rózsa Ferenc általános iskola igazgatója:

— Nézzen ki, kérem, az irodám ablakán, egy öreg városrész fiatalodó központjára. Olyan, mint amikor egy elöregedett erdő helyén fiatal suhángokat ültetnek. És ezek az ifjú cserjék csak nőnek, erősödnek... Nekem, a kőbányai szülöttnek az itt a legnagyobb élményem, hogy csupa olyan szülőnek a gyermeke kerül a kezem alá, akinek már a szüleit is tanítottam.

Ez a derűs arcú pedagógus sok mindent elmondott azzal, hogy Kőbányán született. Szülei Lengyeltótiból származnak, édesapja postás volt, s róla nagyon boldogan mondja, hogy nyolcvannyolc éves korában is makkegészséges.

Hogyan és mit tehet egy pedagógus a városáért, szűkebben a kerületéért, ahol született, hogy eljusson a Pro Urbe jutalmazásáig?

Ehhez talán még az sem volna elegendő, hogy harmincegy éves pályafutása alatt kitartóan, lelkesen a kerület nevelésügyének fejlesztéséért dolgozott. Talán a *hogyan* festi alá a munkát, a lelkesedést, a szervezési munkát, amelyet a jutalom odaítélői méltányoltak.

Ezt a szervezői munkát szép nevelői múlt előzte meg. Az igazgató 1941-ben kezdett tanítani a Százados úti iskolában, ahol a nyári tábor vezetője is volt. Egy év múlva továbbképezve magát, mint testnevelési tanár került a Salgótarjáni úti (a régi Tomcsányi úti) általános iskolába. És hű maradt Kőbányához. 1951—57-ig a X. kerületi úttörőház igazgatója volt, majd utóbb 1962-ig előbb igazgatóhelyettes és testnevelési tanár a Salgótarjáni úton, 1962-től 1968-ig pedig ugyanott igazgató.

1968. szeptember 1-én kezdett új tanévet majdnem harmincegy pedagógus társával, ebben a még mindig vadonatúj iskolában, Kőbánya szívében, a Bánya utcában. Elmondja Lukács Magdolna, hogy amikor 1968 nyarán már „összeszerázódott" a pedagógusi kar, itt még sok volt a földkupac, a téglahegy. A tantermekben csak a bútorok álltak a helyükön. A felszerelésért a tanárok jártak a városba, a vetítőgépet, a különböző szertárak berendezési tárgyait ők vették meg, gazdálkodva a költségvetési keretből.

— Szerencsések voltunk, hogy 120 gyerekkel kezdtünk, ma már 460 gyermeket tanítunk. Megvalósíthattuk a „differenciált foglalkozást" nebulóinkkal. A napközi otthonban és a tanulószobában a kisdiák sorból kinőtt nagyobbak, a hetedik és nyolcadikosok foglalkoznak a kisebbekkel. Talán ennek köszönhető, hogy Kőbányán mi értük el először, két évvel ezelőtt, hogy egyetlen bukott diákunk sem volt. Az idei félévben is csak ketten buktak, de bizonyos, hogy az év végére javítanak. Ez idén ugyanis jutalmazzuk kék, piros és aranyszalagos emlékéremmel a jó tanulókat. Enynyit próbálunk tenni gyermekeinkért, szellemi és lelki fejlődésükért, otthonunkért, Kőbányáért...

(szabó)

A szocialista brigádvezető

Vida Ferenc, a Fővárosi Szerelőipari Vállalat vízvezetékszerelője a Pro Urbe aranyéremmel nem az első kitüntetést mondhatja magáénak. A szekrény mélyén kis piros dobozokban néhány jelvényt őriz gondosan, közöttük a legrégebbit, egy *sztahanovista-kitüntetést*, és a legújabbak egyikét, amely hírül adja, hogy beszélgető partnerem, egy róla elnevezett, népes szocialista brigád vezetője ma már az Építőipar kiváló dolgozója miniszteri kitüntetésnek is birtokosa.

Hosszú volt az út, amely az 1931-es esztendőtől, Berger Mór pesterzsébeti bádogos- és vízvezetékszerelő mester apró műhelyétől a mostani pillanatig, a Fővárosi Szerelőipari Vállalat szocialista kollektívájáig, a kitüntető címek birtoklásáig vezetett.

Nem lehet azt állítani, hogy makacsul nyomába szegődött a szerencse. Kevéssel az inasévek után elveszítette szüleit s friss segédlevéllel a zsebében rögtön saját lábán kellett becsülettel megállnia. A felszabadulás után a Mezőkémiánál, később egy kisiparosnál, majd a Belker Mérleggyárában dolgozott. Aztán 1951-ben megalakult a Fővárosi Szerelőipari Vállalat, és Vida Ferenc ott úgy érezte, hogy végre hazatalált.

Rengeteg tennivalója akadt akkoriban a szerelőbrigádnak a háborús sebekkel borított főváros különböző pontjain. Dolgozott társaival Vida Ferenc a János-kórház, a László-kórház, az István-kórház a Lenin körút megrongálódott épületeiben; viseli kezük nyomát máig nem egy iskola, gyógyszertár és bölcsőde. A romos Király fürdő helyreállítását külön említi most a kitüntetett vízvezetékszerelő: az igen szép munka volt, még 1954-ben, amikor a régi török mesterek nyomdokain hatalmas bronz csaptelepekkel, combvastagságú csövekkel kellett megbirkózniuk néhány primitív kéziszerszám segítségével. Később a budai vár műemlékházai jelentették a szakmai lelemény újabb mesterpróbáját, ahol igencsak féltő gonddal, már-már tulajdonosi óvatossággal hozták rendbe az ódon épületek „vérkeringését".

Vida Ferenc 55 éves, tartalmas emberi és szakmai múltat a háta mögött. De egy kicsit sem érzi fáradtnak magát.

(seress)

NAPIKR[illegible]A

— **Mezőgazdasági küldöttség** utazott az Ukrán Szocialista Szovjet Köztársaságba hétfőn, Kazareczki Kálmán mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettes vezetésével. A delegáció Kijevben a Magyarország és Ukrajna közötti mezőgazdasági együttműködés kérdéseiről folytat megbeszéléseket.

— **Bonnba utazott** — a FAO Európai Mezőgazdasági Bizottsága Végrehajtó Bizottságának ülésére — dr. Karcsai Károly, a FAO Magyar Nemzeti Bizottságának főtitkára és dr. Nagy László egyetemi tanár.

— **Filmkoktélt rendezett** a Magyar Néphadsereg Központi Klubjában hétfőn este Nguyen Hung Khanh, a Dél-vietnami Köztársaság budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője, a Dél-vietnami Népi Felszabadító Fegyveres Erők egyesületének 11. évfordulója alkalmából. A koktélon megjelent Kaszás Ferenc vezérőrnagy, honvédelmi miniszterhelyettes, Barity Miklós, a Külügyminisztérium csoportfőnöke, és Harmati Sándor, a Magyar Szolidaritási Bizottság elnöke, az Országos Béketanács alelnöke is.

— **Húszéves** az Eötvös Loránd Fizikai Társulat pécsi csoportja. A jubileum alkalmából előadóülést rendeztek, amelyen Marx György akadémikus „Forró univerzum" címmel tartott előadást.

— **A Kanizsa Bútorgyár** 1968-ban megkezdett s több mint 140 millió forintos költséggel végrehajtott rekonstrukciója befejeződött. A korszerűsített gyárat hétfőn munkásgyűlésen adta át Keserű Jánosné könnyűipari miniszter. A Kanizsa Bútorgyár európai szinten mérve is minden tekintetben korszerű üzem lett. Termelése az 1968-as évihez viszonyítva a rekonstrukció eredményeként 1975-ig megnégyszereződik.

— **Új ABC-áruházakkal gazdagodik** idén a Balaton északi partja. Kettő már meg is nyílt. Vonyarcvashegyen és Révfülöpön. Jelenleg a Veszprém megyei Élelmiszerkereskedelmi Vállalat épít önkiszolgáló ABC-áruházat Balatonfüreden, Balatonakarattyán és Balatonfűzfőn.

— **Fővárosunk nyelvkedvelőit** hívják korhatár nélkül, szórakozva nyelveket gyakorolni szerdán és csütörtökön 5—9 óráig a Corvin Áruház éttermébe, szombaton ugyanekkor a Pilvax kávéház szalonjába. A nyelvkedvelő ifjúság irodalmi teadélutánja előadásokkal, zenével, tánccal, pénteken 5 órától a VIII., Makarenkó 20. alatti egyetemi kollégiumban, szombaton 5 órától a XI., Irinyi József u. 9. alatti egyetemi kollégiumban és vasárnap 5 órától a IX., Kinizsi u. 2. alatti egyetemi kollégiumban a KISZ diákbizottságok és az Ifjú Nyelvbarátok Klubja rendezésében (351—002).

— **10 halálos áldozatot követelt** az a vihar, amely vasárnap söpört végig Franciaország nyugati partvidékén. Négyen súlyosan, harmincan könnyebben megsérültek, s tetemes anyagi károk keletkeztek. A francia partok közelében eltűnt három francia halászhajó, összesen 15 főnyi személyzettel. Az atlanti part egyik üdülőhelyén, La Roche-Sur-Yonban a házak 80 százalékát megrongálta a hurrikánszerű vihar.

— **A Soroksár Molnár-sziget** — Csepel Csillagtelep közötti kompjárat ma reggel hét órától 15 óráig áramszünet miatt nem közlekedik.

— **Minden második ing exportra készül** az idén már a Férfi Fehérneműgyárban. A vállalat ez évi devizabevételi tervében 3,5 millió rubelnek és 1,8 millió dollárnak megfelelő értékesítést irányoztak elő.

— **A hollandiai hajógyári** és vasipari munkások sztrájkja tizenegyedik napjába lépett hétfőn, jelentik Rotterdamból. A 30 ezer munkás sztrájkja jelentősen megbénítja Rotterdam és Amszterdam ipari életét.

Kevesebb csapadék

Várható időjárás kedd estig: túlnyomóan felhős, helyenként párás idő, többfelé eső, néhány helyen havas eső, futó havazás. Időnként élénk, több helyen erős északi szél. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet: 2—6 fok között.

A Duna vízállása hétfőn Budapestnél: 105 centiméter volt.

— **MŰOSZ-küldöttség** utazott Moszkvába és Prágába hétfőn a Magyar Újságírók Országos Szövetsége és a Szovjet Újságíró Szövetség, illetve a MŰOSZ és a Csehszlovák Újságíró Központ 1972. évi együttműködési szerződésének megtárgyalására és aláírására. A Moszkvába indult delegációt Pethő Tibor, a prágai delegációt Gyurkó Géza, a MŰOSZ alelnökei vezetik.

— **Automata berendezések** nagy pontosságú szabályozó elemeiből rendezett kiállítást nyitott meg hétfőn Budapesten, a csehszlovák kereskedelmi kirendeltségen Frantisek Hála kereskedelmi tanácsos. A kiállítás rendezője, a prágai Kovó Export—Import Vállalat, a ZPA precíziós automatikaüzem hazánkban már ismert és legújabb termékeit mutatta be.

FŐNÖKSZELÍDÍTŐ

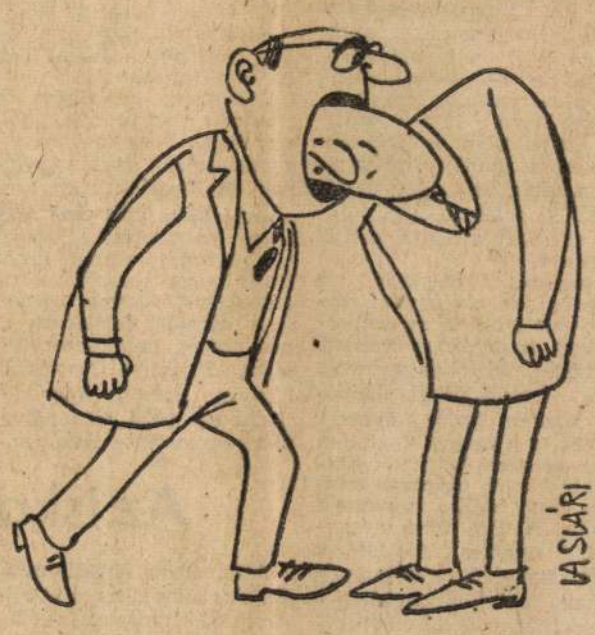

(Vasvári Anna rajza)

— **Az IBUSZ gyógytúrái** a holtszezonban is számottevő idegenforgalmi bevételt jelentenek. Az év első gyógytúrájának részvevői az NSZK-ból érkeztek. Februárban s márciusban ugyancsak az NSZK-ból, és Svájcból több csoport is jön hasonló úticéllal. A gyógykezelésről a Széchenyi fürdő orvosai és vize, a programokról az IBUSZ gondoskodik.

— **Sárba fulladt** Morcsányi András 31 éves MÁV-dolgozó, miután ittas állapotban kerékpározva, a X. kerületben, a Keresztúri út és a Jászberényi út sarkánál arccal beleesett egy víztócsába.

— **Eltűnt Klaus Altmann**, aki, mint már megírtuk, szinte bizonyosra vehetően azonos Klaus Barbie egykori lyoni Gestapo-főnökkel, s akinek kiadását Franciaország hivatalosan kérte Bolíviától. Altmann-Barbie néhány napot a La Paz-i San Pedro fogházban töltött — négyezer dolláros adóhátraléka miatt —, majd miután az összeg egy részét kifizette, szabadon bocsátották. A börtön igazgatója azt ígérte, hogy foglyát szabadon bocsátása után átadja a belügyminisztériumnak. Nem ez történt. Altmann-Barbiet a börtön bejáratánál autó várta. Elhajtott, s eltűnt. Senki sem tudja hol tartózkodik.

— **Figyelmetlen villamosvezető:** a XIX. kerületben, a Vörös hadsereg útja és a Nyári Pál utca sarkán levő villamosmegállóban Kárpátvölgyi Gyula 84 éves nyugdíjas leesett a mozgásban levő villamosról, mert vezetője, Madarász Arnoldné, indulás előtt nem győződött meg arról, hogy az utasok befejezték-e a fel- és leszállást. Az idős embert súlyos, nem életveszélyes állapotban kórházba szállították, a villamos vezetője ellen eljárás indult.

— **A harmadik popsongfesztivál** vasárnap nyílt meg a berlini kongresszusi palotában. A nemzetközi találkozón több mint 20 ország 40 zenekara vesz részt.

— **TOVÁBBHAJTOTT a II. kerületben, a Hidegkúti út és a Kölcsey utca kereszteződésében egy ismeretlen gépkocsivezető, miután Trabant személygépkocsival szabálytalanul előzött és nekiütközött egy autóbusznak. Ezt követően az autóbusz összeütközött Németh István 26 éves gépkocsivezető személygépkocsijával. Németh Istvánt a mentők súlyos, de nem életveszélyes sérüléssel kórházba szállították. A rendőrség kutatja az ismeretlen vezető kilétét.**

— **A múlt heti iráni lavinaszerencsétlenség** során 60 ember vesztette életét, jelentik Teheránból. A lezúduló hótömeg két falut teljesen eltemetett.

— **A televízió műsora kedden:** 8.05: Iskolatévé. 13.10: Iskolatévé. 17.30: Hírek. 17.35: Irán, a szépség földje. Iráni kisfilm. 17.55: Petruska és huszárcsákó... Riportfilm. 18.30: Sakk-matt. 18.50: Arcok a magyar középkorból. 19.15: Esti mese. 19.30: TV-Híradó. 20.00: Darvas József: A térképen nem található. Dráma két részben. A Madách Színház előadása, felvételről. 22.15: TV-Híradó — 2. kiadás.

— **A telitalálatos lottószelvényt** az OTP központjában hétfőn letétbe helyezték. A 2 153 950 forintos főnyereményen négyen osztoznak: Pártl Lénárd, Kriston István, Murányi Gyula és Glász Ferenc, mindnyájan a taksonyi 1-es számú Építőipari Vállalat dolgozói. A nyereményből mind a négyen építkeznek majd. A rekord főnyereményt február 23-án fizetik ki a négy fiatalembernek.

— *GYÖNYÖRŰ, ÉNEKES HATTYÚPÁR vendégeskedik az Ormánság területén fekvő Sumonyban. A sumonyi vizeken egyébként legalább hatezer vadkacsa, szürkegém, nagykócsag és más madarak tartózkodnak. A Skandináviában honos énekes hattyúk azonban manapság ritka vendégek hazánk vizein.*

— **Vízcső-összekötési munkát** végez a Vízművek ma az I. kerületi budai Vár területén. Emiatt az érintett terület házainak felső emeletein vízhiány várható.

— **Párizs XIX. kerületének nemzetgyűlési képviselőjét,** André Rives-Henrys-t a hét végén négyhavi börtönbüntetésre ítélte a párizsi büntetőtörvényszék. Az ítélet végrehajtását próbaidőre felfüggesztették. A bíróság indoklásában hangsúlyozta, hogy Rives-Henrys, aki a Garantie Fonciere ingatlanforgalmi vállalat vezérigazgatója volt, visszaélt nemzetgyűlési képviselői címével, hogy fedezze a vállalat vezetői által folytatott családi ügyleteket. Az ítélet politikai körökben nagy feltűnést keltett, mivel hosszú évek óta először került sor arra, hogy egy nemzetgyűlési képviselőt elítéljen a büntetőbíróság.

— Nemzetközi zongoraversenyek díjnyertes fiatal művészei koncerteznek március—április hónapban a Zeneakadémián. Az öt hangversenyből álló bérletet **Nyikolaj Szuk,** a 3. Nemzetközi Liszt—Bartók Zongoraverseny győztese nyitja meg. A sorozatban a zongorairodalom híres kompozíció hangzanak el: Beethoven-szonáták, Schumann: Karnevál és Kreisleriana ciklusa, Chopin: Huszonnégy prelűdje, Brahms-, Prokofjev-, Ravel-művek. A három magyar művész: Gyimesi László, Baranyai László, Falloni Donátella és a francia vendég, André Gorog, Zürich, Leeds, Zwickau, Bukarest, Nápoly, Taormina és Budapest Nemzetközi Zongoraversenyein tűnt fel. A Versenygyőztesek zongorabérlete a tavaszi évad hagyományaként a fiatal művészgeneráció új képviselőivel ismerteti meg közönségünket. ×

— Fotoamatőrök, figyelem! A téli és szobai felvételek készítéséhez 85,— Ft-ért kapható egyes izzóval működő vakukészülék. A speciális egyes vakuizzók külön is megvásárolhatók. OFOTÉRT. ×

— Az Országos Rendező Iroda közli, hogy az 1971. december 13-ra hirdetett, de elmaradt Karel Gott hangversenyre megváltott jegyek visszaváltási határideje: 1972. február 28. Egyúttal közöljük, hogy Karel Gott hangversenyét 1972. április 19-én tartja az Erkel Színházban. A december 13-ra váltott jegyek nem érvényesek. ×

— Dr. Benedek István „Örömmel élni" c. sorozatában a reneszansz művészetével foglalkozik 16-án, szerdán este 6 órakor a Szabadsághegyi Jókai Klubban (XII., Hollós u. 8.). ×

— **A Kubai Tudományos Akadémia** meghívására dr. Kónya Albert akadémikus vezetésével háromtagú magyar küldöttség érkezett hétfőn Kubába.

— **Plakátművészeti kiállítás** nyílt hétfőn este a Lengyel Kultúrában „A lengyel grafika- és plakátművészet" címmel.

— **A „186 szakma"** című kétkötetes kézikönyv nemrég látott napvilágot a Munkaügyi Minisztérium Országos Pályaválasztási Szolgálatának kiadásában. A kézikönyv alkotói elsősorban az iskoláknak, osztályfőnököknek, szaktanároknak és pályaválasztási felelősöknek kívántak segíteni munkájukkal.

— **A velencei Szent Márk téren** és környékén több mint egy méterrel emelkedett a víz a normális szint fölé. Az ár elöntötte a gyalogos közlekedésre szolgáló fahidakat is. Palermóban az esőzés nagyszabású áradásokat okozott.

— **A Nemzeti Színházban** Avar István megbetegedése miatt ma, kedden este a Csák végnapjai helyett A szecsuáni jólélek kerül színre. A jegyek érvényesek vagy a váltás helyén visszaválthatók.

— **Súlyos robbanás** történt hétfőn egy manilai vasipari üzemben. A szerencsétlenség során 13 ember meghalt, 56 pedig megsérült. Az üzem közelében négy ház megrongálódott. Hír szerint a robbanást a második világháborúból visszamaradt japán bomba okozta.

— **KÉT HALÁLOS ÜZEMI BALESET:** a Lenin Kohászati Művek martin-öntőcsarnokában Kriston István 50 éves darukapcsoló kokillaszállítás közben a darutartó oszlophoz szorult. Kórházba szállítása után belehalt sérüléseibe. — Nagykőrösön Fehér István 32 éves segédmunkásra csatornatisztítás közben ráesett egy betonoszlop. Kórházba szállítása után ő is belehalt sérüléseibe.

— **Vágassák kopaszra hajukat a nők,** s kopasz fejükön viseljenek ékszert — tanácsolta egy nyugatnémet divattervező. Már akadtak néhányan, akik elfogadták a divattanácsot. Nagy sikerük volt. Mindenki megnézte őket.

— **Komputerek irányítják** majd a vezető nélküli városi közlekedést az Egyesült Államok Morgantown nevű városában. A tizenöt személyes kocsik eleget tesznek az utasok kívánságainak, ott állnak meg, ahol kívánják. Az automatizált közlekedés hamarosan megindul. A próbák jól sikerültek.

— **Acélkábellel kerítettek** be egy svájci autóutat 130 kilométer hosszúságban. A tapasztalatok szerint ezek a „kerítések" a balesetek alkalmával védelmet nyújtanak. A kábelkerítés sokkal megbízhatóbb, mint a merev acélkerítés, és fenntartási költségei jóval kisebbek, mint azoké.

— **A legzajosabb ország** Európában Olaszország s ott is Róma. A gépkocsik, a sugárhajtású repülőgépek, a gyárak a zaj forrásai. Rómában 85 decibelt mutatnak a zajmérők, Milánóban én Nápolyban 79-et, a többi olasz városban is eléri a 78-as átlagot a zaj foka.

— **HALÁLOZÁS. Dr. Turos Dezső** tanácsvezető bíró életének 63. évében elhunyt. Temetése 1972. február 17-én, csütörtökön délután 3 órakor lesz az Újpest-megyeri temető halottasházából. ×

— Felejthetetlen férjem, **Kabos Andor,** a legigazibb ember, akit mindenki szeretett, örökre eltávozott. Temetése február 16-án, szerdán, 12 órakor lesz a Rákoskeresztúri temetőben. (Kozma u. 6.) Gyászolják még testvére, rokonai, barátai. ×

— **Király Etelka** hamvasztás utáni búcsúztatása február 21-én fél 10 órakor lesz az Óbudai temetőben. Emlékét megőrzik rokonai, tanártársai, ismerősei és tanítványai. ×

— Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy **özv. Sebestyén Béláné** életének 78. évében február 7-én elhunyt. Temetése február 15-én fél 3 órakor lesz a Kispesti régi temetőben. A gyászoló család. ×

— Fájdalommal tudatjuk, hogy **özv. Endler Frigyesné** szül. **Nussbaum Regina** f. hó 11-én rövid szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 15-én, kedden fél 12-kor a Rákoskeresztúri temetőben, X., Kozma u. 6. A gyászoló család. ×

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak, akik gyászunkban együttérzésüket kifejezték, hálás köszönetet mondunk. **Gáspár László és családja.** ×

— Köszönetemet fejezem ki mindazoknak, akik szeretett élettársam, **dr. Loránd Ernő** (Laszcik) nyug. honvédségi főelőadó elhunytával részvétüket fejezték ki. **Graef Hermina.** ×

Domanovszky Endre

1968 NOV - 7

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

Domanovszky Endre

... Béla A moszkvai megállapodás után című írását.

— Az ország legnagyobb méretű gobelinjét a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem új főépületében, a rektori tanácsteremben helyezték el. A Domanovszky Endre Kossuth-díjas festőművész tervei alapján készült 46 négyzetméternyi alkotáson, amely a „Disputa" címet viseli, nyolc szövőnő három és fél évig dolgozott.

1021

k között. Gyakori vendégünk a
gyei MSZBT-titkár és a községi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1963 NOV 6

Domanovszky Endre

NEGYVENHAT NÉGYZETMÉTERES GOBELIN

1021

Az ország legnagyobb méretű gobelinje a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem rektori tanácstermébe került. A 46 négyzetméteres Disputa című falikárpitot Domanovszky Endre Kossuth-díjas művész tervei alapján nyolc szövőnő három és fél évig készítette.

jakozni. Nagyon megszerette a vizet, s élete e mai fordulatában döntő szerepe

1021

WYCINKI PRASOWE GLOB RSW „PRASA"

BIURO WYCINKÓW PRASOWYCH

Warszawa
Pl. Starynkiewicza 7
Tel. 28-59-59

KULTURA
WARSZAWA, UL. WIEJSKA 19

Domanovszky Endre

wydanie .....

45 6 XI. 66

Nr ..... z dn. .....

Malarz węgierski Endre Domanovszky pokazuje swoje prace w Pałacyku To-

warzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Warszawie.

nieproszona, drastyczne i pikantne
epizody, zaczerpnięte wprost z ży-
cia. Na pięć minut przed seansem

1021

WYCINKI PRASOWE
GLOB
RSW "PRASA"

BIURO
WYCINKÓW
PRASOWYCH

Warszawa
Pl. Starynkiewicza 7
Tel. 28-59-59

Domanovszky Endre

GAZETA KRAKOWSKA
A
KRAKÓW, UL. WIELOPOLE 1

wydanie .....

286 2. XII. 66

Nr ..... z dn. .....

Malarstwo węgierskie w nowohuckim klubie

Dzisiaj o godz. 18 w nowohuckim Klubie Książki i Prasy nastąpi otwarcie wystawy malarstwa Endre Domanovszky'ego — rektora Wyższej Szkoły Sztuk Pięknych w Budapeszcie. Malarz ten znany jest m. in. z malowidła ściennego wykonanego na aluminium, które znajdowało się w pawilonie węgierskim na światowej wystawie w Brukseli.

0.000

y (1350 ton rocznie). Dzien-
e wytwarza się 6 ton sera, 3
ny masła, 2 tony proszku
udego, nie mówiąc o pro-
ktach na potrzeby lokalne.
ry wytwarzane w Lidzbar-
stanowią 1/6 produkcji
oj. olsztyńskiego oraz rów-
wartość globalnej produkcji
szalińskiego i Szczecińskie-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kapott JAN 15

Hajdubiharmegyei Népujság

Domanovszky Endre

seit nem teljesítik, pénteken estére és szombatra újabb munkaösszejövetelsorozatot tervez-nek. (Reuter)

BÉCS. Három magyar művész, Domanovszky Endre, Würtz Ádám és Kerényi Jenő műveiből nyílt kiállítás pénteken a linzi új galériában. A Sebes Istvánnak, hazánk bécsi nagykövetének védnöksége alatt rendezett tárlatot Edmund Aigner, a város polgármestere nyitotta meg. A kiállítókat Domanovszky Endre Kossuth-díjas képviselte a megnyitón. (MTI)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1988 JAN 15

MAGYAR NEMZET

Domanovszky Endre

NAPLÓ

Január 15

Domanovszky Endre, Würtz Ádám és Kerényi Jenő műveiből kiállítás nyílt pénteken a linzi Új Galériában. A tárlatot, amelynek védnöke Sebes István, hazánk bécsi nagykövete, Edmund Aigner, Linz polgármestere nyitotta meg.

mi Nemzeti
Front budapesti irodájának
vezetője pénteken találkozott
a magyar és a külföldi sajtó

1966 JAN 15

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Domanovszky Endre

VAS NÉPE

BÉCS 1021

Három magyar művész, Domanovszky Endre, Würtz Ádám és Kerényi Jenő műveiből nyílt kiállítás pénteken a linzi új Galériában. A Sebes Istvánnak, hazánk bécsi nagykövetének védnöksége alatt rendezett tárlatot Edmund Aigner, a város polgármestere nyitotta meg. A kiállítókat Domanovszky Endre Kossuth-díjas képviselte a megnyitón.

...ivan hajlektalanná.

Csütörtökön este Rióban összeomlott az egyik nagy lakóépület, amely ugyan ellenállt a víznek, de az esőzés

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

1966 JAN 17

KELETMAGYARORSZÁG

Domanovszky Endre

1021

Három magyar művész. Domanovszky Endre, Würtz Ádám és Kerényi Jenő műveiből nyílt kiállítás pénteken a Linzi Új Galériában. A Sebes Istvánnak, hazánk bécsi nagykövetének védnöksége alatt rendezett tárlatot Edmund Aigner, a város polgármestere nyitotta meg. A kiállítókat Domanovszky Endre Kossuth-díjas képviselte a megnyitón.

szükre,
munkáb
adják
— A
ja érde
végzésé
ezt mo
deked, hogy tanulj.
álláspont elfogadhatatlan.
Először is: nemcsak a tag,
hanem főként a tsz érde-
ke, hogy legyen növényvédő
szakembere. E cél érdeké-
állam minden se-

1021
1971. IX. 10. 11.15
TV LA-mé
/6/

Domanovzky Endre festőművész

számolni.

A Budapesti Müvészeti Hetek másik érdekes és valóban kiemelkedő tárlata lesz az október 9-én, a Budapesti Történeti Muzeumban nyiló kiállitás, amelyet Domanovzsky Endre festőmüvész müveiből rendeznek meg. Ezen a tárlaton a müvész utolsó 8-10 évben készitett alkotásaitláthatják az érdeklődők, tehát nem egy életmü bemutatásáról van szó.

Mi készitettünk néhány felvételt, hogy izelitőt és bemutatót tudjunk Önöknek adni erről a tárlatról, és itt most a kommentátor egy kicsit bajban van, hiszen a müvésszettörténeti ha-

anomolni.

A Budapesti Művészeti Vetek mesik érdekes és valóban kiemelkedő tárlatu lesz az október 9-én, a Budapesti Történeti Muzeumban nyíló kiállítás, melyet Domanovszky Endre festőművész műveiből rendeznek meg. Ezen a tárlaton a művész utolsó 8-10 évben készített alkotásait láthatjuk az érdeklődők, tehát nem egy életmű bemutatásáról van szó.

Mi készítettünk néhány felvételt, hogy ízelítőt és bemutatót tudjunk Önöknek adni erről a tárlatról, és itt most a kommentátor egy kicsit bajban van, hiszen a művészettörténeti ha-

gyomány vagy szokás vagy könnyebbség az olyan művekhez való kapcsolódás, ahol egy irodalmi megközelités segit a magyarázkodásban.

Tehát hogy csak egy példát mondjak, egy szürealista alkotást sokkal könnyebb az irott szó vagy az élő szó erejével közvetiteniy a nézőnek, viszont ebben az esetben egy kicsit nehéz helyzetben vagyunk, hiszen Domanovzsky festészetének egyik legalapvetőbb eleme és meghatározó eleme a szin.

Es mi fekete-fehérben mutatjuk ezeket a képeket, tehát csak a folt-ritmusban tudjuk bizonyitani Domanovszky festészetének azt az erejét, amely a szin felhasználásával, a szindinamikával él és amely tuldjdonképpen teljes egészében a coloritra épül.

Mert ebben a fajta festészetben sokkal közvetlenebb a képi kifejezés, nincs egy közvetett asszociációs rendszer, amelyet lehetne magyaárzni. Rátekintésre értékelhetjük, hogy ezek a müvek talán egy nem egészen tudományos esztétikai kategóriában határozva, hanem szépek, tehát önmagukért beszélnek, nem lehet áttételesen szólni róluk.

Ez nem ezeknek a müveknek az egyszerübbségét, hanem talán sokkal inkább a képzőművészeti nyelvezet közvetlenségét fejezi ki.

És érdekes motivum, ezen a kiállitáson is tapasztalhatjuk, hogy Domanovszky Endre, aki ezeken a képeken tán elsősorban a táblaképhez kötődik, táblaképekkel foglalkozik, azért a

műfajban, nagyobb méretü műfajban is alkot és jót alkot, hiszen bizonyitékként szolgáljon itt a Vadászati Világkiállitáson dijazott gobleine.

De ez nem véletlen azt hiszem, hiszen, ha történetileg nézzük meg a művész pályafutását, akkor láthatjuk, hogy 1945. előtt például az első nemzetközi sikereit éppen gobleinekkel aratta. 1945-től napjainkig terjedő magyar művészetnek, mint az egyik meghatározó személyisége, folyamatosan alkotott jelentős, murális műveket is, Hogy példákat emlitsek, az ötvenes évek-nek a talán manapság kicsit tulzottan negativan értékelt művészeti termésében is azért egy kiemelkedő pont, és meghatározó pont és képzőművészethez tartozó pont,és például a duna-ujvárosi fresko vagy az utána következő freskók,

sorozatok vagy mozaikok vagy az a goblein sor, amely az 1960-as évek közepétől az 1970. év végéig készült el. Ugy érezzük tehát, hogy érdemes lesz megtekinteni ezt a kiállitást, hiszen egy festői pályának az összefoglalása talán, egy-egy ujjáalakulás, ujjáváltozás, ez a kolóritra való épitès, amely sohasem válik azonban csak dekorativitássá, csak diszitő elemmé, hanem még egy humánus tartalmat is tartalmaz. És hogy én ugyan az irott szót tagadjam, engedjék meg, hogy mégis az irott szóhoz folyamodjak, a Kortárs szemptemberi számában jelent meg egy cikk, Pajzs Géza tollából, Domanovszky művészetéről, egy részt szeretnék felolvasni, hogy az én kicsit összeszedett vagy talán elkapkodott mondataimat jobban kiegészitsem.

Pajzs Géza igy ir:

"Fejlődése során a formák pontosan körvonalazott, külső látványa helyett egyre inkább a befelé szemlélődés izgalma fűtötte és suhanó, fányolon át tünedező alakok és történések ürügyén a szinek mesélő kedvének és a felvillanó fények sugalmazó jelbeszédének adta át a vezérszólamot.

Az ábrázolásnál nem pusztán a lerögzités, a látvány megörökitése lebegett előtte célként, hanem a lirai tartalom, a személyes részvétel visszaadása is, egyszóval az életérzés tettenérése."

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Domanovszky Endre

NÉPSZABADSÁG

1966 JAN 21

...ajtó nagy elismerés-
...i be három magyar mű-
... Domanovszky Endre, Kerényi Jenő és Würtz Ádám kiállításáról. A tárlat a bécsi Collegium Hungaricum első linzi rendezvénye, amelyet a tervek szerint továbbiak követnek majd.

knek. — 15.00: ÜZE- est. — 19.00: A harmonikusok

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 NOV. 24.

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1021

DOMANOVSZKY ENDRE: SZÖVŐK

NÉPSZABADSÁG • VASÁRNAPI MELLÉKLET

Domanovszky Endre

egműsort: idegen nyelve
abb zeneszámok, elsőso
és pol-beat-dalok közv
ettel a szöveg fontosság
smertessék a dal próza
agy akár rövid kivonatá
bevált ez a módszer.
y miért lenne ez rét
mert nem mindenkine
azoknak, akik nem nyelv

*

ncia szerzők dolgozatát olvasom a
satornás tévézés bevezetésével
olatos közvélemény-kutatás eredéről: „Most már feltehetjük a kérmiután a közönség jóváhagyta ezt
itast (mint a gyerek, aki örömmel
egy játékot), egyébként azonban
yilvánítja ki, hogy elégedett volgy csatornával is, jó-e hát vagy
ha most két program közötti vá-
ist kínálunk neki? Az érvek egyik
ról sem hiányoznak."

dd említsek meg egy érvet a többrnás tévénézés híveként. Tapasztal beszelek, mert több mint öt éve
zsonyi műsort is nézem, tehát kétlenül többcsatornás néző vagyok.
ob csatorna előnyét egyetlen példázeretném bizonyítani. Szeptemoer
a Csehszlovákia—Magyarország
rúgó-mérkőzés közvetítése alatt
tívüli idegesség fogott el. Idegessét csak növelte a riporter hasonló
ú és intenzitású izgalma. Éppen
önvédelemből csatornát váltottam,
második félidőben a cseh, illetve
ovák riporter ellentétes irányú izával csillapítottam a magam izát. Akkor voltam a legnyugodtabb,
or a rendkívüli feszültség hatása
szinte kiáltozni kezdett a riporr: „Mit csináltok, fiúk??!!! Jaj, jaj
nyák Jozsó!!... Pozor na Dunai!
r na Dunai!" Vigyázzatok Dunaira!
ilyen édes volt fülemnek ez a vész-
y. S milyen megkönnyebbüléssel
ottam a lemondóan keserű összest tíz perccel a mérkőzés vége
: „Csapatunk koncepciótlanul játHa *Vitray* mondja ezt, akkor for-
a veszem számba a cigarettát. Ha
el *Pollak* mondja, akkor udvariakörbekínálom a vendégeket ciga-

Profilja megnyúlik, homlokába mesterkélten rendezetlen fürt hullik... Igen finom profil ez és igen finom arc... Finom arc, en face is, a Szomory arca, félreérthetetlenül a Szomory arca az, amit a Gábor Miklós most kölcsönbe visel a Madách Színháznak a színpadán, Ádám Ottó rendezésétől bátorítottan, a Hermelinben. Szomorynak még a monoklija sem hiányzik onnan. Nem a szem alatti árokba csippenti bele, hanem a lelkén hordja a csillogó üveget, az üveget, ami maszk is, álarc is, mert sok mindent eltakar a grimasz, miközben tartani kell a monoklit az arc izmaival, de nemcsak maszk, hanem egy nemesi kellék, egy kutyabőr üvegből.

Ajka keserűen fittyed le újra és újra — azok a húsos ajkak, amik kármintól sötétlenek, nyilván a toalett-tükör előtt festékkel segítette ilyen tépetten vérzőre ezeket a csókolni akaró ajkakat... mert csókolni akarnak a Gábor ajkai, mindig mást, és mindig új ajkakat. És letépi a szájával az asszonyokat... Előbb is lebeszéli a lábáról őket az ajkával, nemesen beszéli le, és fellegesen, és elfinomodottan, egy dekadens költőnek a hangjával, aki fejedelem is meg költő, és költő, mert fejedelem. Annak pojácálkodja ez a színpadi költő itten magát, és énekli a szavakat, mint egy operai ember, nem mint egy prózai színházi, hanem mint egy zenés. Mert ezeket a mondatokat énekelni kell, ezeknek a mondatoknak dallamuk van, és melódiájuk a mondatoknak, és Gábor nagyszerűen tudja leénekelni a papírról. Pedig ezen a színpadon a többiek nem tudnak franciául beszélni, a többiek nem tudnak németül beszélni, a többiek nem tudnak beszélni, de ő tud, beszél és szaval és énekel, és nemcsak hogy leénekeli a Szomory-írta

1965 OKT 14

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Domanovszky Endre

NÉPSZABADSÁG

Magyar hetek Genfben

A legutóbbi években több európai nagyvárosban sikert aratott magyar heteket a közeljövőben *Genfben* rendezik meg. Az október 21-én nyíló és november 6-ig tartó *magyar heteket* a Kereskedelmi Kamara és több más szerv készítette elő.

A Grand Passage Áruházban *fogyasztási cikkeinkből* nyílik kiállítás. A Chédel Galerie-ben *Domanovszky Endre műveiből*, a Place de Porte-ban *plakátjainkból*, a Palais des Expositionsban *magyar sporteszközökből* nyílik kiállítás, a Central Filmszínházban pedig *magyar filmhét* lesz.

ermelés és az értékesítés folya-
atában. *Speciális* hivatása pedig
vártási kooperáció kiépítése a
azai iparvállalatok és a tőkés
égek között.

A termelési kooperáció, amely
gyébként a nemzetközi munka-
egosztás jellegzetes megnyilvá-
ulása, a nyugat-európai ország-
okkal fennálló gazdasági kap-
solatainknak az utóbbi időben
alakult új formája. Hogy ma, a
Északi Kooperációs Külkeres-
edelmi Iroda rövid, alig tízhó-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 JAN 1-

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1021

5

DOMANOVSZKY ENDRE
RAJZA

Domanovszky Endre

Szabadság, te szü

Mostanában elég sokan szeretnek téma közötti témákról írni. Szelíden. Igazuk van. Én is szeretnek a muskátliról írni. Télen jó a nyári muskátliról írni. A muskátli szép, hazafias virág. Megérdemli, hogy írjak róla. Igaz, most az én muskátlijaim afféle száraz kórók. Az ember el sem hinné, hogy jövő nyáron pirosak, buják, zöld levelűek lesznek.

Szeretek arról írni, aminek éppen nincsen szezonja, mert tudom én jól, hogy ami látszólag nem virágzik, az majd virágozni fog, amikor kell. Amikor a muskátli a legkitárulkozóbban virít, tudom, hogy már készülődik a téli alváshoz.

Tehát a dialektika télen is dialektika. Nincs fő- és mellékszezonja. Aki nyárra egészséges virágokat remél, annak télen is bíznia kell a természet rendjében.

Mindez célzás akar lenni néha túlságosan is szelídkedő szellemi életünkre. Örülök a sok jámbor embernek, csak nem szeretem, ha elfeledkeznek arról, hogy a csupasz ágú fák nyárra megtelnek levelekkel. Folyamatosság van mindenben. A természetben is, a művészetben is. Nem szeretem a hepciáskodókat. Azokat sem, akik télen úgy tesznek, mintha nyár volna, de azokat sem, akik nem tudják, hogy az évszakok törvényszerűen váltják fel egymást. Tehát kár türelmetlenkedni. A szelídek se mindig szelídek. Ezt már megtanultam a történelemből.

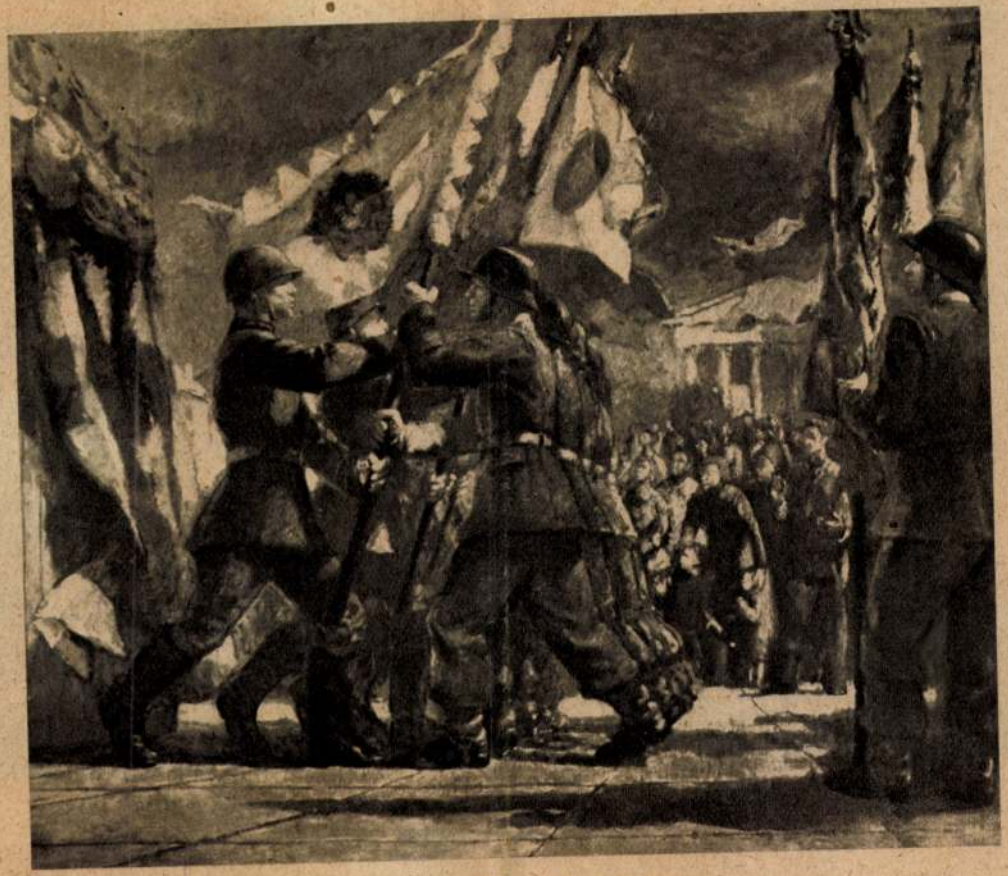

Domanovszky Endre : Zászlóátadás

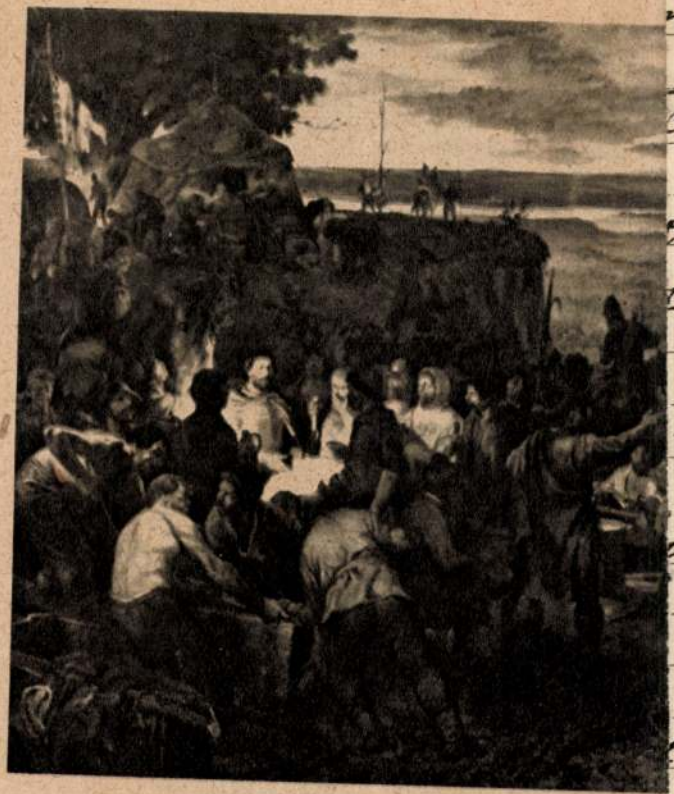

Kádár György—Konecsni G
Dózsa seregének hajnali

Domanovszky Endre
Jezsó

:= 11·60

11·20

...nege: 22.80

...Ötesen: 112.80 Pengő

...gő 80 fillér

...l jutám 4-ig

100-pengő utalványozva 1927 VI/9.

...rrása, lépcső állvány
...és betonba helyezése.

...és az anyag felhasználását

Szikrizt György

...kfánot

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 JAN 21

MAGYAR NEMZET

Domanovszky Endre

1021

Domanovszky Endre, Kerényi Jenő és Wirtz Ádám kiállításáról, hogy elismeréssel számol be a linzi sajtó.

Domanovszky Endre

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

117

Vasárnap a Székesfehérvári István Király Múzeum Csók István képtárában új kiállítás nyílt: kiállították Domanovszky Endre kétszeres Kossuth-díjas érdemes festőművész pannóit, amelyek a múlt évi brüsszeli világkiállításra készültek és ott díjat nyertek. Magyarországon a világkiállítás óta most először kerültek a hatalmas méretű pannók bemutatásra.

g. »Cél szentesíti« f., a miskolci hir- ibe, Széchenyi u. 83

ebb nő, házzal, be- fizetett lakással, gdíjjal, házastársat

házasság céljából kárós szenvedélytől mentes, józanéletű, komoly fiúval. »Szívjóság 7762« jelig., a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Harmincnyolc éves,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Domanovszky Endre

MAGYAR NEMZET

1958 ÁPR 13

Domanovszy Endre festőművész visszaérkezett Brüsszelből, miután ott befejezte a magyar-pavilon számára festett falképét. Most patinázzák a szobrokat, s a magyar művészek most rakják fel az utolsó ecsetvonásokat a világkiállítás 17-i nyitására.

Két Buszkeség

Világszerte, körülbelül 20 év
óta az ásványolaj és a földgáz

Domanovszky
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Arbeiter Zeitung
65. XI. 28.

Ungarn exportiert bildende Kunst

1024

Im Collegium Hungaricum in der Hollandstraße 4 ist jetzt eine Ausstellung moderner ungarischer Künstler zu sehen. Damit beginnen die Ungarn ihre Künstler im Ausland vorzustellen, denn dieser Ausstellung sollen noch weitere folgen; jedesmal sollen dabei ein Maler, ein Bidhauer und ein Graphiker vertreten sein. Aber noch mehr: Ungarn wil in Hinkunft auch Kunstwerke nach Österreich exportieren. In nächster Zeit wird in Wien ein Geschäft eröffnet, wo die Artex, die staatliche ungarische Außenhandelsstelle für Kunst, die Werke der ungarischen Maler, Bildhauer und Kunstgewerbler verkaufen wird. Die ungarischen Künstler konnten auch bisher ihre Werke ins Ausland nur über die Artex verkaufen, doch waren sie dabei auf die wenigen Verkaufsausstellungen angewiesen, zu denen sie zugelassen wurden. Jetzt scheinen vor allem die Chancen der Künstler, die die modernen Richtungen vertreten, zu steigen da sich der „sozialistische Realismus" im Ausland schlecht verkauft.

Die derzeitige Ausstellung im Collegium Hungaricum enthält Gemälde von Endre Domanovszky, Kleinplastiken von Jenö Kereny und Graphiken von Adam Würtz. Domanovszky, der Direktor der Kunstakademie in Budapest, geht mit seinen Arbeiten bereits an die Grenze der gegenständlichen Kunst. Die Graphiken von Adam Würtz sind hauptsächlich Kupferstiche, technisch sehr sorgfältig gearbeitet und inhaltlich von Volksbräuchen inspirierte, mehr oder minder surrealistische Phantastereien. Der Bildhauer Jenö Kereny wagt sich nur sehr vorsichtig über die Konvention und das Pathos früherer Jahrzehnte hinaus. Er müßte sich noch freiarbeiten.

Die Ausstellung ist bis 11. Dezember täglich außer Sonntag und Montag von 10 bis 13 und 16 bis 19 Uhr geöffnet.

ig.

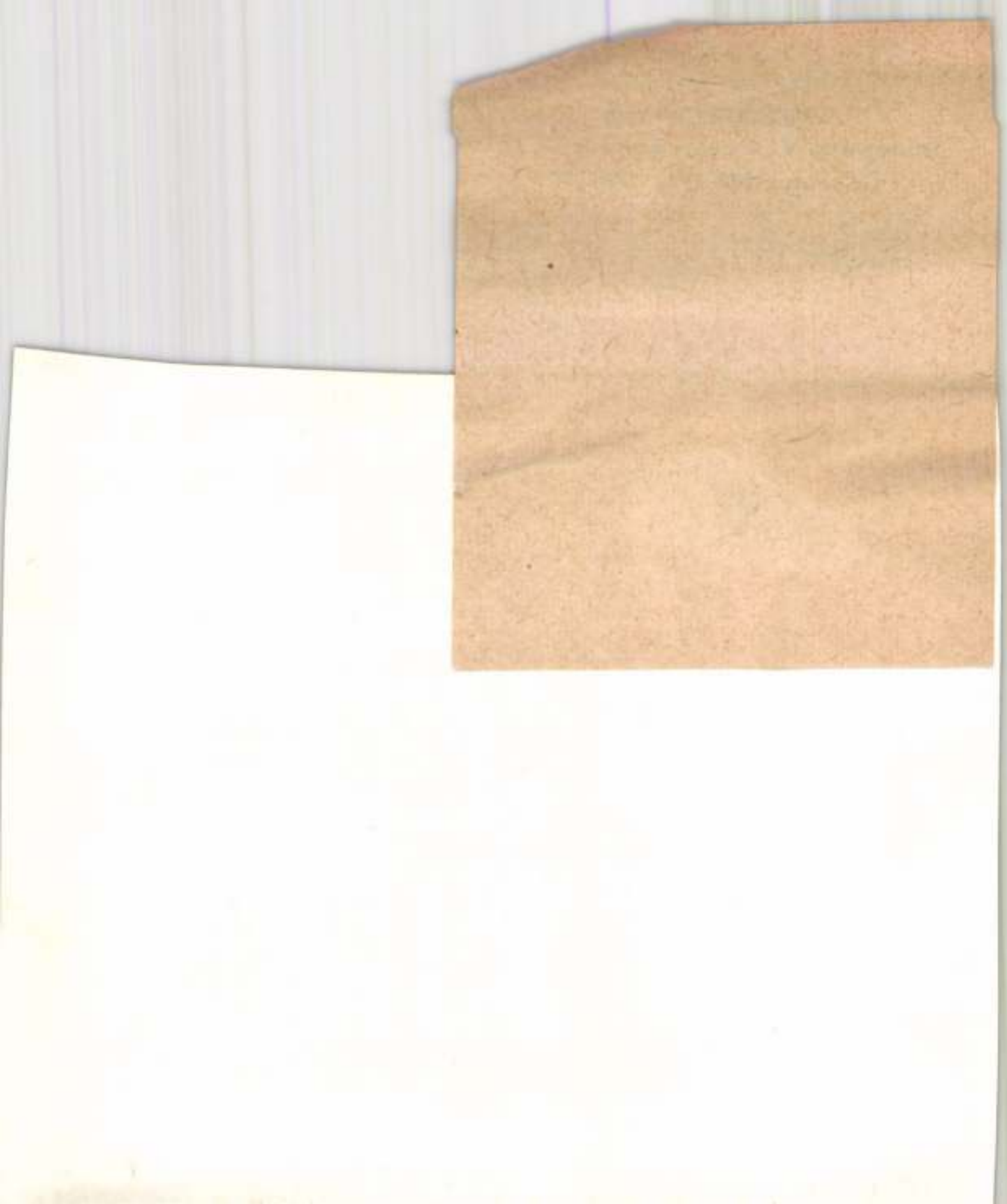

1021

WYCINKI PRASOWE
GLOB
RSW „PRASA"

BIURO
WYCINKÓW
PRASOWYCH

Warszawa
Pl. Starynkiewicza 7
Tel. 8-59-59

Domanovszky Endre

GAZETA KRAKOWSKA
A—E
KRAKÓW, UL. WIELOPOLE 1

wydanie .....

Nr 292 z dn. 9. XII. 66

● Piętnastą z tegorocznych ekspozycji w nowohuckim Klubie MPiK jest wystawa prac artysty malarza Endre Domanovszky'ego, rektora Wyższej Szkoły Sztuk Pięknych w Budapeszcie.

1021

WYCINKI PRASOWE GLOB RSW „PRASA"

BIURO WYCINKÓW PRASOWYCH

Warszawa
Pl. Starynkiewicza 7
Tel. 8-59-59

Domanovszky Endre

ZARZEWIE
WARSZAWA, UL. SMOLNA 40

wydanie .....

Nr 49 z dn. 4. XII. 66

MALARZ ZNAD DUNAJU

Trzeba by odwiedzić wiele miejscowości na Węgrzech, aby zapoznać się z najnowszym dorobkiem twórczym Endre Domanovszkyego. Jego freski znajdujemy w budynku stacji kolejowej, nad wejściem dużego zakładu przemysłowego, w hallu kina, auli wyższej uczelni, a nawet w wesołych miasteczkach.

Artysta-malarz, prezes Związku Plastyków Węgierskich, profesor i rektor budapesztenskiej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych — Endre Domanovszky jest laureatem wielu światowych wystaw. Ostatnio Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych w Warszawie zorganizowało wystawę najnowszych prac tego wybitnego artysty. Na jej otwarcie przybył również autor dzieł malarskich — Endre Domonovszky. W obrazach olejnych i temperach Domanovszkyego, eksponowanych na warszawskiej wystawie, dominują motywy: martwa natura, wnętrze człowieka i otoczenie. Wystawa umożliwiła zapoznanie polskiego społeczeństwa z dorobkiem twórczym wybitnego malarza znad Dunaju.

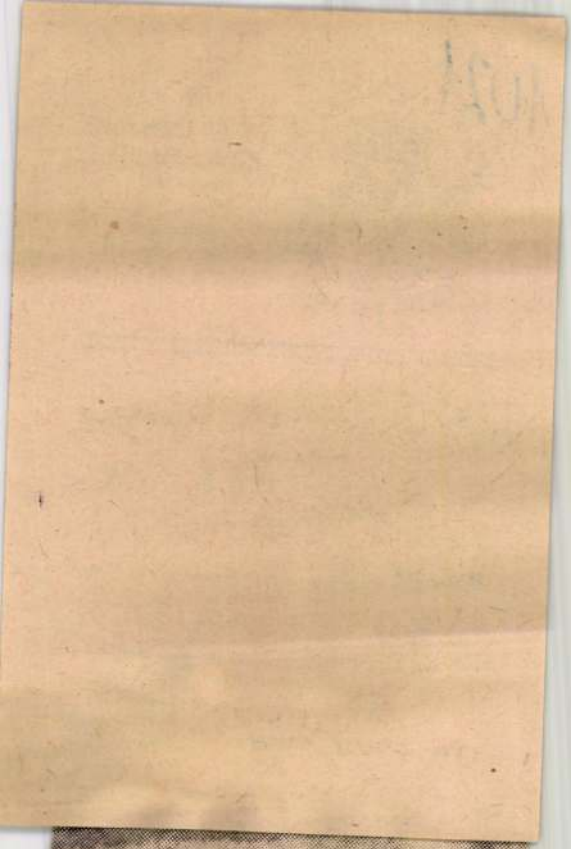

się sport na drodze lub kawałku łąki...

Fot

EDIA
RSU

w gromadzkiej radzie i zaro
basenu kąpielowego.

KOMITE
PRZYSZOWA

PIERWSI Z M

Wraz z listami od razu
po ogłoszeniu konkursu,
pierwsze zgłoszenia. Pierwsz
Małec, pow. Oświęcim. LZS
ZMW zgłaszał budowę bois

Natomiast pierwszym w
odbudowanym obiektem b
wszystkimi urządzeniami

1021

WYCINKI PRASOWE GLOBUS RSW „PRASA"

BIURO WYCINKÓW PRASOWYCH

Warszawa
Pl. Starynkiewicza 7
Tel. 28-59-59

KURIER POLSKI
A
WARSZAWA, UL. HIBNERA 11

wydanie .....

Nr 256 z dn. 29-30. X. 66

189

WYSTAW WARSZAWSKICH

Rzeźby Ludwiki Nitsc
i obrazy węgiersk

Większość obecnie prezentowanych wystaw omawialiśmy już na łamach „Kuriera", gdyż w przeważającej liczbie były to ekspozycje przygotowane na Kongres. Wśród tego bogactwa wspomnijmy o jednej wystawie, którą w maleńkiej salce Kordegardy Ministerstwa Kultury i Sztuki oglądamy od kilku dni, a która gromadzi prace jednej z naszych najwybitniejszych rzeźbiarek **Ludwiki Nitschowej.**

Warszawiakom nazwisko to kojarzy się przede wszystkim z nadwiślańskim symbolem — Syreną, z pomnikiem Marii Curie-Skłodowskiej, z pomnikiem Mikołaja Kopernika znajdujący się przed Pałacem Kultury i Sztuki. Ludwika Nitschowa jest
mnika Chopina, k
laty stanął w mei
Guadalajara.

Wystawa w Kord
wana pod protektor
tury i sztuki, Luc
madzi 11 rzeźb Ludw
chodzących przeważ
kresu jej twórczoś
trzy monumentalne p
„Egzekucję", i ostat
nik Mickiewicza. Po
tretów, m. in.: Tad
Wawrzyńca Żuławsk
powicz.

✦

W Towarzystwie
Pięknych wspólnie z
tutem Kultury zor
prac malarskich wsp
skiego plastyka, **Endr**
rektora budapeszteńsi

chowej

kie

także autorką po-
óry przed dwoma
ksykańskim mieście

egardzie, zorganizo-
atem ministra kul-
jana Motyki, gro-
iki Nitschowej, po-
ie z ostatniego o-
ci. Znajdziemy tu
omniki Jana XXIII,
nią pracę — pomnadto — kilka por-
eusza Kulisiewicza,
iego, Wandy Fill-

Przyjaciół Sztuk
Węgierskim Insty-
ganizowano pokaz
ółczesnego węgier-
Domanovszkyego

wiele zdziałać, zwłaszcza w spół
dzielczym budownictwie domków jed
norodzinnych, które w tych miastecz
kach ma największe szanse rozwojo
we.

W tym celu jednak konieczne jes
z jednej strony przeanalizowanie po
trzeb mieszkaniowych miejscowe
ludności i zamierzeń budownictw
spółdzielczego, a z drugiej — przed
stawienie możliwości wykonawczyc
spółdzielni rzemieślniczych. Nie dy
sponuję wprawdzie w tej chwili do
kładnymi danymi w tej mierze, al
z całą pewnością występuje tu po
ważna możliwość rozwoju dla wszel
kich rzemiosł budowlanych, a takż
— drzewnych i metalowych. Wyła
nia się szansa zarówno dla rzemiosł
jak i dla ludności Ziemi Lubuskie
której w ten sposób można będzi
szybciej dostarczyć mieszkanie.

Rozmawiał:

RADOSŁAW OSTROWICZ

1965 DEC 1
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Domanovszky Endre
MAGYAR HÍREK

1021

Genf legnagyobb áruházában, a Grand Passage-ban sokan és szívesen vásárolták a világhírű magyar szalámit. Jobbra: Kesztyű-próba a női divatosztályon

A genfi Magyar Hetek képekben

Ez a hevesi menyecske azt mutatja be, hogyan készül a magyar szőttes. Jobbra: A genfi Magyar Hetek kiemelkedő kulturális eseménye volt Domanovszky Endre Kossuth-díjas festőművész kiállítása a Chedel galériában (F. Gonda Zsuzsa felvételei)

AR
ek

OTT
ŰLÉS

ak napirendje a következő volt:
u Pál művelődésügyi miniszter
talatairól és további feladatai-
llációk.
nács titkára ismertette. A többi
nemzetközi kapcsolatokról; az
állampolgársági ügyekkel kap-
beszámolóját élénk vita kö-
ügyi miniszter válaszolt az ész-

felsőbb Bíróság elnöke számolt
elyek egyikében a Legfelsőbb
kezési gyakorlat kérdéseivel, a
szempontokkal foglalkozik.
tűzelőellátásáról, a bauxitbá-
termálvíz felhasználás kérdé-
betartásáról. Az érdekelt mi-
a bauxitbányászok kérdésében
adta el, ezért az országgyűlés

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

Domanovszky Endre

1972 FEB 17

1024

DOMANOVSZKY ENDRE RAJZA

nem kiált a ten vadászatokról ha
zúzmarás bajszú férfiak fülébe.
busztus és férfias *bigos* után kifin
dáma a csokoládés mexikói csirke,
nek neve magyar fülnek ijesztően
zik, de a vékony csokoládéfutta
csirkén nem tortaédességeket idé
nem keserű fűszereket. A szegé
konyhaművészetének takarékos re
a rakott ételek, nálunk is, a görög
is; de az a darált húsos rakott padlizsán,
melyet Betty Kizilos oly bőkezűen ékesített sajtból, tojásból, tejből készült, aranybarnára pirított koronával — ez a muszáka, éppúgy, mint a mi kolozsvári rakott káposztánk, szegények rakott ételéből pazarló fogássá nőtte ki magát.

A kínai konyha a francia mellett a legjobb a világon — már azok között, amelyeket szerencsém volt megismerni. Sokáig nem nagyon szerettem — az angliai kínai vendéglők kissé ízetlen, egyhangú ételsorozatai (kínai vendéglőben jóval több fogást rendel az ember, mint ahányan a társaságban vannak) inkább játéknak számítottak, mint gasztronómiai gyönyörűségnek. Amerikában, kínai otthonokban és kínai barátok által kiválasztott vendéglőkben megismertem a kantoni stílusú konyhát. Hogyan is írjam le, hiszen semmihez sem hasonlítható. És mit is szerettem legjobban? Talán a tokányhúsnál is apróbbra vágott, szójakivonat, rizsliszt, nehéz, édes bor keverékében állni hagyott húsokat, amelyeket zöldhagymával, esetleg fokhagymával és friss gyömbér szeleteivel ízesítve, nagyon forró zsírban egy-két percig forgattak, miután, ugyancsak néhány percig, megforgatták az olajban a hússal tökéletes egységet alkotó zöldséget — bambuszhajtást, zöld babcsírát, zöldbabot, broccolit vagy kissé előre főzött karfiolt, s Hua-ling különös személyes kedvezéseképpen néha méregerős zöld csövespaprikát is.

S a búcsúvacsora korántsem volt teljes: elutazott már Primoz, a szlovén drámaíró, aki jeles, nehéz tokányféléket főzött; elment Eric, az óriási svéd regényíró, kiváló halas, ringlis, paradicsomos, saláták készítője; Srikant, az indiai költő, a gyilkos erős curry főzője. Írókhoz méltó foglalkozás volt ez, hiszen a Zen buddhista kolostorokban mindig a legkülönb tanítványokat választották ki a kitüntető szakácsi tisztségre. A szakácsnak van ugyanis a legfontosabb szerepe a közösség lelki életében.

Tudván, hogy Iowa Cityben gyom-
nem sok műértői gyönyö-

amelyekről édességevő ismerőseim áradoznak s több magyarról tudok, aki a Sarah Lee nevű túrótorta puszta nevétől mámorba esik.

Aztán a húspultok: amit el tud az ember képzelni, előre csomagolva. S ha valami más kellene mégis: megnyomod a csengőt, kijön a hentes és levágja.

Mégis, e helyen, amely otthoni zsúfolt és szeszélyes készletű élelmiszerüzleteink után maga a paradicsom, hamarosan óvakodva kezdesz lépkedni. Az a szép, egyforma nagyságú, piros héjú krumpli valószínűleg festve van; az uborkát, zöldségeket talán valamilyen kémiai permet tartja frissen. A sonkába vizet injekcióznak, súlyának tán tíz százalékát is, hogy szaftos legyen; lehet, hogy a csirkékbe is juttattak vizet; valami gyanús történhetett ezekkel az olcsó és gusztusos csirkékkel, mert valahányszor népszerű alkotásaim egyikét, a savanyú apróléklevest főzöm (s nemcsak aprólékból, hanem hátakból, bordákból, egyszóval derék csontos darabokból), leveskockát is kell hozzáadnom, hogy valami csirkeíze legyen, pedig oly

Közfölkapott mondataink között van egy jól hangzó, de megvalósíthatatlan: közel vinni a színházat a tömegekhez! Minél többen ügyködtek a közelvitelen, annál távolabb került a közönség, mint a versikében: Oly közel a távol, oly messze a közel. Hiába utazott házhoz a színház: a néző bezárkózott. Hiába utaztatták a nézőt a színházhoz: mire oda kellett volna érnie az előadásra — nem volt publikum.

Most a Fővárosi Operett próbatermében megnyílt egy Zsebszínház. Itt megoldották a színház közelhozatalát a nézőhöz. Egészen közel hozták. A karosszékéig. Rá is ültek a színészek a karfára. Melléálltak. A széksorok közé vitték a dalt. A szobasarokba a zenekart. S a szívekbe a mosolyt.

Közel a nézőhöz... lényeges kérdése ez a színházművészetnek. De vajon közelebb kerül-e az élmény, ha néhány

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG
Domanovszky Endre
1972 ÉLB 6

1021

DOMANOVSZKY ENDRE RAJZA

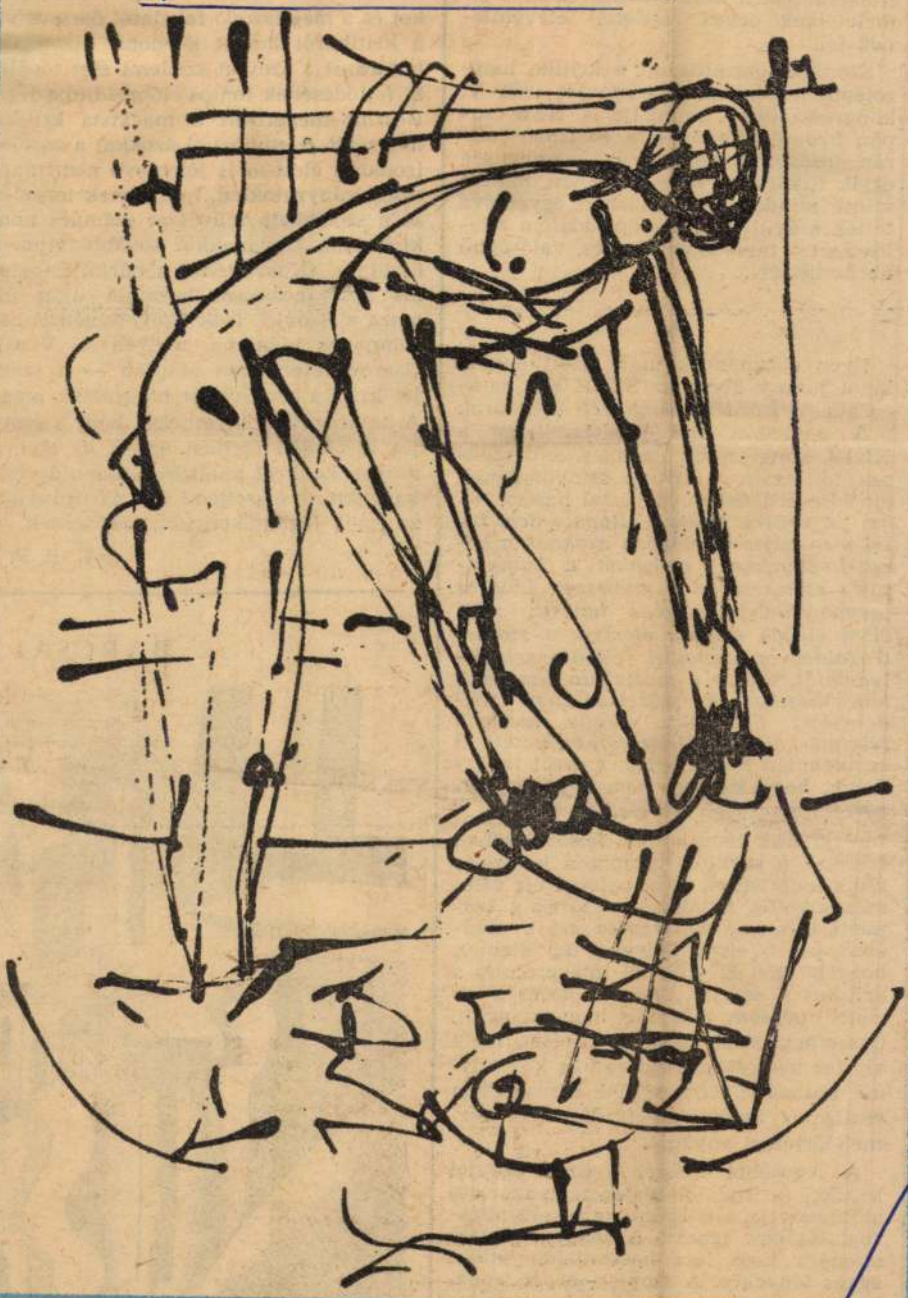

„történelem feletti" kategóri
dolkoznak, s valami „örök
kifejezését keresve, a klassz
irodalomban a múlt század
méleteinek egyes részletei
nék fel.

Szorosan összefüggött a
zetének elemzésével a sz
kongresszusának munkája
pán *Leonyid Novicsenko*, a
rán irodalomtörténész, az írósz
egyik titkára korreferátumában, hane
szinte minden felszólalásban egyenlővé
tették a kritika és a szépirodalom fele-
lősségét a társadalom helyes, valósághű
ábrázolásáért.

3.

Ilyen előzmények után látott napvi-
lágot január 25-én az SZKP KB határozata *Az irodalmi-művészeti kritikáról.*

A határozat megállapítja, hogy a XXIV. kongresszus óta nagy erőfeszítések történnek a kritika színvonalának emelése érdekében. Egyúttal hangoztatja: *„A kritika mostani állapota nem felel meg teljes mértékben azoknak a követelményeknek, melyeket a kommunista építés során a művészeti kultúra megnövekedett szerepe határoz meg. Nem eléggé mélyen elemzik a szovjet irodalom és művészet fejlődésének folyamatát, illetve a szocialista nemzetek kölcsönösségének, közeledésének tendenciáját. Sok cikk, szemle, recenzió felületes, alacsony filozófiai és esztétikai színvonalon íródott meg, s arról tanúskodik, hogy szerzője nem képes a művészet jelenségeit az élethez mérni..."*

A kritika tévútjainak felsorolásában szerepel a szubjektivizmus, a baráti és klikk-kötöttségek által befolyásolt véleményalkotás. Ártalmasnak tartja a központi bizottság határozata azt a módszert, amely egyes műveket úgy elemez, hogy közben helytelenül interpretálja a kritikus a szovjet, illetve a forradalom előtti irodalom, művészet hagyományait. Összefügg ezzel az az észrevétel, mely szerint nem eléggé aktívan és közvetlenül használja fel a kritika a szocialista realizmus forradalmi tradícióinak eszmei-történeti anyagát.

A legutóbbi másfél évtized szovjet kritikai és irodalomtörténeti gyakorlata alátámasztja a központi bizottság állásfoglalásának igazát. A magyar olvasó számára nem lesz haszontalan utalni egyes tényekre. A szovjet—orosz irodalom történetének akadémiai munkála-

yen
ikái-
nye-
etve
tsági
ováb-
lesz.
ritika
zovjet
mar-
erjedé-
se a szocialista
ra nem
kívánatos. Ugyanakkor további vitákra ösztönöz. (Közvetlenül a pártállásfoglalás nyilvánosságra hozatala után ült össze a Szovjet Írók Szövetségének háromnapos plénuma, melyen — Vitalij Ozerov referátuma alapján — a szovjet kritika tennivalóit határozták meg.) A határozatból következik, hogy a szovjet ideológiai életben éppen az elvi, a művek konkrét analízisén alapuló vitákat tekintik a szellemi élet pártirányítása egyik leghatékonyabb eszközének.

E. F. P.

BARCSAI T

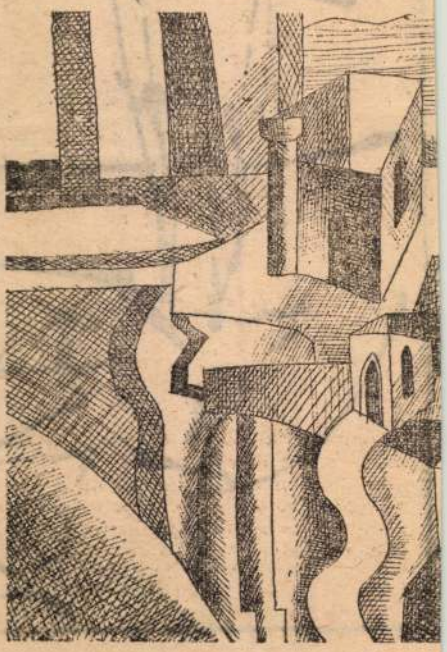

Domanovszky Endre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 139-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1970 JUN 14

1021

DOMANOVSZKY ENDRE
RAJZA

NÉPSZABADSÁG ♦ VASÁRNAPI MELLÉKLET

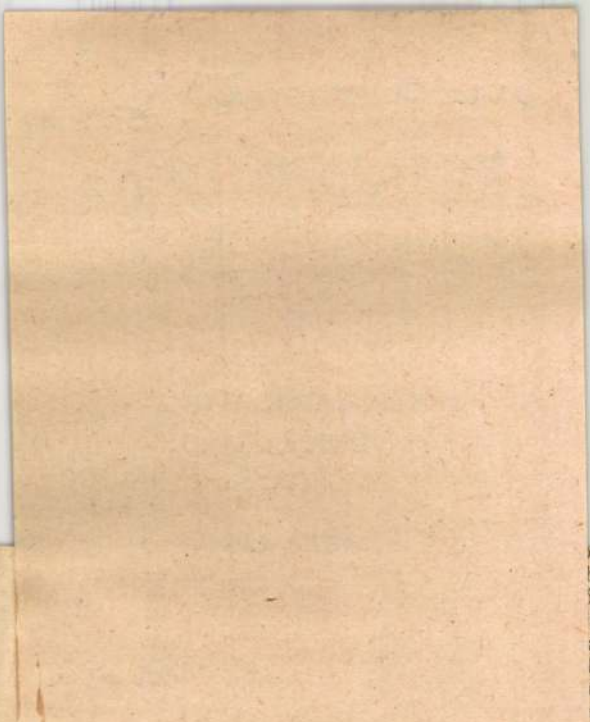

aztán a versenyző elkezdi a kérdést (és a hallgatóságot) kimeríteni.

Szegény fiatalok a túlságosan tág időkeretet frázisokkal töltik ki. Ilyenkor sérti fülünket az „oda kell hatni, hogy javaslattal éljenek az intézet felé", „kritikát kell gyakorolni a konkrétumok alapján", „amik döntően befolyásolják a nagyon problémás megoldást ebben a negatív jelenségben".

Egyik kitűnően felkészült, jóvágású ifjút megkérdezték: véleménye szerint lehet-e a mai békés „szürke hétköznapokban" olyan hőstetteket véghez vinni, mint forradalmi helyzetben. Az ifjú tömören azt válaszolta, hogy az ifjúság feladata jelenleg a rendelkezésre bocsátott idő alatt a rendelkezésre álló eszközök segítségével minél tökéletesebben, minél több ismeretet elsajátítani. A válasz rövid volt és frappáns. Már ez is kisebbfajta forradalomnak számított a meglehetősen szürke, hétköznapi vetélkedőn.

JOVÁNOVICS MIKLÓS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Domanovszky Endre

MAGYAR NEMZET
1966 FEB 13.

Február 13

1021

Meghosszabbították Ausztriában Domanovszky Endre, Würtz Ádám és Kerényi Jenő kiállítását. A napokban nyílik meg Bécsben Csohány Kálmán grafikus, Kiss-Nagy András szobrász és Németh József festőművész közös tárlata. Áprilisban újabb három magyar művész mutatkozik be a Collegium Hungaricum korszerű kiállító helyiségében.

— Nem játszom! — [illegible]
a színésznő dühtől fakó hangon öt perccel az előadás előtt. Sötét ruhájában még sovány[illegible]nyabbnak ható középkorú férfi állt előtte, arcán a rendezők metsző önuralma; megszokta már, hogy a színpad fegyelem időnként bolondok

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Domanovszky Endre

NÉPSZAVA

1906 FEB 13.

— DOMANOVSZKY ENDRE, WURTZ ÁDÁM ÉS KERÉNYI JENŐ bécsi tárlatát a nagy érdeklődésre való tekintettel most meghosszabbították. A napokban Bécsben a fiatalabb nemzedék három jeles képviselője: Csohány Kálmán grafikus-, Kiss-Nagy András szobrász- és Németh József festőművész mutatja be alkotásait.

1021

tem az ajtó nyílására. Me
san, fésületlenül.
— Kelj fel, kisfam! — n
nak szólt. — Te pedig m
le. Kimégy még délelőtt i
— Nem, most nem m

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Domanovszky Endre festőművész

DOLGOZÓK LAPJA
(Komárom)

1971 SEP 16

BMH A MÚZEUMOKBAN

A Budapesti Művészeti Hetek kiállításai szervesen kapcsolódnak az októberi múzeumi hónap rendezvényeihez. A Nemzeti Galériában a Pest megyei képzőművészek tárlatát, a Budapesti Történeti Múzeumban Domanovszky Endre festőművész gyűjteményes kiállítását, a Petőfi Irodalmi Múzeumban a „Nyugat" emlékkiállítását rendezik meg. Az I. Nemzetközi Kisplasztikai Biennálét a Műcsarnokban október derekán nyitják meg.

A lenkovszorúbb iskola

bányai Bányász, férfi 10:6 (7.4

ıéző.
abá-
Kaló,
áno-
lnár,
gnár

:t a
rom

A második félidő elején há
rom kihagyott Bányász gól
helyzetre a hazaiak góllal vá
laszoltak és előnyük négy gólr
nőtt. Egyperc múlva Sziget
szépített, majd a 11. percbe
Kaló góljával 8:6-ra felzárkóz
tak. Nagy küzdelem folyt
pályán minden helyzet kiala

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Domanovszky Endrére
1967 DEC 2 0

Új magyar festészet

Kiállítás a Nemzeti Galériában

A Nemzeti Galéria földszinti termeiben »beugró« kiállítást láthatunk. Előkészületben volt ugyanis egy országos grafikai tárlat, amely azonban egybeesett volna a most nyitva álló miskolci grafikai biennáléval. Helyes gondolat volt tehát a grafikai tárlatot későbbre halasztani — de kétséges, hogy a helyébe beugrott festészeti kiállítás, ez az új szerzemények jellegű válogatás, ki fogja-e majd elégíteni a látogatót. Az utolsó két évtizedben vásárolt képek egy részét állították most ki, a rögtönzött tárlat azonban sem katalógussal, sem magyarázható vagy észrevehető rendezési elvekkel nem rendelkezik, és nem vagyunk meggyőződve arról, hogy ez a tarka rendetlenség, az időhiányból és konkrét szempontok hiányából adódó improvizáltság vajon jó oldaláról mutatja be a legújabb magyar festészetet.

Szinte már kifelé megyünk a tárlatról, amikor felmerülnek a szerencsésebb megoldás felé vezető ötletek. Hasonló helyzetben nem lett volna-e jobb ennek az áttekinthetetlen anyagnak csak egy részét bemutatni, valamilyen részletszempont kapcsán, amin a Galéria valamelyik tudományos munkatársa feltehetőleg már évek óta dolgozik? Írat egy magyarázótáblát, hogy mi is ez a probléma, és miért illusztrálják e problémát ezek a képek, s máris készen áll egy érdekes kiállítás. Mert, hogy mindig »országos«, »új«, »magyar« és »mindent felölelő« legyen egy tárlat, az természetesen nem megy.

Vagy egy másik kérdés, amit mint figyelmeztető tanulságot a látogató levonhat: — hát ennyi gyenge kép is van a Galéria tulajdonában? A kiállítás rendezőjének az egyik napilapban megjelent paradox nyilatkozata szerint is: »Tíz év múlva azonban bizonyára a fele már kihullik... Tudományos szempontból viszont értékük változatlan marad.« Van múzeumi dokumentáció is, de a múzeum *művészetet* dokumentáljon. Ezért lenne jó, ha az idő igazolná a művészettörténészek ízlését és kvalitásérzékét, ha a vásárolt anyag java *művészet maradna — akár húsz év múlva* is.

Szeretnénk azonban lehetőleg ezt a tárlatot is legjobb oldaláról, e »mazsolázás« eredményei felől bemutatni a Galéria közönségének. A látogató az első teremben, az 1945 utáni két esztendő jellegzetes művészcsoportjának, az »Európa iskola« tagjainak munkáival találkozik, ezek egy történelmi folytonosság hiányzó láncszemeit pótolják a Nemzeti Galéria kiállításain. Kár, hogy a továbbiakban a rendezés nem tudta ezt a történeti tagolást folytatni, legfeljebb csak a kronológiai sorrend fűzi egymáshoz a különböző festményeket.

E sorban pihenő szigetekként például *Domanovszky* negyvenes évek végén festett csendéletei, *Barcsay* ma már klasszikusnak nevezhető, festőállványt ábrázoló kompozíciói emelkednek ki. A szentendrei művészek posztimpresszionista színvilágú tájképei és a vásárhelyiek itt-ott feltűnő kompozíciói szolid színvonalat mutatnak. Főműként említhetjük viszont meg ez utóbbiak közül *Szalay* Ferenc emlékezetes képét, a termelőszövetkezeti ülést ábrázoló kompozíciót. Új felfedezésként hat *Kokas* Ignácnak egy váratlanul előbukkanó remek kis festménye.

Remélhetőleg e tárlat nyilvánvaló hiányosságai ellenére is annak az igénynek a felismerése felé vezet, hogy nem lehet kikerülni egy *kortárs* magyar műveket bemutató *elemző és értelmező* kiállítást. Ez a rögtönzött kollekció mindenesetre kellő időben érkező figyelmeztetés arra, hogy egy ilyen számvetést nagyon alaposan elő kell majd készíteni, és ha a Galéria eddigi anyaga nem ad elég széles alapot az elemző tárlathoz, akkor idejében ki kell azt egészíteni.

Perneczky Géza

...ort a gazdas...
...unka, ugya...
...as- és Fémm...
...ezdettől fogv...
...en jelentkeze...
...politikai m...
...dforduló e...
...trájkjaitól a...
...ékéért szer...
...egmozdulásol...
...ékű Tanácsköz...
...ásáért vívott...
...édésért *elsőnek felállított munkás zászlóalj megteremtéséig, a csepeli munkástömegek munkásmozgalom élvonalában küzdöttek.*

A felszabadulás után Csepel munkásai *utat mutattak négünknek az ország újjáépítésében*, s a szocialista munkaverseny meghonosításában a csepeli munkások *hagyományos forradalmisága* a hazai és a nemzetközi munkásmozgalomban fogalommá avatta a *Vörös Csepel« nevet.*

Hűek maradtak a hagyományokhoz

— Önök, akik itt jelen vannak — mondotta az Elnöki Tanács elnöke —, *mindenben hűek maradtak a magyar ipar fellegvárának nagy történelmi hagyományaihoz.* Az önök jó munkája és kiemelkedő eredményei szorosan összefüggenek azokkal a munkasikerekkel, amelyeket az üzem, a gyáregység, az egész vállalat, egyszóval munkatársaik elértek. Sokrétű tevékenységük, a szellemi és a fizikai dolgozók alkotó munkája fogaskerékszerűen kapcsolódott egybe *a nagy közösség alkotásaival*, s a kollektív együttműködés nyomán teremtődtek meg nagy céljaink valóra váltásának *újabb jelentős eredményei.*

A kitüntetettek nevében *Komjáthy* László, a Csepeli Csőgyár igazgatója mondott köszönetet.

— Tudatában vagyunk: *eredményeink forrása a 33 000 csepeli munkás, mérnök, alkalmazott áldozatkész, szorgalmas alkotó munkája.* A nagy csepeli gyárban 75 éven keresztül munkásnemzedékek egész sora élt, dolgozott, harcolt a munkásosztály érdekeiért. A nagy történelmi sorsfordulókon át napjainkig *megteremtette a csepeli gyáróriást és jó hírnevet szerzett a csepeli dolgozóknak.* A csepeli dolgozók napjainkban is eredményesen teljesítik feladatai-

anyagi

...gi Bizo...

...ek évi
...t kép-
...özvet-
...t szol-
...nép-
...helyet
...pessé-
...guk fokozása és a szövetkezeti dolgozók megfelelő *anyagi érdekeltsége* érdekében a Gazdasági Bizottság határozatot hozott a kisipari szövetkezetek *új gazdálkodási és anyagi érdekeltségi rendszeréről.*

A határozat leszögezi, hogy az új gazdasági mechanizmus irányelveinek általában *azonos módon kell érvényesülniük az állami ipari vállalatok és a kisipari szövetkezetek gazdálkodásában.* Figyelembe kell venni *a szövetkezeti adottságokat.* Többek között a szolgáltatásokat végző ktsz-ek tagságának kereseti színvonalánál, *a részesedési alap felhasználásánál és a beruházásoknál.*

A határozat értelmében biztosítani kell, hogy a reform bevezetésekor a szövetkezetek az állami vállalatokkal azonos arányban rendelkezzenek álló-

Mos...

FELÁR ...

1 MUN...
KITISZT...
TÉLIKA...
TEDDYB...
FELÖLT...
KÖTÖTT...

3 MUN...
EGYÉB ...
HA REG...
ESTE FÉ...
EXPRES...
ÁTVEHE...

A

Ruha...
Szöve...

61 KIJEL...

ARGUS INTERNATIONAL DE LA PRESSE
INTERNATIONALER ARGUS DER PRESSE
INTERNATIONAL PRESS CUTTING SERVICE
ZÜRICH TEL. (051) 27 99 12/27 18 77 GENÈVE TEL. (022) 32 54 10

1021 Domanovszky Endre

VOIX OUVRIERE
GENEVE

21. Okt. 1965

GALERIE CHEDEL

Domanovszky

Dans le cadre des Semaines hongroises que Genève a pris l'excellente initiative d'organiser, l'exposition des peintures d'Endré Domanovszky, Prix Kossuth, recteur de l'Académie des Beaux-Arts de Budapest, prenait tout son sens.

Il appartenait à la galerie Chédel de souligner dès hier soir, au cours d'un vernissage honoré de la présence de l'Ambassadeur de Hongrie à Berne, de l'artiste lui-même et de très nombreuses personnalités genevoises, que Domanovszky, en un cheminement qui part de Soutine peut-être pour rejoindre l'actuel Chagall, frappe les adeptes des courants les plus décisifs de la peinture moderne par une inspiration qui évoque intensément la joie de vivre.

Blancs, bruns et jaunes éclatants de ses personnages, natures mortes ou recoins si vivants de son atelier, esquisses enfin de mosaïques ou de tapisseries — Domanovsky y triomphe. Il était dommage de ne pas trouver la surface voulue d'exposition en l'occurrence — ce sont déjà les témoignages éloquents de son art que nous pouvions affronter dès hier soir.

Cette exposition, notons-le, sera visible jusqu'au 5 novembre.

H.

Un escroc belge

LAUSANNE (ATS). — Ensuite de l'
il y a huit jours, à La Chaux-de-Fonds, d'
âgé de 33 ans, se disant reporter, envoy
quêtes, pour le compte d'un grand quotid
on apprend qu'une incroyable aventure e
vaudois.

Le faux journaliste, armé d'une extraordinaire imagination et d'un manque total de scrupules a en effet été trouver les dirigeants de l'Association des guides vaudois à Lausanne. Il désirait obtenir d'eux le concours de guides expérimentés pouvant explorer le massif des Diablerets, plus particu-

Cyclistes : Attention !

BERNE (ATS). — C'est au 31 décembre 1965 que vient à échéance le délai prévu pour équiper les cycles d'un feu rouge à l'arrière, en plus du feu blanc à l'avant et du catadioptre rouge à l'arrière qui étaient déjà obligatoires [illegible]. Dès le 1er janvier 1966,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Domanovszky Endre

NÉPSZABADSÁG

1965 OKT 22

Magyar hetek — Genfben

Tegnap délelőtt — a háború óta első ízben — hivatalos magyar kiállítás nyílt Svájcban: *Gyémánt András*, hazánk svájci nagykövetének védnöksége alatt a legnagyobb genfi áruházban, a Grand Passage-ban rendezett ünnepségekkel megkezdődött *magyar hetek* változatos programja.

A *Grand Passage* áruház megkezdte a magyar fogyasztási cikkek árusítását, megnyílt a *Magyarország a fotoművész szemével* című fényképkiállítás és a magyar bélyegkiállítás is.

Az ötemeletes nagyáruház első emelete tegnap óta a Váci utca nevét hordja. Megkezdődött egyebek között a magyar női ruhák, nép- és iparművészeti cikkek, kozmetikai készítmények, üvegáruk, hanglemezek, bőrdíszműáruk, élelmiszerek és italok árusítása. Az áruház éttermében magyar népi muzsika kísérete mellett magyar szakács főztjét kóstolgatják a vendégek.

Nagy az érdeklődés a magyar hetek egyéb eseményei, *Domanovszky Endre* festőművész kiállítása és a magyar *plakátkiállítás* iránt is. Az első nap tapasztalatai arra mutatnak, hogy a 25-én nyíló *magyar sportkiállítás* és a 28-án kezdődő *magyar filmhét* és a jövő héten kezdődő *divatbemutató-sorozat* is sok érdeklődőre számíthat.

Ugyancsak 28-án nyílik meg Genfben a *háztartási áruk szalonja* kiállítás, amely további alkalmat kínál a hazai ipar termékeinek bemutatására. Ezen a kiállításon önálló magyar étterem nyitja meg kapuit.

A magyar hetek keretében egyébként *Kocsis Albert* és *Szabó Csilla* koncertjére is sor kerül, amelyen *Kárpáti János* zenetörténész Bartókról tart előadást.

gát, az említett kerületen kívül sem Budapesten, sem vidéken nem terjedt el, az egész országban mindössze 300 épületet szigeteltek ezzel az eljárással. Nincs statisztika arról, hogy az országban hány egészségtelenül nedves épület van, de az biztos, hogy ezt az eljárást nemcsak a korábbi módszerhez viszonyított megtakarítás miatt érdemes használni, hanem főként azért, hogy viszonylag olcsón juthatnánk több egészséges lakáshoz, s ezzel csökkenthetnénk a lakáshiányt, de a reumatikus és tuberkulotikus megbetegedések és az emberi tragédiák számát is.

Bozsik Valéria

---

pestről a szorjet
ársulat küldöttsége

gadta a Kossuth Klubban a szovjet szakemberek, tudósok, társadalom- és természettudományi, továbbá műszaki ismeretterjesztők csoportját; a vendégek elmondották magyarországi élményeiket, s elismerően szóltak budapesti és vidéki művelődési intézményekben szerzett tapasztalataikról.

A Zöld Pápától

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE

Domanovszky Endre

1967 MÁJ - 9.

1021

— *A KŐSZEGI VÁRMÚZEUMBAN holnap, május 10-én délután nyitják meg a Domanovszky Endre gobelinterveiből rendezett kiállítást. A megnyitó beszédet dr. Boht Tibor mondja.*

A

KÖS

Mind
förlem.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

Domanovszky Endre
1021

1968. február 11. vasárnap

DOMANOVSZKY ENDRE RAJZA.

a világpo

Lecke az agresszornak

A dél-vietnami szabadságharcosok győzelmeitől és dicsőségétől, az amerikai agresszorok vereségeitől és szégyenétől hangos a világsajtó. Saigonon kívül sok helység nevét tanulja meg ezekben a napokban az újságolvasó: *Lang Vei, Khe Sanh, Hue, Da Nang* a színhelye azoknak a nagyobb csatáknak, amelyekben a DNFF erői csapást csapás után mérnek az amerikaiakra és a *Ky-rezsimre.*

Miközben Dél-Vietnamban veresége érik az amerikai haderőt, azalatt világszerte minden eddiginél súlyosabb kritika éri az amerikai politikát. Magában az Egyesült Államokban is mind erősebb tűz alá kerül a Johnson-kormányzat. *Robert Kennedy,* Johnson régi bírálója, valótlanságnak nyilvánította a kormány hivatalos jelentéseit a harcokról és kijelentette: *„Meg kell szabadulnunk azoknak az illúzióknak a tömkelegétől, amelyek egyre mélyülő ingoványba juttatnak bennünket Vietnamban."* Az amerikai törvényhozók egy csoportja kilátástalannak nevezte a kormány politikáját. *George Romney* michigani kormányzó pedig odáig ment el következtetéseiben, hogy feltette a kérdést: *„Ha a vietnami nép kész szabadon egy kommunista kormányt választani, milyen jogon mondhatjuk mi, hogy ezt nem szabad megtennie?"*

A Johnson-kormány szorult katonai és politikai helyzetében sötét, de nagyon is átlátszó manőverbe kezdett. Hogy a bírálatokat elhárítsa, *Rusk* külügyminiszter televíziós nyilatkozatában azt kívánta elhitetni, hogy a DNFF dél-vietnami katonai sikerei megváltoztatták volna az észak-vietnami kormány, vagyis a VDK kormányának elvi álláspontját a konfliktus tárgyalásos rendezéséről. Rusk azonban elhallgatta, hogy *Nguyen Duy Trinh,* a VDK külügyminisztere legfrissebb nyilatkozatában ismételten leszögezte: *azonnal megkezdődnek a tárgyalások, mihelyt az Egyesült Államok beszünteti a VDK bombázását és más háborús cselekményeit.*

Alexander Dubc
találkozott Wlad

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE

1971 MÁJ 14.

Domanovszky Endre

Domanovszky-gobelintervek Kőszegen

Érdemes felfigyelni a kőszegi Jurisich múzeum bátor és követésre méltó kezdeményezésére. A múzeum vezetői kedves ajándékkal, képzőművészeti tárlattal lepik meg a kis városkába kirándulókat. A szép természeti környezet, a lenyűgöző történelmi hangulatot árasztó épületek emlékén kívül képzőművészeti élményekben gazdagodva távozhatnak. A rendszeres kiállítások egyéb célokat is szolgálnak. Elősegítik többek között, hogy fejlődjön a városka lakóinak kép-kultúrája, képzőművészeti ízlése.

Szerdán újabb képzőművészeti kiállítás nyílt a múzeumban. A képek bemutatására korántsem alkalmas folyosó falán a kétszeres Kossuth-díjas kiváló művész, Domanovszky Endre művei sorakoznak. A mester a — Dunaújvárosi Vasmű bejáratát díszítő, kohászokat ábrázoló nagyméretű freskó neves alkotója — ezúttal nem tájat, embert ábrázoló olajfestményekkel, leheletfinom akvarellekkel, tömörséget sugárzó rajzaival, hanem a vidéki kiállításlátogatók előtt meglehetősen új műfajjal, a gobelintervekkel mutatkozik be. Mégpedig a legutóbbi négy év termésével. Ezt azért szükséges hangsúlyozni, mert Domanovszky mindig is nagy előszeretettel foglalkozott szőnyeg- és gobelintervek készítésével. Már 25 évvel ezelőtt tervezett szőnyegeket. Fontos állomás ez a művész életében, ugyanis a műfaj sajátossága: a leegyszerűsített formák, tömör színfoltok elősegítették a későbbi murális feladatok könnyebb megoldását. 1949-ben néhány szocialista érzelmű társával Közösségi művészet felé címmel kiállítást rendezett a fővárosban. A mester nagy sikert aratott és meglepetést keltett nagyméretű gobelintervével, Korábban ugyanis többnyire mélytűzű színekkel barnás alaptónusú csendéleteket festett.

Azóta is szívesen műveli a változatos műfajt. Korábban szőnyegjein, gobelinjein a figurák dominéltak. Később eltért a látvány reális ábrázolásától és inkább a műfajnak jobban megfelelő nonfiguratív lehetőségeket alkalmazza.

A kőszegi kiállításon látható tervek afféle színvázlatok, tanulmányok. A három-négy évvel ezelőtt készültek még szigorúan figurális középpontúak. A későbbiek inkább a színek egymásra hatására, összhangjára és dinamizmusára épülnek. Általában három szín képezi a kompozíció magját. Több variációt láthatunk, amelyekben leggyakrabban a fekete, kék, sárga és vörös színek szerepelnek. Megannyi különleges világ, színköltemény dúr hangnemben. Mindezt érdekes technikával, lendületes ecsetvonásokkal jeleníti meg. Itt a cél az alkotás csontváza, a vonalak ritmusa, és a megfelelő színváltozatok kikeresése. Az egész teret betöltő kompozíción egyforma képalkotó jelentőségük van a pozitív és negatív formáknak.

Huszonegy gobelinterv többféle változatában és egy mozaiktervben gyönyörködhetnek a figyelemre méltó kiállítás látogatói. Igazi tavaszi képzőművészeti csemege, amely megérdemli a széles körű látogatottságot. A csodálatos színek, színkompozíciók még azoknak is élményt jelentenek, akik egyébként nem hívei a modern piktúrának, az új utakat kereső művészetnek.

Zentai Pál

Talán már nem túlzás kijelenteni, hogy az ajtó előtt a nyár. Mindenesetre a nyári ruhánkat ideje lesz elővenni, megnézni, mi szorul felfrissítésre, átalakításra. Az idei nyári divatban a széles színskála minden változata megtalálható. A sok közül párat azonban mégis kiemelhetünk, mint a legdivatosabb szint: a napsütött sárga, egészen a világosbarnáig, a fáradt rózsaszín és a kék minden változata, egészen világostól az enciánkékig. Ezekből a színekből aztán minden korosztály bőven válogathat.

A különböző mintás anyagok mellett nagyon divatosak az idei nyáron az egyszínű anyagból készült, úgynevezett „kisruhák". Képünkön három egyszínű puha anyagból készült fiatalos ruhát mutatunk be az idei divatra nagyon jellemző tűzésdíszítéssel. A ruhák egész egyszerű sima vonalúak, különlegességüket a változatosan elhelyezett tűzésdísz adja meg.

Mit kell tudni a kaktuszról?

A kaktuszgyűjtés a virágkedvelők körében is hobby. Örömet okoz a sokféle színű, fajtájú virág, van olyan „kaktuszház", ahol többszáz kitenyésztett fajta díszeleg.

Őshazája Amerika száraz sivatagi része. A növény szárazságtűrésre rendezkedett be. Tüskés levelei, vagy a leveleket borító erős szőrözet, mind a párolgást csökkenti. Ezért főleg napos lakásban érzi jól magát, ahol a szoba száraz levegőjét is jól bírja. Télen azonban a hűvösebb (8—10 Celsius fok) helyiséget kedveli.

Változatos formájával felhívja magára még azoknak a figyelmét is, akik nem tartoznak a kaktuszgyűjtők táborába. A gömb- és hengeralakú szőrös, vagy tüskés kaktuszok közismertek. Van olyan is, amelyik öt, felfelé nyúló „ujjával" emberkéz formára emlékeztet. Ezt a kaktuszt ismerők „négerujjnak" is nevezik. A különleges fortén nőtt apró kinövéseket, törzssarjakat óvatos csavarással kell leszedni és elültetni. De erre csak a nyár alkalmas.

A kaktusz a talajjal szemben nem igényes. Kerti földhöz mészkőtörmeléket keverünk, s a cserép alján biztosítjuk a vízelvezetőt. A beültetett növény köré, a föld tetejére murvatörmeléket szórunk, hogy megóvja az öntözés közben a növényt a sártól. A kaktusz lassan fejlődik, ezért elég, ha két-három évenként ültetik át.

A leghálásabb szobanövények egyike az erős rózsaszín virágú karácsony-kaktusz, amely évről évre karácsony táján bontja szirmait. Gondozása eltér a többiektől, mert meleg helyet igényel, s ott rendszeresen virágzik. Több vizet is kíván, mint a többi, de virágbontás előtt, egy-két hétig. kevesebb vízzel is beéri. A kisebb növésű medve-

1021

Domanovszky Endre életrajzi adatai

1972. II. 12. 12.0°. Ka. /6/

Déli krónika.

- Hazai események ismertetése.
- A városháza dísztermében röviddel adásunk előtt fejeződött be az az ünnepség, amelyen Budapest felszabadulásának 27-ik évfordulója alkalmából átadták a főváros aranyérmét. A helyszinről jelenti tudósitónk Szabó Gabriella. A
- A Budapestet gazdagitó kiváló művészeti alkotásokat, valamint a várospolitikai,városrendezési, városfejlesztési és a tanácsi munka területén végzett kiemelkedő teljesitményeket 1964, illetve 68 óta, aranyéremmel jutalmazza a főváros tanácsa. A Pro Arte és a Pro Urbe feliratu, 84 gramm súlyú aranyérmet, a kitüntető oklevelet és a 15 ezer forint összegü pénzjutalmat a fővárosi tanács elnöke adja át minden esztendő februárjában Budapest felszabadulásának évfordulója alkalmából. Ezen a héten öten kapták meg a magas kitüntetést, amelyet az imént adott át Szép völgyi Zoltán, a fővárosi tanács elnöke a városháza dísztermében rendezett ünnepségen.
- Pro Arte kitüntetést kapott Domanovszky Endre festőművész, Munkácsy dija, kétszeres Kossuth dijas, érdemes és kiváló művész. A Magyar Képzőművészeti Egyetem rektora, egész életművéért, különösen a Milenlékek cimü mozaikjáért.
- Négyen kapták a Pro Urbe kitüntetést.
- Lukács Magdolna, a X-ik kerületi Bányya utcai új általános iskola igazgatója, kiváló pedagógiai munkássága elismeréseként lett a főváros aranyérmének tulajdonosa.
- A Szocialista Munkáért érdeméremmel kitüntetett pedagógus, 30 éve tanit Kőbányán. Két évvel ezelőtt az ő iskolája volt az

1972. II. 12. 12.0°. Ka. /6/

Déli krónika.

- Hazai események ismertetése.

- A városháza disztermében rövidel adásunk előtt fejeződött be az az ünnepség, amelyen Budapest felszabadulásának 27-ik évfor dulója alkalmából státták a főváros aranyérmét. A helyszínről jelenti tudósítónk Szabó Imbriella. A

- A Budapestet gazdagító kiváló művészeti alkotásokat, valamint a várospolitikai, víróarendezési, városfejlesztési és a tanácsi munka területén végzett kismelkedő teljesítményeket 1964, illet ve 68 óta, aranyéremmel jutalmazza a főváros tanácsa. A Pro Arte és a Pro Urbe feliratu, 84 gramm súlyú aranyérmet, a kitüntető oklevelet és a 15 ezer forint összegű pénzjutalmat a fővá rosi tanács elnöke adja át minden esztendő februárjában Budapest felszabadulásának évfordulója alkalmából. Ezen a héten öten kapták meg a magas kitüntetést, amelyet az imént adott át Szép völgyi Zoltán, a fővárosi tanács elnöke a városháza disztermé ben rendezett ünnepségen.

- Pro Arte kitüntetést kapott Demanovszky Endre festőművész, Munkácsy díja, kétszeres Kossuth díjas, érdemes és kiváló mű-vész. A Magyar Képzőművészeti Egyetem rektora, egész életművé-ért, különösen a műemlékek elmű mozaikjáért.

- Ugyen kapták a Pro Urbe kitüntetést.

- Lukács Magdolna, a 5-ik kerületi Bányya utcai új általános iskola igazgatója, kiváló pedagógiai munkássága elismeréseként lett a főváros aranyérmének tulajdonosa.

- A szocialista Munkáért érdeméremmel kitüntetett pedagógus, 30 éve tanít Kőbányán. Két évvel szelőtt az ő iskolája volt az

első a X-ik kerületben, ahol nem volt bukott tanuló.

- Dr. Noszkay Aurél, a János kórház urológiai osztályának vezető főorvosa, az orvostudományok doktora 1958 óta országgyülési kép viselő, 1965-ben állami dijjal tüntették ki több évtizedes gyó gyitó, tudományos munkásságáért és társadalmi tevékenységéért. A Pro Urbe kitüntetést a főváros egészségügyi ellátásban végzett kitüntető munkájáért kapta.

- Vida Ferenc szocialista brigádvezető, a Fővárosi Szerelőipari Vállalat hétszeres kiváló dolgozója, mint gáz és vizvezeték sze relő, 25 esztendővel ezelőtt a romos Budapest ujjáépitésén dolgo zott. Később részt vett a sortatarozási munkákban, végig a Kör uton és környékén. Brigádjával jelenleg is a fővárosi lakóházak és középületek felujitásán dolgozik.

- Dr. Reisch Antal épitész, a Müszaki Egyetem Ybl dijas tanára, a Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottságának tagja, a városrende zés területén kifejtett eredményes tevékenységéért kapta a Pro Urbe kitüntetést. Tanszékén most is olyan középületek tervein dolgoznak, amelyek fontosak a főváros életében, rohamosan válto zó arculatában.

Köszöntjük a főváros ide aranyérmeseit és sok sikert kivánunk további,mindannyiunk javára végzett munkásságukhoz.

- A főváros felszabadulásának 25-ik évfordulóján, ma megkoszoruz ták a Déli pályyaudvar épületében a Budai Önkéntes Ezred emlék táblájét. Virágokat helyeztek el az ezred hősi halottainak sir emlékénél a Farkasréti temetőben.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-729

NÉPSZABADSÁG

1971 JUN 27
1021

DOMANOVSZKY ENDRE: FESTŐ

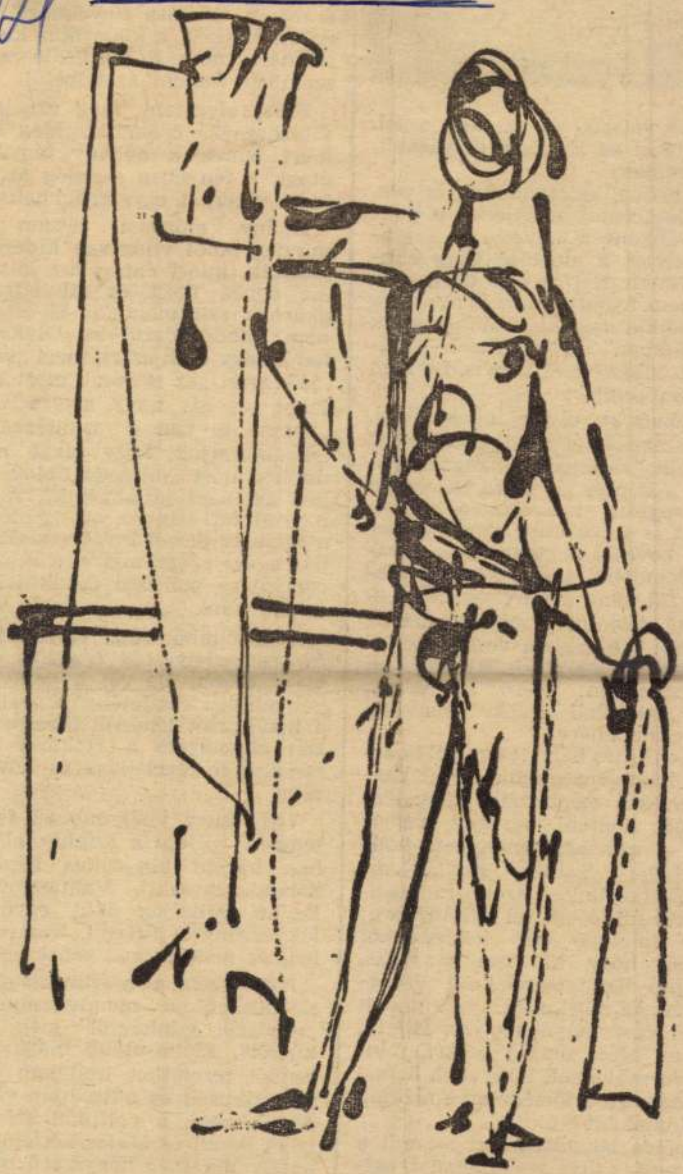

jas jobban tetszik, és azt állítja fe
y vesztette el az Életfa a pályázatc
nelyet megnyert.

Ez is kettősség, két tanulsága is va
z állami lektorátus zsürijének a dö
sével egyébként a következő a sz
ily: az ítéletet a megbízó vagy elí
ıdja és kivitelezteti az első díjas mű-
et, vagy nem fogadja el és nem állítja
l. A másodikat megvalósítani „nekünk
: tetszik jobban" megokolással — kü-
ınös, tehát önkényes eljárás is. De nem
ez a legfontosabb.

Még különösebb olyan indokolással,
milyen a székesfehérvári tanácsé. Mert
milyen demokratikusnak hangzik elő-
ször, hogy a döntés „a város lakossága
örében végzett közvéleménykutatás
redményét is figyelembe véve" szüle-
ett, olyan kevéssé demokratikus a va-
ósságban. Mindenki szavazott Székesfe-
ıérváron? Ha nem: a művészethez leg-
nkább értő állampolgárok szavaztak?
Ha nemcsak: többségben voltak az ér-
ők a szavazatot adók között? Ha nem
oltak többségben: merő szótöbbség
lönthet-e esztétikai érték, gondolati
neggyőző erő ellenére?

További okfejtés helyett egy példa ar-
:a, milyen képtelenség lenne megbízha-
ó vagy kevésbé megbízható népszava-
:ás alapján dönteni egy-egy szobor
igyében; — a sokat emlegetett hód-
nezővásárhelyi Szántó Kovács-em-
ékműre hivatkozunk. A szobrot népsza-
vazás nélkül állították fel néhány éve;
a körötte felcsapó első közharagból
nyilvánvaló, hogy ha van szavazás,
nincs Szántó Kovács-emlékmű Vásár-
nely főterén. És most, néhány év múlva
nem lenne Vásárhelynek olyan szobra,
amelyről az egész ország beszél, min-
den modern művészeti könyvben benne
van és mindenütt a történelmi emlékmű
kitűnő példájaként említik.

Újabb példa lehetősége ott maradt a
fehérvári tanács üres szobájában, arasz-
nyi gipszminta formájában.

Ott maradhat valóban?

RÓZSA GYULA

ért éppen most és ott ja
akarnak vele mondani. Ez idehaza még nem mindig derül ki. Olykor gyanítható, hogy csak azért, mert „szép", mert „jó", mert „ez is van", mert látták valahol, és ott nagy sikere volt, mert „kassza is van a színházban", mert „megmutatjuk, hogy olyat mi is tudunk", mert „micsoda dolog, hogy éppen azt nem játszhatjuk". Azt hiszem, a politikai színház ott kezdődik, hogy a konkrét darab kiválasztására, a színház egész programjára, a rendezés koncepciójára politikai és aktuális választ is tud adni.

A közéletből részt vállaló tudatosság és szenvedélyesség érződött ezeken az előadásokon. De ezt a szenvedélyességet minden részletében figyelmezte, ezt a koncepciót lépésről lépésre aprólékosan ellenőrizte a szakmai kidolgozás rendkívüli precizitása és következetessége.

Vagy hogy világosabban fejezzem ki magam: az egyik színház előcsarnokában három klasszikus képe látható: Sztanyiszlavszkij, Vahtangov, Brecht. Együtt vállalják őket, együtt próbálják érvényre juttatni. Nem egymás ellen, és nem valami mást helyettük.

Azt hiszem, ez a szintézis előbb-utóbb elsöpörheti a mondvacsinált vitákat „rendezői színházról" meg „írói színházról". Előbb-utóbb magától értetődő rendet teremthet irodalom és színház, klasszikusok és aktualitás viszonyában. Azt hiszem, a politikai színház, amelyért Pándi és Major kétfelől harcol, és amely ma már nagyszerű utat tört, és immár visszaverhetetlen pozíciót foglalt el nálunk, valahol itt folytatódik.

KOMLÓS JÁNOS

Domanovszky Endre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1970 MÁJ 17

1021

DOMANOVSZKY ENDRE RAJZA

Képernyővel írt költemény

Csütörtök este tíz óra után *Boldizsár Iván* megkérte a kedves nézőket, hogy ne kapcsolják ki készüléküket, mert néhány perc múlva az elektromos távközlés egyik fontos, új kiindulópontjának lehetnek szemtanúi, fültanúi, koronatanúi. Nem kapcsoltam ki a készüléket, mert a történelmi pillanatot elmulasztani vétek lenne, különösen, ha a történelmi pillanat a szobámban játszódik le, s a karosszékből kényelmesen szemlélhetem. Mindig irigyléssel olvastam azok emlékiratait, akik jelen voltak az első zeppelin felbocsátásánál, az első telefonhírmondásnál, az első távolbalátó műsornál. Most végre én is koronatanú lehetek egy forradalmi kezdeményezésnél, ami nem csupán a távközlés új csodája, de a művészet újjáalakulásának is születési pillanata.

Végignéztem az *Ének a Galaktikáról* című „elektronikus televízióköltemény"t, s megállapítottam, hogy Boldizsár Iván lelkes bevezetése csak annyiban túlzott, amennyire az új élmények befogadására lusta néző jóirányú befolyásolására szükség van.

Láttunk egy kísérletet, benéztünk a tv laboratóriumába, ahol néhány lelkes fiatalember valami újra készül, szeret-

1967 MÁR 16.
1021

Négy év krónikájából

Kitekintés az üvegpalotából

Az egyetem látképe egyre harmonikusabb lesz. Éppen a minap forgattam tíz évvel előtti fotókat, azokon még kissé szürke látványosság volt a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem. De most, ha megközelítjük a kolégiumi sort, az elnyújtott tanépületet, az új éttermet, a csupaüveg fő épületet, és a felnőtté cseperedő fákat, már „városiasabb" kép fogad.

A fő épület aulája.

Míg az impozáns fő épület első emeletén, a beruházási osztályon *Cservenyák László* főmérnökre várakozom, színes, francia nyelvű építészeti szakfolyóirat kerül kezembe. Kíváncsian pergetem a lapokat, külföldi egyetemek képei villannak elő Franciaországból, Angliából, Brazíliából, Közép- és Észak-Amerikából. Szép épületek, de ha kitekintünk a mi egyetemünk üvegpalotájából, óhatatlanul feltámad bennünk a nemzeti büszkeség: mert ime, *ez a fő épület is állja a versenyt bármelyik hasonló rendeltetésű egyetemi objektummal.* Később megerősít ebben Cservenyák László is, aki beszámol róla, hogy a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem falai között megforduló külföldi szakemberek mindenkor nagy elismeréssel szóltak a központi épület korszerűségéről, építészeti megoldásairól, impozáns voltáról.

Valóban üvegpalotának nevezik az építészet e remekét, amelyre *több mint 70 millió forintot* áldozott a magyar társadalom. A berendezés *négy millió* forintba került. Nem hisszük, hogy akad ma hazánkban egyetem, amelynek tanszékei, irodái kényelmesebb körülmények között munkálkodnának, mint itt.

Aki járt a rektor fogadószobájában, és megfordult a tanácskozó teremben, az láthatta a különleges, *egyedi kivitelezésű* bútorokat, a méltóságot sugárzó, fekete, modern formájú fotelokat. A biharkeresztesi ktsz gyártotta a kényelem e figyelmet keltő, szép, ugyanakkor racionális bútordarabjait. De nemcsak a rektori, hanem más hivatali helyiségek is sugározzák az ízlést, a választékosságot, a szónyegek, a virágvázák, az asztalok, mind-mind jól szolgálják a sokat fáradozó ember kényelmét, segítik jó közérzetét.

Tizennégy tanszék és tizenöt különböző gazdasági, adminisztrációs szerv kapott helyet a négyemeletes épülettömbben.

Aki csak egyszer is járt a körbefutó emeletek alatt ünnepélyesen meghúzódó *aulában*, az szívesen emlékezik vissza a hangulatos építészeti formára, az aulában elhelyezett örökzöld növényekre. Hallgatók, oktatók, professzorok és művészek gyakran megcsodálják a földszinti oldalszárnyon látható *Hinczmozaikot. Hamarosan elkészül Domanovszky* óriás gobelinje; a két műalkotásra *félmillió forintot* adományozott államunk.

A fő épülethez tartozik egy négyszáz személyt befogadó előadó is. A modern előadó jelenleg a legkényesebb tanigényeknek is megfelel.

A főépületet stílusos és ízlészkedő folyosók kötik össze, más, korábban elkészült tanépületekkel. Az üvegpalota szívében *páternoszter*, párhuzamosan és állandóan mozgó lift szállítja fel és le az oktatókat, hallgatókat, hivatalnokokat.

Az új üvegpalota *kiemelkedő* színfolt, igazi látványosság az egyetem korábban elkészült, építészetileg nem túl értékes épületsorában. Ha a jövőben megépítendő objektumok is ilyen szépek lesznek, a következő négy esztendőt felmérő krónikások hasonlóan lelkes hangnemben számolnak majd be az egyetem színesedő, terebélyesedő látképéről.

Párkány László

Vívódás igaz haz

Könnyű melldöngetve vállalni és vallani a nemzeti dicsőséget. Könnyű az országosan gyűrűző vitában azok mellé állani, akik nagyobb teret, nyilvánosságot, hangosabb hitvallást hírdetnek nemzeti büszkeségünk feltámasztása ügyében. Könnyű csatlakozni azokhoz, akik azt hírdetik, adjunk nagyobb teret népünk, nemzetünk eddig szemérmesen kezelt hőstetteinek, nagyságainak is.

Nehéz hírtelen, első olvasásra egyetérteni és csatlakozni *Mód Aladár* Nemzeti érzés, vagy nacionalizmus című, a Népszabadság március 12.-i számában megjelent cikkének alábbi kitételéhez:

„Az igaz hazafiság kialakításához pedig az is hozzátartozik, hogy tudjuk: a hazafiság nemcsak országunk és népünk értékeinek és erényeinek szeretete, hanem a hazafiságnak része a nemzeti szégyenérzet, a nemzeti felháborodás is. A haza és haladás iránti szeretet arra kötelez bennünket: szégyelljük, hogy más népek, de saját honfitársaink s legjobbjaink ellen elkövetett bűnök eszköze lehettünk, vagy ilyen bűnök tétlen tűrése terhel bennünket."

Vajon nem tudjuk, hogy fennen dicsőített magyarságunk bűnöket is követett el?

Nem tudjuk, hogy például a Hideg napok című film magva történelmi tény?

Dehogy nem tudjuk! És aki akkor gyerek volt?

Az is tudja!

Apám mint egyszerű közkatona járta meg a Délvidéket. Mikor hazajött, a következőket mesélte:

— Virágot szórtak ránk a fő utca ablakaiból. Az egyikből kilőttek. A magyar katonák megrohanták a házat. Nem találtak senkit. Az egyik kihúzta az almárium nagy fiókját, s egy tizennégy éves fiú lapult benne — puskával. A történet szájról, szájra járt a században.

Majd apám levonta a végső tanulságot: Micsoda hazaszeretet!

Másnap az iskolában új dalt tanultunk:

„Bácska, Bánát itt vagyunk,
Érted élünk és halunk..."

A dalnak már akkor kettős értelme volt bennem, de a veszélyesebb értelmezéshez nem kaptam otthon több intenciót. Vigyázni kellett!

A Hideg napokról kifelé tóduló közönség néma volt. Csak egy elfojtott megjegyzést kaptam el:

— Olyan ez, mintha az ember tükör elé állna és szembe köpné magát.

Hányszor mondja az egyes ember, ha valamit elhibáz, ha valami olyat tesz, amit utólag mélységesen szégyell:

— Legszívesebben a tükör elé állnék és szembe köpném magam!

De ki tette ezt meg valaha? Senki. Ez csak amolyan mondás.

A nemzet pedig sokkal fensőségesebb, mint az egyes ember. A nemzet a múltban soha, de soha nem gyakorolt önkritikát. Kalandozó magyarjaink, akik raboltak, fosztogattak a környező országokban, az elmúlt rendszer történelemszemlélete szerint szilaj, bőverű vitézek voltak. Az iskolában dicsekedve tanították, hogy a szomszéd népek sanyargatott lakossága így fogalta imába nevüket:

„A magyarok nyilától, ments meg uram minket!"

Szégyenkezni kellett volna miatta?

Igen, de mi nemzeti büszkeségeink közé soroltuk.

Néhány nagy királyunk más népek, országok meghódítására folytatott háborúi dicsőséges hadjáratok voltak. Az igazságtalan háborúk vesztes csatái pedig gyászos, szomorú eseményként kerültek be a magyar történelembe.

A Miskolci Nemzeti Színház bemutatta Sándor Iván Tiszaeszlár című darabját. Újabb adalék a nemzeti önkritika felkeltéséhez. Hogy ez nem a népet terheli, mert néhány csirkefogó provokálta, félrevezette a nemzetet?

Tegyük fel. Mindenesetre hatása évekig döbbenetes erejű volt.

Ha az egyes ember lelkében feltámad a keserű szégyenérzet, a nemzetnek, a hatalmasnak, amely felnőtt tagjai útján a gyermekekre is átra-

szította a tévhitet az a ne
zet most ne szégyenkezzék"
De igen, szégyenkezz
Vívja meg a maga harc
mint ahogy húszegynéhá
éve már az egyes emberb
látványosan, vagy csak sze
nyen lezajlott az önvizsgál
„... legjobbjaink ellen el
vetett bűnök eszköze leh
tünk, vagy ilyen bűnök tét
tűrése terhel bennünket."
írja cikkében *Mód Aladár*.

A mai harmincévesek, v
annál fiatalabbak körében
terjedt az úgynevezett „tis
múlt", „tiszta nemzed
megfogalmazás. Ez a kor
tály egyszerűen mentesít
akarja magát mindentől
történelem félresiklásai
Ők nem jártak, mint ellen
ges katonák szovjet föld
ők nem voltak részesei a
portálásoknak, nem vol
részesei a személyi kult
idején történt „melléfogás
nak", s a még fiatalabb
nem értik, hogyan lehet
„bedölni" az ötvenhatos p
vokációknak.

Erre a korosztályra — s
rintük — nem vonatkozhat
nemzeti szégyenérzet ter
sem. Nem voltak részese
nem voltak bűntársak, n
vállalják az apák tévedés
bűneit.

A nemzeti dicsőségekne
részesei voltak?

Harcoltak a Hunyad
hőskorában? Erőfeszítése
tettek 1919-ben? Részt vet
a csírázó, németek elleni
lenállási mozgalomban? D
goztak az ország újjáép
sén?

Ugye, nem!

Könnyű melldöngetve v
lalni és vallani a nemzeti
csőséget! Nehéz elfogadni
vállalni nemzetünk dicsőt
szégyenteljes korszakait.

Új, bátor gondola
gazdagította *Aladár* az igaz ha
fiság kritériumát. A nem
szégyen kérdése, mint a
bész gyógyító kése, úgy
tolt a szélesre duzzadt v
ba, s felszínre hozta az
dig takargatott, csak szem
mesen kezelt kelevényt is.

A tiszta, okos gondolat
héz, belső vívódás útján s
letik. Az igaz hazafiság k
désének tisztázásáért érden
és kell is vívódni. Ezt kív
ja a nemzeti becsület.

Adamovics Ilon

Ankét a szerkesztőségben

ilnek
mekben
izmusra

t az versenyre. Ezt is megref

Magyar Hírlapok
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOMANOVSZKY ENDRE

1971 OKT 5

MAGYAR HÍRLAP

logiai világkonferencia...

A 100 ESZTENDŐS ÉVFORDULÓJÁT ünneplő Magyar Képzőművészeti Főiskolán tegnap tartották az ünnepi megnyitót. Domanovszky Endre rektor Kossuth-díjas kiváló művész ez alkalommal bejelentette, hogy a Népköztársaság Elnöki Tanácsa szeptember 1-ével a főiskolát egyetemi jelleggel ruházta fel.

1021

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

1971 JUL 2 9

/1021

DOMANOVSZKY ENDRE
RAJZA

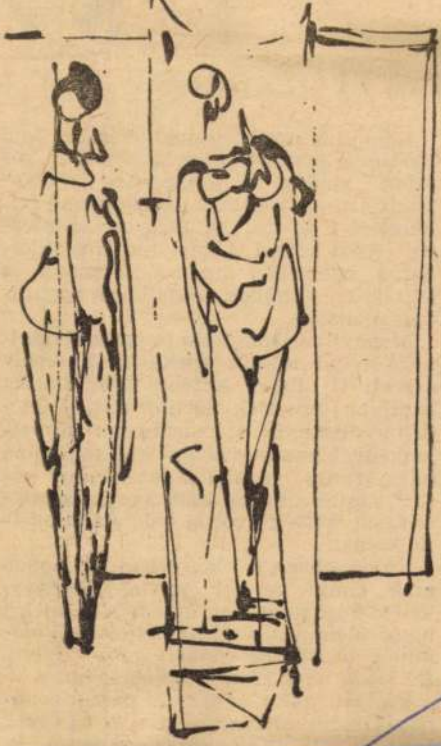

Domanovszky Endre

S Z

ELŐSZÓTERV EGY VI

Elámulva és elszörnyedve zárom le a *Szélrózsa* összesített, új, „javított és bővített" kiadásának előkészítési munkálatait. Itt tornyosulnak asztalomon a felhalmozott kézirat aktahegyei: „elintézve". Ahol kellett, s ahol tudtam, átdolgozva, egészében átnézve, felékezve, a legszükségesebbnek mutatkozó apparátussal ellátva.

Mennyi verssor! Nem tudok szabadulni a sokat idézett anekdotától, amely szerint II. József kezébe véve Mozart legújabb művének partitúráját, a fejedelmi elismerés szertartásosan közvetlenkedő bámulatával így kiáltott volna fel: „Mester, mennyi kóta! mennyi kóta!", amire: „Éppen csak annyi, amennyi kell. Felség", volt a valóban fejedelmi válasz.

Vajon ebben a könyvben is éppen csak annyi verssor van-e, „amennyi kell"? Fájdalom, nem felelhetek Mozart bátor biztonságával. Nem tudom. *Valaminek* bizonyára *ennyi* verssor kellett. De lehet, hogy csak az én sorsomnak.

Ha igen, akkor is sorsom paradoxonának. Hiszen mindig szöktem az írás elől. [illegible] mindig az íráshoz is menekültem.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Domanovszky Endre

bérl. 1., du. fs).

MÚZEUMOK – KIÁLLÍTÁSOK

Bajor Gizi emlékmúzeum: Tárgyai Mari-, Márkus Emília-, Bajor Gizi-emlékszobák. — **Budapesti Történeti Múzeum:** Középkori királyi palota a budai Várban. — Fővárosunk ezer éve. — Régészeti ásatások Budapesten. — Pest-budai arcképek. — Domanovszky Endre festőművész kiállítása. — **Dürer-terem:** Zala Tibor rézkarcai kiállítás. — **Ernst Múzeum:** Dezső József festőművész kiállítása. — **Fényes Adolf-terem:** Fülöp Erzsébet festőművész kiállítása. — **Hadtörténeti Múzeum:** Magyarország hadtörténete a honfoglalástól a Rákóczi-szabadságharcig. — Magyarország hadtörténete 1711—1848. Az 1848—49-es szabadságharc. Az 1848-tól 1914-ig terjedő korszak. Az első imperialista világháború. Az 1919-es Magyar Tanácsköztársaság Vörös Hadserege. Magyar önkéntesek a spanyol nép szabadságharcában. Fegyverrel a fasizmus ellen. A második világháború és Magyarország felszabadítása. Nevezetes csaták kilenc diorámajelenetben. Haditechnikai park. — **Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum:** A múzeum legszebb műtárgyai. (Zichy Jenő kaukázusi és szibériai régészeti gyűjteménye. Közel-Kelet, Mongólia, Nepál, Pakisztán, India, Hátsó-India és Indonézia művészeti tárgyai.) — **Iparművészeti Múzeum:** Tíz év új szerzeményei. Európai kerámiaművészet. — A XVIII. századi legyezők. — Anatóliai szőnyegek. — Magyar és európai csipkeművészet. — Kaukázusi szőnyegek és hímzések. — Az evőeszköz története. — **Kína Múzeum:** A kínai rekeszzománcok művészete. — Japán művészete a Meidzsi-korszakban, 1868—1912-ig. — **Kiscelli Múzeum:** A főváros képzőművészeti gyűjteményeinek kiállítása. — Pest-Buda művészete 1681—1872-ig. — Budapesti nyomdák a XIX. században. — Iskolai szemléltető eszközök a fővárosban 1850—1938-ig. — **Kulturális Kapcsolatok Intézete:** Koreai fotódokumentációs kiállítás. — **Magyar Nemzeti Galéria:** A XIX. és a XX. századi magyar festészet. — A XIX. és a XX. századi magyar szobrászat. — Pest megyei képzőművészek kiállítása. — Mai magyar festészet — kísérleti kiállítás; II. Közlekedés a képzőművészetben. — Muraközy János kiállítása. — **Magyar Nemzeti Múzeum:** Magyarország népeinek története a honfoglalás korálg. — Magyarország története a honfoglalástól 1849-ig. — A kunbábonyi avar fejedelmi kincslelet. — **Magyar Vendéglátóipari Múzeum:** A magyar szakácsmesterség és cukrászmesterség múltjából. — A kávé útja a termelőtől a fogyasztóig. — **Magyar Mezőgazdasági Múzeum:** Pásztorélet. — Sertéstenyésztés. — Szarvasmarha-tenyésztés. — Lótenyésztés. — Juhtenyésztés. — Takarmányozási kiállítás. — Erőgép-kiállítás. — Erdészeti, borászati, halászati, vadászati világkiállítások. — Ekék a XVII—XIX. században. — Ló- és lovas ábrázolás a magyar képzőművészetben. — A tejgazdálkodás története. — **Magyar Közlekedési Múzeum:** Újjárendezett állandó kiállítások. — **Műcsarnok:** Nemzetközi kisplasztikai biennale. — **Nagytétényi Kastélymúzeum:** Magyar bútorművészet a XVIII. században. — A XV—XVII. századi európai bútorok. — A XIX. századi bútorművészet. — A XV—XVIII. századi elefántcsont-faragások. — Kályha- és kályhacsempe-bemutató. — Nagytétényi lapidárium. — **Petőfi Irodalmi Múzeum:** Teremteni új nemzedéket. — A XIX. század második felének irodalomtörténete. — Radnóti Miklós, Komjáth Aladár, Móricz Zsigmond emlékkiállítások. — Költészet a pódiumon. — A Nyugat. — **Semmelweis Orvostörténeti Múzeum:** Képek a gyógyítás múltjából. — **Szépművészeti Múzeum:** Egyiptomi kiállítás. — Görög-római kiállítás. — Régi képtár. — Modern külföldi képtár. — Modernszobor-kiállítás. — Francia élet, francia grafika. — Párizsi múzeumok remekművei.

MESEMONDÓ

...E RAJZA

lülvizsgálati eljárás során *Becsei József, Hajdú József, Koritár Lajos, Oborzil Sándor, Strasszer László, Török József fegyelmi büntetésének hátralevő részét elengedte.* A fegyelmi bizottság megállapította, hogy a hat eltiltott MTK-játékos büntetésének nagyobb részét már letöltöt-

Teniszezőink a Vasas-csarnokb

Új összeállításban

A Budapestre érkezett osztrák teniszválogatott pénteken két edzést tartott a Vasas Pasaréti úti fedett csarnokában. *J. Szlavicsek*, az osztrák csapat jugoszláv származású edzője a válogatott mérkőzésről így nyilatkozott:

— *Úgy gondolom, a magyar versenyzők számára is hasznos lesz ez a találkozó. Mi már elbúcsúztunk a Király Kupától, mivel az első fordulóban a csehszlovák válogatottól vereséget szenvedtünk. A magyarok viszont még versenyben vannak.*

Pénteken délután a magyar teniszválogatott is edzést tartott [illegible] és

a vezért, ha lenet, sor nem
hát — sörrel. Lesz, ami les
járni és a pápát nem látni,
linben lenni és Hitlert kiha
mint bűn. Hiba. Pláne, h
olasznak nézett külsejével
indul a kalandra. Pirandel
találhoz a Romanischesber
be Oszkár barátom — Osca
co, a budapesti követségről
versenyre futott ki, de a p
hirdetett pikantériát fölfe
fonált, intézkedett, szaladt
ta is a „sajtóbelépőket". Tíz
darabra volt átvevő, ebből
rom olasz, Pirandello, egy olasz ujságíró és Oszkár, aki a Corriere della Serának is küld tudósításokat. Három belépőre három magyart toboroztunk, Zsoldos Andort, Szenes Ernőt és egy tagot dísznek is, a szép Mecséri Ilát.

Előrebocsátom: erre a kalandra, ekkor még nem kaptam volna veszélvességi pótlékot. Az olasz külső különben is megtévesztő, ha pofafürdőre sor került volna. De erről itt most még szó nincs. Sőt. Az orrunk előtt vonulnak be a fajelmélet jellegzetes példányai, közismert nagypolgárok és kíváncsi kis slemilek. A megkülönböztetés csupán az, hogy a feies zsidókat, akik önvédelemből tömik a pártkasszát is, az első sorokba le az alagsorba, felöltik a bajtársi egyenruhát és már a kapun is menetelv díszlépésben áradnak kifelé.

A Sportpalast lassan megtelik. La san, nagyon lassan. Az igyekezetből lá ható, a vezér számára telt házat k produkálni. A rendezők kimennek utcára, a jegyekhez már felemelték söradagot is, elébünk is már a másod korsót állítják. A menetrendszerű él forma mellett a sör számomra a na attrakció. No persze, himper nélk Szerencsénk is van, olasz voltunk kiv a málnaszörpös támadást. Az olasz gitimáláshoz segít Oszkár barátu pesti közlekedésben is alkalmazott k lendítése, amely figurát — a római k

Domanovszky Endre

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

1964 NOV 28.

1021

Kiállítás Locarnóban

Locarnoban, a Circolo del Arte Művészeti Kör rendezésében kiállítás nyílt, amely a mai magyar művészet jellegzetes alkotásaival ismerteti meg a közönséget. A kiállítás megnyitására elutazott *dr. Domanovszky Endre*, a Magyar Képzőművészek Szövetségének elnöke, *dr. Aradi Nóra* docens és *Hemberger Sándor*, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének osztályvezetője. (MTI)

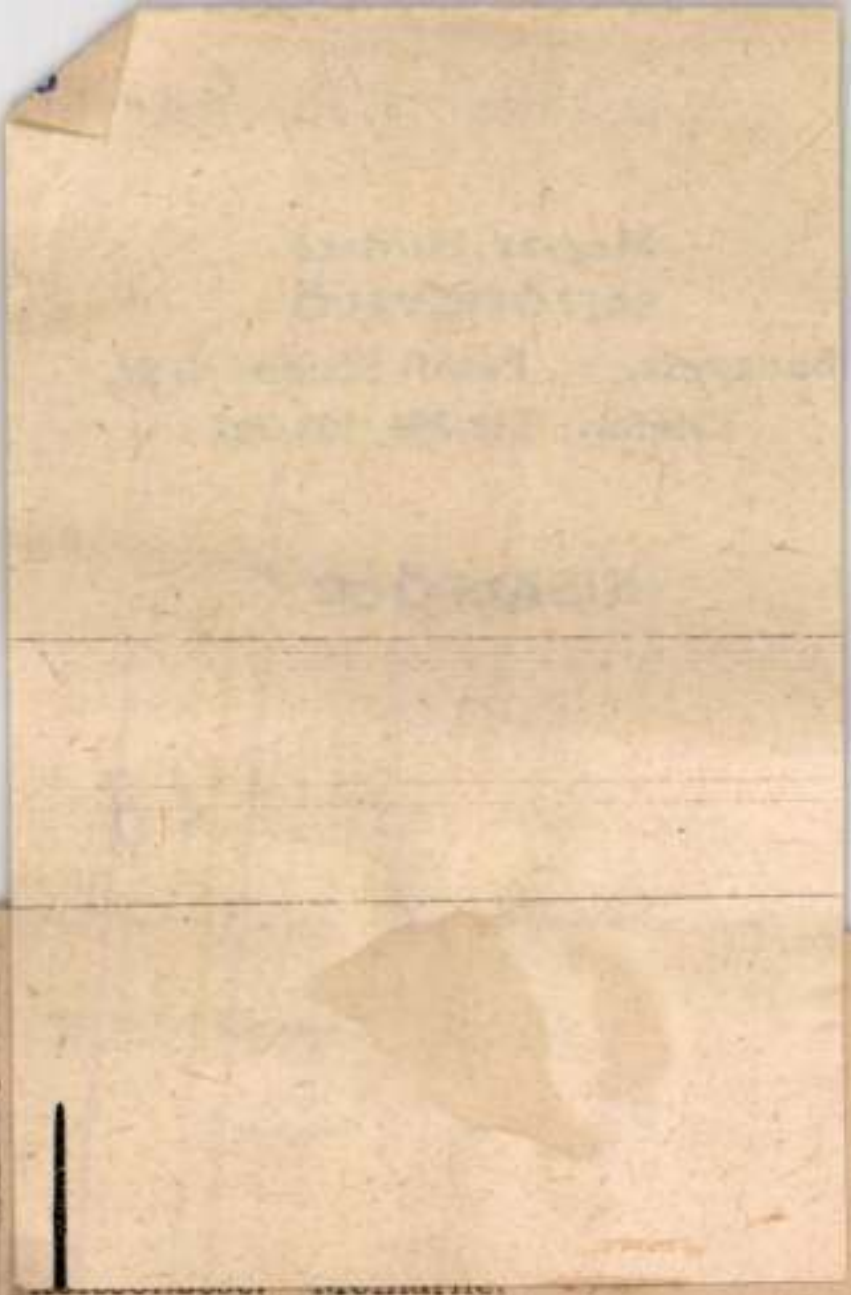

Győr, Jedlik Ányos utca 3.

Hangszerek szakszerű javítása Horváth hangszerkészítő mesternél, Győr, Jedlik Ányos utca 18.

Varrógép, írógép, számológép javítása Szilágyi műszerészmesternél, Győr, Stelczer utca 12.

Ránctalanító

brüsszeli aranydíjas maszkos kezelés.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOMANOVSZKY ENDRE

ESTI HÍRLAP

1971 OKT 5

□ DOMANOVSZKY ENDRE műveiből nyílik kiállítás a Budapesti Történeti Múzeumban október 9-én. A kiállított művek az elmúlt tíz évben születtek, s köztük van a művész több nagyméretű gobelinje és mozaikterv-kartonja.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR TÁVIRATI IRODA
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 NOV 14

NÉPSZABADSÁG

1021.

DOMANOVSZKY ENDRE RAJZA

a vilagiru labak ...
lákból elővarázsolt kenőcseivel
az ujjak közeit, a talpat.

A római tóga módjára maga k
vart hófehér lepelben egy parár
peszkedett is a csatár, s ahogy
ta őt belépni, a közismert és kec
maszarca mosolyra váltott, p
kacsintott. Nyilván összetéveszt
vel — gondolta, és visszakacsin
vetett, hanyagul köszöntötte a

— Áve, Caesar! Hogy vagy?

— Kösz! Látod!

A legközelebbi kabinos mind
rott.

— Igenis, uram, rögtön zárc
sék csak nyugodtan levetkőzni

Ki az ördöggel téveszthetí össze? Nem mindegy? Összetéveszti valakivel, a kabinosnak pedig imponál az ismeretségük.

— Parancsoljon, uram, talán ez megfelel önnek — tessékelte be a kabinos egy közeli fülkébe.

— Nincs kréta. Hogyan írjam föl a jelszót?

— Ó, az most nem szükséges — mosolygott a kabinos. — Én az urat föltétlenül megismerem.

— Jó — mondta, és vetkőzni kezdett; nem tudott egyhamar napirendre térni fölötte, hogy urazzák, futballistának, esetleg színésznek nézik.

Odabent a visszhangos fürdőben lemosdott, majd az izzadó kőoszlopok között a középső medencébe ment. Nagy lubickolás, fröcskölés közepette öten ordították a nevét. Egyetemi társai voltak, kimásztak a vízből, utolsónak Borbás dugta ki ábrázatát a medence pereme mögül.

— Hát lemosdunk egy kicsit, mi? — kérdezte Borbás. — Miért nem mondtad, hogy idejössz te is? Csak az operát meg a medikát említetted.

— Később határoztam el.

— Jó hatással van rá az a medika, már tisztálkodik is — mondta Borbás a többieknek, és nagyot röhögtek.

— Na, gyerünk! Szép fejesekkel, sorban!

Mind az öten a medence peremére álltak, sorban fejest ugrottak. A lépcsőn ülő öregurak az arcukhoz kaptak, méltatlankodva kiabáltak.

— Ez disznóság! Itt nem lehet ugrálni, kérem!

Felöltözött, az új zoknit húzta a lábára, a régit a kabinban hagyta. Az előcsarnokban fölhajtott egy pohár sört, megvárta, amíg a gyöngyöző homloka megszárad, aztán fütyörészve kilépett a hűvös estébe.

A villamos peronján a szabóra gondolt, aki valóban ma estére ígérte a kész ruhát. A nagybátyjához viszi; úgy beszélték meg, hogy az opera előtt beszalad, fölveszi az új öltönyt. Az öltönyt a nagybácsitól kapta, kitűnő, régi vasutasanyag, sötét posztó. A bácsi ismerőse, az utcabeli kis szabó elvállalta, hogy ingyen kifordítja átszabja, egészen olyan lesz, mint a divatos áruháziak. Ezek a hülyék ott a gőzfürdőben azt hitték, ugratja őket az újonnan szabatott öltönnyel.

Leszállt a villamosról, befordult a nagybácsiék sötét mellékutcájába. Szorongva lépett be az udvarmélyi lakásba. A bácsi és a mester a konyhaasztalnál, előttük vörösbor. A néni a tüzhely mellett pulóvert fejtett szét, a fonalat gombolyította. Mindnyájan fölálltak és a vállfán lógó öltönyre néztek, mosolyogtak.

— Tessék, öcsém! — kiáltotta a nagybácsi. — Ezt aztán fölveheted. Gyerünk, menj a szobába, öltözz át!

— Adom az inget is — mondta a nagynéni, és kinyitotta a szoba ajtaját.

Átöltözött, nyakkendőt kötött, forgott a tükör előtt, elégedetten lépett ki a konyhába.

Némán gyönyörködtek benne, a mester igazított egyet-egyet a zakón, néhány lépést hátrált, hogy távolabbról is megnézze.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

NÉPSZABADSÁG

1971 OKT — 1

Domanovszky Endre

Kétszáz kiállítás a múzeumi-műemléki hónap programjában

1021

(Tudósítónktól.)

Csütörtökön *Gönyei Antal*, a Művelődésügyi Minisztérium múzeumi főosztályának vezetője és *Merényi Ferenc*, az Országos Műemléki Felügyelőség igazgatója az Újságíró Klubban sajtótájékoztatón ismertette az októberi múzeumi-műemléki hónap eseményeit.

A múzeumi eseménysorozat az idén első ízben múzeumi-műemléki hónappá bővül, ezzel is dokumentálva a két művelődéspolitikai ágazat szoros kapcsolatát. A hivatalos megnyitóra október 3-án, a siklósi várban kerül sor, *Bondor József* építésügyi és városfejlesztési miniszter beszédével és a siklósi vármúzeum új kőtárának felavatásával.

Az ország múzeumaiban októberben 200 kiállítás nyílik, s több mint 300 előadásra, tárlatvezetésre, ankétra és egyéb rendezvényre kerül sor.

A fővárosi múzeumi események a budapesti művészeti hetek programjához is kapcsolódnak, így például a Magyar Nemzeti Galériában már szeptember 25-én megnyílt a *Pest megyei képzőművészek kiállítása*, a Magyar Nemzeti Múzeumban pedig a *Hegedűkincsek Magyarországon* című kiállítás.

Jelentős esemény lesz a Szépművészeti Múzeumban az október 2-án nyíló *Francia élet, francia grafika*, majd az október 20-án kezdődő *Párizsi múzeumok remekművei* című kiállítás. A Budapesti Történeti Múzeumban *Domanovszky Endre* festőművész kiállítása nyílik október 9-én, a Petőfi Irodalmi Múzeum pedig a hónap közepén bemutatja a nagy érdeklődéssel várt *A Nyugat* című összeállítását.

Az Iparművészeti Múzeum *Kaukázusi szőnyegek és hímzések*, a Magyar Mezőgazdasági Múzeum pedig *A tejgazdaság története* címmel nyit kiállítást. A Magyar Munkásmozgalmi Múzeum *Hős városok* címmel mutatja be összegyűjtött anyagát.

A nagy számú vidéki múzeumi esemény közül megemlítjük a Szegedi Képtárban megnyíló *Nagy István-emlékkiállítást*, a kápolnásnyéki felújított *Vörösmarty-emlékmúzeum* megnyitását, a szombathelyi *Schmidt-múzeum* felavatását és a veszprémi Bakonyi Múzeum *Egry József kamarakiállítását*, amelyen a magángyűjtőktől megvásárolt Egry-képeket mutatják be a közönségnek.

A múzeumi-műemléki hónapon több helyreállított műemléket is bemutatnak, így a bélapátfalvi ciszterci apátsági kőtárat, a győri patikamúzeumot, a parádi kocsimúzeumot, a szarvasi szárazmalmot és a tiszacsécsei fa harangtornyot.

döntött. A [illegible] vei
a helyszínen meghalt, utasa
zül *Csikós István* 48 éves ts
makói lakos életveszélyes,
Lázárné 42 éves tsz-tag, ma
csanádi lakos súlyos sérülést
vedett. Jelentős anyagi kár
letkezett. A baleset körülm
nek vizsgálatát a rendőrség

A RÁDIÓ ÉS A TELEVÍZIÓ MAI MŰSORÁBÓL

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: Zenekari muzsika. **9.00:** József Attila költészete. Befejező rész. **9.23:** Cigányszerelem. Részl. **9.44:** Riport. **10.05:** Iskolarádió: Osztályfőnöki óra (az ált. isk. 8. o. és a középisk. I. o.-nak). **10.20:** Francia társalgás, 2. lecke. **10.35:** Törd a fejed! (az ált. isk. [illegible]. o.-nak). **10.40:** Édes anyanyelvünk. **11.00:** Operettrészl. **11.30:** Tánczene. **12.00:** Déli harangszó. Hírek. **12.10:** Tánczene. **12.30:** Mezőgazdasági híradó. **12.40:** Tánczene. **13.00:** Hírek. **13.10:** Tánczene. **13.30:** Operarészl. **14.00:** Hírek. **14.10:** Tánczene. **14.30:** Operarészl. **15.00:** Hírek. **15.10:** Tánczene. **15.30:** Operarészl. **16.00:** Hírek. **16.10:** Tánczene. **16.30:** Operarészl. **17.00:** Hírek. **17.10:** Tánczene. **17.30:** Operarészl. **18.00:** Hírek. **18.10:** Tánczene. **18.30:** Operarészl. **19.00:** Hírek. **19.10:** Tánczene. **19.30:** Operarészl. **20.00:** Hírek. **20.10:** Tánczene. **20.30:** Operarészl. **21.00:** Hírek. **21.10:** Tánczene. **21.30:** Operarészl. **22.00:** Hírek. **22.10:** Tánczene. **22.30:** Operarészl. **23.00:** Hírek. **23.10:** Tánczene. **23.30:** Operarészl. **24.00:** Hírek. **0.10:** Tánczene. **0.30:** Operarészl. **1.00:** Hírek. **1.10:** Tánczene. **1.30:** Operarészl. **2.00:** Hírek. **2.10:** Tánczene. **2.30:** Operarészl. **3.00:** Hírek. **3.10:** Tánczene. **3.30:** Operarészl. **4.00:** Hírek. **4.10:** Tánczene. **4.30:** Operarészl. **5.00:** Hírek. **5.10:** Tánczene. **5.30:** Operarészl. **6.00:** Hírek. **6.10:** Tánczene. **6.30:** Operarészl. **7.00:** Hírek. **7.10:** Tánczene. **7.30:** Operarészl. **8.00:** Hírek. **8.10:** Tánczene. **8.30:** Operarészl. **9.00:** Hírek. **9.10:** Tánczene. **9.30:** Operarészl. **10.00:** Hírek. **10.10:** Tánczene. **10.30:** Operarészl. **11.00:** Hírek. **11.10:** Tánczene. **11.30:** Operarészl. **12.00:** Hírek. **12.10:** Tánczene. **12.30:** Operarészl

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 JUL 24

ESTI HÍRLAP

Demeter Endre

Nemzetközi kisplasztikai biennálé

1021

A budapesti művészeti hetek kiállítási programja keretében a *Budapesti Történeti Múzeumban* *Domanovszky Endre* festőművész és *Kerényi Jenő* szobrászművész műveiből nyílik gyűjteményes tárlat. A párizsi múzeumok XVII—XIX—XX. századi remekműveiből a *Szépművészeti Múzeum* rendez kiállítást. Az *Iparművészeti Múzeumban* kaukázusi szőnyegek és hímzések láthatók majd. A *Petőfi Irodalmi Múzeum* ünnepi kiállításának címe: A Nyugat. A *Magyar Nemzeti Múzeumban* vonóshangszer-kiállítás, a *Műcsarnokban* nemzetközi kisplasztikai biennálé nyílik. A Pest megyei képzőművészek tárlatának a *Nemzeti Galéria* ad otthont.

Budap

számo

versenyek egyike lesz. Egy kis tájékoztató: *a magyar csúcs: 220 centiméter,* amelyet *Major István* tart. Ha ez a rekord talán nem is kerül „veszélybe", — hiszen atlétáink nagyon kemény munkát végeztek az elmúlt hetekben —, az a bizonyos, hogy *mindenki*

Domanovszky Endre

Művelt Nép
1956 IX. 2.

Domanovszky Endre: Halász (olaj)
(Petrás István felvételei)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Domanovszky Endre

NÉPSZABADSÁG

1021

1967. január 29, vasárnap

Domanovszky Endre 60 éves

Hatvanadik születésnapját ünnepelte a héten a mai magyar festészet egyik legkiválóbb alkotója, Domanovszky Endre Kossuth-díjas kiváló művész.

Csaknem negyven esztendős művészi tevékenysége nemcsak táblaképfestészetünket gazdagította jeles alkotásokkal; freskói, gobelinjei, sgraffitói egyaránt a művészet élvonalába tartoznak. Kiállításai ma egyformán sikert aratnak idehaza és Párizsban, Szófiában és a velencei biennalén. Hosszú művészpedagógusi pályáján — jelenleg a Képzőművészeti Főiskola főigazgatójaként — a fiatal tehetségek seregét indítja útjára.

Kívánjuk, hogy a mostanihoz hasonló fiatalossággal, energiával vegyen részt sokszoros tevékenységével képzőművészeti életünkben.

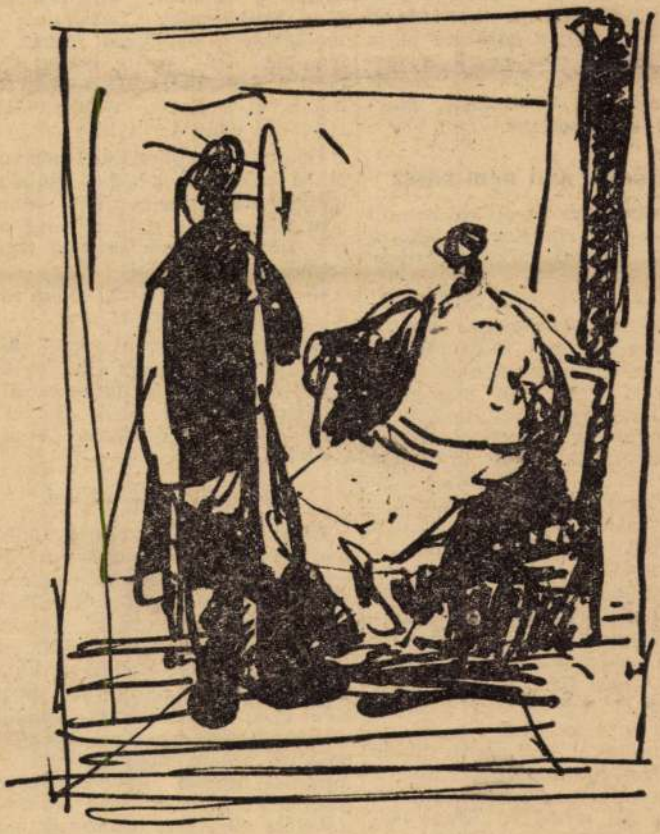

DOMANOVSZKY ENDRE BESZÉLGETŐK CÍMŰ RAJZVÁZLATA.

„Kérek engedélyt, hogy...“

Nehéz volt megszokni — szinte kivétel nélkül így vélekednek katonaéletük első három hónapjáról a néphadsereg egyik vidéki egységéhez ősszel bevonult újoncok. Most már túl vannak az alapkiképzésen, letették az esküt, megkapták katonai igazolványukat. Tudnak előírásosan jelentkezni, hozzászoktak a parancsteljesítéshez, s megtanultak engedélyt kérni. „Kérek engedélyt, hogy rágyújtsak...“ stb. Ez eleinte szokatlan volt. Eleinte sok kis derültséget keltett, ha a közlegényt civilesen nagykabátnak szólították, de hol vannak azok a régi idők? Azóta magától értetődően használják a honvédségi szaknyelvet, sőt a gázálarc tokja is vállaguk között már nekik is szinte hozzátartozik.

Csalódás, ami nem rossz

Egy riportban az olvasó semmi különösre sem a riporter emlékeire kíváncsi. Ezúttal mégis engedtessék meg egy utalás a régi szemérmes élményre. E sorok írója szintén műszaki alakulathoz vonult be, abban a régen múlt időben, amikor még kopaszra nyírták az újoncokat. Akkor sok más sorstársával együtt, céltáblája volt az öregkatonák s a Jutason idomított altisztek otromba kitolásainak, s néhány hónap után úgy érezte, hogy az újonc mindenki másnál kiszolgáltatottabb. Ördög akarja, hogy miért erősebbek a régi emlékek a jóknál, de az 1966-ban ide bevonult fiatalok is sok elrettentő példabeszédet hallottak otthon a katonaéletről. *Márta Dávidot*, aki Bugacról jött, például azzal ijesztgették, hogy valamennyi fegyvernem közül a műszaki a legkutyább, ott állandóan kubikolni kell, meg súlyos gerendákat cipelni. Valaki még a régi katonanótára is megtanította, hogy azt mondja: „Szent Péter is műszaki volt, húszéves korba, százhúsz kilós vasgerendát cipeltak a vállára...“

— *Így hát csalódnom kellett* — mondja Márta Dávid honvéd. — *Ez nem volt rossz csalódás, inkább kellemes. Nem mondom,*

Mosolyognak rajta. Eddig nem volt benne részük, s a másodévesektől tudják, hogy nem is lesz. Minek is kellene, azért vannak a gépek, hogy a legfárasztóbb munkákat elvégezzék az ember helyett. Korunk hidászkatonáját kiszolgálják a daruskocsik, a különféle földmunkagépek, a Dieselcölöpverők. Persze állóképességre, megfelelő fizikai erőnlétre változatlanul szükség van, ezt azonban nem gerendacipeléssel fejlesztik, hanem tornatermi és szabadtéri foglalkozásokon célszerű izomerősítő gyakorlatokkal. Az első időben bizony nehezen bírták a fokozott megterhelést. *Még Szulyovszky Lászlónak*, a megtermett, jó kötésű fiúnak is izomlúza volt, pedig bevonulása előtt a Soproni Erdőgazdaság 300 hektáros területén erdészkedett, reggeltől estig járta körzetét.

Délelőtt terepfoglalkozáson voltak a hidászok, a hideg, csatakos időben átáztak a csizmák, némelyik újonc arca még mindig piros. De senki sem tüsszög vagy szipog.

— *Volt valaki mostanában náthás vagy influenzás?*

Senki. Pedig kora reggel félmeztelenül vagy egy szál ingben kint tornáznak az udvaron, s a kiképzés jelentős része szabadban folyik. Vagy talán éppen ezért?

Hídépítés — jégen

Kuti László őrnagy, a parancsnok politikai helyettese mindent egybevetve elégedett az újoncokkal, nagy többségüket értelmesnek és szorgalmasnak ismerte meg. A neheze azonban csak ezután következik, hiszen a fiatalok teljes katonaidejüknek egyelőre alig nyolcadrészét szolgálták le. Rengeteget kell még tanulniuk ahhoz, hogy a korszerű műszaki munka követelményeinek megfeleljenek. De mindenekelőtt meg kell tanulniuk úszni, mivel a gyakorlatok jelentős része vizen vagy víz felett kerül sorra. A Duna—Tisza közéről homokos vidékeiről jöttek, bevonulásuk előtt jobbára csak lavórban láttak vizet.

A katonaélet azzal a haszonnal

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

NÉPSZABADSÁG
1971 AUG 15

/ 1021

5

DOMANOVSZKY ENDRE
RAJZA

Domanovszky Endre

CSAK A MILÁNÓI DÓM hiányzik erről a kiállításról, a párizsi Sainte Chapelle és az erfurti székesegyház „Triangel"-kapuja, egy madonnás márványorom a velencei Ponte del Paradiso mellől és a gyöngyöspatai templom pálcatagos kapukeretei. Vagyis az építészet. Mert egyébként festészet és szobrászat és minden más ott van a Szépművészeti Múzeum márványtermében, minden, ami késógótikus. Jelen van az öltözködéskultúra például, Hans Baldung Grien fájdalmas Máriáján, amely átszellemült és a szférákba sírja magát, de teszi ezt sváb polgárasszonyok ruhájában, ott van a bútorüvegesség a Jánosréti mester oltárán, amely Arany Legendabeli tolvajokat és felvidéki pártázatos-csúcsíves szekrényt mutat, s jelen van a német, a cseh, a magyar aranyművesség is, német-cseh Szent Borbálák, berni Heródesek kezeügyébe festve, meg valóságosan is, kiállított ötvöstárgyak formájában.

Főképp pedig az az Európát átalakító, egységes és egyetemes későközépkori szellem van jelen, amely a magyar bányavárosoktól az éppen spanyolló egyesülő Katalóniáig, nürnbergi kelyhektől itáliai karddíszekig mindent hatalmába kerített. A Szépművészeti Múzeumnak saját, válogatott darabjaival

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

1971 DEC 19

1021

DOMANOVSZKY ENDRE RAJZA

NÉPSZABADSÁG ✦ VASÁRNAPI MELLÉKL

Domanovszky Endre

zai, *otthonról hozott okol* szem-
térés annál feltűnőbb, r it ke-
tétben a francia, „klasszi szim-
példájával — a kezdeti zimbo-
cseh kubizmust is átszöv ó pik-
érzelmes tematika, az ex *inya* és
talan, sőt, barokkos s: r *Pór*
Antonin Proházka Pr ó akt-
Vincenc Beneš Hágár idonná-
sőt, *Bohumil Kubišta* déleteit-
koponyákkal és ő mes-
csontvázakkal teli csendéleteinek és ről ismeros
szimbólumainak — a kubista formajegyek ellenére — sokkal több közük van még a Nyolcak művészetében is hangot kapó század végi szimbolizmushoz, szecessziós, réveteg lírához és jóval kevesebb Picasso, Gris, Braque „tárgy nélküli" kutató kubizmusához.

Hogy ebből az érzelmes-szimbolikus művészetből néhány év múlva a tiszta kubizmus olyan gyönyörűségesen teljes példája születik meg Prágában, mint Vincenc Beneš *4-es villamos* című szintetikus-kubista alkotása (1913; a kiállítás legszebb képe), annak oka talán részben az, hogy a cseh szellemi élet mindig közvetlenebbül és természetesebben kapcsolódott (már csak a politikai orientációk miatt is) Francia-

terek is azonosak, életrajzi adatok és stílusjegyek bizonyítják, hogy Petrov-Vodkinra a nyugat-európai művészetnek ugyanazok a törekvései hatottak, mint a Nyolcakra: ha Cézanne hatása rejtettebb, az expresszivizmus nyoma kisebb is, s ha több is az érzelmesség — a szecesszió, a szimbolizmus, a konstruktív szándék és Matisse hatása éppolyan nyilvánvaló Pétervároon, mint Budapesten.

S minthogy a forradalmakra készülő, polgári forradalmon azonnal túllépő Oroszországban éppoly kevésbé támaszkodhat polgári bázisra az avantgarde művész, mint a forradalmakra készülő, majd polgári forradalmon azonnal túllépő Magyarországon — szinte szabály szerint („magyar" szabályok szerint) kötelezi el magát Petrov-Vodkin is a kommunista forradalom mellett. A későbbi különbség ugyancsak történeti okokkal magyarázható: a Nyolcak Ta-

---

* Otto Gutfreund és a cseh kubista művészet; Petrov-Vodkin (1878—1939).

Domanovszky Endre
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HÍREK
1965 NOV 13.

MAGYAR HETEK GENFBEN

Október végén — a második világháború óta először — hivatalos magyar kiállítás nyílt Svájcban: Gyémánt András, hazánk svájci nagykövetének védnöksége alatt a legnagyobb genfi áruházban, a Grand Passage-ban rendezett ünnepséggel zajlott le a magyar hetek változatos programja.

A Grand Passage áruházban magyar fogyasztási cikkek árusítása folyt. A Magyarország a fotóművész szemével című fényképkiállításnak és a magyar bélyegkiállításnak is sok látogatója volt. Az ötemeletes nagyáruház első emelete a Váci utca nevét viselte. A többi között magyar női ruhákat, népművészeti és iparművészeti cikkeket, kozmetikai készítményeket, üvegárukat, hanglemezeket, bőrdíszműárut, élelmiszert és italokat árusítottak. Nagy volt az érdeklődés a Magyar Hetek egyéb eseményei, Domanovszky Endre festőművész kiállítása és a magyar plakátkiállítás iránt is. A később megnyílt magyar sportkiállítás, valamint a magyar filmhét s a divatbemutató sorozat szintén nagy érdeklődést keltett. Nem is szólva a háztartási áruk szalonjáról, amellyel egyidejűleg önálló magyar étterem nyitotta meg kapuit.

A Magyar Hetek keretében Kocsis Albert hegedűművész és Szabó Csilla zongoraművésznő koncertjére is sor került, amelyen Kárpáti János zenetörténész Bartókról tartott előadást.

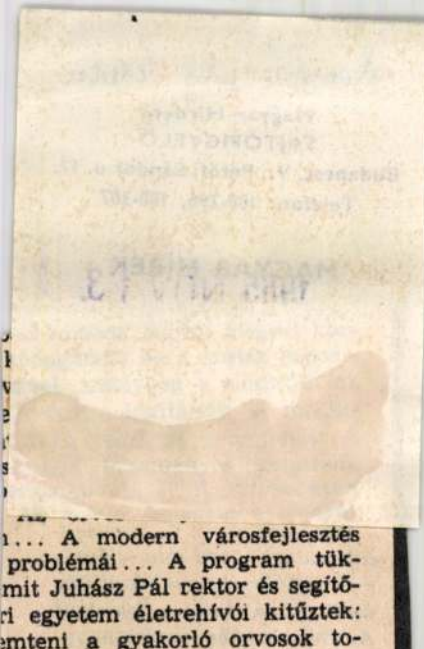

... A modern városfejlesztés problémái... A program tükmit Juhász Pál rektor és segítőri egyetem életrehívói kitűztek: emteni a gyakorló orvosok to-, kollegiális-baráti kapcsolare és elmélyítésére, kötetlen tusadalmi-politikai eszmecserére, mindezt ellenőrzésnek, rátuknek vagy az elméleti tudásban yetemi kutatók alamizsnájának ghívottak. Az eredmény: a tayári egyetem napi 60—80 hallaz idén napi 150—250 vendég, lföldi, számos fővárosi előadó. iszélesítése társadalmi-politikaire pedig azt hozta, hogy a hallsak orvosokból verbuválódott, udományok művelői is eljöttek, ztalatcserére.

a Kossuth Lajos Tudományátjai jelentek meg az utcákon: sági Napok — 1965. Itt láttam lú herceg vára« magyarországi utatóját, egyetemista műkedvean; hallgattam az ország egyenek vitáját; részt vettem zeneenyen; jót mulattam a szatíra-

nónapja, szeptember végén az plom oszlopai előtt, ugyancsak ijos Tudományegyetem ifjúsági rendezésében, zajlottak le az éri Színházi Esték. Ezen már ssuth egyetem irodalmi színpada em a város egyik művelődési hávelő együttese, egy angol egyezíntársulat és a budapesti Eötvös nányegyetem Egyetemi Színpasitas Együttese is föllépett.

gy ünnepi megmozdulások. És akadnak mellettük látványosek is, bár ezek sem jelentékte-l: tavaly agrár-, bölcsész- és orból álló háromtagú brigádok a, és egy-egy brigád 10-10 nate egy-egy község kulturális éleártudományi Főiskola talajtani z orvostudományi egyetem mikézete közös kutatási programot

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

Domanovszky Endre

1021

1971. OKTÓBER 31., VASÁRNAP

PEST MEGYEI

PEST MEGYEI ALKOTÁSOK

GYÜMÖLCSSZEDÉS

A gödöllői Agrártudományi Egyetem központi épületét és a gépészmérnöki kart összekötő folyosón látható Domanovszky Endre monumentális méretű mozaikja, a Gyümölcsszedés.

Ilyen helyen, ahol a jövőt szolgáló ezer és ezer tudományos gondolat szerveződik a hallgatók elképzeléseiben, különösen fontos, hogy a képzőművészeti alkotás a hétköznapok hátteréből kapcsolódjon az intézmény feladatköréhez, és sajátos eszközeivel tartalmazza az új esztétikai ideálok teljességét, a mű hordozza a múzeumok hatóerejét, a korszerű művészet eredményeit és távlatait.

Domanovszky Endre alkotása mindhárom teendőt összegezi tágan értelmezett jelképes formáiban, ahol a mohazöld vegetációban egyszerre dereng fel a festészet és agronómia további lehetősége. Végtére is arról van szó ez esetben, hogy a műalkotás a színek és formák hatványozott energiáival a tudományos képzelőerőt, az elméleti és gyakorlati munkában egyaránt nélkülözhetetlen fantáziát hozza mozgásba az élmény és gyönyörködés áttételes módszerével. Hiszen, aki megáll és társalog a nyári lombok között almáért mozduló mozaikfigurákkal, holnap kinn a mezőn jobban érzékeli a dolgozó kétkezi munkást és a természet egyre jobban feltáruló törvényeit. Domanovszky művének ez az intellektuális központja és humánumtartaléka.

Uitz Béla, Kernstok Károly, Szőnyi István a nyár beteljesülését gyümölcsökkel láttatta, mivel fokozta a gödöllői mozaik készítője e festői eszményeket?

Domanovszky Endre nyári mezőidézete nem természetre korlátozott világ, magában foglalja a közösen végzett munka alapegységét, az embereket. Egyneműség uralkodik a képen, hiszen tizenhárom nő mozdulatrendszerét vizsgálja a festő, s a megoldott színviszonyok a foltok és tónus-egybehangolódások ritmikus rendszerét alkotják, olyan rendszert, mely kellemes a szemnek, és gondolatisága is biztosított. Függőleges színsávokban jelennek meg az almaszedők, s a napszakok eltérő színösszefüggései azonos életkorú és állapotú asszonyembereket minősítenek. Egységes alkotóelem bennük a derű, s e feminin jelleg a természet, a nyár folyamatos termőerejét hangsúlyozza az elmosódó zöld örvényekben. Minden érett a képen, gyümölcs, asszony kering e nyári körforgalomban, az elhatárolt színszelvényekben sárga és zöld tűz tömörül.

A modern élet, a mi társadalmunk embercentrikus világát érinti és ábrázolja Domanovszky Endre műalkotása, s ha a helyhiány miatt a szem nem is tudja egyszerre átfogni a látványt, magában összeadja, mintegy véglegesíti, nem kényelmesen, hanem gondolkodva, önmagát építve gyönyörködik.

Losonci Miklós

ír·lap

1971. OKTÓBER 31., VASÁRNAP

CH

(Hidvégi János rajza)

(Waclaw Potoczek rajza)

(Zsoldos Sándor rajza)

KERESZTREJTVÉNY

NAPLEMENTE

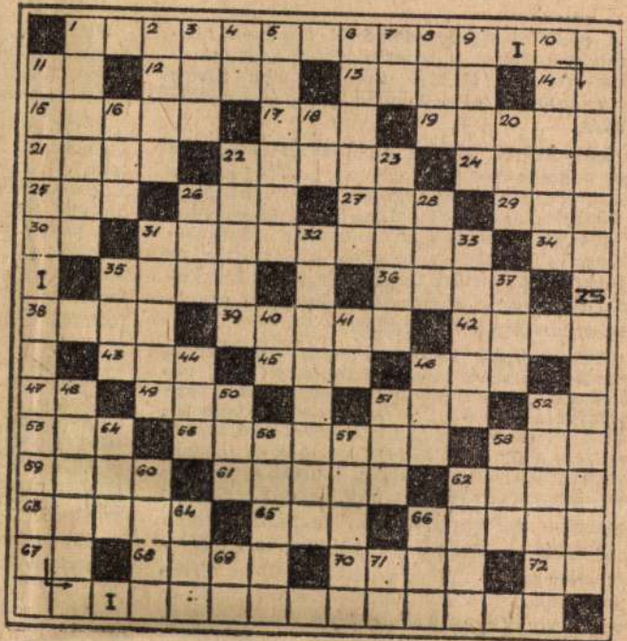

VÍZSZINTES: 1. Idézet Paul Verlaine, a neves francia költő (1844—1896) „Naplemente" című verséből (fordította Tóth Árpád); folytatása a függőleges 11. számú sorban. 11. Maine (USA) állam rövidítése. 12. Ütlet. 13. Kifogástalan, becsületes (angolból átvett szó). 14. Régi római pénz- és súlyegység. 15. Idegen Ilona. 17. A légnyomás fizikai mértékegysége. 19. Üdülőhely a Velencei-tó partján. 21. Pengetős hangszer. 22. Adag. 24. Pest megyei község. 25. ... Sumac; neves perui énekesnő. 26. Iskolabútor. 27. Apaállat. 29. A törzs-hangsor ötödik foka. 30. Sír. 31. Meghívó van a zsebében. 34. Vágtában van! 35. A labdarúgómérkőzés vezetője. 36. Kisiparos. 38. Nemesgáz. 39. Francia kisváros, itt szenvedett vereséget III. Napoleon, az 1870—71-es háborúban. 42. Japán tengernagy, a csuzimai csata győztese. 43. Vízinövény. 45. Két vége van. 46. Mint vízszintes 27. számú. 47. Amerikai hírügynökség. 49. Már régen nem verskellék. 51. A Tisza mellékvize. 52. Csomag-szélek! 53. Mélyfekvésű női hang (ford.). 55. A szarvassal rokon afrikai és ázsiai kérődző. 58. Bizony — a régi magyarok nyelvén. 59. Óvja. 61. Egyfajta alma. 62. Paradicsom. 63. Erdélyi bányaváros. 65. Komikus, de csak részben! 66. Rudakra állított szalmafedelű szénaszín. 67. Ruténium. 68. Zsendice sajt. 70. Ebbe az irányba. 72. Egyszerű gép.

FÜGGŐLEGES: 1. „Szép fiú" (franciából átvett kifejezés). 2. Ahogy. 3. Összezilált had! 4. Latin kettős magánhangzó. 5. Labdarú. 6. Világrész. 7. Igen — Vas megyében. 8. Kiadásban van! 9. Tolvajnyelv. 10. Zeng. 16. Keresztrejtvényben gyakori királyné. 18. Nevelő. 20. Épületasztalos. 22. Magaslati üdülőhely Svájcban. 23. A hét görög bölcs egyike, törvényhozó (i.e. 640—559). 26. A hajnal előjele az ég alján. 28. Gléda. 31. Vízinövény. 32. Kiküldött újságíró. 33. Nyáron, főleg hétvégeken sokak lakhelye. 35. Kötelezvény. 37. A segélykérés nemzetközi hívójele. 40. Háziállat. 41. Asztatin. 44. Vetített állókép. 46. Mértani test. 48. Teljes ülés. 50. Egyik pénzintézetünk névjele. 51. Folyamatosan maga előtt taszít. 52. Edény is, kályha is készül belőle. 54. A függőleges 58. számú fordítottja. 56. Fed. 57. A fényerősség fizikai mértékegysége. 58. 2456 m magas hegy Kréta-sziget közepén, de női név is. 60. Nem áll biztosan a talpán. 62. Víznél nehezebb nemes fa. 64. A vízszintes 17. számú betűi. 66. Asszonyjelölt. 69. Szolmizációs hang. 71. A függőleges 9. számú egynemű betűi.

BEKÜLDENDŐ: a vízszintes 1., függőleges 11. számú sorok megfejtése.

MEGFEJTÉSI HATÁRIDŐ: egy hét.

OKTÓBER 17-I KERESZTREJTVÉNYÜNK HELYES MEGFEJTÉSE: „Egy száraz ágon komoran időz / Egy óriás fekete holló, / Megjött az ősz".

KÖNYVJUTALMAT NYERTEK: Scheili Zsuzsanna (Nagymaros), özv. Kelemen Pálné (Nagykáta, Mozi-üzem), Váry Károlyné (Monor, Munkásőr u. 11.), Nagy Lajos (Nagykőrös, 2. járás, 246-os MÁV őrház), Szakszik Éva (Vác, Tavasz u. 15.), Szécsey Lászlóné (Dunakeszi, Attila u. 11.), Viola Ferencné (Bp. XIII., Mautner S. u. 76.), Fáy Lászlóné (Bp. IX., Gabona u. 2.), Ivánesics Endréné (Bp. XX., Hosszú u. 94.), Hunyadi Kálmánné (Bp. I., Lánchíd u. 7/9.).

GYERMEKREJTVÉNY

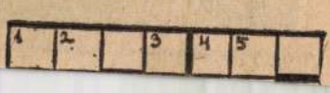

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖZGAZDASÁGI SZEMLE

Domanovszky Endre

1971 SEP 9 -

1021

A főváros ezer éve

Látogatás a Budapesti Történeti Múzeumban

● Délelőtt tíz órakor már sűrű sorokban várnak a látogatók a csodálatos üvegkapu megnyitására a restaurált és még mindig újjáépítés lázában élő budai vár oldalában. A Budapesti Történeti Múzeum kiállításai felejthetetlen élményt nyújtanak hazai és külföldi látogatóknak egyaránt.

Dr. Nagy Lajossal, a múzeum újkori osztályának helyettes vezetőjével „külön utat" járunk most, mielőtt megkezdődik a nagy „tárlatvezetés". Mert olyan ez a hatalmas épületszárnya a palotának, mint egy színes tárlat, csak itt nem képek vannak, mint a képzőművészeti kiállításokon, hanem írott és kőemlékek.

A Budapesti Történeti Múzeum, mondja útközben dr. Nagy Lajos, kissé szétlagolt, de ez a múzeumlátogatókat cseppet sem zavarja. A palotában két állandó kiállítás van és készülnek még több, úgynevezett időszaki kiállításra.

Egyedülálló Európában

a főváros ezer évét bemutató kiállítás. Ilyen várostörténeti bemutatóra ugyanis még sehol nem nyílt lehetőség. Hazánkban is ez az első eset, hogy egy ilyen nagyszabású kiállítás 1945-ig terjedő időszakra egységesen mutassa be a főváros ezer évének történetét.

A látogató, ez nem túlzás, lenyűgözve áll meg egy-egy kőrajz, egy-egy várostörténeti térkép előtt és keresi az összefüggést a régmúlt és a ma között és meg is találja, megpillantja a fejlődés egy-egy tükörképét, legyen szó a városról, vagy Pest egy-egy területéről.

A királyi palotának másik kiállítása a várpalota régészeti feltárásainál talált leleteket mutatja be a palota különleges pincerendszerében és a szépen ápolt kertekben. A történelem lehelete érint meg bennünket.

A Budapesti Művészeti Hetek

őszi nyitányára elkészül két neves képzőművészünk: Domanovszky Endre és Kerényi Jenő gyűjteményes kiállítása. Ezt a fajta kiállítási módszert az idén vezetik be. Bizonyítéka akar lenni annak, hogy a főváros támogatja a művészetet is. Minden évben más és más képzőművész kiállítását rendezik meg, mindig a művészeti hetek idején.

A palota első emeletén bepillanthatunk egy készülő kiállítás rendezői munkájába: Budapest és Óbuda egyesítése adja az alkalmat, hogy a főváros utolsó száz esztendejének történetét bemutassák. A kiállítás csak 1973 január elején nyílik meg és kiegészítése lesz a metró teljes felavatásának. A forgatókönyvet dr. Nagy Lajos és Gerelyes Ede írja. A kiállítás középpontjában centenáris ünnepség áll.

E készülő kiállítás szomszédságában a metszettári kiállítást tekinthetjük meg. Hangulatos pestbudai arcképek láthatók itt a XIX. század első feléből. Ezt az újkori osztály rendezi saját anyagából. Még az ősszel tartják Budapesten

a helytörténeti konferenciát

és ebből az alkalomból Gerelyes Ede rendezésében mutatják be a budapesti helytörténeti gyűjtemények anyagából a kiállítást.

A palota második emeletén a budapesti régészeti ásatások utolsó évtizedekben feltárt emlékeit láthatjuk majd az őskortól a római korig. Ezt Kaba Melinda, Pócz Klára és Szilágyi János rendezték.

— Sajnos — mondja dr. Nagy Lajos —, hogy hiába tervezték és tervezik állandóan az őskortól a honfoglalásig terjedő kiállítási anyag bemutatását, erre nincs lehetőség.

A Kiscelli Múzeumban Pest-Buda művészeti emlékeiből, a XVIII. és XIX. századi emlékekből láthat a közönség állandó kiállítást és hasonló kiállítási anyag a főváros képzőművészeti gyűjteménye, amelyet 1959-ben vásárolt meg a múzeumok számára a fővárosi tanács az akkor átalakult Fővárosi Képtár anyagából.

Szabó József

PEST MEGYE VÁLTOZÓ ARC

Pest megye az ország legnagyobb népességű és legdinamikusabban fejlődő megyéje. A népesség az utóbbi tíz évben csaknem 90 ezerrel nőtt és ma már megközelíti a 900 ezret.

Az utóbbi években Pest megyében is jelentős volt a fejlődés a gazdasági, politikai, társadalmi és az állami életben. Új ipari üzemeket létesítettek, korszerűsítették a régebbieket, fellendült a mezőgazdasági termelés, az egészségügyi, szociális, kulturális és kommunális intézmények száma gyarapodott. A megyében az ipar, és a mezőgazdaság fejlődése egyaránt túlszárnyalta az országos átlagokat.

A településhálózat is jelentősen változott a megyében. A községek jelentős része ötezer lélekszámon felüli, 48 nagyközségben a megye lakosságának 62%-a él (485 ezer fő), továbbá 13 a közös tanácsú és 90 az önálló tanácsú község. A megyének hat városa, kilenc járása van.

A megyében a III. ötéves tervidőszakban állami erőből csaknem kétmilliárd, egyéb fejlesztési alapokból pedig több mint 600 millió forint értékű kommunális, szociális és kulturális beruházás valósult meg. Felépült 27 ezer lakás, 300 km vízvezeték, 30 km csatorna, 240 km tanácsi úthálózat, több mint 400 km járda. Jelentősen nőtt a kiskereskedelmi forgalom és a megye idegenforgalma. Egészségügyi beruházásokra több mint 500 milliót fordítottak és ennek keretében 1970-ben került átadásra a váci és a ceglédi kórház, s új szakrendelők, körzeti és üzemorvosi rendelők, gyógyszertárak is épültek.

Mindez a közszolgálati dolgozók munkáját is szerteágazóan érintette, tevékenységük nagymértékben hozzájárult a megye általános fejlődéséhez. •

20 milliárd forint ipari beruházásokra — 11 szolgáltatóház

36 000 lakás — Két új szálló a Duna-kan

A IV. ötéves terv idején Pest megye jelentősen és gyors ütemben fejlődik. A fő célok: megjavítani a lakásellátást, fejleszteni a közműveket, elsősorban a vízellátást, emelni a lakosság oktatási és egészségügyi ellátásának színvonalát, felszámolni az elmaradást a lakosság javító-

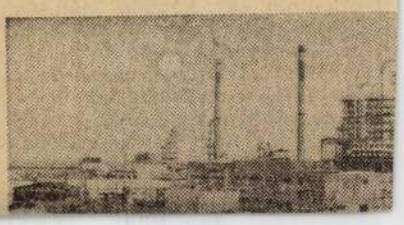

1021

Domonovszky Endre festőművész

1971. IX. 30. 12.00. /5/ V.

Déli krónika

- A holnap kezdődő Muzeumi Hónapban mintegy 200 kiállitás, és több rendezvény várja a látogatóka országszerte. Mint a Művelődésügyi Minisztérium mai sajtótájékoztatóján közölték, a szeregszemle megnyitóját a siklósi Vármuzeumban tartják. A Muzeumi Hónap kiemelkedő eseménye lesz a Szépmüvészeti Muzeumban megnyiló Francia élet, és francia grafika cimü tárlat, valamint a párizsi muezumok remekmüveiből rendzett bemutató. A budapesti Történeti Muzeumban megnyitják ~~Domonovszky~~ Domonovszky Endre festőművész gypjteményes kiállitását, a Nemzeti Galériában pedig a Kortást müvészek alkotásaiból láthatnak válogatást az érdeklődők.

1971. IX. 30. 12.00. /Sz/ V.

Déli beszéd

- A holnap megnyíló Nemzeti Könyvtár mintegy 200 kézirata, és több ezernyi régi könyve és történeti oklevele kerül a közönség elé. Ennek a kiállításnak a megnyitásával egy újabb kulturális intézményünk, a Magyar Nemzeti Múzeum történeti gyűjteményének egy részét is bemutatjuk a közönségnek. A Magyar Nemzeti Múzeum történeti gyűjteményének Domanovszky Endre festményes gyűjteménye különösen értékes. A Nemzeti Múzeum történeti gyűjteményének Domanovszky Endre festményes gyűjteménye különösen értékes, a

Domanovszki Endre festőművész

1021

1971.X.31.TV. 14.2o /12/ KJ

Tárlatról tárlatra

- A Budapesti Történeti Muzeumban a müvészeti hetek rendezvény sorozatának keretében nyilt meg Domanovszki Endre festőművész kiállitása.

A Vár palota termei kitünő lehetőséget adtak az utóbbi lo esztendő termésének, közte a nagyméretü gobelineknek a bemutatására. A Disputa például, ez a 15 m hosszu, a miskolci Nehézipari Müszaki Egyetem rektori tanácstermében ideiglenesen idekölcsönzött müalkotás mindjárt az első teremben összetalálkozik a látogatóval. A különféle gobelinek mellett, mint amilyen például a Vadászati Világkiállitáson dijat nyert Lovak, vagy a Vas megyei müemlékek találkozhattunk festményekkel és falikárpit tervekkel is. A kiállitás rendezője Bertalan Vilmos szerint

- Domanovszki Endre müvészete a felszabadulás utáni időszakban teljesedik ki, bár gyökerei a harmincas évekre nyulnak vissza, és az egyéni stilus jegyek már kiformálódtak ennek az évtizednek a végére. Alkotói egyénisége elválaszthatatlan korunktól. Itt, csakis itt, a társadalom körülményei között formálódhatott, müvészete ekkor érlelődött önmagából következő életmüvé. Bizonyos, hogy a kiállitáson bemutatott müvek képformáló eszközei közül a szin hangulati és dekorativ értéke nagyobb szerephez jut, mint a megelőző periódusokban, de a klasszikus arányok tovább élnek, gesztusok, mozdulatok, testtartások szépségében,

a kiegyensulyozott kompozicióban.

Domanovszky Endre Kossuth-díjas festőművész 1921

1972. II. 12. 19.30. /6/ V. Televizió

Tv-híradó

- 27 év alatt sokat fejlődött Budapest. Sokat tettek érte, sokan gazdagitották munkájukkal, alkotásukkal. A Fővárosi Tanács végrehajtóbizottsága, 1964-ben határozta el, a Pro Arte érem alapitását, amellyel kiváló művészeti teljesitményeket, illetve azoknak a kiváló művészeknek az alkotmányait kivánta jutalmazni, amelyek Budapestet gazdagitják. A végrehajtóbizottság végül ugy döntött, hogy a Pro Arte aranyéremhez hasonlóan Pro Urbe aranyérmet is alapit, amely 1968-ban került először kiosztásra. Ezzel az éremmel a várospolitikai, a városrendezési, és a városfejlesztési valamint a tanácsi munka területeink a lakosság érdekében kifejtett több évtizedes alkotómunkát kivánta jutalmazni.
- Budapest felszabadulásának évfordulója alkalmából, Szépvölgyi Zoltán a Fővárosi Tanács elnöke, ma délelőtt adta át az ez évi Pro Urbe, és Pro Arte érmeket, néhány budapestinek, akik kiemelkedő munkát végeztek évtizedek óta a főváros javára. A 84 grammos Pro Arte aranyérmet, ebben az évben Domanovszky Endre KOssuth-dijas festőművész kapta, aki betegsége miatt sajnos nem tudott megjelenni az ünnepségen. A Pro Urbe aranyéremmel tüntette ki a Fővárosi TANÁCS végrehajtóbizottsága, Lukács Magdolnát, a X. kerületi Búnya utcai általános iskola igazgatóját, dr. Noszkay Aurél Állami-dijas orvost, a János-kórház urológiai osztályának vezetőjét, dr. Reischl Antalt, a Müszaki Egyetem tanárát, a Fővárosi Tanács végrehajtóbizottsága tagját, és Vida Ferencet a Fővárosi Szerelőipari Vállalat szocialista brigádjának vezetőjét. Vida Ferencet közelebbről is szeretném bemutatni nézőinknek, ezért

1021

1972. II. 12. 19.30. /6/ V. Televizió

Tv-híradó

- 27 év alatt sokat fejlődött Budapest. Sokat tettek órte, sokan gazdagitották munkájukkal, alkotásukkal. A Fővárosi Tanács végrehajtóbizottsága, 1964-ben határozta el, a Pro Arte érem alapitását, amellyel kiváló művészeti teljesitményeket, illetve azoknak a kiváló művészeknek az alkotmányait kivánta jutalmazni, amelyek Budapestet gazdagitják. A végrehajtóbizottság végül úgy döntött, hogy a Pro Arte aranyéremhez hasonlóan Pro Urbe aranyérmet is alapit, amely 1968-ban került először kiosztásra. Ezzel az éremmel a várospolitikai, a városrendezési, és a városfejlesztési valamint a tanácsi munka területeink a lakosság érdekében kifejtett több évtizedes alkotómunkát kivánta jutalmazni.

- Budapest felszabadulásának évfordulója alkalmából, Szépvölgyi Zoltán a Fővárosi Tanács elnöke, ma délelőtt adta át az ez évi Pro Urbe, és Pro Arte érmeket, néhány budapestinek, akik kiemelkedő munkát végeztek évtizedek óta a Főváros javára. A 34 grammos Pro Arte aranyérmet, ebben az évben Domanovszky Endre KOssuth-díjas festőművész kapta, aki betegsége miatt sajnos nem tudott megjelenni az ünnepségen. A Pro Urbe aranyéremmel tüntette ki a Fővárosi TANÁCS végrehajtóbizottsága, Lukács Magdolnát, a X. kerületi Bánya utcai általános iskola igazgatóját, dr. Noszkay Aurél állami-díjas orvost, a János-kórház urológiai osztályának vezetőjét, dr. Reischl Antalt, a Műszaki Egyetem tanárát, a Fővárosi Tanács végrehajtóbizottsága tagját, és Vida Ferencet a Fővárosi Szerelőipari Vállalat Szocialista brigádjának vezetőjét. Vida Ferencet közelebbről is szeretném bemutatni nézőinknek, ezért

Domanovszki Andre 3

Domanovszky Andrének már a negyvenes években készült gobelinjei is bizonyos jelentkező készségről tettek tanúságot, s ez a művész munkásságában, különösen az ötvenes években, még a jelenetek szereplőinek előképszerűen kimervitett, széles mozdulataival, geszhusaival bővült. A geszhus akkor az ábrázolt, szerepet játszó figuráké volt.

Bojár Iván: Kiállitásról - kiállitásra.

Magyar Hirlap 1971/284 6 old.

Damanovszky rudre. 4

Ujabb képein a művész számára a tárgyi ábrázolásnál fontosabbá vált maga a festésmód. A festés mint cselekvés lépett a festésnek mint ábrázolásnak a helyére. Ez mindaddig, amíg festékkel, ecsettel és vásznon dolgozik, tehát – bármily méretű – táblaképet fest, nemcsak hogy megfelel a festés műfaji követelményeinek és lehetőségeinek, hanem mesteri rangról is tanúskodik.

Bojár Iván: Kiállításról – kiállításra

Magyar Hírlap 1971/284 bold.

Domanovszky rudre 5

Ez az elő-adásmód azonban – nézetünk szerint – idegen a mozaik és a gobelin szerkezettörvényeitől, technikai meghatározottságaitól. Domanovszky mozaikjain és gobelinjein eltünik az anyagszerüség. Az előbbieken az aprocska kövek rakásmódjából adódó sajátos ritmikát, az utóbbiakon az egymást keresztező fonalak szövevényének ugyancsak sajátos textúráját vagyunk kénytelenek nélkülözni.

Bojár Iván: Kiállításról – kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/284 6old.

Domanovszky Endre

falkáspit-tervvel szerepelt a „Közösségi mű-
vészet felé" c. kiállításon. Munkája a
kiállítás legszebb festménye: „a hemény
munka közben a pihenés egy pillanatát
ragadtam meg" - mondja. Alakjai azonban
tompák, pihenésük nem elég elven.. Szinfolt-
jainak együttese azonban elven (A falkáspit-
terv bányászokat ábrázol).

Berény Róbert: Közösségi művészet felé.
Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 79. 1.

Domanovszky Endre 1

festészeti élgárdánk egyik legrangosabb tag-
ja, az utóbbi tíz évben készült munkait ál-
litotta ki a Budapesti Történeti Múzeumban.
A most ami anyag több évtizedes – és több
stiluskorszakot felölelő – munkásságának
legnyabb eredményeiről ad számot. Eddigi és
néha szögesen ellentétes művészeti problemákat
feszegelő pályájának minden periodusában egy-
aránt teljességre törekedett, és minden korsza-
kában tehetségének legjavát adta.
Bojár Iván: Kiállításról – kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/284 6 old.

Domanovszky Andre

Mostani alkotó időszakában is hasonló szakmai elmélyültségről tanúskodik, habár úgy véljük, hogy a saját magának adott felvetett kérdésekre még nem tudott mindenben egyértelműen válaszolni. Munkáinak zöme közösségi célokat szolgáló mozaik, illetve gobelin. A nagy tereket fetételező monumentalitás szinte szükségképpen párosul – és ez itt nem lekicsinylés – teátrális gesztusokkal.

Bojár Iván: Kiállításról – kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/284 6 old.

mdk.

Domanovszky

ujságvivi szineskedés: Domanovszky győzelemre vitte a magyar szinéket"

Kritika

Devenyi Sviu. Kél könyv A XX század Magyar Képző művészetéről

Jelenkor 1963. 11. sz

1103. l

Mák

Domanovszky

Kiállítás Londonban a Grosvenor Galleryban

Mozaik.

Népszava 90. évf. 280. sz. 1962 nov. 30.

Domanovszky Endre: Magyar parasztküldöttség a Szovjetunióban
(A Moszkvai Magyar Mezőgazdasági Pavillon pannójából)

Demjén Attila : Gábor Áron

DOMANOVSZKY ENDRE Martinászok

BERNÁTH AURÉL Az ipari munkásság és a sport

Domanovszky Endre: Előadás előtt

Fónyi Géza : Sakkozók

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

1966 JUN 7

Domanovszky Endre

Párizs, Lausanne, Essen

Berényi Ferenc és Baranyó Sándor művei külföldi kiállításokon

1021

Berényi Ferenc, a szolnoki művésztelep nemrég Munkácsy-díjjal kitüntetett művésze három külföldi kiállításon szerepel képeivel.

— Hol lesz ez a három kiállítás?

— Essenben, Lausanneban és Párizsban. Az esseni már megnyílt, a másik kettő anyagát most rendezik.

— Kikkel együtt szerepel Essenben?

— Erre a kiállításra tizenkét művészt hívtak meg, többek között Domanovszky Endrét, Barcsay Jenőt, Szalay Ferencet. A Folkwang Múzeumban, május 10-től június 14-ig tart.

— Hány képpel szerepel?

— Két német művészettörténész a tavaszi kiállításomon válogatta össze az anyagot, öt képemet vitték ki.

— Mit tud mondani a lausannei és a párizsi kiállításról.

— Az elsőt még a nyáron, a másodikat októberben rendezik. Lausanne-ban sajátosan magyar anyagot kértek, ez bizonyos fokig a tematikát is meghatározza. Hét képet küldtem, ezek között Tájkép, Tanya, Ember és ló, Jegenyék című vásznaim szerepelnek.

B. A.

CSÜTÖRTÖK

KOSSUTH RA

8,18: Tánczene. — [illegible] Tom. II. 9,08: Bize[illegible] 10,10: Zenés műsor [illegible] 12,15: Nótacsokor. [illegible] laggazdaság hírei. 1[illegible] dapesti színházak m[illegible] 13,06: Gazdaszemmel [illegible] lág mezőgazdaságáról. — 13,21: Zenekari muzsika. 14,08: Törvénykönyv. A Rádió jogi műsora. 14,23: Kóruspódium. 14,33: Tavaszi parádé. Részletek Stolz operettjéből. — 15,15: Zenéről, versről... — Beszélgetés Kodály Zoltánnal és Weöres Sándorral (ism.) 16,29: Mai témák — mai dalok. — 16,38: Megismerkedés Szántó Tibor elbeszelése. 17,05: Időszerű nemzetközi kérdések. 17,15: Filmdalok. — 17,26: Uj lemezeinkből. 17,53: Mikroforum. Az Ifjúsági Rádió műsora. 18,08: Honi tájak. Tiszántúli dalok, versek, vallomások. 19,30: Puccini: Tosca. Háromfelvonásos opera. — 21,40: Ella Fritzgerald énekel. 22,15: Japán kihivás. — 22,25: Hangképek a magyar vivóbajnokságról. 22,35: Népszerű előadók — kedvelt dallamok. — 23,06: Magyar muzsika. — 0,10: Sanzonok.

[illegible]té-

[illegible]ék

[illegible]pe-

[illegible]ne,

[illegible]ik-

[illegible]— 13,07: Népzenei Magazin. 14,00: Kettőtől — hatig. — 16,05: Édes anyanyelvünk (ism.) 16,10: Bizet: A szép perthi lány — szvit. 16,22: Rab Zsuzsa versei. 16,27: Karai József feldolg. Tolnai lakodalmas dalok. 16,37: Irodalmi érdekességek. 16,42: Rise Stevens énekel. 16,55: Gazdasági újságíróké a szó! 17,00: Ötórai tea. 18,10: Suppé: Költő és paraszt — nyitány. 18,20: Pályaismeret — pályakövetelmény. IV. 18,30: A Budapesti Koncert Fúvószenekar játszik. 18,40: Miről ír a Társadalmi Szemle legújabb száma? 18,50: Kisegyüttesek műsorából. 19,20: Verdi: A trubadur. Négyfelvonásos opera. Közben: 21,10: Láttuk, hallottuk. 22,31.: Sántha Ferenc népi zenekara játszik.

SZOMBAT

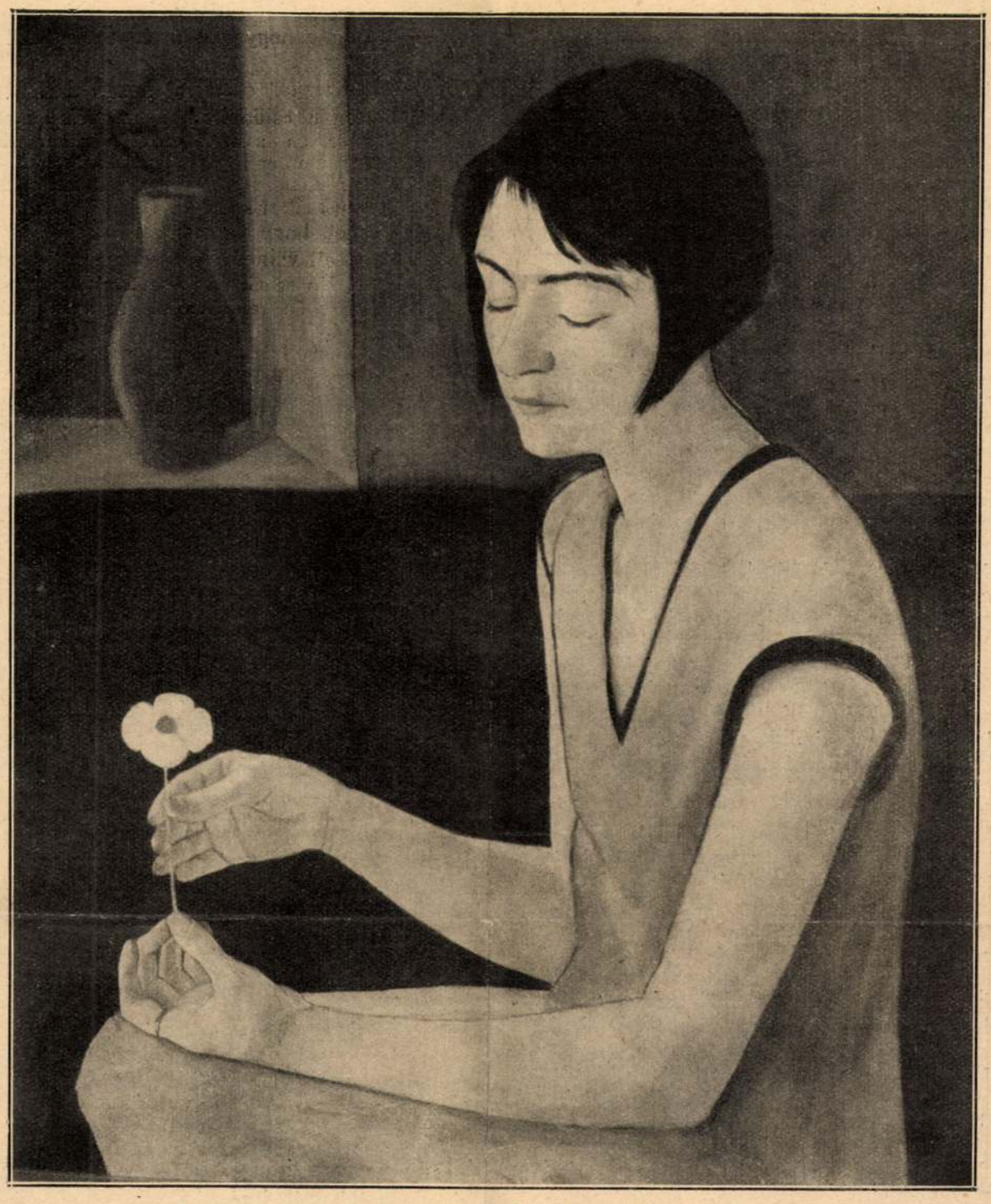

Leány virággal. Domanovszky Endre festménye az Ernst-Múzeumban

pot volt. Az igazságérzet korbácsolta a szívét. Ki bántotta? Mi vétett ellene az a szegény asszony? Volt-e ellene csak egy rossz szava, egy bántó tekintete, vagy bosszantó szeszélye?

Igaz: nem jött. Meg kellene éreznie, hogy milyen állapotban van. Meg kellene éreznie, hogy beteg és hogy most mellette lenne a helye. De ha érzi is, vajjon — merhet-e? Nincs-e joga attól félni, hogy megint egy nyers és vad ütés várja a szívét anélkül, hogy erre legkisebb okot is adott volna? És nincs-e joga, hogy inkább ő várja a magyarázatot? Sőt arra is, hogy — ne is várja többé ezt sem.

A víz elöntötte a homlokát. Világosan ráeszmélt, mi az elemi kötelessége és mialatt öltözködött, gondosan megfogalmazta a teendőjét. Odamenni, nagyon alázatosan és nagyon őszintén bocsánatot kérni és elbúcsúzni. Örökre elbúcsúzni. És ha kérdez, meg is mondani neki becsületesen.

— El kell, hogy hagyjalak, mert nem látlak. Nem látlak. Nincs még egy arc a világon, amelynek minden szine, vonása és legkisebb rezdülése úgy belém lenne vésve, mint a tied és nincs szem, amelybe úgy és annyit néztem volna, mint a tied. És mégsem látlak. Nyitva vagy előttem és nem látlak. Úgy tűz rád a szemem, mint a déli nap és ha nézlek, ha gondolok rád, a vakság minden kínját, gyanakvását és rettegését érezem ... El kell futnom tőled, mert nem látlak ... Nem látlak!

Emésztően sürgősnek érezte, hogy ezt megmondja és amint elkészült az öltözködéssel, szinte futva indult kifelé. De még az előszobában volt, amikor odakintről csöngettek. Dühében elkáromkodta magát és egy másodpercig tanácstalanul veszteg maradt. De azután mégis kinyitotta az ajtót.

Az asszony lépett be a küszöbön. Valami furcsa, szédült sietéssel jött befelé, azután hirtelen állva maradt, üres szemmel nézett a festőre és tikkadt hangon, mint aki nem is hallja, hogy mit mond, ejtette ki a banális kérdést:

— Nem zavarom?

Ujság 1929. okt. 6.

Ez a banális kérdés úgy hatott a férfira, mint egy inzultus. Semmit se szólt, egy néma mozdulattal invitálta az asszonyt be a műterembe, de a meglepetést valami hirtelen támadt düh fénye váltotta fel a szemében. Az asszony észrevette ezt a tekintetet. Egy darabig merően nézett a festőre, azután az álla remegni kezdett, a szeme elködösült és a szó nehezen, szaggatottan hullt az ajkáról:

— Mondja... mért gyűlöl engem?

Nem ment tovább. Egy esengő kis mozdulatot tett a kezével, de mindjárt vissza is kellett kapnia, hogy az arcára tapassza, mert a szeméből kifakadtak a könnyek. Mozdulatlanul és némán sírt.

És most megint valami olyan történt, olyan furcsa, indokolatlan és érthetetlen, hogy maga a férfi és már abban a pillanatban, mikor cselekedte, elcsodálkozott, sőt fölháborodott rajta. Minden égő kívánsága az volt, hogy odarohanjon az asszonyhoz és a szívéhez szorítsa, de e helyett mereven állva maradt, a gyűlölet hideg fényét érezte a szemén és ezt a gyűlöletet hallotta — ijedten és idegenül — a tulajdon hangjában is, amint nyersen, csaknem durván rászólt az asszonyra:

— Ne sírjon!... Törölje le! Törölje le!

Az asszony láthatólag összerezdült. Megrettenve, ösztönösen, gyorsan engedelmeskedett. Egy másodperc és a szeme már szárazan, de valami fagyos csodálkozással meredt a festőre és a tartása is kiegyenesedett. Egy pillanatig állt így, tágranyitott szemmel és összeszorított, elfakult ajakkal, azután csendes, de szilárd léptekkel kifelé indult.

A festő hirtelen eléje állt és egy rémült gyermek hangján kérdezte:

— Hová megy?...

A homlokát kiverte a verejték és olyan rémület volt a hangjában, hogy az asszony megállt, hirtelen megenyhült tekintettel nézett rá és hosszú szünet után igen halk és igen meleg hangon szólalt meg:

— Én csak azért jöttem... én csak azt akartam magától megkérdezni, miért gyűlöl engem?... Miért gyűlöl, mikor szeret? Mert azt tudom, hogy szeret! És magának is tudnia kell, hogy én is... Nagyon!... És tudnia kell, hogy soha más érzésem és más gondolatom magához...

A hangja megint megreszketett és elfulladt, az álla megint vonaglott. A férfi pedig odaugrott hozzá, egy rémült mozdulattal takarta el a szemét és rémület és esengés volt a hangjában is, ahogy rákiáltott:

— Ne, ne! Azt nem akarom, azt nem tudom látni! Azt gyűlölöm...

Eleresztette az asszonyt, szégyenkezve fordult el, egy kis ideig hallgatott, de aztán úgy sustorgott ki belőle a szó, mint a gőz a kazánból.

— Csak ne sírj! Csak a könnyeidet ne! Mert az meggyújt, az... az megőrjít. Azt... gyűlölöm! Gyűlölöm a könnyeidet! Mert azok nem az enyimek, nem az envimek, nem az envimek!

Izzóan és konokul ismételgette ezt a három szót, mialatt az asszony kétségbeesett csodálkozással nézett rá.

— Azok mondtak meg mindent, — folytatta szinte magánkívül. — Azok ott... Amikor ujjonganod kellett volna a boldogságtól, a hogy én ujjongtam. És te sírtál! Te sírtál!... Én tele voltam az újjászületés mámoros örömével és te sirattál valamit, mert akkor is fájt valami, amikor mindennek, mindennek, ami van és ami lesz, csak örülni lehet!

Az asszony szája megmozdult, mintha valamit mondani akarna. De a szó meghalt az ajkán, mert a festő fenyegetően csattant rá:

— Ne! Ne! Csak azt ne mondja!... Tudom, — lihegte — a boldogságnak is vannak könnyei... De én ismerem a könnyeket és meg tudom különböztetni őket, mint a hogy más a fénye a hajnali és más az esti harmatnak.

Az asszony most odalépett hozzá, a karjára tette a kezét és csöndes csillapító hangon szólalt meg:

— No, de én nem is azt akartam mondani, Miklós. Én se menteni, se magyarázni nem akartam a könnyeimet. És nem értek hozzájuk. Én csak sirom őket, ha jönnek... És én nem is vitatkozom róluk magával. Lehet, hogy valóban... helytelenek voltak. Hogy nem kellett volna. Nem tudom. De én erre nem is gondoltam. Én se elárulni, se letagadni nem akartam semmit. És én emlékszem arra is, amit maga akkor mondott.

— És nem volt igaz?... Nem volt igazam, Mária?

Az asszony bólintott a fejével.

— Igaz volt. Nem azért sirtam. Akkor nem azért sirtam. De amit mondott, az igaz volt. Igen. Én már csalódtam... Isten látja a lelkemet, én most úgy érzem, hogy csak most... Hogy maga az első és az egyetlen... De...

Elfulladt. Némán és mereven állt, összekulcsolt kezekkel, vonagló szájjal, amíg a festő egy hirtelen támadt nagy meghatottság indulatában odalépett hozzá, a fejére tette a kezét és melegen sugta:

— No, beszélj. Beszélj, Mária!

Az asszony engedelmesen bólogatott a fejével, de eltelt egy pár perc, amíg hangot tudott fogni az ajka.

— Hiszen annyit úgy-e tud, hogy husz esztendős se voltam, amikor odaadtak... Az uram az apám is lehetett volna és jobb akkor se lehetett volna, ha az apám, akit alig ismertem, mert egész kicsi gyerek voltam, mikor meghalt. De árvának, magánosnak csak akkor éreztem magamat, mikor ez az áldott, gyöngéd jó ember is eltávozott. Csak két esztendeig lehettem mellette. Most is úgy érzem, arra is kevés idő, hogy a kezét megcsókolhassam azért a temérdek szeretetért, jóért, amivel elárasztott és amit soha se szabad elfelejtenem. Független lettem, gazdag és — szabad. De ennek a szabadságnak nem volt semmiféle vágya és elkivánkozása a régi háztól és a sirbolttól a nagy öreg kert sarkában.

— És akkor jött... — sugta a festő.

— Igen — mondta utána csöndes remegéssel a hangjában az asszony. — Akkor jött. Három esztendővel azután. És...

— Nagyon ostromolt?

— Nem. Nem tudom. Csak sokat ott volt... Vasutat építettek és ő vezette a munkálatokat.

— Fiatal, szép legény!

— Az.

— És beszélt neked szerelemről, életről és hogy milyen őrültség úgy élni, ahogy élsz..

— Nem. Soha. Soha ilyesmiről. Nem. Nem csábított.

— Hanem?

Az asszony didergett.

— Semmi. Csak — együtt voltunk. És egyszer egymásra néztünk... És...

Csend, amelynek nem akar vége szakadni. Azután a festő szava olyan tompán, mint a göröngyé a koporsón:

— Meddig tartott?

— Négy hónapig.

— És azután?

— Semmi. Elment. Másfelé vitte a dolga.

— És te?

Az aszony nem felelt. A kérdést meg kellett ismételni:

— És te? Te nem mentél vele?

A válasz alig hallható:

— Nem.

fillér 1957. április 28, vasárnap

Hírlap

ITIKAI NAPILAP

Hétfőn döntenek az eltiltott futballisták amnesztiájáról

Nincs ötös találat, a négyes 39267 forintot fizet

oztatás lyzetről

i dotáció — Bérügyi Felesleges termelés Gépek modernizálása bbi elkerülése

a meglevő gépeket, termelőeszközöket kell elsősorban modernizálni, javítani, jobbá tenni, s a kapacitást így növelni. Lényeges dolog a minőség fokozott javítása is,

mert megindul újra az export a szocialista és a tőkés országokba egyaránt. Vállalt kötelezettségeinknek eleget kell tennünk.

Végezetül — hangsúlyozta az Esti Hírlap informátora —

a kormány — barátaink támogatásával — minden intézkedést megtett, hogy elhárítsa az infláció veszélyét. Hogy továbbra is és véglegesen elkerüljük, az üzemek vezetőin, a munkástanácsok tagjain és minden munkás szorgalmán, helytállásán áll,

azon, hogy mennyire és hogyan teljesítik a terveket, teszik valóban rentábilissá a munkát. A feltételek biztosítva vannak. S a gazdasági konszolidáció nemcsak az államnak, hanem minden dolgozónak közvetlen, saját érdeke.

a gépipar helyzete

ra is biztosítsa. *A bérekhez a kormány semmiképpen sem akar nyúlni, de mindenképpen elengedhetetlen, hogy a termelékenység emelkedjék.*

A tájékoztató lapzártakor tart.

LONDONI TUDÓSITÓNK TELEFONJELENTÉSE:

Tömegtüntetés lesz Londonban az angol atomrobbantási kísérletek ellen

Nincs „biztonsági határ" a kísérleti robbantásoknál

London, április 27.

Az atomkísérletek beszüntetésére alakult angol országos tanács bejelentette: *kedden Londonban tömegtüntetést szervez.* Ezen *Barbara Castle* és *Frank Beswick* ismert munkáspárti politikusok. *Rottblat* ismert atomfizikus. valamint *dr. Sober*, a metodista egyház volt elnöke is felszólalnak. Valamennyien kérni fogják, hogy

Nagy-Britannia mondjon le a Karácsony-szigetekre tervezett atomrobbantási kísérletekről.

A keddi tüntetést megnyilatkozások egész sora követi. de máris sok ilyen megnyilatkozás van.

A *Lancet* című nagytekintélyű orvosi folyóirat például legutóbbi számában vitába száll a kormánnyal azzal az állításával, hogy az atomrobbantási kísérletek nem veszélyeztetik az emberiség egészségét. Az angol atomtudósok társasága megállapította, hogy

nem létezik úgynevezett „biztonsági határ", amelyen kívül a kisérleti robbantások nem veszélyesek.

Ezzel kapcsolatban a Lancet a következőket írja: *„Az olyan hidrogénbombának, amilyent a Bikini-szigeteken robbantottak, minden robbanási egysége, megatonja* (egy megaton egymillió tonna dinamit robbanóerejének felel meg) *ezer emberben okoz rákos jelenségeket. Eddig mintegy ötven megatonnak megfelelő atombombákkal kísérleteztek... A brit kormánynak be kell látnia, hogy teljesen új, igen veszélyes helyzettel állunk szemben. A leghamarabb tárgyalásokat kell kezdenie olyan megegyezésről, amely azonnal és nem a bizonytalan jövőben véget vet a kisérleti atomrobbantásoknak"* — írja a brit orvostudomány tekintélyes lapja.

Luca Trevisani

MÁJUS 1-RE

Termelési őrség — Költségcsökkentés — Selejt nélkül

A tatabányai XV-ös aknán pénteken új, napi *26—28* vagon szenet adó frontot állítottak üzembe.

„Termelési őrséget" állítottak a nógrádi szénmedence üzemeiben. A héten több mint ezer tonna szénnel emelkedett a termelés és a pénteki műszak végére felszínre küldték az idén fejtett kilencvenezredik tonna terven felüli szenet.

A *Budapesti Erőmű* dolgozói azt tervezik, hogy a május elsejei versenyben a villamosenergia negyven filléres önköltségi árát kilowattóránként *27 fillérre csökkentik.*

Kádas Péterné, az Alumíniumgyár kiváló dolgozója kihívására a forgácsoló részleg dolgozói vállalták, hogy a munkaidő *480 percét teljesen kihasználják*, folyamatosan javítják a gyártmányok minőségét és csökkentik a selejtet.

A debreceni *Gördülőcsapágygyárban* május elsejére elkészül a *százezredik csapágy.* Ez a teljesítmény péntekig 35 százalékkal magasabb, mint a tavalyi harmadik negyedévi havi átlag.

A rákosrendezői pályaudvar dolgozói májusi versenyfelhívása komoly visszhangra talált országszerte. Eddig *14 nagy állomás és 12 nagy fűtőház csatlakozott a felhíváshoz.*

A *Budapesti Paplangyár* munkásai keze alól a májusi verseny időszakában nem került ki selejtes munka.

A *Pápai Textilgyár* a május 1-i verseny utolsó szakaszában elérte a múlt év *első háromnegyedévének átlagát, havi exporttervét pedig április 26-án 115 százalékra teljesítette.*

A Heves megyei gépállomások, az atkári és a sarudi traktorosok kezdeményezésére *versenyt indítottak.* A megye két legnagyobb gépállomása, a lőrinci és a tarnaszentmiklósi, két héttel korábban teljesítette tavaszi tervét, mint tavaly.

Képünkön: a Hősök terén szerelik a hangszórókat, ácsolják a tribünöket.

A Tavaszi Tárlat képei között

Alig egy hete nyílt meg a Műcsarnokban a Tavaszi Tárlat, s termei azóta szüntelen telve vannak látogatókkal. Méltán keltett nagy érdeklődést művészeinknek ez a seregszemléje; már tavaly olyan erjedésnek voltunk tanúi, amely jelentős változásokat ígért festészetünk életében.

A tárlat neve megrendezésének szokatlan időpontját jelöli meg, de akaratlanul utal anyagának minőségére, szellemére is. Akár a körülvevő természetben, a kiállítás termeiben is *valamilyen újjáéledésfélét* érzünk; a művek frissesége és stílusbeli változatossága *képzőművészetünk megifjodását* jelzi, annak tanújele, hogy *friss levegő járja át alkotóink műtermeit.* Már az első benyomás meggyőz róla, hogy *ez a felfrissülés a nagyobb művészi szabadság eredménye*, annak gyümölcse, hogy *művészetünk határai játékonyan kitágultak.*

Az első terem anyagát a különféle irányzatok legjobb alkotásaiból válogatták. Itt függ *Szőnyi István Holdvilágnál* című képe, ez a paraszti élet valóságából sarjadt, gyönyörű színköltemény. Rózsás-lila égbolton sápadt félhold, melynek hideg fénye elárasztja a domboldalt, ahol egy fiatal leány szép vonalú, ábrándos alakját látjuk, mögötte testes, pihenő állat. Semmi „történet" nem fűződik ehhez az ábrázoláshoz, festői eszközeinek tisztaságával, látvány-erejével ragad meg. Mindent elárasztó a hold hideg, tompa fénye, az áttetszővé világított színek harmóniájába csupán itt-ott szól bele egy-egy erősebb akcentus, a kötény hideg kékje, a barom testének meleg-barna foltjai, s az üdezöld lombok színe. Csend és áhítat árad ebből az alkotásból, a képzelet szülte mese keveredik benne a földszagú valósággal, színeinek szavakkal el nem mondható zeneisége az ihlető érzés tisztaságáról vall, a tolmácsolás egyszerűsége magasrendű esztétikai örömet kelt — egy világot teremtett ezzel a képpel Szőnyi, s azt valóságerejűvé tudta varázsolni.

Nem messze tőle tanítványa, *Miskolczi László* képét találjuk, a *Reggeli hangulat* című olajfestményt. Az első pillanatra csupán köznapi látvány rögzítése ez a kép, de mennyi költészetet tudott belesűríteni alkotója! A kép előterében fiatal leány közeledik felénk egy férfi kíséretében, mögöttük a középtér nagy üressége, melyet a vidáman éles reggeli nap fény-árnyék játéka elevenít meg. A fiatal leány arcát, testét keresztülszabdalják az árnyékfoltok, blúzának fehérsége jólesően visszhangzik a háttér épületének fehér foltjával. Nem több ez a kép, mint egy hangulat rögzítése, de annyi benne a frisseség, az emberi öröm, hogy ezt a hangulatot mélytartalmúvá, valóban élményszerűvé tudta a festő alakítani. *Patay László* ugyancsak Szőnyi-tanítvány. Bár képén meglátszik a mester stílusának bűvölete, ecsetje alatt ismét mássá alakul Szőnyi formanyelvének világa. Nagyméretű temperája (*„Várakozás"*) a Margithíd korlátja előtt álló fiatal leányt ábrázol, háttérben két ifjú legénnyel. Ez a leány a maga szerény szépségével, arcán a nyiladozó szerelem bájával, egyike a kiállítás legszebb nőalakjainak. Ahogyan Patay a háttér lilás foltjaiba merészen vegyíti az ezüstöt, ahogyan komponál, abban bátorságról és erős konstruktív érzékről tesz tanúságot.

Csernus Tibor dunaparti jelenete eredeti József Attila-illusztráció után újra meggyőz a kétkezi dolgozók életének alapos ismeretéről. Ő Bernáth-tanítvány, s útja, akár az előbb említett fiatalok, meggyőzően tanúsítja, hogy a valóban tehetséges fiatalok számára nem nyűg a mester tanítása, hanem éltető forrás, amely sajátos egyéniségük kibontakoztatását segíti.

Festészetünk másik fő irányzatát a *Domanovszky, Barcsay, Fónyi* által képviselt csoport jellemzi. Domanovszky Endre aki két évvel ezelőtt a dunapentelei freskóval megalkotta az új magyar festészet kiemelkedően legjobb reprezentatív alkotását, most intim tárgyú képekkel szerepel a tárlaton. *Korsós nő*-je kedves mozdulatával, halászfigurája magatartásának egyszerűségével ragad meg. Az ő ecsetjére bizonyosfokú drámaiság jellemző, határozott fény- és árnyékellentétekkel dolgozik, ízes ecsetvonásai raffinált színhatásokkal gazdagítják a formákat. Ehhez a csoporthoz tartozik *Kmetty János;* csendéleteinek kékes színharmóniáját festészetünkben ritka komponálási készséggel építi. Domanovszkyra és Kmettyre éppúgy, mint *Bencze Lászlóra, Fónyi Gézára* általában jellemző, hogy a hazai realista hagyományok mellett más-más módon ötvözik művészetükbe a modern nyugati festészet maradandó vívmányait.

Domanovszky Endre Halász c. festménye.

Festészetünknek fentebb futólag jellemzett két legerősebb irányzata — amelynek képviselői egyéniségük és törekvéseik szerint jólesően változatos módon veszik ki részüket nemzeti művészetünk gazdagításából — elsősorban a hagyományokhoz való kötődés révén bontakozott gazdaggá. A természetelvű nagybányai festészet, valamint a modern stílustörekvésekkel párosult nemzeti realizmus az a talaj, amelyből a két irányzat művészei táplálkoznak. Az említettek mellett természetesen a példáknak még hosszú sorát hozhatnók fel állításunk igazolására, akár a párizsi élményekkel gazdag *Czóbel Béla* nemesveretű, néha meglepő erővel nagybányai szellemiséget sugalló képeit (*„Kertben"*), akár *Miháltz Pálnak* meleghangú líráját vagy *Luzsica Lajosnak* újabban dekoratív törekvéseket mutató tájfestészetét, *Szentiványi Lajos* fellendült piktúráját, a miskolci *Tóth Imre* erőteljesen bontakozó tehetségét vagy *Udvardy Erzsébet* lágytónusú pasztelljeit nézzük. Meggyőződésünk, hogy e stílustörekvéseknek nagy részük lesz új festészetünk bontakozó reneszanszának kialakításában.

Örömmel hallottuk, már jóval a kiállítás megnyitása előtt, hogy ezen a tárlaton saját zsűrijükkel szerepelnek az évekig hallgatásra ítélt absztrakt művészek is. Meg kell vallanunk: munkáik csalódást okoztak. Az ma már nem vitatható kérdés, hogy az absztrakciónak van bizonyos társadalmi-szellemi bázisa hazánkban és remélhetőleg többé nem kerül sor hasonló, lényegében művészetellenes adminisztratív intézkedésekre, mint a múltban, már csak azért sem, mert az absztrakt művészek kísérletei *nem egy hasznosítható eredményt, indítást adhatnak művészetünk realista formakincsének gazdagításához.* A különféle törekvésekben változatos alkotások között nívós munkákat is láthattunk, így például *Bálint Endre* vagy *Gadányi Jenő* alkotásait, s örülünk *Giron Emánuel* két csendélete láttán, melyeknek bonyolult térjátéka, gazdag színvilága mentes a véletlenszerűségektől, s bármennyire bonyolult, de őszinte és határozott érzelemvilágot tolmácsol. Az absztrakt termék képeinek jó része azonban többé-kevésbé ízléses, szemnek jóleső dekoratív játék, érdekes színhatások és formaritmusok rögzítése csupán, nem egy esetben a dilettáns eredetieskedés mellékízével.

A fenti gyengeségektől, persze ellenkező előjellel, nem mentes a naturalisták, a régi Műcsarnok híveinek számban nagy, súlyban sokszor túlontúl könnyű termése. Jó naturalista művek — mint például *Benkhardt Ágost, Vidovszky Béla* vagy *Sárdy Brutusz* képei — nem jelenthetnek jogcímet gyenge festők vérszegény munkáinak kiállítására. Elsősorban a csoport zsűritagjaira hárul az a feladat, hogy *irányzatuk érdekében elhatárolják magukat az olcsó sikert hajhászó festőktől*, kritikusainkra pedig itt vár a legnagyobb feladat: a kellően ki nem művelt, részben sajnos, félre is nevelt közönség ízlésének a helyes irányba terelése.

Artner Tivadar

Körben a BALATON mentén

AZ ORSZÁGOS ÜDÜLŐVENDÉGLÁTÓ VÁLLALAT SZÁLLODÁI, PENSIÓI VÁRJÁK KEDVES VENDÉGEIKET.

BALATONVILÁGOS	— KÉK BALATON
SIÓFOK	— DÉLIBÁB
BALATONFÖLDVÁR	— HULLÁM
BALATONSZEMES	— FASOR
BALATONLELLE	— VÖRÖS CSILLAG
BALATONBOGLÁR	— HULLÁM
KESZTHELY	— SZABADSÁG
HÉVIZ	— PALTINUS, ZSÓFIA, FENYŐ
TIHANY	— SPORT, PARK
BALATONFÜRED	— ASTÓRIA, ARANYCSILLAG

Szobafoglalás:

IBUSZ üdülőszolgálata

BUDAPEST, VII. LENIN KÖRÚT 30.

Festészet és korszerűség

(Folytatás a 9. oldalról.)

feszítik világukat, hanem mert meg akarnak hökkenteni, mert kicsit élvezik a zavart, amelyet furcsaságaikkal keltenek. *Szinte* disszonanciái egyenesen a modern formalista zene színillusztrációinak tetszenek. *Somos* szerelmespárja előtt először földbe gyökerezik a lábunk, és valami rettentő mély értelmet keresünk az ég lila színe mögött, de aztán rájövünk, hogy ez is csak trükk. *Patay* is elsősorban úgy hat, hogy az ember rejtvényfejtő ingereit működteti: honnan ez a keresetten régies színvilág, ezek a lárvaszerű arcok?

Kondor Béla Férfi konstrukcióval című képe már bonyolultabb képlet. A mértani „konstrukció" a férfi egyik oldalán és a vágtató lovas meg a kutya gyermekded pacnija a másikon, a húszas évek azoknak a grafikáira emlékeztet, amelyek efféle montázsokban „beszéltek". Nyilván annak érzékeltetéséről van szó, hogy ím, itt a mi modern, rideg, konstruált világunk, mögöttünk meg a gyermekkor (az emberiség gyermekkora?) lóval és kutyával. S azt se mondhatnám, hogy nincs érthető indok abban a sóvárgásban, abban a vágyódásban, amelyet ezzel az infantilis jelképpel kifejez. De vajon, ha komolyan, filozófiai mélységeiben vizsgáljuk, így merül fel a probléma? S Kondornak fel lehet tenni a kérdést így, mert — grafikái tanúsága szerint — ezzel az igénnyel dolgozik.

Senki sem akar visszatérni a közérthetőségnek ahhoz a szimpla felfogásához, amelyet régebben prédikáltunk: a művészetnek joga van ahhoz, hogy olyan bonyolult legyen, mint a gondolat vagy az érzelem, amelyben megragadja a valóságot. S amíg bonyolult gondolatokat vagy érzelmeket ki lehet fejteni a művekből, addig élvezni is lehet őket. A baj akkor kezdődik, amikor a művészet már nem a bonyolultságot fejezi ki, hanem a bonyolultság okozta zavarában olyan zűrzavarnak ábrázolja magát a világot, mintha azt nem is *lehetne megmagyarázni*. Amikor a festészet azt akarja velünk elhitetni, hogy a valóságnak nincsenek objektív összefüggései, törvényszerűségei, szükségszerűségei, vagyis amikor irracionálissá válik. Ezzel is kacérkodik egyikmásik festőnk. *Csernus Tibor*, a fiatal nemzedék kétségtelenül kimagasló képességű tagja, minden jel szerint filozófiaként is komolyan veszi a szürrealista művészet eszközeit. Vannak mások is, mint *Kóka Ferenc* vagy *Gyémánt László*, akik ezzel a roppant furcsa festői módszerrel kísérletezgetnek, még *Scholz Erik* Fáiban is éreztem hatását, de náluk arra a formai fogásra redukálódik az egész, hogy van egy naturálisan hű kép, amelynek hallatlan finomsággal megfestett részletvilága a kompozíciót alkotó tárgyaktól szinte független mikrokozmoszokból áll, ahol — kicsit túlozva — minden négyzetcentiméter egy kis festmény, tele többé-kevésbé önkényes, irreális színjátékokkal.

Csernusnál többről van szó, ő a részletekben nemcsak a színeket, hanem a formákat is felbontja. Aki megáll képe előtt, és átlátekinti az egészet, először csak azon csodálkozik, hogy mit keres ez a furcsa antik figurákból gyűrt együttes ennek a nádasnak a tetején, és mi ez a létra vagy palló, amely odavezet. Igaz, persze, a láp, a mocsár mitikus világ, mesevilág, lidércek, tündérek, szörnyetegek világa — így asszociál az ember. De ahogy közelebb megy (s ez esetben közelebb *kell* menni!), rájön, hogy a nádas nem nádas, hogy a növényzet, amelyet látni vélt, nem növényzet, hanem annak csupán imitációja, valami semmivel sem azonosítható massza, amelynek kitüremkedő és benyúló, és így meg úgy formált alakzatait nem lehet szemmel megfogni, kisiklanak minden rendező, értelmező szándék elől. S ahogy végigmegy részletről részletre, rájön, hogy itt minden felbomlik, ha azzal az igénnyel közeledik hozzá, hogy meg akarja érteni: ami marad, mint realitás, az néhány, a nádasba ejtett holt tárgy, egy újságlap, egy zsebóra, érmék, az élő világ megfejthetetlen, megfoghatatlan, szemünk és értelmünk elől elrejtőzködő titok... (S mindez páratlan mesterségbeli tudással van megcsinálva, olyan érzékletességgel, hogy a tárlat látogatói tapogatják a vásznat, mert nem akarják elhinni, hogy ezt festették!) Sokan csupán azért ítélik el Csernust, mert epigonszerűen tapad előképeihez, mert készen átvesz egy stílust. De úgy hiszem, ennél messzebbre kell menni, azt is meg kell kérdezni, mi lesz a humánummal, mi lesz az emberrel ebben a mai, valóban szörnyen összebonyolódott világban, ha még a művészet is ebbe a lápvilágba csal bennünket, ahelyett, hogy segítene világosságot teremteni, erőt adni, eligazítani?

Negatív példával fejezem be, pedig nem negatív ítélettel szeretném zárni e laza és ugyancsak szubjektív jegyzeteket. A sok negatív példa ellenére is az a meggyőződésem, hogy hagyományokban oly gazdag festőművészetünk őszinte erőfeszítéssel keresi a választ a kor kérdéseire. Van, persze hogy van, aki csak felszínes kompromisszumig jut el, van, aki le is mondott mindenféle válaszról, de sokan törik a fejüket, és csak azért nem jutnak messzebbre, mert nagyon nehéz válaszolni! A türelem és a jóindulat a legkevesebb, amit megérdemelnek tőlünk, közönségüktől. Általános jó tanácsokkal, az a gyanúm, bőven el vannak látva, de azokból vajmi nehéz egyéni festői élményt csiholni: a döntő segítség az lenne, ha mélyen fel tudnánk tárni és tisztázni a kor és a kor emberének oly sokféle problémáját. De ezt sem végezheti el senki a művészet segítsége, a művészek nélkül: velük együtt kell megoldani, az ő alkotó munkájuk által is. Ez a kor követelménye, s ha van biztató mérlege az idei tárlatnak, akkor ez az, hogy festészetünkben van készség, hogy érzékelje e problematikát, és van tehetség és szándék, hogy segítse meg is oldani.

Rényi Péter

zerűség

s festményeiről

l, tokat, ilyenfajta változást éreztem például *Szentgyörgyi Kornélnál, Luzsicza Lajosnál, Sarkantyú Simonnál, Jakuba Jánosnál.* Mindegyiknél más-más mértékben, de mindegyiknél főként külsődlegesen.

Világos, hogy az igazi festészet mindig a művész *önkifejezése is* volt, mindig szubjektív *is* volt, nem volt soha puszta másolata a látványnak. De ha ezután többet várunk erről, a szubjektív oldalról, akkor ez azt jelenti, hogy elsősorban a művész gondolat- és érzelemvilágával szemben támasztunk nagyobb igényeket. Vagyis nem az elvontabb formánál, hanem az elvontabb, azaz mélyebb gondolatnál, a bonyolultabb érzelemnél kezdődik a mi értelmünkben modern. Amit a polgári dekadencia művel, az rendkívül könnyű, azt lekopírozni vagy akárcsak tovább variálni: semmiség. Ez viszont rendkívül nehéz, hisz nem tételek illusztrációjáról, hanem a kor mély megértéséről van szó. Ott vannak az első teremben, hogy egy szélsőséges példát említsek, *Kádár György* már-már absztrakt csendéletei, mit láttatnak azok velünk? (Sokkal tartalmasabb a művész nagy tihanyi tája, jóllehet abban a látvány dominál.) S sorolhatnánk még egy sor hasonló kísérletet.

De vannak művek, amelyekben az ember már azt a pluszt érzi, amelyet a valóban korszerű festészet adhat. S ha még nem is kiformált gondolatként, de legalábbis magasabb érzelmi töltésként. Példaként említeném *Domanovszky Endre* kosaras nőalakját, amely még lazább és odavetettebb, mint az utóbi időben alkotott művei. Már évek óta nyilvánvaló, hogy Domanovszky elfordult attól a már-már klasszicizáló stílustól, amely nagy pannóit és freskóit jellemezte, hogy ki akarja magát szabadítani ebből a világból: egyénibb látomásokat keres. Igaz, most is elegáns, most is mutatós, de egy bensőbb síkon, személyesebb módon az. S valamit közvetít a mai ember izgatott érzelemvilágából, amit érdemes volt kimondani. Egy másik példa a fiatalabb nemzedékből *Konfár Gyuláé,* aki ecsetének roppant erőteljes, egyénien markáns rajzával már a legutóbbi tárlaton is feltűnt, s aki most kezdi megteremteni ezzel szinkronizáló egyedi színlátomásait. *Kokas Ignácnál,* ha nem is mindegyik vásznánál, ugyancsak érezni azt a törekvést, hogy egyedi hangon általánosat, átfogót mondjon. Nemcsak bravúros technikájával tűnik ki *Eigel István* Nyugati pályaudvara. Emlékszem egy korábbi tájára, amely bányászokat ábrázol, akik hajnalban munkára mennek. Érdes frisseségével az a kép is megkapó volt, de a mostani kevesebbel is többet mond az ipari tájról, mert mélyebbről, beljebbről adja vissza azok élményét, akiknek munkanapjai e rengetegben telnek el. Csak melléje kell gondolni *Bartha László* Kohóját, és mindjárt érzékletesebb lesz, hol a határ, amelyre gondolok. Mindkét kép körülbelül egyformán konkrét, ill. „vázlatos", de míg Eigel az objektív világból szűri ki egyéni szín- és formaélményét, addig Bartha csak eljátszik a tárggyal.

Azt a szubjektív, interpretáló, a valóságot megfejtő festészetet, amelyről beszélek, nem lehet természetesen a hagyományoktól függetlenül elképzelni. S mindegyik hagyományban már eleve van egyfajta interpretáció. De érdekes megfigyelni, hogy a mai követelmények hogyan játszanak bele egy-egy irányzat, mint például az alföldiek, kialakult értékrendjébe. *Kurucz D. István* szokott magas színvonalán szerepel, *Szurcsik János* sem igen változott (ha leszámítjuk „1945" című, kétségtelenül idétlen és konvencionálisan anekdotikus kísérletét), *Németh Józsefnél* viszont az volt a benyomásom, hogy *Vízsugár* című képében többet, mást akar mondani. Csakhogy Németh belecsúszik a naiv stílusok örök kátyújába: a legendavilágba, addig-addig azonosul a primitív látásmóddal, míg egyszerre csak bibliai szenteket és nedvfakasztó csodákat lát, ahol nagyon is e világi szórófejek ontják az ugyancsak prózai öntözővizet. Ez is belső láttatás, nem tagadhatjuk, és kétségtelenül egybeesik sok egyszerű emberével. De mégiscsak egy korszerűtlen, szimpla ideológia kifejezése. *Szalay Ferenc* viszont, aki egy tsz-közgyűlés karikaturisztikus ábrázolásában mintegy a paródiáját festi meg korábbi mozgalmi képeinknek, a mai parasztban nem legendát, hanem együgyűséget érzékeltet.

Nagy részét a festőknek ez az egész problematika persze nem érinti. Mindenekelőtt az idősebbeket, mint *Czóbel Bélát* (akinek melegsége, puha lírája egyébként mind több követőre talál), vagy *Vidovszky Bélát,* aki megható hűséggel önmaga hagyományához festegeti az ő kedves szobarészleteit. *Bernáth Aurél, Elekfy Jenő, Fónyi Géza* kicsit fáradtabban talán, de törés nélkül folytatják a maguk jellegzetes piktúráját, s ez teljesen természetes is. *Kmetty János* is önmaga skálaján játszik, ez alkalommal humorosan bizarr, pasztelles kis kompozíciókban. *Barcsay Jenő* sem változott, és hogy *Szentiványi Lajos* ez alkalommal olyan „egrysen" tág, gondolom, ugyancsak nem jelent valami lényegbeli fordulatot. (Egyébként Egryre emlékeztet

---

vem, hogy hajóban sohasem. Ezt jól tudhatod.

Úgy képzelem, hogy a férfi odaát hanyatt fekszik az ágyon, a mennyezetet nézi. Talán alszik is. Vízcsobogás. A fiatal nő talán harisnyát öblít. Vagy a férfi nem gyűrődő ingét mossa. És tovább beszél:

— Most hallgatsz. Te mindig duplán domborítasz.

Változatlan, megüthetetlen csend. Már a víz sem csobog.

— És most mi lesz velünk? Nem érdekel a holnap? Igazán nem érdekel? Akkor tudod, mi vagy? Állat. Mert csak az állatot nem érdekli, hogy mi lesz holnap.

Ezek már nagyon komoly szavak. De a fiatal női hang olyan álmos és tunya, hogy a sértés csak puhán úszik a levegőben, mint az ökörnyál.

— Miért hallgatsz? — kérdi félperc múlva ismét a nő minden indulat nélkül. — Mindent kipucoltál a fejedből? Ne hallgass nem vagy egyedül. Mit

GEBE ÉS VIRÁGSZÁL

Írta: TAMÁSI ÁRON

Megsárgult a gyümölcs, egy kicsit gondolkozik, s azután lehull. Ilyen volt már a nyár is. Az út mellett immár sárgába vonta mindenütt a határt, s talán gondolkozott is azon, hogy az idő tengerébe nemsokára le kell hullnia.

Szél nem járt, az öreg föld felett puha fészekben nyugodott a fény. A nap nyugvásra hajlott, itt-ott tenyérnyi felhők várták a sorsát.

Szomorúság illata érzett.

A csendet valami szekér zörgése zavarta csupán. Lassan döcögött a rossz úton, ahol a kövek között vastagon lapult a por. Kicsi volt a szekér, rozoga módon és unottan zörgött. Ingatag nádfedél borította s olyan rongyos volt szegény, hogy mint a százlábú bogárnak, száz szeme volt a nádfedélnek. Egyetlen lovacska vonta a szekeret. Apró hegyi ló, sovány pejgebécske, dús szőrzetű szomorú állat.

Vásáros fogat volt.

A gyapjas lovacska mögött, félig a kóber alatt s félig a ló farka fölött, ott ült az öreg Tószegi, akinek Ferenc volt a másik neve, de unalomból csak Feren bácsinak mondta a nép. Ott ült az öreg magába görnyedve, mint egy régi madár. Fakó kalapja, mint lehullás előtt a tölgyfa megszáradt levele, kajla vonalban úgy borította a fejét. Kenderből volt az ostora, amely itt-ott kibomlott immár; s mint a kibomlott helyeken a kender, olyan volt a bajusza is az öregnek.

De a szeme tavaszi volt, mint az ibolya.

— Buglya, ne! — szólt kedvesen a lovacskának.

De Buglya eltette szépen a biztató szót, s nem lebbentett még a fülén sem egyet. Ha nem, hát annyiba maradt az egész, s döcögtek lassacskán tovább. Nemsokára azonban valami emelkedés aljába érkezett a szekér. S mint máskor is ilyen alkalommal, leszállt az öreg, hogy könnyítsen valamit a lovacska terhén.

A vedlett ostorral és a két leffentyűben, melyet a bakancs és a bocskor együtt nemzettek, csendesen mendegélt a szekér mellett. A poros út fölött szelíden lebegett szemének ibolya tekintete; a felhőket is megnézte, amelyek egy-egy nagyobb mezőben egybe jöttek; majd a napot is elnézte s a puha fényözönt, mely a láthatárra folyt.

A lovacska még lassabban haladt az emelkedő úton, már-már alig is ment. S akkor valami gyenge suhogást s lépések puha lappanásait neszelte az öreg. A háta mögött mezítláb jött valaki. Fülelt és szimatolta a szagot az öreg, de nem nézett hátra. Megérző természete volt, melyet szeretett próbák iskolájába járatni. A levelek suhogásáról megismerte a fát, s lehelletéről a világot.

Most is kitalálta, hogy cigány, aki jön.

— Gyere, Döme, gyere! — szólt a semmibe belé.

Éjnye, gondolta a cigány, csoda ember ez a vénember; s miközben meggyorsította lépteit, előre szólt, hogy látatlanban hogyan lehet őt megismerni. Az öreg nem vett magára semmi érdemet, hanem keresett hamarjában egy szólás-mondást, mert az volt a szokása, hogy ilyenekkel élt.

— A vak tyúk is talál szemet — mondta ártatlanul.

S Döme be is érte már a lassú szekeret, odalépett a vénember mellé s mint ahogy kihull egy szőrszál a macskából, köszönt is valahogy úgy Java korát élte még, erős jobb vállán, egy botra akasztva, bőrtarisznyát lógatott.

— Fuvar? — kérdezte.

— Vót — mondta az öreg.

— S micsoda?

— Hát ami addig jár a kútra, amíg eltörik.

Mindjárt kitalálta Döme, s harsányan nevetve mondta:

— Fazék, fazék!

Csakugyan, valami fazekas szövetkezetnek fuvarozott az öreg s efféle edényekkel minden héten megjárta valahol a vásárt.

— A korsó jár a kútra — javított szelíden az öreg.

— Fazék nem vót? — kérdezte Döme.

— Vót, kétszáz.

— Aja-jajj! — buzgott a cigány. — Sok tőtött káposztát lehet annyi fazékban főzni!

— Makkal álmodol, Döme.

— Röff-röff, úgy gondolja?

Hát ennek van esze, gondolta az öreg; van, mert a szólás-mondást bent a szavak bokrában is mindjárt megtalálta. Jutalmul le is vette Döméről a gondolatot, mert így szólt:

— Nem én állítom, hanem a mondás.

Miközben így szitálták az időt, kiérkeztek szépen a tetőre, ahol egy percre megállott Buglya. De az a nehéz, bozontos feje olyan csüggedten lógott, mintha pénzt keresett volna az út porában. A cigány nem vette észre a fejlógatást, de az öreg előbbre lépett, megsimogatta a gebe homlokán a bozontot és így szólt:

— Ilyenkor gondolkozik.

— Mennyi idős? — kérdezte Döme.

— Tizenegy.

Döme levett egy szalmaszálat a gebe farkáról, majd a lőcs felálló orrát marokkal megfogta.

— Ilyen kéne nekem is — mondta. — Egy ilyen szekér, s egy ilyen lovacska.

Az öreg Tószegi megnógatta Buglyát, hogy indulni kéne. S amikor meg is indult nehezen az állat, ismét hátra maradt a cigány mellé és megkérdezte, hogy mondjon valamit:

— Mennyit adnál érte?

Döme megmondta, hogy mennyit, de azzal a pénzzel bizony csak két juhot lehetett volna venni. Vagy esetleg, nagy szerencsével, hármat. Nem is tudta hamarjában az öreg, hogy mire vélje a dolgot: tréfának-e, vagy szándéknak csakugyan. De a cigány messze járt a tréfától, mert elővette rögtön a pénzt is.

— Adsza, s nesze! — mondta.

A vénember babrálni kezdte a bajuszát, de mielőtt szólhatott volna valami riasztót, ibolya szeme a lovacskára szállt. Nem jól lát, azt hitte. Mert a pejgebe szőre mindenütt riadtán állt, csupa hóborgó bozontban; s maga a lovacska imbolyogva mendegélt, egyre lassabban s jobbra-balra kottyanva nagyokat.

Nagy baj van, látszott.

Ölbe kellett volna venni, mint egy őskori gomolyagot, vagy beteg módjára valahova lefektetni. Arra a tisztásra talán, amelyik éppen kínálta magát, ott az út mellett mindjárt, egy vadrózsa bokorral a pázsit fejénél. Az út árkán keresztül, néhány szál fából rögtönözve, híd is vezetett oda.

Hát az lesz a legjobb.

Az öreg Tószegi megfogta a lovacska álla alatt a gyeplő szárát s szerencsésen a tisztásra vezette, a szekérrel együtt. Ott kifogta Buglyát, s kivette a zabolát is a szájából. S éppen jókor, mert a bokor alatt mindjárt elhanyatlott a bozontos gebe. Fejét a földre fektette, a fél szemét lehunyta félig, s a hátsó lábait kinyújtotta jól.

Döme ott állott, egykedvűen nézte az egészet, de nem értett semmit.

— Tán beteg? — kérdezte.

— Hadd pihenjen — mondta az öreg.

Aztán leült ő is a bokor alatt, a földre, nem messze a lovacskától, hogy szemmel tarthassa annak a sorsát. Nem szólt sokáig semmit, s ülni is nagyon maradó módon ülte meg a helyet. Így hát Döme megbökte a kalapját, hogy ő nem veszi'egel tovább, hanem elmegy. El is indult, de aztán mégis meggondolta magát s az út túlsó szélére leült.

Nem járt senki, csend volt.

Az öreg várakozva ült, a szomorúságban megguzsorodva. Nézte a lovacskát, aki mereven feküdt; s csúnya volt, riasztó módon. A bozont alól kiütköztek keményen mindenütt a csontok, dib-dáb módon és kuszáltan; a hátsó lábai porosan döftek a világba s az elsők patája, mint egy-egy darab görcs, göröngyösen visszahajlott. A feje megnőtt, mint a gyászban a baj; a szemei pedig, melyeket még mindig takart félig a héj, csigás módon előre nyomultak.

De az orrlyukakból szabályosan pöffent a pára.

Mint tó vizén az árnyék, nehéz sorsán időzött az öreg Tószegi gondolata. Az idő már eljárt, s Buglya is itt fekszik az elmúlás küszöbén. A napok csak a bajokat gyűjtik s nehezítik az utat a sírig.

Még egyszer ránézett a lovacskára, s azután így szólt:

— Elég volt!

Rögtön felállt és a fák felé kandikált, melyek a bokor háta mögött kínálkozva álltak. Kivett a szekérből egy kötelet, s indulni akart az erdő felé. De akkor, a rózsabokor árnyékában, megpillantott egy virágszálat. Ott lengett, közel a lovacska fejéhez. Kövér szára volt a virágnak, váltig tele dús nedvekkel. A levelei is kövérek voltak, bőséges számban és nagyok. Kicsi ágacskákat is szaporán eresztett magából s azokat az ágakat gazdagon ülte meg a virág. Mint az apró kelyhecskék, olyanok voltak a virágok: a színük pedig, mint legszebb nyári napokon az egeké, kék volt mélységesen, bársonyos módon és szüntelen.

Csodás virágszál volt.

Lassan derűbe enyhült az öreg, ahogy nézte; majd az élet öröme mosolyban kezdett muzsikálni. Le is hajlott az öreg s mint üdítő gyermeket a nagyapa, úgy nézte a virágot. S miközben ámulva nézte, hogy mit teremtett a föld, a napfény és az eső, hát egyszer megmozdította nagy fejét a lovacska, a szeméről felhúzta a héjat s meglátta ő is a virágot. Eszmélkedve, majd merengve nézte, egyre fényesebb szemekkel és vágyakozva.

Aztán felemelte lassan a fejét, a térdére támaszkodott és a nyaka megnyúlt. Hirtelen kanyarított a habarójával egyet, a virágszálat a szájába térítette, ott magának egybe gyűjtötte és tőből leharapta.

— Hé, Buglya! — kiáltott rá az öreg.

De a szó nem használt immár, mert a virágszál dúsnedvű törzse, a kövér levelek és a bársonyos égikék kelyhecskék mind a szájában voltak s a nagy sárga fogak hersegve dagasztották.

Sokáig ette a gebe, nagy élvezettel. Néha megesordult habaróján a nyál is, a bozontos szőre pedig a bőréhez simult. Aztán felállt s mint fészkében a vihar egy bőrzsákot, nagy erővel megrázta magát. Utána megkapálta az egyik lábával a földet és nagyot nyerített.

A hang riadtan oszlott széjjel, mint a szélben a füst.

Aztán kelyhébe visszaült a csend.

— Hé, Döme! — szólt az öreg.

A cigány visszajött.

— Mi van, Feren bácsi? — kérdezte.

Az öreg feljebb rázta vállán az ujjast.

— Hol a pénz? — mondta.

Döme odament a gebéhez, megfogdosta a sörényét, majd az öklével olyan erősen belébökött a hasába, hogy megnyivant a lovacska.

— Hát mégis eladja? — kérdezte.

— Mondom, hogy el — szólt keményen az öreg.

— Az előbb még nem akarta.

— Akkor még nem.

— S mostan mért igen?

— Azért, mert megutáltam — mondta a vénember.

A cigány kifizette azt a kevés pénzt, visszafogta a gebét a szekérbe, kivezette az útra, ott felült a kóber alá és elhajtott.

Élénken zörgött tova a szekér.

S miközben egyre távolodott, a virágszál törzsökét kereste az öreg. A patyolat vér, mely bevonta a csonkot, már megszáradva védte a maradékot. Bicskát vett elő az öreg és a gyökér körül kereken ásta a földet. Aztán a földdel együtt belétette a gyökeret a tarisznyába és egy gyalogúton megindult hazafelé.

Éppen nyugodott a nap.

Hűvös szél lebbent, s az öreg fütyörészni kezdett. S miközben fütyörészve bandukolt az ösvényen, a virágszál gyökerével a tarisznyában, az idő tengerébe megsárgulva lehullt a nyár.

A Magyar Nemzet galériája

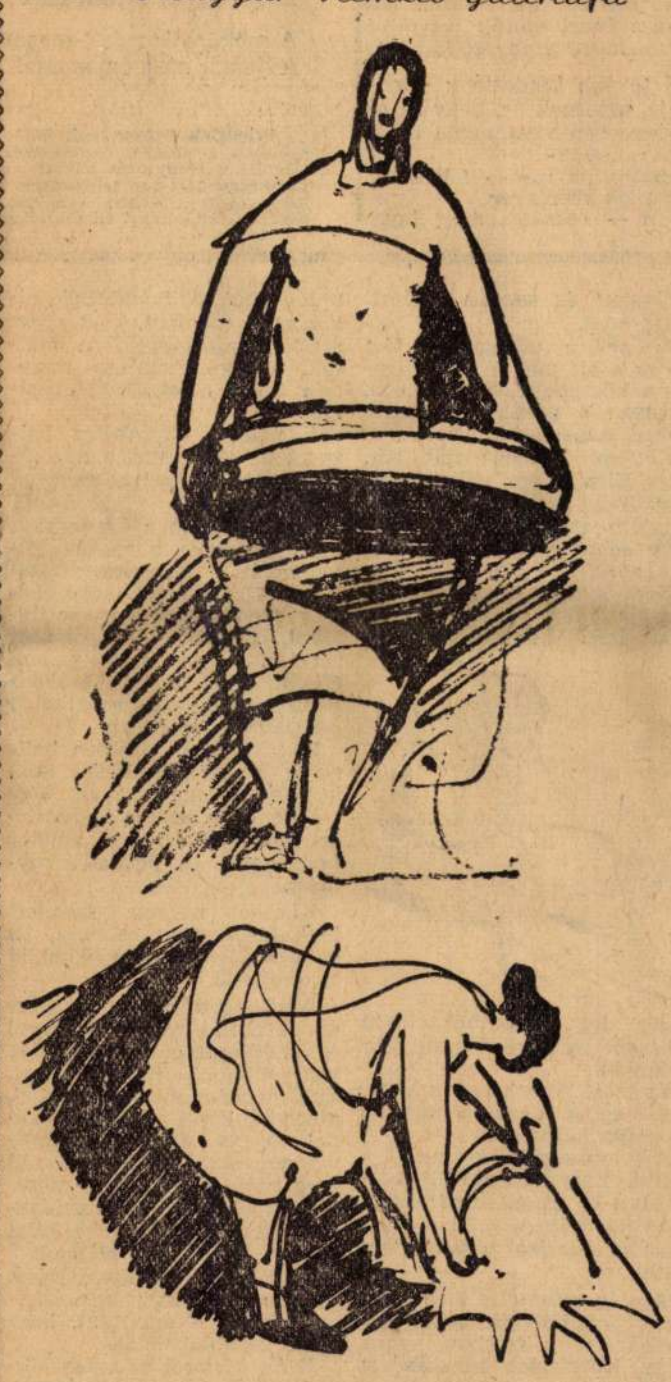

Domanovszky Endre: két vázlat a brüsszeli világkiállításra készülő falképhez.

Hont Ferenc:

Párizsi előadások — magyar tanulságok

Hibát követ el az, aki a színházat összefüggéseiből kiszakítva, a valóságtól, az élettől elkülönítve vizsgálja. Minden párizsi színházban az előadás szünetében kilép a függöny elé egy színész és adakozásra szólítja fel a közönséget a hadbavonult színészek hozzátartozói, a színészözvegyek és színészárvák javára. Ezután néhány színész maszkban és jelmezben lejön a nézőtérre és gyűjti a napról napra értéktelenedő, gyéren hulló frankokat. Egy évtizede vérzik ismét Franciaország céltalan és értelmetlen háborúban. Amikor kilépsz előadás után a színházból, alig teszel néhány száz lépést az éjjeli szemerkélő esőben, számunkra szokatlan látvány tárul szemedbe. Emberek alszanak a kövezeten, újságpapír-lepedőn, a csatornanyílásból feltörő pára melegében. Az Opera környékén, a Pantheon terén, fényes bulvárokon és félreeső mellékutcákban egyaránt. Nyolcan-tizen egymás mellett. Néha megjelennek a rendőrök, fölrázzák az alvókat, igazoltatják őket. Az idegeneket, a gyarmatiakat elzavarják vagy bekísérik, a párizsiak alhatnak tovább. A polgári demokrácia minden párizsinak, de csak a párizsiaknak biztosítja azt a jogot, hogy az aszfalton aludhasson. Ma már nemcsak a hidak alatt. Az árak ezres számokkal szöknek fölfelé, a bérek maradnak a régiek. A dolgozók sztrájkolnak. Kommunisták, szocialisták, radikálisok együtt. Egyszer a forgalom áll le, máskor a város borul sötétbe. A falakon fasiszta pártocskák frissen ragasztott uszító plakátjai virítanak éjjelente, amelyeket reggelre sorra leszaggatnak. Háború, drágaság, nyomor, fasiszta uszítás. A párizsi nép elégedetlen. Csak a gazdag külföldiek, az amerikai vendégek élnek vidáman a Champs-Élysées-n.

Ez az egyre erősbödő elégedetlenség tükröződik közvetve vagy közvetlenül a párizsi színházak műsorára kerülő színdarabokban. Drámában, vígjátékban, operettben egyaránt. A színházak nagy sikerrel mutatják be a többékevésbé élesen kritizáló vagy legalábbis gúnyolódva csipkelődő amerikaellenes színdarabokat. *Faulkner* és a Nobel-díjas *Camus Requiem egy apácáért* című pesszimista, kitekert filozófiájú tragédiájától kezdve, *Aymé* szellemes, támadóan szatirizáló *Kék légy* c. vígjátékán át, a *Romanov és Júlia* c. kétfelé csipkelődő, de elsősorban mégis az amerikaiakat élesebben kritizáló zenés komédiáig, a párizsi közönség helyeslően, gyakran kitörő tapsokkal fogadja mindazt, ami amerikaellenes. (Ugyanígy tüntető tapsok fogadják *Chaplin* új és újító filmjének, az *Egy király New Yorkban*-nak amerikaellenes, bátor jelenetsorozatait.)

A polgári színházakban bemutatott polgári színdarabokból áradó elégedetlenség nem irányul azonban csupán Amerika, az amerikaiak és az amerikai életforma ellen, hanem kiterjed az egész mai, polgári társadalomra, a polgári társadalom káros tüneteire. A felszínen érzékelhető tüneteket bírálják, nem a lényeget. Ha mélyebbre nyúlnak, rendszerint melléfognak. A nálunk is nagy sikerrel bemutatott Anna Frank naplóját, Párizsban is jó előadásban, sorozatosan játsszák. Ez a dráma és ez az előadás igaz, valósághű, cselekvésre ösztönöz, mozgósító hatású. De az okokat, a gyökereket ez a mű sem tárja fel. Ez nem bíráló észrevétel, csupán a tény megállapítása: Párizsban most nem mutatnak be olyan színdarabot, amely a polgári társadalom hibáinak és bűneinek lényegéhez jut el, még akkor sem, ha egyébként a színdarab a valóságot hűen igyekszik tükrözni. A társadalmi fonákságokat kritizálja a csillogó művészetű *Barrault* rendezésében bemutatott *Kafka*-dramatizálás, a *Kastély*, amely a láthatatlan és elérhetetlen bürokratikus hatalmak ellen vívott hiábavaló küzdelmet tárgyalja és amely a lényeg feltárását misztikus általánosítással kerüli meg. Felszínesen kritizál és egyúttal szintén elhallgatja a lényeget az ugyanitt bemutatott *Anouilh*-mű: a *Próba vagy a szerelem bűnhődése* is.

A kritika éles. A fonákságokat, a hibákat, a bűnöket érzékelik, látják. De a kivezető utat, a gyógyulás perspektíváját nem. Egy színpadi műnek nem feltétlenül kell megmutatnia a kivezető utat. Elég, ha hozzásegíti a nézőt a valóságábrázoló művészet igaz eszközeivel, hogy helyes irányba induljon el. Ez azonban csak akkor sikerülhet, ha szerző, rendező, színész a kivezető utat látja és érzi, ha helyes álláspontról kritizál. Ellenkező esetben a színpadi mű félreérthető és félrevezethet. Nagyon tanulságos példa erre *Marceau* nálunk nagy vihart kavart *A tojás* című szatírája. *A tojást* láttam Párizsban is, Budapesten is. A budapesti előadást sokkal jobb színészek játsszák, sokkal tehetségesebb rendező megformálásában. Az itteni előadás érettebb, kidolgozottabb, művészibb, de a párizsi előadás félreérthetetlenül élesen kritizál elejétől végig. Minthogy azonban a szerző csak kritizál és nem érzékelhető pozitív álláspontról, műve félreérthető és nálunk félre is értették. A szerző a karrierista, kispolgári törtető főszereplőt, ostoba filozófiájával együtt, kicsúfolja, kineveteti, elítéli. A párizsi előadásban a főszereplő minden álbölcsességét harsogó nevetés fogadta, ahogy kinevették a darabban és az előadásban reális karikatúrában bemutatott kispolgári figurákat egytől egyig. Nálunk az egyébként kitűnően alakított főszereplőt komolyra hangolták, a többi szereplőket is komolyabbra, mint kellene és ennek következtében úgy tűnik, mintha az lenne a darab mondanivalója, amit a szerző kritizál, kifiguráz, elítél.

Az előremutató állásfoglalás hiánya nyomja rá bélyegét az előadások külső megformálására is. Harminc évvel ezelőtt jártam először Párizsban. A merész kísérletezések nagy korszakában. A kormányon a népfront, az írókban és művészekben a szociális problémákat megoldó, humanista társadalom igénylése. Az előremutató állásfoglalás, az egészségesebb és boldogabb társadalom felé vezető út határozott keresése volt az alapja és tartalma az eredményes kísérletezésnek. Ebből az új tartalomból új formák születtek, a tartalmatlan csak formai kísérletezések pedig zsákutcába jutottak. Ma, harminc év után, a párizsi színpadokon megmaradtak az egykori lelkes és lelkesítő kísérletezésnek üres formái. Ugyanazoknak a színpadi megoldásoknak változatait láthattam, mint harminc évvel ezelőtt. Ahol nincs új előremutató tartalom, nem születnek új művészi formák. A magyar színházak tehát ne arra törekedjenek, hogy a modernnek nevezett, de elavult, kiégett színpadi formákat lessék el a párizsi színházaktól, hanem egészen mást. Tanuljuk meg tőlük, a kísérletezés és útkeresés egészséges szellemét, amely a francia színház minden nagy korszakára jellemző. Tanuljuk meg tőlük a művészi biztonságot és könnyedséget, amely több évszázados kultúra és mindennapi lelkiismeretes munka gyümölcse. Tanuljuk meg a gyors reagálást a társadalmi élet új jelenségeire, mert az élet igaz tükrözése és alakítása egyaránt feladata a magyar és a francia színháznak.

Ezt a feladatot sem a magyar, sem a francia színház nem tölti be kifogástalanul. A mi helyzetünk kedvezőbb. De a francia színházért sem kell aggódnunk. Az a színház, amelyben utat tört a nép elégedetlensége, utat kell hogy törjön a nép társadalmat alakító ereje is. Ez az erő pedig érzékelhetően jelen van Franciaországban. Jelen van az önkéntes újságárusok ezreiben, akik pihenőjüket feláldozva lelkesen terjesztik vasárnap a kommunista párt lapját, jelen van az együtt sztrájkoló és együtt tüntető dolgozók tömegeiben, jelen van a haladáshoz hű művészekben.

TESTVÉRHANGOK

József Attila:

A DUNÁNÁL

A rakodópart alsó kövén ültem,
néztem, hogy úszik el a dinnyehéj.
Alig hallottam, sorsomba merülten,
hogy fecseg a felszín, hallgat a mély.
Mintha szívemből folyt volna tova,
zavaros, bölcs, és nagy volt a Duna.

Mint az izmok, ha dolgozik az ember,
reszel, kalapál, vályogot vet, ás,
úgy pattant, úgy feszült, úgy ernyedett el
minden hullám és minden mozdulás.
S mint édesanyám, ringatott, mesélt
s mosta a város minden szennyesét.

És elkezdett az eső cseperészni,
de mintha mindegy volna, el is állt.
És mégis, mint aki barlangból nézi
a hosszú esőt — néztem a határt:
egykedvű, örök eső módra hullt,
szüntelenül, mi tarka volt, a múlt.

A Duna csak folyt. És mint a termékeny,
másra gondoló anyának ölén
a kisgyermek, úgy játszadoztak szépen
és nevetgéltek a habok felém.
Az idő árján úgy remegtek ők,
mint sírköves, dülöngő temetők.

— — — — — — — — — — —

Anyám kun volt, az apám félig székely,
félig román, vagy tán egészen az.
Anyám szájából édes volt az étel,
apám szájából szép volt az igaz.
Mikor mozdulok, ők ölelik egymást.
Elszomorodom néha emiatt —
ez az elmúlás. Ebből vagyok. „Meglásd,
ha majd nem leszünk! . . .” — megszólítanak.

Megszólítanak, mert ők én vagyok már;
gyenge létemre így vagyok erős,
ki emlékszem, hogy több vagyok a soknál,
mert az ősseitig vagy minden ős —
az Ős vagyok, mely sokasodni foszlik:
apám- s anyámmá válok boldogon,
s apám, anyám maga is ketté oszlik
s én lelkes Eggyé így szaporodom!

A világ vagyok — minden, ami holt, van:
a sok nemzetség, mely egymásra tör.
A honfoglalók győznek velem holtan
s a meghódoltak kínja meggyötör.
Árpád és Zalán, Werbőczy és Dózsa —
török, tatár, tót, román kavarog
e szívben, mely e múltnak már adósa
szelíd jövővel — mai magyarok!

. . . Én dolgozni akarok. Elegendő
harc, hogy a múltat be kell vallani.
A Dunának, mely múlt, jelen s jövendő,
egymást ölelik lágy hullámai.
A harcot, amelyet őseink vívtak,
békévé oldja az emlékezés,
s rendezni végre közös dolgainkat,
ez a mi munkánk és nem is kevés.

Philipp Wiebe:

BESZÉLGETÉS X. TÁBORNOKKAL

Ej, ne túlozzunk! Miért gyűlölnénk annyira a tábornokokat? Ezekkel a gondolatokkal léptem át az ízlésesen berendezett dolgozószoba küszöbét. A tapéták és a bútorok kitűnően illettek egymáshoz, az íróasztalról pedig már hiányzott a nehéz és otromba ludendorffi pompa. Díszes volt, de elegáns. Meg kell mondanom, hogy X. tábornok is elegánsan volt öltözve.

Megragadtam a felémnyújtott izmos kezet, amely, hálaisten, nem bizonygatta a bennelakozó erőket. Fürkész, szürke szempár vizsgálgatott. Ez adta bizonyságát annak, hogy valóban és igazán tábornokkal van dolgom.

Leültünk az alacsony, egyenesformájú székekre, és X. tábornok halk, parancsolgatástól elszokott hangon így szólt:

»Nos, fiatal barátom, mit szeretne hát tudni?«

Sem fiatal, sem a barátod nem vagyok, gondoltam magamban, s azon igyekeztem egyre, hogy még civilebb külsőt mutassak.

»Mi a véleménye tábornok úrnak az újrafelfegyverzésről?« — kérdeztem.

»Természetesen helyeslem« — felelte. Szemmelláthatólag nem kívánta tudomásul venni kérdésem ostobaságát. Ugyanakkor döbbentem rá magam is — mit kérdeztem?! De ez mégsem tartott vissza egy második, talán még ostobább kérdéstől:

»Szándékában áll-e ismét szolgálatba lépni?«

»Mind a mai napig, fiatal barátom, soha nem tekintettem magamat szolgálaton kívülinek. Nem tartozom azon bajtársak közé, akik számára 1945-ben összedőlt a világ. Mint öreg katona, mindig is tudtam, hogy ha a politikusok újból felismerik a katonai hatalom előnyeit, újra csak szükség lesz ránk.«

»Ön azt hiszi, hogy a katonai hatalom — előny?« (Ez azután igazán tábornoknak való kérdés, ez igazán az.)

»Természetesen, hatalmas előny. A diplomácia vetését a hadsereg aratja le — gondoljon Bismarckra. A politikai követelésekhez a hadsereg szolgál nyomatékul. Egy kormányzat katonai kulisszák nélkül szánalmas statiszta csak a világpolitika színpadán.«

(Ej, hogy is hívják azt az embert, töprengtem, hogy is hívják azt az embert, aki húsz évvel ezelőtt ugyanezt mondotta? Hogy is hívják?)

S tovább kérdeztem: »Gondolja, tábornok úr, hogy az új hadseregben visszakapja majd régi rangját?«

»Számítok rá« — felelte X. tábornok szerényen.

»És — bocsássa meg, hogy ilyesmit is megkérdek —, nem támadt önnek nehézsége abból, hogy 1945-től 1951-ig letartóztatásban volt?«

X. tábornok elnézően mosolygott: »Szó sincs róla, fiatal barátom. Ellenkezőleg. Bajtársi körökben egészen másként vélekednek az én börtönéveimről. Egyenesen szégyen lett volna ránk nézve, ha 1945-ben nem ítéltek volna el minket. Kivétel nélkül csaknem valamennyi érdemes és nagyképességű tábornokot bezártak akkoriban. És miért? Mert büszkén és őszintén beismerték tetteiket. Hazánkban senkinek nem lenne szabad kételkednie afelől, hogy ezek a tettek a porosz hagyományok szellemétől áthatott, becsületes tettek voltak. Egyes gyengébblelkű bajtársainkkal ellentétben, mi kitartottunk eskünk mellett, engedelmeskedtünk és az utolsó töltényig harcoltunk!«

(Miért mond ez töltényt? Miért nem mond EMBERT?!)

»És azokra, akik akkoriban nem harcoltak az utolsó töltényig, azokra nem bíznak a jövőben katonai feladatokat?«

»Remélem, nem« — felelte X. tábornok, olyan hangon, mintha azt mondaná, hogy az ilyesmi ki van zárva.

»Mit tart ön azokról a törekvésekről, hogy az új hadsereget demokratikus szellemben kell nevelni?«

»Kedves barátom — felelte X. tábornok. — Ön nem volt harmincöt évig katona, mint én, s így nem tudhatja, hogy egy ütőképes hadsereget demokratikus szellemben nevelni értelmetlenség lenne. Ilyesmi talán csak Svájcban létezik — Tell Vilmos nyomán.«

(Ki kételkedhet benne ezután, hogy tábornokok képesek sokatmondóan irónikusok is lenni?)

»Akkor hát az ilyesfajta ígéretek merőben utópisztikusak csak, és pusztán azért hangzottak el, hogy megtévesszék az önfejű fiatalságot?« — kérdeztem, és bevallom, hogy egy kissé izgalomba jöttem.

»No hát — megtéveszteni, ez egy kissé csúnyán hangzik. Gondoljon inkább erre: akiket most azzal biztak meg, hogy megszervezzék az új hadsereget, ezek nem igazi katonák. Ezek rajongók, idealisták, teoretikusok. Ők valószínűleg hisznek abban, amit ígérnek.«

»És ön tábornok úr, ön nem hisz ezekben az ígéretekben?«

»Én nem« — felelte a tábornok röviden és érthetően.

»Ezek szerint akkor az új nyugatnémet hadseregnek ‚új jellege' lesz?«

»Új jelleg«! — kiáltott fel a tábornok. — Új jelleg. Mennyire divatos manapság ez a gyalázatos jelző. Hogy lehet alapvető formákat és szabályokat új jellegűnek nevezni?!«

»Tehát az új hadsereg ugyanolyan lesz, mint a régi volt?«

»Igen, olyan, mint a régi. Persze, külsőségekben sok minden megváltozhat. Végül is a modern hadseregünknek kell lennie. De az alap — a föltétlen engedelmesség, a legkeményebb fegyelem, a kérlelhetetlen drill — nem változhat. Erről bajtársaim és én gondoskodunk, hisz végső fokon mi felelünk a hadsereg ütőképességéért!«

Hogy legyőzzem iszonyatomat — rosszabb már úgysem érhet —, megkockáztattam az utolsó kérdést: »Még egy kérdés, tábornok úr. Gondolja ön, hogy mihelyt a hadsereg ütőképessé válik, sor kerül erejének felhasználására is?«

X. tábornok nem emelte fel elhárítólag kezét. (Miért is tette volna?) Minden izgalom nélkül válaszolt: »Kedves fiatal barátom, gondoljon például egy konstruktőrre. Ez az ember megépített egy autót. Véleménye szerint, szívesen vesztegelteti azt a garázsban? Az emberiségnek vérében van, hogy ki is próbálja, amit alkotott.«

(Hát igen! Ez azután tanulságos hasonlat volt!)

Felálltam és köszönetet mondtam X. tábornoknak nyíltságáért (amellyel kellőképp kiérdemelheti a német ifjúság bizalmát) és elhagytam az ízlésesen berendezett dolgozószobát. — És ha a szoba megpillantásakor arra gondoltam is, hogy miért gyűlöljük annyira a tábornokokat, most azután már szabad folyást engedtem gyűlöletemnek. Biztos vagyok benne: nem gyűlölhetjük őket eléggé.

Hogy miért nem írtam ki X. tábornok nevét? Hogy miért használtam inkább X-et a neve helyett? Hát azért, mert ez a beszélgetés igen kellemes következményekkel járhat tábornokom számára. És miért protezsáljak én egy tábornokot?

(Bernáth István fordítása)

Philipp Wiebe a német demokratikus irodalom új hangját képviseli. Szenvedélyes, maró szatirájú írásaival az egységes, demokratikus Németországért küzd.

Friedrich Schreyvogl:

A kabát

Felriadtam s ütésre lendült már karom —
valaki párnám s fejem felé sújtott, védekeztem.
Felgyújtottam — a rém mégis ott állt a csendben,
félhomályban kabátom nézett rám meredten,
mintha nappali fényben félné haragom.

Kabátom fenyegetett, karját felemelte;
vak voltam eddig, nem láttam álnok természetét,
önmagát a székről titkon levette,
gonosz indulata növelte szellem-erejét.

Reggel a kabátommal pöröltem tükröm előtt,
haragudtam: Mondd meg, minek téged vasalni?
A lendületes szépséget nem tudom visszaadni,
amely velem járta az időtlen időt.
Feslett, foltos kabát, jó volna téged már lerakni!

S a tükörkép fenyegetőn karját emelte rám:
Engem egy feketehajú úr s kerek arcú vett fel.
Ez ifjú úr, mondd, hová lett? Keresd fel
s add vissza őt nekem! Vagy halálra kínoztad talán?
Mit kezdjek fáradt gazdával, kopott öreggel?

A csökönyös ruhát magamra vettem újra hát, —
férjenek meg egymással ember és kabát.

(Fordította: Hajnal Gábor)

Friedrich Schreyvogl, haladó osztrák költő, 1899-ben, Bécsben született. Drámákat és regényeket is írt. Fiatal korában az expresszionisták irányzatát követte, de később realistává fejlődött. Első verskötete 1917-ben jelent meg. Friedrich Schreyvogl irodalmi munkásságáról ez évben – negyvenedik jubileuma alkalmából – az osztrák sajtó nagy elismeréssel emlékezett meg.

Egy zsák bab

Irta: Antonije Iszákovics

Az emlékezetemben ez maradt meg: kőköszöb, a kövön bádog tányér, a tányéron egy kopott kétdináros és kihűlt, főtt babszemek.

Ez nagyon régen volt.

Klicskó most egy kis tömzsi ember.

Háta görnyedt s már csaknem elkopott a zsákoktól. Az izmok rajta olyan gömbölyűvé váltak, mint a gyúrott kenyér. Görbe lábait mindig szétveti, keményen áll, mintha földbe gyökerezett volna a lába, általában hunyorog s mindig valamerre sandít. Bajusza és haja olyan, mint a vízbeáztatott szalma; szemgödrei és álla pedig telerakódott fiszttel. Érzik rajta a vízimalom szaga.

A háború előtt hitvese úgyszólván a templomból szökött meg tőle. Szegénynek szegény a szerencséje. Utána leült a templom lépcsőjére, előhúzta kését s annak hegyével verdeste a követ. Sokáig ott ült, egészen addig, amíg apja hajadonfőtt mögéje nem állt a törülközőbe csavart vadászpuskájával s pálinkával kínálta meg a fiát.

Az acél és a kő találkozása elviselhetetlen zajt keltett. A kés tovább csengett a kövön, s az apa azt hitte, hogy ezáltal valamit megszentségtelenítenek.

Klicskó végül is elkergette az apját.

A templomszolga bezárta a templomot s Klicskó ott maradt a lépcsőn. Vékony bocskorára lassan rátelepedett a kőpor.

Egy csapat gyerek egészen szürkületig ott ólálkodott a kerítés tetején. A fa aljáról szedett rothadt és töppedt almával dobálták az ücsörgő embert, de Klicskó rendületlenül hallgatott, s késével tovább verdeste a követ. Amikor fölemelte a fejét, a gyerekek mind leugráltak a kerítésről. Akkor az ágak között megpillantotta a leáldozó napot. A nap vörös volt, kellemetlenül vörös, mint az emberi vér.

Klicskó szétvetett lábakkal kiállt az útra. Megtörölte kését, hegye nem csorbult ki, levágta körmeit és elindult a mezőség felé, a nap irányában, amely már a fűzfák legalsó ágaihoz ért.

Két nap múlva jelent meg ismét a faluban. Semmi nem változott rajta, a régi maradt: lábai görbék, teste, mint a molnároké, fehér, de most még sandábban nézett.

A parasztok egészen nyíltan mondták: a lány azért hagyta el, mert kecskeszagú.

* * *

A megszállók két teherautóval jelentek meg a faluban. Klicskó a vízimalomban volt, ahol rendesen a napot töltötte. A parasztok mind szétszaladtak és otthagyták a búzával és kukoricával megrakott kocsikat. Klicskó egyedül maradt, szinte beleragadt abba a kisdarabka kövesútba, amely a vízimalom bejárata előtt húzódott.

Nem tudta, hogy mit kerestek a németek és mit akarnak. Az bizonyos, hogy Klicskó szokása szerint nagyokat hallgatott és sandán nézett maga köré.

Elsőnek a vízimalmos tért vissza s ott találta vérbefagyva a küszöbe előtt a rácson, amelyen a parasztok bocskoraikról kaparják le a sarat.

Később megállapították, hogy Klicskó egy erős ütéstől esett össze és a lábtörlőn összezúzta magát. Azóta egy nagy sebhely éktelenkedik az álla alatt.

Nem sokkal később a volt komája, aki a közeli városban szódavízzel kereskedett, had-

vezér lett. Magához hívta Klicskót és megtette őt küldöncének.

És most következett a háborúzás egyik falutól a másikig, az egész határban.

A faluban arról kezdtek beszélni, hogy Klicskó új bőrkabátot és sárgacsizmát hord, hogy kis szőke szakálla nőtt, s most az amerikai pilótákra hasonlít.

Azután rettenetes híre keredett s többé már senki sem emlékezett a faluban arra, hogy Klicskónak kecskeszaga volt.

Az egyik szövetkezeti boltban, miután a könyvelőt kommunistának nyilvánították, elkoboztak mindent. Az egész áruból, amit a pultokon találtak, Klicskó csak egy rózsaszín fedelű noteszt vett magának.

A noteszt bőrkabátja balzsebébe süllyesztette a zseblámpa mellé, amelyet az egyik kabátgombjára akasztott. Klicskó ebben a noteszben kezdte vezetni a maga nyilvántartását. Kis kereszteket jegyzett be, s idővel hetvenhárom ilyen keresztet írt be tintával, ceruzával és tintaceruzával. Három keresztet valami éles tárggyal írt be: később a papíron keletkezett rovátkákat ceruzával is meghúzta.

Klicskó aztán teljesen hallgatag és visszavonult lett. Senki nem hallotta a szavát. Úgy vélték, hogy csak a hadvezérrel beszél kora reggel, amikor találkoznak és üdvözlik egymást.

Klicskó nagyon szeretett bodzafából sípot csinálni. És néha a fát faragványokkal ki is díszítette.

Abbahagyta az evést. Görnyedt háttal vonult el társai és az étkezde előtt, amely tele volt szétmorzsolt pogácsával, forró lepénnyel és aludttejjel, amelyből kiállt a beleszúrt kanál. Ő csak elvonult s orrával nagyokat szipogott. Senki nem tudta elfelejteni a mosolyát, amely rejtett volt s mindjárt eltűnt vékony szakálla mögött. A sötétben elvonult a szilvafák alá, elővette a sípját és fújta a bodzafasípot, hosszan fújta — úgy tűnt, hogy egész éjszakákon át.

Erről a sípról az egész környék tudta, hogy hol tartózkodik a csapat törzse.

A legnagyobb hegyen zajlott le a legnagyobb ütközet. A hadvezér lóhátról nézte végig serege vereségét. Klicskó mellette állt és sandán nézett a vadkörtefákkal borított túloldalra.

Egy eltévedt golyó eltalálta a volt szódást. Klicskó nem

(Kass János rajzai)

mozdult el a helyéről. Csak a fejét fordította volt parancsnoka felé, aki élettelenül lógott le a lováról.

Klicskó még várt egy kicsit. Azután megfordult és lassan megindult a hegyen lefelé, a város felé. Útközben találkozott a csetnikekkel, akik őt észrevétlenül megkerülték, s ő ugyanúgy köpött egyet a szakállára és arra gondolt, hogy valamennyinek birkafeje van.

A hegyről megpillantotta a várost és a folyó fölött a kék vashidat. A folyó csendes volt és úgy elnyúlt, mint egy megölt állat. Sokáig nézte a hidat és vasháromszögeit, mindaddig, amíg le nem érkezett a városba, ahol különféle katonasággal találkozott. A kocsmákat mind átalakították kaszárnyákká. Klicskó egyetlen szót nem szólt, hanem vette a golyószórót, megrakta zsebeit tölténnyel és elindult a híd felé. Útközben találkozott egy falujabeli paraszttal, aki kétkerekű kocsiján babot szállított. Elhívta magával a híd közepéig, s ott kirakta a kocsiból a zsákokat. A zsákokból mellvédet rakatott magának és a parasztot pedig visszakergette a faluba.

A csönd egy illanó percében megkísérelte, hogy magára gondoljon. Ez nagyon nehéz volt. Mégis arra gondolt, hogy keresztet kellene vetnie. Azután elhatározta, hogy azt nem teszi. Várt, nyugodtan várt, s úgy tűnt, hogy elfogta az álom.

Végül a híd lábánál megjelent a német menetoszlop. A fényes sisakok mind közelebb kerültek hozzá és himbálóztak a napon. Klicskó megnyalta szája szélét. Szakállából egy-egy szőrszálat elharapott és akkor — hirtelen s hevesen megszólaltak a fegyverek.

A pergőtűz szétroncsolta a zsákokat és Klicskó ott feküdt a babban. A fehér szemeket simogatta tenyerével, amelyről a háború alatt teljesen eltűnt a kéreg.

(Fordította: L. E.)

Antonije Iszakovics az új jugoszláv népi irodalom egyik kimagasló tehetsége. Különösen a népfelszabadító harcokról írt elbeszéléseivel aratott maradandót és művészit.

A DUNA MENTÉN

Leonyid Leonov:

VISSZATÉRÉS (Regényrészlet)

Ivan Vihrov szovjet erdészprofesszor egy nagyszerű és küzdelmes élet végén visszatér gyermekkora színhelyére, oda, ahonnan egykor elindult, ahonnan mindig erőt és hitet merített, az erdei forráshoz, az orosz erdőbe.

AZZAL KEZDTE körútját, hogy bejárta Krasznoversjét. Felkapaszkodott a volt főutcán, lenézett a hasadékba, ahol vesszőfűzön, tüskés-drótsövényen, árkon-bokron át rohant a tavaszi olvadás vize; megbökdöste botjával a vén ezüstfűzet, melyet suháng korából ismert, és sokáig állt a dombtetőn, az útját kísérő lurkók gyanakvó csodálkozására. A holtakat már eltemették, de azért még lenvetést nem lehetett látni sehol. Minden más volt a valóságban, mint emlékezetében: Tomasevszkoje — a láthatáron feltűnő falucska — közelebb húzódott a Jengához, a fiatal, második nemzedékbeli erdőcskét meg mintha jobbra és közelebb húzták volna, hogy ne zavarja a tájképet, többek között a felfordult, összeégett német harckocsikra nyíló kilátást. Innen még meggyőzőbbnek látszott a régi igazság, hogy mindaz, ami a legszilárdabbnak, rendíthetetlennek tetszik a földön, éppoly változékony, mint a tovatűnő felhők, amelyek odafenn úsztak a kékre tisztult égben — csak éppen más, viharosabb és hatalmasabb szelek idomítják, a kor és az idő szelei.

Nem egy ábránd dőlt romba, csak éppen — új lap kezdődött, tegnapi véget ért. A hasadék túlsó oldalán a kolhozmajor zömök épülete viltant fel: ez már kőház volt. A szomszédban bekvártélyozott katonák zsindelytetőt raktak fel az itt-ott megszenesedett gerendázatra. Nedves forgács illata vegyült a füst szagával, mely a lejtőbe vájt földkunyhókból szállt fel; minden szegényesnek, ősállapotban levőnek tetszett, és Ivan Matvejics mégis úgy hallotta, mintha frissen fejt tej freccsenne ütemesen és megbékítően a csöbör falához... Itt igazán hiába keresett volna fuvart Pasutyinóba, meg aztán valahogy illendőbbnek is érezte, hogy gyalog tegye meg a tizenkét kilométert Kalina forrásáig. És ekkor Ivan Matvejicsnek ismét alkalma nyílt tapasztalni a távolságok változékonyságát is: az út, amely gyermekkorában lebírhatatlan volt, pasutyinói szolgálata esztendeiben harmadára rövidült, most pedig újra régi terjedelmére nyúlt meg.

ÚTKÖZBEN TARTOTT sűrű pihenőit azzal indokolta önmaga előtt, hogy viszontlátást kell ünnepelnie a jól ismert, s most teljesen kihalt ridekkel. Csak a Dombháton, a cserjéssel védett földeken találkozott egy emberrel, aki kosárból valami magot vetett széles kézmozdulattal, suttyó legényke boronába fogott tetenet hajtott utána; Ivan Matvejics ősi szokás szerint jó szecencsét kívánt, s az ember méltóságos főhajtással köszönte meg. Egy kilométerrel tovább, a Palagos előtt, csengő leányhang dalolása ütötte meg fülét: az újjászülető élet harangszava volt ez, akárcsak a pacsirta váratlan trillázása a feje fölött. Esőfelhő húzódott össze az égen, de Ivan Matvejics most már kiért a régi országútra, amelyen negyvenegynéhány esztendővel azelőtt Gyemidkával elindult a világ felfedezésére. Valahol a közelben kezdődött Kalina hajdani birodalma. Attól tartva, hogy eltéved, vagy kabátját elszaggatja a sűrűben, Ivan Matvejics nagyot került, s az úton haladt tovább; ez megóvta attól, hogy közelebbről megismerkedjék az erdei torlaszok rejtett meglepetéseivel.

HA NEM SZÁMÍTJUK a nyár derekán beköszöntő ridám napokat, amikor zivatar hűsíti a júliusi aszályt és villámok rajzolják az égre tüzes betűiket, vagy az áldott későőszi csendességet, amikor az erdő búcsúzó színpompába öltözik abbeli reményében, hogy meglágyítja a közelgő fagy szívét, ha nem számítjuk végezetül a puhapelyhes téli alkonyatokat, amikor a fagy légvirág-filterein átszűrt csípős levegő mámorítóbb a vodkánál, amikor rókafurfang, farkasmerészség sok egymástkövető lábnyoma érdekfeszítő meséket ír a hóba — akkor nincsen az orosz természetnek szerencsésebb pillanata, mint ezek a tavaszi késő délutánok, amikor a mogyorócserje már elporzott, de a nyír még nem mer kizöldülni, mert nem bízik a meglangyosult levegő állhatatosságában, az erdő pedig átlátszón, árnyéktalanul, álmosan-ébredezve hunyorog, szinte fél rálépni a lábánál tenyésző apróságokra: salátaboglárkára, martilapura. Vihrov áttört a barátságtalan boróka-őrségen, és behatolt a sűrűbe; a nedvesség cuppogott lába alatt a moha között, s az eső finoman megpermetezte üdvözlésül. Egyszercsak titokzatos hűvösség lehelt rá a mélységből, s azután — micsoda meglepetés — óriási fajdkakas röppent fel a bokorból, szárnyával megbolygatva az ágakat. »A strázs...« gondolta magában Ivan Matvejics, gyermeknek érezte magát; és a víz alig hallható bugyborékoló csobogásából tudta, hogy megérkezett.

OTT VOLT ELŐTTE az a régi vízmosás, alján a nagy, lapos kő — csakhogy a szakadékot mindenfelől sűrű cserjés nőtte be. Sem virág, sem lehullott száraz gally nem látszott a lejtős oldalban; a szürke égerfa nyíló barkái szigorú csöndben függtek az ágakon. Ivan Matvejics levette kalapját, hajadonfőtt ereszkedett le, és mivel senki sem leshette meg itt, az erdő mélyén, fennszóval köszöntötte Kalinát, meg azt a kicsi, mérges, sündisznóforma istenséget, amelyik itt lakott az ősi, jégkorszakbeli szikla alatt.

— Köszöntlek, te örök, te jóságos — mondta halkan, két karját leeresztve, mint fölöttese előtt, akinél felsőbb hatóság a világon nincsen. — Én volnék az Ivan Vihrov, ha még emlékszel rám. Eljöttem, hogy meglátogassalak és számot adjak::: üdvözöllek!

Azután röviden — mert sem barátot, sem istenséget nem illik kifárasztani elmúlt viszontagságok felsorolásával — összefoglalta az elmúlt négy évtized fontosabb eseményeit és amaz odalenn valamit morgott, de hogy mit, azt Ivan Matvejics gyakorlatlan füle sehogy sem tudta megérteni. A fű még nedves volt, leült hát kis böröndjére.

A KÖZELI FÁK körös-körül erősebbek, idősebbek lettek — valóságos gárda. A zuzmó sűrűbben göndörödött a kövön, fény pedig éppen annyi szűrődött be, hogy az ember megláthassa, mint pezseg nyílásában a kristálytiszta víztölcsér, mint fonódnak össze az örökké éber víz vékony sugarai. Kalina forrása nem panaszkodott, hogy felriasztotta a háború, nem hálálkodott, hogy megvédték, csak zsörtölődve mesélgette a kellemetlenségeket, amelyek az utóbbi időben érték.

Leonyid Leonov az idősebb szovjet írónemzedék egyik legkiválóbb egyénisége. Pályafutását költőként kezdte, majd a húszas évek végétől egymásután jelentek meg elbeszélései és regényei.

Georgi Rajcsev:

AZ ANYA HITE

December végén beköszöntött a hideg. A mezőt vastag hótakaró borította. Karácsony este az ég hirtelen beborult s mind sűrűbben hullott a hó. Ebéd után Rinka néni felhúzta bocskorát és megint útra készült.

— Nedához megyek. Azt álmodtam az éjjel, hogy Borko hazajött. Nedáék faluján kell keresztülmennie... Lehet, hogy őt előzőleg értesítette jöveteléről... Én mondom nektek, jön...

Lozan, a nagyobbik fia, mindjárt dühbe gurult és haragosan rámordult az anyjára:

— Anyám, elég legyen! Az emberek éppen eleget nevettek eddig is rajtunk. Sehova nem megy. Borko írt! Írt a fenéket! Eszem ágában sincs, hogy karácsony este elengedjem, még felfalják a farkasok s a hóban kaparászhatom összesze megmaradt öreg csontjait.

Rinka néni megfordult, leült a banyakemence mellé, tenyerébe temette arcát és kövémeredten üldögélt.

Nemsokára megtelt az udvar szomszédokkal, az emberek körülvették a levágott disznót. Mindjárt feltűnt nekik Rinka néni távolléte és csodálkoztak, hogy a házbeliek mégcsak nem is emlegetik. Csak akkor jutott eszükbe, hogy megkeressék. Az öregasszonynak azonban már csak hűlt helyét találták. Talán átment valamelyik szomszédhoz? Egy óra keresés után hallották, valaki látta, amikor bekanyarodott a mokrenói országúton.

Lozan, nagyobbik fia kifakadt:

— Nem megyek utána. Menjen, isten hírével, ha már elindult. Akaratos, nem fél az semmitől, majd csak odaérkezik egyedül is.

Nejko fia azonban gyengédebb volt bátyjánál:

— Bátya, nem úgy van az. Látom, milyen cudar az időjárás — fúj a szél, hóvihar tombol. Valahol elakad a hóban és elalszik az úton. Ti csak maradjatok, én utána megyek.

Felöltözött, magához vette anyja meleg ruháit, meggyújtotta a viharlámpát és elindult a mokrenói országúton.

Rinka néni valóban a lányához igyekezett. Sokáig egymagában ült a banyakemence mellett s amikor látta, hogy rajta kívül senki sincs a lakásban, sietve magára kapta ruháit, kiosont a kapun s észrevétlenül eltűnt a mokrenói országút irányában. A falu alatt rákanyarodott az országútra s amikor elérte a dűlőutat, azon folytatta útját. Egész nap tűzifát szállító kocsik jártak arra és a hóban még jól látszottak a keréknyomok.

Mokreno falu kicsiny emelkedés mögött feküdt. Jó időbe telt, amíg feljutott a halom tetejére. A hótakaró egyre magasabb lett. Sötétedett s a dombtetőn viharba került, mely minden oldalról arcába verte a havat.

Az asszony fáradtan megállt, megigazította a ruháját, végignézett a hóval befújt úton s megindult. De alig ment húsz lépést, amikor újból meg kellett állnia, mert a hó egészen betemette az utat. Körös-körül csupasz, behavazott bokrot látott s előtte és mögötte kutyaugatás hallatszott. Ösztönösen elindult, de lába csakhamar felmondta a szolgálatot. Úgy rémlett neki, hogy jobbról-balról, elölről-hátulról ugatnak a kutyák, a falut azonban eltakarta a sűrű hóesés.

— Ott lehet! — döntötte el magában és a képzelt irány felé tartott.

A hulló hó azonnal betemette lába nyomát és néha térdig gázolt a friss hóban. Megállt hogy megpihenjen és erőt gyűjtsön. Lassan-lassan rájött arra, hogy eltévedt. Lelki szemeivel meglátta Nedát, övéit. Beszélt hozzájuk, figyelmesen hallgatták és válaszolgattak neki. A legvilágosabban azonban Borko alakja rajzolódott ki előtte. Az anya hosszasan elnézte, fagyos ajkán enyhe mosoly futott végig.

— Borko..., Borko...; — mormogta magában. — Te vagy, fiacskám? Jössz-e?... Gyere már... gyere, anyád drága fiacskája...

Ismét elindult, de merev lábai nem engedelmeskedtek.

— Még egy kicsit pihenek — dünnyögte magában. — Ha leülök, összeszedem magam, erőt gyűjtök.

Úgy rémlett neki, egész csapat férfi vonul el előtte. De hogy jobban szemügyre akarta venni őket — hirtelen eltűntek, mint a könnyű álom alakjai. Mindössze egy férfi maradt vissza — messziről, nagyon messziről közeledett, a havat taposta és egyenesen feléje tartott. Szíve élénkebben vert, a határtalan öröm dobogtatta.

— Ő az! Ő az! — kiáltott fel ujjongva. Az ismeretlen férfi pedig egyre jobban közeledett hozzá, már csak néhány lépésre volt tőle. S mire hozzáérkezett, alakja egészen megnőtt, szinte hegyként állott előtte.

— Borko! Drága gyermekem! — kiáltott fel s újból hallotta fia kedves, rég nem hallott hangját.

— Mama... Mamám... Te vagy az, édesanyám?

Az öregasszony kinyújtotta dermedt karját s érezte amint két erős kéz megragadja s a magasba lendíti. Kezével gyengéden megsimogatta a fiú arcát. Ujjaival kitapogatta jégcsapos szakállát.

— Borko, fiacskám, milyen hosszú szakállad nőtt...

— Anyám, nagy utat tettem meg hazáig... Hosszú volt nagyon. Külföldön jártam, anyám, hegyeken, erdőkön keresztül vezetett az utam... Tengereken, vizeken át...

— Istenem, s lám, nem hittek nekem, gyermekem...

— Kicsoda, édesanyám?

— Lozan... Nejko...: Mindannyin, ahányan csak vannak... Egyre azt hajtogatták, hogy elestél, meghaltál.

Úgy, meghaltam? Hát akkor fel is támadtam. Most itt vagyok, a hazámban, melletted édesanyám. S veled találkoztam először, te drága, jó lélek.

— Borko, én és Neda...:

— Kicsoda? — Milyen Neda? Ja, igen, tudom már, tudom. Láttam. Állj meg — kiáltott rám —, aludj nálam — ajánlotta — s majd reggel örvendeztesd meg anyánkat... Kérlelt, aludjak, pihenjek meg nála, várjalak meg, de te anyám...

Az öregasszony ezt már alig hallotta... Az édes szavak elringatták, csodálatosan szép álomba bűvölték. Hatalmas kezek között pihent, olyan jól elringatták s egyre az volt a kívánsága, hogy vigyék magukkal a világ végére...

Késő éjszaka Lozanovék házában felugatott a kutya, de utána nyomban el is hallgatott.

— Valaki hazajött. Nézzétek meg, hogy nem anyátokat hozzák-e?

Kinyitották az ajtót és kinéztek.

Egy magas, szakállas férfi lépett be a kapun. Fején idegen sapka volt.

— Kellemes karácsonyi ünnepeket! — köszöntötte a házbelieket s behozta a meleg szobába összefagyott édesanyját.

Georgi Rajcsev a bolgár falu életét örökíti meg műveiben. Maga is paraszti származású. Az irodalomban verseivel tűnt fel, később számos novellás-kötete és regénye jelent meg.

Jan Noha:

Mindenkit táborodba hívsz

Mindenkit táborodba hívsz,
s olyan vagy, mint a jó anya,
mint a tavaszi gyenge fű,
mely gidák elé hajlana,
és mint a csillagsűrűs éj,
mely eltitkolja, úgy szeret,
vagy mint sok-útú életünk,
ha biztos lábbal lépdeled.

Mindenkit táborodba hívsz,
akinek két keze közül
az elszabadult csalogány
csattogni-zengeni röpül,
s kit munkás napok estelén
a vágy a túlsó partra vitt,
építeni az emberek
új, egybefogó kapcsait.

Mindenkit táborodba hívsz,
és vakulásig dolgozol,
hogy éhség már e földtekén
ne bántson senkit és sehol,
hogy nép és nép között fagyos
távolságot többé ne lás,
s éljen minden, s haljon csak egy:
a háború, az elnyomás.

Mindenkit táborodba hívsz,
s olyan vagy, mint a jó anya,
s mint a tavaszi, gyenge fű,
mely gidák elé hajlana,
és mint a csillagsűrűs éj,
mely eltitkolja, úgy szeret,
vagy mint sok-útú életünk,
ha biztos lábbal lépdeled.

(Kardos László fordítása)

Jan Noha kiváló cseh költő ere detileg nyomdász volt Prágában. Wolker és Nezval nyomdokain kezdett verselni. Első verskötete (Futószalag) 1932-ben jelent meg.

A VAK és a hegyek

Irta: Francisc Munteanu

Ősszel, amikor hullanak a levelek, szeretek a parkban kószálni. Különösen este, mert akkorra az emberek lecsillapodnak és megértőbbek lesznek. Ilyenkor, valahol a forgalomtól távol, magányos padot keresek, amelyet beleptek a hulló levelek, és nézelődöm, nézem az embereket, a kopasz fákat. Ha költő volnék, még hozzátenném: hallgatom a csendet. Csodálatos melódiája van a csendnek ilyenkor a parkban: fémes remegéssel pilinkélnek a levelek, a szellő hozzásúrlódik a fák kérges oldalához, a magasban, amikor átrepülnek a fák fölött, a madarak is olyan különösen suhognak, és még a kései sétálók lépteinek koppanása is a csendet teszi teljessé. Nincs ebben semmi paradox: ahogyan a szivárvány színeinek összességéből a fehér szín keletkezik, úgy olvadnak bele a természet halk neszei a tökéletes csendbe. De nem írok tovább a magam kedvteléseiről.

Egyik este a parkban egy padon ültem. Szemben velem egy ember ült, akinek gondolatban többször is megköszöntem, hogy olyan csendes ámulattal szemléli a széltépte parkot. Jóval elmúlt éjfél. Éppen távozni akartam, amikor társam felém fordult.

— Késő van, uram?

— Igen, késő van.

— Holdvilágos az éjszaka vagy sötét?

Lámcsak, milyen tréfás szomszédom van — állapítom meg rosszmájúan, s úgy is felelek.

— Magának mi az érzése, milyen az idő?

— Azt hiszem, holdvilágos. Különben miért ülne ön ilyen későig itt, és pont ezen az eldugott padon. No, meg aztán a szél sem fúj. Valószínű, felhők sincsenek.

Jobban szemügyre veszem a szomszédot: idős ember, arca hosszú, gyér szürke szakáll övezi az állát. Két térde között fehérre festett sétabotot tart. Feleszmélek. Vak.

— Bocsásson meg a feleletemért... Nem tudtam, hogy...

— Vak — teszi hozzá. Semmi baj, fiatalember.

Ez lát. Honnan tudná különben, hogy fiatal vagyok. Megkérdem:

— Honnan tudja, hogy fiatal vagyok?

— A hangjáról. A hangjáról, no meg arról, hogy olyan szaporán beszél. Az idősebb ember sokkal higgadtabb.

— Igen, persze — helyeselek, és nem tudok mit mondani. Ha nyomorékkal állok szemben, mindig kisebbrendűségi érzésem van.

Pár percnyi szünet után a vak újra hozzámfordult:

— Maga volt vagy egyszer Predealon?

— Igen uram, voltam.

— Most nagyon szép lehet a táj arrafelé.

— Honnan tudja, hogy milyen a táj? Vagy talán nemrégen vesztette el a látását?

— Nem tudom, mikor vesztettem el; így születtem.

Borzalmas lehet: nem lát soha semmit. Pár percnyi habozás után újra megszólítom.

— De hát akkor honnan tudja, hogy milyem Predeal?

— Mondják az emberek. Beszéltek nekem a hegyekről. Annyit beszéltek, hogy éjjel-nappal ezen gondolkozom: próbálom elképzelni, milyenek is a hegyek. És sehogysem sikerül. Minden egyéb dologról van fogalmam. Még olyasmiről is, amit nem tudok megtapogatni. Mint például a holdról. Csak a hegyeket nem tudom elképzelni. Pedig voltam Predealon, felmentem egy hegyre... hiába.

— Elmagyarázom én magának — feleltem, s örültem, hogy valamivel a segítségére lehetek. — A hegy az olyan, mint egy...

— Sokan leírták nekem a hegyeket eddig, de hasztalan. Megtapogattam a vakondtúrásokat, a halmocskákat, és nem tudom elképzelni, mi lehet benne szép. Kell legyen valami benne, amit én nem tudok felfogni. És ez rosszul esik. Higgye el, fiatalember, rosszul esik.

Nem hagytam magam. Meghívtam a lakásomra, igérvén, hogy ott megértetem vele a hegyek szépségét. Biztam benne, hogy haza ig kitalálok valamit. Nem találtam ki semmit. Otthon, hogy időt nyerjek, borral kínáltam, s megkérdeztem, szereti-e a zenét?

— Nagyon szeretem — felelte a vak.

Magnetofon-szalagon megvolt nekem Beethoven V. szimfóniája. Kérdeztem, ismeri-e. Nem ismerte.

Az első akkordok után a vak mind jobban figyelt, és erősen szorította a bot fogantyúját.

— Íme, barátom, ilyenek a hegyek.

A vak nem válaszolt, csak jóval később, amikor véget ért a zene.

— Igazuk van az embereknek. Nagyon szépek a hegyek.

E történet óta sok idő múlt el. A vak ma is barátom. Gyakran látogat el hozzám, és sokszor kéri, hogy mutassam meg neki a hegyeket.

(Huszár Sándor fordítása)

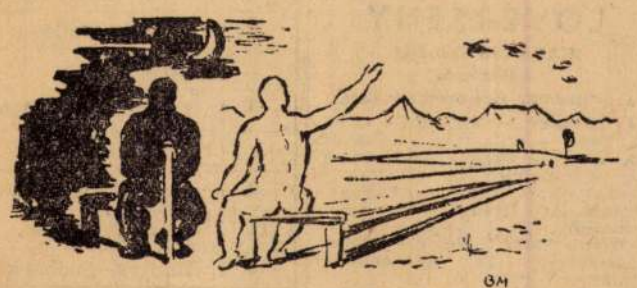

(Borsos Miklós rajza)

Francisc Munteanu a román prózairodalom egyik legígéretesebb fiatal képviselője, aki a tőkés-földesúri rendszerben átvészelt viszontagságos gyermek- s ifjúkor után, harminc egynéhány éves korában több figyelemre méltó alkotásra (novella, kisregény, társadalmi regény) tekint vissza.

SPORT

Mit vár az új esztendő sportjától?

Pár nap és megkezdődik a sportban is az új esztendő. Sporteseményekben bővelkedik 1958; világbajnokságok, Európa-bajnokságok, nemzetközi összecsapások egymást követik. Mit várunk a sportban az új esztendőtől? Ezt a kérdést tettük fel és a következő érdekes választ kaptuk:

BARCS SÁNDOR
a Magyar Labdarúgók Szövetsége elnöke:

— A kérdésre kétféle választ kell adnom. Sportesemény és sportesemény között ugyanis különbség van, aszerint, hogy labdarúgásról, vagy más sportágról van-e szó. A futballt ugyanis »*hivatalos*« szemmel nézem, a többi sporteseménynél viszont csak szurkoló vagyok, tehát »*pihenek*«.

— Mint szurkolót, elsősorban az augusztusi úszó- és vízilabda Európa-bajnokság érdekel, amely Budapesten lesz. *Meggyőződésem, hogy velem együtt sok futballrajongó kedveli a vízilabdát.* Nos, az Európa-bajnokság vízilabda-tornája jó »kikapcsolódást« jelent majd számunkra.

— *Távszurkolás* szempontjából nagy tömegek érdeklődését fogja majd lekötni az augusztusban megrendezésre kerülő *atlétikai Európa-bajnokság.* A svéd közönség idén »*kihúzta a lutrit*«, a labdarúgó VB mellett Stockholmban rendezik az atlétikai EB-t is. Irigyelhetjük a svédeket! De azért mi sem panaszkodhatunk, hiszen a »vizesek« EB-jén kívül Budapesten is lesznek nagy nemzetközi események. Az igen népszerű asztalitenisz hívei például márciusban *végigszurkolhatják az Európa-bajnokságot a Sportcsarnokban.* Júliusban pedig nálunk rendezik a *birkózó* világbajnokságot.

— *Műkorcsolyázóink* januárban Pozsonyban az EB-n, februárban pedig Párizsban a VB-n lépnek jégre s itt elsősorban a *Nagy-testvérpár* szereplését fogja a magyar sportközönség figyelemmel kísérni. Fiatal tornászaink *Moszkvában,* a VB-n mutathatják be képességüket a rendkívül erős mezőnyben.

— Ami a labdarúgást illeti, itt természetesen a világbajnokság a »nagy szám«. Az MLSZ vezetői számára már megkezdődtek az *álmatlan éjszakák* ... A szurkolóknak fogalmuk sincs róla, mennyi baj van egy ilyen nagy fontosságú torna előkészületeivel. Itt van például most a *Vasas ügye.* A piros-kékek, mint tudjuk, február közepén EK-mérkőzést játszanak Amsterdamban. Nekik tehát sokkal hamarabb el kell kezdeni az alapozó edzéseket, mint a válogatott keretnek. Ez viszont annyit jelent, hogy az előkészületeket nem lehet a Vasas-játékosokkal összehangolni. *Mi legyen hát?* A Vasas-fiúk teljesen elkülönítve készüljenek fel?

— Aztán itt van a sorsolás. Azt mondhatnám, majdnem minden attól függ, milyen sorsolást kapunk. *Egy csoportban lenni például Argentínával, a Szovjetunióval és Angliával — álmomban se jöjjön elő!* No, és még a sok előre nem látott izgalom, amíg az ember az igazi, a legnagyobb izgalomig, a startig elérkezik ...

— De arról is gondoskodtunk, hogy a hazai közönség ne csak a rádiónál szurkoljon, hanem »természetben« is. *Eltekintve a magyar bajnokságtól, idehaza is jó nemzetközi programot bonyolítunk le.* Először is vegyük a Vasas már előbb említett EK-tornáját. Remélem, hogy a rokonszenves piros-kék csapat túljut az Ajax-on (a második mérkőzés bizony nem a legjobb időpontban, február végén lesz Budapesten) s azután már világhírű ellenfelet hoz a magyar fővárosba. *Ezen a tornán egyébként a Vasast a döntőbe várom.*

— A válogatott csapat tavasszal *Jugoszlávia* ellen játszik, ősszel a nyugatnémetek és a belgák ellen — *Budapesten.* A skótok, lengyelek, jugoszlávok (másodszor), románok és a Szovjetunió ellen idegenben mérkőzünk. Bizonyára élénk érdeklődés kíséri majd a *Duna-Kupa* mérkőzéseit, amelyek nyáron, a VB idején zajlanak le.

— Egyszóval: zsúfolt nemzetközi sportműsor várható. Hogy pontosabban mit várok tőle? Jóval több mosolyt, mint bosszúságot. És hogy vonatkozik-e ez a labdarúgó VB-re is? *Az ember sose adja fel a reményt ...*

POPPER IMRE
a nagy sportfilmek rendezője:

— Erre a kérdésre általában azt szokták válaszolni, hogy »izgalmas versenyt«, »nagy küzdelmeket«, »kiváló eredményeket« várok. Én azonban szeretnék részletesebben, szakmám nyelvén, szinte *filmkockánként* felelni.

— Kezdjük talán a világ legerősebb embereinek görög-római stílusban való vetélkedésén. A »főszereplők« az úgynevezett birkózó nemzetek közül az irániak és a japánok elsősorban a szabadfogásban jeleskednek, itt szerintem *nincsenek győzelmi esélyeink.* Az északi államok közül a pehelysúlyú finn Makkinen és a könnyűsúlyú Lehtonen esélyes. Míg a svédeknél a félnehézsúlyú Janson győzhet. A németek közül a Melbourne-ben második helyezett nehézsúlyú *Dietrichnek* vannak komoly esélyei. A törökök a kötöttfogásban is igen kiválóak. Itt a nehézsúlyú *Kaplan,* a váltósúlyú *Baynak* és a pehelysúlyú *Dagistanli* a »trónkövetelő«.

— A mi birkózóink közül *Polyák, Kerekes, Gyurics* és *Tar* szereplésében bízom.

— Szándékosan hagytam utoljára a szovjet birkózókat, akik az egész eddigi jóslatomat felboríthatják, ugyanis az idei szovjet bajnokok közül szinte senkit sem találunk a legutóbbi világbajnokság és a Melbourne-i olympia győztesei közül. Ez példázza legjobban, hogy milyen erős és hatalmas versenyző gárdával rendelkeznek. Ha Budapesten szőnyegre lép a nehézsúlyú *Parfenov,* a félnehézsúlyú *Nikolajev* és *Abasidzé,* nehezen talál legyőzőre, nem beszélve az általunk *ismeretlen* kiválóságaikról.

— Az ugyancsak itthon rendezendő úszó, műugró és vízilabda Európa-bajnokság sajnos nem hozza részünkre azt a hatalmas fölényt, amely legutóbb Torinóban magasan a versenytársak fölé emelte a magyar női és férfi úszókat. A nőknél csak *Boros Kati* indulhat győzelmi eséllyel a kiváló angol és holland hátúszó nőkkel szemben, de csak akkor, ha végre nagy nemzetközi ellenfelekkel szemben is meg tudja mutatni képességeit. Ha edzőjének sikerül gyorsúszó stílusát is megjavítania, akkor itt is könnyen kellemes meglepetést okozhat. A többi számokon holland, angol, szovjet és esetleg a német lányok osztozkodnak.

— A férfiaknál Tumpeknek (200 m pillangó) és Magyarnak (100 m hát) van esélye a győzelemre. 4x200-on az európarekorder szovjet váltó győz. A többi szám toto-nyelven: három-esélyes.

— A mű- és toronyugrás a szovjet versenyzők zsákmányának látszik. Zságot Iréntől és Ujváritól jó szereplést várunk.

— A vízilabda hozza talán részünkre a legtöbb izgalmat. Ha a magyar csapat vezetői a technikai képzettséget fogják előtérbe helyezni és nem a testi erőt (mert ebben a jugoszláv és szovjet ellenfelekkel szemben úgyis alul maradnak), akkor a magyar csapat jó erőnlét mellett újból győzelmi esélyekkel száll a medencébe.

— És végül a labdarúgás, melyben amúgyis minden szurkoló »szakember« — én is annak érzem magam (azért a kapitány és az edző, valamivel jobban értik nálam). Véleményem szerint labdarúgásunk túl van a mélyponton, (amely nem is volt olyan mély), és már eddig is szép fegyvertényeket mutatott fel. *Legnagyobb ellenfeleknek a szovjet és dél-amerikai válogatottakat tartom.* Ha az idén nincsenek is győzelmi esélyeink, de véleményem szerint a *harmadik* helynél biztosan kikötünk. A labdarúgás azonban azért szép, mert itt minden lehetséges és inkább győzzünk, minthogy nekem igazam legyen. Ez egyébként közös érdek, mert *sport-filmjeinknek is akkor van igazi sikere, ha minél több versenyzőnk áll a győzelmi emelvényen.*

DR. BÁRÁNY ISTVÁN
a Magyar Úszószövetség főtitkára:

— Mindenekelőtt a sportfelfogás megváltozását, hogy minden sportvezető, edző, versenybíró és versenyző azon fáradozzék, *ki tud minél többet adni a magyar sportnak.*

— Várom a Budapesten rendezendő IX. úszó, műugró és vízilabda Európa-bajnokságok sikerét minden vonatkozásban. Remélem, hogy Európa jövő évi sporteseményeinek sorában a labdarúgó világbajnokság és az atlétikai Európa-bajnokság után harmadik helyen álló sportesemény, *becsületet szerez a magyar névnek minden szempontból.*

— Várom, hogy a kétszeres olimpiai bajnok vízilabdacsapat tiszta és valós küzdelemben *megvédi Európa-bajnoki* címét és a fiatalok már most méltónak mutatkoznak nagynevű elődeikhez.

— Az úszóversenyeken *Tumpek Györgynek* a pillangózásban, *Boros Katónak* és *Magyar Lászlónak* a hátúszásban való jó szereplését várom az Európa-bajnoki mezőnyben. Remélem, mindhárman ott állnak majd a dobogón s talán egyikük-másikuk tiszteletére himnuszunkat is hallhatjuk.

— A többi közül Európa-bajnoki döntőbejutást várok a nőknél *Littomericzky Máriától* a pillangózásban, *Takács Katótól* a gyorsúszásban, *Kilermann Klárától* a mellúszásban, továbbá mindkét váltószámban, a férfiaknál *Müller Györgytől* és *Katona Józseftől* a gyorsúszásban, *Kunsági Györgytől* és *Utassy Sándortól* a mellúszásban, *Kovács Miklóstól* a hátúszásban és ugyancsak mindkét váltónktól. Remélem, műugróink közül *Zságot* és *Újváry* ott lesznek a döntőben.

— A fiatal úszók, pólózók és műugrók közül elsősorban *Bajnógeltől, Korényitől, Franktól, Ringelhanntól, Egerváritól, Kelecsényitől, Bodókitól* a lányok közül, *Gulrichtól, Kádártól, Kisstől, Várszegitől, Krausztól* a fiúk sorából, *Felkaitól, Rusorántól* és *Csillagtól* a vízilabdázók soraiból, *Mártontól* és *Sauertől* a műugrógárdából várom azt, hogy felzárkóznak az első sorba és sok *kellemes meglepetést* okoznak az év folyamán.

— Végül azt várom, hogy minden sportban, de elsősorban az úszósportban megértő támogatásban részesíti egymást a szövetség, a sporthatóság, az iskolafenntartó és az uszodaigazgatóság. És ha mindnyájan egyetértenek abban, hogy a magyar sport és népegészségügy érdekében áll, ha minél több fiatal minél többet keresi fel az uszodákat, s ott minél korábban sajátítja el a legmegfelelőbb úszómozdulatokat, *akkor az eredmény nem fog elmaradni.*

A Magyar Nemzet karácsonyi jókívánságai

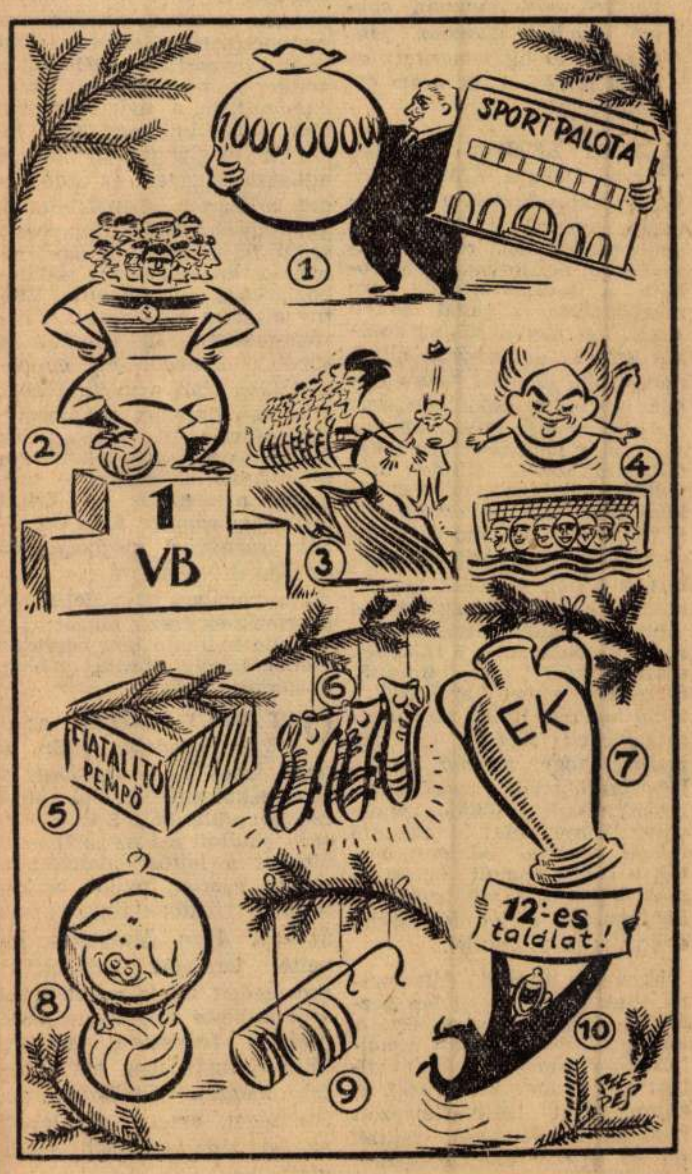

(Szepes Béla rajza)

1. A Sporthivatalnak: sok sok pénzt és egy 20 ezres Sportpalotát.
2. Labdarúgásunknak: Egységes válogatottunknak jó helyezést a VB-n.
3. Atlétikánknak: Újra sok világcsúcstartót.
4. Vízilabdasportunknak: Komjádi Béla szellemét.
5. Az MTK-nak: eredményes fiatalitást.
6. A Fradinak: góllövő cipőket.
7. A Vasasnak: Európai kupát a Középeurópai mellé.
8. A Dózsának: több szerencsét a fiatal csapatnak.
9. A játékvezetőknek: jó erős szemüveget, hogy mindent észrevegyenek.
10. A szurkolóknak: jó játékot és 12-es telitalálatot.

Budapest—Szófia válogatott jégkorong-mérkőzés

Az ünnepek alatt egyetlen jelentős nemzetközi sporteseményt rendeznek Budapesten: csütörtök este fél hétkor a Millenáris Sporttelepen játszszák le a Budapest—Szófia nemzetközi válogatott jégkorong mérkőzést. A találkozó igen jó küzdelmet ígér, már csak azért is, mert a városok nevei alatt valójában *az országos válogatottak mérkőznek majd.*

Budapest válogatottját 25 tagú keretből állították össze. A magyar csapat a következő összeállításban lép pályára: *Hircsák dr. — Babán, Kenderesi — Bán, Molnár, Ádám. Csere: Kászonyi, Kondorossy, Boróczi, Patócs I., Lőrincz, Gubó, Siraki, Zsitva, Miks dr., Tóth.*

A nemzetközi mérkőzés előtt és a szünetekben a magyar műkorcsolyázó élgárda tart bemutatót. A rendezőség a jégkorong-sport népszerűsítése érdekében rendkívül olcsó helyárakat szabott meg: *a 14 éven aluli fiatalok ingyen, a diákok (főiskolások is) 1 forintért nézhetik végig a mérkőzést,* a felnőtt-jegy ára 6 forint.

Cerva László, a Jégkorong Szövetség főtitkára elmondotta, hogy a csütörtöki találkozó egy válogatott mérkőzés-sorozat első állomása. A következő hónapokban sor kerül a szófiai visszavágóra, előreláthatólag egy belgrádi jugoszláv—magyarra és végül mindezek betetőzéseképp következik az *oslói világbajnokság.*

Magyar javaslat a világbajnokság döntőjének sorsolására

A hannoveri mérkőzésről hazatért *Barcs Sándor,* a Magyar Labdarúgó Szövetség elnöke elmondotta, hogy Hannoverban hosszasan tárgyaltak a német szövetség vezetőivel és több kérdésben megegyeztek. Így például végleges már, hogy *a vasárnapi mérkőzés visszavágóját jövőre Budapesten rendezik meg.* A német vezetőknek igen tetszett az a javaslat, amelyet a magyar szövetség a világbajnoki döntő sorsolására készített és amelyet majd a rendező bizottság elé terjeszt. Ebben az ügyben egyébként december 28-án és 29-én a jugoszláv szövetség képviselőivel is tárgyalnak a magyar vezetők.

A magyar javaslat négy csoportra osztja a mezőnyt. 1. Dél-amerikai államok: *Argentína, Brazília, Paraguay, Mexico;* 2. *Anglia, Skócia, Wales vagy Izrael és a VIII. csoport első helyezettje;* 3. *Szovjetunió, Magyarország, Csehszlovákia, Jugoszlávia;* 4. *Franciaország, Svédország, Ausztria, NSZK.* A csoportbeosztás éppen azt célozza, hogy *az egy csoportban levő csapatok ne kerüljenek össze mindjárt.* A sorsolás úgy történne, hogy a 4—4 ország neveit külön urnába tennék és mindegyik urnából egy-egy nevet húznának ki — ez a négy ország mérkőzne az elődöntőbe jutásért. Így például ilyen csoport jöhetne létre: Argentína, Anglia, Csehszlovákia, Franciaország.

A magyar javaslat szerint a kijelölés és a sorsolás között *egy kompromisszumos megoldás jönne létre.* Ez a módszer nem sértené a torna szabályzatát, mégis valamennyire figyelembe venné az erőviszonyokat.

Ünnepi sportműsor

December 25-én és 26-án az alábbi néhány érdekesebb sporteseményre kerül sor Budapesten és vidéken.

SZERDA:

Labdarúgás: Nyíregyháza—DVSC, NB II-es bajnoki mérkőzés, Nyíregyháza, 13.30 óra.

CSÜTÖRTÖK:

Jégkorong: Budapest—Szófia válogatott mérkőzés, Millenáris, 17.30 óra.

Kosárlabda: FTC—VTSK férfi bajnoki mérkőzés, Sportcsarnok, 9.45 óra. MTK—VTSK női bajnoki mérkőzés, Sportcsarnok, 11 óra. MÁVAG—Pécs, férfi bajnoki mérkőzés, Sportcsarnok, 12.15 óra.

Súlyemelés: Válogatott keret meghívásos csúcsjavító versenye, Szolnok, 17.30 óra.

LÓVERSENY

KARÁCSONYI DÍJ

Jelöltjeink

a csütörtöki ügetőversenyekre:

I. Ellenérv – Elszánt – Delta. II. Fetis – Filantrop – Finyás. III. Ékes – Csodás – Dérvirág. IV. Engedelmes – Doboz – Eunuch. V. Csapodár – Dallás – Eretnek. VI. Csibész – Dongás – Csalogány. VII. Cukrász – Laci II. – Dévaj. VIII. Csillogó – Csopak – Csakhogy. IX. Adópengő – Csatár – Karcsi.

A versenyek délután 2 órakor kezdődnek.

SZILVESZTER
A SPORTCSARNOKBAN
1957—1958.

Este 8 óra, éjjel 11 óra

ÁKOS STEFI
KAZAL LÁSZLÓ
KARDOS MAGDA
KEMÉNDY ANDRÁS
KOVÁCS ERZSI
DRÁVAI RÓBERT
PÉCSI GIZI
GARAY NÁNDOR

Hacsek és Sajó
HERCEG JENŐ
KOMLÓS VILMOS

Konferál:
KIRÁLYHEGYI PÁL

KELÉNYI GYÖRGY
és tánczenekara

Jegyek 14–30 forintos árban kaphatók az üzemi közönségszervezőknél, az Espress jegyirodában (V., Váci u. 10.), a Sportcsarnok pénztáránál, a Harangi-trafikban és a VII., Lenin körút 6. sz. alatti jegyirodában.

TOTÓ-TANÁCSADÓ

52. HÉT (december 29)

		Esélyek %-ban			Négyhasábos szelvény	Koll. szelvény 8 fix, 4 két esély
		1	X	2		
1	Atalanta—Alessandria	40	20	40	1 X 2 X	1 X
2	Genoa—Torino	50	25	25	X 1 X 1	1 X
3	Juventus—Sampdoria	80	10	10	1 1 1 X	1
4	Lanerossi—Bologna	60	20	20	1 X 1 1	1
5	Milan—Fiorentina	30	40	30	1 X 2 X	1 X
6	Verona—Padova	50	25	25	1 X X 1	1
7	Lens—Nimes	70	15	15	1 1 1 X	1
8	Valenciennes—Monaco	30	20	50	1 X 2 2	2
9	RC Paris—Lyon	70	15	15	1 1 1 X	1
10	Metz—Lille	40	40	20	1 X X 1	1
11	Ales—Toulouse	70	15	15	1 1 1 X	1
12	Beziers—Sochaux	40	40	20	1 X X 1	1 X

A pótmérkőzések tippjei: X, X, 1, 1

zerűség

s festményeiről

l, tokat, ilyenfajta változást éreztem például *Szentgyörgyi Kornélnál, Luzsicza Lajosnál, Sarkantyú Simonnál, Jakuba Jánosnál.* Mindegyiknél más-más mértékben, de mindegyiknél főként külsődlegesen.

Világos, hogy az igazi festészet mindig a művész *önkifejezése is* volt, mindig szubjektív *is* volt, nem volt soha puszta másolata a látványnak. De ha ezután többet várunk erről, a szubjektív oldalról, akkor ez azt jelenti, hogy elsősorban a művész gondolat- és érzelemvilágával szemben támasztunk nagyobb igényeket. Vagyis nem az elvontabb formánál, hanem az elvontabb, azaz mélyebb gondolatnál, a bonyolultabb érzelemnél kezdődik a mi értelmünkben modern. Amit a polgári dekadencia művel, az rendkívül könnyű, azt lekopírozni vagy akárcsak tovább variálni: semmiség. Ez viszont rendkívül nehéz, hisz nem tételek illusztrációjáról, hanem a kor mély megértéséről van szó. Ott vannak az első teremben, hogy egy szélsőséges példát említsek, *Kádár György* már-már absztrakt csendéletei, mit láttatnak azok velünk? (Sokkal tartalmasabb a művész nagy tihanyi tája, jóllehet abban a látvány dominál.) S sorolhatnánk még egy sor hasonló kísérletet.

De vannak művek, amelyekben az ember már azt a pluszt érzi, amelyet a valóban korszerű festészet adhat. S ha még nem is kiformált gondolatként, de legalábbis magasabb érzelmi töltésként. Példaként említeném *Domanovszky Endre* kosaras nőalakját, amely még lazább és odavetettebb, mint az utóbi időben alkotott művei. Már évek óta nyilvánvaló, hogy Domanovszky elfordult attól a már-már klasszicizáló stílustól, amely nagy pannóit és freskóit jellemezte, hogy ki akarja magát szabadítani ebből a világból: egyénibb látomásokat keres. Igaz, most is elegáns, most is mutatós, de egy bensőbb síkon, személyesebb módon az. S valamit közvetít a mai ember izgatott érzelemvilágából, amit érdemes volt kimondani. Egy másik példa a fiatalabb nemzedékből *Konfár Gyuláé*, aki ecsetének roppant erőteljes, egyénien markáns rajzával már a legutóbbi tárlaton is feltűnt, s aki most kezdi megteremteni ezzel szinkronizáló egyedi színlátomásait. *Kokas Ignácnál*, ha nem is mindegyik vásznánál, ugyancsak érezni azt a törekvést, hogy egyedi hangon általánosat, átfogót mondjon. Nemcsak bravúros technikájával tűnik ki *Eigel István* Nyugati pályaudvara. Emlékszem egy korábbi tájára, amely bányászokat ábrázol, akik hajnalban munkára mennek. Érdes frisseségével az a kép is megkapó volt, de a mostani kevesebbel is többet mond az ipari tájról, mert mélyebbről, beljebbről adja vissza azok élményét, akiknek munkanapjai e rengetegben telnek el. Csak melléje kell gondolni *Bartha László* Kohóját, és mindjárt érzékletesebb lesz, hol a határ, amelyre gondolok. Mindkét kép körülbelül egyformán konkrét, ill. „vázlatos", de míg Eigel az objektív világból szűri ki egyéni szín- és formaélményét, addig Bartha csak eljátszik a tárggyal.

Azt a szubjektív, interpretáló, a valóságot megfejtő festészetet, amelyről beszélek, nem lehet természetesen a hagyományoktól függetlenül elképzelni. S mindegyik hagyományban már eleve van egyfajta interpretáció. De érdekes megfigyelni, hogy a mai követelmények hogyan játszanak bele egy-egy irányzat, mint például az alföldiek, kialakult értékrendjébe. *Kurucz D. István* szokott magas színvonalán szerepel, *Szurcsik János* sem igen változott (ha leszámítjuk „1945" című, kétségtelenül idétlen és konvencionálisan anekdotikus kísérletét), *Németh Józsefnél* viszont az volt a benyomásom, hogy *Vízsugár* című képében többet, mást akar mondani. Csakhogy Németh belecsúszik a naiv stílusok örök kátyújába: a legendavilágba, addig-addig azonosul a primitív látásmóddal, míg egyszerre csak bibliai szenteket és nedvfakasztó csodákat lát, ahol nagyon is e világi szórófejek ontják az ugyancsak prózai öntözővizet. Ez is belső láttatás, nem tagadhatjuk, és kétségtelenül egybeesik sok egyszerű emberével. De mégiscsak egy korszerűtlen, szimpla ideológia kifejezése. *Szalay Ferenc* viszont, aki egy tsz-közgyűlés karikaturisztikus ábrázolásában mintegy a paródiáját festi meg korábbi mozgalmi képeinknek, a mai parasztban nem legendát, hanem együgyűséget érzékeltet.

Nagy részét a festőknek ez az egész problematika persze nem érinti. Mindenekelőtt az idősebbeket, mint *Czóbel Bélát* (akinek melegsége, puha lírája egyébként mind több követőre talál), vagy *Vidovszky Bélát*, aki megható hűséggel önmaga hagyományához festegeti az ő kedves szobarészleteit. *Bernáth Aurél, Elekfy Jenő, Fónyi Géza* kicsit fáradtabban talán, de törés nélkül folytatják a maguk jellegzetes piktúráját, s ez teljesen természetes is. *Kmetty János* is önmaga skáláján játszik, ez alkalommal humorosan bizarr, pasztelles kis kompozíciókban. *Barcsay Jenő* sem változott, és hogy *Szentiványi Lajos* ez alkalommal olyan „egrysen" tág, gondolom, ugyancsak nem jelent valami lényegbeli fordulatot. (Egyébként Egryre emlékeztet

---

vem, hogy hajóban sohasem. Ezt jól tudhatod.

Úgy képzelem, hogy a férfi odaát hanyatt fekszik az ágyon, a mennyezetet nézi. Talán alszik is. Vízcsobogás. A fiatal nő talán harisnyát öblít. Vagy a férfi nem gyűrődő ingét mossa. És tovább beszél:

— Most hallgatsz. Te mindig duplán domborítasz.

Változatlan, megüthetetlen csend. Már a víz sem csobog.

— És most mi lesz velünk? Nem érdekel a holnap? Igazán nem érdekel? Akkor tudod, mi vagy? Állat. Mert csak az állatot nem érdekli, hogy mi lesz holnap.

Ezek már nagyon komoly szavak. De a fiatal női hang olyan álmos és tunya, hogy a sértés csak puhán úszik a levegőben, mint az ökörnyál.

— Miért hallgatsz? — kérdi félperc múlva ismét a nő minden indulat nélkül. — Mindent kipucoltál a fejedből? Ne hallgass nem vagy egyedül. Mit

Festészet és korszerűség

(Folytatás a 9. oldalról.)

feszítik világukat, hanem mert meg akarnak hökkenteni, mert kicsit élvezik a zavart, amelyet furcsaságaikkal keltenek. *Szinte* disszonanciái egyenesen a modern formalista zene színillusztrációinak tetszenek. *Somos* szerelmespárja előtt először földbe gyökerezik a lábunk, és valami rettentő mély értelmet keresünk az ég lila színe mögött, de aztán rájövünk, hogy ez is csak trükk. *Patay* is elsősorban úgy hat, hogy az ember rejtvényfejtő ingereit működteti: honnan ez a keresetten régies színvilág, ezek a lárvaszerű arcok?

Kondor Béla Férfi konstrukcióval című képe már bonyolultabb képlet. A mértani „konstrukció" a férfi egyik oldalán és a vágtató lovas meg a kutya gyermekded pacnija a másikon, a húszas évek azoknak a grafikáira emlékeztet, amelyek efféle montázsokban „beszéltek". Nyilván annak érzékeltetéséről van szó, hogy ím, itt a mi modern, rideg, konstruált világunk, mögöttünk meg a gyermekkor (az emberiség gyermekkora?) lóval és kutyával. S azt se mondhatnám, hogy nincs érthető indok abban a sóvárgásban, abban a vágyódásban, amelyet ezzel az infantilis jelképpel kifejez. De vajon, ha komolyan, filozófiai mélységeiben vizsgáljuk, így merül fel a probléma? S Kondornak fel lehet tenni a kérdést így, mert — grafikái tanúsága szerint — ezzel az igénnyel dolgozik.

Senki sem akar visszatérni a közérthetőségnek ahhoz a szimpla felfogásához, amelyet régebben prédikáltunk: a művészetnek joga van ahhoz, hogy olyan bonyolult legyen, mint a gondolat vagy az érzelem, amelyben megragadja a valóságot. S amíg bonyolult gondolatokat vagy érzelmeket ki lehet fejteni a művekből, addig élvezni is lehet őket. A baj akkor kezdődik, amikor a művészet már nem a bonyolultságot fejezi ki, hanem a bonyolultság okozta zavarában olyan zűrzavarnak ábrázolja magát a világot, mintha azt nem is *lehetne megmagyarázni.* Amikor a festészet azt akarja velünk elhitetni, hogy a valóságnak nincsenek objektív összefüggései, törvényszerűségei, szükségszerűségei, vagyis amikor irracionálissá válik. Ezzel is kacérkodik egyikmásik festőnk. *Csernus Tibor,* a fiatal nemzedék kétségtelenül kimagasló képességű tagja, minden jel szerint filozófiaként is komolyan veszi a szürrealista művészet eszközeit. Vannak mások is, mint *Kóka Ferenc* vagy *Gyémánt László,* akik ezzel a roppant furcsa festői módszerrel kísérleteznek, még *Scholz Erik* Fáiban is éreztem hatását, de náluk arra a formai fogásra redukálódik az egész, hogy van egy naturálisan hű kép, amelynek hallatlan finomsággal megfestett részletvilága a kompozíciót alkotó tárgyaktól szinte független mikrokozmoszokból áll, ahol — kicsit túlozva — minden négyzetcentiméter egy kis festmény, tele többé-kevésbé önkényes, irreális színjátékokkal.

Csernusnál többről van szó, ő a részletekben nemcsak a színeket, hanem a formákat is felbontja. Aki megáll képe előtt, és átlátekinti az egészet, először csak azon csodálkozik, hogy mit keres ez a furcsa antik figurákból gyűrt együttes ennek a nádasnak a tetején, és mi ez a létra vagy palló, amely odavezet. Igaz, persze, a láp, a mocsár mitikus világ, mesevilág, lidércek, tündérek, szörnyetegek világa — így asszociál az ember. De ahogy közelebb megy (s ez esetben közelebb *kell* menni!), rájön, hogy a nádas nem nádas, hogy a növényzet, amelyet látni vélt, nem növényzet, hanem annak csupán imitációja, valami semmivel sem azonosítható massza, amelynek kitüremkedő és benyúló, és így meg úgy formált alakzatait nem lehet szemmel megfogni, kisiklanak minden rendező, értelmező szándék elől. S ahogy végigmegy részletről részletre, rájön, hogy itt minden felbomlik, ha azzal az igénnyel közeledik hozzá, hogy meg akarja érteni: ami marad, mint realitás, az néhány, a nádasba ejtett holt tárgy, egy újságlap, egy zsebóra, érmék, az élő világ megfejthetetlen, megfoghatatlan, szemünk és értelmünk elől elrejtőződő titok... (S mindez páratlan mesterségbeli tudással van megcsinálva, olyan érzékletességgel, hogy a tárlat látogatói tapogatják a vásznat, mert nem akarják elhinni, hogy ezt festették!) Sokan csupán azért ítélik el Csernust, mert epigonszerűen tapad előképeihez, mert készen átvesz egy stílust. De úgy hiszem, ennél messzebbre kell menni, azt is meg kell kérdezni, mi lesz a humánummal, mi lesz az emberrel ebben a mai, valóban szörnyen összebonyolódott világban, ha még a művészet is ebbe a lápvilágba csal bennünket, ahelyett, hogy segítene világosságot teremteni, erőt adni, eligazítani?

Negatív példával fejezem be, pedig nem negatív ítélettel szeretném zárni e laza és ugyancsak szubjektív jegyzeteket. A sok negatív példa ellenére is az a meggyőződésem, hogy hagyományokban oly gazdag festőművészetünk őszinte erőfeszítéssel keresi a választ a kor kérdéseire. Van, persze hogy van, aki csak felszínes kompromisszumig jut el, van, aki le is mondott mindenféle válaszról, de sokan törik a fejüket, és csak azért nem jutnak messzebbre, mert nagyon nehéz válaszolni! A türelem és a jóindulat a legkevesebb, amit megérdemelnek tőlünk, közönségüktől. Általános jó tanácsokkal, az a gyanúm, bőven el vannak látva, de azokból vajmi nehéz egyéni festői élményt csiholni: a döntő segítség az lenne, ha mélyen fel tudnánk tárni és tisztázni a kor és a kor emberének oly sokféle problémáját. De ezt sem végezheti el senki a művészet segítsége, a művészek nélkül: velük együtt kell megoldani, az ő alkotó munkájuk által *is.* Ez a kor követelménye, s ha van biztató mérlege az idei tárlatnak, akkor ez az, hogy festészetünkben van készség, hogy érzékelje e problematikát, és van tehetség és szándék, hogy segítse meg is oldani.

Rényi Péter

1936. n.v. rendes tanér
rá nevertékki, s are-
lőbbemlitett tárgyalon
kivül a kosztüm tör-
ténetét és a ember-
bonctant is tanitot
ta

üst, a XVII század stilusában.

és imádkozó anyát ábrázol gyermekével. Louis XVI.

XIX. sz.

sonló a 1187. sz.-hoz. Drezda, XIX. sz. e.

züst, négyzetes talpon, vályuzatos baluszteres szárral, e.

üst, neobarok, gerezdes alak. Bécs, 1857.

szines Watteau-jelenetekkel. Svájc, XIX. sz.

ezüst foglalatu smaragdok, rubin és gyémánt. Magyar.

les fogantyuval. XVIII. század.

ny, 1823.

ezüst, neobarok diszitéssel. Tokban. Bécs, 1844.

áncos fejében gyémántok. Francia, 1820 k.

kis brilliánsokkal, gyöngyökkel és szafirkővel. Francia.

A földjavaslat a magyar gazda boldogulását s az egész nemzet anyagi megerősödését szolgálja

Báró Bánffy Dániel földmivelésügyi miniszter záróbeszéde a milliárdos mezőgazdasági törvényjavaslat vitájában

A mezőgazdaság fejlesztéséről szóló milliárdos program törvényjavaslatát

a felsőház is letárgyalta.

A törvényjavaslat iránt, a képviselőházhoz hasonlóan, *rendkívül nagy érdeklődés nyilvánult meg* a felsőházban is, amely *kétnapos igen élénk vitában foglalkozott vele.* A tegnapi tárgyalás a felsőházban szokatlanul elhúzódott és

a késő esti órákba elnyúlt, miután még több mint tíz szónok beszélt és báró Bánffy Dániel földmivelésügyi miniszter vitazáró beszédére csak azután került sor.

A földmivelésügyi miniszter a törvényjavaslat jelentőségéhez méltóan,

nagyszabású beszédben válaszolt

az elhangzottakra s mindenre kiterjedően *kifejtette a földmivelésügyi kormányzat átfogó nagy mezőgazdaságfejlesztő programját,* méltányolva a felsőház tagjai körében megnyilvánult azt a törekvést, hogy a törvényjavaslaton bizonyos módosításokat vigyenek keresztül.

„Az országépités hatalmas koncepciójának megvalósítása történik itt“

Bánffy Dániel báró *földmivelésügyi miniszter* emelkedett szólásra a felsőház ülésén, az általános vita befejezése után.

— Az első világháborút követő összeomlás után — mondotta — *a nemzeti akarat vállalta az országépités kemény munkáját és nehéz feladatait.* Ennek a történelmi jelentőségű elhatározásnak eredményeit láthatja mindenki.

Erős magyarság áll itt, nagyobb országban korszerűen felszerelt, ütőképes honvédséggel, hatalmas barátokkal és a szilárd állami létet biztosító szellemi és anyagi értékekkel.

A nemzet ezelőtt 23 esztendővel nem adta át magát a csüggedésnek, hanem önerejére támaszkodva bízott küldetésében, *nem állott meg és haladni akar ma is.*

Az országépités hatalmas koncepciójának megvalósítása történik itt

és szilárd meggyőződése az, hogy *ebbe a koncepcióba szervesen beletartozik a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvényjavaslat,* sőt ennek a javaslatnak egyik sarkalatos része.

A törvényjavaslat igen széles alapon foglalja magában a mezőgazdaság fejlesztésének kérdéseit.

Nem merev jogszabályokat állítanak fel, hanem rugalmas keretet,

amely mindenkor alkalmazható a gyakorlati élet követelményeihez. Itt *a felhatalmazás nem arról szól, hogy a kormányzat rendelje el kedve szerint ezt vagy azt, hanem ennek a törvényjavaslatnak a magyar gazdatársadalom tölti ki a keretét.*

Ezzel rászolgál arra, hogy érdemes munkájáért kedvezményben, segítségben is részesülhessen.

Ha pedig netán szükségessé válna a gazdálkodásba való beavatkozás, azt a keretet is a gazdatársadalom tölti ki.

Tisztában van azzal, hogy a *célkitűzéseket kivétel nélkül most mindjárt nem lehet a megvalósítás útjára vinni, hanem tekintetbe kell venni a jelenlegi rendkivüli háborús helyzetet.* Éppen ezért

azonnali munkatervet dolgozott ki

azokra a sürgős feladatokra, *amelyeket már most meg lehet és meg kell valósitani.*

A földmivelésügyi igazgatás átszervezés ára egyenesen előfeltétele a javaslat végrehajtásának.

Megvalósítják a decentralizációt, elviszik a földmivelésügyi igazgatást a községig

és mentesítik a minisztériumot az apró-cseprő ügyek intézésétől, hogy magasabb irányító feladatának fokozottabban felelhessen meg. *Az azonnali munkaterv a javaslat részletesen kidolgozott gyakorlati programjába szervesen kapcsolódik.* A program alapja a gazdatársadalom ösztönzése és támogatása a több, jobb és célszerűbb termelés érdekében. A magyar mezőgazdaságot akarja továbbvinni történelmi fejlődésében.

Nem jótékonykodni akar, hanem a haladó gazdát támogatni és segiteni.

A milliárdos program megvalósításának két útja

Ez a javaslat *nemcsak egymilliárdot biztosit a mezőgazdaság fejlesztésére, hanem annál jelentősen többet, mert hiszen számitásba kell venni azokat a kedvezményeket, amelyeket ez a javaslat nyujt.* Az egymilliárdos összegnek elenyésző része esik adminisztrációra és bürokráciára.

Két úton lehet ezt a hatalmas programot megvalósítani.

Az egyik a földmüvelési igazgatás átszervezése, amelyről már szó volt, a másik pedig a mezőgazdasági érdekképviseleteknek a végrehajtásba való szoros bekapcsolása.

Növelni fogják a gazdasági felügyelők számát és szellemi színvonalát. Condoskodás történik, hogy *a mezőgazdaság fejlesztésébe minél többen bekapcsolódhassanak.* Ezért

alapvetően fontos a gazdasági szakoktatás kifejlesztése.

Szakképzett kisgazdákra és nagytudású agrárintelligenciára van szükség. Az alsófokú szakoktatásnál *nemcsak szakismeretet nyujtanak majd, hanem meg is erősitik a kisgazdákat az önzetlen, nemzeti és keresztény gondolkozásban.* Ezért

minél több tanulóotthont létesit és szaporitja a gazdasági tanárok számát.

Az akadémiákat *fokozatosan négyéves főiskolákká szervezik át, de a gazdatiszti pályára készülőknek a hároméves tanulmányi időt változatlanul meghagyják.* Kifejlesztik a szaktanácsadást és a szakismereteknek iskolánkívüli terjesztését.

Községi minta-, járási kisérleti birtokok

A szakoktatással szorosan összefügg a kisérlet, melynek fejlesztését minden eszközzel elő akarja mozditani. *A szakoktatás mellett szükséges az ösztönzés és példaadás.* Ezt a célt szolgálják

a községi mintabirtokok és a járási kisérleti birtokok.

A javaslat szerint *mintagazda csak az lehet, aki már többéves kisérleti munkát végzett és osztatlan becsülésnek örvend. A járási mintabirtokok létesitésében a kiválóan gazdálkodó közép- és nagybirtokosok közreműködését kivánja igénybe venni.*

A javaslat a magyar gazda mellett áll,

haladó törekvéseit támogatja, *de gondoskodik a termelés közérdekü biztositásáról is.* A javaslat szerves egész és nincs két része.

Oda áll a törekvő gazda mellé, de ki akarja zárni a termelési közérdek flagráns megsértését.

Maga is elvetendőnek tartja az intézményes kényszergazdálkodást, de mindig voltak kivételek és — sajnos — *ezek a kivételek, még ha ritkán fordulnak is elő, a nemzet közvéleményére olyan visszataszitóan hatnak, hogy emellett a kormányzat szó nélkül nem mehet el.*

Téves az a beállitás, hogy a rendelkezések a magyar gazdatársadalom függetlensége ellen irányulnak. Ezt megcáfolja maga a törvényjavaslat szövege, mert

a gazdasági müvelésre, termelésre vonatkozó előirásokat csakis a gazdatársadalom kezdeményezésére, javaslatára lehet elrendelni

és csak a gazdatársadalom közreműködésével lehet azokat végrehajtani.

Fontos cél, hogy a mezőgazdasági és mezőrendészeti törvényeket mindenki végrehajtsa, nemcsak a nagy- és középbirtokosok, hanem a kisebb gazdák is. *A földmivelésügyi igazgatásnak ezért is el kell jutnia minden községig.* Ezért valósitja meg a javaslatban a gazdasági előljárói intézményt. Ez az előljáró nem avatkozhat bele más gazdálkodásába, feladata elsősorban gazdatársainak megsegítése, a földhözjuttatottak gazdálkodásának ellenőrzése és a mezőrendészeti szabályok végrehajtása.

„A gazdatársadalomra nagy feladat hárul“

Ezután az egykezekről szóló rész felett gyakorolt bírálattal foglalkozva hangsúlyozta a miniszter, hogy *a javaslat ilyen vállalkozásokban egyenesen megköveteli a gazdatársadalom közreműködését* és azokat a földmivelésügyi miniszter állandó ellenőrzése alá helyezik. Ha müködésük nem megfelelő, a miniszter a megbízást minden további nélkül visszavonhatja. A javaslat idevonatkozó rendelkezése tehát a gazdatársadalom érdekét szolgálja.

A gazdatársadalomra nagy feladat hárul.

Meg van győződve arról, hogy a társadalom jó példát mutat az ország érdekében, de a saját maga előnyére is és a kedvezményeket törvényes rendeltetésüknek megfelelően hasznosan gyümölcsözteti.

Szilárd meggyőződése, hogy

e javaslat a magyar gazda boldogulását és az egész nemzet anyagi megerősödését hasznosan szolgálja.

Ezeréves nemzetünk — fejezte be a miniszter — nagyságát, elhivatottságát, tekintélyét azzal bizonyította be a történelem folyamán, hogy *mindig akart és tudott haladni, önerejéből mindig elő tudta teremteni azokat az eszközöket, amelyekre állami létének szüksége volt.*

A mezőgazdaság fejlesztése kihat az ország lakosságának minden rétegére.

Éppen ezért a magyar nemzet egyetemes érdekében és abban a biztos tudatban, hogy ezt a közérdeket így hatékonyan lehet szolgálni, kérte a javaslat általánosságban való elfogadását.

Módosítások a részletes vitában

A miniszter nagy tetszéssel fogadott beszéde után — amelyet többször szakitott meg helyeslés és taps —

a felsőház a törvényjavaslatot általánosságban elfogadta és rátért a részletes tárgyalásra.

A részletes vita során *Fischer* Béla, *Jankovich-Bésán* József gróf és *Prónay* György báró *tettek módositó indítványokat.*

Fischer Béla indítványát a miniszter is helyeselte és ennek értelmében az országos mezőgazdasági tanácsról szóló intézkedéseket akként módositották, hogy

a tanácsot össze kell hívni, ha a tagok kétharmad része ezt kívánja.

A tanács véleményét ilyenkor meg kell hallgatni s a tanács elé kerülő ügyeket előre a tagok tudomására kell hozni.

A miniszter *gróf Jankovich-Bésán* József indítványát is elfogadta, amely szerint

öt évről tíz évre emelik fel azt az időt, amikor adókedvezményben részesülnek azok a birtokosok, akik szociális követelményeknek megfelelő cselédházakat építenek.

Gróf Khuen-Héderváry Károly kérte a minisztert, hogy a tanácsot a javaslat törvényerőreemelése után rövidesen alakitsa meg.

Báró Bánffy Dániel földmivelésügyi miniszter kijelentette, hogy az Országos Mezőgazdasági Tanács tagjainak egy része az érdekképviseletek kiküldötteiből rekrutálódik, más részét pedig ő nevezi ki arra érdemes mezőgazdákból. Közölte, hogy a javaslat törvényerőre emelkedése után egy-két hónapon belül a mezőgazdasági tanács tagjait kinevezi.

A miniszter ugyancsak hozzájárult báró *Prónay* György indítványához, amelynek értelmében a felsőház új 41-ik szakaszt vett fel.

Az új szakasz értelmében a kormánynak adott e felhatalmazást több kérdésben tizévi időtartamra korlátozzák,

akként, hogy a javaslat biztositotta kedvezmények nem szünnek meg tíz év mulva, igy tehát a mezőgazdákat semmi károsodás sem éri.

A miniszter kijelentette, hogy azért is hozzájárul ehhez, mert a mezőgazdaság fejlesztéséről kidolgozott munkatervbe a legtöbb feladatot tíz évre kontemplálták. A felsőház az általános vita során a fontosabb módositásokon kívül kisebb stiláris módositásokat is eszközölt, igy

a javaslatot részleteiben is elfogadta.

A javaslat elfogadása után Radvánszky Albert báró közölte, hogy a törvényjavaslatot visszaküldik a képviselőháznak.

Algir főkormányzója Darlan tengernagynál

Vichy, július 30.

Chatel, Algéria főkormányzója szerdán látogatást tett *Darlan* tengernagynál, a francia erők főparancsnokánál, majd *Auphan* tengernagynál, tengerészeti államtitkárnál, *Jannekheyn* légügyi államtitkárnál és *Barthelemy* igazságügyi államtitkárnál.

Bundát olcsón vehet SZEMERE szücsnél, Erzsébet-körút 26. MASODIK EMELETEN.

2 óra kacagás!

2 JÓMADÁR

Barlang (Broadway)
Károly-körút 3. Telefon: 422-722.

HIREK

Negyven deka finom isztet adnak a jövő hónapban a lisztjegyekre

A székesfőváros közélelmezési ügyosztálya közli a fogyasztóközönséggel és a kereskedőkkel, hogy a rizsnek lisztjegyekre való kiszolgáltatása július 31-ével megszűnik.

Ehhez képest az augusztus 1. napjától kezdődően érvényes lisztjegyek minden egyes szelvényére további intézkedésig egyenkint 40 (negyven) dekagramm finomlisztet (száraztésztát, vagy búzadarát) kell kiszolgáltatni.

A még rendelkezésre álló rizskészletek kiosztásáról később történik intézkedés.

— **Az árvízkárosultak ötszáz gyermekét nyaraltatják a Balatonon.** A belvizektől károsult törvényhatóság területéről a helyreállítási munkálatokat irányító Országos Szociális Felügyelőség, az Országos Gyermekvédő Liga útján, a balatonalmádi üdülőtelepen ötszáz gyermeket nyaraltat. Békésmegyéből 80, Csanád-Arad-Torontál megyéből 100, Csongrád vármegyéből 100, Szegedről 10, Hódmezővásárhelyről 80, Békéscsabáról 20 és Makóról 20 gyermeket jelöltek ki. A legtöbb csoport már meg is érkezett és amint első hazaírt leveleikből kitünik, az ellátással elégedettek és nagyon jól érzik magukat.

— *A TEJELLÁTÁS RENDJE. A székesfőváros közélelmezési ügyosztálya, tekintettel arra, hogy a Budapestre érkező tejmennyiség csökkent, a tejkiszolgáltatást a következőképen szabályozta: csütörtökön a „B" jegyre öt deciliter helyett három deciliter, az „A" jegyre változatlanul egy liter tejet szolgáltattak ki. Augusztus 1-én szombaton és 2-án vasárnap az „A" jegyre egy-egy litert, a „B" jegyre negyed-negyed liter tejet szolgáltatnak ki. Mivel a vasárnapra járó tejmennyiséget a viszontelárusitók már szombaton kiadhatják, az „A" jegyre szombaton két liter, a „B" jegyre fél liter tejet adnak.*

— **Liceumi és leányliceumi tanulók felvételi korhatára.** A vallás- ést közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy a liceum és leányliceum első osztályába az is felvető, aki valamely hazai gimnázium vagy polgári iskola IV. osztályát sikerrel elvégezte és 18-ik életévét legfeljebb abban a polgári évben tölti be, amelyben a felvétel történik.

Hangulat-tábornok angol katonái

Az angol propagandaminisztériumban, bizonyára jólfésült, göndörhajú „emigránsok" jóvoltából hetekkel ezelőtt magyar vonatkozású hírkacsát, röppentettek a világba. Valamiféle olyan mozgalomról számoltak be, amely a Kárpátalján ütötte volna fel a fejét, „csehszlovák" szabadcsapatokkal, robbantókülönítményekkel és — nagy sikerekkel. Miután a hazugságokat csak hazugságokkal lehet továbbra is ébrentartani, ez a blöff jóformán napról-napra növelte arányait és ma már ott tart, hogy valósággal hadszíntérnek jelölik meg Kárpátalját, amelyről külön győzelemittas jelentéseket közölnek.

A július 27-iki portugál lapok a londoni „Exchange Telegraph" nyomán arról számolnak be, hogy Kárpátalján fokozódott az orvlövészek tevékenysége. Létszámuk meghaladja a tizenegyezret. Az elmúlt hónapban az orvlövészek 13 karaván, 19 repülőgépet, 121 teherautót, 34 tankot, 12 páncélautót, 19 lőszerraktárt, 93 olajtartályt és egy vasúti állomást tettek tönkre, illetőleg robbantottak fel. Ezenkívül számos helyen megrongálták a távbeszélővezetéket, többezer magyar és német tisztet és katonát öltek, illetve sebesítettek meg és értékes hadianyag birtokába jutottak.

A kárpátaljai hét folyó völgyében, menedékházakban, turistaszállókban, üdülőhelyeken, friss, pormentes levegőre vágyó üdülők ezrei laknak, akik bizonyára harsogó kacagással értesülnek arról, hogy milyen „veszedelmes" terepen élnek. Mi azonban csak sajnálni tudjuk azokat a hiú erőfeszítéseket, amelyek nemlétező frontokról koholt hirekkel akarják ellensúlyozni azokat a világtörténeti hatású győzelmeket, amelyeket a tengelycsapatok a Kaukázus előterében aratnak. Miután az angol propagandaminisztérium legfőbb támaszai és szövetségesei a Tél-, Idő-, Sár- és Éhségtábornokok csődöt mondottak, most a Hangulat-tábornok angol katonáit állítják csatasorba és vágyálmaik ütemére ezerszámra megölt magyar és német katonákról, megsemmisített hadianyagról kürtölnek világgá beszámolókat.

Az ilyen mondvacsinált szenzációk felerősztett hólyagjait kár komolyan szétpukkasztani, mert hiszen csak arról számolnak be: nagyon rosszul áll a hírverők szénája Albionban, ha már ilyen „győzelmekkel" kell visszaadni megingott hitüket, a zöld szigeten élő sötétenlátóknak.

— KALOT NÉPFŐISKOLA ALAKUL EGYHÁZASFALUBAN. Báró *Apor* Vilmos győri püspök most megjelent körlevelében értesitette papjait, hogy az Egyházasfaluban létesitendő KALOT Széchenyi népfőiskola céljaira már jelentős adományok érkeztek és ezért reméli, hogy a népfőiskola télen már megkezdheti működését.

— **A kultuszminisztérium nagyértékű gobelint küldött Pécs városának.** A kultuszminiszter a Szent István jubileumi év emlékének maradandó megőrzése végett elhatározta, hogy azoknak a városoknak, amelyek honalapító szent királyunk alapitásait őrzik, ajándékot ad. A pécsi városházára megérkezett a miniszter ajándéka, egy nagyméretű gobelin. Felső részén latin nyelven ez a felirás olvasható: Nemes Pécs városának Szent István jubileumi évben adományozta a kultuszminisztérium. A gobelin középső részén elhelyezett képcsoport azt a jelenetet ábrázolja, amikor Bonipert püspök átnyujtja Szent Istvánnak a Franciaországból hozott könyveket. A nagyértékű gobelin Domanovszky Endre festőművész munkája. A polgármester fogadószobájában helyezik el.

— *ZÚGNAK A CSÉPLŐGÉPEK. Végig az áldott magyar rónán beláthatatlan glédában sorakoznak az aranylóan sárguló búzakeresztek. Megkezdődött a hordás és javában folyik az egy esztendőre életet jelentő termés cséplése. A magyar rádió a dolgozó cséplőgép mellett elbeszélgetett a föld népével vetésről, aratásról és az új termésről. A riportot lemezekre vették és a magyar életnek ez a megkapó képe, „Zúg a cséplőgép, pereg a búzaszem" augusztus 5-én, szerdán délután 16 óra 15 perckor kerül Budapest I. műsorára.*

— **A Fehér Ház megünnepli augusztus 6-ikának évfordulóját.** Huszonhárom esztendővel ezelőtt, augusztus 6-án az ország leigázottan, megszégyenitve, porban hevert. Egy maroknyi elszánt csapat, a Fehérház és a Fehérház Baj társi Egyesület tagjai önfeláldozásra kész elszántsággal eltávolította a már szocialistákkal higitott kommunista kormányt és visszaállította az alkotmányt, országunkat pedig az ezéréves keresztény nemzeti alapra helyezte. A Fehérház aug. 6-ának történelmi eseményeit az évfordulón megünnepli. Emlékeztetni akarnak az áldozatokra, az ellenforradalom mártirjaira, ezért gróf Tisza István emlékművét, a Hollánok emléktábláját, a ludovikások emlékművét, Nikolényi, Stenzel és Várkonyi emléktábláját, Lemberkovics emléktábláját, Fery Oszkár csendőraltábornagy, Borhy Sándor és Menkina János csendőralezredesek emléktábláját és a Fehérház emléktábláját megkoszorúzzák, istentiszteleteken vesznek részt, majd a vértanuk emlékművénél ünnepélyt tartanak.

— *A DECSI ASSZONYOK SZÁZÖTVEN PÁRNÁT AJÁNDÉKOZTAK A SEBESÜLT KATONÁKNAK. A decsi asszonyok a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének Decs községben működő szervezete 150 darab fehér tollpárnát gyüjtött a hadikórházban ápolt sebesülteknek. Az értékes ajándékot dr. Stolpa Józsefné, a MANSz ügyvezető elnöke vette át és meleg szavakkal mondott köszönetet a felajánló asszonyoknak. A decsi MANSz csoport egyébként a leventékkel együtt 23.000 darab cigarettát gyüjtött a hadbavonuló katonáknak.*

— **Villamos és autó karambolja.** Az éjszaka a Thököly-út 167. sz. ház előtt egy 44-es villamos összeütközött az AT 953 rendszámú magánautóval. Az autó vezetője, Körmendi László 29 éves szövőmester súlyosan megsérült. Agyrázkódást és fejsérüléseket szenvedett, a mentők eszméletlen állapotban vitték a Körönd szanatóriumba.

— **Egy híres pécsi iparos halála.** Zeténvi Csukás Zoltán pécsi bádogosmester, aki valósággal művésze volt iparának, 82 éves korában Pécsett meghalt. Típusa volt a tanult, világlátott magyar iparosnak. Tanítócsaládból származott. Munkásságával nemcsak anyagi jólétet teremtett magának, de városának egyik legnépszerűbb polgára is lett. Egyik elindítója és megszervezője a pécsi dalkultúrának, a nagysikerű pécsi országos kiállításnak. Tagja volt az iparkamarának és több pénzintézet vezetésében is tevékeny részt vett. Nagy részvét mellett temették el.

— **A Bolgár-Magyar Kereskedelmi Kamara ülése.** A Bolgár-Magyar Kereskedelmi Kamara legutóbbi Szófiában tartott ülésén Kalinov dr. beszámolt a legújabban kötött kereskedelmi egyezményről. Megelégedéssel állapitották meg, hogy ennek az egyezménynek értelmében a kicserélésre kerülő árumennyiség az elmult esztendőhöz mérten, megkétszereződik. Elhatározták, hogy a Bolgár-Magyar Kereskedelmi Kamara, küldöttség útján, hivatalosan is képviselteti magát a Budapesti Nemzetközi Vásáron.

— **A Nemzetközi Vásár postahivatala.** A Budapesti Nemzetközi Vásár területén augusztus 12-től 24-ig alkalmi postahivatal működik majd, amelynek szolgálata naponkint, vasár- és ünnepnap is, megszakitás nélkül reggeli fél kilenctől esti fél nyolc óráig tart. Az alkalmi postahivatal „Budapesti Nemzetközi Vásár — Háborús Vásár — Egység! — Fegyelem! Munka! — Győzelem!" felirású különleges alkalmi keletbélyegzőt használ. A postahivatal működési köre széles, mert kiterjed a postautalványokra, értéklevelekre, csomagokra, utánvételes küldeményekre, távbeszélgetésre, vámközvetitő szolgálat ellátására, valamint posta, pénzügyi bélyegek és értékcikkek árusitására.

— **A tudomány halottja.** Erik Agduhr upsalai egyetemi tanár tudományos kutatásoknak lett áldozata. Élettani kisérletekkel foglalkozott és eközben olyan folyadékot alkalmazott, amelynek kipárolgása, — mint később kiderült — mérgező hatású volt. A professzor súlyos májbajt kapott és amikor ennek ellenére a kisérleteket tovább folytatta, állapota annyira romlott, hogy többé már nem lehetett rajta segiteni. Agduhr működését világszerte jól ismerték a szakemberek és sok külföldi szakfolyóiratnak volt a munkatársa. Különösen a mirigyek belső kiválasztására vonatkozó tanulmányai keltettek feltünést. A tudomány halottjáról a világ minden részében nagy részvéttel emlékeztek meg.

Elkeseredésében meg akarta ölni magát és gyermekeit egy munkásnő

Az éjszaka két óra tájban siránkozó asszony sietett a Külső-Jászberényi úton szolgálatot teljesitő rendőrhöz.

— Biztos úr, meg akartam ölni magam és két gyermekemet, kinyitottam odahaza a gázcsapot és

lehet, hogy szerencsétlen gyermekeim már meg is haltak.

Az utolsó pillanatban megdöbbentem tettemtől és mégis visszatért az életkedvem.

A rendőr elment az asszonnyal a Külső-Jászberényi-út 40.988. helyrajzi szám alatt lévő városi házhoz, ahol a második épület egyik szoba-konyhás földszinti lakásában laknak Nagyék. A konyhában erős gázszag terjengett és

a földön fekve, eszméletlen állapotban találta a rendőr a 41 éves gyárimunkásnő két gyermekét, a 8 hónapos Erzsikét és a kétesztendős Lajost.

A rendőr értesitette a mentőket, akik a súlyos állapotban lévő gyermekeket a Rókus kórházba vitték. *Nagy* Ferencnét előállitották a főkapitánysságra, ahol az életvédelmi osztályon kihallgatták. Elmondotta, hogy

felnőtt gyermekei, akik gyárban dolgoznak és jól keresnek, elhagyták és egy fillérrel sem támogatják.

A legnagyobb anyagi gondok között élt és

efölötti elkeseredésében akarta megölni gyermekeit és saját magát.

Nagy Ferencnét kihallgatása után elengedték a rendőrségről, mert *igéretet tett, hogy lemond öngyilkossági szándékáról.*

— *ÉRDEKES ESKÜVŐ BIHARBAN. Érdekes és a magyar testvériség gondolatát megkapóan példázó esküvő volt a biharmegyei Bölcsi-pusztán. Török Olivér zsadányi földbirtokos Éva leánya tartotta esküvőjét Ertsey Géza dr. zemplénvármegyei főispáni titkárral. Az esküvőn, illetve az azt követő vendégségen az örömszülőkön kívül csak a két násznagy: Cziffra Kálmán dr. bihari és Fáy István dr. zempléni főispán vett részt. Ott volt azonban a pusztáról az egész cselédség, 171 ember és 51 gyerek, akiket az örömszülők, a nemesen gondolkodó földesúri családok megbecsülő szeretetével láttak vendégül. Az 51 gyermeket tetőtöltalpig felöltöztették. A gyerekek sorfalat álltak és ők köszöntötték az ifjú párt és az örömszülőket megkapó versekben.*

— **Házasság.** *Schmid* Rozália és dr. *Gelley* István rendőrsegédfogalmazó augusztus 1-én, szombaton délután 7 órakor tartják esküvőjüket a külsőferencvárosi, Ecseri-úti római katolikus plébániatemplomban.

— **Füsttelen napok a magyar tüzoltóknál.** Az országos tüzrendészeti felügyelő kezdeményezésére a magyar tüzoltóságok füsttelen napot tartottak. Az eddig beérkezett számos adományon kivül a tüzoltók mintegy 24.000 pengőt gyüjtöttek e nemes célra, amelyből 600.000 darab cigarettát juttattak el hös honvédeinkhez.

Budapesti Nemzetközi Vásárra

(Háborús vásár)

1942. évi augusztus 14-től augusztus 24-ig

Kedvezményes elővételi jegyek

2.50 pengő helyett 1.50 pengőért

ha nálunk vásárolja meg

Jegyek kaphatók:

STADIUM
József-körút 5. Tel.: 14-00-00

KULTUR
Petőfi S.-utca 16. Tel.: 18-99-99

IBUSZ JEGYIRODÁI:

Vigadó-téri főiroda: Tel: 181—374. — IBUSz könyvkereskedés, Váci-utca 2. Tel: 18-16-40. — MAVAUT: Mussolini-tér 7. Tel.: 424—343. — Autobus-Tours: Vörösmarty-tér 7. Tel.: 186—544. — MEFHOSz utazási iroda, IX., Ferenc-körút 38. Tel.: 187—274

A nemzeti gazdaságpolitika magyar- és németnyelvű hetilapja az

UJ VILÁG

Megjelenik minden csütörtökön

Az e heti szám tartalmából: Háborús árak és a megélhetés. Gazdaságpolitikánk sikere a pengő zürichi árfolyamában. Érdekképviseleti reform. Az átmenetgazdálkodás tervei. Korszerüsitik a szabadalmi törvény rendelkezéseit. Az első pénzügyi rendezés Délkeleteurópában. A német háborús finanszirozás alapjai.

Ezenkivül az új gazdasági rend irányelveiről, a világgazdaság és a háború összefüggéseiről a gazdasági élet eseményeiről, a bankok, a biztositók és iparvállalatok legújabb tranzakcióiról stb. stb megbizhatóan és részletesen tájékoztat az

UJ VILÁG

16 oldal, ára 30 fillér

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Veres Pálné-utca 10.

Felhívás

Tisztelettel közlöm az igen tisztelt üzletfeleimmel, hogy Szöllős Endre mérnök úr 1942 július 11-iki kelettel cégemtől kivált, tehát cégem részére ezzel a kelettel mindenféle tevékenysége megszünt. Ziegler István elektromech. váll., Budapest, VIII., Múzeum-körút 2.

Bundát OLCSÓN VEHET, PLÉTENIK SZÜCSNÉL Erzsébet-körút 29., első emelet.

Domanovský Endre
Istvánnivon

Neusatz Ujvidéj
1929 IX. 15

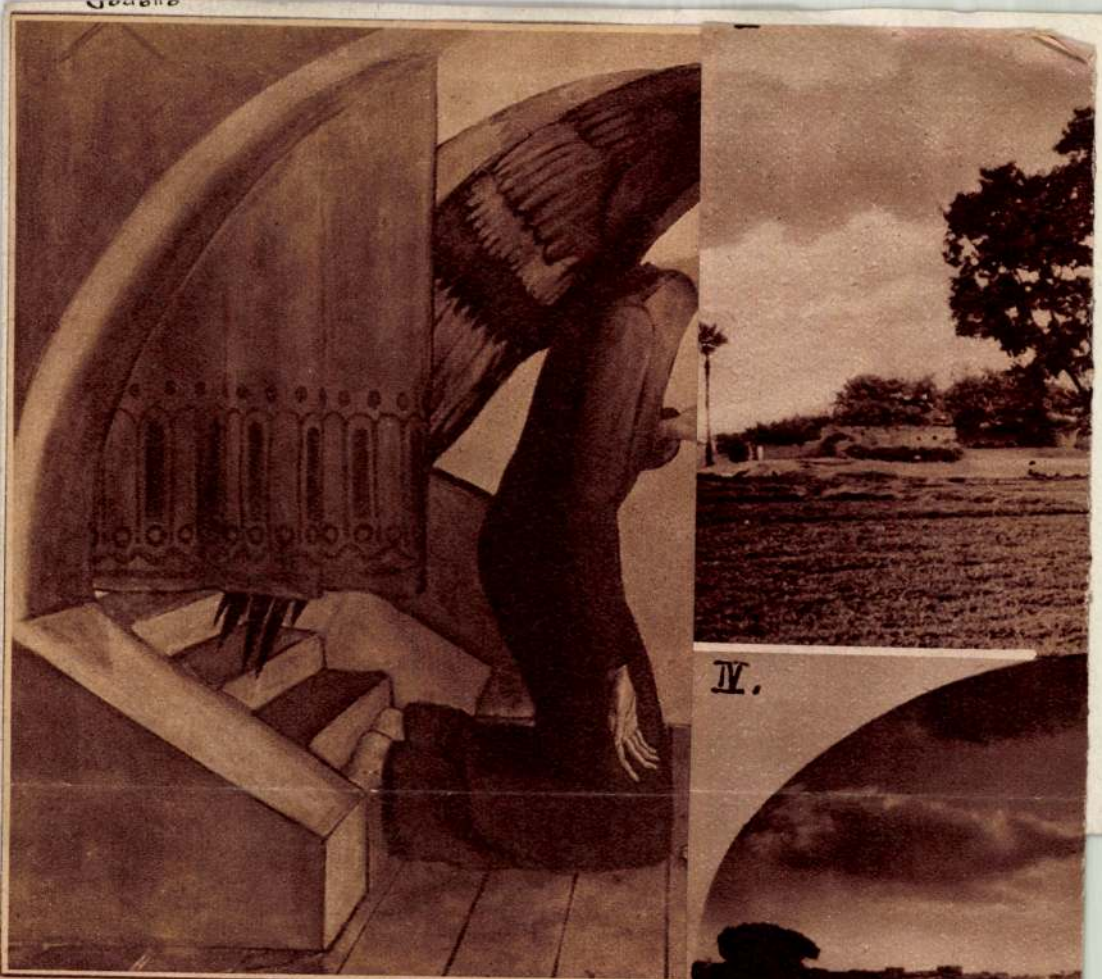

IV.

DOMANOVSZKY ENDRE: «Angyali ü
E fiatal nagytehetségű festő műveit a formák e

— **Korbács a bankrablóknak.** *Londonból* jelentik: A chesteri esküdtszék tegnap két bankrabló fölött ítélkezett. A két fiatalember revolverrel jelent meg egy bank helyiségében és ki akarta fosztani a pénztártermet, de elfogták őket. A bíróság az egyiket 15 hónapi fogházra és 15 korbácsütésre, a másikat 12 hónapi fogházra és 12 korbácsütésre ítélte. Évek óta most először alkalmazták angol esküdtek a testi fenyítéket.

— **Csoportkiállítás az Ernst-múzeumban.** Ezen a kiállításon főképpen fiatal művészek szerepelnek. Egyikük, *Ijjász* H. Imre most mutatkozik be. Szép, színgazdag vízfestménysorozatot állít ki. Tájképei levegősek, frissek, érdekesek. Két termet töltenek be *Kontuly* Béla festményei. A modern olaszok módján igyekszik összeegyeztetni az olasz korai reneszánsz felfogását a mai »új tárgyilagossággal«. Csendéletei, arcképei és bibliai jelenetei formásak, csillogók. Technikája kitünő. Örömmel látjuk viszont *Domanovszky* Endre kavargó melegszíneit, melyek mögött lírát és emberi élményt érezni. Finomak és elmélyültek *Vadász* Endre komoly tájképei, meglepő és érdekes színfoltokat találunk *Basch* Andor több képén. A kiállítás fiatal szobrásza. *Halmágyi* István még nem tudta levetni mestere, Pátzay Pál hatásának erős jeleit, de tudása és tehetsége erőteljes fejlődést igér. *(—t)*

— **Házasság.** *Horovitz* József, Nemes Oszkár Láda- és Faipari Rt. igazgatója és neje leányát, Rózsát, eljegyezte *Schwarcz* László. Budapest—Dunaszentgyörgy. (Minden külön értesítés helyett.)

Havas Pál és *Löwy* Juci e hó 16-án ½12 órakor a zuglói izr. templomban házasságot kötnek. (Minden külön értesítés helyett.)

Molnár Klári (Pécs) és *Schwarcz* Márton (Sopron) jegyesek.

— **Névjegyet hagyott hátra a megzavart betörő.** Tegnap este háromnegyedtíz tájban az Akácfa utca 4. számú ház házfelügyelőjének fia, *Nagy* Sándor reáliskolai tanuló, észrevette, hogy a pincéből *világosság szűrődik ki.* Lement a pincébe, ahol látta, hogy egy idegen — miután előzőleg leütötte a pince ajtajára szerelt lakatot — *Hoffmann* Józsefné drogériájának a pincében lévő raktárhelyiségében egy nagy bőröndbe *csomagol* holmikat. Amikor a betörő észrevette, hogy a diák a pince folyosóján áll, fenyegetően feléje tartott. Nagy Sándor egy bádogdobozt vágott a betörő felé, hogy ártalmatlanná tegye, azután felrohant az udvarra, szólt édesapjának, aki *bezárta a kaput és rendőrt hívott.* Amikor a rendőrrel lement a pincébe, *a betörő már nem volt ott.* Kiderült, hogy áttörte a világítóudvar ablakát, átmászott a Kertész utca 20. számú házba s onnan megszökött. A Kertész utca 20 udvarán hagyta bőröndjét és zavarában a bőrönddel együtt eldobott egy iratot is, amelyből megállapították, hogy *Steinach* Ferenc péksegéd, régi ismerőse a rendőrségnek, többszörösen büntetett betörő, aki most is körözés alatt áll. Remélik, hogy órákon belül kézrekerül.

— **Orvosi hír.** Dr. *Riegler* László rendelését József körút 10—12. szám alá helyezte át. Telefon: 35—6—14.

— **Anglia köszönete Budapest részvétéért.** A külügyminisztérium a szombati napon leiratban értesítette *Szendy* Károly polgármestert arról, hogy Sir Geoffrey *Knox* angol követ köszönte meg azt az őszinte részvétet, amely V. György király elhúnyta alkalmával városszerte megnyilvánult. Különösen is köszönetet mondott a követ a gyászlobogók kitűzéséért.

— **Nem azonos.** *Király* Pál hírlapíró annak a megállapítását kéri, hogy nem azonos a Németh Antal-féle sajtópörben szereplő hasonló nevű cikkíróval.

— **Halál a klinika várószobájában.** Ma délelőt nagy riadalmat keltett a Charité Poliklinika Csengery utca 69. alatti rendelőjében, hogy egy elegánsan öltözött, idős úr *összeesett a várószobában.* Kirohantak hozzá, az orvosok első segélyben akarták részesíteni, de már halott volt. Megállapították, hogy *Gergely* Gáspár 69 éves magánzó, aki ma reggel a Bulcsu utca 23. számú házban lévő lakásáról indult el a klinikára, ahol évek óta kezelték. *Mialatt orvosára várakozott, szívszélhüdés érte.* Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

Egy hét Budapest életéből

a február 2-től február 8-ig terjedő hélen

1. Születések száma	301 (294)
2. Halálozások száma . . .	322 (327)
3. Öngyilkos lett	13 (15)
4. Házasságkötések száma .	216 (172)

(Zárójelben a multheti adatok)

— **Halálos gázolás.** Ma délelőtt a Váci út és Lehel utca sarkán egy magánautó elütött egy kerékpárost. A kerékpáron ülő férfi lezuhant gépéről és mint a mentők megállapították, *koponyaalapi törést* szenvedett. Mire beértek vele a Rókusba, már halott volt. Megállapították, hogy Hódi Józsefnek hívják, a Váci út 3. szám alatt lakó gyárimunkás. A gázoló autó vezetője ellen a rendőrség eljárást indított.

— **40 millió fontos kölcsönt kap Franciaország.** *Párizsból* jelentik: A francia-angol kölcsöntárgyalások sikerre vezettek. A Figaro ma reggeli jelentése szerint a francia és az angol jegybank között megállapodás jött létre, amelynek értelmében Franciaország 40 millió font kölcsönt kap Angliában; fontsterlingben kapja meg. A megállapodáshoz most már csak a francia kormány hozzájárulása szükséges. A végleges döntés valószínűleg már a napokban megtörténik. *(T)*

— **Dr. Lakatos** személyesen vesz fel üdülőket badeni és abbaziai szanatóriumaiba. Carlton-szálló, 88—9—70.

— **A Dominikánus-rend generálisa Budapesten.** Rendkívül érdekes vendége lesz a fővárosnak e hó végefelé. 22-én érkezik Budapestre Stanislas Martinus *Gillet*, a Szent Domonkos-rend generálisa Rómából, aki — mint a Société de la Nouvelle Revue de Hongrie című budapesti egyesület vendége — 24-én délután 6 órakor előadást fog tartani az új városháza közgyülési termében. Az ülésen gróf *Teleki* Pál, a Nouvelle Revue de Hongrie szerkesztőbizottságának elnöke fog elnökölni. Gillet páter a francia egyházi életnek és a katolicizmus egyetemességének egyik legkiemelkedőbb papi alakja. A középkor skolasztikus filozófiájának, *különösen Szent Tamásnak kiváló ismerője*, fordítója és magyarázója, ugyanakkor azonban *a mai nagyvilág életének is éles megfigyelője*, akinek számos nagyjelentőségü könyve forog közkézen. Még néhány évvel ezelőtt a francia Domonkos-rend körül kialakult szellemi mozgalom vezére és a párizsi közélet egyik fontos tényezője volt; most néhány éve *elhivatván a rendnek legmagasabb állására, személye nemzetközi fontosságot is nyert.* Budapesten »A latin müveltség elhanyagolása és az európai zürzavar« címen fog előadást tartani, melyre a Société de la Nouvelle Revue de Hongrie (Budapest, VI., Vilmos császár út 3. telefon: 233—23, 138—30.) telefonigénylés alapján készséggel küld névre szóló meghívót; a meghívó ellenében számozott jegyeket bocsát ki díjmentesen a társaság.

Átépítik a Dunapartot

Főútvonal lesz a rakpartokból

— Az Est tudósítójától —

A kereskedelmi minisztertől leirat érkezett a fővároshoz és ebben a miniszter azt a kívánságát fejezi ki, hogy

a főváros épitse át a Duna partjait.

Régen gondoltak már arra, hogy a Duna alsó rakpartjait *főútvonalakká* alakítsák át. Ha a rakpart-feljárókat és a rakparton levő forgalmat akadályozó épületeket lebontják, akkor *a főváros egyik legideálisabb útvonalát* alakíthatják ki a Duna alsó rakpartjaiból. Itt a forgalmat — minthogy *nincsenek keresztező utak — semmi sem akadályozná.*

A főváros vezetősége a közmunkatanáccsal együtt *el fogja készíteni a dunai alsó rakpartok átépítésének tervét* s azután megkezdi az akadályok, feljárók eltávolítását. A megvalósítandó program keretébe tartozik az is, hogy

a Lánchid által kettészelt dunai rakpartot összekötik

és közvetlen kapcsolatot létesítenek a Margit rakpart és a Zita királyné út között. A dunai alsó rakpartoknak főútvonallá való átépítését nem egyszerre, hanem *több év alatt hajtják végre.*

Egyidejüen kiépítik

Óbuda új főútvonalait is.

Az óbudai partbérlőknek már *felmondtak.* Óbuda egyik főútvonala — addig is, míg Óbuda végleges szabályozási tervét végrehajtják — a Dunapart lesz, amelyet a Szentlélek téren át bekapcsolnak a Vörösvári útba. A másik főútvonalnak a szentendrei utat szánják. Ezt a Flórián térig fogják bevezetni.

— **Fának rohant egy autó.** A külső Bécsi úton az éjszaka a vámsorompó közelében az A. B. 227. rendszámú személyautó eddig meg nem állapitott okból az útszéli fának rohant, felborult, a benne ülők súlyosan megsérültek. *Vaninák* Gyula sofőrt, *Engerner* Vince sofőrt, *Magyarics* István hentest és *Sumsics* Gábor szerelőt a mentők első segélynyujtás után a Margit-kórházba vitték.

— **A fertőző ruhák áldozatai.** *Bajáról* jelenti tudósítónk: *Laki* György 16 éves béresfiú a Zombor határában lévő Kovács-tanyán *takonykóros fertőzésben megbetegedett* és a zombori kórházban *meghalt.* Szülei hazavitték ruháit. *Laki* János, a fiú apja, édesanyja és négy testvére (a legidősebb 13 éves) ugyancsak *megkapta a ruhától a takonykóros fertőzést.* Súlyosan megbetegedett az egész család. A szülők már túl vannak az életveszélyen, de a négy gyermek állapota változatlanul súlyos és kérdés, felgyógyulnak-e. A nyomozás megindult annak megállapítására, kit terhel a felelősség.

— **Gréte kéri: ne kutassák, ki volt.** Az éjszaka az ujpesti rakpartról egy jólöltözött fiatal nő a Dunába vetette magát. *Szalay* József éjjeliőr vette észre az öngyilkosságot, fellármázta az uszályok lakóit. Többen a habokkal küzdő nő segítségére akartak indulni, de a szerencsétlen nő *elmerült és többé nem bukkant fel.* A parton két búcsúlevelet találtak. Az egyik a rendőrségnek szólt, »*Az emberek gonoszsága és ravaszsága miatt* elviselhetetlen már az élet. Kérem, ne kutassák, ki voltam.« A másik borítékban, amelyet a Raktár utca 152. szám alatt lakó Benedek Sándornénak írt, csupán egy zsebkendőt találtak, a zsebkendőbe a *Gréte* szó volt hímezve. A rendőrség nyomozást indított annak megállapitására, hogy ki ugrott be éjszaka az ujpesti rakpartról a Dunába.

— **Adomány.** A Konrádi-család részére a *Bucsinszky-kávéház* 10 pengőt küldött hozzánk. — *Neumann* József (Szerencs) Horthy Miklósné nyomorenyhítő akciója részére 50 fillért, az Országos Bikur Cholim részére 50 fillért küldött hozzánk.

— **»Ne keressenek.«** Ma délelőtt bejelentették a főkapitányságon, hogy *Berger* Tiborné 25 éves magántisztviselőnő Légrády Károly utca 11. számú házban lévő lakásáról eltünt. Egy cédulát hagyott hátra, amelyen ezt irta: »*Ne aggódjanak, ne keressenek.*« Szerdán távozott el lakásáról Bergerné, azóta nem adott életjelt magáról. A rendőrség keresi.

— **Egy férfi és 987 cipő.** *Londonból* jelentik: Különös ember lakik most az egyik londoni szállodában. Herman *Delman* a neve, Hollywoodból jött. Szobájában *987 női cipőt őriz.* Nem ennyi *párat*, hanem ennyi *darabot*, még hozzá *csupa bal lábra valót.* Ő Hollywood egyetlen cipőtervező művésze és most mintagyüjteményt hozott magával Európába.

— Én tervezem Greta *Garbo*, Joan *Crawford* és más filmszínésznők cipőit — mondta — és én dolgozom *a newyorki milliomosnőknek is.*

— Igaz, hogy Greta *Garbónak nagy lába van?* — kérdezte egy angol ujságiró.

— Greta Garbo *nagyon szép nő, a többi hivatalos titok* — mondta szigorúan a cipőművész. — Cipőim a legnagyobb gonddal készülnek. Egy pár cipő elkészítése két napig tart. *Átlag 50 dollárba* (több mint 250 pengő) kerül egy pár cipőm.

— Kora fiatalságom óta cipőkkel foglalkozom. Most már annyira benne vagyok ebben a szakmában, hogy ha kimegyek az uccára, már *nem a nők arcát nézem, hanem csak a lábát.* Ha aztán valamelyik cipő nagyon érdekel, akkor megnézem viselőjének arcát is, de ez már másodrendü szempont.

— **Eltünések.** A főkapitányságon a következő eltüneséket jelentették be: *Tamás* István 18 éves bádogostanonc Vasváry Pál utca 8. — *Simon* Lajos 29 éves kárpitossegéd Tisza utca 1, — *Pesti* János 16 éves tanuló Istvánffy utca 1, — *Macsus* László 15 éves kifutó az Auguszta-telep nagyenyedi barakjából, — *Petneházy* Sándor 33 éves munkás Csengery utca 70 alól tünt el. Az eltünteket a rendőrség keresi.

— **Tizenkét kutyával és ötvenezer bélyeggel utazik a tizéves Chevalier.** A párizsi közönség estéről-estére ünnepelte a Casino de Paris revüjében a »tizéves Chevaliert«, a kis Mirshát. A közönség előtt felnőtt, nagy sztár a kis Mirsha, de annyival inkább gyermek a — magánéletben. Szenvedélyes bélyeggyüjtő, ötvenezer darabból áll a gyüjteménye Mirshának, *tizenkét kutyája* is van. Turnéjára kutyáit is magával viszi a *kis Chevalier*, a tizéves sanzonénekes-csoda.

Majd a Zsuzsi!!...
A legnagyobb sikert aratott gyermekoperett
Dajbukát Ilona
vendégfelléptével. Játssza:
Lakner Bácsi gyermekszínháza
Vasárnap délelőtt fél 11 órakor a **Vígszínházban.**
Kedvezményes jegyek **Az Est** kiadóhivatalában válthatók (Erzsébet körút 18—20)
Majd a Zsuzsi!!...

MINDEN MAGYAR EMBER ÖRÖME ez a példa nélkül álló magyar jubileum!
500
KAMARA:
ÚJ FÖLDESÚR

Hangulatos farsangi esték a ZANZIBÁR-ban
Reggelig tánc!
VI. kerület, Jókai u. 31.

OLIMPIÁSZ

Holnap befejeződik a téli olimpiász

— *Az Est tudósítójától* —

Vasárnap befejeződnek a téli olimpiász küzdelmei. Az utolsó hátralévő versenyszámok: *női műkorcsolyázás, 50 km-es síkfutás, síugrás.* És hátravannak még a jéghokkibajnokság utolsó mérkőzései.

A női műkorcsolyázás

eddigi olimpiai eredményei a következők:

1924. Chamonix: 1. Szabó Herma (osztrák), 2. Longhran (USA), 3. Muskelt (angol).

1928. St. Moritz: 1. Sonja Henie (norvég), 2. F. Burger (osztrák).

1932. Lake Placid: 1. Sonja Henie (norvég), 2. F. Burger (osztrák), 3. W. Maribel (USA).

50 km sífutás:

1924-ben még nem volt.

1928. St. Moritz: 1. Hedlund (svéd), 2. Jonson (svéd).

1932. Lake Placid: 1. Saarinen (finn), 2. Liikanen (finn), 3. Rudstadstnen (norvég).

Síugrás:

1924. Chamonix: 1. Tullin Thams (norvég) 47—48 m, 2. Narve Bonna (norvég) 45—47 m, 3. Anders Haugen (USA) 49—50 m.

1928. St. Moritz: 1. A. Andersen (norvég), 2. S. Ruud (norvég).

1932. Lake Placid: 1. B. Ruud (norvég), 2. Beck (norvég), 3. Wahlberg (norvég).

A befejező küzdelmek közül elsőnek Csehszlovákia és Kanada jéghokkimérkőzésére került a sor.

Az olimpiai győzelmek és helyezések táblázata

	1.	2.	3.	4.	5.	6.
			helyezés			
1. Norvégia	5	5	2	2	1	2
2. Németország	3	3	—	—	2	4
3. Finnország	1	2	3	1	1	1
4. Ausztria	1	1	2	—	2	2
5. Svájc	1	1	—	1	—	—
6. Svédország	1	—	1	1	—	—
7. USA	—	—	1	2	2	—
8. **Magyarország**	—	—	1	1	—	—
9. Anglia	—	—	1	—	1	1
10. Franciaország	—	—	1	—	—	—
11. Hollandia	—	—	—	1	—	1
Kanada	—	—	—	1	—	1
13. Olaszország	—	—	—	1	—	—
Japán	—	—	—	1	—	—
15. Csehszlovákia	—	—	—	—	2	—
16. Belgium	—	—	—	—	1	—

A tegnapi eredmények:

10.000 m-es gyorskorcsolyázás: 1. *Ballangrud* (norvég) 17 p 24.3 mp, 2. Vasenius (finn) 17 p 28.2 mp, 3. Stiepl (osztrák) 17 p 30.6 mp, 4. Mathiesen (norvég) 17 p 41.2 mp, 5. Blomquist (finn), 6. Langendijk (holland), 7. Ojala (finn), 8. Schröder (USA). — *Hidvéghy* 18 p 04 mp magyar rekordnál jobb idővel 14. lett.

Férfi műkorcsolyázás: 1. *Schaefer* (osztrák), 2. Baier (német), 3. Kaspar (osztrák), 4. Wilson (Kanada), 5. Sharpe (angol), 6. Dunn (angol), 7. Nikkanen (finn), 8. *Terták* (magyar), 9. *Pataky* (magyar), 10. Tomlins (angol).

Katonai sijárőrverseny *(nem hivatalos olimpiai szám):* 1. Olaszország, 2. Finnország, 3. Svédország, 4. Ausztria, 5. Németország, 6. Franciaország.

Jéghokki-döntő: Anglia—Csehszlovákia 5:0 (2:0, 3:0, 0:0). Anglia ezzel a győzelemmel megnyerte az Európabajnokságot, amelyet eddig Csehszlovákia tartott.

Kinek a pénzén utazott a hokkicsapat az olimpiászra

és miből jön haza?

Az Est február 14-i számában ezzel a címmel cikket közöltünk s ebben megjelent Temple Rezső nyilatkozata. Ma *Kelemen* Kornéltól, az OTT elnökétől a következő levelet kaptuk:

1. Valótlan az, hogy a Korcsolyázó Szövetségnek az a törekvése, hogy a hokkicsapatot a garmisch-partenkircheni téli olimpiászra kiküldje, megakadt az OTT ötösbizottságának határozatán.

A valóság ezzel szemben az, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelete alapján alakított Válogató Bizottság soha olyan határozatot nem hozott, mely a hokkizók kiküldetését megakasztotta volna. De a kiküldetés azért sem akadhatott meg, mert a Korcsolyázó Szövetségnek az OTT által kiutalt segélyekből közel 8000 pengő készpénz állott rendelkezésre.

2. Valótlan az, hogy a magyar hivatalos sportkörök érthetetlen módon nem nagyon törődnek azzal, hogy a magyar jéghokki csapat kijusson az olimpiászra.

A valóság ezzel szemben az, hogy az OTT az első perctől kezdve hokkicsapatunknak az olimpiászra való kiküldetése mellett foglalt állást, a csapat játékát állandóan figyelmmel kísérte és mindent megtett, hogy a kiküldetés lehetővé váljék, csak indokolatlanul támasztott anyagi követeléseket nem volt hajlandó honorálni.

3. Valótlan az, hogy az OTT csupán csak tizenkét játékos és egy kísérő garmischi költségeit vállalta.

A valóság ezzel szemben az, hogy a Korcsolyázó Szövetség a Válogató Bizottságtól kizárólag tizenkét játékosnak a kiküldését kérte és a Válogató Bizottság mind a tizenkét játékos kiküldéséhez hozzájárult. Nem járult ellenben hozzá a Válogató Bizottság a javasolt második hokkikísérő kiküldetéséhez azon oknál fogva, mert a Korcsolyázó Szövetség négy kísérő kiküldetését kérte és ebből a Válogató Bizottság három kísérő, névszerint Minich Jenő, Lator Géza és Orbán László kiküldetéséhez hozzájárult, a negyediket ellenben teljesen feleslegesnek tartotta.

4. Valótlan az, hogy az OTT részéről bárki is kijelentette volna, hogy a hokkizók részére az utiköltséget nem tudja rendelkezésre bocsátani.

A valóság ezzel szemben az, hogy az OTT részéről és nevében senki ilyen kijelentést nem tett, viszont a Válogató Bizottság azon az állásponton volt, hogy ő csak a kiküldetés kérdésében dönthet, az anyagi kérdések ellenben az OTT elnökségére tartoznak.

5. Valótlan az, hogy a jéghokki-csapat nem kapott útiköltséget és hogy a hokkicsapat nem jutott volna ki az olimpiászra, ha Temple Rezső, illetve a Korcsolyázó Szövetség 1400 pengőt nem adott volna útiköltségre.

A valóság ezzel szemben az, hogy az OTT a tizenkét tagú hokkicsapat és három kísérő kiutazási költségeit fedezte, a Korcsolyázó Szövetség ellenben a saját pénztárkönyvének tanusága szerint is egy árva fillért sem adott a tizenkéttagú csapat és a három kísérő kiküldetéséhez.

6. Valótlan az, hogy a Korcsolyázó Szövetség azért kötött le Kattovitzban mérkőzést az olimpiász előtt, hogy anyagi gondoktól mentesítse a hokkicsapatot.

A valóság ezzel szemben az, hogy Lator Géza jéghokkikapitány már a mult év november 28-i Válogató Bizottság ülésén bejelentette, hogy olimpiai előkészületi tervük szerint tréning céljából mérkőzéseket fognak lekötni.

7. Valótlan az, hogy a hokkicsapatot túrák útján ilymódon kellett tehermentesíteni.

A valóság ezzel szemben az, hogy a Korcsolyázó Szövetség pénztárkönyvének tanusága szerint a szövetségnek állandó, jelentős készpénzkészlete volt és az utolsó bejegyzés szerint 7.983 P 70 f (hétezerkilencszáznyolcvanhárom pengő és 70 fillér) készpénzzel rendelkezik, amely összeget 5% tagdíjbevételtől eltekintve — kizárólag az OTT, illetve a Testnevelési Alap segélyeiből kapta.

8. Valótlan az, hogy még ma is az a helyzet, hogy nincs pénz a hokkijátékosok hazautazására.

A valóság ezzel szemben az, hogy az összes játékosok visszautazási vasúti jegye — az OTT ez ügyben a Korcsolyázó Szövetség ellen megindított vizsgálat hivatalos megállapítása szerint — Garmisch Partenkirchenben a vezetők kezében van és a mindennel bőségesen ellátott játékosok visszautazásának semmiféle anyagi akadálya nincs és egy percig sem volt.

Budapest, 1936. évi február hó 14.

Dr. Kelemen Kornél
elnök

Olimpiai naptár

Ma, szombaton, február 15-én:

14.30 óra: Női műkorcsolyázás (szabadon választott gyakorlatok).

21.00 óra: USA—Anglia, jéghokki döntőmérkőzés (Jégstadion).

Holnap, vasárnap, február 16-án:

11.00 óra: Síugróverseny.

14.30 óra: Kanada—USA jéghokki döntőmérkőzés.

16.00 óra: Díjkiosztás és záróünnepély.

KÖNNYŰ VASÁRNAP a futballbajnokságban

— *Az Est tudósítójától* —

Teljes forduló lesz vasárnap a nemzeti bajnokságban. Ugynevezett *csendes forduló:* a nagycsapatok *könnyű* ellenfelekkel találkoznak. (Mi már tudjuk, hogy éppen az ilyen csendes vasárnapokon következnek be a legnagyobb meglepetések.)

A Beszkár-pályán kettős mérkőzés lesz.

Egy órakor: *Hungária—B. Zugló* (Soroksár). Hat-nyolc, esetleg tiz góllal nyerheti a Hungária ezt a meccset, ha komolyan belefekszik. De mult vasárnap az Ujpest ellen aratott győzelemtől *elbizakodottan* játszottak a kékfehérek. Ha nem tanulják meg, hogy a legkönnyebb ellenfelet sem szabad lebecsülni, akkor előbb-utóbb meglepetés éri őket. Három órakor *Ferencváros—Törekvés* mérkőzés kerül sorra. A Ferencváros alighanem mélyponton volt mult vasárnap, holnapra már *javulnia kell*, hogy biztosan legyőzze a tavaszi bajnokságban még veretlen Törekvést.

Az Ujpest

a liga leggyengébb csapatát, az *Attilát* látja vendégül a megyeriúti pályán. Nem kétséges, hogy nagy gólarannyal fog győzni ellene.

Még négy mérkőzés lesz: III. ker.—Budai 11 (budai derby) a nagyszombatuccai pályán, Budafok—Phöbus Budafokon, Bocskay—SBTC Debrecenben és Szeged—Kispest Szegeden.

Bajnoki mérkőzéseket játszanak az alacsonyabb osztályokban is.

Vívóverseny

A futball mellett a hétvég legérdekesebb sporteseménye **a sanremói vívóverseny,**

amelyen a *magyar kardcsapat* és a *női tőrcsapat* vesz részt. Ma van a női tőrverseny, amely egyben Európa csapatbajnokságát dönti el, holnap kerül sor a magyar-olaz kardvívó csapatmérkőzésre.

Síversenyek

A *Dobogókőn* és a *Kékesen* kisebb síversenyek lesznek. Ott még lehet sielni,

a budai hegyekben azonban vasárnapra alighanem elfogy a hó.

Már tegnap is a legtöbb helyen több volt a *fű*, mint a hó. A Jánoshegy és a Svábhegy erdős részein van még aránylag elfogadható síterep. A Dobogókőn 18 a Börzsönyben 15—25, a Mátrában 25—35, a Bükkben 25—30, a Bakonyban 25—30, a Mecsekben 25—30 centiméter a hótakaró.

A hó alól

már felüti fejét az *atlétika*. Az UTE és az MTK vasárnap délelőtt tartja mezei toborzó futóversenyét. A *tornászok* a VAC országos versenyén találkoznak az Abonyi uccai tornateremben. Két kisebb *vívóverseny* lesz: a RAC másodosztályú kardversenye a honvéduccai iskolában és a VAC másodosztályú tőrversenye a Wesselényi uccai iskolában. *Ökölvívásban* a Törekvés és a MAC klubcsapatai mérkőznek a bihariuti pálya tornatermében. A Műegyetem tornacsarnokában a főiskolások és a középiskolások válogatott *kosárlabda csapata* méri össze erejét.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dunántúli Napló

1968 AUG 14

Domanovszky Endre

✦ BRUSSZEL: A belgiumi magyar napok első eseményeként Malinesban került sor a Nova-áruház és Hungexpo vállalat közös rendezvényének ünnepélyes megnyitására, amit az áruház galériájában Domanovszky Endre, Kerényi Jenő, Schaar Erzsébet és Würtz Ádám műveiből álló kiállítás megnyitása vezetett be.

✦ CALCUTTA: Hivatalos jelentések szerint az Eszak-Benaáliában az utóbbi napok-

csopc

kerttel, eladó. Révészné, Erzsébet-krt négy. 221—676.

Villát, magas összegig, sürgősen veszek. Wieg. Semmelweis 14. 185—394.

Ritkaság . . . Zsigmond-térnél adómentes, háromszobás hallos, erkélyes, 36.000. Abendorff, Krisztina-körút 83.

Modern villa Felsőgödön, háromszobás összkomfortos, 350 □-ölön gyümölcsfákkal, vízvezetékkel, beköltözhető. 30.000. Révésznéi, Erzsébet-körút négy. 221—676.

fortos, újjáépített, kertes villa, Budán, bérbeadó. Érdeklődni telefonon: kettőhuszonöt—háromtizenhárom, délelőtt 9—11 között.

Pasaréti-úton kétszer négyszoba hallos, adómentes villa eladó. — «Busz-állomásnál» Szervita-téri fiókkiadóba.

Rákosligeten, különálló, 2 és 3 szobás, fürdőszobás (csempézett mellékhelyiségekkel) villám sürgősen eladó. Gárdonyi, Kossuth Lajos-tér 15. Telefon: 129—738. — Értekezés 9-ig, 2—3-ig.

Bérház

Király-utca elején négyemeletes, liftes, modern sarokbérház, kettő-, háromszobás utcai, komfortos lakásokkal, 35.000 jövedelemmel, 52.000-ért. Csépes ingatlanirodája, József nádor-tér 12. Telefon: 188—696.

Bérházat, magas összegig, sürgősen keresek. Wieg. Semmelweis 14. 185—394.

Komoly vevőim számára keresek bérházakat és beköltözhető családiházakat. Révésznéi, Erzsébet-körúti négy. 221-676.

tőzhető gyümöl Bartók egy.

Zugló fürdősz heló c ért su Közpon

Kedvez ezernyo villa f dőnél. József-k

Családi bás ösz rikai-út ajándék Révészn négy. 2

5, 1. 10.

Kifogástalan állapotban Singer süllyeszthető varrógép nyolcszázötvenért eladó. Dembinski-utca 20. II. 1. 12—3 között

Singer süllyesztős var-

tizenhat. 228—258.

Balaton környékén és Siófokon egy kettőszoba összkomfortos kerttel, gyümölcsössel, gazdasági udvarral villát megvételre keresünk. Árajánlatot „Vera" jel. Rém község. Posta

kétszobás bérlakás. Átrámmal, **húsz évig** havi 35 lakbérrel, tízezertezer újjáépítési térítéssel átadó. **Bardócz,** Személynök-utca 27. Telefon: 129—651.

Leghasznosabb tőkebefektetés a nagyadómen-

Rákóc néző igen s ház, romszo lakás jövede ért. F huszon

ENAI FESTŐ, XV. század
ria halála
tempera, 22×67 cm.
Ipolyi-gyüjteményből.
della.
Gerevich PA, 225. l. (Vecchieta.) — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 64. szám.

ENAI FESTŐ, XVI. század
rmas predella. Balra: *Szent István vt. és nt Gergely*. Középen: *Jézus születése*. Jobb: *Szent Jeromos és Szent Miklós*
, tempera, 17×93·5 cm.
kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből.
A sienai S. Marta-kolostor apácáinak műve a XVI. sz. elejéről. V. ö. Siena, Képtár, 329., 330. és 332. — Ramboux, 224. szám. — Gerevich PA, 226. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6. l.

ENAI FESTŐ, XVI. század
nai Szent Katalin az oltár előtt
, tempera, 60×39·2 cm.
kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből.
Ramboux, 158. szám. (Ismeretlen.)

GNORELLI, LUCA (umbriai festő, 1441—1523) KÖVETŐJE
ent Sebestyén vértanúsága (120. kép)
, tempera, 36·5×27·5 cm.

Domanovszky Endre

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Világosság

Megjelent: 1948 MÁJ. 1

93 ~~52.~~

KIÁLLÍTÁS

Domanovszky Endre festőművész napjaink művészi forrongásainak mélyerejű, öntudatos képviselője. Néhány év előtt együtt láttuk Barcsay Jenővel, Dési-Huber Istvánnal, átfűtött tartalom jellemezte mindhármukat. Barcsay kötötten konstruktív formavilágával szemben, Domanovszky képviselte a formavilág viszonylagosan szabadabb kifejezését, sőt, nagy, nyers felületei helyenként annyira nem voltak lezártak, hogy kikívánkoztak kereteikből. Lényegében azonban ő is a közös gondolatot képviselte: a formának sajátos feladatát kell betöltenie, színekben és alakzatokban megnyilatkozó energiákat kell felhalmoznia, mint ahogy a haladás hívei a nehéz időkben általában ezt tették egy jobb jövendő építésének szolgálatában. A konstruktív kifejezés, forrongásai során, küzd az ellen, hogy a formaképzésnek ez a módja megmerevedjék és manirrá váljon; ez az oka annak, hogy ő is utat enged újabb kísérletek felé, melyek minden nyugtalanságukkal emberi, lelki válságtartalmakat fejeznek ki. Domanovszky ezt meg is teheti, mert kezdettől fogva bővében volt a humánumnak, a formakészletének eredendő szabadsága a formabontás kísérletei számára előkészítették a talajt. Az ő expresszionizmusa egészséges fejlődés, amely új tartalmakon át kötetlenül visszatérhet majd konstruktivitásának egy magasabb szintjére. (V., Sztálin tér 3. Művész-Galéria.)

az. s.

...n kelet és
...ztályhoz
...ához/ intézett

...ának a m.
...jára a Bi-
...ő összege-

...90 P.
...90 "
...180 P.

...téből:

15.384/1939. szám.

III.

A Müemlékek Orsz. Bizottságának,

Budapest.

Tudomás és további eljárás végett másolatban azzal közlöm, hogy a most utalványozott összegek elszámolása a szokásos módon terjesztendő fel.

Budapest, 1939. március hó 4.-én.

A miniszter rendeletéből:

Ma tárgyaljá
bírót meg
Gerendásr

Gerendás Gézánét, a népbíróság

NÉPMŰVELÉS
Domanovszky Endre

1021

❶

❷

❺

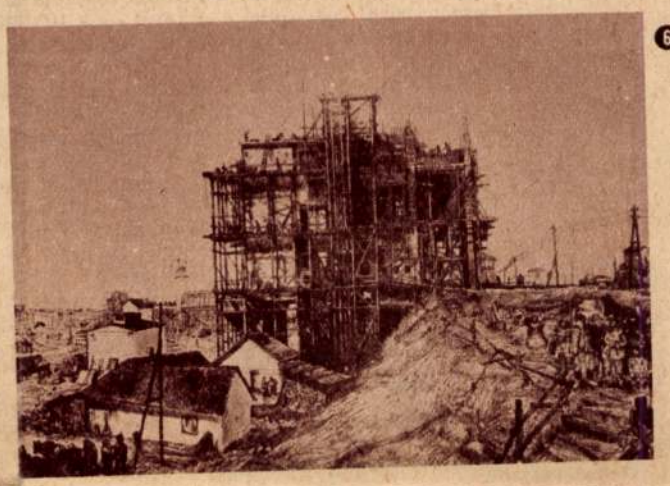

❻

❼

HÚSZ ÉV
A KÉPZŐMŰVÉSZETBEN

❸

❹

1. Domanovszky Endre: Csapolás előtt
2. Bernáth Aurél: Kikötő
3. Macris Agamemnon: Marcell Cachin
4. Martsa István: Vak Bottyán
5. Fónyi Géza: Sakkozók
6. Würtz Ádám: Építkezés
7. Csernus Tibor: Újpesti rakparton

népművelés XII. ÉVF. 2
AZ ORSZÁGOS NÉPMŰVELÉSI TANÁCS FOLYÓIRATA
ÁRA: 3,50 Ft

MUNKAJOGI TANÁCSADÁS

KEZDŐ SZAKEMBEREK MUNKABÉRE

Művelődési ház előadója írja: „1964 nyarán gimnáziumban érettségiztem. Ősszel léptem először munkába, a járási művelődési házban — a betegsége miatt huzamos ideig távollevő egyik ügyintéző helyettesítésére — előadói munkakörben alkalmaztak havi 1000 forint fizetéssel. Néhány hónappal alkalmazásom után megtudtam, hogy ellátott munkakörőm alapján a 4024 kulcsszámú munkakör szerinti besorolásra lennék jogosult, e munkakör bértétele viszont 1200—2100 forint. A művelődési ház igazgatójától kértem fizetésem emelését, de ő elutasította kérelmemet azzal az indokolással, hogy mint először munkaviszonyba lépő kezdő szakember magasabb munkabért nem kaphatok. Kérdezem, hogy jogszerű-e az igazgató álláspontja?"

Válasz: A levelében közölt adatok szerint munkabérét jogszerűen állapították meg. A középiskolai végzettségű kezdő szakember részére ugyanis — a 119/1960. (13) Mü. M. számú utasítás 1/a. pontjában foglaltak szerint — munkaviszonyának első hat hónapjában csak 850—1100 forint összegű munkabér fizethető. (E korlátozás alól teljesen vagy részben mentesül a kezdő szakember abban az esetben, ha tanulmányainak megkezdése előtt már munkaviszonyban állt, és megfelelő időtartamú szakmai gyakorlatot szerzett.) Az említett hat hónap eltelte után viszont munkabérét a szóban forgó munkakör további ellátása esetén, középiskolai végzettségének figyelembevételével — a 105/1961 (M. K. 1.) M. M. számú utasításnak a 148/1963. (M. K. 12.) M. M. számú utasítással módosított 1. és 4. számú mellékletében foglaltak szerint — a 4024 kulcsszámú előadói munkakörre meghatározott 1200—2100 forint összegű bértétel alapján kell megállapítani. Munkabérét a munkáltató ebben az időpontban az említett bérhatárok között — az adott körülmények (a rendelkezésre álló béralap, végzett munkájának színvonala stb.) mérlegelésével — bármely összegben meghatározhatja.

NÉPMŰVELÉSI SZAKKÉPESÍTÉS A MŰVELŐDÉSI OTTHONOKBAN

Több helyről érdeklődtek aziránt, melyik jogszabály írja elő, hogy a művelődési otthonokban egyes munkakörök ellátásához népművelési szakképesítés szükséges, és milyen munkakörökre vonatkozik ez a rendelkezés?

Válasz: Az említett kérdést a 181/1963. (M. K. 23.) M. M. számú utasítás szabályozza. Az utasítás meghatározza, hogy milyen végzettség, illetőleg szakmai vizsga minősül népművelési szakképesítésnek, és mellékletében felsorolja a szakképesítéshez kötött munkaköröket (közte a művelődési házak, otthonok stb. egyes igazgatói és ügyintézői munkaköreit).

Dr. Ferencz Győző

A TARTALOMBÓL

DEVECSERI GÁBOR versei 2
SÁNDOR GYÖRGY: Töretlen az út 3
CTIBOR TAHY: A csehszlovák népművelés együttműködése a televízióval 7
CSÁVÁS CSILLA: Rádió és népművelés 8
DR. CSIKAI LÁSZLÓ: A népművelési szakigazgatásról 10
KRISTON KÁROLY: A cigánykérdés Heves megyében 12
MARÓTI ANDOR: A népművelés elméleti kérdéseiről 14
BICSKEI GÁBOR: A népművelés anyagi alapja a termelőszövetkezetekben 16
BÖRCSÖK SZILVESZTER: A tv mezőgazdasági szakfilmsorozata Ásotthalmán 17
RAJNAI LÁSZLÓ: Kártyabarlangból klub 17
DR. JENEY ENDRE: „Mindig és mindenütt nevelni kellene környezetünket . . ." 18
GARAI TIBOR: Kiállítások és tanulságok 19
GARAMI LÁSZLÓ: A szénre épült város 22
HALMAI BÉLÁNÉ: Az úttörők és a gyermekkönyvtárak 24
SZ. E.: Egy járási párttitkár a kulturális kérdésekről 25
LIPTÁK GÁBOR: A párizsi Musée de l'homme 26
NOVÁK JÓZSEF: A mezőgazdasági ismeretterjesztés Magyarországon 28
FASANG ÁRPÁD: Merre tart műkedvelő kórusmozgalmunk? 30
KOVÁCS JÓZSEF: Zenei élet Békésben 32
DR. KÖRTVÉLYES GÉZA: Népművelés és tánc 33
A. B.: Az Oreszteia az Egyetemi Színpadon 36
NÉMETH LAJOS: A XX. századi képzőművészet 37
H. L. Benedek Péter kiállítása 39
HAULISCH LENKE: A Tretyakov Képtár kamarakiállítása 40
CSENGERY IBOLYA: A képzőművészeti körök jobb vezetéséért 41
Fotó csendéletek 42
RÉTI PÁL: Fotóművészet és szakkörvezető-képzés 43
HIVES LÁSZLÓ: Írók és bábosok 44
Mit olvassunk? 45
Eseménynaptár és műsorjavaslatok 46
Munkajogi tanácsadás, Nyelvművelés, Hírek 47

Ruhaház

Közönséges halandó nem igen mondta még soha, hogy „megyek a ruhaházba". A szót szótáraink sem ismerik. A kereskedelem mégis ragaszkodik hozzá: „Nemzeti Ruhaház" — hirdeti Pesten egy új cégtábla. Pedig a szó néhány évtizedes pályafutása bebizonyíthatta már, hogy életképtelen alakulat nyelvünkben, éppenúgy mint németből lemásolt társai: a borház (Weinhaus = borozó), sörház (Bierhaus = söröző), s egyéb rokonaik: a „papírház" — „gyémántház" stb. A „papírház" nyelvérzékünk számára azt jelenti: papírból való ház, mint ahogy a kártyavár kártyákból rakott várat, a mézeskalácsház mézeskalácsból rakott házat jelent. A ruhaház ezek szerint ruhákból rakott ház volna — ami logikailag is képtelenség. A borház és sörház még képtelenebb dolog — nem csoda, ha meg is buktak, s nyelvünk természetének, szerkesztésmódjának megfelelő szavak foglalták el helyüket.

A ház-nak nyelvünkben nincs „üzlet, bolt" jelentése. Ruházati bolt, ruhabolt, ruházati szaküzlet, ruházati áruház — annyi helyes, szabályos elnevezés van raktáron a kérdéses fogalomra nyelvünkben, jó részükkel él is a kereskedelem. Igazán szükségtelen, hogy egy nyelvünkben soha nem használt, annak szerkesztésmódjától idegen szót próbáljunk újra népszerűsíteni.

Sz. F.

HIREK * Hírek * HIREK

Márciusban nyílik meg Szegeden a **Csongrád megyei népművészeti kiállítás.** Az érdekes rendezvényre a 20 éves felszabadulási évforduló kulturális seregszemléje keretében kerül sor.

*

Orosháza története címen érdekes kétkötetes monográfiát jelentet meg április 4-re az orosházi tanács v. b. A kötet számos jelentős régészeti, néprajzi, szociológiai tanulmányt tartalmaz Bóna István, Kalicz Nándor, Bálint Sándor, Fél Edit, Varga Marianna stb. tollából. Az értékes kiadványt Nagy Gyula, az orosházi múzeum igazgatója szerkeszti.

*

Tamás Ervin festőművész, aki a képzőművészköri mozgalom és a népművelés lelkes munkásaként is közismert, nagysikerű kiállítást rendezett a budapesti Csók Galériában.

*

Forráskút község alig 14 éves múltra tekinthet vissza. Azelőtt Kiskundorozsma tanyavilága volt. Az új művelődési házban működő honismereti szakkör egyik célja a még élő hagyományok összegyűjtése és feleleventése. Él még a farsangi fuskóhúzás, az aratóbál, a szüreti mulatság és a hagyományos népi lakodalmas játék. Legutóbb ezt újították fel mulatságos, látványos formában.

*

Már folynak az Irodalmi Színpadok Fesztiváljának előkészületei. A nagy érdeklődéssel várt fesztivál áprilisban zajlik le Győrben.

*

A Népművelési Intézet kiadásában, **Harangi László** szerkesztésében jelent meg a **Televízió és népművelés** c. kiadvány, mely az 1964-ben Salgótarjánban lezajlott, a televízió és a népművelés kapcsolatával foglalkozó országos konferencia előadásait és hozzászólásait tartalmazza.

*

Új, 20 tagú férfikar alakult Balatonföldváron, Bertalan Ferenc pedagógus vezetésével. A Békés megyei Bucsa községben KISZ-fiatalok és pedagógusok közös elhatározással alakították kórust. A 27 tagú énekkar Berki Imre pedagógus vezetésével már megkezdte próbáit.

A japán katonai forradalom áldozatai

Keisuke Okada admirális, miniszterelnök

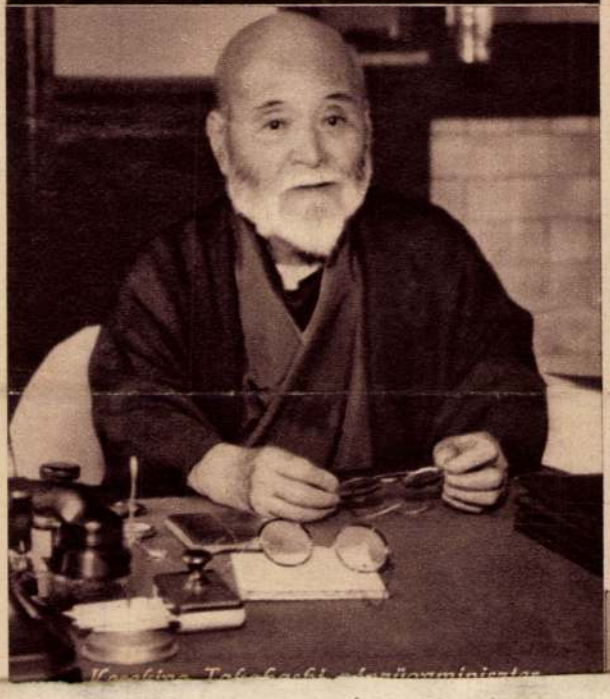

Korekiyo Takahashi pénzügyminiszter

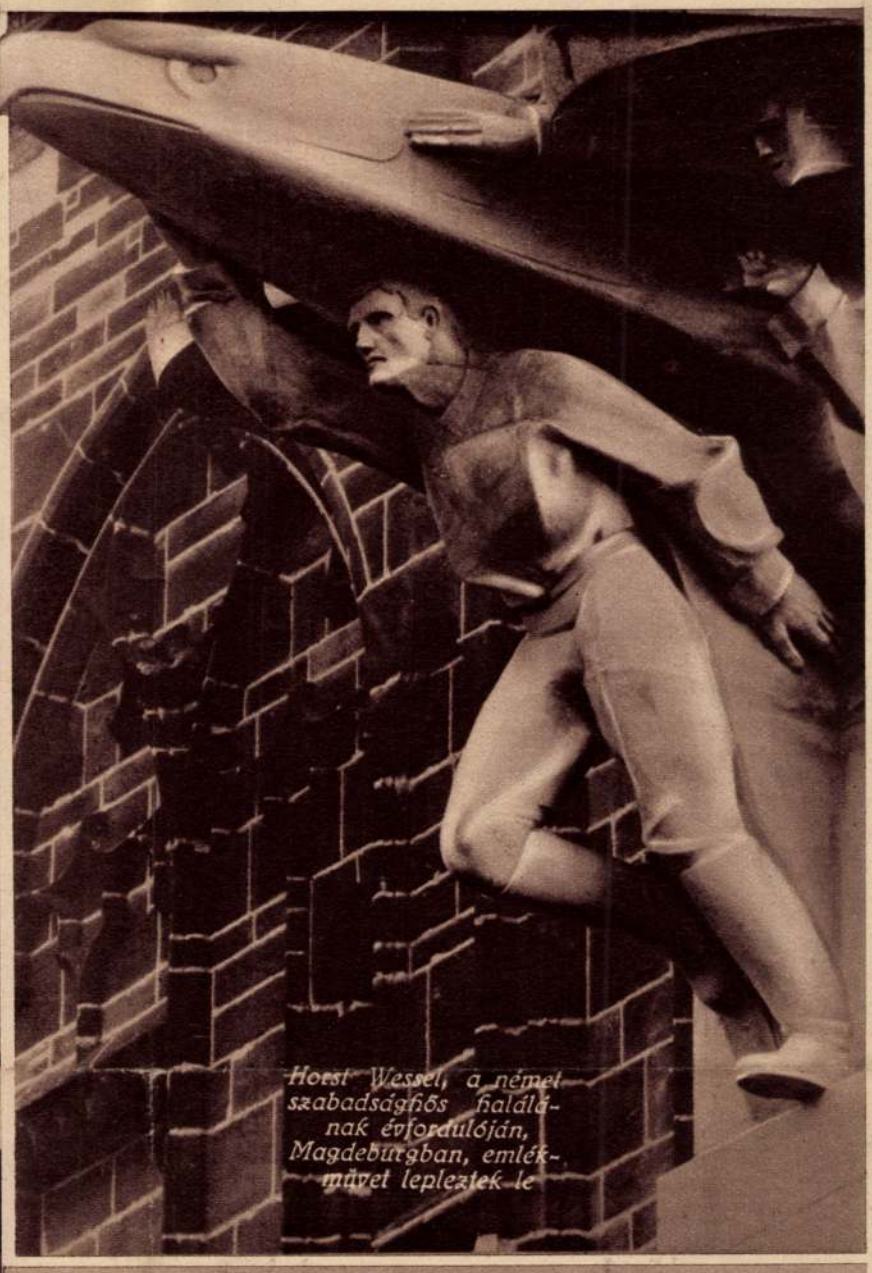

Horst Wessel, a német szabadsághős halálának évfordulóján, Magdeburgban, emlékművet lepleztek le

A katonai párt tagjai a Jaszukuni szentély előtt rendezett ünnepélyen

Az Ernst-muzeum kiállitásáról:
Domanovszky Endre: Csodavárók.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Társadalmi Szemle

1971 ÁPR

1021

Domanovszky Endre: Csillések

Domanovszky Endre

forradalom, az ideiglenes forradalmi kormány átvett
elnyerte függetlenségét. *A fél évszázaddal ezelőtt M*
mények a népi forradalmi erők, a kommunisták vez
zelmét jelentették. Ezzel lezárult az ország történetén
feudális korszak, hogy helyet adjon a fejlődés új szaka

A mongol nép mindenekelőtt annak köszönhette
Októberi Szocialista Forradalom tapasztalatait haszn
haladó erők helyesen értékelték az ország akkori be
az ország felszabadítása számára kedvező nemzetközi viszonyokat is. Forradalmi harcot indítottak a mandzsu megszállók ellen. Ez arra az időre esett, amikor a fiatal szovjet állam úrrá lett az intervenció fölött és Távol-Keleten is leverte az ellenforradalmat. A fehérgárdisták menekülő bandái benyomultak Mongóliába. A mongol népi felszabadító erők ekkor szövetségre léptek a Vörös Hadsereggel és közös harcban megsemmisítő csapást mértek mind a mandzsu hódítókra, mind a fehér terroristákra. E harcok tüzében született meg az akkori Mongol Néppárt, a kommunisták pártja, a jelenlegi népi forradalmi párt elődje.

A függetlenség kivívásától a belső forradalmi átalakulás átfogó programjának megvalósításáig azonban még jelentős idő telt el. Az ország termelőerői a húszas évek elején úgyszólván a pásztorkodó állattartásra korlátozódtak, a társadalom rendszere a lámák uralmán alapuló feudalizmus volt. Az országban 2500 templom és kolostor, 100 ezer buddhista szerzetes volt, a lakosság 99 százaléka nem tudott írni-olvasni. Az állam feje az „Élő Buddha" volt, aki a hatalmat a mindenre kiterjedt szerzetesi hálózat útján, a vallási fanatizmus fenntartásával gyakorolta.

A kommunisták vezette haladó erők célja ebben az időben az volt, hogy megfelelő belső feltételeket teremtsenek a társadalmi reformokhoz. Az ország teljes felszabadításáért folyó fegyveres harcok 1922 közepéig elhúzódtak. Ez alatt a főpapi reakció régi kiváltságainak védelmére, a haladó mozgalom viszszaszorítására szervezkedett. A belső harc kiélezettségére jellemző, hogy a feudális ellenforradalmi erők a nemzeti haladás vezetőinek fizikai megsemmisítését határozták el. 1923-ban meggyilkolták a felszabadító harcok legendás hírű vezérét, *Szuha Batort*, de sem ez a gyilkosság, sem a visszahúzó erők más akciói nem akadályozhatták meg a társadalmi átalakulást.

1924 májusában meghalt az „Élő Buddha", s ez lehetővé tette az ország államformájának megváltoztatását, a népköztársaság kikiáltását. 1922 és 1924 kö-

SZEPESI GYÖRGY:

Beszélgetés a LÁTHATATLAN EMBER-rel

A szovjet főváros legforgalmasabb pontján, a Gorkij utca és az Ohotnij-rád sarkán állok. Meleg, igazi júliusi szombat este van. Felettem, a világhírű Moszkva-szálló nyolcadik emeletén, a neonfényes tetőteraszon felbúg a szaxofon: a zsúfolt asztalok mellől táncolni indulnak a párok. Hol töltsem el az estét? A sarki újságárus siet segítségemre, programot kínál a szórakozóhelyek műsorával. Vajon mit játszanak a moszkvai filmszínházak? A legnagyobb siker a Franciaországban betiltott, nemrégiben elkészült *»Bel Ami«*. Tizenegy filmszínház játssza egyszerre a rendkívül izgalmas, új szovjet filmalkotást, az *»Emirátus bukását«*, hosszú sorban állnak a Latabár-rajongók a *»Fel a fejjel«* előadására jegyekért, s nagy sikerrel pereg *Charles Boyer* most felújított régebbi filmje, a *»Gázlámp«* is. Két jugoszláv film, a *»Koncert«* és a *»Vihar«* hetek óta szerepel a mozivásznon és szívesen fogadta a lelkes moszkvai mozilátogató közönség *Walt Disney »Hófehérke és a hét törpé«-jének. Erich von Stroheim »Gibraltár«-jának felújítását.*

Csábít a Gorkij park

is: mutatványosok ezernyi meglepetésén túl a tízezer személyes nyári színpad esti műsorát is láthatnám, melyben a legjobb moszkvai esztrádművészek lépnek fel. A színházi este után pedig a Moszkva-folyón — ami Kék Dunánkhoz hasonló — úszóéttermek várják zenés vacsorával a közönséget.

Aki az ételkülönlegességeket szereti, az elsősorban a »Peking«-éttermet keresi fel. Csak azt sajnálom, hogy ezidőszerint még nincs Moszkvában »Budapest«-étterem, mert bizonyos, hogy a magyar ételeknek is nagy sikerük lenne.

Végül is az *»Ermitage«* mellett döntök: ez a moszkvai nyári színház. Azaz hogy nem is *egy* színház, hanem *kettő*. Az egyikben a *»Montmartrei ibolyá«*-t játsszák, a másik pedig Moszkva vidám színpada, a »Miniatűr színház«, ahol a századik előadásához közeledő *»Láthatatlan ember«* című műsort tapsolja végig a közönség.

Ki is ez a láthatatlan ember? Moszkva egyik legnépszerűbb művésze, a színész, író, zeneszerző, átváltozó művész, a Budapesten is nagy sikerrel futó színes filmszatíra, a »Valahol már találkoztunk« főszereplője: *Arkagyij Rajkin.* S mint ahogy a filmen, úgy a szinpadon is, tonákságokat leplez le, gyarlóságokat gúnyol, emberi hibákat jellemez ez a nagy művész.

Amikor felmegy a függöny,

Rajkin, mint konferanszié jelenti be, hogy bűvös italt fedezett fel. Elég ebből egy korty, s máris láthatatlanná válik. Szemkápráztató technikai trükkel Rajkin előttünk tűnik el a kivilágított színpadról, hogy aztán a csodaszer segítségével bejusson mindenhová: a nagyzoló vállalatvezetőhöz, a szűzföldre induló fiatalok közé, az »agyonülésezőkhöz«, akiknek értekezletén az elnök így kezdi mondókáját: »Én nem készültem, tehát *gondolkodás* nélkül fogok beszélni.« Megnyitja előttünk egy moszkvai bérház lakásának ajtaját, sőt arra is jut erejéből, hogy fülöncsípjen egy rádióriportert, aki mindig előre elkészített szöveget nyom a mikrofon előtt szereplők kezébe. S minthogy minden jelenetben érezzük az élet alapos ismeretét, az igazi komikumot, az előadás végén Rajkin megjelenik a függöny előtt és leszögezi: nincs láthatatlan ember, nincs csodaszer, nincs csodálatos ital — *csak lelkiismeret van* ...

Lelkiismeret, amely meglátja a szépet, a fejlődő újat, de amely nem nyugszik bele a gyarlóságokba, hanem erélyes harcot hirdet ellenük.

Az előadás után

késő éjszakába nyúló beszélgetésre látogatok be Rajkin öltözőjébe. Igaz, a beszélgetés kicsit nehezen indul, mert egymásnak adják a kilincset a legnevesebb moszkvai művészek. Rajkin mosolyogva mondja Szmirnovának, a híres filmszínésznőnek: »Bár csak a kritikusok is ilyen sűrűn keresnének fel« — majd hozzám fordulva magyarázólag fűzi hozzá: »Márciusban mutattuk be a Láthatatlan embert, de eddig bizony még alig-alig foglalkozott vele a kritika ...«

Nemcsak a színpadon, magánbeszélgetés közben is rendkívül szívélyes, rokonszenves benyomást kelt Rajkin. *»Tudja-e, hogy én nagyon szeretem a magyarokat?* — kérdezi. Aztán felcsillanó szemmel folytatja: *»Egyik legkedvesebb szerepem — Szvetlov »Hátország« című színdarabjában — Kerekes József magyar hadifogoly alakja, aki 1918-ban a Szovjetunióban maradt, itt is házasodott, szovjet ember lett belőle. Amikor ezt a szerepet játszottam, nagyon sokat foglalkoztam a magyar nép jellemvonásaival. Még egy magyar dalt is megtanultam ...«* — S máris énekli: *»... kék nefelejcs virágzik a tó partján...«*

... Szóbakerül persze a »Láthatatlan ember« című előadás is. Megemlítem, hogy a zsúfolt nézőtér milyen lelkesen tapsolt Rajkin alakításának. Szerény mosollyal felel: »A szovjet emberek szeretik a szatírát. Előadásainkat egyaránt látogatják akadémikusok, munkások, miniszterek, orvosok, diákok, s az ő nevetésük azt mutatja, hogy színházunk helyes úton halad. Ha az emberek egyszer nevetni kezdenek hibáikon, már készek is arra, hogy javítsanak rajtuk.«

Gazdag

a színház nyári programja

is. Válogatott műsorral az Altáj vidék szűzföldjeire utaznak és két hónapot töltenek a parlagföldet megművelők között.

A Miniatűr Színháznak tizenkét háziszerzője van, s rendszerint 4—5 hónap alatt alakítják ki a bemutatásra kerülő új műsort. »Mi önmagunkkal konkurálunk. Azt akarjuk, hogy minden előadásunk jobb legyen, mint az előző« — mondja Rajkin. Érdeklődöm a színház régebbi előadásairól is. Nagy sikere volt a »Nyolcvan nap a világ körül« című műsoruknak. Ez az előadás egy író utazását meséli el, aki minduntalan az írói objektivitásra, semleges álláspontja tiszteletbentartására hivatkozik — míg végül földkörüli útja győzi meg: az író ma nem lehet semleges, az élet állásfoglalásra kényszeríti.

Yves Montandról mintázták a »Párizs tetői alatt« című műsoruk főhősét. Ennek az előadásnak a témája a békeharc, a szatíra-jelleget az adta meg, hogy maró gúnnyal a béke ellenségeit tették nevetségessé.

»A szatíra örökéletű, kipusztíthatatlan műfaj« — így vélekedik Rajkin. »A mi színházunk nem fél attól, hogy bátran szembenézzen a hibákkal, és arra is kész, hogy kijavításukhoz segítőkezet nyújtson. Ez magyarázza előadásaink sikerét ...

Már távozni készülök, amikor még egy szóra visszahív a színházi öltözőbe. Tollat, papírt kér. Néhány sorban — filmjére utalva — üzen a mozilátogató közönségnek:

»Valahol már találkoztunk« — noha mégsem találkoztunk. De remélem, hogy még személyesen is találkozunk egymással ...«

Mi is reméljük!

Ne magyarázzuk agyon a zenét

Egykor megbukott, ma már népszerű operák részletei csendültek fel a Károlyi-kertben, kiváló énekesek előadásában. A »Bukástól a sikerig« cím ügyes keretet adott egy gyakori műsornak, közismert operarészletekből összeállított koncertnek. Legfeljebb azzal volt ez a hangverseny több, hogy a hallgató közvetlenül levonta a tanulságot: az egykori sznob közöny miatt bukásra ítélt művek ma százezrek kedves ismerősei lettek.

Ám a Filharmónia nem elégedett meg ezzel a tanulsággal. Iratott egy bevezető szöveget, mely hol szellemeskedőn, hol ál-marxista frazeológiával teletűzdelten, a kapitalista közönség megnemértésén, az egykori elmaradottságon elmélkedett.

A bevezető szöveg szatirikus hangversenynek minősítette ezt a koncertet, mondván, hogy a gúny és szatira azokon csattan, akik kifütyülték a ma már híres operákat. S a hosszúra nyúlt bevezetés végül mégegyszer megmagyarázta a közönségnek a tanulságokat.

Szükséges persze megértetni a zenét azokkal, akik nem eléggé járatosak még benne. De a járatlan ember is felnőttként szeret új utakra indulni, s korántsem szereti, ha gyereknek minősítjük vissza. A felnőtt — felnőtt, s kezelje is annak mindenfajta összekötő- és bevezető szöveg írója. És erőltetett, szájbarágott tanulság helyett hadd vonja le maga a tanulságot: a szép zene hazánkban ma nem ezrek monopóliuma, hanem mindenkié.

Tanulságnak, eredménynek ez sem kevés ...

(gábor)

MAGYARORSZÁGNAK AJÁNDÉKOZTA a Kínai Népköztársaság azokat az értékes kínai hangszereket, amelyek méltó feltűnést keltettek a tavaszi Helyiipari Vásár pekingi pavilonjában. A hangszereket a Gorkij-fasorban most épülő állandó kiállításon helyezik el.

»A MAGYAR SZÍNÉSZET HŐSI HARCA 1790—1849« című állandó kiállítás újra megnyílt az Országos Színháztörténeti Múzeumban (I., Krisztina körút 57.). A kiállítás keddi, csütörtöki, szombati napokon 3-tól 7-ig, vasárnap 10-től 6-ig tekinthető meg.

Új módszer a szobrászatban

MEGYERI BARNABÁS, fiatal szobrász várbazári műtermében új módszerrel készült monumentális szobrot láthatunk.

Mi az új benne? A nagy fémszobrokat általában formába öntik, ezt a két és félméteres szobrot a művész viszont lemezhajlítással, domborítással és kalapálással készítette — minden forma nélkül. Ez az első, domborítással készült nagyméretű körplasztika. A formával készült szobornál a művész munkája megáll az öntvényforma céljára szolgáló gipsz vagy agyag szoborminta elkészítésénél, ennél a módszernél a szobor befejezéséig minden fázisban alkotó elképzelése, akarata és kezenyoma érvényesül. Az így készült szobor súlya aránylag könnyű, s ezért az épületek külső és belső díszítésére, sokszor különleges feladatokhoz is, kiválóan alkalmas.

A lemezhajlításnak és domborításnak ez a módszere igen komoly anyagismeretet követel. Megyeri Barnabás már nyolc év óta kísérletezik különféle anyagokkal, azok hajlítási, törési, domborítási, megmunkálási törvényszerűségeit kutatva. A szobor, amelyet Marosán Lászlóval és többi munkatársával együtt így is hat hónapig készített, a miskolci rendelőintézet homlokzatát fogja díszíteni. (A szobor rendeltetéséhez híven a betegség legyőzését jelképezi.)

Az építészek és tervezők, akik mind ez ideig idegenkedtek e szoborfajta építészeti felhasználásától, a sok kísérletezést követő megvalósulása után most már bizalmat és érdeklődést tanúsítanak.

M. L.

PÜSPÖKI MIHÁLY:

KENYÉRTÖRÉS

A LEGROSSZABB IDŐSZAKBAN — a harmincas évek közepén — érek a legényserdülőbe. Legrosszabb időszak — már ami egy ifjú legénykének rossz lehet —, hogy divatváltozás van a falu életében. Megváltozik a legényviselet, a fényes fekete kamgarn kabátot felváltja a posztóból készült öltöny. A kamgarn kabátokat az első világháborúban viselt katonakabátokról mintázták, magasan álló abroncsnyakkal és cifra zsebleffentyűkkel, ezzel szemben a posztóból varrt öltönyöket lengébbre szabják; lehajtott nyakkal és kivágott mellel teszik mutatósabbá, hogy pirosgombos ing viritson a kíváncsi szemek számára. Mindezt még megtoldják egy kisövvel, amely a kabát hátulján foglal helyet, a derék táján és két-két apró fekete gomb fénylik rajta.

Irigyen és sóvárogva nézem másokon ezt az újmódis kabátot és minden vágyam kiteljesedése volna, ha nékem is ilyen divatos gúnyám volna. De ilyen kabátról szó sem lehet, mert az anyám szerint ez már tiszta pazarlás volna, hogy az Andris bátyám által kinőtt, de még vadonatúj szint mutató kamgarn kabátot hétköznaplóba fognám. Így hát viselem a rám hagyott divatjamúlt kabátot, lehajtom a kemény gallérját, hogy ezzel is tompítsam az elavult formáját. Persze a velemkorúak megnézik, megsaccolják a nem éppen legfrissebb viseletemet, de én úgy teszek, mintha a gúnyám szörnyen tetszene, amitől nem vagyok képes megválni semennyi pénzért és nincs az a posztó ruha, amelyért az enyémet odaadnám. A legények között még csak kivágom magam, de a lányok előtt zavarba jövök, ha végigtekintek a maradi öltözetemen, és a rettentő szégyentől belevörösödik az arcom. Ilyenkor hallgatok lehajtott fejjel, és ha megszólítanak, dadogva makogok valami suta válaszfélét.

Így változik a divat az öltözködésben. Az ellenzős csizmanadrágot is felváltja a pantalló, a csizma helyett pedig a boxcipő jön divatba. A keskenyszalagú kalap még ugyan marad, annyi változással, hogy a karimát mindenki felgyűri és kacsafarkkal ellátva viseli, félrecsapva a fején.

És ha legényéletre szánja már magát az ember fia, úgy illik, hogy barátok után nézzen. Barátokat, cimborákat kell szerezni, hogy bandába verődve nőjön fel a legény a falu szokásainak iratlan törvényei között. A cimboraság pedig olyan kötelék, amely életre, halálra kötelezi a jóbarátot, vidám időtöltésben és verekedésektől terhes időkben egyaránt. És jaj annak, aki ezt a barátsági együvétartozást megszegi! Jaj annak, aki a cimborát a verekedések legnehezebb óráiban, gyávaságból elhagyja! A gyávaságból megfutamodó legényt mindenki lenézi, az ilyen legénnyel való összeköttetést még a lányok is megalázónak tartják és csak a hullók, a vénülésre szántak tűrik el az ilyen legény udvarlását.

ÉN, GUNÁR PÉTER Sütő Pistával kezdem el a cimboraságot. Sütő Pistáék a harmadik szomszédban laknak, szülei módosabbak, mint az enyéim. A gyerekkort is együtt töltöttük el, sokat játszottunk együtt a kertjükben, együtt hajkáztuk a malacokat, teheneket is a pásztorkodás idején. Most, hogy a legénysorban vagyunk, túl már a tizenhat esztendőn, továbbra is együtt tartunk, együtt csavarogjuk be az utcákat vasárnap estéken, közben cigarettára gyújtunk olykor, mutatva jogosultságunkat a legényéletre.

Sütő Pista viselkedésében a felnőtteket utánozza komolykodva. Mozgása az idősebbek után igazodik, nehézkes tempóval mozog, beszél és a lányokra is csak úgy tekint, mintha azok őtet nem is érdekelnék. Pedig érdeklik, mert a tartásában benne van a kiskakasok minden gangossága, az érett legények büszkesége, amellyel a lányokra hatni lehet, egyáltalán, a szerető kiválasztásában.

Fel-feltörő gyermeki csintalanságomat rosszalólag ítéli el, mert azt tartja, hogy a legénynek komolynak, megfontoltnak kell lennie. Én pedig belátva a legénykérdésről mondott igazát, igyekezek a koromhoz illően viselkedni. Az ő elképzelései alapján kezdünk tapogatózni a faluban cimborák után. Közben a csordakútnál lakó Barna Jani is hozzánk verődik, aki örökké szomorkás arccal tekint bele a nagyvilágba, cigányosan barna képén bánatos mosoly vibrál, és a szegényes kopott ruhájában igyekszik meghúzódni köztünk.

Kép a varsói VIT-ről: mexikói fiatalok lengyel barátaikkal a Sztálin téren

Egy áprilisi vasárnap este megszaporodik a hármas cimboraságunk. A nagysori Tót Janiékkal ismerkedünk össze a főutcán. Lekezelünk, megkérdezzük őket, hogy merre tartanak, rövid okoskodás után mégis mi engedünk, és elindulunk hatan a Tabán felé.

Persze, ez az összeismerkedés csak formaság, mert ismerjük mi már egymást régebbről, meg kezeltünk már máskor is, ha találkoztunk, de ez mégis más. Más, mert a mostani összetalálkozásban megérezzük mind a két oldalról, hogy azonos barátkozási szándékkal közeledünk egymáshoz, hogy bandát alkossunk a szélező hármas csoportokból, és őszintén szólva: azt akarjuk, hogy respektáljanak bennünket is a faluban.

A bandában ki-ki megőrzi sajátos egyéniségét: Tót Jani vezérkedésre tör, Göndör Pista a tekintélyt átlépő, a saját erejében bízó legény és így tovább. Tót Jani kövérkés arcán bizonyos önteltség honol mindig, s előreugró álla is arra vall, hogy akaratát kierőszakolja, ha a társaságában olyanok vannak, akik az alárendeltséget magától jövő valaminek tartják. Ezért meghagyja már az orra alatt a pelyhedzésnek induló bajuszkát is, amellyel a tekintély öregbítését is előmozdíthatja a többi között.

Tót Jani az, aki a bandában a nótát kezdi, bár a hangot kegyetlenül félreviszi folyton, de mindez nem okoz különösebb gondot, mert a nóta mégiscsak a rendes kerékvágásba zöttyen az éneklés során, és repesztjük a levegőt a magunk gyönyörűségére. Én csak olyan másodhegedűs vagyok, akinek a hangja észrevétlenül folyik bele a dalba. De az ének iránt nekem van a legjobb érzékem, a hangom is tisztábban cseng a többinél, és kiáresztem, amikor felcsap bennem a jókedv. Ilyenkor a dalom túlszáll a többi énekén, egy teljes lépcsővel járok magasabban a dalok országútján; amikor a többiben már kifogy a szusz, magasbacsapó hangon árad ki belőlem az ének, mintha a torkomban acélsípok szólnának. És a hangom szárnyalva hasít a levegőbe, betöltve az utcákat, udvarokat. Ilyenkor szinte az az érzésem, hogy nincs még egy legény a faluban, aki a dalolásban túltenne rajtam.

Egy-egy vasárnap délután néha erőpróbát is tartunk. Tót Janiéknál vályoggal rakjuk meg a trágyahordó saroglyát és emelkezünk. Átlagban harminckettő, harmincnégy vályog az, amit fel birunk emelni. Göndör Pista erejét pedig csak úgy tudjuk kipróbálni, hogy a másik végénél ketten emeljük meg a saroglyát. Így negyven, negyvenkét vályog emelésre

Festőállványok között a szépülő Sztálinvárosban

Sztálinvárosban készül most új művészetünk egyik legjelentékenyebb alkotása: Domanovszky Endre Kossuth-díjas művésznek a munkás-paraszt szövetséget ábrázoló freskója.

A Vasmű főbejáratához épített hatalmas állványzaton festi Domanovszky a freskót; naponta egy-két négyzetmétert fejez be. A hatalmas falfelület egyötöde készült el eddig, négy csapoló olvasztár alakjával. A monumentális kompozició közepén parasztok kenyeret és szőlőt nyújtanak át a kohászoknak, jobboldalt pedig a terményeiket begyűjtő parasztok állnak a munkásság segítségét jelképező traktor előtt.

Domanovszky figyelmesen mérlegelve, gonddal húzza széles ecsetjét a nedves vakolaton. A freskófestés bonyolult művelet: a falfelületet márványzúzalékos nemes malterrel vakolják fel, egyszerre csak annyit, hogy a festő azonnal, nedves állapotban ráfesthessen.

A feladat nehéz problémák elé állította nemcsak a festőt, hanem a segítőtársakat is. A falat előbb vékony, üreges födémtéglával borították be, s most *Plavecz Lajos* kőműves vashálót erősít rá és erre helyezi a vakolatot. Plavecz Lajos immáron hat éve építi Sztálinvárost, kétszeres sztahanovista, a szakma kiváló dolgozója, de még ilyen különleges feladattal sohasem találkozott. Most az új feladat freskószakemberré neveli.

Domanovszky most leteszi az ecsetet, *kicsinyítő tükröt* vesz a kezébe és hosszan nézi munkáját. Majd lesiet az úttestre, s onnan veszi szemügyre a freskót. A nagyméretű ábrázolásnál a művésznek figyelembe kell venni a rövidülés törvényét. Lentről a kép szerves egységet alkot az architektúrával. De az is világossá válik, hogy az építészek a tervezésnél nem gondoltak arra, hogy a képzőművészeti alkotásnak megfelelő helyet biztosítsanak. A freskó elé hatalmas oszlopfejek tolakodnak, s zavarják a hatást. Domanovszky, ismervén ezt a körülményt, a kompozíciót az architektúra tagolásának megfelelően, három csoportra osztotta, az oszlopok zavaró hatását azonban így sem tudta teljesen semlegesíteni. Sztálinváros eddigi építésének egyik nagy tanulsága, hogy az építészeti terveket a képzőművészekkel, szobrászokkal és festőkkel együttműködve kell elkészíteni.

Más képzőművészeti alkotások is készülnek Sztálinváros szépítésére.

Még ebben az évben a kultúrház homlokzatára kerülnek *Kucs Béla*, *Csucs Ferenc* és *Radó Károly* domborművei. Hatalmas ládákban a helyszínen várják felállításukat *Jálics József*, *Wagner Nándor* és *Somogyi József* szobrai, a két utóbbi a *Zilahi István* és *Weiner Tibor* építészek által tervezett díszkútra kerül. *Makk József* és *Gyenes Tamás* domborművei díszítik majd a rendőrségi épület és az irodaház homlokzatát. A Kossuth Lajos utcai ház egyik köralakú erkélyét *Medveczky Jenő* sgrafittoval díszíti, *Z. Gács György*, *Sebestyén Ferenc* színes üvegablakokat tervez a kultúrháznak, *Pekáry István* gobelint, *B. Farkas András* belső szökőkutat készít az Aranycsillag Szálloda részére. *Kovács Margit* nagy csempeképe kerül a kultúrpalotába.

Sztálinvárost sűrűn felkeresik a művészek, néhány hetet, esetleg hónapot töltenek ott, hogy az épülő város és a vasmű életét alkotásaikon megörökítsék. A Képzőművészeti Főiskola nyári telepén — a Kohászati Technikum diákotthonában — most is mintegy 30 főiskolai növendék tartózkodik. Főként grafikusok, de akad közöttük néhány festő is. Mindenütt festő és rajzoló fiatalokkal találkozik az ember: a kohónál, a martinban, az ó és az új városban, a Dunaparton. Gyakran meglátogatják mesterüket, Domanovszkyt is és figyelik, hogyan készül a freskó.

A vasgyár munkásai is rendkívüli érdeklődéssel várják a freskó elkészültét. Naponta nézik és bírálják a művet, amely már eddig is nagyon megnyerte a tetszésüket.

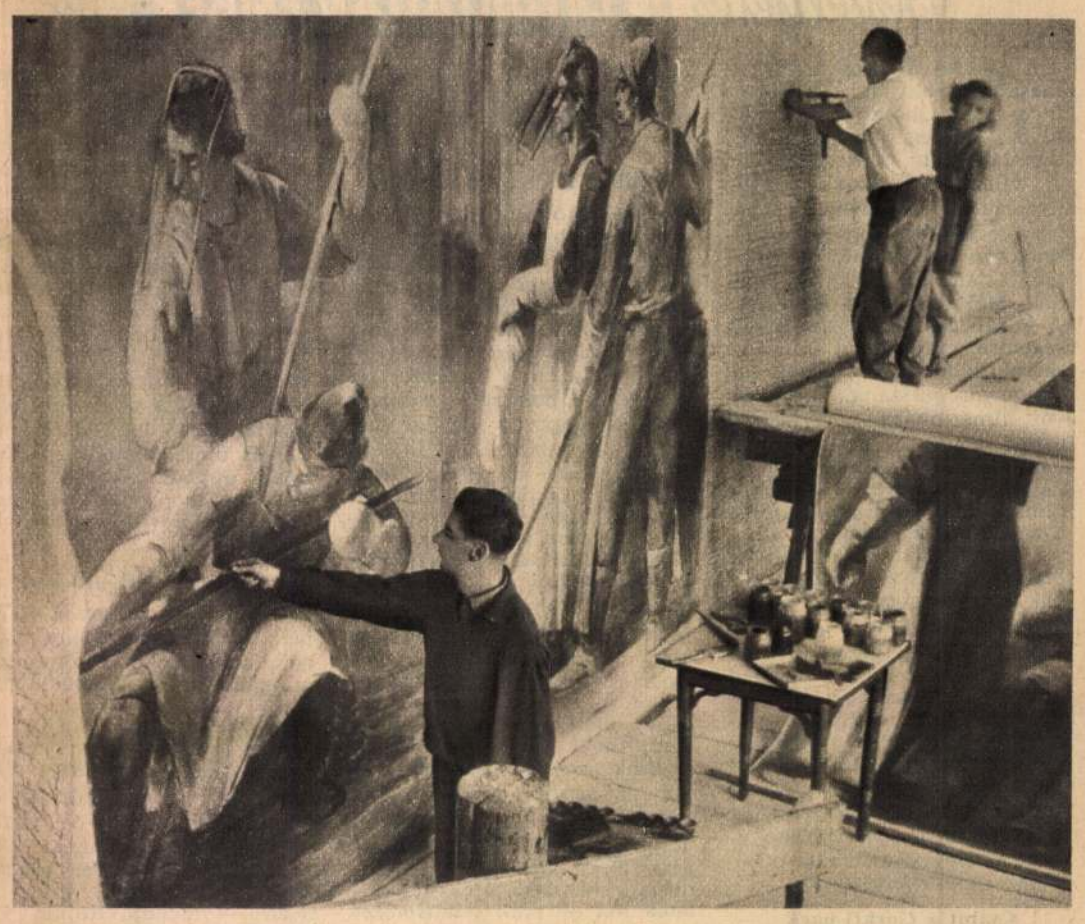

Domanovszky Endre Kossuth-díjas művészünk festi a Sztálinvárosi Vasmű főbejáratának freskóját. Mellette Plavecz Lajos kétszeres sztahanovista kőműves vashálót erősít a falra, erre rakja a vakolatot »márványmalterrel« A festőművész — a freskófestés különleges követelményének megfelelően — a friss, nedves vakolatra festi a képet

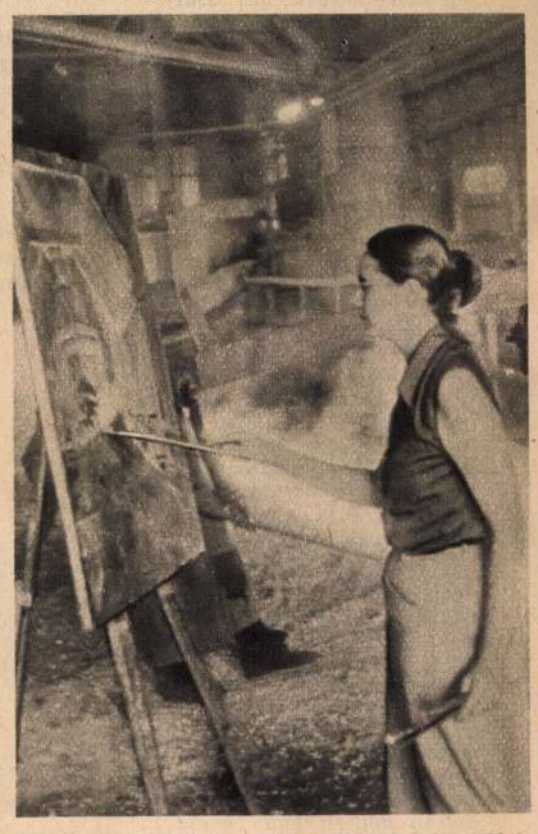

Sztálinvárosban harminc képzőművészeti főiskolai hallgató tölti a nyarat a főiskola nyári telepén. A fiatal festőkkel, grafikusokkal a legkülönbözőbb helyeken találkozik az ember: az új várost körülölelő táj éppúgy vonzza őket, mint az üzemek, gyárak hatalmas munkatermei. Képünkön Friedmann Éva festőnövendék a csapolót és a csapolást festi a nagykohónál

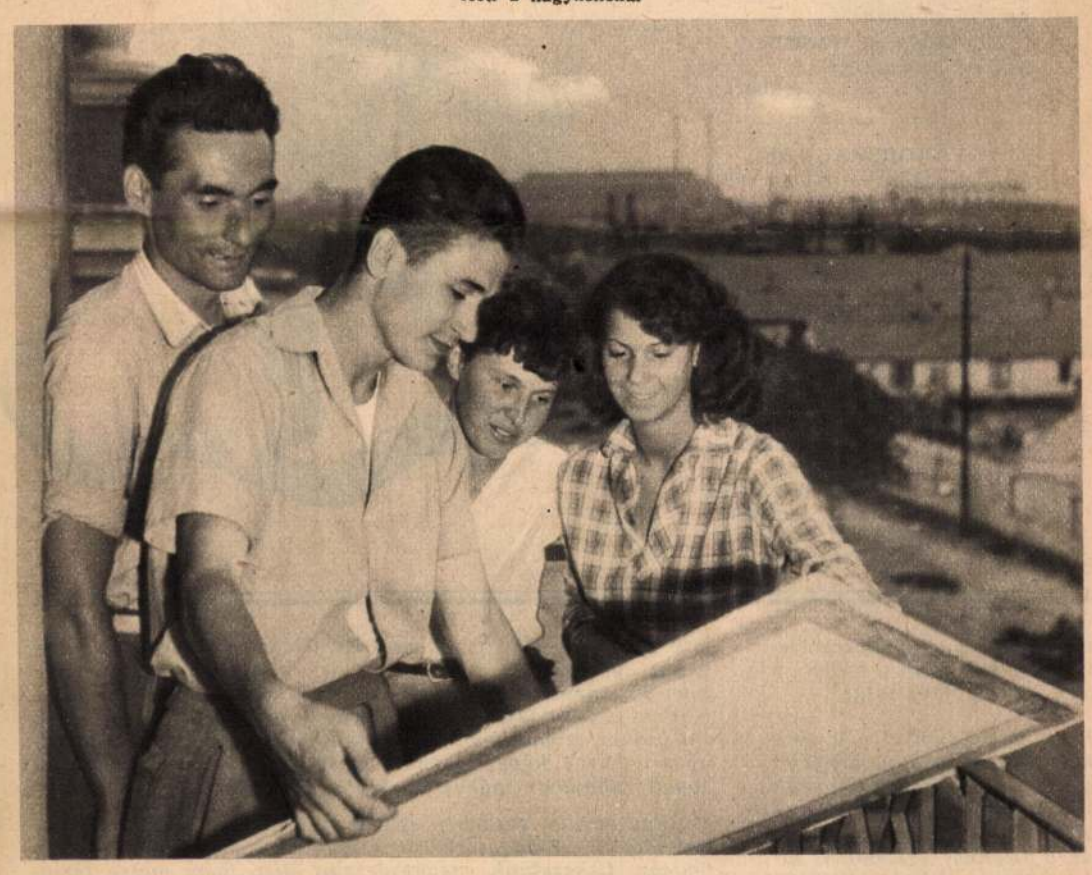

Este a fiatal főiskolások megmutatják egymásnak napi munkájuk eredményét
(Hires Tibor felvételei)

Egy új könyvsorozatról

Új, népszerű sorozat, a *Magyar Könyvtár* első köteteként adta ki a Magvető *Tompa Mihály* válogatott verseit és leveleit. A »Magyar Könyvtár«-ban irodalmunknak olyan dokumentumai jelennek meg, melyek eddig, irodalmi ritkaságként, a tudományos könyvtárak mélyén porosodtak, s az iskolai oktatásnak idővel kieső vékonyka láncszemeit képezték csupán. Az új sorozat most értékükhöz méltón a múlt homályából a jelen világosságába emeli át e műveket, hogy elevenen ható tényezői lehessenek a mának is.

Tompa Mihály verseinek és leveleinek válogatott kiadásából megismerjük Tompa életművét. A versek híven állítják elénk Tompa költői útját: miként magasodik tragikussá a szabadságharc bukása után a természet, a munka és szorgalom dicsérőjének, a személyes bántalmak elnéző humorú énekesének szelíd hangja. Tompa az osztrák önkényuralom korának legbátrabb költője; maga is ebben a korban találja meg legigazabb hangját. A »Gólyához«, »A madár fiaihoz«, »Levél egy kibujdosott barátom után« megrázó sorai legnagyobb költőink arányaihoz méltók. A kötetből nemcsak Tompa költői egyénisége rajzolódik ki: a nevek, problémák, utalások nyomán egy nagy történelmi kor levegője árad felénk, s foglalkoztatja képzeletünket. A válogatás és a jegyzetek *Bisztray Gyula* munkája.

A sorozat legközelebbi kötete *Domby Márton* Csokonai-életrajza, két korabeli Csokonai-emlékezéssel együtt, *Vargha Balázs* összeállításában. Még ez évben megjelennek *Ujfalvi Sándor* emlékiratai a reformkori Erdélyről, *Jékely Zoltán* gondozásában. *Nemeskürty István Bornemisza Péter* műveiből válogatott össze egy kötetnyit. A »Szép históriák« öt históriás éneket tartalmaz. Érdekes dokumentumokat hoz napfényre »A tatárjárás kora az egykorú kéziratokban« című kötet. *Martinovics Ignác* filozófiai írásaiból *K. Grandpierre Emil* állít össze egy gyűjteményt. A műveket egykorú illusztrációk gazdagítják.

(f. k.)

Domanovszky freskójának középső része: dolgozó parasztok kenyeret adnak át a kohó munkásainak
(Petrás felv.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
MŰVÉSZET
1965 ÁPR

éteknek itt is igen nagy szerep jut a ellemzésből, hangulatteremtésből.

A csavargó-képek kompozíciója egyre monumentálisabbá vált Mednyánszky művészetében. Lényegében egyetlen szín, a zöld árnyalataira redukált munka a Siesta; kompozíciója egyetlen mondatba sűríti az egész mondanivalót.

Az utolsó esztendők jelentik Mednyánszky művészetének betetőzését. Kitört az első világháború. Új témája: a katona, a sebesült. Az idő művész, önkéntes katonafestőként dolgozott tovább a frontokon, s nem igen volt még egy olyan hadi festő, aki nála jobban megmutatta volna a háború borzalmait, embertelenségét. Humanizmusa, emberszeretete — s vele művészete is — kitágult a háborús élmények között.

Az Üteg mintha valami elszabadult árnyékvilágban hirdetné a halál győzelmét... A csendes jelenetek is tragédiák hordozói. A beteg napfényben tetvészkedő katonákban emberségükben megalázott embereket kell látnunk.

Ezeknek a képeknek legfontosabb kulcsa az általános részvét. Nézzük meg a Pihenő katonák című művet.

A Katona-temetés hangulata nem kíván magyarázatot. Emberek, embertársak a Mednyánszky-képek szereplői, nincsen barát és ellenség. Monumentális, goyai figura a felkiáltójelként elénk állított orosz hadifogoly alakja.

Mély együttérzés hangja szólal meg az Elesett orosz katona című képén is, melyet legutóbb 1963 őszén a műgyűjtemények anyagából rendezett kiállításon láthatott a budapesti közönség a Magyar Nemzeti Galériában.

A nagyhorizontú Mednyánszyk-tájak is megtelnek tömegekkel, nyüzsgő sorsokkal. A Menekülőkön és a Havasok alján című festményen még nagy tér előtt, a természet óriás ölén hömpölyög az embertömeg sávja.

Az Alpesi faluban című képen a baljós, borongó természeti háttér már összébbfogott, a tömeg színben is több szerepet kap. Ez az irány folytatódik a Bevonulás című képen.

Más művek — mint például a Sorakozó — lázas víziónak tűnnek. Mednyánszky festészetében a háborús képeken olyan módon született meg a legmagasabb fokú egység, hogy az arcokat, alakokat és a természetet harmóniába tudta tömöríteni. A szerbiai front elcsigázott katonáinak képe, a Szerbiában 1916-ból, látomássá fokozott harctéri látvány, csak a legszükségesebb motívumokat egyesíti, de ezeket a lényegre sűrítés modern művészi eszközeivel.

Kevés megrázóbb festményt ismer a művészet története, mint az Enyészet című Mednyánszky-kép. 1917. január 22-én festette. Érzelgősség nélkül tárja elénk a kegyetlen valóságot. „Nagyon közeledtem a főcélhoz" — írja a kép megfestéséről szerényen naplójában a művész.

Mednyánszky László 1918 késő őszén Bécsbe utazott. Ott halt meg 1919. április 17-én. Egy évvel volt idősebb Csontvárynál és egy évben fejezték be pályájukat. Művészetük nem mondható rokonnak, de annyiban igen, hogy egyikük sem csak valami festői irányzatot szolgált.

Mednyánszky László az önnevelő, önmagukkal állandóan vitatkozó, tépelődő művészek típusába tartozott. Műve nem maradt torzó, nagy, sokoldalú, kibontakozott életművet hagyott maga után.

Solymár István

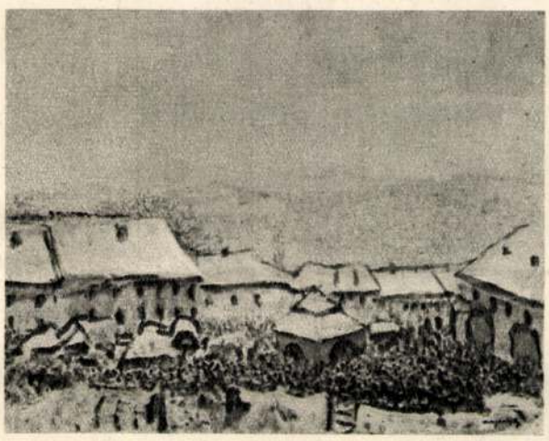

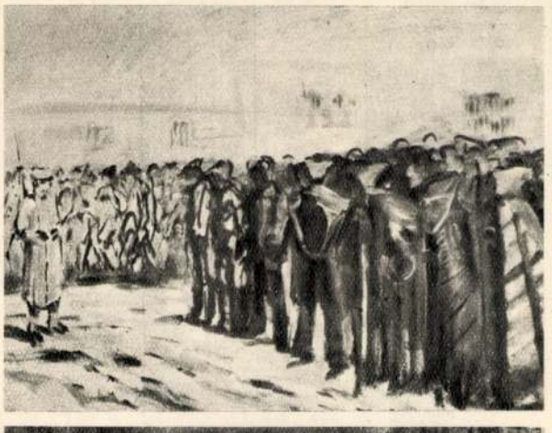

Mednyánszky László
Szieszta – Sieste – Сиеста
Menekülők – Fuyards – Беженцы
Havasok alján
Au pied des hautes montagnes
У подножья снеговых вершин
Alpesi faluban – Dans un village alpestre
В альпийской деревне
Bevonulás – Reprise du service
Поступление на военную службу
Sorakozó – Rassemblement – Сбор
Enyészet – Désolation – Разложение

A BOLGÁR GRAFIKA SZABADSÁGHA

Amikor a bolgárok a IX. század elején a bizánci keresztyénséget átvették, hosszú ideig az új hit befolyása alatt maradtak. Művészeti megnyilatkozásaik tartalmát, stílusát s technikáját az orthodox vallás határozta meg. Az ellenséges szomszédok között a bolgárok azonban sohasem feledkeztek meg arról, hogy népi-nemzeti sajátosságaikat is őrizniük kell. Így történt aztán, hogy bár művészetük bizánci talajba plántálódott, mégis — évszázadok folyamán — mind jobban távolodott az egykori mintáktól, egyre inkább átitatták azokat saját életszemléletükkel, lazult a vallással való kapcsolatuk s közeledtek a népi képzelet világához.

Hogy a művészet idáig érkezhetett, abban nagy szerepet játszott a hős Paissi pater, ő írta a Hilendár-kolostorban „Historia slovenobulgarsko" c. híres könyvét, amely intelem a néphez, figyelmeztetés a hősi múltra. Szavának eredménye, hogy a bolgár könyv és grafika fokról fokra szabadul a vallás kizárólagos uralmától, s az ikonok, falfestmények, fafaragványok szerzői is a szellemi és politikai harc szolgálatába állnak. A grafika egyre súlyosabb feladatot vállal: nemcsak mint könyvhöz tartozó kép jelentkezik, hanem a múlt század hatvanas éveinek vége felé, a festő Nikolaj Pavlovics kezdeményezésére, már önálló lapok formájában is jelentkezik. Pavlovics szakít a bizánci-ikonográfiai hagyománnyal s helyette jellegzetes bolgár művészeti stílust formál. Elveti a magvát bolgár földön annak a grafikai kultúrának, amit Nyugat már több évszázaddal előbb megalkothatott. Nikolaj Pavlovics grafikái a nemzeti öntudatot szították. A láncba vert népnek erre nagy szüksége is volt, mert száz évvel ezelőtt még halál várt arra, aki bolgár könyvet merészelt olvasni, nyomtatni, vagy a régi dicsőségre célzó metszeteket próbált volna forgalomba hozni. Ez a veszély nemcsak az ország politikai elnyomói részéről, hanem az akkori szellemi zsarnokok: a görögök részéről is fenyegetett. A történelemkönyvek tanulsága szerint a görögöknek szívügye volt, hogy a bolgár név eltűnjék a föld színéről. Alig van példa a világtörténelemben, hogy egy nép ilyen szadisztikus kéjjel semmisítsen meg minden papírdarabot, amelyen bolgár betűk állanak, ami a bolgárokkal áll kapcsolatban. A könyvek és nyomatok csak Belgrádban, Bukarestben, Szalonikiben, Konstantinápolyban jelenhettek meg. Mérföldekkel lépett volna előre a bolgár irodalom, ha ez a vandalizmus alább hagy. A nemzet mégis beigazolta, hogy a hatalmi szó nem diadalmaskodhat a szellemi erőkön. Amikor azt hitték, hogy a parázs hunyóban van és a bolgár szó már erőtlen, akkor jelenik meg 1862-ben Paissi páter kézzel írott könyve, hogy a szolgaságba hajtott nép lelkében csodákat műveljen. Ez után már igen gyorsan következnek az írott vagy külföldön nyomtatott könyvek — kijátszva minden tiltó rendelkezést. A szomjúság a könyv és a képillusztráció után napról napra nő. Egyre több kalandalmár alapít titkos nyomdát, ahol grafikát, s könyveket sajtol a népnek, a kegyetlen büntetések s az állandó rettegés ellenére is.

Madonna a gyermekkel. Fametszet. Szamokovi iskola
Madone avec l'enfant. Gravure sur bois. École de Samokov
Мадонна с младенцем. Гравюра на дереве. Самоковская школа

Mielőtt áttérnénk a legelső titkos bolgár nyomda alapításának históriájára, áldozzunk néhány mondatot Sztaniszlav Dospevsky (1823—1878) grafikusnak. Kievi, moszkvai és pétervári tanulmányai után 1856-ban tért vissza hazájába és ikonokat, valamint akadémikus ízlésű portrékat festett. Végzete tragikus, 1878-ban Bulgária felszabadulásának előestéjén halt vértanúhalált, Konstantinápoly egyik börtönében. Pedig egész életét arra szánta, hogy ugyanazt adja képekben, amit Paissi páter írt le könyvében, a bolgár történelem aranykorszakát. Pavlovics is, Doszpevsky is főleg kőrajzokban tüzeltek a hazaszeretetre, a fametszetek és rézmetszetek területe csaknem teljes mértékben ekkor még biblikus ábrázolatokra szorítkozott. Különösen a fametszeteket kereste nagyon a nép. Alig volt ház, ahol nem őriztek volna belőlük egy-két darabot, gyakran még esti imájukat is előttük mormolták. Bátran mondhatjuk, hogy a grafika a XIX. században kizárólagosan a népért van s így szinte felmérhetetlen az a jelentősége, amit a bolgár nemzeti öntudat megmentéséért folytatott.

A sok kőrajz és rézmetszet mellett a XIX. század legszebb grafikai emlékei mégis csak a fametszetek. Az igazi népművészet naiv egyszerűségét tükrözik. Legtöbbjük kézi színezésű. Az egyházművészet, a freskófestés, az ikonok és a miniatúrák ősi hagyományai és kánonjai élnek bennük. A primitív felfogás ellenére is nagy alkotó erőt mutatnak és a népi grafikai művészet fejlett technikai színvonaláról is tanúskodnak. Sajátos, erőteljes vonalvezetés, nagy kifejező erő és ugyanakkor egyszerűség jellemzi ezeket a grafikákat, de művészeikről általában hallgat a múlt idők krónikása. Bizonyára sok dolgozott közülük az athosi kolostorban, ebben a kis szerzetesi köztársaságban, a három ujjú Kalkidike-félsziget legkeletibb csúcsán, a múltból változatlanul ittmaradt „nagy bizánci múzeumban". Athos felett évszázadokig mozdulatlanul

1952 DEC 19.
Domanovszky Endre

SZABAD MŰVÉSZETÜNK SEREGSZEMLÉJE

276

Ma nyílik meg a III. Magyar Képzőművészeti Kiállítás

Művészeti életünk ismét jelentős esemény előtt áll: *ma nyílik meg Budapesten a III. Magyar Képzőművészeti Kiállítás.* Az arányaiban is hatalmas tárlat — mintegy 500 mű kerül a dolgozók elé — összegezve mutatja be, mekkora utat tettek meg a magyar művészek a tavalyi kiállítás óta, hogyan hasznosították azt a sokféle és sokirányú, erkölcsi, eszmei és anyagi támogatást, melyet pártunk és kormányunk látja el őket, hogyan és mennyit tanultak a világ legfejlettebb művészetétől: *a szovjet képzőművészetől.* És nem utolsó sorban bizonyságot tesznek arról, hogyan szilárdították meg kapcsolataikat a mával, a szocializmus építésével, dolgozó népünkkel és mit tanultak a mult nagy alkotóművészeitől.

A tavalyi tárlat óta eltelt esztendő új vonásokkal gazdagította a szocialista realizmus felé haladó képzőművészetünket. Egyre inkább megszabadultak az üres forma káros sallangjaitól. Munkájukban nagy segítséget jelentett Horváth Márton elvtárs *„Megjegyzések a képzőművészeti vitához"* című tanulmánya. Sok félreértést, tévedést oszlatott el ez a munka, irányt adott a képzőművészet további fejlődésének, meghatározta a legfontosabb, a legsürgősebb feladatokat. Sok hasznos tanulsággal szolgáltak a közbülső időben megrendezett kiállítások is.

Pártunk és kormányunk fokozott mérvű gondoskodásaként ebben az esztendőben megkezdte munkáját a Magyar Népköztársaság Képzőművészeti Alapja. A Képzőművészeti Alap tevékenysége azt jelenti művészeink számára, hogy tanulmányutakon ismerkedhetnek meg a baráti országok népével és művészetével, felkereshetik egyre gazdagabbá váló hazánk tájait, üzemekben, falvakban, termelőszövetkezetekben és állami gazdaságokban tanulmányozhatják alkotó népünk országépítő hősi munkáját; megismerkednek az új társadalom új embertípusával, akiknek áldozatkészsége, helytállása, öntudata, bátor harca eredményeként jönnek létre nagy békeműveink. A képzőművészeti alap képcsarnokai mellett állandó kiállítási lehetőséget is nyujtanak. A művészek alkotásai az állandó tárlatok révén nép és a művészek kapcsolata még szilárdabbá válik, még több ösztönzést, tanulságot jelent.

Népköztársaságunk segítsége megrendelések, alkotói megbízatások formájában is megnyilvánul. Közülük legjelentősebb a moszkvai magyar mezőgazdasági pavillon hatalmas panneau (falkép) sorozata. Ebből két művész, Domanovszky Endre és Szőnyi István, három-három ezen a kiállításon mutat be. Művészeink egész sora foglalkozik a Földalatti Gyorsvasút Népstadion-állomásának művészi díszítésével. A kiállítás ezen művek közül is bemutat néhányat. A budapesti városi tanács ezévben 40 művésznek adott megbízást különböző témák megfestésére. A megbízott művészek a magyar szabadságmozgalmak egyes eseményeit, felszabadulásunk és boldog, derűs jelenünk számos tényét, eseményét dolgozták fel műveikben, melyek legjobbjai szintén gazdagítják a kiállítást, de a közönség elé kerülnek a Képzőművészeti Főiskola idén végzett hallgatóinak diplomamunkái közül az arra érdemesek is. Bemutatásra kerülnek a karikatúraművészet legjobb alkotásai is. Népi demokráciánk ezzel kifejezésre juttatja megbecsülését a harcos, az ellenséget leleplező, munkánkat segítő műfaj és annak művelői iránt.

A III. Magyar Képzőművészeti kiállítás újabb állomás, határkő művészetünknek a szocialista realizmus irányában történő fejlődésében. Pártunk, kormányzatunk gondosságára, dolgozó népünk bizalmára és szeretetére adnak most választ művészeink, hogy a kapott bírálatok segítségével még harcosabb katonái, még lelkesebb segítői lehessenek boldogabb jövőnk kialakításának, a béke nagy ügyéért vívott küzdelmeknek.

M. B.

portok vezetői értekezletén [illegible] és az ezen kialakult szempontokat továbbították csoportjuk tagjaihoz. Igen helyes kezdeményezés volt a természettudományi kar vegyészszakos hallgatóinál, hogy az alsóbb évfolyamok csoportvezetői résztvettek egy-egy jól dolgozó felsőéves csoport gyűlésén, ahol jól megfigyelhették azt, hogy a csoport tagjai milyen felelősséget éreznek egymásért vizsgaeredményeik javítása szempontjából.

Az egyetemi és főiskolai vizsgaidőszaknak egészen különös jelentőséget ad az a körülmény, hogy oktatóink és hallgatóink éppen most kezdték meg és folytatják *Sztálin* elvtárs „A szocializmus közgazdasági problémái a Szovjetunióban" című alapvető művének, valamint *a SZKP XIX. kongresszusa* gazdag anyagának feldolgozását. Ezt az anyagot — a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége október 23-i határozatának megfelelően — az egyetemeinken és főiskoláinkon végzett oktató-nevelő munkának is vezérfonalává tesszük. *Ennek az anyagnak a tüzetes tanulmányozása és alapos elsajátítása hatalmas fegyvert ad oktatóink és hallgatóink kezébe a tanulmányi színvonal emeléséért, a kiváló szocialista szakemberek képzéséért folytatott harcban.* Biztosra vehetjük ezért, hogy Sztálin elvtárs történelmi jelentőségű új művének és a XIX. Pártkongresszusnak előrelendítő, mozgósító hatása az előttünk álló egyetemi és főiskolai vizsgák eredményeinek megjavításában is mutatkozni fog.

MARTONYI JÁNOS,
egyetemi tanár, a Szegedi Tudományegyetem rektorhelyettese.

[illegible] akik mindennapi munk[illegible] ra váltják a terveket. A készítés jelentősége abl egyesíti és összesűrítl kollektiva erőfeszítései teljesítésére.

Az elmult évek tapa ján éreztük annak hogy a vállalati terve munkásainak és műsz nak széles körét nem Pártunk felhívása n sabban készítettük e tervet. Sugár főmérnök elvtárs irányítása mellett a technológiai csoport elkészítette az egyes üzemrészek feladatterveit. A javasolt intézkedések és a dolgozók javaslatai adják meg azokat a végrehajtandó feladatokat, amelyek hivatva lesznek elősegíteni az 1953-as terv maradéktalan teljesítését.

Az üzemi pártbizottság külön foglalkozott a dolgozók bevonásával. Az 1953-as tervév jó előkészítésének fontosságát és feladatait ismertetik az üzem népnevelőivel.

Meg kell azonban mondani, hogy a megtartott összevont népnevelő értekezlet nem hozta meg a kívánt eredményt. Jobb lett volna a munkánk, ha az üzemrészek problémáit nem összevontan, hanem különkülön beszéljük meg a népnevelőkkel. Ez a hiányosság különösen az első napokban éreztette a hatását, amikor elég gyenge volt a felvilágosító, a mozgósító munka.

A művezető elvtársak saját csoportjukkal ismertették üzemrészükre javasolt műszaki intézkedések tervét. A szakszervezet ötletes felhívásokon keresztül tudatosította az 1953-as tervkészítés jelentőségét. A műhelytitkárok névreszóló leveleket adtak át a termelésben élenjáró

[illegible] teken föllépett a „raerunk még" hangulat. Ezt tapasztaltuk a díszpé cser osztály műszaki dolgozóinál é legjobban a legnagyobb üzemrész ben, a szövődében. A szövő üzem

A szegedi „Táncsics"

Rákosi elvtá

Jövőre 10 holddal növ

A Szegedi „Táncsics" tszcs az idén mintegy 30 holdon folytatott öntözéses gazdálkodást. Ennek köszönhetik, hogy az aszályos idő ellenére jó termést takarítottak be szép jövedelemhez jutottak. Amíg a fagy után elkésve vetett fűszerpaprika 30 mázsás termést adott holdankint az öntözött területen, s többin a nagy szárazság miatt a termésátlag még a 6 mázsát sem érte el. Paradicsomból a tszcs öntözött területén 120 mázsa termett holdankint, a környékbeli egyénileg dolgozó parasztoknak pedig — akiknek a kisparcellás gazdálkodás nem tette lehetővé az öntözést — 20 mázsát sem érte el a termésük. A szegedi „Táncsics" tszcs a 30 holdon termelt zöldségfélékből 300 000 Ft-nál több jövedelemre tett szert. A termelőszövetkezeti csoport tag-

Domanovszky Endre műtermében

Domanovszky eredeti tehetségű, önálló, hatásoktól független festőművész. Sem elődje, sem utódja. Ösztönös rajzkészsége és meglepő színérzéke már középiskolás éveiben megnyilvánult, amit a főiskolán Glatz Oszkár növendékeként fejlesztett ki. Már fiatalon kivonta magát az iskola irányítása alól, alig harmadéves, amikor már termet kapott az Ernst Múzeumban. Feltűnt, és tanára nem minden keserűség nélkül, bár őszinte elismeréssel jegyezte meg, hogy „kacsatojást költött ki."

Első sikere után nyolc évig nem állított ki. Elmélyülten kísérletezett, nézett, olvasott, érlelődött; türelemmel, állhatatosan alakította egyéniségét megvalló stílusát. Kezdetben a klasszicizáló forma kötötte le figyelmét, a quattrocento és a XVII. századi flamand festészet hatása alatt állt. Az impresszionizmustól idegenkedett, csábító útvesztőnek érezte és csak később barátkozott meg igéző pillanat-üdeségével, amikor rájött, hogy a rögtönzés, az azonnal-kész illúzióját csak hosszas gyakorlattal, fáradtsággal, olykor gyötrelmes újrakezdésekkel lehet megszerezni. A környező tárgyak, a mindennapi eszközök, a hétköznapok jelenségei, az élet ismétlődő és mindig változó folyamata, a dolgozó és pihenő emberek oly bőséges élményanyaggal árasztották el, hogy festői energiáit jó ideig végesnek és szegényesnek érezte.

A természet iránt érzett szeretete és hódolata megóvta a nonfiguratív, szürrealista és kubista irányzatok követésétől. Hű maradt mindig az el nem torzított figurák és a felismerhető tárgyak szemléltetéséhez. Fejlődése során a formák pontosan körvonalazott külső látványa helyett egyre inkább a befelé-szemlélődés izgalma fűtötte, és suhanó, fátyolon át tűnedező alakok és történések ürügyén a színek mesélő kedvének és a felvillanó fények sugalmazó jelbeszédének adta át a vezérszólamot. Az ábrázolásnál nem pusztán a lerögzítés, a látvány megörökítése lebegett előtte célként, hanem a lírai tartalom, a személyes részvétel visszadása is, egyszóval az életérzés tettenérése.

Tanulóévei után magának lett a mestere. Tanulmányútjain Norvégiában, Olasz-, Német- és Franciaországban, Angliában és a Szovjetunióban szerzett tapasztalatai, tájékozódásai gyarapították ismereteit, kiteljesítették emberi és művészi egyéniségét. Ahogy vallja: „senkinek se lett a követője, de az egész művészettörténetet a magáénak tudja, a megszentelt hagyomány átvilágítja és mint tükörben láttatja a saját képmását." Számos hazai kiállításon szerepelnek az élvonalban alkotásai, bemutatták képeit Bulgáriában és Svájcban; Szövőnő-sorozatával az 1936-os Velencei Biennálén, alumínium-pannójával pedig az 1958-as Brüsszeli Világkiállításon arat emlékezetes sikert. A pannó eredetileg dekorációnak készült a magyar pavilon számára, ám nemcsak a kiállításon bemutatott mezőgazdasági termékek illusztratív hátteréül szolgált, hanem áttételesen, gazdag szellemi tartalommal, a felvonultatott alakok és tárgyak egységbe ritmizált mozgalmasságával magát a Bőséget személyesítette meg.

Változatos témájú, termékeny munkássága három rétegű. Kis és nagyméretű táblaképek, csendéletek és freskók. A három különféle festési műfajnak természetszerűleg egymástól eltérő az igénye és a feladata. A csendélet az átmenet és a közvetítő. Pihenés, erőgyűjtés, és váratlanul kimagasodó remeklés, pillanatnyi élmények esetleg a múltból visszapattanó szikrája, mely hirtelen lángbaborítja a képmezőt és vissza-visszatérő gyönyörködésben részesíti a nézőt. Domanovszky csendéletei valóságos önarcképek. Leplezetlenül, őszintén, bensőségesen tárják fel ujjongásig fokozódó szívbéli örömeit, életkedvét; olykor töprengéseit, szorongásait és égő kíváncsiságát, mit mond, mit árul el egy-egy vázán megcsillanó fény, bújócskát játszva a fehérrel, kékkel, sárgával vagy pirossal?! De gyakran csupán műhelymunka, komoly tanulmány, előkészület, kísérlet és kezdeményezés egy már gondolatban megkomponált táblaképhez vagy freskótervhez.

Táblaképein mondanivalója tudatos, határozott, átgondolt, egyszeri, azaz: megmásíthatalan és végleges. Az első fogalmazás, a sugallatos, szinte látomásszerű eredeti

képző művészet

A Marx-Engels emlékmű

Néhány hónapja monumentális Marx – Engels-emlékmű áll a Jászai Mari téren, az MSZMP Központi Bizottsága székházának szomszédságában. A munkásosztály két nagy fiának jelentőségét hirdeti, a marxizmus múltjának és jelenének megbonthatatlan kapcsolatát példázza. Alkotója Segesdy György szobrászművész.

A szürke gránitból faragott, mintegy hét méter magas emlékmű az újabb magyar köztéri szobrászat figyelemre méltó vállalkozásai közé tartozik — modern stílusával, pártos eszmeiségével. Hűségesen ábrázolja a két valós történelmi személyiség alakjának jellegzetes arányait, arcának karakteres vonásait, úgy, hogy mégis többre utal, többről beszél, mint a naturális portré, amely csupán egyetlen állapotot képes rögzíteni. Magáról, a történelmi folyamatról is számot ad, amelytől ők — a történelmi folyamatok tudós elemzői és elemző tudósai — is elválaszthatatlanok, egykori életükkel, szellemük ma is eleven létezésével. A mű csupán felvillantja — finoman jelzi — Marx mosolyát és kerek szakállát, Engels magabiztos komolyságát. Mintha csak a mozgó vonat ablakából — a gyorsuló idő szemével — néznénk őket. Megelevenedni látjuk a ruhájukat is. Akárha a szél játszana, ahogy köpenyük alá bújik és így formál szabályos bodrokat, mély öblöket, kemény hajlatokat és merész szirteket. Segesdy tudatosan mellőzi a felesleges részleteket. Az emberi test és a ruházat formai egységét hangsúlyozza. Egyetlen mondatot épít, amelyben egyenrangú elem az erőteljes lábszár, melyre, mint cölöpre, épül a hatalmas test; valamint a mű éke, formailag is orma, a két fej, amely szinte közvetlenül kapcsolódik a vállak által meghatározott háromszögekhez. A nyakat elrejti a szakáll, de rejtőzik néhány más emberi testrész is. S nem véletlenül. A lábat, a cipőt például hiába keressük. A két figura valósággal „kinő" a magas talapzatból, mint a virág a cserép földből. Messziről nézve még egyértelműbb a mű szimbolikus jelentése. A két figurát egy tőből eredő két hajtásnak látjuk, amely a megújuló természet látványát idézi a nézőnek. Azt sugallja, hogy a marxizmus élő valóság, amely évről évre, napról napra meghozza a maga gyümölcsét. Nem kevésbé érdekesek a részletek, az apróbb összefüggések. A már említett formai jellegzetességek, amelyek a ruházat anyagszerűségét és a mű eszmeiségének sodró lendületét érzékeltetik. Egyszersmind vezetik a nézőt felfedező útján. Megállítják, pihentetik, amikor már éppen elfáradna; segítik, ha ismét útra kész. A két ember viszonyát is megrajzolják. Marx áll előbb, Engels kissé hátrább. Mégis egységet alkotnak: testük egymáshoz ér, a formák egymásra játszanak. A figyelmesebb szemlélő azt is észreveszi: testének tömegével Engels mintha támasza lenne Marx energikusabb figurájának. A két alak ellentéte egymásból fakad és egymásban oldódik fel. Nyugalom és lendület, nehézkedés és lebegés pólusai között indukálódik az a feszültség, amely árammal, lüktető élettel tölti meg a vaskos, nagyvonalúan képzett, nem egyszer csak nagyolt, durva felületekkel kialakított elemekből álló kompozíciót.

Segesdy György munkája egy jelentékeny művészi pálya jelentős állomásánál is több. Hiszen az emlékmű — a Marx—Engels-emlékmű is — közvetlenül a társadalom tudatában fogant gondolatoknak ad művészi formát. Ezért arra kötelez bennünket, hogy ugyanolyan aktivitással építsük közgondokodásunkba, mint amilyen akarás munkált azokban, akiknek részük van létrejöttében.

VADAS JÓZSEF

ötlet mint megvalósítandó eszme, diktálja az iramot. Vagy azonnal sikerül, vagy addig kell újrakölteni az egészet, amíg egyezik a képzeletbeli letéttel. Részletekben felaprózva nem valósítható meg. Ha így fog hozzá, beletörődéssel, megalkuvással, hamis lesz a mű. Nincs hitele, hiányzik belőle az éltető igazság. Domanovszky a csendéletekben összpontosított műgondját a táblaképeken — úgy tetszik —, a színfantázia parancsoló irányításának rendeli alá.

Nevét széles körben ismertté és jó értelemben népszerűvé új stílust teremtő, monumentális hatású freskói tették. Már ifjú éveiben foglalkoztatták a murális festészet lehetőségei, szoros összefüggésben az építészettel. Mielőtt mestere lett a falfestésnek, gobelinterveket készített, melyeket felesége szőtt meg. A szövés technikájának tanulmányozása a falfestés igényeinek és feladatainak tisztázását tudatosította számára, míg technikájának, valamint képzeletdús komponálásának fejlesztésében nagy segítségére volt megállás nélkül folytatott pedagógiai tevékenysége. (1945-ig a Kinizsi utcai Iparművészeti iskolában tanított, ezt követően lett a Képzőművészeti Főiskola professzora.) Freskóinak újszerűsége és vonzó eredetisége a szinte zeneileg kicsendülő ritmus, amely alakjait, tárgyait, elmesélt jeleneteinek, a térben és az időben érzékletesen feltáruló, meg-megismétlődő folyamatát egyfajta hullámosan ringató egységbe szorítja, mint a rím abroncsa a verssorokat, hogy belülről izzó sugárzása annál szabadabban áradjon szét.

Élni jó, élni szép és élni kötelesség — ez művészetének számunkra is iránytadó tanulsága.

HAITS GÉZA

nyünk kerekedett az ismét[illegible] olvasás
Általános [illegible]

KORTÁRS
1971 SÉP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

[illegible]
s[illegible]
r[illegible]
h[illegible]
sz[illegible] kompozíció.");
és [illegible] János irányítja figyelmünket Konecsni plakátjainak „pillantásfogó eszközei" (magyarul: blikkfang), pszichikai hatása felé, úgy kellene megragadni szubjektív líra helyett másutt a művészi lényeget. A nagy kritikus-generáció (Lyka, Genthon, Elek Artúr, Bálint Aladár, Petrovics Elek, Farkas Zoltán stb.) vagy a kortársak (Németh Lajos, Pogány Ö. Gábor, László Gyula stb.) közvetlen egyszerűsége, közérthető nemessége, jól ápolt jelzőkészlete az elemzetteknek is javára válik és mindmáig alkalmazható. Legkivált a képelemzéseknél: itt a szubjektív agyonértelmezés néha meglepő színességű vadhajtásokat eredményez („Lilian szép, bájos, fiatal baba. Lilian iszonyúan egyedül van... Vajon vannak-e virágmintás tehenek és virágok az égben?" stb.).

Az új képzőművészeti könyvsorozat mindenképpen kiváló feladatot teljesít, a jeles művészek reprezentációja mellett

ciók foglalnak helyet. Együttal új anyagokkal is találkozunk itt, amilyenek például *H. Mattioni* Eszter »hímes műkövei« s *Fónyi Friml* Géza újfajta mozaikmasszái. A kiállítás igazi súlyát főkép a szobrászati rész adja meg, amelyből kiemelkedik *Borbereki Kováts* Zoltán kitűnően megoldott, nagyszabású *Szent István-reliefje* (a pannonhalmi olasz gimnázium homlokzatára), *Ősz* című kettősfigurája (a főváros egyik kislakásos bérházába), *Munkája* és *Kukorica-morzsolója*, *Borsos* Miklós három pompás vörösréz-dombormüve, *Mikus* Sándor egész sereg finoman mintázott kisplasztikai dolga és nagyméretű *Haját fonó nője*, *Marosán* László mozgalmas reliefje: az *Aratók*, *Kerényi* Jenő *Lévai hősi emléke*, *Halmágyi* István *Szalon-kútja*, *Antal* Károly esztergomi reliefje, *Ungvári* Lajos *Marokszedő lánya* és *Boda* Gábor *Hadiözvegye*. A festők közül első helyen áll *Szabó* Vladimir, *Szalay* Lajos és *Koffán* Károly (grafikáival), továbbá *Duray* Tibor (friss akvarelljeivel), *Göllner* Miklós (stílusos üvegtestményeivel) és *Domanivszky* Endre (szőnyegterveivel). Egyébként a festői »együttes« nemcsak érezhetően hiányos, hanem színvonal és célhoz-igazodás tekintetében sem egészen kielégítő. Általánosságban a kiállítás mégis jó szolgálatot végez, kivált ami az érdekeltek figyelmének felkeltését s a közönség ízlésének nevelését illeti.

Szinyei Merse Pál. Jernye via Kis-Szeben. (17. 45. 66. 113.)
Szlányi Lajos. Parnó. Zemplén megye. (89. 95. 103.)

Domanovszky Endre
~~Borbereki Kovacs Zoltan~~

Domanovszky Endre
Duray Tibor

KÉT KIÁLLÍTÁS

Érdekes kiállítás nyilt meg »*1942*« címmel a *Nemzeti Szalónban*, ahol egy sereg fiatal művész — jórészt különböző stílusirányt képviselő festő és szobrász — sorakoztatja fel az *alkalmazott művészet* példáit, saját anyagából. A festészet, rajz és szobrászat tehát nem önállóan jelentkezik itt, hanem mint kiegészítő része, szerves járuléka az építészetnek, amellyel újra fel kívánja venni hajdani korok bensőséges kapcsolatait. Más szóval: *díszítő művészet* ez. Beleilleszkedés egy adott környezetbe, összhang-keresés a modern építészettel s alkalmazkodás annak sima, nagy falfelületeihez, egyszerű formáihoz, zárt vagy tagolt tömegeihez. Tulajdonképpen egy régi elv feltámasztása az egész — mai formanyelven. Helyes, jószándékú és életrevaló stílus-alakító törekvés, amely máris szép eredményekről számol be. Holott a »negyvenkettesek« első bemutatkozása korántsem ad teljes képet az eddigi, szétszórt megvalósulásról s inkább csak illusztrációszámba megy. Nem baj, a kör bővülhet, az irányelvek pedig még jobban tisztázódnak majd.

A kiállított (részben kivitelezett) együttesben szabadtéri szobrok, kútalakok, külsőbelső épületdíszítésre alkalmas kör-plasztikák és reliefek, táblaképek, freskó-tervek, mozaikok, szgrafittók, üvegfestmények, grafikai munkák, szőnyeg-tervek és illusztrá-

XXIX

Domanovszky Endre
Magyar Nemzet

ultúra 2004. február 24., kedd

Angol szem, magyar akvarell

Harmincöt év biennáléi · Kortárs művek a Dobó István Vármúzeumban

P. Szabó Ernő

A leglátogatottabb magyar múzeumok közé tartozik az egri Dobó István Vármúzeum. A bástyákról nyíló kilátás, a kazamaták rejtette titkok, a végvári harcokhoz használt fegyverek különleges gyűjteménye mellett a vármúzeum vonzóerejét a képtár is növeli, amelynek anyaga elsősorban a XVII–XVIII. századi külföldi és a XIX. századi magyar festészet értékeit mutatja be. Az egyik legrangosabb magyar vidéki képtár az egri – éppen ez adta a hátteret ahhoz, hogy a hatvanas évek második felében, amikor a különböző képzőművészeti műfajok rendszeres bemutatóinak otthont kerestek, a történelmi városnak a nagy hagyományú akvarell jutott.

Ahogyan azt az 1968-ban indult egri országos akvarellbiennálékat kísérő történeti kiállítások érzékeltették, a műfaj hazai virágkora a XIX. század elején kezdődött, amikor *Barabás Miklós* barátja, a skót *William Leighton Leitch* közvetítésével Itáliában elsajátította az akvarellt a XVIII. században megújító angol iskola bevezette újdonságokat. Erre utal az egri Dobó István Vármúzeum legújabb tárlata, amely címében a klasszikus angol akvarell mesterét szólítja meg: Mit szólna William Leighton Leitch, ha ezt látná? A cím olyan tárlatot takar, amelyen a múzeum kortárs akvarellgyűjteményének válogatott darabjai, az egri országos akvarellbiennálékon megvásárolt művek szerepelnek. Az alkotások azokat a változásokat jelzik, amelyek e nagy hagyományokkal rendelkező festészeti műfaj jelenét jellemzik, mutatják, hogy a vízfestés sem függetleníthette magát az új kifejezési eszközök megjelenésétől.

H. Szilasi Ágota foglalta össze a biennálék sorozatának eredményekben gazdag, de nehézségekben sem szűkölködő történetét az Agria-évkönyv XXXV. évfolyamában. Ő az, aki az utóbbi évtizedben gyűjteménygyarapítóként is folytatta elődei – a nyolcvanas években *Lengyel László* – munkáját. Tanulmánya és a kiállítás művei egyszerre érzékeltetik, hogy a puhuló diktatúra korában az akvarellen belül is megindult az új anyagok, eszközök felhasználása, a műfaji határok átlépése a különböző területek demokratizálódása jegyében. Miközben egyre kevesebb lett a „tiszta" akvarell, a vegyes eljárások alkalmazása a műfajon belüli kifejezési lehetőségek gazdagodását is jelentette. A nyolcvanas években – részben az új festészet hatására – megindult a méretek növekedése, a kilencvenes években pedig a két dimenzióból az akvarell kilépett a térbe, a kiállítótérbe lógatott vagy a padlóra helyezett installációk részeként.

Az egri akvarellbiennálék e folyamatot bemutatva a kortárs magyar művészet egészének fejlődéséről is képet adtak. Így az egyes rendezvények alkalmával megvásárolt művek a szó szoros értelmében átfogják a magyar akvarellfestészet utolsó négy évtizedét *Domanovszky Endre* 1960-as Csendéletétől az ezredfordulós művekig. Találunk a tárlaton olyan lapokat, mint a magyar művészet megújításában kulcsszerepet játszott *Altorjai Sándor* montázsa a hetvenes évek közepéről, látunk a nyolcvanas évek karakteres egyéni törekvéseit tükröző alkotásokat (*Bukta Imre, Július Gyula*), s olyanokat, amelyek a kilencvenes években a klasszikus angol akvarell értékeinek továbbélését mutatják (*Lóránt János*). *Földi Pétertől* egy olyan lap szerepel, amely jól érzékelteti, hogy a legkvalitásosabb akvarellek az adott életművek szerves részét jelentik, s jelentették az elmúlt évtizedekben is. A magyar akvarell sokszínű képet mutat: az utolsó előtti, a XVII. biennále fődíjasa, több díjazottja is olyan alkotók közül került ki, akik számos grafikai elemet használnak, ötvöznek az akvarell hagyományos, angol eszközeivel.

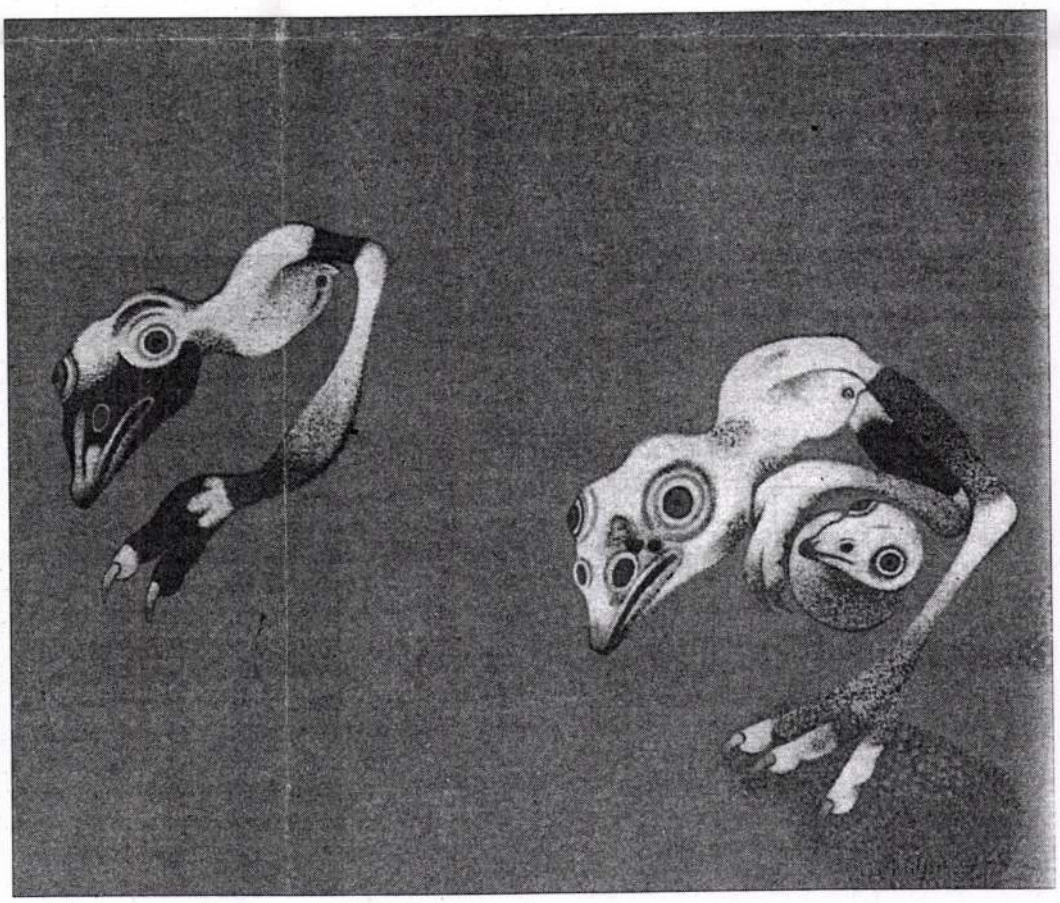

Földi Péter: Születések II.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1021

DOMANOVSZKY ENDRE RAJZAI

Domanovszky Endre

Vitáink normális légköréről, a demokrácia elemi szabályainak megtartásáról, a személyeskedés kikapcsolásáról, az „övön aluli módszerek" időnkénti feltűnéséről.

Azt szokták mondani időnként, hogy vitamódszereinkben nemritkán érződik, hogy a magyar szellemi élet nem ismeri a polgári demokrácia játékszabályait. Hiányzott nálunk a társadalmi, a szellemi életnek az a korszaka, amikor az egymással világnézeti, politikai és művészi síkon szemben álló felek nyíltan megütközhettek volna; nálunk túlságosan sok volt az adminisztratív beavatkozás, amely a hatalom erejével döntött el olyan kérdéseket, amelyeket csak tartós eszmecserék, a nézetek kölcsönös egymásra hatása tisztázhat. Valóban, kevés a demokratikus gyakorlatunk. Irigykedve gondolunk tehát azokra a nemzeti közösségekre, ahol a demokrácia tartós érintkezési forma volt, tehát hozzászoktatta a szellem embereit, a politika képviselőit, a sajtót a nézetek nyilvános összeütköztetéséhez. Nálunk, Magyarországon, Zola nem írhatta volna meg nyílt levelét az állam fejéhez, melyben törvénysértéssel vádolja az állam felelős vezetőit; nálunk Eötvös Károlynak „kisipari", patriarchális-nemesi módszerekkel kellett megvívnia a maga Dreyfus-perét. De azért e hiány jelzése és a tanulságok levonása — ne adjon felmentést számunkra.

Nekünk ugyanis nem az a feladatunk, hogy a polgári demokrácia e tájon hiányzó gyakorlatát pótoljuk. Hiszen e polgári demokrácia általános vitamorálja, közéleti erkölcse korántsem oly ragyogó, mint azt — ennek a tradíciónak a híján — elképzelik olykor. Ebbe a gyakorlatba belefért az, hogy Zolát bíróság elé hurcolták, ennek a gyakorlatnak része volt a rendszeres megvesztegetés, a rágalmazás, az érvek helyett a személyek egymás elleni kijátszása.

A szocialista demokrácia feltételei között ütköztetjük, egyeztetjük nézeteinket. Tehát ki kellene kapcsolnunk azokat a visszatetsző módszereket, amelyek a polgári sajtó hasábjain elfogadottak, de — a hagyomány „bepótlása" címén — nem szükséges meghonosítani nálunk. Ne pótolja a szakértelmet, a tárgyban való otthonosságot — a fölényeskedés. A szocializmust nem lehet úgy varázsszóként használni, melynek egyszerű kimondására a problémák megol-

[illegible] meghatározott, konk-
[illegible]örülmények között

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Domanovszky

ESTI HIRLAP
1968 NOV 11

KÜLFÖLDI ESEMÉNYNAPTÁR

Grafikák Tokióban

Több érdekes eseményt iktatott novemberi kiállítási programjába a Kulturális Kapcsolatok Intézete. Belgiumban magyar napokat rendeznek. Az eseménysorozat keretében a brüsszeli Nova Galériában Domanovszky Endre, Schaár Erzsébet, Kerényi Jenő és Würtz Ádám mintegy 50 festményt, szobrot és grafikát mutat be. Münchenben november 19-én nyílik a gyermek- és ifjúsági könyvek nemzetközi kiállítása. Három magyar kiadó küld anyagot: a Móra, a Minerva és a Corvina. 100 könyvet és albumot „neveznek be".

Jelenleg is több bemutatója szerepel a KKI-nak külföldön. A bécsi Collegium Hungaricumban dokumentációs kiállítás adhírt — fotókkal, kiadványokkal — a magyarországi eszperantó mozgalomról. Magyarország is a részvevő nemzetek között van a Tokióban rendezett nemzetközi grafikai biennálén: Gacs Gábor, Konstantin László, Feledy Gyula, Stettner Béla és Makrisz Zizi három-három grafikai kompozíciója került a tárlatra.

A budapesti események programjában is található — cserekapcsolataink alapján — külföldi vonatkozású rendezvény. November 15-én az Ernst Múzeumban bolgár művészek kerámiáiból nyílik kiállítás. Egy nappal később ugyancsak az Ernst Múzeumban román képzőművészek mutatkoznak be.

tatja, h
lyen he
város, r
ipari d
múlthoz
csökkent

A háb

Szon

rikai méré
rint az ű ... *valamennyi műszere és berendezése normálisan működik.*

A földi koordinációs és számító központban folyik a beérkező adatok feldolgozása.

Rev Dakarban

... hogy általában 2—4 fokkal maradt el az évszaknak megfelelő átlagtól.

Szerencsére a Kárpát-medencében még mindig melegebb az időjárás az átlagosnál. A tegnapi maximum általában 10—14 fok körül váltakozott, és valószínű, hogy lényeges változás ma sem lesz.

Az óceán felől érkező ugyancsak hűvös légtömegek hétfőre virradó reggel a Földközi-tenger térségét is elárasztották, és így

Olaszországban, a Balkánon is hűvösebbé válik az időjárás.

A továbbiakban időjárásunkban — ha nem is nagy lehűlés —, de valamennyire hidegebb hőmérsékletre számíthatunk.

73° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28
1021 **20129 MILANO**
Telefono 723.333

Casella Postale 3549 - 20100 Milano
Telegr.: Ecostampa-Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

Endre Domanovszky

MAG 1972

L'EC
DEL
STA
MIL/
L'EC
DEL
STA
MIL/

Due artisti ungheresi

Venezia, 28 aprile 1972

Il padiglione ungherese sarà rappresentato quest'anno alla 36ª Biennale internazionale d'Arte di Venezia dalle opere di **Endre Domanovszky** e di **Andras Kiss-Nagy**. Nel colorismo dinamico degli arazzi e della pittura di Domanovszky (nato nel 1907) la « vita contemplativa » diventa l'espressione adeguata della « vita attiva », mentre la modellatura sommaria della plastica di **Kiss-Nagy** (nato nel 1930) traduce intense vibrazioni. Entrambi gli artisti — secondo il termine tradizionale — sono « artisti intuitivi », ma nello stesso tempo, secondo una terminologia più moderna, si considerano anche « artisti consapevoli ». Essi illustrano e documentano l'attuale situazione dell'arte ungherese: delle tendenze possibili, dei risultati ottenuti, delle esigenze sociali.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 438-068, 337-748, 340-776

1970 APR 3

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP
Dunaújváros

(P. Csasztka Ilona rajza)

1021 Domanovszky Endre

Jubileumi képzőművészeti kiállítás

Ma délután négy órakor nyitja meg *Sófalvi István*, a városi tanács vb. elnökhelyettese a Dunaújvárosi Tanács és a Kiállítási Intézmények által rendezett jubileumi képzőművészeti kiállítást a kiállítási teremben.

A tárlat anyagában olyan művészek alkotásai szerepelnek, akik az elmúlt húsz év folyamán tevőlegesen részt vettek Dunaújváros városképének, egyes épületek belső esztétikai hatásának kialakításában.

Domanovszky Endre Kossuth- és Munkácsy-díjas kiváló művész táblaképekkel és gobelin-tervekkel, *Somogyi József* Kossuth- és Munkácsy-díjas érdemes művész három szoborral, *Kovács Margit* Kossuth-díjas kiváló művész két kerámiával, egy vázával és egy rézplasztikával, *Bencsik István* szobrászművész hat szoborral, *Z. Gács György* egy üvegablak-tervvel, egy betonba ágyazott különleges technikájú üveg-alkotással és egy tűzzománc-kompozícióval vesz részt a jubileumi tavaszi tárlaton.

tenni, hogy a felsza
belső fejlődési szakas
gyorsuló jellegű. Az
képest — amikor a n
—, a dinamika mint
vetés igénye itt azt a
gok is gyorsabban fe
világháború között.)
tató Intézetének adat
főre jutó nemzeti jö
zánkban, s ezen belü
között pedig, erőtelje

Szűkítsük vizsgálódásunkat [illegible]
gazdaság néhány részterületére. Érdekes adat tudósít például a né-
pesség gazdasági és társadalmi átrétegződéséről; arról a népván-
dorlás méretű foglalkozás változási hullámról, amely a mezőgazda-
zázezreket az iparba vezette át.
int, a keresők mintegy 33 szá-
ztatott — dolgozott az iparban;
30, az NSZK-ban 40 százalék.
másik oldalát: a mezőgazdasági
ázad alatt rendkívül sokat tör-
ikból, de természetesen a követ-
is erőteljesen folytatódik a kor-
s előtt, 1941-ben a keresők 50,4
gban — 1968-ban ez az arány
l: a Közös Piac országaiban az
lovákiában 19 százalék.) Talán
azt is feljegyezni, hogy miköz-
száma erőteljesen csökkent,
háború előttinél 34 százalékkal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG
1971 MÁJ 4.

Domanovszky Endre

1021

Az állomás és az idegenvezetés

Megszokott jelenség Debrecen állomáson, hogy a városba látogató vendégek csoportos városnéző sétájuk alkalmával — egy-egy idegenvezető kalauzolásával — bepillantanak néhány percre állomásunk épületébe, ahol egy-két mondattal „bemutatják" nekik az itt látható néhány műalkotást.

Sajnos ezek a néhány mondatos információk — tisztelet a kivételnek — nem mindig felelnek meg a követelményeknek. Félreértés ne essék, nem az ismertetések rövidsége miatt, hanem e művek értelmezésének helytelensége miatt emelünk szót.

Tanúja voltam egyik vasárnap délelőtt (csak egy példát emelek ki), hogy egy csoport idegenvezetője rámutatva a nagy csarnokban elhelyezett egyik hatalmas falképre felhívta a látogatók figyelmét „Domanovszky nagy tévedésére, mely szerint nem ismerkedett meg a pulykakakassal és közönséges kakast festett, holott a híres pulykakakasnótát akarta ábrázolni". Egyéb mondanivalója nem lévén erről a hatalmas sgrafitóról, a szemben levőre mutatva megjegyezte: „az pedig a híres ötösfogat, ami ma is található a Hortobágyon, és meg is fogják azt is nézni". Hozzáfűzte még, hogy a Hortobágy régen Debrecenhez tartozott — úgymond „nincs más néznivaló" — kivezette a vendégeket az állomásból.

Mivel nem egyedi esettel, hanem gyakran ismétlődő sajnálatos „melléfogással" állunk szemben, vitázni kényszerülök nem csak az idegenvezetőkkel, de itt e helyen az eddig tévesen tájékoztatott szemlélőkkel — D. Fehér Zsuzsa művészettörténésszel is, aki 1962-ben megjelent, Domanovszky Endrét bemutató művében így ír a két jelentős műről: „Az egyiknek témája vásári jelelenet, a másik egy falusi lakodalmas menetet ábrázol."

Szerintem egyiken a szimbólummá absztrahált világhírű debreceni ötösfogatot kontrasztként állította (momentóul az utókor számára) a mindenkori modern közlekedéssel szemben! (Ötösfogat = helyi jelleg.)

A másik „vásári jelenet" — „a pulykakakasnóta" — szintén szimbólum: a hajdani kereskedelem szimbóluma.

E művek lényege éppen az absztrakció. Sajnálatos tény, hogy ilyen jelentős közlekedési centrumban élő, funkciójukat teljesen betöltő műalkotások sarkigazságát kell bizonygatnom, holott magától értetődően a MÁV és az alkotóművész tökéletesen megértették egymást.

Nem kívánhatjuk, hogy a gazdag városismertető programban állomásunk Európa-szerte elismert kulturáltságával (kisgyermekváró gondozónővel, háló- és fürdőszobával, teakonyhával; kultúrváróterem könyvtárral, remek ötvösművészeti alkotással [Perc János ötvösművész rézdomboritása]; tanulóváró szintén ötvösművel), 389 korszerű helyiségben elhelyezett intézményünkkel minden esetben bővebben foglalkozzanak idegenvezetőink, de úgy gondoljuk, e horribilis összeggel, művészi gonddal kialakított, szocialista társadalmunkat reprezentáló és szolgáló állomásunk nagyobb figyelmet érdemel, s úgy gondoljuk, nem szerénytelen óhaj, amit kinyilvánítunk e jelentős művek értelmezése és értékelése érdekében.

Özv. Balogh Tihamérné
MÁV könyvtáros

dvarról

számú ház udvara. Lehet, hogy a felnőtteknek azonban annál kevésbé

legi állapotot létrehozták. Az építővállalatról van szó. Szinte természetes, s vita sem lehet miatta, hogy ők kötelesek elsősorban rendet csinálni ott. Amíg a föld kemény, fagyos volt, talán nem is lehetett megkívánni, hogy nekikezdjenek a munkának. De most már nem lehet semmiféle indok. S teljesen érthetetlen: miért kell különösebben felhívni egy vállalat figyelmét arra, hogy az általa okozott rendetlenséget helyrehozza. S miért kell a lakóknak bosszankodni amiatt, hogy senki sem hallgatja meg panaszukat?

Sajnos, nem az első esetről van szó. Több ízben előfordult már ilyen hanyagság, nemtörődömség az építkezések mellett, illetve után. Úgy tűnik, mintha egyáltalán nem lenne gazdája a városban az ilyen jellegű panaszoknak, mintha ez olyan jelentéktelen ügy lenne, amivel nem is érdemes foglalkozni. Pedig egészségügyi kérdés is ez, hiszen az építkezések után maradó szemét, hulladék, törmelék melegágya a betegséget is terjesztő rovaroknak, s baleseti forrás is. A szóban forgó udvaron például a játék, a gyerekek játszadozása veszélyes és egészségtelen.

Úgy gondolom, a kerületi tanácsnál talán akad mégis felelős, aki legalább erre a cikkre felfigyel, és felhívja a vállalat figyelmét a rend helyreállítására. És a jövőt illetően igen ésszerű lenne, ha gazdája akadna a hasonló jellegű panaszoknak, s nem kezelnék lekicsinylően az olyan reklamációkat, melyek igen sok család békéjét, nyugalmát, sok-sok gyerek egészséges mozgási lehetőségét igyekszik megteremteni.

Vattai Miklós

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Domanovszky Endre

LOBOGÓ

1968 MÁJ 1-

1021

Domanovszky Endre: Freskórészlet a Dunai Vasműből

„kipuffogójánál" friss koromlerakodást fedeztünk fel. Szakértőink szerint ezt a berendezést nem is olyan régen üzemeltethették.

Ez nem mondott ellent annak, hogy a ház lakói néhány nappal ezelőtt a városba mentek, hiszen a korom porosodása rendkívül gyorsan is végbemehet és a folyamat időtartamát csak hosszas összehasonlító vizsgálatokkal lehet a kellő precizitással megállapítani.

Szinte centiméterről centiméterre átvizsgáltuk a házba épített vezetékek körútját, egészen a tizenegy darab lámpahelyig, a négy csatlakozó dugaszig, amelyek közül kettő szabad volt, a harmadik a rádió, a negyedikbe pedig egy állólámpa csatlakozott.

Az elektromos árammal működő berendezési tárgyakon semmiféle változtatásnak nyomát nem találtuk. Az állólámpa is és a villanyégők is szabályszerűen működtek.

A rádió átvizsgálásakor annak papírmasséből készült hátlapján egyik szakértőnk egy keskeny bemélyedést vett észre. Ez a mélyedés olyan volt, mintha a rádiókáva és a papírmassé borítás találkozóhelyén két drótszál vezetett volna ki és ezek a huzalok hagytak volna nyomot a rájuk szoruló puhább anyag él-felületén.

A rádió konstrukciója, valamint az antenna és a földelés-bemenet hibátlanul működött, ily módon érthetetlen volt e nyom oka.

Szakértőink ekkor magát a rádiókészüléket vizsgálták meg.

Tudnivaló, hogy minden rádiókészülék hátlapján olvasható egy felirat, amely szerint a hátlap levétele előtt a csatlakozót a konnektorból ki kell húzni. Erre azért van szükség, mert a rádió egyes szerkezeti részei a szokásosnál magasabb feszültséggel üzemelnek és így életveszélyt is jelenthetnek.

Ezt a magasabb feszültséget a rádió egy bizonyos alkatrésze állítja elő.

Szakértőnk izgatottan hívott oda a készülékhez bennünket. Csavarhúzójával egy ezüstösen csillogó ragyogó pontra mutatott.

— *Friss forrasztás* — közölte.

Egyik munkatársunk azonnal elindult, hogy felkeresse a helység egyik rádióműszerészét. Az illető közölte, hogy sohasem nyúlt a készülékhez. Azt is elmondta, hogy a községben még két rádióműszerész dolgozik. Náluk sem járt-e tunk több szerencsével.

Azt a friss forrasztást tehát egy általunk ismeretlen személy helyezte el a készülékben.

A vizsgálat azt is kiderítette, hogy a szóban forgó alkatrésznek semmi hibája nem volt, nem lehetett, ha ugyanis azért szerelték volna, mert nem működött, akkor több helyen kellett volna hasonlóan friss és csillogó felületet találnunk.

Hosszas vizsgálódásunk során még egy érdekes felfedezést tettünk. A rádió közelében levő ablak fa keretén a záródási vonalon ugyancsak leltünk egy drótszáltól eredő és friss bemélyedést. Hogy ez a nyom is friss volt, arra abból lehetett következtetni, hogy az olajfesték egy helyen lepattogzott és a fa alatta citromsárga volt, márpedig ez a hiba régebben következett volt be, akkor a por és a napsütés hatására az ablakfa elvesztette volna eredeti természetes színét.

Ily módon úgy látszott, félig-meddig megfejtettük a „fénytelen villámcsapás" rejtélyét.

Nyilvánvaló, hogy a magasabb feszültséget előállító rádióalkatrészt egy huzalt vezettek valamilyen acéllaphoz, azt nyomozónk talán megfogta, ily módon áramütést kapott. Köztudomású, hogy az árammal telített tárgyat megragadás után nem lehet elengedni. Elképzelhető, hogy az áramütéses halál eset villámcsapás nélkül így következett be.

Csak éppen azt nem tudtuk, mit fo

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

NÉPSZABADSÁG
Budapest
1970 APR 13

1021

DOMANOVSZKY ENDRE RAJZA

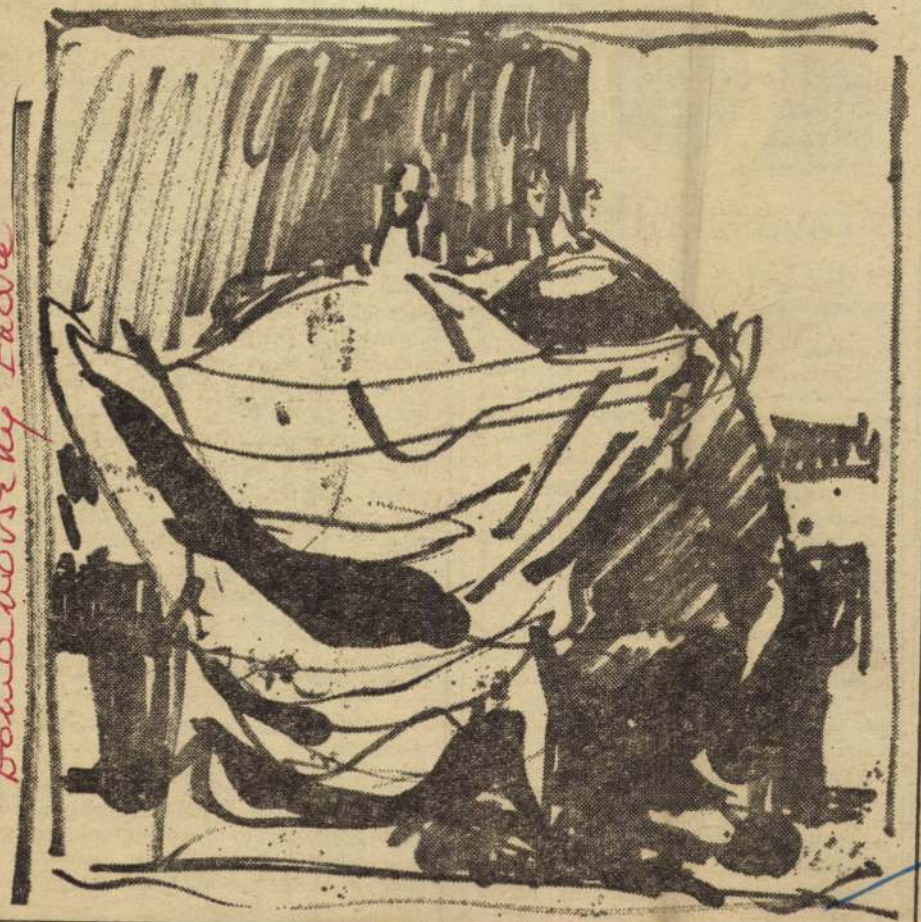

Domanovszky Endre

Tavaszi ötletek

A hosszú tél alatt a szervezet kifárad, megsínyli a vitamintartalék kimerülését, a C-vitaminhiányt. A fáradtság és fáradékonyság jó ellenszere a vitamingazdag élelmezés. Érdekes — és ellentmondásos — módon *jóval nagyobb választék van* értékes nyersanyagokból, ételekből, mint amennyit általában a háztartások felhasználnak.

Először a *metélőhagyma* jelenik meg a piacon. Nemcsak vajas kenyér, juhtúró, körözött, burgonyasaláta ízesítésére jó. Főtt, áttört keménytojással, tejföllel, mustárral finom hideg mártás készül belőle percek alatt.

Az *újhagyma* karikára vágva, ecettel, olajjal vagy főtt burgonyával, keménytojással, citrommal, olajjal kitűnő saláta. S a hónapos retek is felhasználható salátának, karikára vágva, citrommal, olajjal, mustárral.

A *paradicsompüré 100* g-ja 30 mg C-vitamint tartalmaz. 30—50 g-ból jelentős C-vitamin tartalmú ital készülhet sóval, mézzel, citromlével ízesítve, vízzel felengedve.

Értékes üdítő ital a limonádé, de még hasznosabb a *citromturmix*, mert a

rál

eletje a
itornak,
irgynak
mint napjainkban. Az évi 70—80 ezer új lakásba költözködőn kívül, a régi falak között maradó családok tízezreit foglalkoztatja, miből, hogyan tehetné kényelmesebbé, szebbé, kellemesebbé otthonát.

Ezt az apránként mindenkit magával ragadó lakáscsinosítási mozgalmat hivataloskodó nyelven, „a lakáskultúra elterjedése"-ként emlegetik és a tömegesen jelentkező szándékot nézve, annak is tekinthető.

Ez egyszer azonban arról is essék szó, hogy ennek a társadalom minden rétegében jelentkező kisebb-nagyobb arányú, kinek-kinek az anyagi helyzetétől függő hajlékszépítgetésnek milyen *vadhajtásai*, célt tévesztő elágazásai, sőt, önmaga ellen forduló túlburjánzásai tapasztalhatók.

Tisztaszobák 1970-ben

Miért vágynak az emberek olyan nagyon önálló, komfortos, egészséges lakásra? Nyilvánvalóan azért, hogy *otthonuk* legyen; otthonuk, ahol senkitől sem zavartatva, feszélyezettség nélkül pihenhetnek vagy dolgozhatnak, szabadon űzhetik kedvteléseiket, bensőséges, meghitt, kellemes környezetet teremthetnek egyéniségüknek, szokásaiknak, [illegible] adottságaiknak megfele-

Domanovszky Endre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MAR 29

NÉPSZABADSÁG
Budapest

DOMANOVSZKY ENDRE
1021 RAJZA

MP központi székházában.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

Domanovszky Endre

1021

1939. április 30. vasárnap

DOMANOVSZKY ENDRE RAJZA.

Világot jele

Több f betűvel kezdődő fogalom van a világon, amitől általában félni szokott az ember. Fogorvos. Fúrás. Fájdalom. Aztán itt van a felvételi vizsga, felsőoktatási intézménynél. Falfehér arcok a folyosón, a várakozás gyötrelmes percei, a drukk, a komor bizottság az asztal mögött. A felvételi vizsgát izgalom tekintetében legfeljebb valami hasonló múlhatja felül. Mondjuk, egy felvételi vizsga a „Színin", azaz hivatalos nevén a Színház- és Filmművészeti Főiskolán. Hogy miért? Egyrészt, mert más „normális" elvételire viszonylag biztonságosan fel lehet készülni, a faggatás lényegében egzakt, körülhatárolt ismeretanyagból várható. A Szín"-felvételeinél viszont mindenekfelett a színészi tehetségre kíváncsiak. Másrészt, sehol sem olyan kicsi a felvétel valószínűsége, mint itt. Az utóbbi években legfeljebb minden huszadik jelentkezőt veszik fel.

A hármas „szűrő"

Az idén sem jobbak az esélyek. Szerdán és pénteken húsz-húsz lány és fiú kísérelte meg, hogy „átvigye" az első akadályt a világot jelentő deszkákig vezető úton. S már itt elvérzett a nagy többség, alig néhányan maradtak,

[illegible] kar mérlegel. Bevallom, tulajdonképpen „sztorikat" vártam az igazgatótól, afféle érdekességeket, hogy például testi hibásak, kifejezetten elrettentő külsejű fiúk és lányok is jelentkeznek; énekes-táncos színészi pályára vágynak botfülűek és botlábúak; a legteljesebb komolysággal szavalnak verset botrányosan raccsolók és pöszék (képzeljék csak el, miként hangzik, hogy „serretlek kedveszem, serretlek tégedet") és így tovább.

Komoly, művelt fiatalok

A sok száz jelentkező között persze minden évben akad jó pár tucatnyi ilyen érdekes eset. De van ennél érdekesebb is. Nevezetesen az, hogy akik évről évre „rostálják" a szerencsét próbáló fiatalokat, azok egybehangzóan szólnak egy figyelemre méltó tapasztalatról: *komolyodnak a jelöltek.* Valaha meglehetősen nagy számban jöttek felvételizni olyan fiúk és lányok, akik hallottak arról, hogy Sós Imre mezítláb, cipőjét vállára akasztva ballagott be a főiskolára, s ha így volt, ők miért ne lehetnének hasonló őstehetségek? Az ötletszerűen jelentkezők száma nagyon lecsökkent. A nagy többség tudatosan készül az áhí[illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726
1972 FEB

TÁRSADALMI SZEMLE

Domanovszky Endre

1021

Domonovszky Endre: Disputa (részlet)

nulási lehetőségek.

A mintában szereplők 14 százaléka valamilyen képzési módban lemorzsolódott. Ebben kétségkívül szerepet játszik a szorgalom hiánya, de fontosabboknak tűnik a nem megfelelő pályaválasztás. És ez utóbbival összefüggésben joggal summázzák abban a szerző az adatok tömegének tanulságait, hogy a „sikeres, tudatos pályaválasztók aránya a szakképzettek között is csak egy kisebbségre jellemző". A szakképzettségüknek megfelelő munkakörben dolgozóknak mindössze 26 százaléka nyilatkozott úgy, hogy már korábban is vonzódott jelenlegi foglalkozásához. Vagyis: nélkülözhetetlen az, hogy a pályaválasz-

kétharmada
Elégedetlen mindössze 9 százaléka,
többi: részben elégedett. A munkahely fontos feltételeinek a megkérdezettek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1971 FEB 14

DOMANOVSZKY ENDRE
RAJZA

1021

Domanovsky Endre

...tt
...ik
...a
...ics
...or,
...és
...volt
...éla
...neg,
... F.
...t, a
...csak
egy tízest ... kart
többet — a gyorssegély és a ... ki-
követelésekor ez nem hatolt a tudatomig.

— Maga jó ember, az isten áldja meg magát, szerkesztő úr, adjon magának ezerennyit. Veszek gesztenyepürét, a sógornőmnél főzetek neki tyúklevest, és az orvosoknak is tudok adni valamit. Mert anélkül... Tudja... — hálálkodott akkor és elindult a kasszák felé.

Minden épeszű ember joggal tarthatta volna bolondnak. Én nem. Számomra tökéletesen érthető és elfogadható volt, hogy egy tízesből minderre futja. Pontosabban, hogy abból a tízesből mindez kitelik, s még marad is. Az élet ugyanis nagyon bonyolult, viszont bizonyos dolgok pofonegyszerűek. Az például akkor, ott teljesen nyilvánvaló volt, hogy F. bácsit abban, hogy a tízesből még aznap ezret csináljon, senki meg nem akadályozhatja. Adva volt ezenfelül két ló: Próbababa, amelyik nyer, és Szamorodok, amelyik odaér helyre. E kombináció megjátszása F. bácsinak tizenötszörös pénzt, azaz százötven forintot hoz a konyhára, csak percek kérdése.

1970 ÁPR 12

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

Budapest

1021

Domanovszky Endre rajza.

Dombovszky Endre

ajánlhatják, megjegyezve, hogy a DESIT mosógéphez még ez a m sem teljesen megfelelő.

Az automata gépek *a korább sokkal kíméletesebben mosnak, ez kalmasak a legfinomabb textil- és nemük mosására is. A mosási i szont lényegesen hosszabb.* Az e sás (az áztatás) 12—15 perc, a mo —45 perc, az öblítés 30 perc, a c fugálás 8—10 perc. A komplett tehát körülbelül másfél óráig tart zá kell azonban tenni, hogy a gép ha berakásán kívül mindent mag gez, automatikusan kapcsol át műveletről a másikra, ezért a alatt magára lehet hagyni.

A gép maga veszi a vizet és üríti is ki az elhasznált mosólét. a vízvételre szolgáló csövet a ví ték csapjára hollandi anyával, vag micsővel rá kell erősíteni, a kiönt vet pedig a fürdőkád, a mosdó v konyhai mosogató szélére kell hel

Az alább ismertetett gépek la tóriumi vizsgálatának eredm szakértőink 25 oldalas jegyzőkön rögzítették. Ebben felsorolták, el gépek műszal

Domanovszky Endre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PESTMEGYEI HÍRLAP

Budapest

1970 FEB 6

Domanovszky

Domanovszky Endre pályafutását végigkísérve megismerhetünk egy sajátos művészegyéniséget s azokat a belső és külső tényezőket is, amelyek a huszas években indult és a negyvenes években kiteljesedett művészek útjait alakították.

A Kossuth-díjas művész jellegzetes képviselője napjaink monumentális festői törekvéseinek. Freskói, sgraffitói, mozaikjai és gobelinjei, pályaudvarokat, egyetemeket és más középületeket díszítenek. Sok a követője, és mint a magyar Képzőművészeti Főiskola főigazgatója, az újabb nemzedékre is erősen hat. Alkotói munkássága — amelyet *Újvári Béla* tanulmányából ismerhet meg az olvasó — egyben kulcs az egész mai magyar képzőművészet megértéséhez.

A kötetet a *Corvina Kiadó* jelentette meg. A művészet kiskönyvtára sorozatban.

— K —

döntője.

— Hagyományainkhoz híven — együtt a Munkaügyi Minisztériummal — az idén is versenyre szólítottuk az ország szakmunkástanulóit. A tét: a szakma kiváló tanulója cím elnyerése. Felhívásunk ezúttal is nagy visszhangot keltett: több mint 100 ezer fiatal áll majd sorompóba, hogy bizonyítsa felkészültségét, vizsgázzon 35 szakma ismeretéből. Korábban mostohagyerekként bántunk az egészségügyi szakiskolák növendékeivel, az idén már versenyezhetnek a megtisztelő címért.

— Csak címszavakban néhány érdekesnek ígérkező további eseményről:

április 11-én és 12-én Kecske-

Domanovszky Endre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 SEP 14.

NÉPSZABADSÁG
Budapest

DOMANOVSZKY ENDRE: TERHETVIVŐK

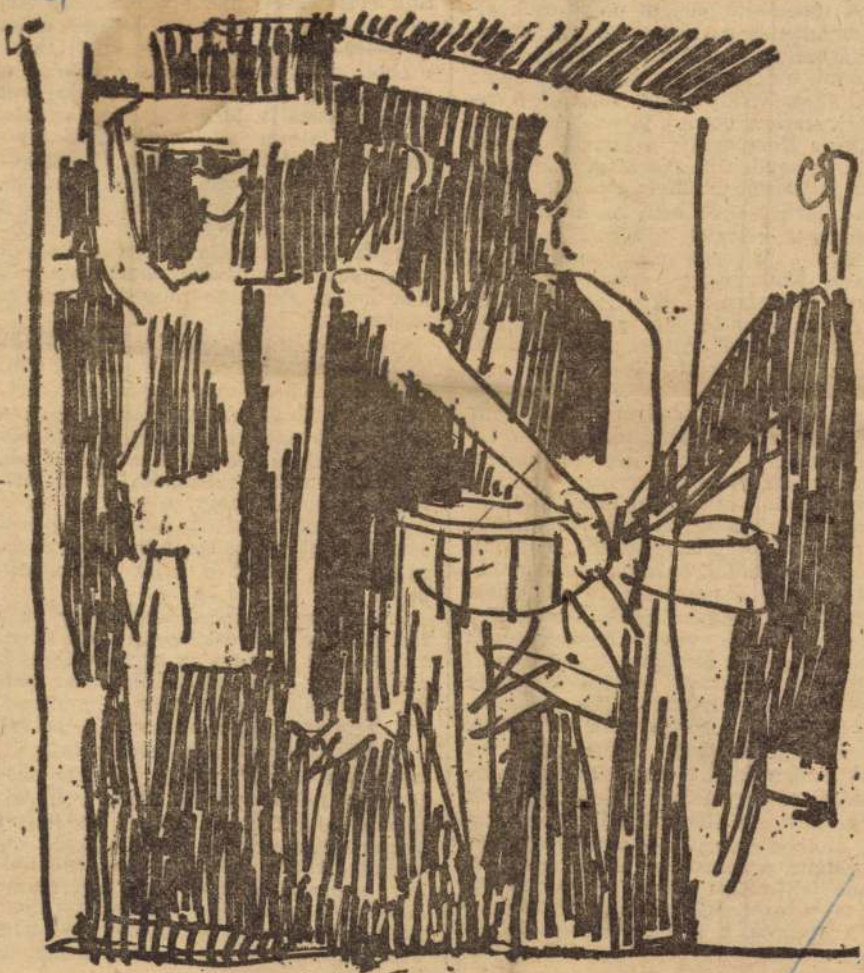

szlovák marxisták is mondják... nem a magyar nacionalista történ régi rágalomhadjáratának megis se, hanem olyan objektív tények, lyekben ma már aligha lehet két ni. A túrócszentmártoni politikus lentmondásossága már a szlovák netírásban is közhely. Kossuthról csak mi, magyarok állítjuk, hogy idők államférfiúi közül valóban kintett leginkább a jövőbe", l *Ladislav Novomeský*, a szlovák r egyik legeredetibb marxista gondolkodója és költője is. Mert Kossuth történelmi tévedéseiről nem az elvakultság rántotta le a leplet, hanem a marxista elemzés — és megteszi ezt most is. Azt hiszem, Novomeský szavai *Ľudovít Štúrról* általában is igazak: Stúr a demokratizáció és a demokrácia mértéke, a mi szlovák mértékünk. Hiszen törekvéseit éppen a demokrácia és a demokratizáció elvei jelzik a legszembetűnőbben. Mikor Štúr törekvései azonosak voltak ezzel az értelmezéssel, a szlovák nép és nemzet felvirágzását jelentették, vagy pedig a hozzávezető, bár nagyon fáradságos, de az egyetlen lehetséges utat. Amikor ezt az azonosságot elhanyagoltuk, épp akkor ért bennünket balsiker, s akkor zúdult vereség a nemzetre..." Ugyanezt állíthatjuk a magyar történelem és irodalom akárhány vezető egyéniségéről: eredményeik az általános haladás szolgálatában születtek, tragédiáik szinte kivétel nélkül a nemzeti elfogultság érvényesítéséből következtek. Például: Eötvös életének nagy törése mégis az, amikor nem értette meg a magyar szabadságharc egyetemes jelentőségét és félrevonult, de életének új csúcspontja lett, amikor éppen ő — akit a fajelmélet valami praefasiszta bajnokának kívánna feltüntetni Mináč — többek között a nemzetiségi iskolakérdés rendezését kívánta, s tett ezért nem is keveset.

ideri első számában, hogy a Hitler kegyelméből létrehozott szlovák állam fasizálódását teszik kérdésessé. Utalják a hasonló magyar jelenségekre? Az utóbbi idők sok disputája utal arra, hogy a szocialista nemzeti öntudat fejlesztésének helyes igényébe milyen idegen és torz hatások vegyülnek.

Nem hiszek a mitologikus gyűlöletekben népek között. Hiszem azt, amit Mináč írt néhány éve, hogy a művészetnek „az a feladata, hogy közvetítsen a gyűlölködő bigottizmusok között, mérsékelje az ellenségeskedést, zárja ki még a meg nem értés lehetőségét is". Hiszem és tudom, hogy a szlovák és a magyar irodalom sok jelentős egyénisége is hitt ebben. De miért nem érvényesíti ezt Mináč a saját gyakorlatában?

Az, persze, szomorú tény, hogy az a *Hviezdoslav*, aki sok kortársával ellentétben nem osztotta az olyan vélekedéseket, hogy a szlovák kulturális és politikai függetlenség feltétele a magyarokkal szembeni ellenséges tartás — szóval, ez a kitűnő és a maga módján internacionalista költő, a maga idejében még tömegek nélkül maradt. Kicsi volt Ady tábora is, aki baráti jobbot nyújtott a nemzetiségieknek, a nemzeteknek. Az ellenség közös volt: ugyanaz a Habsburg-gépezet, ugyanaz a magyar feudalizmus, melyben jól helyet talált a rendszert szolgáló szlovák származású képviselő, hivatalnok, de egyáltalán nem ta-

GRÓF ALMÁSY-TELEKI ÉVA
MŰVÉSZETI INTÉZETE (VOLT ERNST-MÚZEUM)
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8. TELEFON: 224—008.

BARCSAY JENŐ
DÉSI-HUBER ISTVÁN
DOMANOVSZKY ENDRE
GADÁNYI JENŐ
FESTŐMŰVÉSZEK
ÉS
FERENCZY BÉNI
SZOBRAINAK
KIÁLLITÁSA

AZ ELŐSZÓT IRTA
LYKA KÁROLY

BUDAPEST, 1941 MÁRCIUS
GRÓF ALMÁSY-TELEKI ÉVA MŰVÉSZETI INTÉZETE KIADÁSA
VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8.

GRÓF ALMÁSY-TELEKI ÉVA
MŰVÉSZETI INTÉZETE (VOLT ERNST-MÚZEUM)
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8. TELEFON: 224—008.

BARCSAY JENŐ
DÉSI-HUBER ISTVÁN
DOMANOVSZKY ENDRE
GADÁNYI JENŐ
FESTŐMŰVÉSZEK
ÉS
FERENCZY BÉNI
SZOBRAINAK
KIÁLLITÁSA

AZ ELŐSZÓT IRTA
LYKA KÁROLY

BUDAPEST, 1941 MÁRCIUS
GRÓF ALMÁSY-TELEKI ÉVA MŰVÉSZETI INTÉZETE KIADÁSA
VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8.

Légrády Testvérek R. T. nyomdai műintézete, Budapest.
(Igazgató: Kertész Árpád.)

ELŐSZÓ

A négy festő és szobrász-társuk, akik ezúttal együtt állítanak ki, jól összehangolt társaság. Együttvéve olyan világot tárnak elénk, amely nagyon is különbözik a mindennapi élet formáitól és színeitől, mindentől, ami megszokott, amit úton-útfélen látni. Erős kézzel egy más világot teremtettek műveikben. Az alap a valóság, amelyet szemlélet útján fogadtak magukba tájakról, emberekről; de ezt a valóságot átalakították életérzékük imperativusa szerint. Ez az életérzés pedig mély komolyságú, nem enged meg felszínességet, megveti a játékosságot, kerüli a fiorriturák gazdagságát, a tarka színekkel való szórakoztatást. *Nem a piac művészete.*

Aki elmélyed e művekbe, hamar rájön, hogy mindenekfelett az erő az, amely itt kifejezésre jut s nem valamely szépség-kánon. Az alakok sem moziszépségek, hanem az élet-küzdés hősei. Szórakoztató cselekményük nincs, mégis drámai fojtottság üli meg őket, s a képek festék-kérgében erők feszülését érezzük. Fokozza ezt az új színskála, amely tompa és mélyhangú; hangszíne a gordonkáé; rőt barnák és feketék mellett a tompított zöldnek fokozatai adják a harmóniát. Ezt a mélyrefogott tónusú harmóniát seholsem bontja meg valamely kontraszt, a képek egysége szilárd. Már ebből a néhány vonásból is kitűnik, hogy mindezek a munkák nem hasonlítanak a mult és félmult műveihez, hanem valóban a mai élet szülöttei. Egykor majd tolmácsai lesznek a mostani éveinknek, ez évek érzésbeli hangoltságának. Nekünk pedig most kiváló tehetségű művészek adományai, megalkuvás nélküli férfiak vallomásai az életről.

Lyka Károly

A KIÁLLITÓ MŰVÉSZEK ÉLETRAJZA

Barcsay Jenő

Született 1900-ban, Katona községben (Kolozs vm.). A Képzőművészeti Főiskolán Vaszary és Rudnay tanítványa. Állami ösztöndíjjal 1926-ban és 1929-ben Párisban dolgozott; tanulmányúton járt olaszországi városokban. 1925-ben állított ki először az Ernst-Múzeumban; 1926-ban Firenzében résztvett a nemzetközi kiállításon. 1931-ben a Tamás-Galériában, 1936-ban és 1938-ban az Ernst-Múzeumban állított ki.

Dési-Huber István

Szül. 1895-ben, Nagyenyeden. Autodidakta. 1924-től 1927-ig Olaszországban élt, tanulmányutakon járt Bécsben, Berlinben. Először 1927-ben Torinóban, utána Milanóban, 1939-ben Firenzében állított ki. 1938 óta a KUT tagja, számos kiállításon vett részt. Gyüjteményes kiállításai (Ernst-Múzeum): 1932 és 1938.

Domanovszky Endre

Született 1907-ben, Budapesten. 1926-tól 1932-ig Glatz Oszkár növendéke, a . Képzőművészeti Főiskolán 1929-ben a Szinyei Társaság kiállításán kitüntető elismerésben részesült, ugyanabban az évben a főiskolai székesfővárosi ösztöndíjjal tüntették ki, 1931-ben a Balló Ede-nagydíjat, 1935-ben a Nemzeti Kiállításon a Jellinek-díjat, 1937-ben a Képzőművészeti Főiskola kitüntető érmét nyerte el. Gyüjteményes kiállításai (Ernst-Múzeum): 1929, 1936, 1938.

Gadányi Jenő

Született 1896-ban. Elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát, 1929-ben Párisban járt tanulmányúton. Háromízben részesült a Szinyei Társaság ösztöndíjában. 1925 óta résztvesz a KUT, 1928 óta az UME kiállításain, továbbá az Ernst-Múzeum és a Műcsarnok számos kiállításán. Gyüjteményes kiállítást rendezett 1927-ben Frankfurt a/Mainben, 1935-ben a Tamás Galériában. Résztvett a krakkói, stockholmi, velencei, oslói és göteborgi reprezentatív magyar kiállításokon.

Ferenczy Béni

Született 1890-ben, Szentendrén. Nagybányán, Münchenben, Firenzében és Párisban tanult, többek közt Bourdellenél és Archipenkónál dolgozott. 1912 óta tagja a nagybányai festők társaságának. Kiállításai: apjával és testvéreivel együtt 1916-ban és 1918-ban az Ernst-Múzeumban, Noémi nővérével 1925-ben a Nemzeti Szalonban. Többízben résztvett a KUT kiállításain; kiállított Bécsben és Berlinben is.

I. TEREM

Domanovszky Endre

1. Nyár. (Szőnyegterv.) Vízfestmény . . . . 60.—
2. Nők. (Szőnyegterv.) Pasztel. . . . . 40.—
3. Erdőben. (Szőnyegterv.) Vízfestmény . . . 60.—
4. Szőnyegterv. Vízfestmény . . . . . 50.—
5. Erdei táj alakokkal. (Szőnyegterv.) Temp. 100.—
6. Víz partján. (Szőnyegterv.) Pasztel . . . . 50.—
7. Beszélgetés. (Szőnyegterv.) Pasztel . . . . 40.—
8. Domboldal. Vízfestmény . . . . . 150.—
9. Falu. (Szőnyegterv.) Vízfestmény . . . . 100.—
10. Pásztorok. (Szőnyegterv.) Pasztel . . . . . 80.—
11. Tehenek. (Szőnyegterv.) Vízfestmény . . . 40.—
12. Emberek. (Szőnyegterv.) Pasztel . . . . 50.—
13. Virágszedő. (Szőnyegterv.) Pasztel. . . . . 60.—
14. Szent István. (Szőnyegterv.) Tempera . . 120.—
15. Nyáj. (Szőnyegterv.) Pasztel . . . . . 60.—
16. Fürdés a szabadban (Szőnyegterv.) Pasztel . 100.—
17. Fürdő nők. (Szőnyegterv.) Pasztel . . . . 50.—
18. Tavasz. (Szőnyegterv.) Pasztel . . . . . 50.—
19. Törülköző nő. (Szőnyegterv.) Tempera . . 50.—
20. Furulyaszó. (Szőnyegterv.) Pasztel . . . . 60.—
21. Lovasok. (Szőnyegterv.) Vízfestmény . . . 60.—
22. Keresztelés. (Szőnyegterv.) Pasztel . . . . 80.—
23. Ülő nők. (Szőnyegterv.) Tempera . . . . 60.—

II. TEREM

Domanovszky Endre

24. Csorda . . . . . 1000.—
25. Parasztok . . . . . 700.—
26. Mese. Magántulajdon.
27. Ülő nő . . . . . 500.—
28. Bolygók. Pasztel. Dr. Mindák Jenő úr tulajd.
29. Parasztasszony. Vízfestmény . . . . . 100.—
30. Halászbárka . . . . . 300.—
31. Öreg asszonyok . . . . . 500.—
32. Találkozás . . . . . 800.—
33. Szekér . . . . . 500.—
34. Pihenők . . . . . 1500.—
34/a. Atalanta. Bronz. Ferenczy Béni . . . . 1200.—

III. TEREM

Ferenczy Béni

35. Lépő leány. Bronz Magántulajdon.
36. Pihenő nő .Vízfestmény . . . . . 450.—
37. Odaliszk. Bronz Magántulajdon.
38. Leány fürdőben. Vízfestmény . . . . . 120.—
39. Alvó. Vízfestmény . . . . . 450.—
40. Fiúk. Vízfestmény . . . . . 120.—
41. Nicolas. Bronz . . . . . 400.—
42. Torzó. Vízfestmény . . . . . 200.—
43. Játszó fiúk. Vízfestmény . . . . . 600.—
44. Aktvázlat. Vízfestmény . . . . . 150.—
45. Golyózó fiú. Bronz . . . . . 500.—
46. Varró nő. Vöröskréta. Magántulajdon.
47. Pihenő Vénusz. Vízfestmény . . . . . 250.—
48. Golyózó fiú. Vöröskréta . . . . . 100.—
49. Torzó. Bronz . . . . . 350.—
50. Merengő. Vízfestmény . . . . . 600.—
51. Mosakodó. Bronz, egyetlen példány. Dr. Fruchter Lajos úr tulajdona.
52. Női arckép. Tollrajz . . . . . 80.—

ÜVEGSZEKRÉNYBEN:

53. Ülő nő. I. Vöröskréta . . . . . 80.—
54. Ülő nő. II. Vöröskréta . . . . . 120.—
55. Nő, felemelt karokkal. Bronz . . . . . 300.—
56. Ady Endre. Érem, bronz . . . . . 70.—
56/a. Ady Endre. Érem, bronz (az előbbinek hátlapja). Magántulajdon.
57. Vágtató ló. Bronz . . . . . 500.—
57/a. Ülő nő. Ólom . . . . . 250.—

58. Dajka. Vöröskréta . . . . . 120.—
59. Siesta. Vöröskréta . . . . . 100.—
60. Fiú. Érem, bronz Magántulajdon.
61. Atalante II. Bronz (készült 3 példányban) . 350.—
62. Arckép. Érem, bronz. Magántulajdon.
63. Torzó II. Bronz . . . . . 350.—
64. Julius v. Schlosser. Emlékérem, bronz . . 80.—
65. Mosakodó II. (2 példányban készült) . . . 400.—
66. Leányka. Érem, bronz. Magántulajdon.
67. Gondolkodó. Ceruza . . . . . 80.—
68. Tanulmányrajz. Ceruza . . . . . 100.—
69. Fekvő akt. Relief, bronz . . . . . 200.—
70. Bartók Béla. Érem, bronz. . . . . 70.—
70/a Bartók Béla. Érem, bronz, hátlapja.
71. Gritti doge. Velencei érem, bronz. Mgt.
71/a Gritti doge. Velencei érem, bronz, hátlapja. Mgt.
72. Tizian érem, bronz. darabja . . . . . 90.—
72/a Tizian érem, bronz, hátlapja.
73. Bartók Béla arcképe. Krétarajz . . . . . 200.—

IV. TEREM

Barcsay Jenő festményei

74. Szentendrei udvar . . . . . 400.—
75. Szántóföldek . . . . . 350.—
76. Csendélet fenyővel . . . . . 400.—
77. Dombos táj . . . . . 400.—
78. Vihar . . . . . 300.—
79. Munkásnő. Dr. Kiss Pál úr tulajdona.

Ferenczy Béni

80. Női fej. Bronz . . . . . 700.—

Barcsay Jenő

81. Kert . . . . . 300.—
82. Ülő nő . . . . . 600.—
83. Fenyves . . . . . 450.—
84. Csendélet . . . . . 1000.—
85. Szentendrei művésztelep . . . . . 400.—
85/a Pihenő. Dr. Kiss Pál úr tulajdona.

V. TEREM

Ferenczy Béni

86. Gondolkodó nő II. Ceruza . . . . . 80.—
87. Anya és gyermeke. Vízfestmény. Magánt.
88. Alvó nő. Vízfestmény . . . . . 500.—
89. Akt-tanulmány. Vízfestmény. Magántul.
90. Gyermekarckép. Ceruza. Magántulajdon.
91. Tanulmányfejek. Tollraj . . . . . 80.—
92. Torzó III. Terakotta (egyetlen példány) . 450.—
93. Támaszkodó. Tollrajz. Magántulajdon.
94. Fekvő nő. Ceruza . . . . . 120.—
95. Tanulmányfejek II. Ceruza . . . . . 80.—
96. Éneklő. Ceruza . . . . . 200.—
97. Ülő akt háttal. Ceruza . . . . . 80.—
98. Támaszkodó akt. Ceruza . . . . . 80.—
99. Tanulmány az Atalantához. Szénrajz . . 250.—
100. Ülő akt. Kréta . . . . . 120.—
101. Könyöklő nő. Szénrajz . . . . . 180.—
102. Félalak. Tollrajz . . . . . 80.—
103. Fürdő nő. Tollrajz . . . . . 150.—
104. Henyélő. Szénrajz . . . . . 150.—
105. Tanulmányfej. Tollrajz . . . . . 90.—
106. Ülő leány. Vöröskréta . . . . . 80.—
107. Kuporgó. Vöröskréta . . . . . 80.—
108. Fonó. Tollrajz . . . . . 180.—

VI. TEREM

Dési-Huber István

109. Naplemente. Tempera . . . . . 100.—
110. Csendélet. Olajtempera . . . . . 200.—
111. Madárdal. Tempera . . . . . 80.—
112. Budakeszi táj. Tempera . . . . . 80.—

Gadányi Jenő

113. Tehenek. Rajz . . . . . 50.—
114. Kompozíció. Tusrajz . . . . . 40.—
115. Dombos táj. Akvarell . . . . . 50.—
116. Tájkép. Tusrajz . . . . . 40.—
117. Két bika. Rajz . . . . . 50.—
118. Csendélet . . . . . 300.—
119. Legelő tehenek. Rajz . . . . . 50.—
120. Ipoly. Akvarell . . . . . 50.—
121. Fürdés. Tollrajz . . . . . 40.—
122. Ipolyhídvég. Akvarell . . . . . 50.—
123. Ipoly. Tollrajz . . . . . 40.—

Dési-Huber István

124. Csabai táj. Tempera . . . . . 80.—
125. Fenyőfák. Tempera . . . . . 100.—
126. Ibináni. Pasztel . . . . . 300.—
127. Dunai táj. Tempera. Magántulajdon.
128. Csabai táj. Tempera . . . . . 80.—

129. Álmélkodók. Tempera . . . . . 120.—
130. Hármashegy. Tempera . . . . . 70.—
131. Budakeszi táj. Magántulajdon.
132. Horgoló nő. Tempera . . . . . 120.—
133. Budakeszi táj. Tempera . . . . . 100.—
134. Budakeszi táj. Tempera . . . . . 100.—
135. Munkások. Tempera . . . . . 60.—

VII. (NAGY) TEREM

Gadányi Jenő

136. Fekete lant . . . . . 300.—
137. Szürke fények. Tempera . . . . . 300.—
138. Nádas. Tempera . . . . . 350.—
139. Fekete-szürke csendélet . . . . . 400.—
140. Barna táj. Tempera . . . . . 350.—
141. Vörös csendélet . . . . . 400.—
142. Sárga színek. Tempera . . . . . 350.—
143. Vörös lant . . . . . 400.—
144. Fénylő színek. Tempera . . . . . 350.—
145. Mély zöldek. Tempera . . . . . 350.—
146. Vörös-fehér csendélet . . . . . 500.—
147. Zöld harmónia. Tempera . . . . . 350.—

Dési-Huber István

148. Ablak. Olajtempera . . . . . 400.—
149. Illyés Gyula képmása. Olajtempera . . . 500.—
150. Mezei virágok. Olajtempera . . . . . 350.—
151. Nógrádi táj. Olajtempera. . . . . 350.—
152. Munkásasszony. Olajtempera . . . . . 450.—
153. Hollókő. Olajtempera . . . . . 400.—
154. Öreg Csaba . . . . . 450.—
155. A festő. Olajtempera . . . . . 600.—
156. Virágszedők. Olajtempera . . . . . 500.—
157. Ámélkodók . . . . . 400.—
158. Külváros. Olajtempera . . . . . 600.—
159. Anyaság . . . . . 350.—
160. Csendélet. Olajtempera . . . . . 250.—
161. Máriás asszonyok. Olajtempera . . . . 150.—
162. Kettős arckép. Olajtempera . . . . . 700.—
(József Attila és Illyés Gyula.)
163. Menyecske. Olajtempera . . . . . 150.—

LÉGRÁDY TESTVÉREK R. T.
NYOMDAI MŰINTÉZETE
V., VILMOS CSÁSZÁR-UT 78.

VOLÁN
elektronika
Részvénytársaság

NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM

Domanovszky Endre

Ráday GALÉRIA

A kiállítás megtekinthető megújult weboldalunkon:
www.raday-galeria.hu

Őszi programunk:

Október:
Városképek - Kondor Attila és László Dániel

November:
Cs. Kovács László szobrászművész

December:
Boldog születésnapot! - Koleszár Erzsébet

Ráday Galéria

Tisztelettel meghívjuk Önt, családját és kedves barátait

Domanovszky Endre

festőművész
(1907-1974)

Frissítés

című életműkiállítására

Megnyitó:
2004. szeptember 16.-án
(csütörtökön)
17.30 órakor

A kiállítást megnyitja:
Sümegi György
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető:
2004. szeptember 16. - október 16.

Ráday Galéria
Budapest 1092 Ráday u. 8.
Nyitva: hétköznap 12-18 óráig
szombaton 10-13 óráig
Tel.: 218-0936
www.raday-galeria.hu

0 x 190 cm, 4-es
E., alatta védjegy.
Ágnes, Szentgyör-
al. Helye Újdelhi
ég.

4 x 400 cm, 5-ös
+ védjegy. Szőtte
a. Tímár Katalin.
Nyugat-Dunántúli
g.

ok, 1973. 173 x
es. J.j.l. Szily.
szky Erzsébet.
Szekszárd.

):

978. 130 x 195
b.f. HL CM
it
on.

0 x 600 cm, 4-es
4. Szőtte Hidvégi

Tibor Kórház.

zsef:

4 cm x 464 cm,
IJ SZE, szőtte
lye Kiskunhalas.

sef:

ációit készítették:

-XII., XIV., XVIII.,
XXX.-XXXI., XXXIII.,
y: XIII., XV.
XXIV., XXXVIII.
in Gyula: XXVI.

18., 19., 23.-25., 29.,
tván: 3., 5., 8., 10.,
ánosné: 4., 12., 13.,
32. id.
cs Ferenc: 2.
Susits László: 17.
nyi Gyuláné: 35.

Pálosi Judit: A magyar gobelinszövés húsz éve. 1960-1980
Tevan 1994

Domanovszky Endre

Névmutató

Adnet, Jacques 17
Attalai Gábor 28, 37
Bán István 7, 21, 46, 47
Belmonte, Leo 4, 82, 83, 85
Boucher, Francois 76
Braque, Georges 76
Calder, Alexander 76
Coypel, Charles-Antoine 12
Cságoly Klára 27
Czakó Margit 78
Domanovszky Endre 6, 7, 19, 48, 57-60, 78, 82-86
Erdélyi Eta 27, 28
Estève, Maurice 24
Ferenczy Noémi 6, 7, 25, 76, 82, 83, 85, 86
Fett Jolán 44, 45, 47, 82, 84, 85
Fóth Ernő 60, 63-65
Fürtös Ilona 44, 78, 82, 84, 85
Gadányi Jenő 7
Goubely 12
Goya, Francisco 10
Hajdu László 68, 78
Hajnal Gabriella 12, 19, 37-39, 77
Hartung, Hans 76
Hauser Beáta 77
Hidvégi Valéria 70
Hincz Gyula 7, 57, 58, 61, 66, 82, 84-86
Honty Márta 66, 67, 69, 78
Kádár György 7, 20, 21
Kecskés Ágnes 20, 39, 82, 84, 85
Kórodi György 6
Körösfői Kriesch Aladár 5, 82-83, 85
Korzim Erika 19-20, 39, 43, 46
Kun Sándorné (Luca) 78
Lakatos Artúr 6, 82, 83, 85
Le Brun, Charles 76
Maillol, Aristid 5
Máriási Iván 75
Matégot, Mathieu 27
Matisse, Henri 76
Mizser Pál 18, 69, 70
Nagy Judit 41-42, 77, 82, 84-85
Nagy Sándor 5
Németh József 70
Oláh Tamás 19
Oudry, Jean-Baptiste 76
Pápai Lívia 77
Pécsi László 18-19, 42, 45, 82, 84-85
Pekáry István 6, 82-83, 85
Péreli Zsuzsa 39-40, 77, 82, 84-85
Picasso 76
Pintér Éva 40, 42
Plesznivy Károly 6, 45-46
Polgár Rózsa 77
Prepelicza Katalin 26, 42, 78, 82, 84-85
Redő Ferenc 63-66
Rippl-Rónai József 12, 82-83, 85
Schubert Ernő 6
Solti Gizella 25-26, 77-78, 82, 84-85
Szántó Piroska 70, 75
Széchenyi Lenke 11, 26, 77, 82, 84-85
Szily Géza 68-69
Szkok Iván 68-69
Szőke Erzsébet 41, 43
Szurcsik János 59-60, 62-63, 78
Szurcsikné Sárkány Anna 78
Tassy Klára 65-67
Tury Mária 22-24
Ungár nővérek 78
Vörös Rozália 63, 65, 68, 78

DOMANOVSZKY ENDRE

54. Gyümölcsös, vizf.
55. Arató, vizf.
56. Csür, vizf.
57. Erdő, vizf.

Nemzeti Szalon

Kut
1942. nov

V

„HERMES“
MAGYAR ÁLTALÁNOS VÁLTÓÜZLET
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Dorottya-utcai fiókpénztár.

Sürgönyczim: DOROTHERMES.

20506. sz. chèque-számla
a magyar kir. postatakarékpénztárnál.

Műemlékek Orszá

Kívánságukra